

IV

(Pranešimai)

EUROPOS SAJUNGOS INSTITUCIJŲ, ĮSTAIGŲ IR ORGANŲ PRANEŠIMAI

AUDITO RŪMAI

Vadovaudamiesi SESV sutarties 287 straipsnio 1 ir 4 dalių nuostatomis, 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB, Euratomas) Nr. 966/2012 dėl Sąjungos bendrajam biudžetui taikomų finansinių taisyklių ir kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB, Euratomas) Nr. 1605/2002 148 straipsnio 1 dalies ir 162 straipsnio 1 dalies nuostatomis bei 2008 m. vasario 18 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 215/2008 dėl dešimtajam Europos plėtros fondui taikomo Finansinio reglamento 139 ir 156 straipsnių nuostatomis,

Europos Sąjungos Audito Rūmai 2014 m. rugsėjo 4 d. posėdyje priėmė**METINES ATASKAITAS.****2013 finansinių metų**

Ataskaitos kartu su institucijų atsakymais į Audito Rūmų pastabas buvo perduotos už biudžeto įvykdymo patvirtinimą atsakingoms ir kitoms institucijoms.

Audito Rūmų nariai:

Vítor Manuel da SILVA CALDEIRA (pirmininkas), Igors LUDBORŽS, Jan KINŠT, Kersti KALJULAIID, Karel PINXTEN, Henri GRETHEN, Szabolcs FAZAKAS, Louis GALEA, Ladislav BALKO, Augustyn KUBIK, Milan Martin CVIKL, Rasa BUDBERGYTĖ, Lazaros S. LAZAROU, Hans Gustaf WESSBERG, Henrik OTBO, Pietro RUSSO, Ville ITÄLÄ, Kevin CARDIFF, Baudilio TOMÉ MUGURUZA, Iliana IVANOVA, George PUFAN, Neven MATES, Alex BRENNINKMEIJER, Danièle LAMARQUE, Nikolaos MILIONIS, Phil WYNN OWEN, Klaus-Heiner LEHNE, Oskar HERICS.

METINĖ BIUDŽETO VYKDYMO ATASKAITA

(2014/C 398/01)

TURINYS

	<i>Puslapis</i>
Bendras įvadas	7
1 skyrius – Patikinimo pareiškimas ir patvirtinamoji informacija	9
2 skyrius – Pajamos	53
3 skyrius – Žemės ūkis: rinkos ir tiesioginė parama	77
4 skyrius – Kaimo plėtra, aplinka, žuvininkystė ir sveikata	105
5 skyrius – Regioninė politika, transportas ir energetika	137
6 skyrius – Užimtumas ir socialiniai reikalai	173
7 skyrius – Išorės santykiai, pagalba ir plėtra	199
8 skyrius – Moksliniai tyrimai ir kitos vidaus politikos	215
9 skyrius – Administracinės ir kitos susijusios išlaidos	235
10 skyrius – Siekiant ES biudžeto rezultatų	253

BENDRASIS ĮVADAS

0.1. Europos Audito Rūmai yra Sutartimi įsteigta institucija, įgaliota atlikti Europos Sąjungos (ES) finansų auditą. Kaip ES išorės auditorius jie atlieka nepriklausomo Sąjungos piliečių finansinių interesų sergėtojo vaidmenį ir padeda gerinti ES finansų valdymą. Daugiau informacijos apie Audito Rūmus galima rasti jų metinėje veiklos ataskaitoje, kuri kartu su specialiosiomis ataskaitomis dėl ES išlaidų programų ir pajamų bei nuomonėmis apie naujus teisės aktus ar jų pakeitimus, yra skelbiama Audito Rūmų interneto svetainėje:

www.eca.europa.eu

0.2. Ši ataskaita yra 37-oji Audito Rūmų parengta metinė ES biudžeto vykdymo ataskaita, apimanti 2013 finansinius metus. Atskira metinė ataskaita skirta Europos plėtros fondams.

0.3. Kiekvienais metais Taryba ir Europos Parlamentas priima sprendimą dėl ES bendrojo biudžeto. Audito Rūmų metinė ataskaita, taip pat jų specialiosiomis ataskaitomis, remiamasi atliekant biudžeto įvykdymo patvirtinimo procedūrą, kai Europos Parlamentas sprendžia, ar Europos Komisija tinkamai vykdė savo pareigas vykdant biudžetą. Audito Rūmai siunčia savo metinę ataskaitą nacionaliniams parlamentams ir tuo pat metu Europos Parlamentui ir Tarybai.

0.4. Svarbiausia Audito Rūmų metinės ataskaitos dalis yra patikinimo pareiškimas („DAS“) dėl Europos Sąjungos metinių finansinių ataskaitų patikimumo bei jose atspindimų operacijų teisėtumo ir tvarkingumo (ataskaitoje vadinamo „operacijų tvarkingumu“). Ataskaita pradedama pačiu patikinimo pareiškimu, tolesnė medžiaga iš esmės yra šį patikinimo pareiškimą pagrindžiančio audito darbo ataskaita.

0.5. Ataskaitos struktūra yra tokia:

- 1 skyriuje pateikiamas patikinimo pareiškimas, Audito Rūmų atlikto finansinių ataskaitų patikimumo ir operacijų tvarkingumo audito rezultatų santrauka, apibendrinamosios ataskaitos ir metinių veiklos ataskaitų peržiūra bei biudžeto ir finansų valdymo apibendrinamoji ataskaita. 1.3 priede pateikta informacija iš 2013 m. konsoliduotų

finansinių ataskaitų. Išsamesnė 2013 m. finansinė informacija yra pateikta paskelbtose konsoliduotose finansinėse ataskaitose ir Europos Komisijos parengtoje finansinėje ataskaitoje, kurias galima rasti šiuo adresu:

http://ec.europa.eu/budget/biblio/documents/2013/2013_en.cfm;

- 2–9 skyriuose išsamūs auditų metu nustatyti faktai yra pateikti ES pajamų ir išlaidų „specialiuosiuose vertinimuose“. 2 skyriuje nagrinėjama ES biudžeto pajamų dalis; 3–9 skyriuose apžvelgiamos septynios politikos sričių grupės, pagal kurias tvirtinamos ir registruojamos ES biudžeto išlaidos. Šios politikos sričių grupės iš esmės atitinka 2007–2013 metų finansinės programos išlaidų kategorijas, pagal kurias rengiami ES bendrieji daugiametiniai išlaidų planai;
- 10 skyriuje nagrinėjamas veiksmingumas, vertinamos ES biudžeto taisyklės ir jų poveikis veiksmingumui bei pateikiamos Audito Rūmų pastabos dėl kai kurių Komisijos teikiamų veiksmingumo ataskaitų aspektų, įskaitant jos ataskaitas Europos Parlamentui ir Tarybai, ketvirtąjį vertinimo ataskaitą ir Komisijos generalinių direktorių parengtas metines veiklos ataskaitas. Šiame skyriuje taip pat atkreipiamas dėmesys į kelias pagrindines veiksmingumui skirtų 2013 m. Audito Rūmų specialiųjų ataskaitų temas.

0.6. Specialieji įvertinimai visų pirma yra paremti Audito Rūmų atlikto operacijų testavimo rezultatais bei pagrindinių su pajamomis ir išlaidomis susijusių priežiūros ir kontrolės sistemų veiksmingumo įvertinimu.

0.7. Šiame dokumente yra pateikti Komisijos (ar atitinkamai kitų ES institucijų ir įstaigų) atsakymai į Audito Rūmų pastabas. Aprašydami savo nustatytus faktus ir išvadas Audito Rūmai atsižvelgia į atitinkamus audituojamo subjekto atsakymus. Tačiau Audito Rūmai, kaip išorės auditorius, privalo pranešti apie savo nustatytus faktus, pagal šiuos faktus parengti išvadas ir pateikti nepriklausomą ir nešališką finansinių ataskaitų patikimumo ir operacijų tvarkingumo įvertinimą.

1 SKYRIUS

Patikinimo pareiškimas ir patvirtinamoji informacija

TURINYS

	<i>Dalys</i>
Europos Parlamentui ir Tarybai teikiamas Audito Rūmų patikinimo pareiškimas. Nepriklausomo auditoriaus ataskaita I-XII	I-XII
Įvadas	1.1-1.8
2013 m. audito nustatyti faktai	1.9-1.40
Finansinių ataskaitų patikimumas	1.9-1.15
Operacijų tvarkingumo audito rezultatų apžvalga	1.16-1.24
Apibendrinamosios ataskaitos ir metinės veiklos ataskaitų peržiūra	1.25-1.40
Biudžeto ir finansų valdymas	1.41-1.50
Taisomieji biudžetai smarkiai padidino mokėjimų, kuriuos Komisijai buvo leista atlikti, apimtį	1.42
Apskritai išlaidų vykdymo lygiai buvo artimi maksimaliam biudžeto sistemoje nustatytam lygiui	1.43
Nepaisant didelio mokėjimų lygio, įsipareigojimai atlikti mokėjimus ateityje toliau didėjo	1.44-1.45
Keliuose išlaidų srityse nuolatos pasikartojantis ilgas laikotarpis nuo pradinio įsipareigojimo iki išlaidų patvirtinimo	1.46-1.47
Į biudžetą įtrauktos bet galutiniams gavėjams neišmokėtos didelės lėšų sumos	1.48
Vėlavimai užregistruoti biudžeto įplaukas	1.49
Būtina ilgalaikė pinigų srautų prognozė	1.50
1.1 priedas. Audito metodas ir metodika	
1.2 priedas. Atsižvelgimas į ankstesnių metų pastabas dėl finansinių ataskaitų patikimumo	
1.3 priedas. Ištraukos iš 2013 m. konsoliduotų finansinių ataskaitų	

**EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI TEIKIAMAS AUDITO RŪMŲ PATIKINIMO PAREIŠKIMAS.
NEPRIKLAUSOMO AUDITORIAUS ATASKAITA**

- I. Pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 287 straipsnį Audito Rūmai auditavo:
- a) 2013 m. gruodžio 31 d. pasibaigusį finansinių metų Europos Sąjungos konsoliduotas finansines ataskaitas, kurias sudaro konsoliduotos finansinės atskaitomybės ataskaitos ⁽¹⁾ ir suvestinės biudžeto vykdymo ataskaitos ⁽²⁾, ir kurias Komisija patvirtino 2014 m. liepos 30 d.; ir
  - b) šiose finansinėse ataskaitose atspindimų operacijų teisėtumą ir tvarkingumą.

Vadovybės atsakomybė

II. Pagal SESV 310–325 straipsnius ir Finansinį reglamentą vadovybė yra atsakinga už Europos Sąjungos konsoliduotų finansinių ataskaitų parengimą ir pateikimą, laikantis tarptautiniu mastu pripažintų viešojo sektoriaus apskaitos standartų, bei už jose atspindimų operacijų teisėtumą ir tvarkingumą. Ši atsakomybė apima tinkamos vidaus kontrolės nustatymą, vykdymą ir palaikymą, siekiant parengti ir teisingai pateikti finansinės atskaitomybės ataskaitas, kuriose nėra reikšmingų dėl sukčiavimo ar klaidų atsiradusių iškraipymų. Vadovybė taip pat privalo užtikrinti, kad finansinės atskaitomybės ataskaitose atspindima veikla, finansinės operacijos ir informacija atitinka jas reglamentuojančius teisės aktus. Galutinė atsakomybė už Europos Sąjungos finansinėse ataskaitose atspindimų operacijų teisėtumą ir tvarkingumą tenka Komisijai (SESV 317 straipsnis).

Auditoriaus atsakomybė

III. Audito Rūmai, remdamiesi savo audito rezultatais, privalo pateikti Europos Parlamentui ir Tarybai finansinių ataskaitų patikimumo bei jose atspindimų operacijų teisėtumo ir tvarkingumo patikinimo pareiškimą. Audito Rūmai savo auditą atlieka vadovaudamiesi IFAC tarptautiniais audito standartais ir etikos kodeksais bei INTOSAI tarptautiniais aukščiausiųjų audito institucijų standartais. Pagal šiuos standartus reikalaujama, kad Audito Rūmai planuotų ir atliktų auditą tokiu būdu, kad būtų gautas pakankamas patikinimas dėl to, ar Europos Sąjungos konsoliduotose finansinėse ataskaitose nėra reikšmingų iškraipymų, o jose atspindimos operacijos yra teisėtos ir tvarkingos.

IV. Atliekant auditą, taikomos procedūros, skirtos gauti audito įrodymus apie sumas ir kitą informaciją konsoliduotose finansinėse ataskaitose bei apie jose atspindimų operacijų teisėtumą ir tvarkingumą. Procedūros pasirenkamos auditoriaus nuožiūra, taip pat remiantis dėl sukčiavimo ar klaidų atsiradusių konsoliduotų finansinių ataskaitų reikšmingų iškraipymų ar susijusių operacijų reikšmingos neatitikties Europos Sąjungos teisiniam pagrindui rizikos vertinimu. Atliekant šiuos rizikos vertinimus, nagrinėjama konsoliduotų ataskaitų rengimui ir jų teisingam pateikimui bei atspindimų operacijų teisėtumui ir tvarkingumui svarbi vidaus kontrolės sistema, siekiant pagal esamas aplinkybes nustatyti tinkamas audito procedūras, bet ne siekiant pareikšti nuomonę dėl vidaus kontrolės veiksmingumo. Atliekant auditą taip pat įvertinamas naudojamų apskaitos metodų tinkamumas ir atliktų apskaitinių vertinimų pagrįstumas bei bendras konsoliduotų finansinių ataskaitų pateikimas.

V. Pajamų srityje Audito Rūmai pridėtinės vertės mokesčiu ir bendrosiomis nacionalinėmis pajamomis pagrįstą nuosavų išteklių auditą pradeda nuo to momento, kai Komisija gauna valstybių narių parengtus makroekonominis suvestinius duomenis, pagal kuriuos šios pajamos yra skaičiuojamos, ir įvertina Komisijos sistemas, skirtas šiems duomenims apdoroti prieš tai, kai yra gaunami ir į konsoliduotas finansines ataskaitas įtraukiami valstybių narių įnašai. Audituojami tradicinius nuosavus išteklius Audito Rūmai nagrinėja muitinės institucijų finansines ataskaitas bei analizuoja muito mokesčių srautą prieš tai, kai sumos įtraukiamos į finansines ataskaitas ir jas gauna Komisija.

⁽¹⁾ Konsoliduotą finansinę atskaitomybę sudaro balansas, finansinių rezultatų ataskaita, pinigų srautų lentelė, grynojo turto pokyčių ataskaita, svarbių apskaitos metodų santrauka ir kita aiškinamoji informacija (įskaitant segmentų informaciją).

⁽²⁾ Suvestines biudžeto vykdymo ataskaitas sudaro suvestinės biudžeto vykdymo ataskaitos ir aiškinamoji informacija.

VI. Išlaidų srityje Audito Rūmai nagrinėja mokėjimų operacijas, kai išlaidos buvo padarytos, užregistruotos ir patvirtintos. Šis nagrinėjimas apima visas mokėjimų kategorijas (įskaitant mokėjimus išsigyjant turtą), išskyrus avansus jų išmokėjimo momentu. Išankstiniai mokėjimai nagrinėjami tuo metu, kai lėšų gavėjas pateikia jų tinkamo panaudojimo įrodymą ir kai institucija ar įstaiga sutinka su tuo įrodymu ir patvirtina išankstinį mokėjimą tais pačiais arba vėlesniais metais.

VII. Audito Rūmai mano, kad gauti audito įrodymai yra pakankami ir tinkami jų nuomonėms pagrįsti.

Finansinių ataskaitų patikimumas

Nuomonė dėl finansinių ataskaitų patikimumo

VIII. Audito Rūmų nuomone, 2013 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių finansinių metų ES konsoliduotose finansinėse ataskaitose 2013 m. gruodžio 31 d. finansinė būklė bei tą dieną pasibaigusių finansinių metų operacijų ir pinigų srautų rezultatai bei grynojo turto pokyčiai visais reikšmingais aspektais yra pateikti teisingai, laikantis Finansinio reglamento ir tarptautiniu mastu pripažintais viešojo sektoriaus apskaitos standartais pagrįstomis apskaitos taisyklėmis.

Finansinėse ataskaitose atspindimų operacijų teisėtumas ir tvarkingumas

Pajamos

Nuomonė dėl finansinėse ataskaitose atspindimų pajamų teisėtumo ir tvarkingumo

IX. Audito Rūmų nuomone, 2013 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių finansinių metų metinėse finansinėse ataskaitose atspindimos pajamos visais reikšmingais aspektais yra teisėtos ir tvarkingos.

Įsipareigojimai

Nuomonė dėl finansinėse ataskaitose atspindimų įsipareigojimų teisėtumo ir tvarkingumo

X. Audito Rūmų nuomone, 2013 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių finansinių metų metinėse finansinėse ataskaitose atspindimi įsipareigojimai visais reikšmingais aspektais yra teisėti ir tvarkingi.

Mokėjimai

Neigiamos nuomonės dėl finansinėse ataskaitose atspindimų mokėjimų teisėtumo ir tvarkingumo pagrindas

XI. Visos su veiklos išlaidomis susijusios politikos grupės yra reikšmingai paveiktos klaidų. Audito Rūmų įvertintas finansinėse ataskaitose atspindimų išlaidų, kai jos yra sumokėtos, labiausiai tikėtinas klaidų lygis yra 4,7 %. Tikrintos priežiūros ir kontrolės sistemos buvo iš dalies veiksmingos užtikrinant finansinėse ataskaitose atspindimų mokėjimų teisėtumą ir tvarkingumą.

Neigiama nuomonė dėl finansinėse ataskaitose atspindimų mokėjimų teisėtumo ir tvarkingumo

XII. Audito Rūmų nuomone, dėl klausimų, aptartų neigiamos nuomonės dėl finansinėse ataskaitose atspindimų mokėjimų teisėtumo ir tvarkingumo pagrinde, reikšmingumo 2013 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių finansinių metų finansinėse ataskaitose atspindimi mokėjimai yra reikšmingai paveikti klaidų.

2014 m. rugsėjo 4 d.

Pirmininkas

Vítor Manuel da SILVA CALDEIRA

Europos Audito Rūmai

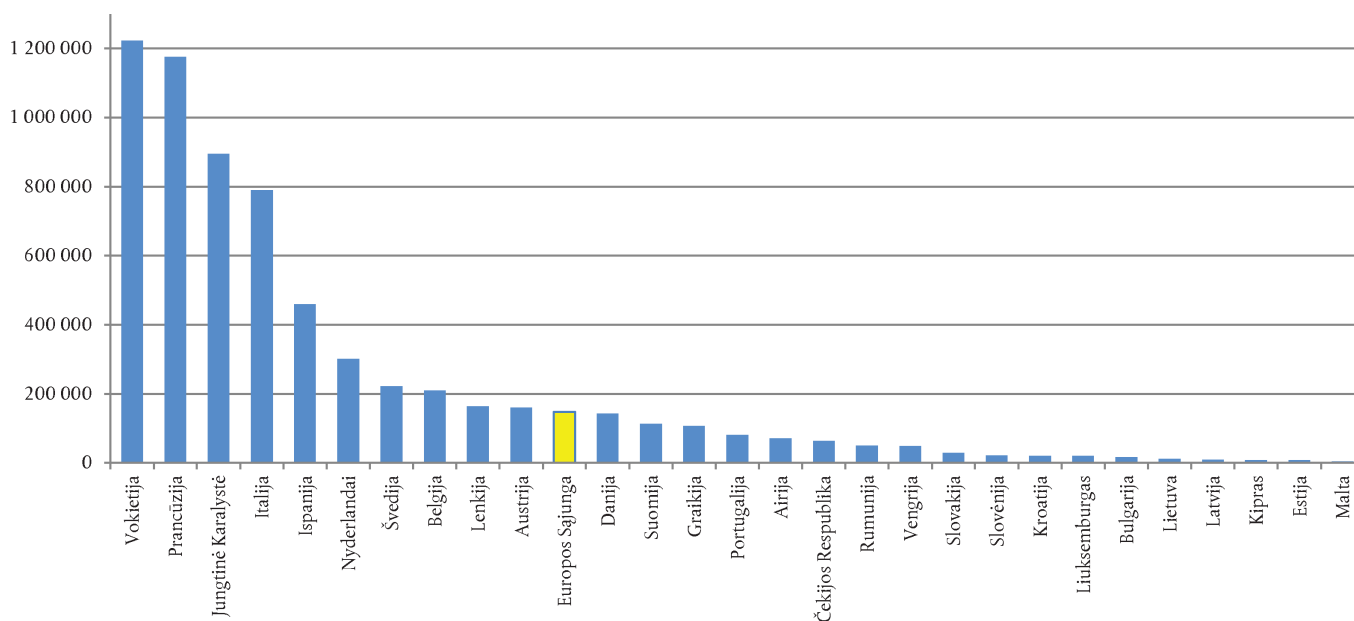
12, rue Alcide De Gasperi, 1615 Luxembourg, LUXEMBOURG

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

ĮVADAS

1.1. Europos Sąjungos (ES) biudžetas yra ES politikos tikslų finansavimo priemonė. ES išlaidos sudaro maždaug vieną procentą ES bendrųjų nacionalinių pajamų (apie 290 eurų kiekvienam ES piliečiui 2013 m.). Tai sudaro apie du procentus visų ES valstybių narių valdžios sektoriaus išlaidų. **1.1 diagramoje** visas 2013 m. įvykdytas ES biudžetas palygintas su ES valstybių narių 2013 m. valdžios sektoriaus išlaidomis⁽³⁾.

1.1 diagrama. Europos Sąjungos valstybių narių 2013 m. visos valdžios sektoriaus išlaidos ir ES išlaidos 2013 m.
(milijonais eurų)

Šaltinis: Europos Sąjunga: Europos Sąjungos 2013 m. konsoliduotos metinės ataskaitos – ES biudžeto vykdymo rezultatas – 1.1 lentelė. Mokėjimai (Žr. 1.3 priedo 5 lentelę).

Valstybės narės: Eurostatas. Valdžios sektoriaus statistika. Valdžios sektoriaus pajamos, išlaidos ir pagrindinės suvestinės. Visos 2013 m. valdžios sektoriaus išlaidos.

(http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/government_finance_statistics/data/database).

⁽³⁾ Kurios apibrėžiamos kaip „visos valdžios sektoriaus išlaidos“: pagrindinė statistinė apibrėžtis, kurią naudoja Eurostatas (Europos sąskaitų sistemos, 1995 m., 8.99 dalis)

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

1.2. ES išlaidas daugiausia sudaro dviejų tipų išlaidos:

- a) teisių į išmokas programos, kai mokėjimams taikomos tam tikros sąlygos (įskaitant tiesioginę pagalbą ūkininkams (3 skyrius) ir tiesioginę paramą biudžetui (7 skyrius); ir
- b) kompensavimo schemas, kai ES kompensuoja tinkamos finansuoti veiklos tinkamas finansuoti išlaidas (įskaitant kaimo ir regioninę plėtrą (4 ir 5 skyriai), mokymo schemas (6 skyrius), vystymo projektus (7 skyrius) ir mokslinių tyrimų projektus (8 skyrius).

1.3. Europos Audito Rūmų vaidmuo yra:

- įvertinti, ar ES biudžetas naudojamas laikantis galiojančių įstatymų ir kitų teisės aktų;
- išreikšti savo požiūrį į tai, ar Europos Sąjungos finansinės ataskaitos yra patikimos;
- teikti ES lėšų panaudojimo ekonomiškumo, efektyvumo ir veiksmingumo nagrinėjimo ataskaitas; ir
- teikti nuomones dėl išteklių valdymui įtakos turinčių teisės aktų pasiūlymų.

Pirmuosius du įgaliojimus Audito Rūmai vykdo skelbdami patikinimo pareiškimą⁽⁴⁾ (žr. 1.5 dalį)

1.4. Šiame metinės ataskaitos skyriuje:

- pateikiama su Audito Rūmų patikinimo pareiškimu susijusi bendroji informacija bei apibendrinami šį pareiškimą pagrindžiantys audito nustatyti faktai ir išvados;
- pateikiama informacija apie ES biudžeto valdymą;
- paaiškinama, kaip Audito Rūmai atlieka savo finansinių ataskaitų patikimumo ir operacijų tvarkingumo auditą (žr. **1.1 priedą**); ir
- pristatomi Komisijos veiksmai, vykdyti atsižvelgiant į anksčiau metinėse ataskaitose pateiktas Audito Rūmų pastabas ir rekomendacijas dėl finansinių ataskaitų patikimumo (žr. **1.2 priedą**).

⁽⁴⁾ Žr. Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 287 straipsnį.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

1.5. Audito Rūmai teikia Europos Parlamentui ir Tarybai patikinimo pareiškimą dėl finansinių ataskaitų patikimumo ir jose nurodytų operacijų teisėtumo ir tvarkingumo. Šį pareiškimą Audito Rūmai papildė kiekvienos svarbios ES veiklos srities specialiaisiais vertinimais. Šie specialieji vertinimai nesudaro audito nuomonių; juose pristatomi kiekvienai politikos grupei būdingi svarbūs klausimai. Kiekvieno specialiojo vertinimo išvada padaroma remiantis bendraisiais surinktais atitinkamos politikos grupės audito įrodymais.

1.6. Darbo, tikrinant Europos Sąjungos finansinių ataskaitų patikimumą, tikslas – surinkti pakankamai tinkamų įrodymų, kad būtų galima spręsti, kaip tinkamai buvo registruotos pajamos, išlaidos, turtas ir įsipareigojimai ir ar konsoliduotos finansinės ataskaitos (žr. ištrauką **1.3 priede**) teisingai atspindi finansinę būklę 2013 m. gruodžio 31 d. ir tą dieną pasibaigusią finansinių metų pajamas, išlaidas, pinigų srautus ir grynojo turto pokyčius (žr. 1.9–1.11 dalis).

1.7. Darbo, tikrinant 2013 m. konsoliduotose finansinėse ataskaitose nurodytų operacijų tvarkingumą, tikslas – surinkti pakankamai tinkamų įrodymų, kad būtų galima daryti išvadą, ar šios operacijos neprieštaruoja galiojantiems teisės aktams arba sutarčių nuostatoms ir ar jos yra teisingai apskaičiuotos (1.16–1.24 dalyse apžvelgti rezultatai, o išsamesnė informacija pateikta 2–9 skyriuose).

1.8. Darbo, nagrinėjant Komisijos tarnybų metines veiklos ataskaitas ir jų apibendrinamąją ataskaitą, tikslas – įvertinti, kiek teisingai jose įvertinta finansinio valdymo kokybė, ir taip padėti susidaryti nuomonę apie ES finansinių ataskaitų patikimumą ir pajamų bei išlaidų tvarkingumą (žr. 1.25–1.40 dalis ir susijusias pastabas 2–9 skyrių skirsniuose „Atrinktų kontrolės sistemų nagrinėjimas“⁽⁵⁾).

⁽⁵⁾ 10 skyriuje aptariamos metinės veiklos ataskaitos ES lėšų panaudojimo efektyvumo, veiksmingumo ir ekonomiškumo požiūriais.

2013 M. AUDITO NUSTATYTI FAKTAI**Finansinių ataskaitų patikimumas**

1.9. Audito Rūmų pastabos yra skirtos 2013 finansinių metų Europos Sąjungos konsoliduotoms finansinėms ataskaitoms, kurias pagal Finansinį reglamentą parengė Komisijos apskaitos pareigūnas ir patvirtino Komisija ir kurias Audito Rūmai gavo 2014 m. liepos 31 d. kartu su apskaitos pareigūno vadovybės pareiškimu⁽⁶⁾. Konsoliduotąsias finansines ataskaitas sudaro:

- a) konsoliduota finansinė atskaitomybė, kurią sudaro balansas (kuriame pateiktas turtas ir įsipareigojimai finansinių metų pabaigoje), pelno ir nuostolio ataskaita (kurioje pripažįstamos finansinių metų pajamos ir išlaidos), pinigų srautų ataskaita (kurioje parodyta, kaip sąskaitų pokyčiai paveikia pinigus ir pinigų ekvivalentus) ir grynojo turto pokyčių ataskaita bei susiję aiškinamieji raštai;
- b) apibendrinamosios biudžeto vykdymo ataskaitos, kuriose parodytos finansinių metų pajamos ir išlaidos, ir susiję aiškinamieji raštai.

1.10. Atlikdami 2013 m. finansinės atskaitomybės ataskaitų auditą, Audito Rūmai samdė nepriklausomą aktuarijų, kad šis išnagrinėtų kaip apskaičiuojamos ir atskleidžiamos išmokos darbuotojams pagal Europos Sąjungos pareigūnų pensijų sistemą. Tai patvirtina bendrą Audito Rūmų išvadą dėl 2013 metų konsoliduotųjų finansinių ataskaitų. Tačiau atliktas darbas rodo, kad Komisija turi pagerinti pirminių duomenų patikimumą ir įsitikinti, jog ji turi tinkamus šiam patikimumui įvertinti reikalingus techninius išteklius.

1.11. Atlikdami 2013 m. konsoliduotųjų finansinių ataskaitų auditą Audito Rūmai nenustatė reikšmingo neatitikimų lygio (taip pat žr. **1.2 priedą**).

1.10. Komisija atsižvelgia į teigiamą vertinimą ir toliau tobulins savo metodus šioje srityje.

⁽⁶⁾ 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 dėl Sąjungos bendrajam biudžetui taikomų finansinių taisyklių (OL L 298, 2012 10 26, p. 1) nustatyta, kad galutinės finansinės ataskaitos turi būti išsiųstos iki ateinančių finansinių metų liepos 31 d. (žr. 148 straipsnį).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Nauji uždaviniai teikiant patikimą finansinę informaciją

1.12. Vykdomais ES finansinio valdymo pakeitimais tarp kitų dalykų siekiama vis daugiau naudoti grynąsias pataisas ir finansines priemones. Tai reiškia, kad ateityje Komisijai bus vis sunkiau pateikti patikimą finansinę informaciją. Kaip anai, tai vis sunkiau bus:

- a) finansinėse ataskaitose atspindėti didesnę grynųjų pataisų taikymą sanglaudos srityje, atskirti jas nuo kitų taisomųjų mechanizmų, ir savo metiniame komunikate dėl ES biudžeto apsaugos⁽⁷⁾ pateikti informaciją apie įvairių taisomųjų mechanizmų skirtingą poveikį (žr. 1.13 dalį);
- b) į įprastines apskaitos sistemas įdiegti naujas visų 6 aiškinamajame rašte išvardytų taisomųjų mechanizmų operacijų registravimo procedūras, patvirtinti atitinkamiems subjektams šių mechanizmų taikymo laiką, jų kilmę ir pobūdį (žr. 1.14 dalį);
- c) užbaigti finansinių priemonių ir finansų inžinerijos priemonių registravimo ir matavimo procesą pagal Tarptautinius viešojo sektoriaus apskaitos standartus (kaip reikalaujama Finansinio reglamento 140 straipsnio 11 dalyje), kaip anai įdiegiant patikimas pažeidimo nustatymo ir registravimo procedūras;
- d) gauti informaciją apie pinigus, laikomus iki pradinio panaudojimo (žr. 1.48 dalį); ir

1.12. Grynąsias finansines pataisas, kurios bendroje žemės ūkio politikoje taikomos nuo 1976 m., 2014–2020 m. programavimo laikotarpiu taip pat bus sistemingai taikomos ir sanglaudos srityje.

- a) Finansinėse ataskaitose sumos, susidariusios daugiau atliekant grynąsias finansines pataisas sanglaudos srityje, atspindės taikant bendrąsias apskaitos procedūras.
Reaguodama į Europos Parlamento prašymą, Komisija įtrauks skyrių apie grynąsias finansines pataisas į savo metinį komunikatą dėl ES biudžeto apsaugos.
- b) Komisija peržiūrės galiojančias procedūras, atsižvelgdama į naujus duomenų teikimo reikalavimus, tačiau mano, kad operacijos, susijusios su netinkamų finansuoti projektų ir (arba) išlaidų pakeitimu finansuoti tinkamais projektais ir (arba) išlaidomis, kurį atlieka valstybės narės, visų pirma turi būti užregistruojamos nacionalinėse apskaitos sistemose. Dėl naujos grynųjų finansinių pataisų reglamentavimo sistemos, žr. atsakymą į 1.12 dalies a punkto pastabą.
- c) Komisija yra patvirtinusi informacijos apie finansines priemones teikimo procedūrą, remdamasi ES apskaitos taisykle Nr. 11, kuri atitinka tarptautinius viešojo sektoriaus apskaitos standartus (TVSAS). Komisija paskelbė patikos sąskaitų gaires, taip pat išsamius informacijos teikimo metų pabaigoje reikalavimus finansiniuose ir administraciniuose pagrindų susitarimuose su Europos investicijų banku (EIB) ir Europos investicijų fondu (EIF).
Komisija šiuo metu nagrinėja padėtį, susijusią su iki 2014 m. taikytomis finansinėmis priemonėmis.
Komisija pabrėžia, kad Finansinio reglamento 140 straipsnis taikytinas tik tiesiogiai ir netiesiogiai valdomoms finansinėms priemonėms. Finansų inžinerijos priemonėms pagal pasidalijamąjį valdymą taikomas Bendrijų nuostatų reglamentas (BNR) ir, vadovaujantis ES apskaitos taisyklėmis, jos apskaitomos kaip išankstiniai mokėjimai valstybėms narėms.
- d) Komisija, kartu su valstybėmis narėmis, išnagrinės, kokiais būdais būtų galima toliau tobulinti informaciją taip, kaip siūlo Audito Rūmai, atsižvelgiant į ekonominio veiksmingumo aspektus.

⁽⁷⁾ Ataskaita dėl ES biudžeto apsaugos pagal Finansinio reglamento (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 150 straipsnio 4 dalį, kuri teikiama biudžeto valdymo institucijoms kiekvienų metų rugsėjo mėn. (2012 m.: COM(2013) 682 final/2).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

- e) užtikrinti, kad visos Komisijos tarnybos tvirtina avansus tik remdamosi patirtomis išlaidomis, kurias patvirtina patikima informacija iš paramos gavėjų (žr. 7 skyriaus 7.25 dalies 1 rekomendaciją).

Teikti geresnę informaciją apie taisomuosius mechanizmus

1.13. Apibendrinti finansinių pataisymų skaičiai pateikti ES konsoliduotų finansinių ataskaitų 6 aiškinamajame rašte. Vėliau jie yra įtraukiami į Komisijos metinį komunikatą apie ES biudžeto apsaugą. Šiuo metu nei 6 aiškinamajame rašte, nei Komisijos komunikate nėra apibendrintas nevienodas įvairių taisomųjų patikslinimų poveikis:

- a) — valstybių narių deklaruotų išlaidų atmetimas iki jų patvirtinimo Komisijoje; **arba**
— korekcijos patvirtintose išlaidose po to, kai Komisija jas kompensavo;
- b) — korekcijos projekto lygmeniu; **arba**
— pataisos tik programos lygmeniu;
- c) — pataisos, sumažinančios bendras išlaidas atskiroms valstybėms narėms (grynosios finansinės pataisos); **arba**
— susitarimai, leidžiantys pakeisti netvarkingas išlaidas naujomis deklaracijomis.

1.14. 6 aiškinamajame rašte pateikta informacija daugiausia susijusi su Komisijos priežiūros vaidmeniu ir apima tiek metinius, tiek suvestinius⁽⁸⁾ skaičius. Tačiau šiame aiškinamajame rašte apibendrinti mechanizmai:

- a) apima daug veikėjų iš nacionalinių institucijų ir Komisijos tarnybų;
- b) jiems pritaikyti prireikia keleto metų (ypač sanglaudos išlaidų atžvilgiu, kur apie keturios penktosios 2007–2013 m. taikytų pataisymų susiję su ankstesnių laikotarpių veiklos programomis, žr. **1.2 diagramą**); ir
- c) sanglaudos atveju didelė jų dalis registruojama ne Komisijos apskaitos sistemoje.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

- e) *Esamose apskaitos taisyklėse ir gairėse, kurios jau perduotos generaliniams direktoratams, paaiškinta, kaip tinkamai tvirtinti išlaidas.*

Pagal taikytinas taisykles ir reglamentus Plėtros GD patvirtins naują procedūrą.

1.13. *Komisija apsvarstys šios informacijos teikimo būdą, atsižvelgdama tiek į šio metodo naudą, tiek į su juo susijusias išlaidas.*

- c) *Žr. atsakymą į 1.12 dalies a punkto pastabą.*

1.14.

- a) *Taip veikia pasidalijamojo valdymo sistema.*

- b) *Žr. atsakymą į 1.18 dalies pastabą.*

- c) *Komisija atkreipdavo dėmesį į tai, kad dalis informacijos registruojama ne Komisijos apskaitos sistemoje, vadovaujantis pagrindiniu teisiniu pagrindu ir tuo, kad tokios operacijos yra valstybės narės, o ne Komisijos operacijos.*

Žr. atsakymą į 1.12 dalies b punkto pastabą.

⁽⁸⁾ 6 aiškinamajame rašte Komisija pateikia suvestinę informaciją, apimančią keletą metų. Tai smarkiai skiriasi nuo kitų konsoliduotų ataskaitų aiškinamųjų raštų, kur daugiausia dėmesio skiriama aktualiai tų finansinių metų informacijai ir – palyginimo tikslu – praėjusių metų informacijai.

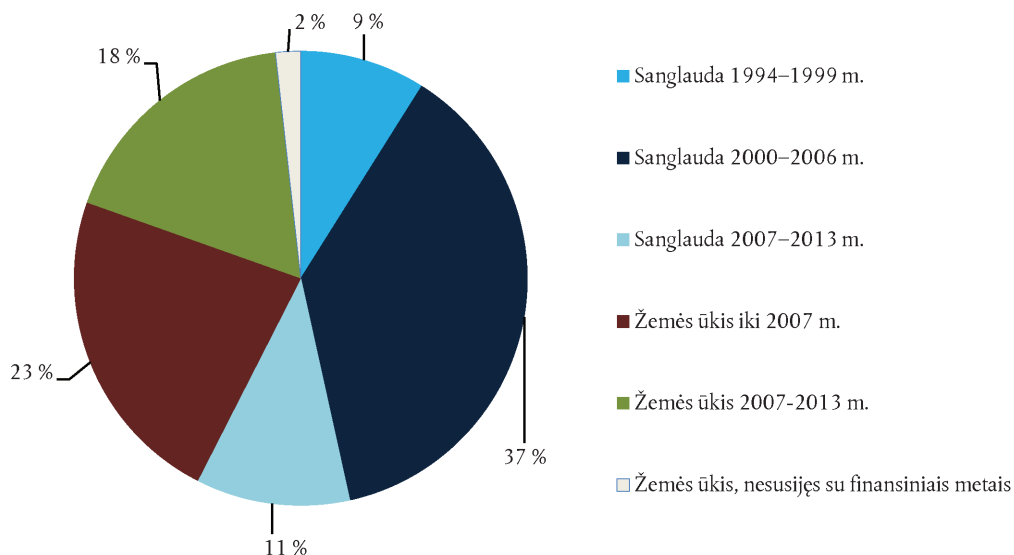
AUDITO RŪMŲ PASTABOS

1.15. Dėl to yra svarbu, kad Komisija įdiegtų patikimas procedūras, leidžiančias patvirtinti valstybėms narėms taisomųjų priemonių taikymo laiką, jų kilmę ir dydį, ir dėl to suteikiančias geresnį patikinimą dėl finansinėse ataskaitose ir metiniame komunikate dėl ES biudžeto apsaugos teikiamų skaičių tikslumo.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

1.15. Komisija, kartu su valstybėmis narėmis, išnagrinės būdus, kaip galima toliau tobulinti esamas informacines sistemas taip, kaip siūlo Audito Rūmai.

1.2 diagrama. Žemės ūkio ir sanglaudos finansinės pataisos, apie kurias Komisija pranešė 2007–2013 metais, pagal laikotarpius

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

Operacijų tvarkingumo audito rezultatų apžvalga

1.16. 2 skyriuje Audito Rūmai pateikia specialiuosius vertinimus, susijusius su pajamomis, o 3–9 skyriuose – su išlaidomis (žr. **1.1 lentelę**).

1.1 lentelė. Operacijos, audituojamos metinės ataskaitos 3–9 skyriams

(milijonais eurų)

Metinės ataskaitos skyriai		2013 m. atlikti mokėjimai	2013 m. audituotos operacijos
		A)	B)
3 skyrius	Žemės ūkis: rinkos ir tiesioginė parama	45 004	45 016
4 skyrius	Kaimo plėtra, aplinka, žuvininkystė ir sveikata	14 780	15 581
5 skyrius	Regioninė politika, transportas ir energetika	45 084	45 477
6 skyrius	Užimtumas ir socialiniai reikalai	14 017	16 200
7 skyrius	Išorės santykiai, pagalba ir plėtra	6 180	6 019
8 skyrius	Moksliniai tyrimai ir kitos vidaus politikos	13 156	10 431
9 skyrius	Administracinės ir kitos susijusios išlaidos ⁽¹⁾	10 248	10 600
Iš viso		148 469	149 324

„2013 m. audituotos operacijos“ – tai „2013 m. atlikti mokėjimai“ (A), atėmus 2013 m. atliktus avansinius mokėjimus (16 763 milijonai eurų) ir pridėjus 2013 m. avansų patvirtinimus (15 842 milijonai eurų), taip pat FIP išmokas galutiniams gavėjams (1 776 milijonai eurų).

⁽¹⁾ Šiame skyriuje taip pat nagrinėjamos išlaidos, kurios bendrajame biudžete yra klasifikuojamos kaip veiklos išlaidos, kai išlaidos yra administracinės pagal savo pobūdį, kaip antai veiklos GD statybos ir atlyginimų išlaidos.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

1.17. 2013 m. audito rezultatai rodo, kad pajamų srityje (149 504 milijonai eurų) ir administracinių bei kitų išlaidų politikos grupės operacijose (10 600 milijonų eurų) reikšmingo klaidų lygio nebuvo ir kad patikrintos priežiūros ir kontrolės sistemos buvo veiksmingos (žr. **1.2 lentelę** ir 2.27, 9.18 dalis). Reikšmingas klaidų lygis nustatytas visų politikos grupių veiklos išlaidose (žr. 3.44, 4.35, 5.61, 5.62, 6.39, 6.40, 7.22, 7.23, 8.33, 8.34 dalis). Įsipareigojimuose reikšmingo klaidų lygio nenustatyta.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

1.17. Komisija supranta, kad Audito Rūmų nurodytas klaidų lygis yra metinis įvertis, kuris apima klaidų, kurios nustatomos ir užregistruojamos iki Audito Rūmų atliekamo audito, paveiktų projektų išlaidų ar kompensacijų pataisas.

Komisija pabrėžia, kad ji saistoma Finansinio reglamento, kurio 32 straipsnio 2 dalies e punkte nustatyta, kad jos vidaus kontrolės sistema, be kita ko, turėtų užtikrinti „tinkamą rizikos, susijusios su pagrindinių operacijų teisėtumu ir tvarkingumu, valdymą atsižvelgiant į daugiamečių programų pobūdį ir mokėjimų pobūdį“.

Komisija toliau vykdys savo priežiūros funkciją, visų pirma įgyvendindama finansines pataisas ir susigrąžindama sumas tokiu mastu, kuris atitinka nustatytą pažeidimų ir trūkumų mastą. Dėl teisinės Sąjungos finansinių interesų apsaugos sistemos, susijusių procedūrų sudėtingumo ir su daugeliu sričių susijusių kontrolės lygmenų skaičiaus, klaidos ištaisomos tik po kelerių metų.

Be to, Finansiniame reglamente (80 straipsnio 4 dalyje) numatyta galimybė tais atvejais, kai negalima tiksliai nustatyti netinkamai išleistų sumų (o tai nutinka dažnai), vadovaujantis konkrečiam sektoriui taikomomis taisyklėmis, taikyti vienodo dydžio arba ekstrapoliuotąsias pataisas. Komisija veikė neviršydama savo įgaliojimų ir visiškai laikydamosi esamų teisės aktų, siekdama apsaugoti ES biudžetą. Vadovaujantis Audito Rūmų atliekamo audito metodu, korekcijos atliekamos tiek, kiek buvo nustatyta sąsaja su pavienėmis operacijomis.

Komisija laikosi nuomonės, kad Audito Rūmų nurodytą metinį reprezentatyvųjį klaidų lygį reikėtų vertinti atsižvelgiant į daugiamečių ES intervencinių priemonių pobūdį (taip pat žr. 3.7 dalį, 3.44 dalies pirmąją įtrauką, 4.6 dalį, 4.36 dalies pirmąją įtrauką ir 5.20, 5.21, 6.13 dalis).

Komisija sutinka su Audito Rūmų atliktu praneštų klaidų vertinimu, išskyrus keletą išimčių, aprašytų 3.6 dalies b punkte, 3.7, 3.13 dalyse, 4.5 dalies b punkte, 4.7, 4.15, 6.13 dalyse.

1.2 lentelė. Su operacijų tvarkingumu susijusių audito rezultatų 2013 m. suvestinė

Metinės ataskaitos skyriai	Audituotos operacijos (milijonais eurų)	Labiausiai tikėtinas klaidų lygis (LTKL) 2013 m. (%)	Patikimumo intervalas		Labiausiai tikėtinas klaidų lygis (LTKL) 2012 m. (%)
			Apatinė klaidų riba (AKR)	Viršutinė klaidų riba (VKR)	
Žemės ūkis: rinkos ir tiesioginė parama	45 016	3,6	1,7	5,5	3,8
Kaimo plėtra, aplinka, žuvininkystė ir sveikata	15 581	6,7	3,5	9,9	7,9
Regioninė politika, transportas ir energetika	45 477	6,9	3,7	10,1	6,8
Užimtumas ir socialiniai reikalai	16 200	3,1	1,5	4,7	3,2
Išorės santykiai, pagalba ir plėtra	6 019	2,6	1,2	4,0	3,3
Moksliniai tyrimai ir kitos vidaus politikos	10 431	4,6	2,6	6,6	3,9
Administracinės ir kitos susijusios išlaidos	10 600	1,0	0,0	2,3	0
Iš viso	149 324	4,7	3,5	5,9	4,8
Pajamos	149 504⁽¹⁾	0	0	0	0

(¹) Audito metu Komisijos lygmeniu buvo nagrinėjama susigrąžinimo pavedimų imtis, apimanti visų rūšių pajamas (žr. 2.4 dalį).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

1.18. Audito Rūmai daro išvadą, kad mokėjimų⁽⁹⁾ visumą paveikė reikšmingas klaidų lygis ir kad apskritai nagrinėtos priežiūros ir kontrolės sistemos buvo iš dalies veiksmingos (žr. 1.2 lentelę).

KOMISIJOS ATSAKYMAI

1.18. Komisija pripažįsta, kad patikrintos sistemos yra tik iš dalies veiksmingos, kaip matyti iš Audito Rūmų apskaičiuoto klaidų lygio galutinių paramos gavėjų lygmeniu. Naudodama savo priežiūros ir kontrolės sistemas, 2013 m. Komisija atliko finansinių pataisų, grynųjų finansinių pataisų ir susigrąžinimų, kurių suma siekė 3 334 mln. EUR (negalutinė suma); tai prilygsta 2,4 % atliktų mokėjimų (žr. 1.1 lentelę). Toliau pateikiamos sumos pagal politikos sritis:

- 3 skyrius – Žemės ūkis: rinkos ir tiesioginė parama: 637 mln. EUR finansinių pataisų ir susigrąžinimų (1,4 % atliktų mokėjimų);
- 4 skyrius – Kaimo plėtra, aplinka, žuvininkystė ir sveikata: 476 mln. EUR finansinių pataisų ir susigrąžinimų (3,2 % atliktų mokėjimų);
- 5 skyrius – Regioninė politika, energetika ir transportas: 1 029 mln. EUR atliktų finansinių pataisų ir susigrąžinimų (2,3 % atliktų mokėjimų);
- 6 skyrius – Užimtumas ir socialiniai reikalai: 898 mln. EUR (6,4 % atliktų mokėjimų sumos);
- 7 skyrius – Išorės santykiai, pagalba ir plėtra: 93 mln. EUR (1,5 % atliktų mokėjimų sumos);
- 8 skyrius – Moksliniai tyrimai ir kitos vidaus politikos sritys: 197 mln. EUR (1,5 % atliktų mokėjimų sumos); ir
- 9 skyrius – Administracinė išlaidos: 3 mln. EUR (0 % atliktų mokėjimų).

Tai nereiškia, kad visus T metais atliktus susigrąžinimus, finansines pataisas ir grynąsias finansines pataisas galima išskaityti iš T metų klaidų. Bet tai reiškia, kad vertinant, ar bendra vidaus kontrolės sistema yra veiksminga siekiant apsaugoti ES biudžetą daugiamečiu laikotarpiu, reikia atsižvelgti tiek į klaidų lygį, tiek į susigrąžintas sumas ir (arba) finansines pataisas, ir (arba) grynąsias finansines pataisas (žr. atsakymą į 1.17 dalies pastabą).

Audito rezultatų analizė

1.19. Šių metų rezultatai rodo reikšmingą, panašų kaip ir 2012 m., klaidų lygį daugelyje biudžeto dalių. Bendras įvertintas 2013 metų klaidų lygis yra 4,7 %, t. y., 0,1 procentinio punkto sumažėjimas. Vienas svarbių 2013 m. veiksnių buvo tai, kad padidėjo valstybių narių ir Komisijos taikomų taisomųjų priemonių poveikis. Jei šie taisomieji veiksniai nebūtų buvę taikomi į Audito Rūmų imtį atrinktomis operacijoms, bendras įvertintas klaidų lygis būtų buvęs 1,6 procentinio punkto didesnis.

1.19. Žr. atsakymus į 1.17 ir 1.18 dalių pastabas.

⁽⁹⁾ Audito Rūmai nagrinėja mokėjimus tuomet, kai išlaidos buvo patirtos, užregistruotos ir patvirtintos.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

1.20. Santykinai stabilūs rezultatai buvo pasiekti tais metais, kai buvo ženkliai padidintas labiausiai klaidų veikiamų išlaidų (sanglaudos) finansavimas.

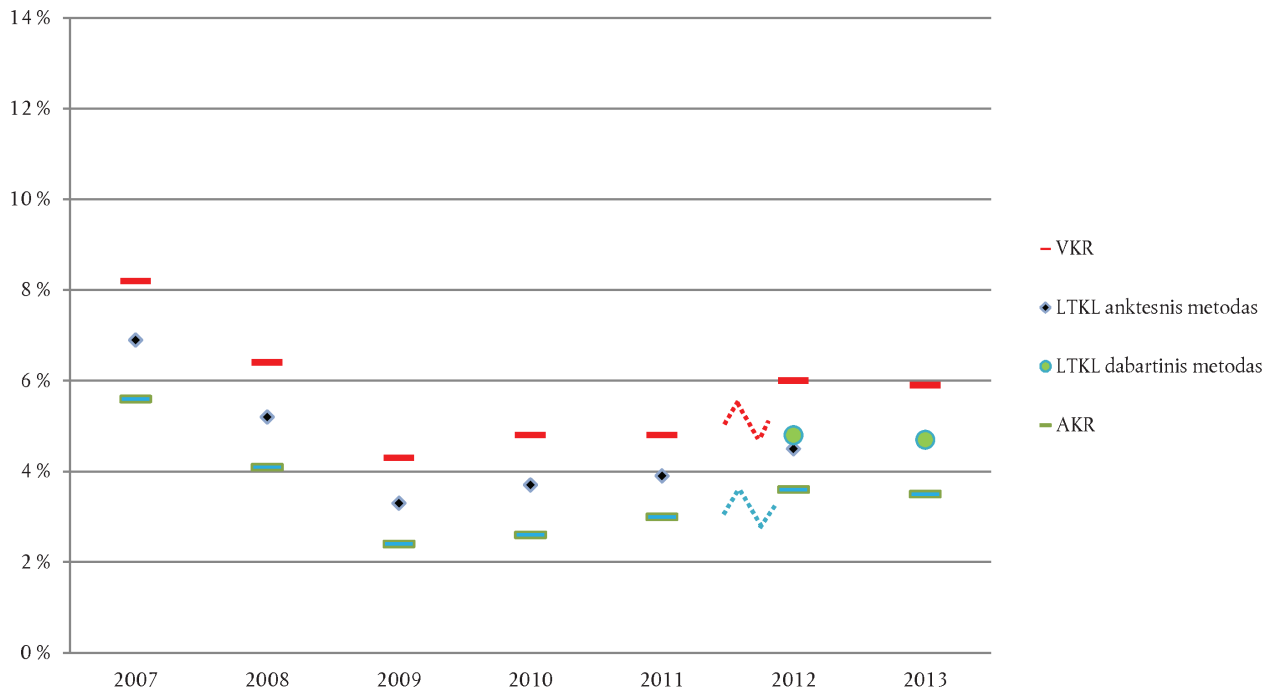
1.21. Kiti poveikį 2013 m. bendram įvertintam klaidų lygiui turėję veiksniai buvo šie:

- sumažėjęs viešųjų pirkimų klaidų skaičius (nors jis vis dar sudaro penktadalį įvertinto klaidų lygio, žr. 1.22 dalį ir **1.4 diagramą**);
- didelis klaidų skaičius dėl kompleksinio susiejimo (daugiau kaip ketvirtis aplankytų ūkininkų, kuriems taikomi kompleksinio susiejimo reikalavimai nesilaikė vieno ar kelių iš jų) ir platesnis kompleksinio susiejimo taikymas prisidėjo prie bendro klaidų lygio padidėjimo 0,2 procentinio punkto (2012 m.: 0,1 procentinio punkto);

1.21.

Kompleksinės paramos reikalavimų laikymasis nėra kriterijus, pagal kurį vertinama teisė gauti BŽŪP išmokas, todėl šių reikalavimų kontrolė nesusijusi su atliktų operacijų teisėtumu ir tvarkingumu. Žr. atsakymus į 3.6 dalies b punkto, 3.7 ir 3.13 dalių, 4.5 dalies b punkto, 4.7 ir 4.15 dalių pastabas.

1.3 diagrama. Audito Rūmų įvertintas labiausiai tikėtinas klaidų lygis (2007–2013 m.)⁽¹⁾

⁽¹⁾ Abu 2012 m. rezultatai rodo Audito Rūmų 2012 m. labiausiai tikėtiną klaidų lygį (LTKL) (4,8 %, žr. 2012 m. metinės ataskaitos **1.2 lentelę**) ir įvertintą LTKL tuo atveju, jei tie patys faktai būtų buvę nustatyti vertinant imtį, sudarytą tuo pačiu pagrindu kaip ir ankstesniais metais (4,5 %, žr. 2012 m. metinės ataskaitos 1.14 ir 1.15 dalis). 2012 m. viršutinė ir apatinė klaidų (VKR ir AKR) lygio ribos pagrįstos nuo tų metų taikoma imties sudarymo metodika.

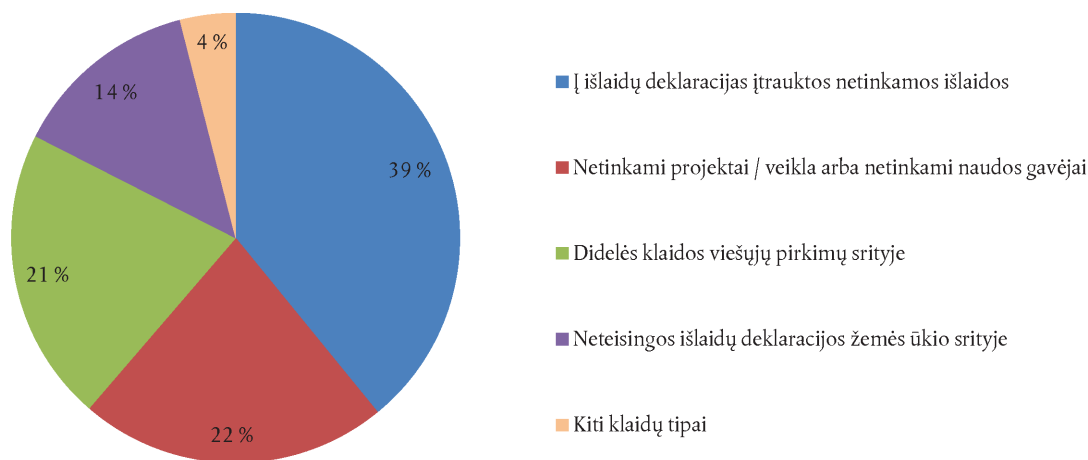
AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

1.22. Didžiausia 2013 m. Audito Rūmų aptiktų klaidų dalis yra tinkamumo finansuoti klaidos. Netinkamos finansuoti išlaidos išlaidų deklaracijose prisidėjo prie bendro klaidų lygio 1,8 procentinio punkto (2012 m.: 1,0), netinkamų finansuoti projektų, veiklų ir naudos gavėjų kategorija – dar 1,1 procentinio punkto (2012 m.: 1,1), o rimti viešųjų pirkimų pažeidimai (daugiausia susiję su kompensavimo išlaidomis, tačiau taip pat paveikiantys kai kurias administracines išlaidas) prisidėjo dar 1,0 procentinio punkto (2012 m.: 1,4). Pagrindinė klaidų teisių įšmokas išlaidose priežastis buvo neteisingos ūkininkų deklaracijos, kurios prisidėjo prie bendro klaidų lygio 0,6 procentinio punkto (2012 m.: 0,8). (žr. **1.4 diagramą**).

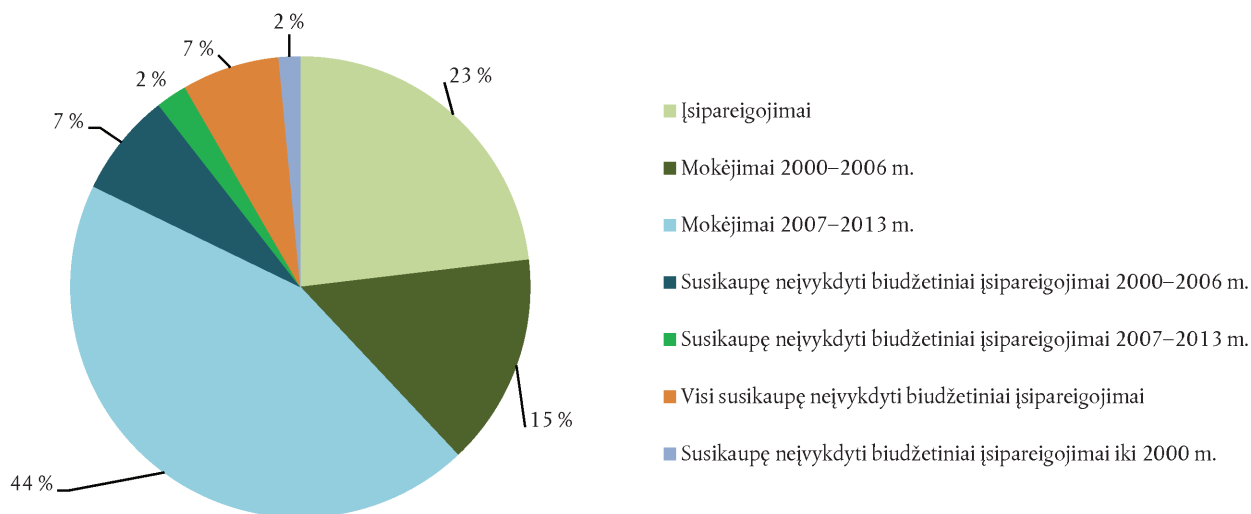
1.22. Savo auditų metu Komisija taip pat nustatė panašių problemų. Praėjusiu laikotarpiu Komisija dėjo daug pastangų, kad nustatytų pagrindinę šių problemų priežastį ir, jei būtina, įgyvendintų taisomuosius veiksmus.

1.4 diagrama. Prisidėjimas prie bendro įvertinto klaidų lygio pagal tipą

1.23. Bendro įvertinto klaidų lygio pasiskirstymas pagal skyrius parodo, kad 5 skyrius „Regioninė politika, transportas ir energetika“ prie bendro įvertinto klaidų lygio prisideda maždaug dviem penktadaliais, 3 skyrius „Žemės ūkis: rinkos ir tiesioginė parama“ – ketvirtadaliu, o 4 skyrius „Kaimo plėtra, aplinka, žuvininkystė ir sveikata“ – septintadaliu (žr. **1.5 diagramą**). Palyginti su 2012 m. šiame pasiskirstyme didelių pokyčių nėra.

1.5 diagrama. Prisidėjimas prie bendro įvertinto klaidų lygio pagal metinės ataskaitos skyrius

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

1.24. Audito Rūmai apskaičiavo, kad įvertintas bendras pasidalijamojo valdymo išlaidų klaidų lygis sudaro 5,2 % (2012 m.: 5,3 %), o visų kitų rūšių veiklos išlaidų ⁽¹⁰⁾ – 3,7 % (2012 m.: 4,3 %). Įvertintas 2013 m. administracinių išlaidų klaidų lygis yra 1 % (2012 m.: 0 %).

⁽¹⁰⁾ Daugiausia tai 7 ir 8 skyrių išlaidos, tačiau taip pat dalis 4, 5 ir 6 skyrių išlaidų. Pasidalijamojo valdymo išlaidų ekstrapoliuotas klaidų lygis pagrįstas 699 operacijų (paimtų iš 119,6 milijardo eurų populiacijos) nagrinėjimu, kitų rūšių veiklos išlaidų ekstrapoliavimas pagrįstas 342 operacijų (paimtų iš 19 milijardų eurų populiacijos) nagrinėjimu.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

Apibendrinamosios ataskaitos ir metinės veiklos ataskaitų peržiūra*Metinės veiklos ataskaitos***Generaliniai direktoriai kasmet teikia atskaitas dėl tvarkingumo ...**

1.25. Komisija reikalauja, kad generaliniai direktoriai⁽¹¹⁾ teiktų patikinimo pareiškimus dėl metinėse veiklos ataskaitose nurodytų operacijų teisėtumo ir tvarkingumo⁽¹²⁾ (duomenų apie veiklos rezultatus teikimas metinėse veiklos ataskaitose aptariamas 10 skyriuje). Kai jie negali suteikti patikinimo apie reikšmingą išlaidų dalį, jie pateikia išlygą. Generaliniai direktoriai turėtų pateikti savo patikinime išlygą, jeigu:

- a) atsitiko įvykis, turintis rimtų pasekmių Komisijos reputacijai, arba
- b) įvertintų klaidų lygių, jau atliktų grynųjų finansinių pataisų ir susigrąžinimų poveikis išlieka reikšmingas.

1.26. 2013 m. Generalinis sekretoriatas ir Biudžeto GD atnaujino informacijos rengimo ir jos pristatymo metinėse veiklos ataskaitose ir išlygų pagrinde gaires⁽¹³⁾. Metinės veiklos ataskaitose nuo šiol stengiamasi pristatyti nuoseklų pranešimą trimis informacijos lygmenimis: 1) santraukoje, 2) pasiektų rezultatų, valdymo ir vertinimų aprašyme ir 3) išsamiuose prieduose. Pagal naują gairių reikalavimą generaliniai direktoriai privalo nustatyti, kur nuolatos kartojasi dideli klaidų lygiai. Šiose gairėse taip pat atsižvelgiama į Finansinio reglamento reikalavimą, kad Komisija tais atvejais, kai nuolatos kartojasi didelis klaidų lygis, turėtų imtis atitinkamų veiksmų arba juos siūlyti⁽¹⁴⁾.

⁽¹¹⁾ Šiame dokumente generaliniais direktoriais vadinami visi pareiškimus pasirašantys asmenys. Pareiškimus pasirašė Komisijos generalinis sekretorius, 36 generaliniai direktoriai, aštuoni direktoriai bei keturi tarnybų vadovai ir Europos išorės veiksmų tarnybos generalinis administracijos direktorius.

⁽¹²⁾ Komisijos tarnybų metinės veiklos ataskaitos skelbiamos Komisijos svetainėje http://ec.europa.eu/atwork/synthesis/aar/index_en.htm.

⁽¹³⁾ Galiojančios 2013 m. metinių veiklos ataskaitų instrukcijos (SEC/2013/SEC(2013) 584).

⁽¹⁴⁾ Finansinio reglamento 32 straipsnio 5 dalis.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

...ir jie užregistravo mažiau išlygų dėl to, kad sumažėjo kai kurių aukštesnės rizikos programų mokėjimų lygiai.

1.27. 2013 m. generaliniai direktoriai iš viso pateikė 17 kiekybiškai įvertintų išlygų, palyginti su 23 2012 m. (žr. **1.3 lentelę**). Pagrindinis šio išlygų skaičiaus sumažėjimo veiksnys buvo tai, kad sumažėjo mokėjimų pagal šeštąją bendrąją programą (6BP) ir 2000–2006 m. sanglaudos veiklos programas⁽¹⁵⁾ lygis (dėl jų pateiktos penkios išlygos⁽¹⁶⁾ 2012 m. ir nė vienos 2013 m.). Atsakingi generaliniai direktoriai vis dar turi patvirtinti šių programų išlaidų deklaracijas⁽¹⁷⁾.

1.28. Atsižvelgdamas į Audito Rūmų⁽¹⁸⁾ ir Vidaus audito tarnybos pastabas, Žemės ūkio ir kaimo plėtros generalinis direktorius pateikė dvi naujas išlygas. Palyginti su praėjusiais metais, Žemės ūkio ir kaimo plėtros GD metinėje veiklos ataskaitoje pateiktos papildomos išlygos ir patikslintas pratęstų išlygų kiekybinis įvertis tikroviškiau atspindi šios politikos srities padėtį. Vis dėlto Audito Rūmai pažymi taikomo metodo ribotumą (3.39–3.43 dalys).

1.28. Žemės ūkio ir kaimo plėtros GD vadovaujasi kompleksiniu požiūriu į patikinimo gavimą, pripažindamas, kad individualus požiūris į kiekvieną patikinimo lygmenį gali būti nepakankamai veiksmingas. Būtent todėl Komisija sujungė visą turimą informaciją, kad galėtų kuo patikimiau įvertinti likutinį klaidų lygį ir taip nustatyti, kur būtinos išlygos.

⁽¹⁵⁾ Europos regioninės plėtros fondo (ERPF), Sanglaudos fondo (SF) ir Europos socialinio fondo (ESF) veiksmų programos.

⁽¹⁶⁾ Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties, Jūrų reikalų ir žuvininkystės generaliniai direktoriai bei Užsienio politikos priemonių tarnybos vadovas nebepatvirtino 2012 m. pateiktos išlygos, susijusios su 2012 m. atitinkamai 58,5 milijono eurų, 2,4 milijono eurų ir 25,9 milijono eurų išmokomis.

⁽¹⁷⁾ Dėl su 2000–2006 m. veiklos programų užbaigimu susijusių rizikų šiuo metu galioja dvi kiekybiškai neįvertintos (reputacijos) išlygos, kurias pareiškė Regioninės ir miestų politikos GD bei Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties GD. Dar dvi kiekybiškai neįvertintas išlygas pateikė Klimato politikos GD (dėl ES apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemos) ir Žmogiškųjų išteklių ir saugumo GD (dėl galimo sukčiavimo vienoje iš Europos mokyklų).

⁽¹⁸⁾ Audito Rūmų 2012 m. metinės ataskaitos 4.38 ir 4.44 dalys (3 rekomendacija).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Metinės veiklos ataskaitos vis dar tobulinamos ir todėl sunkiai palyginamos pagal skirtingus metus.

1.29. 2013 m. padaryti pristatymo pakeitimai reiškia, kad metinėse veiklos ataskaitose pateikiama daugiau nei vienas „rizikos sumų“ įvertis (pati savaime sudėtinga sąvoka, žr. 1.31 ir 1.32 dalis). Tačiau klaidų lygis, kuriuo paremtas šis skaičiavimas, yra arčiau mažesniosios Audito Rūmų įvertinto intervalo ribos. Nors apie rizikos lygius pagrindinėje, sanglaudos, srityje yra pranešama pateikiant įvairiausias galimas pasekmes⁽¹⁹⁾, santraukoje didžiausias dėmesys skiriamas mažesniajam skaičiui⁽²⁰⁾ (žr. 3 skyriaus 3.42 dalį, 5 skyriaus 5.46, 5.47, 5.51, 5.52, 5.57 dalis ir 6 skyriaus 6.34–6.38 dalis).

1.30. Komisijos vidaus audito tarnyba (VAT) atliko dviejų GD⁽²¹⁾ „ribotą peržiūrą“ ir trijų GD⁽²²⁾ tolesnių veiksmų peržiūrą. Ribota Regioninės ir miestų politikos GD likutinio klaidų lygio peržiūra parodė, kad sistema, taikoma valstybių narių klaidų lygiui tikrinti ir taisyti, yra santykinai gerai suplanuota, tačiau vis dėlto buvo rimtų su skaičiais susijusių abejonių ir netikslumų. VAT nustatė, kad Žemės ūkio ir kaimo plėtros generalinio direktorato atveju generalinis direktorius turi tvirtesnę pagrindą patikinimui teikti nei 2012 m. Tačiau informacijos rinkimo, tvarkybos ir teikimo tvarką dar būtina tobulinti.

1.29. Komisija ėmėsi priemonių, kad būtų suderinta ir supaprastinta metinių veiklos ataskaitų struktūra, kad jos būtų aiškesnės ir nuoseklesnės.

Komisija laikosi nuomonės, kad jos pateikti įverčiai iš esmės atitinka apskaičiuotus Audito Rūmų. Be to, 3 skyriaus likutinio klaidų lygio įvertis yra palyginti arčiau medianos nei apatinės pasikliautinojo intervalo ribos.

1.30. Žemės ūkio ir kaimo plėtros GD tęsia 2012 m. pradėtus darbus, siekdamas automatizuoti duomenų surinkimą ir tvarkymą, ir šią sistemą toliau tobulinti taip, kaip rekomendavo Vidaus audito tarnyba (VAT).

⁽¹⁹⁾ Regioninės ir miestų politikos GD (DG REGIO), metinės veiklos ataskaitos 6 p. „įvertintas su 2013 m. mokėjimais susijęs vidutinis rizikos lygio intervalas yra tarp 2,8 % ir 5,3 %“, ir Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties GD (DG EMPL) metinės veiklos ataskaitos 44 p. „2007–2013 m. veiksmų programų atveju vidutinis klaidų lygio intervalas yra tarp 2,6 % ir 3,5 %“.

⁽²⁰⁾ Regioninės ir miestų politikos GD (DG REGIO) ir Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties GD (DG EMPL) 5 pagrindinis veiklos rodiklis yra atitinkamai 1,2 % ir 1,1 %.

⁽²¹⁾ Regioninės ir miestų politikos GD (DG REGIO) ir Ryšių tinklų, turinio ir technologijų GD (DG CNECT).

⁽²²⁾ Žemės ūkio ir kaimo plėtros GD, Vystymosi ir bendradarbiavimo generalinis direktoratas – EuropeAid (DG DEVCO) ir Mokslinių tyrimų ir inovacijų generalinis direktoratas (DG RTD).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Komisija nuo šiol pristato dvi „rizikos sumų“ priemonės

1.31. **1.3 lentelėje** pateiktos dvi „rizikos sumos, paimitos iš metinės veiklos ataskaitų“. 4 179 milijonus eurų⁽²³⁾ sudaranti didesnė suma yra apibendrinamosios ataskaitos 4.1 dalyje nurodyta suma (žr. 1.35 dalį). Palyginti su 2012 m. šio skaičiaus pateikimas rodo pagerinimą (žr. 1.36 dalį). Mažesnė suma (2 437 milijonai eurų) gauta kiekybiškai įvertinus generalinių direktorių metinėse veiklos ataskaitose pateiktas išlygas.

1.32. Audito Rūmai mano, kad kai kuriose metinės veiklos ataskaitose „rizikos sumos“ gali būti pateiktos sumažintos. Dėl to Komisijos atliekamas įvairių išlaidų sričių vertinimas ir nuolatos pasikartojančio didelio klaidų lygio nustatymas gali būti nepakankamai patikimi (žr. 1.29 dalį).

1.31. Komisija atkreipia dėmesį į tai, kad apibendrinamojoje ataskaitoje pateikiama termino „rizikos suma“ apibrėžtis, kiekybiškai įvertintų išlygų lentelė ir apskaičiuota apytikrė išlaidų, kurioms netaikoma išlyga, rizikos suma.

Vadinamasis klasikinis metodas (pagrįstas rizikos sumomis tose veiklos srityse, kurioms taikoma išlyga) tebėra pagrindinis rizikos sumų apskaičiavimo metodas, vis dėlto pasidalijamajame valdyme dalyvaujantys generaliniai direktoratai savo metinėse veiklos ataskaitose pateikė ir kitą (maksimalaus scenarijaus) metodą, kuris apima tas sritis, kuriose klaidų lygis yra palyginti mažesnis ir kurioms išlyga netaikoma.

1.32. Komisija laikosi nuomonės, kad įgyvendinus priemones, kuriomis siekta pašalinti prieš tai nustatytus trūkumus, jos atliekamas įvairių išlaidų sričių vertinimas ir nuolatos pasikartojančio didelio klaidų lygio nustatymas yra pakankamai patikimi.

⁽²³⁾ Apibendrinamosios ataskaitos 1 priede pateiktos „rizikos sumos“ (3 807 milijonai eurų) ir papildomai 372 milijonų eurų išlaidų, kurioms netaikytos išlygos (Apibendrinamosios ataskaitos 4.1 dalis).

1.3 lentelė. Kiekybiškai įvertintos išlygos Komisijos metinėse veiklos ataskaitose

(milijonais eurų)

Skyrius	GD/Tarnyba ⁽¹⁾	Pagrindas išlygai	Iš viso finansinių metų mokėjimų atitinkamoms veikloms 2013 m.	Visa rizikos suma	Iš viso mokėjimų ištaigoms su išlyga atitinkamoms veikloms 2013 m.	Rizikos suma (išlygos)
3	AGRI	Devyniose valstybėse narėse aptikta operacijų teisėtumo ir tvarkingumo trūkumų intervencijose į žemės ūkio rinkas.	3 193,2	237,4	670,8	198,3
		Šešiose valstybėse narėse aptikta tiesioginių mokėjimų ūkininkams teisėtumo ir tvarkingumo trūkumų.	41 658,3	973,9	18 997,5	652,2
4	AGRI	31 mokėjimo agentūros 19-oje valstybių narių veiksmų planuose numatyta šalinti ne visus nustatytus operacijų teisėtumo ir tvarkingumo trūkumus.	13 151,8	673,90	9 591,5	598,8
		Vienoje šalyje kandidatėje nustatyta investicinių priemonių išlaidų pagrįstumo vertinimo trūkumų.	47,6	2,60	26,0	2,60
	MARE	Nacionalinio audito ataskaitoje nustatyti 2% deklaruotų išlaidų viršijantys klaidų lygiai (keturiose valstybėse narėse), o dvi valstybės narės pateikė nepatikimą ataskaitą arba ataskaitos iš vis nepateikė.	566,4	10,8	91,3	7,6
	SANCO	Išlyga dėl su valstybės narės išlaidų deklaracijų tikslumu susijusio likutinio klaidų lygio vykdant maisto ir pašarų politikos srities gyvūnų ligų likvidavimo ir stebėjimo programas (metinės programos).	229,1	4,5	229,1	4,5

⁽¹⁾ Išsamų Komisijos GD/tarnybų sąrašą žr. <http://publications.europa.eu/code/en/en-390600.htm>.

(milijonais eurų)

Skyrius	GD/Tarnyba ⁽¹⁾	Pagrindas išlygai	Iš viso finansinių metų mokėjimų atitinkamoms veikloms 2013 m.	Visa rizikos suma	Iš viso mokėjimų įstaigoms su išlyga atitinkamoms veikloms 2013 m.	Rizikos suma (išlygos)
5	REGIO	Rimti trūkumai Europos regioninės plėtros fondo/ Sanglaudos fondo (2007–2013 m.) 73 veiksmų programų penkiolikoje valstybių narių ir dviejų Pasirengimo narystei pagalbos priemonės (PNPP) programų valdymo ir kontrolės sistemose.	43 392,8	1 152,7	5 636,0	440,2
6	EMPL	Rimti trūkumai valdymo ir kontrolės sistemose, taikytose 36 Europos socialinio fondo (2007–2013 m.) veiksmų programoms 11-oje valstybių narių.	13 763,8	330,3	2 159,4	123,2
7	DEVCO ⁽²⁾	Didelis klaidų atspindimose operacijose dažnis (bendras generalinio direktorato skaičius).	6 730,8	225,5	225,5	225,5
8	RTD Klaidos išlaidų deklaracijose, susijusiose su 7 bendrosios programos (7BP) dotacijomis. 3 664,4 107,5 3 664,4	107,5	CNECT	1 533,0	31,8	1 533,0
			31,8	ENTR	403,2	1,2
			403,2	1,2	ENER	143,7
			5,3	143,7	5,3	MOVE
			65,3	0,8	65,3	0,8
REA	Klaida išlaidų deklaracijose 7BP kosmoso ir saugumo srityje.	250,8	6,3	250,8	6,3	
		230,4	27,1	230,4	27,1	
EACEA	Klaida LLP programos (2007–2013 m.) dotacijos mokėjime.	124,4	3,7	124,4	3,7	
Išlygų kiekybinis įvertinimas			129 149,0	3 795,3	50 547,6	2 436,6
	HOME	„Solidarumo“ ir „Migracijos srautų“ rizikos suma		11,7		
Visa rizikos suma apibendrinamosios ataskaitos 1 priede			129 149,0	3 807,0	50 547,6	2 436,6

⁽¹⁾ Išsamų Komisijos GD/tarnybų sąrašą žr. <http://publications.europa.eu/code/en/en-390600.htm>.⁽²⁾ Vystymosi ir bendradarbiavimo generalinio direktorato – EuropeAid (DG DEVCO) ir Europos plėtros fondų (EPF) sumos atitinkamuose stulpeliuose apima 2 963,0 milijono eurų ir 99,3 milijono eurų.

Šaltinis: generalinių direktoratų, tarnybų ir vykdomųjų įstaigų metinės veiklos ataskaitos ir apibendrinamoji ataskaita.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

*Apibendrinamoji ataskaita***Apibendrinamoji ataskaita yra vidaus ir išorės atskaitomybės priemonė...**

1.33. „Apibendrinamąją ataskaitą“⁽²⁴⁾ Komisija priėmė 2014 m. birželio 11 d. Iš pradžių ši ataskaita buvo sumanyta kaip Komisijos vidaus atskaitomybės dalis, tačiau ji taip pat yra siunčiama Europos Parlamentui ir Tarybai ir skelbiama viešai⁽²⁵⁾ (išorės atskaitomybė).

1.34. Kaip pažymėta 2012 m. metinėje ataskaitoje⁽²⁶⁾ apibendrinamajai ataskaitai netaikomas Audito Rūmų auditas. Ji užbaigiama laikantis Finansiniame reglamente nustatyto termino, tačiau per vėlai, kad galėtų reikšmingai prisidėti prie Audito Rūmų darbo. Toliau pateikti komentarai yra susiję su Audito Rūmų 2012 m. metinėje ataskaitoje pateiktomis pastabomis ir kontrolės procedūrų ekonominiu veiksmingumu.

... joje Komisija pripažįsta, kad išlaidas paveikė reikšmingas klaidų lygis ...

1.35. 2013 m. apibendrinamojoje ataskaitoje pateiktas rizikos sumų aprašymas ir apžvalga (palyginama su **1.3 lentele**). Joje pažymima, kad, palyginti su 2012 m., generalinių direktorių pateiktų išlygų finansinis poveikis išaugo. Rizikos sumos (žr. 1.29–1.32 dalis) sudaro 2,8 %⁽²⁷⁾ visų (ir iš ES biudžeto ir per Europos plėtros fondą) kompensuotų išlaidų. Taigi Komisija pripažįsta, kad išlaidas paveikė reikšmingas klaidų lygis. Pagrindinėse išlaidų srityse Komisija savo vertinimą grindžia generalinių direktorių įverčiais, kurie yra mažesni nei Audito Rūmų įvertintas lygis. Audito Rūmų nuomone, skirtingai nustatytas klaidų lygis yra pagrindinė priežastis, kodėl Audito Rūmų pateikti įvertinto klaidų lygio skaičiai neatitinka Komisijos pateiktų „rizikos sumų“.

1.35. *Apskritai metinę rizikos sumą Komisija papildė daugiamečiu likutiniu klaidų lygiu, kuris apima finansines pataisas ir susigrąžintas sumas.*

Komisija mano, kad daugiamečių likutinis klaidų lygis pakankamai tiksliai parodo, kokio masto poveikį ES biudžetui turi pažeidžiant teisės aktus patirtos išlaidos po to, kai panaudojamos priežiūros ir kontrolės sistemos.

⁽²⁴⁾ Oficialus dokumento pavadinimas yra „Komisijos 2013 m. rezultatų valdymo srityje apibendrinamoji ataskaita“, čia jis trumpai vadinamas „apibendrinamąja ataskaita“.

⁽²⁵⁾ Apibendrinamoji ataskaita skelbiama Komisijos svetainėje: http://ec.europa.eu/atwork/pdf/synthesis_report_2013_en.pdf, together with its annex http://ec.europa.eu/atwork/pdf/synthesis_report_2013_annex_en.pdf

⁽²⁶⁾ 2012 m. Audito Rūmų metinė ataskaita, 1.45 dalis.

⁽²⁷⁾ Apibendrinamosios ataskaitos 4.1 dalis, 14 p.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

... ir siekia paaiškinti savo „rizikos sumų“ sampratą

1.36. Prie apibendrinamosios ataskaitos Komisija pateikia vieno puslapio priedą su apskaičiuotomis rizikos sumomis. Jame „rizikos sumos“ paaiškinamos kaip „trupmeninė dalis operacijų, kurios pritaikius visas neatitikties rizikai sumažinti skirtas kontrolės priemones (taisomuosius veiksmus) yra įvertintos kaip nevisiškai atitinkančios taikomus teisės aktus ir sutartinius reikalavimus“. Būtų tikslinga informuoti išorės skaitytojus apie šių „taisomųjų veiksmų“ pobūdį ir finansinį poveikį. Audito Rūmai apsvarstys, kaip savo būsimame audito darbe jie nagrinės rizikos sumų skaičiavimą, atsižvelgdami į Komisijos vidaus audito tarnybos darbą.

Apibendrinamojoje ataskaitoje pirmą kartą svarstomas ekonominis kontrolės procedūrų veiksmingumas

1.37. Kontrolės sistemų ekonominis veiksmingumas nagrinėjamas apibendrinamosios ataskaitos 3.4 dalyje. Šis elementas atitinka naują reikalavimą, kylantį iš 2012 m. peržiūrėto Finansinio reglamento. Nepaisant to, kad ataskaitos tekste pateikta analizė yra negalutinė⁽²⁸⁾, ir jos metodika vis dar yra tobulintina, ataskaitos santraukoje pateikta keletas tvirtų išvadų. Komisija daro išvadą, kad tiesioginio valdymo srityje „nuodugnesnė kontrolė brangiai kainuoja ir [...] papildomos patikros turėtų būti vykdomos tik tais atvejais, kai galima įrodyti, jog galima nauda bus didesnė už Komisijos ir naudos gavėjų patiriamas kontrolės išlaidas“. Dėl pasidalijamojo valdymo srities Komisija daro išvadą, kad „valstybės narės turėtų maksimaliai išnaudoti visas turimas klaidų prevencijos priemones“.

1.38. Ataskaitoje nėra informacijos apie išlaidas, kuri galėtų patvirtinti joje pateiktas išvadas dėl tiesioginio valdymo (kur „nuodugnesnė kontrolė brangiai kainuoja“), ir dėl pasidalijamojo valdymo (kur valstybės narės yra raginamos „maksimaliai išnaudoti visas turimas priemones“). Apibendrinamojoje ataskaitoje nėra nagrinėjamas iššūkis, susijęs su programomis, kur nuolatos kartojasi didelis klaidų lygis (žr. 1.26 dalį).

1.36. Komisija pateiks informaciją apie šių taisomųjų priemonių pobūdį ir finansinį poveikį savo atnaujintame komunikate dėl ES biudžeto apsaugos.

1.37. Vadovaujantis naujuoju Finansiniu reglamentu, kontrolės priemonių skaičių ir apimtį reikia pritaikyti pagal rizikos lygį, kartu atsižvelgiant jų ekonominį veiksmingumą. Pagrindinė kontrolės priemonių ekonominio veiksmingumo vertinimo paskirtis – pagrįsti su valdymu susijusių sprendimų dėl kontrolės sistemų modelio ir vėliau atliekamo išteklių paskirstymo priėmimą. Tai pasakytina ir apie valstybių narių kontrolės priemones, susijusias su ES lėšomis. 2013 m. visų Komisijos generalinių direktoratų buvo paprašyta peržiūrėti kontrolės strategijas ir sistemas, siekiant užtikrinti, kad jos yra ekonominiu požiūriu veiksmingos ir proporcingos rizikai. Atlikus šią peržiūrą, gali įvykti svarbių struktūrinių finansų valdymo procesų pokyčių. Komisija pasiryžusi veiksmingai įgyvendinti naujuosius reikalavimus.

⁽²⁸⁾ Apibendrinamosios ataskaitos 3.4 dalies 12 p. sakoma, kad „būtinai tolesnis darbas siekiant geriau panaudoti šią informaciją kontrolės intensyvumui ir dažnumui moduluoti atsižvelgiant į riziką. Akivaizdžios didelės spragos kontrolės veiksmingumo rodiklių nustatymo srityje.“

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Bendras įvertinimas

1.39. Audito Rūmai tikisi, kad ateityje apibendrinamoji ataskaita bus toliau tobulinama. Visų pirma Komisija turėtų apsvarstyti, kaip toliau tikslinti rizikos sumų skaičiavimą ir kaip paaiškinti įvertintą taisomųjų mechanizmų poveikį šioms sumoms. Šių klausimų išaiškinimas padės Komisijai padaryti išvadas dėl tų sričių, kuriose nuolat kartojasi dideli klaidų lygiai ir kurias būtina persvarstyti nuodugniau (žr. 1.26 dalį).

1.40. Išlieka aktualios kai kurios 2012 m. Audito Rūmų nustatytos tobulintinos sritys. Dėl to, kad apibendrinamoji ataskaita pristatoma laikantis Finansinio reglamento 66 straipsnyje pateikto kalendorinio plano, yra per vėlu, kad ji turėtų reikšmingą poveikį Audito Rūmų pastaboms. Be to nėra reikalavimo, kad šioje ataskaitoje – nors ji ir aiškiau parodo reikšmingą netvarkingumo poveikį – būtų pateiktas toks pareiškimas⁽²⁹⁾, kuris pateikiamas kitose srityse, ir jis nėra pateiktas.

BIUDŽETO IR FINANSŲ VALDYMAS

1.41. Pagrindiniai 2013 m. biudžeto ir finansų valdymo ypatumai buvo šie:

- smarkiai padidėjo mokėjimų, kuriuos Komisijai buvo leista atlikti, apimtis;
- apskritai lėšų panaudojimo lygiai buvo artimi maksimaliam biudžeto sistemoje nustatytam lygiui;
- nuolatos didėjo ateityje mokėtinų įsipareigojimų suma;

1.39. Komisija apsvarstys, kaip būtų galima toliau tobulinti apibendrinamąją ataskaitą, visų pirma joje pateikiamą informaciją apie metines rizikos sumas ir numatomą taisomojo mechanizmo poveikį daugiamečiam likutiniam klaidų lygiui. Jau dabar tam tikrą informaciją galima rasti metinėse veiklos ataskaitose.

Komisija ketina panaudoti šią informaciją įgyvendindama Finansinio reglamento 32 straipsnio 5 dalį, pagal kurios nuostatas ji privalo siūlyti arba imtis atitinkamų veiksmų, jeigu klaidų lygis nuolat išlieka didelis.

1.40. Komisijos nuomone, apibendrinamoji ataskaita gerokai viršija reikalavimus, nustatytus Finansiniame reglamente, kurio 66 straipsnyje teigiama: „Ne vėliau kaip kiekvienų metų birželio 15 d. Komisija Europos Parlamentui ir Tarybai siunčia praėjusių metų metinių veiklos ataskaitų suvestinę.“ Apibendrinamoji ataskaita yra metinių veiklos ataskaitų santrauka ir tas dokumentas, kuriuo kolegija, remdamasi SESV 317 straipsniu, prisiima politinę atsakomybę. Joje nagrinėjamos išlygos ir jų priežastys, taip pat pateikiami nurodymai tarnyboms, kaip pašalinti likusius trūkumus.

Komisija mano, kad metinės veiklos atskaitos ir apibendrinamoji ataskaita leidžia pasiekti Audito Rūmų nustatytą tikslą užtikrinti vidaus ir išorės atskaitomybę. Metinės veiklos atskaitos užbaigiamos laiku, kad Audito Rūmai galėtų į jas atsižvelgti, ir jose pateikiama išsami deklaracija, kurią galima palyginti su kitomis sritimis.

⁽²⁹⁾ Pavyzdžiui, valstybių narių institucijoms privalomi valdymo pareiškimai (Finansinio reglamento 59 straipsnio 5 dalies a punktas) ir pagal 1978 m. liepos 25 d. Ketvirtosios Tarybos direktyvos 78/660/EEB 46 straipsnio a punktą, grindžiamą Sutarties 54 straipsnio 3 dalies g punktu dėl tam tikrų tipų bendrovių metinių finansinių ataskaitų, privalomi valdymo pareiškimai (OL L 222, 1978 8 14, p. 11).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

- d) keliose išlaidų srityse nuolatos pasikartojantis ilgas laikotarpis nuo pradinio įsipareigojimo iki išlaidų patvirtinimo;
- e) į biudžetą įtrauktos bet galutiniams gavėjams neišmokėtos didelės lėšų sumos; ir
- f) vėlavimai užregistruoti susigrąžintas sumas kaip biudžeto įplaukas.

Taisomieji biudžetai smarkiai padidino mokėjimų, kuriuos Komisijai buvo leista atlikti, apimtį

1.42. Pradiniame 2013 m. biudžete mokėjimams buvo nustatyta 132,8 milijardo eurų riba. Per metus buvo patvirtinti devyni taisomieji biudžetai. Konkrečiai 2 ir 8 taisomieji biudžetai⁽³⁰⁾ padidino tais metais lestinų išlaidų sumą 11,2 milijardo eurų. Iš viso taisomieji biudžetai ir perkėlimų patikslinimai mokėjimų asignavimų sumą metiniame biudžete padidino iki 145,5 milijardo eurų⁽³¹⁾ (6,3 % daugiau nei 2012 m.) Papildomas sanglaudos biudžetas (1b išlaidų kategorija, 9,2 milijardo eurų) sudarė 17 % padidėjimą palyginti su praėjusiais metais.

Apskritai išlaidų vykdymo lygiai buvo artimi maksimaliam biudžeto sistemoje nustatytam lygiui

1.43. Daugiametėje finansinėje programoje nustatytas maksimalus 153,3 milijardo eurų į 2013 m. biudžetą įtrauktinų įsipareigojimų lygis ir maksimalus 144,6 milijardo eurų mokėjimų lygis⁽³²⁾. Galutiniame biudžete nustatyta riba, artima pagal finansinę programą leistinai maksimaliai sumai (99,3 % maksimalios įsipareigojimų ribos ir 99,9 % maksimalios mokėjimų ribos). Galutinis bendras įsipareigojimų ir mokėjimų rezultatas buvo artimas metiniame biudžete – taigi ir finansinėje programoje – nustatytoms riboms: mokėjimai pasiekė 98,8 % finansinės programos viršutinės ribos.

⁽³⁰⁾ Taisomasis biudžetas Nr. 2 (OL L 327, 2013 12 6, p. 1) ir taisomasis biudžetas Nr. 8 (OL L 49, 2014 2 19, p. 13).

⁽³¹⁾ ES konsoliduotos finansinės ataskaitos, 3.1 lentelės (7) + (8) stulpeliai ir (9) stulpelyje į kitus metus perkeltos daugiau kaip 1 milijardą sudarančios sumos.

⁽³²⁾ Šios sumos apėmė 0,8 milijardo eurų įsipareigojimų asignavimų ir 0,3 milijardo eurų mokėjimų asignavimų keturiems fondams, kurie nėra susiję su daugiametės finansinės programos viršutine riba (Neatidėliotinos pagalbos rezervui, Europos Sąjungos solidarumo fondui, Lankstumo priemonei ir Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondui).

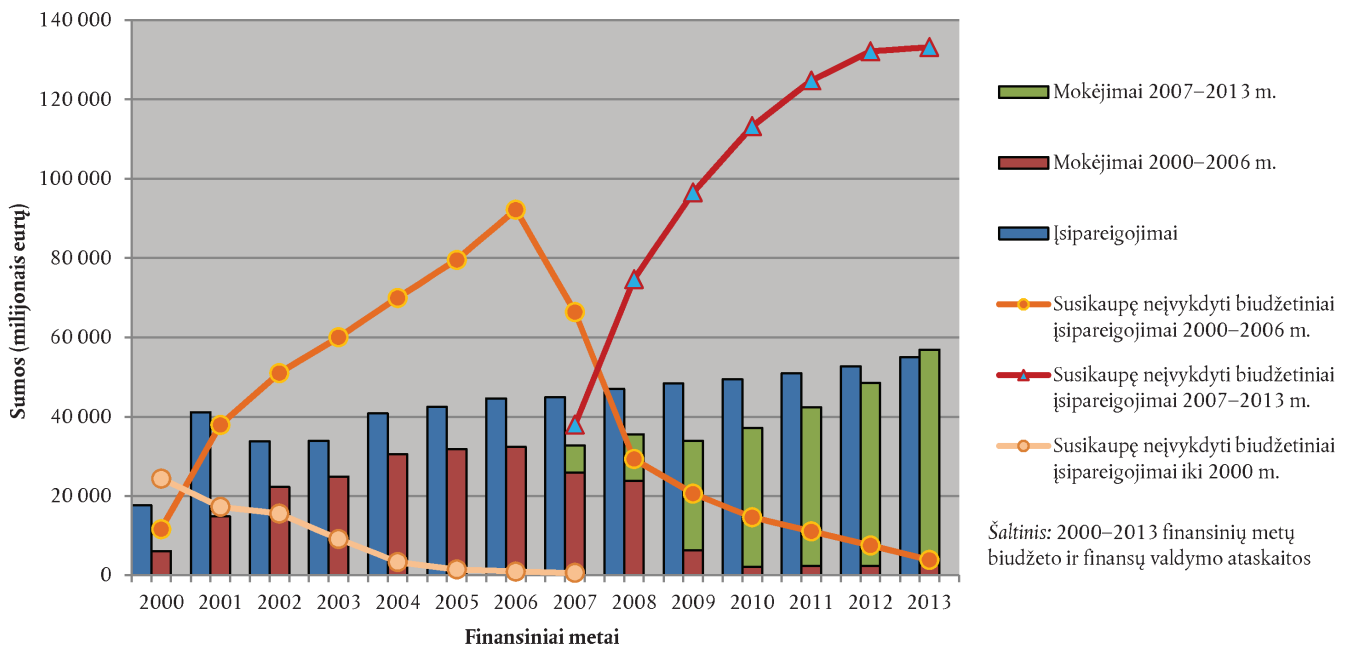
AUDITO RŪMŲ PASTABOS

Nepaisant didelio mokėjimų lygio, įsipareigojimai atlikti mokėjimus ateityje toliau didėjo

1.44. Metinis biudžeto rezultatas buvo teigiamas, nes įplaukos (ypač iš valstybių narių gauti nuosavi ištekliai) 2013 m. (kaip ir 2012 m.) viršijo mokėjimus 1,0 milijardo eurų. Šis biudžeto perteklius kompensuos 2014 m. nuosavų išteklių pareikalavimus iš valstybių narių. Tačiau ekonominis rezultatas (nustatytas remiantis kaupimo principu) yra neigiamas ir atspindi 5,4 milijardo eurų grynąjį įsipareigojimų padidėjimą (žr. **1.3 priedo** 1 ir 6 lenteles). Pagrindiniai veiksniai buvo sukauptų išlaidų ir atidėjinių padidėjimas.

1.45. Sudėjus neįvykdytus įsipareigojimus ir įsipareigojimus pasyvuose, iš būsimų biudžetų finansuotina suma padidėjo nuo 313 milijardų eurų 2012 m. gruodžio 31 d. iki 322 milijardų eurų 2013 m. gruodžio 31 d. Iš šių 322 milijardų eurų 222 milijardus eurų sudaro neįvykdyti biudžetiniai įsipareigojimai ir 99 milijardo eurų⁽³³⁾ balanso įsipareigojimai pasyvuose, kurių nepadengia neįvykdyti įsipareigojimai. Neįvykdyti įsipareigojimai sanglaudos srityje (1b išlaidų kategorija) sudaro 61,6 % nuo visos sumos (žr. **1.6 diagramą**).

1.6 diagrama. Sukauptų neįvykdytų įsipareigojimų pokyčiai sanglaudos srityje

⁽³³⁾ Išskyrus svarbią išimtį – suteiktas paskolas, dauguma įsipareigojimų balanse galiausiai virst reikalavimais mokėti iš biudžeto. Iš 143 milijardų eurų įsipareigojimų, kurie neatspindi skolinimosi, tik 44 milijardai eurų jau yra įtraukti į įsipareigojimų asignavimus.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Keliose išlaidų srityse nuolatos pasikartojantis ilgas laikotarpis nuo pradinio įsipareigojimo iki išlaidų patvirtinimo

1.46. Kol įsipareigojimas tampa mokėjimu vidutiniškai praeina daugiau kaip dveji metai. Įsipareigojimo panaikinimu (atliekant mokėjimą) nebūtinai baigiamas išlaidų registravimo procesas. Galutines išlaidas Komisija registruoja patvirtindama išankstinį finansavimą. Taip atsitinka tik tuomet, kai veikla buvo pradėta, apie ją buvo pranešta ir ji buvo patvirtinta. **1.4 lentelėje** parodytas išankstinio finansavimo išmokų, kurioms Komisija dar nepritarė ir nepatvirtino jų galutinio naudojimo naudos gavėjų reikmėms, dydis. Bendra išankstinio finansavimo suma 2013 m. pabaigoje buvo 79,4 milijardo eurų.

1.46. Komisijos tarnyboms nurodyta išankstinio finansavimo sumas tvirtinti remiantis tik patirtomis išlaidomis, kurios turi būti pagrįstos patikima patikrinta ir patvirtinta paramos gavėjų pateikta informacija (žr. 1.12 dalies e punktą).

1.4 lentelė. Komisijos neįvykdytų biudžetinių įsipareigojimų ir išankstinio finansavimo sumų pasiskirstymas

(milijonais eurų)

Neįvykdyti biudžetiniai įsipareigojimai ⁽¹⁾												
Išlaidų kategorija	< 2007	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Iš viso	Išpareigojimų metai ⁽²⁾		
1	4 097	337	859	3 760	12 112	28 399	51 867	65 263	166 694	2,3		
2	479	46	95	139	219	2 571	9 496	15 383	28 428	1,7		
3	6	16	50	144	214	398	728	1 522	3 078	1,1		
4	956	415	823	1 237	2 375	3 845	5 923	7 738	23 312	2,5		
5	—	—	—	—	—	1	3	339	343	0,0		
Iš viso	5 538	814	1 827	5 280	14 920	35 214	68 017	90 245	221 855 ⁽⁴⁾	2,2		
Išankstinis finansavimas ⁽⁵⁾												
Išlaidų kategorija	< 2007 ⁽⁶⁾	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Iš viso	Mokėjimų metai ⁽⁷⁾		
1	1 776	6 947	11 888	12 476	3 710	4 743	6 867	8 746	57 153	0,8		
2	805	3 826	2 723	158	93	121	205	346	8 277	0,1		
3	3	2	69	154	224	697	1 421	1 455	4 025	2,4		
4	214	128	174	591	908	1 488	2 409	3 982	9 894	1,5		
5	—	—	—	—	—	—	1	5	6	0,0		
Iš viso (visas išankstinis finansavimas)	2 798	10 903	14 854	13 379	4 935	7 049	10 903	14 534	79 355	0,6		

Pastaba: Šiuos skaičius lyginant su 2012 m. skaičiais, reikia atsižvelgti į tai, kad biudžeto padidėjimas sumažina galutiname stulpelyje pateiktų mokėjimų metų skaičių.

⁽¹⁾ Šaltinis: Europos Komisijos 2013 m. metinės finansinės ataskaitos, 3.5 lentelė.

⁽²⁾ Šaltinis: 2013 m. biudžeto ir finansų valdymo ataskaita, A.6.3 skirsnis.

⁽³⁾ 1 išlaidų kategorijai „Tvarus augimas“ sudaro 1a išlaidų kategorija „Konkurencingumas augimui ir užimtumui skatinti“ ir 1b išlaidų kategorija „Sauglaida augimui ir užimtumui skatinti“.

⁽⁴⁾ Neįvykdyti biudžetiniai įsipareigojimai neapima 557 milijonų eurų iš kitų institucijų.

⁽⁵⁾ Kitų institucijų ir agentūrų vykdytas išankstinis finansavimas sudaro 257 milijonus eurų.

⁽⁶⁾ Dalis iki 2007 m. išmokėto išankstinio finansavimo buvo skirta atitinkamoms finansinės programos išlaidų kategorijoms pagal atsakingą generalinį direktorą, kadangi Komisijos informacinėje sistemoje nebuvo informacijos apie šią biudžeto eilutę.

⁽⁷⁾ 2013 m. gruodžio 31 d. išmokėtas išankstinis finansavimas padalintas iš mokėjimų, atliktų iš tų metų asignavimų.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

1.47. **1.4 lentelėje** parodyta, kad ilgiausias vidutinis laikotarpis nuo įsipareigojimo iki išlaidų patvirtinimo yra 4 biudžeto išlaidų kategorijoje (ES kaip pasaulinio masto veikėja), kurioje vykdant būdingą operaciją praeina 4 metai nuo įsipareigojimo prisiėmimo iki tada, kai Komisija užregistruoja galutinę atitinkamų išlaidų sumą.

Į biudžetą įtrauktos bet galutiniams gavėjams neišmokėtos didelės lėšų sumos

1.48. Paskutinėje (2013 m. rugsėjo mėn.) Komisijos ataskaitoje⁽³⁴⁾ dėl struktūrinių fondų finansinės inžinerijos priemonių (FIP), kurioje aprašoma padėtis 2012 m. pabaigoje, nurodoma, kad tik 37 % finansinės inžinerijos priemonėms išmokėtų sumų buvo išmokėtos galutiniams naudos gavėjams. 2012 m. pabaigoje ES prie šių fondų buvo prisidėjusi 8,4 milijardo eurų. Atsižvelgiant į didelį spaudimą mokėjimų biudžetui ir į Finansinių reglamentą, kurio 140 straipsnio 7 dalyje nustatyta, kad finansinėse priemonėse turėtų būti vengiama per didelių likučių, Komisija turėtų kritiškai vertinti mokėjimų srautus į šias priemones. Ji taip pat turėtų iki minimumo sumažinti patikos sąskaitose laikomas sumas ir siekti, kad jos atitiktų numatomus ateinančių metų pinigų srautų poreikavimus.

1.48. Komisija žino apie 2007–2013 m. daugiametės finansinės programos laikotarpio teisinės sistemos trūkumus: pagal 2007–2013 m. sanglaudos politikos bendrųjų nuostatų reglamento (1083/2006) 78 straipsnio 6 dalį valstybės narės gali nedelsdamos reikalauti Komisijos grąžinti 100 % 2007–2013 m. finansinėms priemonėms skirtų lėšų. Kaip ir visų kitų mokėjimo prašymų atveju, jeigu yra lėšų, Komisija privalo mokėjimą atlikti ne vėliau kaip per 2 mėnesius nuo mokėjimo prašymo užregistravimo (87 straipsnis).

Komisija pabrėžė, kad ji jau ėmėsi veiksmų siekdama spręsti pernelyg didelių likučių klausimą, t. y. atliko papildomus audito darbus ir vertinimus, taip pat parengė išsamias rekomendacines ir pagalbos priemones. Be to, tiek tiesioginio ir netiesioginio valdymo (Finansinio reglamento 140 straipsnio 7 dalis), tiek pasidalijamojo valdymo (BNR (1303/2013) 41 straipsnis) srityse dabartinė teisinė sistema buvo gerokai sustiprinta, siekiant išvengti neteisėto lėšų investavimo ar kaupimo kito asmens vardu (angl. parking of funds) problemos.

Visų pirma 41 straipsnyje teigiama, kad 2014–2020 m. valstybės narės į prašymus Komisijai finansų inžinerijos priemonių išlaidas gali įtraukti tik keliomis procentinėmis dalimis (neviršijant 25 % ir atsižvelgiant į faktiškai išmokėtas lėšas). Naujajame reglamente buvo atitinkamai atsižvelgta į ankstesnio laikotarpio patirtį, į kurią dėmesį atkreipė Audito Rūmai.

Komisija jau praeityje įvairiose atskaitose Parlamentui ir Tarybai užsiminė apie prastą biudžeto vykdymą programavimo laikotarpio pradžioje. Tačiau Komisija pabrėžia ne tik lėšų įsisavinimą, bet ir bendrai finansuotomis investicijomis pasiekiamus rezultatus. Todėl, jeigu užtikrinama investicijų kokybė, ji gali pritarti ir mažesniai lėšų įsisavinimui.

Komisija taip pat pažymi, kad 2012 m. pabaigoje vidutinis išmokų finansų inžinerijos priemonėms lygis siekė 40 %. Šis vidurkis atspindi tai, kad dauguma finansų inžinerijos priemonių sukurtos 2009 m. ir vėliau. 2011–2012 m. finansinių priemonių padaugėjo 60 %, o programų įnašo į finansų inžinerijos priemonių įgyvendinimą suma padidėjo 14 %. Tai patvirtina, kad dar ir 2012 m. buvo sukurta daug naujų finansų inžinerijos priemonių, ir tai turėjo stiprų poveikį vidutiniam išmokų lygiui (žr. atsakymą į 5.35 dalies pastabą).

⁽³⁴⁾ Dokumento nuoroda: COCOF_13-0093-00-EN.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Vėlavimai užregistruoti biudžeto įplaukas

1.49. 2013 m. gruodžio 31 d. EIB patikos sąskaitoje susikauptė ir pasiliko 259 milijonai eurų grįžtamųjų lėšų⁽³⁵⁾ iš MEDA⁽³⁶⁾ paskolų ir nebuvo užregistruotos kaip biudžetinės įplaukos. Iš pradžių šias grįžtamasias lėšas EIB reguliariai pervesdavo Komisijai. Tačiau Komisijai paprašius⁽³⁷⁾, 2008 m. grįžtamųjų lėšų pervedimas buvo sustabdytas. Dėl to nuo to laiko grįžtamosios lėšos nebebuvo grąžinamos į ES biudžetą kaip įplaukos.

Būtina ilgalaikė pinigų srautų prognozė

1.50. Tolesnis iš būsimų biudžetų finansuotinių sumų didėjimas (žr. 1.45 dalį), nepaisant 2013 m. mokėjimų padidėjimo, patvirtina Audito Rūmų 2012 m. metinėje ataskaitoje išreikštą požiūrį. Audito Rūmai ir toliau mano, kad Komisija turėtų kasmet parengti ir paskelbti ilgalaikę pinigų srautų prognozę⁽³⁸⁾. Tai padėtų suinteresuotiesiems subjektams įvertinti būsimus mokėjimo reikalavimus ir biudžeto prioritetus. Tai taip pat padėtų Komisijai priimti sprendimus užtikrinančius, kad pagrindiniai mokėjimai galės būti atlikti iš patvirtintų metinių biudžetų.

1.49. Vėluojama dėl to, kad tebesvarstoma, kaip būtų geriausia pakartotinai panaudoti šias lėšas. Dabar šis klausimas jau išspręstas EP ir Tarybos sprendimu 466/2014/ES, kuris paskelbtas Oficialiajame leidinyje 2014 m. gegužės 8 d.; remiantis juo:

- 110 mln. EUR bus panaudota ECFIN garantijų fondui stiprinti (EIB). Šiuo metu susiklosčiusi tokia padėtis: EIB paprašyta grąžinti šias lėšas Komisijai;
- EIB jau grąžino grįžtamųjų lėšų likutį (151 mln. EUR), ir šios lėšos sugrąžintos į bendrąjį biudžetą.

1.50. Komisija pritaria šiai rekomendacijai ir pateiks šią prognozę apskaitos pareigūno ataskaitoje (Finansinio reglamento 150 straipsnio 4 dalis) biudžeto įvykdymą tvirtinančiai institucijai 2014 m. rugsėjo mėn. Nepaisant to, Komisija norėtų atkreipti dėmesį į tai, kad ji jau turi išsamią informaciją apie savo ilgalaikes biudžeto reikmes, kuri naudojama kasmetiniame biudžeto sudarymo procese ir stebint daugiametę finansinę programą (DFP).

⁽³⁵⁾ Palūkanų mokėjimai ir paskolų, dividendų bei kapitalo grąžinimas.

⁽³⁶⁾ Pagrindinė ekonominio ir finansinio bendradarbiavimo priemonė pagal Europos ir Viduržemio jūros regiono valstybių partnerystę.

⁽³⁷⁾ Remiantis teisėkūros pasiūlymu, iš dalies keičiančiu Reglamentą (EB) Nr. 1638/2006, kuris nebuvo priimtas.

⁽³⁸⁾ Žr. Audito Rūmų 2012 m. metinės ataskaitos 1.58 ir 1.59 dalis.

1.1 PRIEDAS

AUDITO METODAS IR METODIKA

1. Audito Rūmų audito metodas yra nustatytas Finansinio ir atitikties audito vadove (FAAV). Šis vadovas paskelbtas Audito Rūmų svetainėje. Planuodami audito darbą ir nustatydami pagrindinių testų apimtį Audito Rūmai taiko audito patikrinimo modelį. Jį taikant įvertinama klaidų atsiradimo operacijose rizika (būdinga rizika) ir rizika, kad kontrolės sistemos neužkirs kelio klaidoms ar jų neaptiks ir neištaisys (kontrolės rizika).

1 DALIS. Audito metodas ir metodika, susiję su finansinių ataskaitų patikimumu

2. Siekiant įvertinti, ar konsoliduotos finansinės ataskaitos (konsoliduota finansinė atskaitomybė ir suvestinės biudžeto vykdymo ataskaitos) visais svarbiais atžvilgiais teisingai parodo Europos Sąjungos finansinę būklę ir jos operacijų rezultatus bei pinigų srautus finansinių metų pabaigoje, ir pasibaigusį metų grynojo turto pokyčius, auditas apima:

- a) apskaitos kontrolės aplinkos vertinimą;
- b) pagrindinių apskaitos procedūrų ir metų pabaigos užbaigimo procedūrų veikimo patikrinimą;
- c) svarbiausių apskaitos duomenų analitinės (nuoseklumo ir pagrįstumo) patikras;
- d) sąskaitų ir/arba likučių analizes ir sutikrinimus;
- e) reprezentatyviomis imtimis pagrįstus išipareigojimų, mokėjimų ir konkrečių balanso straipsnių pagrindinius testus; ir
- f) kiek tai įmanoma ir laikantis tarptautiniu mastu pripažintų audito standartų, kitų auditorių darbo panaudojimą. Tai ypač aktualu audituojant Komisijos, Išorės veiksmų garantijų fondo ir Laikinais sumokėtų baudų fondo (BUFI) valdomas skolinimosi ir skolinimo veiklas, kurioms buvo išduoti išorės audito sertifikatai.

2 DALIS. Audito metodas ir metodika, susiję su operacijų tvarkingumu

3. Finansinėse ataskaitose atspindimų operacijų tvarkingumo auditas apima:

- a) tiesioginių operacijų testavimą (žr **1.1** ir **1.2 lenteles**), siekiant įsitikinti ar jos atitinka taikomas taisykles ir reglamentus; ir
- b) atrinktų kontrolės sistemų nagrinėjimą. Be to, naudojami iš kitų auditorių darbų gauti duomenys (jei jų yra) ir Komisijos informacijos bei patikrinimų analizė.

Kaip Audito Rūmai testuoja operacijas?

4. Tiesioginis operacijų testavimas per kiekvieną specialųjį vertinimą (2–9 skyriai) yra pagrįstas įplaukų (pajamų atveju) ir operacijų atitinkamoje politikos grupėje reprezentatyviąja imtimi⁽¹⁾. Taip testuojant įvertinama, koku mastu tai populiacijai priklausančios operacijos yra netvarkingos.

5. Testuojant operacijas yra patikrinama kiekviena atrinkta operacija siekiant nustatyti, ar pateiktas prašymas arba atliktas mokėjimas atitiko biudžete patvirtintus ir atitinkamuose teisės aktuose nustatytus tikslus, ar jis buvo teisingai apskaičiuotas ir ar jis numatytas galiojančiose taisyklėse ir teisės aktuose. Tai atliekant, operacija atsekama nuo biudžeto sąskaitų iki galutinio gavėjo lygmens (pavyzdžiui, ūkininko, mokymo kursų organizatoriaus ar paramos vystymuisi projekto teikėjo) bei kiekvienu lygmeniu testuojama atitiktis. Kai operacija (bet kuriuo lygmeniu) yra apskaičiuota neteisingai arba neatitinka teisės aktų ar sutarčių nuostatų, laikoma, kad joje yra klaida.

⁽¹⁾ Be to, atrenkama horizontali reprezentatyvioji išipareigojimų imtis, kuriai taikomi atitikties galiojančioms taisyklėms ir teisės aktams testai.

6. Pajamų srityje Audito Rūmai pridėtinės vertės mokesčiu ir bendrosiomis nacionalinėmis pajamomis pagrįstą nuosavų išteklių nagrinėjimą pradeda nuo atitinkamų makroekonominių suvestinių duomenų, pagal kuriuos šie ištekliai yra skaičiuojami, ir nagrinėja Komisijos sistemas, skirtas šiuos duomenis apdoroti, prieš tai, kai buvo gauti ir į konsoliduotas finansines ataskaitas įtraukti valstybių narių įnašai. Nagrinėdami tradicinius nuosavus išteklius Audito Rūmai nagrinėja muitinės institucijų finansines ataskaitas bei analizuoja muito mokesčių srautą prieš tai, kai sumas gauna Komisija ir jos įtraukiamos į finansines ataskaitas.

7. Išlaidų srityje Audito Rūmai nagrinėja mokėjimus tuomet, kai išlaidos buvo patirtos, užregistruotos ir patvirtintos („sumokėtos išlaidos“). Šis nagrinėjimas apima visas mokėjimų kategorijas (įskaitant mokėjimus įsigyjant turtą), išskyrus avansus jų išmokėjimo momentu. Išankstiniai mokėjimai nagrinėjami tais atvejais, kai galutinis ES lėšų gavėjas (pavyzdžiui, ūkininkas, mokslinių tyrimų institutas, darbus ar paslaugas viešosioms įstaigoms teikianti įmonė) pateikia jų tinkamo panaudojimo įrodymą ir kai Komisija (ar kita ES lėšas administruojanti institucija ar įstaiga) pritaria tam galutiniam lėšų panaudojimui ir išankstinį mokėjimą patvirtina.

8. Audito Rūmų audito imtis sudaroma taip, kad būtų galima įvertinti klaidų lygį visoje audituojamoje populiacijoje. Audito Rūmai operacijas kiekvienoje valstybėje narėje, naudos gavėjų valstybėje ir/arba regione tikrina ne kasmet. Metinėje ataskaitoje pateikti pavyzdžiai yra skirti tik susipažinti, juose parodytos būdingiausios aptinkamos klaidos. Tai, kad pavyzdžiuose minimos kai kurios valstybės narės, naudos gavėjų valstybės ir/arba regionai, nereiškia, kad pateikti pavyzdžiai negalėtų būti aptikti kitur. Šioje ataskaitoje pateikti susipažinti pavyzdžiai nesudaro pagrindo išvadoms dėl atitinkamų valstybių narių, naudos gavėjų valstybių ir/arba regionų ⁽¹⁾.

Kaip Audito Rūmai vertina ir pateikia operacijų testavimo rezultatus?

9. **Klaidų** operacijose atsiranda dėl įvairių priežasčių ir jos būna įvairių formų, priklausomai nuo pažeidimo pobūdžio ir nuo to, kokia konkreti taisyklė ar sutartinis įsipareigojimas buvo pažeisti. Pavienės operacijos gali būti visos ar iš dalies paveiktos klaidų. Klaidos, nustatytos ir ištaisytos prieš Audito Rūmų patikras ir nepriklausomai nuo jų, neįtraukiamos skaičiuojant ir nustatant klaidų dažnį, jei jos įrodo, kad kontrolės sistemos yra veiksmingos. Audito Rūmai nustato, ar pavienės klaidos yra kiekybiškai įvertinamos ar neįvertinamos, pagal tai, kokių mastu įmanoma įvertinti klaidų paveiktą dalį audituojamoje sumoje.

10. Daug klaidų padaroma taikant viešųjų pirkimų teisės aktus. Kad būtų užtikrintas pagrindinis ES teisės aktuose numatytas konkurencijos principas, reikšmingos procedūros turi būti viešai skelbiamos; pasiūlymai turi būti vertinami pagal nustatytus kriterijus; sutartys neturi būti dirbtinai suskaidomos, kad nebūtų pažeistos nustatytos ribos, ir pan.

11. Atlikdami auditą Audito Rūmai nustato viešųjų pirkimų teisės aktų reikalavimų pažeidimų vertę. Audito Rūmai:

- a) kiekybiškai įvertina (ir prireikus ekstrapoliuoja) rimto viešųjų pirkimų taisyklių pažeidimo poveikį ⁽²⁾, kadangi jis paveikia viso su sutartimis susijusio mokėjimo vertę – 100 % kiekybiškai įvertinama klaida ⁽³⁾;
- b) jie kiekybiškai neįvertina mažiau rimtų klaidų, kurios nepaveikia konkurso procedūros rezultato (kiekybiškai neįvertinamos klaidos) ⁽⁴⁾.

12. Priimant sprendimą dėl to, kokių priemonių reikėtų imtis netinkamo viešųjų pirkimų taisyklių taikymo atveju, Audito Rūmų kiekybinis įvertinimas gali skirtis nuo Komisijos ar valstybių narių atliekamo kiekybinio vertinimo.

⁽¹⁾ Audito tikslas yra padaryti pagrįstą išvadą dėl ES išlaidų ir pajamų apskritai. Kad būtų galima atlikti pagrįstą, statistiškai reikšmingą palyginimą, tarp valstybių narių, naudos gavėjų valstybių ir/arba regionų, kiekviename iš jų reikėtų atrinkti kur kas didesnę operacijų imtį negu faktiškai įmanoma.

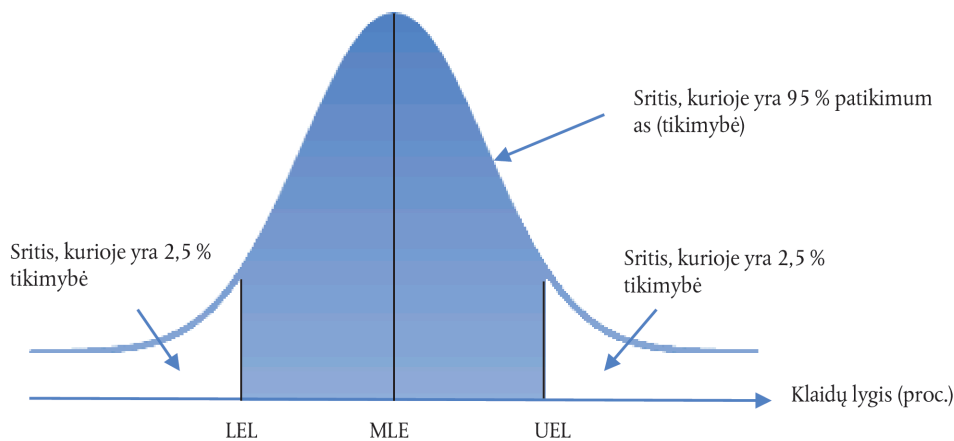
⁽²⁾ Audito Rūmai „rimtomis“ laiko klaidas, kurios prieštarauja viešųjų pirkimų taisyklių tikslams: sąžiningai konkurencijai ir sutarties skyrimui geriausiai įvertintam konkurso dalyviui. Iš esmės yra dvi sutarčių sudarymo sistemos, pagal kurias sutartys sudaromos su mažiausios kainos pasiūlymo arba ekonomiškai naudingiausio pasiūlymo teikėju.

⁽³⁾ Kiekybiškai įvertinamos klaidos pavyzdžiai: nebuvo konkurencijos ar konkurencija buvo ribota (išskyrus kai tai aiškiai leista teisės aktuose) dėl pagrindinės ar papildomos sutarties, netinkamas pasiūlymų vertinimas, turėjęs poveikį konkurso rezultatui; reikšmingas sutarties apimtį pakeitimas; dirbtinis sutarties suskaidymas siekiant, kad projektai nesiektų ribos, nuo kurios taikomos viešųjų pirkimų taisyklės.

⁽⁴⁾ Kiekybiškai neįvertinamų klaidų pavyzdžiai: netinkamas pasiūlymų, neturinčių poveikio konkurso rezultatui, įvertinimas; formalūs konkurso procedūros arba konkurso specifikacijos trūkumai.

Įvertintas klaidų lygis (labiausiai tikėtinas klaidų lygis)

13. Audito Rūmai, atsižvelgdami į klaidas, kurias kiekybiškai įvertino, nustato kiekvieno specialiojo įvertinimo ir visų biudžeto išlaidų **labiausiai tikėtiną klaidų lygį** (MLE). MLE procentinė dalis yra tikėtino klaidų lygio (t. y. taikytinų teisės aktų, taisyklių, sutarčių ir dotacijų skyrimo sąlygų kiekybiškai įvertinamų pažeidimų) populiacijoje statistinis įvertis⁽¹⁾. Audito Rūmai taip pat įvertina apatinę klaidų ribą (AKR) ir viršutinę klaidų ribą (VKR) (žr. tolesnį pavyzdį).

14. Po kreive esančios tamsesnės srities ploto procentinė dalis parodo tikimybę, kad populiacijos klaidų lygis yra tarp AKR ir VKR.

15. Planuodami savo audito darbą Audito Rūmai siekia taikyti tokias procedūras, kurios jiems leidžia palyginti įvertintą klaidų lygį populiacijoje su planiniu 2 % **reikšmingumo** lygiu. Vertindami audito rezultatus, Audito Rūmai vadovaujasi šiuo reikšmingumo lygiu ir formuluodami savo audito nuomonę atsižvelgia į klaidų pobūdį, mastą ir kontekstą.

Klaidų dažnis

16. Klaidų atsiradimo dažnį Audito Rūmai išreiškia parodydami kiekybiškai įvertinamų ir neįvertinamų klaidų paveiktą imties dalį.

Kaip Audito Rūmai vertina kontrolės sistemas ir praneša rezultatus?

17. Komisija, kitos ES institucijos ir įstaigos bei valstybių narių institucijos naudą gaunančios šalys ir/arba regionai įdiegia kontrolės sistemas, kad galėtų valdyti biudžetui, įskaitant operacijų tvarkingumą, gresiančią riziką. Kontrolės sistemų nagrinėjimas yra ypač naudingas rengiant rekomendacijas dėl tobulinimo.

18. Kiekvienoje politikos grupėje, įskaitant pajamas, naudojama daug atskirų sistemų. Audito Rūmai kiekvienais metais atrenka vertintinų sistemų imtį. Priežiūros ir kontrolės sistemų vertinimų rezultatai pateikti 2–9 skyrių x.2 priedų lentelėse. Nagrinėtos sistemos klasifikuojamos kaip *veiksmingos* mažinant klaidų operacijose riziką, iš *dalis veiksmingos* (kai yra tam tikrų trūkumų, mažinančių sistemos veiksmingumą) ar *neveiksmingos* (kai trūkumai yra tiek paplitę, kad visiškai sutrikdo sistemos veikimą).

⁽¹⁾ $LTKL = \frac{1}{\sum ASI} * \sum_i \left(ASI_i * \frac{\text{klaidų suma}_i}{\text{audituota suma}_i} \right)$, kur ASI yra vidutinis atrankos intervalas, *i* – operacijų numeracija imtyje.

Kaip Audito Rūmai pagrindžia savo patikinimo pareiškime teikiamas nuomones?

19. Audito Rūmai savo patikinimo pareiškime teikiamą nuomonę dėl Europos Sąjungos konsoliduotosiose finansinėse ataskaitose atspindimų operacijų tvarkingumo pagrindžia visu savo audito darbu, kaip tai nurodyta šios ataskaitos 2–9 skyriuose, įskaitant klaidų paplitimo įvertinimą. Remdamiesi atliktu darbu Audito Rūmai gali įvertinti patikinimą, kad klaidos populiacijoje viršija reikšmingumo ribas ar jų neviršija. Audito Rūmų 2013 m. geriausias bendrų išlaidų klaidų lygio įvertis yra 4,7 %. Audito Rūmai daugiau kaip 95 % įsitikinę, kad klaidų lygis populiacijoje yra reikšmingas. Įvairiose politikos srityse nustatyti klaidų lygiai skiriasi, kaip aprašyta 3–9 skyriuose. Audito Rūmai įvertino, kad klaidos yra paplitusios ir apima daugumą išlaidų sričių. Remdamiesi horizontalia papildoma imtimi Audito Rūmai pateikia bendrą nuomonę dėl išpareigojimų tvarkingumo.

Sukčiavimas

20. Jei Audito Rūmai gali pagrįstai įtarti sukčiavimą, jie apie tai praneša Sąjungos kovos su sukčiavimu tarnybai OLAF, kuri atsako už bet kokių susijusių tyrimų atlikimą. Audito Rūmai per metus OLAF praneša apie kelis tokius atvejus.

3 DALIS. Ryšys tarp audito nuomonių dėl finansinių ataskaitų patikimumo ir operacijų tvarkingumo

21. Pagal SESV 287 straipsnio nuostatas Audito Rūmai priėmė:

- a) audito nuomonę dėl pasibaigusių finansinių metų Europos Sąjungos konsoliduotųjų finansinių ataskaitų; ir
- b) audito nuomones dėl finansinėse ataskaitose atspindimų pajamų, mokėjimų ir išpareigojimų tvarkingumo.

22. Šios audito nuomonės parengiamos ir susiję auditai atliekami vadovaujantis IFAC tarptautiniais audito standartais bei etikos kodeksais ir INTOSAI tarptautiniais aukščiausiųjų audito institucijų standartais.

23. Šiuose standartuose taip pat numatyta tokia situacija, kai auditoriai pateikia audito nuomones dėl finansinių ataskaitų patikimumo ir jose atspindimų operacijų tvarkingumo, pareikšdami, kad pakeista nuomonė dėl operacijų tvarkingumo savaime nereiškia, kad turi būti keičiama nuomonė dėl finansinių ataskaitų patikimumo. Finansinėse ataskaitose, dėl kurių Audito Rūmai teikia nuomonę, ir ypač 6 aiškinamajame rašte pripažinta, kad yra reikšminga problema, susijusi su išlaidas iš ES biudžeto reglamentuojančių taisyklių pažeidimais. Todėl Audito Rūmai nusprendė, jog vien tai, kad yra nustatytas reikšmingas tvarkingumą paveikiantis klaidų lygis, savaime nėra priežastis keisti atskirą Audito Rūmų nuomonę dėl finansinių ataskaitų patikimumo.

1.2. PRIEDAS

ATSIŽVELGIMAS Į ANKSTESNIŲ METŲ PASTABAS DĖL FINANSINIŲ ATASKAITŲ PATIKIMUMO

Ankstesniais metais pareikštos pastabos	Audito Rūmų atlikta pažangos analizė	Komisijos atsakymas
<p>1. Išankstinis finansavimas, mokėtinos sumos ir finansinių metų atskyrimo procedūros</p> <p>Dėl išankstinio finansavimo, mokėtinų sumų ir susijusio finansinių metų atskyrimo nuo 2007 finansinių metų Audito Rūmai nustatė apskaitos klaidų, kurių bendras finansinis poveikis yra nereikšmingas, tačiau dažnis didelis. Tai patvirtina, kad reikia toliau gerinti padėtį kai kurių generalinių direktoratų lygmeniu.</p> <p>Kalbant apie iš anksto finansuotas sumas, Audito Rūmai nustatė, kad keli generaliniai direktoratai finansinėse ataskaitose toliau registruodavo įverčius nepaisant to, kad turėjo tinkamą pagrindą atitinkamiems išankstinio finansavimo mokėjimams patvirtinti. Kai kuriais atvejais velavimais patirtas išlaidas įtraukti į apskaitą buvo susiję su audito sekos praradimu. Audito Rūmai mano, kad būtina smarkiai pagerinti kai kurių generalinių direktoratų procedūras.</p> <p>Komisija finansų inžinerijos priemonės pirmą kartą įtraukė į 2010 m. finansines ataskaitas, o avansus pagal kitas pagalbos schemas pirmą kartą – į 2011 m. finansines ataskaitas. Nesumokėti likučiai abiem atvejais vertinami darant prielaidą, kad lėšos tolygiai naudojamos visu veiklos laikotarpiu. Komisija turėtų nuolat persvarstyti šią prielaidą.</p>	<p>1. Išankstinis finansavimas, mokėtinos sumos ir finansinių metų atskyrimo procedūros</p> <p>Audito Rūmai nustatė atvejų, kai į finansines ataskaitas buvo įrašyti įverčiai (kai kuriais atvejais jau buvo pakankamas pagrindas atitinkamoms išankstinio finansavimo sumoms patvirtinti). Audito Rūmai taip pat nustatė, kad keliuose generaliniuose direktoratuose atskyrimo procedūros galėtų būti pagerintos, suderintos ir automatizuotos.</p> <p>Nesumokėti likučiai ir toliau vertinami darant prielaidą, kad lėšos tolygiai naudojamos visu veiklos laikotarpiu.</p>	<p>1. Išankstinis finansavimas, mokėtinos sumos ir finansinių metų atskyrimo procedūros</p> <p>Esamos apskaitos taisyklėse ir gairėse, kurios jau perduotos generaliniams direktoratom, paaiskinta, kaip tinkamai tvirtinti išlaidas. Atitinkamas GD pagal taikytinas taisykles ir reglamentus patvirtins naują procedūrą.</p> <p>Komisija atkreipdavo dėmesį, jog normalu ir suprantama tai, kad visada bus pat pabrėžia, kad pastaruosius septynerius metus išankstinio finansavimo ir sąskaitų faktūrų apskaitoje nepadarėta klaidų.</p> <p>Tikimasi, kad dėl šiuo metu galiojančių teisinių reikalavimų 2014–2020 m. įvyks teigiamų pokyčių.</p>
<p>2. Informacijos apie susigrąžinimus ir finansinius pataisymus atskleidimas</p> <p>Apskaitos pareiškimas pagerino informacijos apie lėšų susigrąžinimus ir finansinius pataisymus teikimą finansinių ataskaitų 6 aiškinamajame rašte. Šis aiškinamasis raštas dabar yra dalykiškesnis ir glaustesnis, bet jame taip pat teikiama nefinansinė informacija, kurią galima geriau pateikti ataskaitoje dėl ES biudžeto apsaugos pagal Finansinio reglamento (ES, Euratomas Nr. 966/2012) 150 straipsnio 4 dalį, kuri teikiama biudžeto valdymo institucijoms kiekvienų metų rugsėjo mėn.</p>	<p>2. Informacijos apie susigrąžinimus ir finansinius pataisymus atskleidimas</p> <p>Informacijos pateikimas 6 aiškinamajame rašte buvo toliau gerinamas, tačiau jame vis dar yra informacijos, kuri nėra paimta iš apskaitos sistemos.</p> <p>Nauji patikimos finansinės informacijos teikimo iššūkiai aptartami 1.1.2–1.1.4 dalyse.</p>	<p>2. Informacijos apie susigrąžinimus ir finansinius pataisymus atskleidimas</p> <p>Atsižvelgama į sąnaudas ir naudą Komisija kartu su valstybėmis narėmis išnagrinės, kaip toliau gerinti informacijos teikimą pagal Audito Rūmų pasiūlymus.</p>

Ankstesniais metais pareikštos pastabos	Audito Rūmų atlikta pažangos analizė	Komisijos atsakymas
<p>3. „Galileo“ turto perdavimas</p> <p>Savo 2010 m. metinėje ataskaitoje ir vėlesnėse metinėse ataskaitose Audito Rūmai atkreipė dėmesį į metinėse veiklos ataskaitose atsakingo generalinio direktoriaus pateiktas išlygas dėl Europos kosmoso agentūros finansinės atskaitomybės patikimumo.</p>	<p>3. „Galileo“ turto perdavimas</p> <p>Atsakingas generalinis direktorius savo 2013 m. metinėje veiklos ataskaitoje panaikino išlygą dėl Europos kosmoso agentūros finansinės atskaitomybės patikimumo.</p>	<p>3. „Galileo“ turto perdavimas</p>

1.3 PRIEDAS

IŠTRAUKOS IŠ 2013 M. KONSOLIDUOTŲ FINANSINIŲ ATASKAITŲ⁽¹⁾

1 lentelė. Balansas (*)

	(milijonais eurų)	
	2013 12 31	2012 12 31
Ilgalaikis turtas		
Nematerialusis turtas	237	188
Nekilnojamasis turtas, įranga ir įrengimai	6 104	5 978
Nuosavybės metodu apskaitomos investicijos	349	392
Finansinis turtas	59 844	62 311
Gautinos ir susigrąžintinos sumos	498	564
Išankstinis finansavimas	38 072	44 505
	105 104	113 938
Trumpalaikis turtas		
Atsargos	128	138
Finansinis turtas	5 571	1 981
Gautinos ir susigrąžintinos sumos	13 182	14 039
Išankstinis finansavimas	21 367	13 238
Pinigai ir pinigų ekvivalentai	9 510	10 674
	49 758	40 070
Visas turtas	154 862	154 008
Ilgalaikiai įsipareigojimai		
Pensijos ir kitos išmokos darbuotojams	(46 818)	(42 503)
Atidėjiniai	(1 323)	(1 258)
Finansiniai įsipareigojimai	(54 153)	(57 232)
Kiti įsipareigojimai	(2 216)	(2 527)
	(104 510)	(103 520)
Trumpalaikiai įsipareigojimai		
Atidėjiniai	(545)	(806)
Finansiniai įsipareigojimai	(3 065)	(15)
Mokėtinos sumos	(92 594)	(90 083)
	(96 204)	(90 904)
Iš viso įsipareigojimų	(200 714)	(194 424)
Grynasis turtas	(45 852)	(40 416)
Rezervai	4 073	4 061
Iš valstybių narių pareikalautinos sumos (**)	(49 925)	(44 477)
Grynasis turtas	(45 852)	(40 416)

(*) Balansas pateiktas taip pat, kaip konsoliduotose Europos Sąjungos finansinėse ataskaitose.

(**) Europos Parlamentas 2013 m. lapkričio 20 d. priėmė biudžetą, kuriame numatyta įvykdyti ES trumpalaikius įsipareigojimus mokėjimais iš nuosavų išteklių, kurie bus surinkti ar pareikalauti iš valstybių narių 2014 m. Be to, pagal Tarybos nuostatų (1968 m. vasario 29 d. Tarybos reglamentas 259/68 su pakeitimais) 83 straipsnį valstybės narės bendrai garantuoja pensijų įsipareigojimus.

⁽¹⁾ Skaitytajui rekomenduojama peržiūrėti visą 2013 finansinių metų Europos Sąjungos konsoliduotų finansinių ataskaitų tekstą, įskaitant konsoliduotą finansinę atskaitomybę su aiškinamaisiais raštais ir suvestines biudžeto vykdymo ataskaitas su aiškinamaisiais raštais.

2 lentelė. Pelno ir nuostolio ataskaita (*)

	<i>(milijonais eurų)</i>	
	2013	2012
Veiklos pajamos		
Įplaukos iš nuosavų išteklių ir įnašų	141 241	130 919
Kitos veiklos pajamos	8 414	6 826
	149 655	137 745
Veiklos išlaidos		
Administracinės išlaidos	(9 269)	(9 320)
Veiklos išlaidos	(138 571)	(124 633)
	(147 840)	(133 953)
Pagrindinės veiklos perteklius	1 815	3 792
Finansinės pajamos	2 038	2 157
Finansinės išlaidos	(2 045)	(1 942)
Pensijų ir kitų išmokų darbuotojams išsipareigojimų pokyčiai	(5 565)	(8 846)
Bendrosioms ir asocijuotosioms įmonėms tenkanti grynojo deficito dalis	(608)	(490)
Metų ekonominis rezultatas	(4 365)	(5 329)

(*) Pelno ir nuostolio ataskaita pateikta taip pat, kaip konsoliduotose Europos Sąjungos finansinėse ataskaitose.

3 lentelė. Pinigų srautų ataskaita (*)

	(milijonais eurų)	
	2013	2012
Metų ekonominis rezultatas	(4 365)	(5 329)
Pagrindinė veikla		
Amortizacija	48	39
Nusidėvėjimas	401	405
Paskolų (padidėjimas)/sumažėjimas	20	(16 062)
Gautinų ir susigrąžintinų sumų (padidėjimas)/sumažėjimas	923	(4 837)
Išankstinio finansavimo (padidėjimas)/sumažėjimas	(1 695)	(2 013)
Atsargų (padidėjimas)/sumažėjimas	10	(44)
Atidėjinių padidėjimas/(sumažėjimas)	(196)	299
Finansinių įsipareigojimų padidėjimas/(sumažėjimas)	(29)	16 017
Kitų įsipareigojimų padidėjimas/(sumažėjimas)	(311)	468
Mokėtinų sumų padidėjimas/(sumažėjimas)	2 511	(1 390)
Ankstesnių metų biudžeto perteklius, įtrauktas kaip nepiniginės įplaukos	(1 023)	(1 497)
Kiti nepiniginiai pokyčiai	(50)	260
Pensijų ir kitų išmokų darbuotojams įsipareigojimų padidėjimas/(sumažėjimas)	4 315	7 668
Investicinė veikla		
Nematerialiojo turto ir nekilnojamojo turto, įrangos bei įrengimų vertės (padidėjimas)/sumažėjimas	(624)	(1 390)
Nuosavybės metodu apskaičiuotų investicijų (padidėjimas)/sumažėjimas	43	(18)
Parduoti laikomo finansinio turto (padidėjimas)/sumažėjimas	(1 142)	(837)
Grynieji pinigų srautai	(1 164)	(8 261)
Pinigų ir pinigų ekvivalentų grynas padidėjimas/(sumažėjimas)	(1 164)	(8 261)
Pinigai ir pinigų ekvivalentai metų pradžioje	10 674	18 935
Pinigai ir pinigų ekvivalentai metų pabaigoje	9 510	10 674

(*) Pinigų srautų ataskaita pateikta taip pat, kaip konsoliduotose Europos Sąjungos finansinėse ataskaitose.

4 lentelė. Grynojo turto pokyčių ataskaita (*)

(milijonais eurų)

	Rezervai (A)		Iš valstybių narių pareikalautinos sumos (B)		Grynasis turtas = (A) + (B)
	Tikrosios vertės rezervas	Kiti rezervai	Sukauptas perviršis/ (deficitas)	Metų ekonominis rezultatas	
Likutis 2011 m. gruodžio 31 d.	(108)	3 716	(35 669)	(1 789)	(33 850)
Garantijų fondo rezervo pokytis	—	168	(168)	—	0
Tikrosios vertės pokyčiai	258	—	—	—	258
Kita	—	21	(19)	—	2
2011 m. ekonominio rezultato paskirstymas	—	6	(1 795)	1 789	0
2011 m. biudžeto rezultatas, pervestas valstybėms narėms	—	—	(1 497)	—	(1 497)
Metų ekonominis rezultatas	—	—	—	(5 329)	(5 329)
Likutis 2012 m. gruodžio 31 d.	150	3 911	(39 148)	(5 329)	(40 416)
Garantijų fondo rezervo pokytis	—	46	(46)	—	0
Tikrosios vertės pokyčiai	(51)	—	—	—	(51)
Kita	—	12	(9)	—	3
2012 m. ekonominio rezultato paskirstymas	—	5	(5 334)	5 329	0
2012 m. biudžeto rezultatas, pervestas valstybėms narėms	—	—	(1 023)	—	(1 023)
Metų ekonominis rezultatas	—	—	—	(4 365)	(4 365)
Likutis 2013 m. gruodžio 31 d.	99	3 974	(45 560)	(4 365)	(45 852)

(*) Grynojo turto pokyčių ataskaita pateikta taip pat, kaip konsoliduotose Europos Sąjungos finansinėse ataskaitose.

5 lentelė. ES biudžeto rezultatas (*)

	<i>(milijonais eurų)</i>	
Europos Sąjunga	2013	2012
Finansinių metų įplaukos	149 504	139 541
Mokėjimai pagal einamųjų metų asignavimus	(147 567)	(137 738)
Mokėjimų asignavimai, perkelti į N+1 metus	(1 329)	(936)
Atšaukti nepanaudoti mokėjimų asignavimai, perkelti iš N-1 metų	437	92
Valiutų keitimo kursų pokyčiai per metus	(42)	60
Biudžeto rezultatas (**)	1 002	1 019

(*) ES biudžeto rezultatas pateiktas taip pat, kaip konsoliduotose Europos Sąjungos finansinėse ataskaitose.

(**) Iš kurio ELPA rezultatas iš viso sudarė (4) milijonus eurų 2013 m. ir (4) milijonus eurų 2012 m.

6 lentelė. Ekonominės veiklos rezultato suderinimas su biudžeto rezultatu (*)

	<i>(milijonais eurų)</i>	
	2013	2012
Metų ekonominis rezultatas	(4 365)	(5 329)
Pajamos		
Teisės į einamaisiais metais gautinas sumas, kurios dar nesurinktos	(2 071)	(2 000)
Teisės į ankstesniaisiais metais gautinas sumas, kurios surinktos einamaisiais metais	3 357	4 582
Sukauptos įplaukos (grynosios)	(134)	(38)
Išlaidos		
Sukauptos išlaidos (grynosios)	3 216	(1 544)
Praėjusių metų išlaidos, padengtos einamaisiais metais	(1 123)	(2 695)
Grynasis išankstinio finansavimo poveikis	(902)	820
Mokėjimų asignavimai, perkelti į kitus metus	(1 528)	(4 666)
Mokėjimai iš perkėlimų ir panaikinti nepanaudoti mokėjimų asignavimai	1 538	4 768
Atidėjinių pokyčiai	4 136	7 805
Kita	(1 028)	(670)
Ekonominės veiklos rezultatas. Agentūros ir EAPB	(93)	(15)
Metiniai biudžeto rezultatai	1 002	1 019

(*) Ekonominės veiklos rezultato suderinimas su biudžeto rezultatu pateiktas taip pat, kaip konsoliduotose Europos Sąjungos finansinėse ataskaitose.

2 SKYRIUS

Pajamos

TURINYS

	<i>Dalis</i>
Įvadas	2.1-2.4
Pajamų grupės ypatumai	2.2-2.3
Audito apimtis ir metodas	2.4
Operacijų tvarkingumas	2.5
Atrinktų kontrolės sistemų tikrinimas	2.6-2.26
BNPj pagrįsti nuosavi ištekliai	2.7-2.12
Tradiciniai nuosavi ištekliai	2.13-2.19
PVM pagrįsti nuosavi ištekliai	2.20-2.22
Baudos ir netesybos	2.23-2.24
Kiti bendri su pajamomis susiję klausimai	2.25
Metinės veiklos ataskaitos	2.26
Išvada ir rekomendacijos	2.27-2.29
Išvada dėl 2013 m.	2.27
Rekomendacijos	2.28-2.29

2.1 priedas. Su pajamomis susijusių operacijų testavimo rezultatai

2.2 priedas. Su pajamomis susijusių sistemų tikrinimo rezultatai

2.3 priedas. Atsižvelgimas į anksčiau pateiktas su pajamomis susijusias rekomendacijas

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

ĮVADAS

2.1. Šiame skyriuje pateikiamas specialusis pajamų, kurios apima nuosavus išteklius ir kitas pajamas, įvertinimas. **2.1 lentelėje** pateikta pagrindinė informacija, susijusi su 2013 m. pajamomis.

2.1 lentelė. Pajamos. Pagrindinė 2013 m. informacija

Pajamų tipas	Aprašymas	Pajamos 2013 m. (milijonai eurų)
BNPj pagrįsti nuosavi ištekliai	BNPj (Bendrosiomis nacionalinėmis pajamomis) pagrįsti ištekliai einamaisiais finansiniais metais	110 032
Tradiciniai nuosavi ištekliai (TNI)	Muitai ir cukraus mokesčiai	15 366
PVM pagrįsti nuosavi ištekliai	PVM (pridėtinės vertės mokesčiu) pagrįsti ištekliai einamaisiais finansiniais metais	14 542
Biudžeto disbalansų korekcija	JK korekcija	166
BNPj pagrįsto įnašo sumažinimas	Suteiktas Nyderlandams ir Švedijai	-6
	IŠ VISO NUOSAVŲ IŠTEKLIŲ	140 100
Įnašai ir grąžinamos išmokos, susiję su Sąjungos/Bendrijos susitarimais ir programomis		3 897
Palūkanos už pavėluotus mokėjimus ir baudos		2 973
Pajamos iš asmenų, dirbančių su Institucijomis ir kitomis Sąjungos įstaigomis		1 199
Perviršiai, likučiai ir korekcijos		698
Pajamos, susijusios su Institucijų administracinėmis operacijomis		611
Įvairios pajamos		24
Skolinimosi ir skolinimo operacijos		2
	IŠ VISO KITŲ PAJAMŲ	9 404
	IŠ VISO PAJAMŲ PER METUS	149 504

Šaltinis: Europos Sąjungos 2013 m. konsoliduotos finansinės ataskaitos.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

Pajamų grupės ypatumai

2.2. Didžiausia pajamų dalis gaunama iš nuosavų išteklių (93,7 % pajamų)⁽¹⁾, kurias sudaro trys kategorijos:

- Bendrosiomis nacionalinėmis pajamomis (BNPj) pagrįsti nuosavi ištekliai – tai lėšos, kurios yra gaunamos taikant vienodus tarifus valstybių narių BNPj (110 032 milijonai eurų, 73,6 % pajamų). Valstybių narių įnašai yra apskaičiuojami remiantis BNPj duomenų prognoze⁽²⁾. Šie duomenys gali būti peržiūrimi⁽³⁾ ketverius metus, po kurių išgalioja senatis⁽⁴⁾. Įvertinus visus kitus pajamų šaltinius, BNPj pagrįsti nuosavi ištekliai yra panaudojami ES biudžetui subalansuoti⁽⁵⁾. Pagrindinė rizika tvarkingumui yra tai, kad susiję statistiniai duomenys nebus parengti pagal Sąjungos taisykles arba tai, kad jų Komisija neapdoros pagal šias taisykles.
- Tradiciniai nuosavi ištekliai (TNI) yra už importą surinkti muitai ir cukraus gamybos mokestis. Juos nustato ir surenka valstybės narės. Trys ketvirtadaliai šių sumų sumokami į ES biudžetą (15 366 milijonai eurų, 10,3 % pajamų), o likęs ketvirtadalis paliekamas surinkimo išlaidoms padengti. Pagrindinės su TNI susijusios rizikos rūšys yra Sąjungai pateikiamų maito mokesčių išsamumas, tikslumas ir savalaikiškumas.

⁽¹⁾ 2007 m. birželio 7 d. Tarybos sprendimas 2007/436/EB, Euratomas dėl Europos Bendrijų nuosavų išteklių sistemos (OL L 163, 2007 6 23, p. 17) ir 2000 m. gegužės 22 d. Tarybos reglamentas (EB, Euratomas) Nr. 1150/2000, įgyvendinantis Sprendimą 2007/436/EB, Euratomas dėl Europos Bendrijų nuosavų išteklių sistemos (OL L 130, 2000 5 31, p. 1), su paskutiniais pakeitimais Reglamentu (EB, Euratomas) Nr. 105/2009 (OL L 36, 2009 2 5, p. 1).

⁽²⁾ Dėl šių duomenų Komisija ir valstybės narės susitaria Nuosavų išteklių patariamąjį komitetą posėdyje.

⁽³⁾ Į peržiūrą atsižvelgiama apskaičiuojant ankstesnių metų valstybių narių BNPj likučius ir korekcijas ir jos taip pat turi poveikį metiniam pajamų biudžetui. Šios peržiūros kiekvienoje valstybėje narėje gali būti teigiamos arba neigiamos. 2013 m. gryniesi BNPj likučiai ir korekcijos sudarė 162 milijonus eurų, 0,1 % pajamų (teigiamos korekcijos sudarė 1 177 milijonų eurų, 0,8 % pajamų, o neigiamos korekcijos sudarė 1 015 milijonus eurų, 0,7 % pajamų).

⁽⁴⁾ Nebent yra nustatoma išlyga (žr. 2.7 dalį).

⁽⁵⁾ Bet koks konkrečios valstybės narės tikrųjų BNPj sumažinimas (arba padidėjimas) – nors jis ir nepaveikia visos BNPj pagrįstos nuosavų išteklių sumos – reiškia, kad iki tol, kol BNPj duomenų klaida yra ištaisoma, padidėja (arba sumažėja) kitų valstybių narių įmokos.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

— Pridėtinės vertės mokesčiu (PVM) pagrįsti nuosavi ištekliai yra gaunami taikant vienodus tarifus valstybių narių abstrakčiai suderintoms PVM apskaičiavimo bazėms⁽⁶⁾ (14 542 milijonai eurų, 9,7 % pajamų). Pagrindinė rizika yra valstybių narių pateiktos informacijos išsamumas ir teisingumas, Komisijos apskaičiuotų mokėtinų įnašų teisingumas ir valstybių narių mokėjimų savalaikiškumas.

2.3. Pagrindinės su kitomis pajamomis susijusios rizikos rūšys yra Komisijos baudų valdymas ir klaidos, apskaičiuojant su Sąjungos/Bendrijos susitarimais susijusius įnašus.

Audito apimtis ir metodas

2.4. Bendras Audito Rūmų audito metodas ir metodika apibūdinti 1 skyriaus **1.1 priedo 2 dalyje**. Dėl pajamų audito dėmesį visų pirma reikia atkreipti į šiuos dalykus:

- a) Audito metu Komisijos lygmeniu buvo tikrinama 55 susigrąžinimo pavedimų⁽⁷⁾, kaip apibrėžta **1.1 priedo 6 dalyje**, imtis. Ši imtis yra sudaryta taip, kad būtų reprezentatyvi visiems pajamų grupei sudarantiems susigrąžinimo pavedimams;
- b) Kontrolės sistemų įvertinimo metu buvo tikrinama:
  - i) Komisijos sistemos, skirtos užtikrinti, kad valstybių narių BNPj duomenys būtų tinkami nuosavų išteklių nustatymo tikslams, ir Komisijos sistemos, skirtos apskaičiuoti ir surinkti BNPj pagrįstų nuosavų išteklių įnašus⁽⁸⁾;
  - ii) TNI skirtos Komisijos sistemos, įskaitant jos atliekamą valstybių narių auditų po munitinės įforminimo stebėjimą;
  - iii) TNI atskaitos sistemos trijose atrinktose valstybėse narėse (Vokietijoje, Nyderlanduose ir Rumunijoje)⁽⁹⁾ ir atlikta jų sistemų, susijusių su auditais po munitinės įforminimo, peržiūra;

⁽⁶⁾ Keturioms valstybėms narėms (Vokietijai, Nyderlandams, Austrijai ir Švedijai) 2007–2013 m. laikotarpiu taikomas sumažintas pareikalavimo tarifas.

⁽⁷⁾ Susigrąžinimo pavedimas yra procedūra, pagal kurią leidimus duodantis pareigūnas užregistruoja Komisijos teise į išmoką tam, kad būtų galima atgauti priklausantią sumą.

⁽⁸⁾ Įvertinimo atskaitos taškas buvo suderinti prognozuojami BNPj duomenys. Audito Rūmai negali pateikti duomenų, dėl kurių susitarė Komisija ir valstybės narės, kokybės įvertinimo.

⁽⁹⁾ Audito Rūmų auditas negali apimti nedeklaruoto importo arba importo, išvengusio munitinės priežiūros.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

- iv) Komisijos sistemos, skirtos užtikrinti, kad būtų teisingai apskaičiuoti ir surinkti PVM pagrįsti nuosavi ištekliai ⁽¹⁰⁾;
- v) Komisijos baudų ir netesybų valdymas;
- vi) Biudžeto generalinio direktorato ir Eurostato 2013 m. metinės veiklos ataskaitos (2013 m. MVA).

OPERACIJŲ TVARKINGUMAS

2.5. **2.1 priede** pateikta operacijų testavimo rezultatų santrauka. Iš 55 Audito Rūmų audituotų operacijų nė viena nebuvo paveikta klaidų.

- Audito Rūmai audito metu nenustatė jokių klaidų Komisijai pagal PVM ir BNPj duomenis apskaičiuojant valstybių narių įnašus ir atliekant jų mokėjimus.
- Audito Rūmai nustatė, kad Komisijos pateikti susigrąžinimo pavedimai iš esmės atitinka valstybių narių siunčiamas TNI suvestines.
- Audito Rūmai audito metu nenustatė klaidų atliekant kitų pajamų operacijų skaičiavimus arba mokėjimus.

ATRINKTŲ KONTROLĖS SISTEMŲ TIKRINIMAS

2.6. **2.2 priede** pateikta Audito Rūmų sistemų tikrinimo rezultatų santrauka.

BNPj pagrįsti nuosavi ištekliai

2.7. Išlyga ⁽¹¹⁾ yra priemonė, kuri leidžia pasibaigus teisės aktuose nustatytam ketverių metų terminui palikti galimybę ištaisyti abejones keliančius valstybės narės pateiktų BNPj duomenų elementus. Taigi išlygų taikymas yra vidaus kontrolės proceso dalis. Komisija ir valstybės narės turėtų stengtis abejotinus elementus išnagrinėti kiek įmanoma greičiau.

⁽¹⁰⁾ Audito Rūmų audito ataskaitos taškas buvo valstybių narių parengta suderinta PVM bazė. Audito metu nebuvo tiesiogiai atliekami valstybių narių pateiktos statistikos ir duomenų testai.

⁽¹¹⁾ Išlygos gali būti bendrosios ir specialiosios. Bendrosios išlygos apima visus BNPj duomenų kompiliacijos elementus. Specialiosios išlygos apima atskirus BNPj elementus (iki 2001 m. BNP, vėliau – BNPj).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

2.8. 2013 m. pabaigoje galiojo 114 specialiųjų išlygų (žr. **2.2 lentelę**). 2013 m. buvo nustatyta 21 specialioji išlyga⁽¹²⁾ ir buvo panaikinta 12 specialiųjų išlygų. Vis dar yra viena su 1995–2001 m. susijusi BNP specialioji išlyga. Audito Rūmų apskaičiuotas 2013 m. panaikintų BNPj ir BNP išlygų finansinis poveikis⁽¹³⁾ buvo susijusių valstybių narių įnašų grynas sumažėjimas 583,5 milijono eurų⁽¹⁴⁾.

⁽¹²⁾ 19 iš 21 išlygos buvo nustatytos užbaigus Bulgarijos ir Rumunijos tikrinimo ciklą. Viena buvo nustatyta dėl Austrijos po aptariamojo vizito vykdant perviršinio deficito procedūrą ir viena dėl JK atsižvelgiant į Audito Rūmų specialiojoje ataskaitoje Nr. 11/2013 „Kaip gauti tikslus Bendrųjų nacionalinių pajamų (BNPj) duomenis: perėjus prie labiau struktūrizuoto ir tikslingesnio metodo padidėtų Komisijos tikrinimo veiksmingumas“ iškeltus klausimus.

⁽¹³⁾ Išlygų panaikinimo finansinį poveikį Audito Rūmai nustatė atsižvelgdami į visus BNPj bazės pokyčius dėl 2013 m. panaikintų išlygų, susijusių su metais, kuriems jau galiojo senatis.

⁽¹⁴⁾ Padidėjimo 0,4 milijono eurų ir sumažėjimo 583,9 milijono eurų likutis.

2.2 lentelė. Valstybių narių specialiosios BNPj/BNP išlygos 2013 m. gruodžio 31 d.⁽¹⁾

Valstybė narė	Galiojančios išlygos, 2012 12 31	2013 m. patvirtintos išlygos	2013 m. panaikintos išlygos	Galiojančios išlygos, 2013 12 31	Seniausi metai, kuriems taikomos išlygos
Belgija	3	0	0	3	2002
Bulgarija	n. d.	8	0	8	2007
Čekijos Respublika	2	0	0	2	2004
Danija	1	0	0	1	2002
Vokietija	2	0	0	2	2002
Estija	2	0	0	2	2004
Airija	1	0	1	0	n. d.
Graikija	9	0	0	9	1995
Ispanija	3	0	0	3	2002
Prancūzija	2	0	0	2	2002
Italija	3	0	0	3	2002
Kipras	5	0	0	5	2004
Latvija	10	0	0	10	2004
Lietuva	2	0	0	2	2004
Liuksemburgas	2	0	1	1	2002
Vengrija	10	0	0	10	2004
Malta	8	0	1	7	2004
Nyderlandai	4	0	4	0	n. d.
Austrija	1	1	1	1	2009
Lenkija	11	0	0	11	2004
Portugalija	3	0	0	3	2002
Rumunija	n. d.	11	0	11	2007
Slovėnija	3	0	1	2	2004
Slovakija	2	0	0	2	2004
Suomija	1	0	0	1	2002
Švedija	4	0	0	4	2002
Jungtinė Karalystė	11	1	3	9	2002
IŠ VISO	105	21	12	114	

(¹) Horizontalios specialiosios išlygos lentelėje nėra pateiktos.

Šaltinis: Europos Audito Rūmai.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

2.9. Be specialių BNPj išlygų Komisija nustatė horizontalias specialiąsias išlygas. Šias išlygas Komisija apibrėžia kaip klausimus, apie kuriuos yra pranešama visoms valstybėms narėms, siekiant suteikti galimybę Komisijai palyginti sukompiliuotus pagrindžiančius duomenis. 2013 m. buvo nustatytos dvi naujos horizontalios išlygos⁽¹⁵⁾ (atvirų horizontalių išlygų skaičius padidėjo iki aštuonių). Dėl šešių anksčiau nustatytų horizontalių išlygų Komisija pradėjo panaikinimo procesą (jo metu trijų išlygų atveju kai kuriose valstybėse narėse buvo atliktas panaikinimas⁽¹⁶⁾).

2.10. 2013 m. pabaigoje vienintelė bendroji išlyga buvo dėl Graikijos BNPj duomenų 2008 ir 2009 m. 2012 m. išlyga dėl 2008 m. buvo nustatyta dėl to, kad šių metų duomenys buvo paremti išankstiniais įvertinimais. 2013 m. ji negalėjo būti panaikinta, nes Graikija nepateikė Komisijai jokios naujos informacijos. Ji turėjo būti pratęsta į 2009 m. siekiant išvengti senaties termino (žr. 2.2 dalies pirmą įtrauką), kadangi šių metų duomenys vis dar buvo paremti išankstiniais įvertinimais.

2.11. Komisija įdėmiai stebi su Graikijos nacionalinių finansinių ataskaitų sudarymo problemomis susijusių padėčių ir reguliariai atlieka vizitus. Audito Rūmai palankiai vertina tai, kad Komisija taiko bendrąsias išlygas dėl Graikijos BNPj duomenų ir taip apsaugo ES finansinius interesus. Tačiau užsitęsęs bendrųjų išlygų taikymas gali lemti biudžeto neapibrėžtumą.

2.12. 2013 m. BNPj komiteto posėdžiuose buvo aptariama neoficialios ekonomikos sritis. Komisija pripažino, kad duomenų suderinimo lygis neatitinka įprastų Europos statistikos standartų. Audito Rūmai anksčiau atkreipė dėmesį į šį klausimą ir pateikė specialią rekomendaciją savo specialiojoje ataskaitoje Nr. 11/2013.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

2.9. *Horizontalios išlygos buvo toliau sprendžiamos. 2014 m. procesas spartėja: vos per pirmąjį ketvirtį buvo panaikintos 25 tokios išlygos.*

2.10. *Pagal neseniai pradėtą paramos projektą numatoma parengti trumpojo laikotarpio veiksmų planą, kuriuo bus siekiama gerinti Graikijos metines nacionalines finansines ataskaitas.*

2.11. *Šiuo metu yra tik viena bendroji išlyga.*

2.12. *Išsamumas nuo pat pradžių buvo ir toliau bus labai svarbus BNP/BNPj patikrinimo procese.*

Valstybės narės neprivalo teikti atskirų neoficialios ekonomikos elementų įverčių, jeigu užtikrinamas bendras viso nuosavų išteklių reikėms naudojamų BNPj išsamumas.

⁽¹⁵⁾ „Transporto priemonių registravimo mokesčio apskaita“ ir „su faktiniais ir sąlyginiais nuomos mokesčiais, skirtais įvertinti apgyvendinimo paslaugų produktą, susijusio tarpinio vartojimo apskaičiavimas“ – abi išlygos susijusios su Audito Rūmų specialiojoje ataskaitoje Nr. 11/2013 nurodytais trūkumais.

⁽¹⁶⁾ III horizontali išlyga (materialinės bazės beveik ar visai neturinčių subjektų apskaita) buvo panaikinta 19 šalių, IV horizontali išlyga (automobilių atidavimo į metalo laužą schemų apskaita) buvo panaikinta 17 šalių ir V horizontali išlyga (kooperatinių būstų apskaita) buvo panaikinta 11 šalių.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Tradiciniai nuosavi ištekliai

2.13. Muitinės institucijos gali po prekių išleidimo siekdamos įsitikinti deklaracijose pateikiamų duomenų tikslumu patikrinti komercinius dokumentus ir duomenis, susijusius su importo operacijomis⁽¹⁷⁾. Šios patikros, kurios apima auditus po muitinės įforminimo⁽¹⁸⁾, yra vadinamos patikromis po muitinės nacionaliniu, Bendrijos ir, jei taikytina, tarptautiniu lygmeniu parengtais kriterijais⁽¹⁹⁾.

2.14. Audito Rūmų audito metu nustatyta, kad auditų po muitinės įforminimo kokybė, apimtis ir rezultatai trijose aplankytose valstybėse narėse labai skyrėsi⁽²⁰⁾. Nustatant, atrenkant ir tikrinant importuotojus po prekių įforminimo išleidimui į laisvą apyvartą buvo nustatyti šie trūkumai:

- a) Importuotojų nustatymas ir atranka:
- i) Nėra teisiškai privalomų auditams po muitinės įforminimo taikomų ES rizikos analizės standartų.
  - ii) Valstybių narių taikomos tikrinamų importuotojų atrankos metodikos nėra suderintos.
  - iii) ES mastu nėra importo duomenų bazės, kurioje būtų informacija, kuria remiantis būtų galima nustatyti ir atrinkti importuotojus, tikrinamus per auditus po muitinės įforminimo⁽²¹⁾.

2.14. Komisija stebės Audito Rūmų nustatytus faktus. Nustačiusi trūkumų, ji prašys valstybių narių imtis taisomųjų priemonių.

- a)
- i) Nors keitimasis rizikos informacija yra teisinis reikalavimas, rizikos kriterijai, kaip apibrėžta naujausios redakcijos Muitinės audito vadove (2014 m. kovo mėn.), nėra teisiškai privalomi. Komisija teikia valstybėms narėms rizikos informaciją savitarpio pagalbos pranešimuose ir rizikos informacijos formose (toliau – RIF), kad šia informacija jos galėtų pasinaudoti rengdamos rizikos analizę. Kaip valstybės narės šią informaciją naudoja, Komisija vertina per 2014 m. patikras.
  - ii) Naujajame Muitinės audito vadove, kuris paremtas atitinkama muitinės programa, nustatytas bendras suderintas požiūris į auditų po muitinio įforminimo veiksmus.
  - iii) Komisija tvarko importo į valstybes nares duomenų bazę („Surveillance II“), kurioje importuotojų pavardės (pavadinimai) nėra nurodytos (-i). Duomenų bazėje „Surveillance III“ turėtų būti daugiau informacijos ir ji leis identifikuoti importuotojus, tačiau ja visapusiškai naudotis bus galima tik 2018 m.

⁽¹⁷⁾ 1992 m. spalio 12 d. Tarybos reglamento (EEB) Nr. 2913/92, kuriuo nustatomas Bendrijos muitinės kodeksas, 78 straipsnis (OL L 302, 1992 10 19, p. 1).

⁽¹⁸⁾ „Auditas po muitinės įforminimo yra ekonominių operatorių kontroliavimo metodas tikrinant jų sąskaitas, dokumentus ir sistemas.“ Šaltinis: Muitinės audito gidas.

⁽¹⁹⁾ Bendrijos muitinės kodekso 13 straipsnio 2 dalis.

⁽²⁰⁾ Labiausiai struktūrizuotas metodas, susijęs su auditų po muitinės įforminimo rizikos analize, įgyvendinimu ir vykdymu, buvo nustatytas Vokietijoje, palyginti su Nyderlandais ir Rumunija.

⁽²¹⁾ Komisija administruoja į valstybes nares importuojamų prekių duomenų bazę saugumo tikslais, tačiau kadangi joje nėra pateikti importuotojų pavadinimai, šie duomenys nėra naudingi atliekant auditus po muitinės įforminimo.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Šie trys aspektai apriboja importuotojų, tikrinamų per auditus po muitinės įforminimo, nustatymo ir atrankos veiksmingumą. Gali būti neatrenkami rizikingiausi importuotojai, o kai kurie importuotojai gali niekada nebūti tikrinami. Pavyzdžiui, importuotojai, kurie deklaruoja importą keliose valstybėse narėse ir kurių bendra importo vertė yra reikšmingo dydžio, niekada nebūtų atrankami tikrinti, jei kiekvienoje valstybėje narėje šias sumas nacionalinės muitinės institucijos laiko nereikšmingomis.

b) Importuotojų inspektavimas:

i) Jokiomis teisinėmis priemonėmis ES lygmeniu nebuvo nustatyti minimalūs auditų po muitinės įforminimo standartai ir pačioms valstybėms narėms buvo leista savo nuožiūra nustatyti savo sistemą⁽²²⁾. Nors Komisija parengė neprivalomas muitinės audito gaires⁽²³⁾, aplankytose valstybėse narėse jos nebuvo naudojamos ir audito metodika buvo skirtinga. Šioje srityje Komisija pastaraisiais metais stebėjimo nevykdė.

ii) Jei prekės yra įforminamos valstybėje narėje (A), kuri skiriasi nuo šalies, kurioje yra importuotojo buveinė (B), tiek auditai po muitinės įforminimo, tiek visos vėlesnės susigrąžinimo procedūros – kurias inicijuoja valstybė narė (A) – yra sudėtingesnės, kadangi importuotojas priklauso kitos valstybės narės (B) jurisdikcijai (žr. pavyzdį 2.1 langelyje). Nors šią problemą pripažino Muitinės kodekso komitetas 2000 m., jokių veiksmų dėl šio klausimo nebuvo imtasi.

b)

i) Komisija tikrina įvairius muitinio tikrinimo, įskaitant auditų po muitinio įforminimo, aspektus per metines patikras valstybėse narėse.

Komisija išplatino Muitinės audito vadovą visų valstybių narių muitinėms, siekdama visiškai suderinti požiūrį į muitinio tikrinimo tikslais atliekamą auditą ir skatinti pripažintą audito kontrolę Europos Sąjungoje. Komisija apgailestauja, kad šis vadovas nebuvo naudojamas valstybėse narėse, kuriose lankėsi Audito Rūmai, ir prašys visų valstybių narių praktiškai naudotis naujuoju Muitinės audito vadovu.

ii) Nors pagal gerą audito praktiką valstybės narės turėtų viena su kita bendrauti, ypač tais atvejais, kai bendrovė importuoja didelį prekių kiekį į kitą valstybę narę, nei ta, kurioje yra jos pagrindinė buveinė, ES muitų teisės aktuose nėra jokio teisinio įpareigojimo importo valstybei narei pasielgti būtent taip. Vis dėlto, kiekviena valstybė narė gali pagal Tarybos reglamentą (EB) Nr. 515/97 pasinaudoti savitarpio pagalbos priemone ir prašyti pagalbos kitos valstybės narės muitinės pagalbos. Ši galimybė nurodyta naujajame audito vadove.

⁽²²⁾ Dėl Bendrijos muitinės kodekso 13 ir 78 straipsnių taikymo.

⁽²³⁾ Šios gairės yra valstybių narių ir Komisijos bendradarbiavimo 2007 m. muitinės projekto grupėje dėl po muitinės įforminimo atliekamo audito sistemų rezultatas. Tačiau valstybės narės jų taikyti neprivalo.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

2.1 langelis. Žemas susigrąžinimo lygis, kai importuotojas yra įsikūręs ne toje pačioje valstybėje narėje, kurioje prekės yra įforminamos išleidimui į laisvą apyvartą

Gavusi OLAF pranešimą Nyderlandų muitinės tarnyba nustatė Roterdame (Nyderlanduose) deklaruotą labai mažos vertės importą iš Kinijos.

Juo remdamasi Nyderlandų muitinės tarnyba atliko su šiomis importuotomis prekėmis susijusias patikras deklaruotojų patalpose Nyderlanduose. Šie inspektavimai sudarė pagrindą pateikti susigrąžinimo pranešimų, kurių vertė sudarė apie 50 milijonų eurų. Dauguma susigrąžinimo pranešimų buvo pateikti įmonėms, kurių būstinė buvo kitose valstybėse narėse.

Buvo pasiektas labai žemas susigrąžinimo lygis: tuo metu, kai buvo atliekamas auditas, „B“ sąskaitose buvo 45 milijonų eurų likutis ir Nyderlandų muitinė manė, kad susigrąžinti likutinę skolą buvo mažai tikėtina.

Vienu šių atvejų Nyderlandų muitinė nustatė, kad prekės buvo iškrautos Hamburge (Vokietijoje) ir nugabentos į Roterdamą (Nyderlandus). Roterdame prekės buvo įformintos išleidimui į laisvą apyvartą ir po to buvo nuvežtos į paskirties vietą Lenkijoje. Šiuo konkrečiu atveju importuotojai, atsižvelgiant į tai, kad taikyti transporto maršrutai neturi jokio logistinio pagrindo, regis, siekė įforminti prekes kitoje valstybėje narėje siekdami sumažinti tikimybę būti patikrintiems ir apsunkinti galimą susigrąžinimo procedūrą.

- iii) Audito Rūmai nustatė, kad dvi iš aplankytų valstybių narių (Nyderlandai ir Rumunija) atlikdamos importuotojo auditą po muitinės įforminimo netikrino importo, kurį tas importuotojas įformino kitoje valstybėje narėje. Vokietijoje inspektoriai imasi dar vienos priemonės ir patikrina, ar kitoje valstybėje narėje prekėms buvo taikoma muitinės procedūra, ir jei randa neatitikimų, praneša apie tai kitai susijusiai valstybei narei⁽²⁴⁾ (žr. 2.2 langelį).

KOMISIJOS ATSAKYMAI

2.1 langelis. Žemas susigrąžinimo lygis, kai importuotojas yra įsikūręs ne toje pačioje valstybėje narėje, kurioje prekės yra įforminamos išleidimui į laisvą apyvartą

Komisija toliau nagrinės šį klausimą su Nyderlandų muitine. Komisija sistemingai stebi valstybių narių 50 000 EUR viršijančių sumų, kurios buvo nurašytos iš B sąskaitos ir apie kurias jai buvo pranešta pagal atitinkamus teisės aktus, susigrąžinimo veiksmus. Jei už nesusigrąžinimą atsakinga valstybė narė, Komisija prašys skirti atitinkamą sumą.

- iii) Komisija stebės Audito Rūmų nustatytus faktus. Nustačiusi trūkumų, ji prašys valstybių narių imtis taisomųjų priemonių.

⁽²⁴⁾ Pagal savitarpio pagalbos schemą (1997 m. kovo 13 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 515/97 dėl valstybių narių administracinių institucijų tarpusavio pagalbos ir dėl pastarųjų bei Komisijos bendradarbiavimo, siekiant užtikrinti teisingą muitinės ir žemės ūkio teisės aktų taikymą (OL L 82, 1997 3 22, p. 1).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

2.2 langelis. Informacijos mainai, susiję su neatitikimais, kurie buvo aptikti tikrinant importuotoją vienoje valstybėje narėje ir kurie buvo susiję su kitomis valstybėmis narėmis

Vokietijos muitinė nustatė tarifo klasifikavimo klaidą, kuri taip pat buvo taikoma importui, kuris buvo įformintas kitose dvejose valstybėse narėse (Prancūzijoje ir Jungtinėje Karalystėje). Vokietijos muitinės institucijos šioms valstybėms narėms pranešė apie neatitikimus. Nepaisant to, iki 2014 m. gegužės mėn., per 15 mėnesių, šios dvi susijusios valstybės narės Vokietijos institucijoms nebuvo pateikusios jokios informacijos apie susigrąžinimo veiksmus.

iv) Rumunijoje ir Nyderlanduose 2012 m. audito planų įgyvendinimo lygis buvo žemas.

2.15. Kiekviena valstybė narė siunčia Komisijai nustatytų maito mokesčių mėnesio išrašą („A“ sąskaitos išrašą) ir tą nustatytų mokesčių, kurie nėra į jį įtraukti, ketvirčio išrašą („B“ sąskaitos išrašą) ⁽²⁵⁾.

2.16. Audito Rūmų auditų trijose valstybėse narėse metu buvo nustatyta trūkumų valdant „B“ sąskaitas. Pavyzdžiui, sumos, kurios buvo laikomos neatgaunamomis ⁽²⁶⁾, buvo įvertintos per maža suma ⁽²⁷⁾ arba buvo nustatyta įgyvendinimo ir tolesnės peržiūros procedūrų vėlavimų.

2.17. Be to, Audito Rūmai nustatė „A“ sąskaitų valdymo trūkumų Nyderlanduose, kadangi norint parengti „A“ sąskaitas vis dar yra būtina atlikti pakeitimus rankiniu būdu, o dėl to kyla klaidų rizika ⁽²⁸⁾.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

2.2 langelis. Informacijos mainai, susiję su neatitikimais, kurie buvo aptikti tikrinant importuotoją vienoje valstybėje narėje ir kurie buvo susiję su kitomis valstybėmis narėmis

Komisija su valstybėmis narėmis toliau nagrinėja visus patikrų ataskaitose ir Audito Rūmų iškeltus klausimus ir, nustatiusi trūkumų, prašo valstybių narių imtis tinkamų taisomųjų priemonių.

2.17. Komisija toliau nagrinės šį klausimą su Nyderlandų institucijomis per reguliary Audito Rūmų iškeltų klausimų nagrinėjimą.

⁽²⁵⁾ Tais atvejais, kai maitai ar mokesčiai yra nesumokėti ir kai nepateikiama jokių garantijų, arba kai garantijos yra pateiktos, tačiau užginčytos, valstybės narės gali suspenduoti šių išteklių prieinamumą ir įrašyti juos į šią atskirą sąskaitą.

⁽²⁶⁾ Pagal Reglamento (EB, Euratomas) Nr. 1150/2000 6 straipsnio 4 dalies b punktą.

⁽²⁷⁾ Šie atvejai nepaveikė bendros sumos, kuri yra nustatyta atskiroje sąskaitoje, ir susijusio nurašymo, kuris yra nurodytas Europos Sąjungos konsoliduotose finansinėse ataskaitose, patikimumo.

⁽²⁸⁾ Pavyzdžiui, Nyderlandai padarė klaidų traktuodami neatgautinas sumas, susijusias su „A“ ir „B“ sąskaitomis laikotarpiu nuo 2005 m. pirmo ketvirčio iki 2012 m. ketvirto ketvirčio ir dėl to Nyderlandų institucijos turėjo sumokėti 12,3 milijono eurų TNI (atėmus 25 % surinkimo išlaidų) ir 6,5 milijono eurų papildomų palūkanų už 2012 ir 2013 m.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

2.18. 2013 m. Komisija atlikdama inspektavimus taip pat nustatė „B“ sąskaitų valdymo trūkumų daugumoje aplankytų valstybių narių ⁽²⁹⁾. Dviejų inspektavimų Graikijoje metu buvo nustatyta reikšmingų problemų valdant „B“ sąskaitas ⁽³⁰⁾.

2.19. Remiantis Komisijos inspektavimais, valstybėse narėse nustatomos „atviros pastabos“ ⁽³¹⁾. Šios „atviros pastabos“ gali turėti potencialų finansinį poveikį arba jo neturėti ir yra panaikinamos, kai valstybė narė tinkamai jas išsprendžia. Metų pabaigoje iš viso buvo atvira 341 pastaba, iš kurių 35 buvo atviros ilgiau nei penkerius metus (žr. **2.3 lentelę**).

KOMISIJOS ATSAKYMAI

2.18. Komisija, atlikdama patikras, tikrina aplankytų valstybių narių tarnybos (-ų) B sąskaitas, ir jos nustatyti faktai paprastai yra vienkartiniai – jie atskleidžia individualias tradicinių nuosavų išteklių surinkimo tvarkos problemas. Sisteminių problemų, darančių poveikį tos sąskaitos valdymui, nustatoma retai. Tokio pobūdžio sąskaitoje (probleminių ir ginčytinų atvejų, dėl kurių gali atsirasti skirtingų teisinių aiškinimų, rinkinyje) vienkartiniai faktai yra neišvengiami. Graikijos situacija yra išskirtinė ir dėl jos imamasi specialių tolesnių veiksmų.

2.19. Komisijos tarnybos nuolat dirba su valstybėmis narėmis, kad išspręstų neišspręstus klausimus. Kai kurie klausimai, iškelti per Komisijos patikras arba Audito Rūmų auditus, gali būti palyginti paprasti ir greitai išnagrinėti ir išspręsti, tačiau yra ir sudėtingesnių valstybėms narėms iškeltų klausimų, kuriems išspręsti gali prireikti teisėkūros ir (arba) organizacinių pokyčių arba teismo nagrinėjimo. Tokiais atvejais Komisijos tarnybos negali išspręsti klausimų per trumpą laiką. Iš 341 klausimo, kuriuos Audito Rūmai pripažino neišspręstais, 2014 m. gegužės mėn. pabaigoje tebebuvo neišspręsta 313 klausimų. Iš jų 27 klausimų nepavyksta išspręsti ilgiau nei penkerius metus.

⁽²⁹⁾ Komisijos inspektavimas apėmė „B“ sąskaitų rengimą 22 valstybėse narėse. 17 jų buvo aptikta problemų.

⁽³⁰⁾ Remiantis Komisijos ataskaita, „B“ sąskaitų tikrinimas patvirtina, kad Graikija nesilaiko Reglamento (EB, Euratomas) Nr. 1150/2000 17 straipsnio 2 dalyje ir 17 straipsnio 3 dalyje nustatytų teisinių įsipareigojimų.

⁽³¹⁾ 2013 m. buvo iš viso paskelbtos 29 inspektavimo ataskaitos, kuriomis remiantis buvo nustatytos 98 „atviros pastabos“.

2.3 lentelė. TNI atviros pastabos 2013 m. gruodžio 31 d.

Valstybė narė	Atviros pastabos, 2012 12 31	2013 m. patvirtintos pastabos	2013 m. panaikintos pastabos	Atviros pastabos, 2013 12 31	Atviros ilgiau nei penkerius metus	Seniausi metai, kuriais pastaba buvo atvira
Belgija	14	6	9	11	0	2009
Bulgarija	14	4	8	10	0	2009
Čekijos Respublika	8	3	5	6	0	2012
Danija	15	3	1	17	0	2009
Vokietija	28	1	12	17	9	2001
Estija	4	0	3	1	0	2012
Airija	10	6	6	10	0	2011
Graikija	33	4	3	34	5	2002
Ispanija	17	4	1	20	0	2009
Prancūzija	40	5	11	34	7	2003
Italija	23	3	11	15	0	2009
Kipras	6	2	0	8	0	2011
Latvija	6	0	3	3	0	2011
Lietuva	5	0	0	5	0	2011
Liuksemburgas	7	1	3	5	0	2011
Vengrija	12	4	9	7	0	2011
Malta	2	4	2	4	0	2013
Nyderlandai	29	13	6	36	4	2005
Austrija	3	2	0	5	0	2009
Lenkija	11	2	3	10	4	2006
Portugalija	16	2	3	15	5	2002
Rumunija	11	4	2	13	0	2011
Slovėnija	5	0	5	0	0	n.d.
Slovakija	4	1	4	1	0	2013
Suomija	7	5	2	10	1	1998
Švedija	11	10	1	20	0	2009
Jungtinė Karalystė	19	9	4	24	0	2009
IŠ VISO	360	98	117	341	35	

Šaltinis: Europos Audito Rūmai.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

PVM pagrįsti nuosavi ištekliai

2.20. Metų pabaigoje iš viso buvo 103 išlygos⁽³²⁾ (žr. **2.4 lentelę**). 2013 m. Komisija panaikino 81 išlygą (palyginti, praėjusiais metais – 57). Iš jų 21 išlyga buvo susijusi su pažeidimais. Aštuonios išlygos buvo panaikintos, nes Europos Sąjungos Teisingumo Teismas nusprendė, kad valstybių narių teisės aktai atitiko PVM direktyvą. Likusiais 13 atvejų buvo apskaičiuota kompensacija, kai pažeidimas padarė poveikį PVM nuosavų išteklių bazei.

2.21. Audito Rūmų apskaičiuotas 2013 m. panaikintų išlygų, susijusių su metais, kuriems suėjo senatis, grynas finansinis poveikis⁽³³⁾ buvo PVM pagrįstų nuosavų išteklių padidėjimas 81,7 milijono eurų⁽³⁴⁾.

2.22. 2013 m. pabaigoje galiojo 12 Komisijos nustatytų seniai neišspręstų išlygų⁽³⁵⁾ – viena mažiau nei praėjusiais metais. 2013 m. buvo panaikintos septynios išlygos, kurios buvo seniai neišspręstos 2012 m. pabaigoje. Šešios Komisijos nustatytos išlygos tapo „seniai neišspręstomis“, nes jos yra susijusios su 2004 m. 2013 m. pabaigoje taip pat galiojo keturios valstybių narių nustatytos seniai neišspręstos išlygos (trys tokios pačios kaip ir Komisijos).

2.21. *Komisija mano, kad šis skaičius nėra tinkamas PVM pagrįstų nuosavų išteklių patikros programos rezultatų rodiklis ir negali būti naudojamas kaip jokios tendencijos rodiklis.*

2.22. *2013 m. Komisija toliau bendradarbiavo su valstybėmis narėmis, siekdama išspręsti problemas, dėl kurių ji nustatė išlygas. Komisija mano, kad 2013 m. buvo padaryta didelė pažanga.*

⁽³²⁾ Išlygų ypatumai yra paaiškinti 2.7 dalyje.

⁽³³⁾ Išlygų panaikinimo finansinį poveikį Audito Rūmai nustatė atsižvelgdami į visus PVM bazės pokyčius dėl Komisijos kontrolės veiklos, susijusios su 1995–2009 metais. 2013 m. įsigaliojo senatis 2009 metams ir PVM bazės pakeitimai dėl 2009 ir ankstesnių metų gali būti atliekami tik tuo atveju, jei buvo nustatyta išlyga. Buvo atsižvelgta į viršutinių ribų poveikį.

⁽³⁴⁾ Padidėjimo 218,3 milijono eurų ir sumažėjimo 136,6 milijono eurų likutis.

⁽³⁵⁾ Audito Rūmai seniai neišspręstas išlygas apibrėžia kaip išlygas, susijusias su prieš 10 ir daugiau metų buvusiais laikotarpiais, t. y. 2013 m. pabaigoje vis dar galiojančios su 2004 ir ankstesniais metais susijusios išlygos.

2.4 lentelė. PVM išlygos 2013 m. gruodžio 31 d.

Valstybė narė	Galiojančios išlygos, 2012 12 31	2013 m. patvirtintos išlygos	2013 m. panaikintos išlygos	Galiojančios išlygos, 2013 12 31	Seniausi metai, kuriems taikomos išlygos
Belgija	6	0	2	4	2007
Bulgarija	7	3	3	7	2007
Čekijos Respublika	8	0	8	0	n. d.
Danija	6	0	1	5	2005
Vokietija	7	0	2	5	2007
Estija	10	0	9	1	2007
Airija	4	0	0	4	2006
Graikija	5	4	3	6	1999
Ispanija	3	0	1	2	2003
Prancūzija	12	1	8	5	2005
Italija	12	5	5	12	1999
Kipras	0	0	0	0	n. d.
Latvija	5	0	4	1	2006
Lietuva	2	0	2	0	n. d.
Liuksemburgas	2	3	1	4	2008
Vengrija	4	0	3	1	2010
Malta	4	0	0	4	2005
Nyderlandai	11	4	9	6	2006
Austrija	5	0	0	5	2004
Lenkija	10	1	5	6	2004
Portugalija	5	0	5	0	n. d.
Rumunija	4	4	0	8	2007
Slovėnija	0	0	0	0	n. d.
Slovakija	0	0	0	0	n. d.
Suomija	8	1	2	7	2001
Švedija	5	1	1	5	1995
Jungtinė Karalystė	8	4	7	5	2004
IŠ VISO	153	31	81	103	

Šaltinis: Europos Audito Rūmai.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Baudos ir netesybos

2.23. Komisija gali skirti baudas įmonėms pažeidus konkurencijos teisės aktus. 2013 m. pabaigoje dėl apytiksliai 97 % neapmokėtų baudų⁽³⁶⁾ buvo sumokėta laikina įmoka arba pateikta garantija. Finansinio reglamento taikymo taisyklėse⁽³⁷⁾ nustatyta, kad Komisija turėtų visomis turimomis priemonėmis užtikrinti gautinų sumų susigrąžinimą, kai skolininkai iki nustatyto termino nėra sumokėję nei laikinų įmokų, nei pateikę garantijų, padengiančių negrąžintas skolas. Gali būti nustatytas papildomas mokėjimo laikas, bet atleidimas nuo reikalavimo pateikti garantiją gali būti suteiktas tik remiantis apskaitos pareigūno įvertinimu.

2.24. Atlikdami 2011 m. ir 2012 m. metinėse ataskaitose pateiktų nustatytų faktų tolesnę peržiūrą Audito Rūmai išnagrinėjo 14 iš 33 mokėtinų baudų⁽³⁸⁾, dėl kurių nebuvo sumokėta laikina įmoka arba pateikta garantija, imtį ir nustatė, kad 13 atvejų Komisija nepasinaudojo visomis turimomis priemonėmis, kad įvykdytų susigrąžinimą. Dauguma atvejų Komisija vis dar vertino, ar suteikti papildomo laiko sumokėti.

Kiti bendri su pajamomis susiję klausimai

2.25. Audito Rūmai atkreipia dėmesį į 1.49 dalyje nurodytą klausimą.

Metinės veiklos ataskaitos

2.26. 2013 m. Biudžeto GD ir Eurostato MVA yra pateiktas teisingas finansų valdymo įvertinimas su nuosavais ištekliais ir kitomis pajamomis susijusių atspindimų operacijų teisėtumo ir tvarkingumo atžvilgiu ir pateikta informacija patvirtina Audito Rūmų pastabas ir išvadas.

2.23. *Dauguma nesumokėtų baudų yra negalutinės, nes yra apskustos ir gali būti panaikintos ar sumažintos. Komisijos tikslas nėra užtikrinti susigrąžinimą bet kokia kaina, nes tai galėtų sukelti nepataisomų padarinių įmonėms, kurioms skirtos baudos. Todėl Komisija siekia jas padengti pasitelkdama suderintą mokėjimų planą su finansine garantija arba išskirtinėmis aplinkybėmis pagal naujas taikymo taisykles – be finansinės garantijos.*

2.24. *Šios baudos yra susijusios su atvejais, kai buvo nagrinėjami nepajėgumo sumokėti prašymai, ir (arba) su atvejais, kai išieškojimas sukeltų staigų įmonės, kuriai skirta bauda, nemokumą ir galiausiai Komisija prarastų baudą, nes pagal galiojančias taisykles ji nėra privilegijuotasis kreditorius. Kaip nurodyta 2.23 punkte, kad būtų galima įvertinti, ar pratęsti mokėjimo terminą, reikia atlikti išsamią analizę.*

⁽³⁶⁾ Apie 8,3 milijardo iš 8,5 milijardo eurų.

⁽³⁷⁾ 2012 m. spalio 29 d. Komisijos deleguotojo reglamento (ES) Nr. 1268/2012 dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 dėl Sąjungos bendrajam biudžetui taikomų finansinių taisyklių taikymo taisyklių (OL L 362, 2012 12 31, p. 1) 88, 89 ir 90 straipsniai.

⁽³⁸⁾ Jos sudaro 116 iš 225 milijonų eurų. Imtis apėmė 11 nuobaudų, apie kurias buvo nurodyta 2012 m. metinėje ataskaitoje.

IŠVADA IR REKOMENDACIJOS

Išvada dėl 2013 m.

2.27. Dėl pajamų:

- testuotose operacijose Audito Rūmai nenustatė klaidų;
- išnagrinėtos sistemos yra įvertintos kaip veiksmingos BNPj ir PVM pagrįstų nuosavų išteklių ir kitų pajamų atžvilgiu⁽³⁹⁾ (žr. **2.2 priedą**);
- išnagrinėtos sistemos yra įvertintos kaip iš esmės veiksmingos TNI atžvilgiu. Pagrindinės vidaus kontrolės priemonės valstybėse narėse yra įvertintos kaip iš dalies veiksmingos (žr. **2.2 priedą**).

Bendri audito įrodymai rodo, kad pajamos nėra paveiktos reikšmingo klaidų lygio.

Rekomendacijos

2.28. **2.3 priede** pateikti Audito Rūmų atliktos peržiūros, kurios metu buvo tikrinama pažanga, padaryta įgyvendinant ankstesnėse metinėse ataskaitose pateiktas rekomendacijas, rezultatai. 2010 ir 2011 m. metinėse ataskaitose Audito Rūmai pateikė penkias rekomendacijas. Iš šių rekomendacijų Komisija visapusiškai įgyvendino dvi rekomendacijas, dvi rekomendacijas įgyvendino dauguma atžvilgių ir vienos neįgyvendino.

2.29. Atlikę šią peržiūrą ir atsižvelgdami į 2013 m. nustatytus faktus ir išvadas, Audito Rūmai rekomenduoja Komisijai:

2.29.

BNPj pagrįsti nuosavi ištekliai

- **1 rekomendacija:** paskatinti valstybes nares pateikti daugiau paaiškinimų dėl jų taikomos metodikos rengiant duomenis neoficialios ekonomikos srityje ir šioje srityje skatinti suderinimą tarp valstybių narių;

Komisija pritaria šiai rekomendacijai. Išsamumas nuo pat pradžių buvo ir toliau bus labai svarbus BNP/BNPj patikrinimo procese.

Per kitą patikrinimo ciklą Komisija (Eurostatas) ketina persvarstyti ir atnaujinti bendrąją analizę, kuri buvo atlikta pagal Komisijos sprendimą dėl išsamumo.

⁽³⁹⁾ Dėl sistemos padaryta išvada yra pagrįsta patikrinimui atrinktomis sistemomis, kaip apibrėžta 2.4 dalyje dėl audito apimties.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

- **2 rekomendacija:** nustatyti ir atidžiai stebėti išsamų veiksmų planą su aiškiais riboženkliais, skirtą spręsti problemas rengiant Graikijos nacionalines finansines ataskaitas.

Tradiciniai nuosavi ištekliai

- **3 rekomendacija:** nustatyti minimalius rizikos analizės standartus auditams po muitinės įforminimo bei pasinaudoti informacija esamoje importo duomenų bazėje tam, kad valstybės narės galėtų tiksliau identifikuoti rizikingus importuotojus;
- **4 rekomendacija:** paskatinti valstybes nares naudoti esamomis gairėmis ir stebėti valstybių narių audito po muitinės įforminimo įgyvendinimą;
- **5 rekomendacija:** raginti valstybes nares teisingai naudoti „A“ ir „B“ sąskaitas ir užtikrinti, kad jos būtų įrodomai išsamios ir teisingos.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Komisija pritaria rekomendacijai ir pažymi, kad ji jau yra įgyvendinama. Komisija (Eurostatas) telkia pastangas tose nacionalinių finansinių ataskaitų srityse, kurios kelia didžiausią riziką BNPį pagrįstiems nuosaviems ištekliams, būtent nustatytoms išlygoms, kurių pažangą atidžiai stebi Eurostatas. Pagal neseniai pradėtą paramos projektą numatoma parengti trumpojo laikotarpio veiksmų planą, kuriuo bus siekiama pagerinti Graikijos metines nacionalines finansines ataskaitas.

Komisija pritaria šiai rekomendacijai. Naujos redakcijos Muitinės audito vadove (2014 m.) nustatyti audito po muitinio įforminimo rizikos rodikliai. Importo duomenų bazės pokyčiai yra suplanuoti, tačiau iki 2018 m. nebus visiškai įgyvendinti.

Komisija pritaria šiai rekomendacijai. Pagal dabartinę teisinę sistemą kontrolės vykdymas priklauso valstybės narės kompetencijai. Be to, Komisija, atlikdama atlikto muitinio tikrinimo patikras, ragins valstybes nares laikytis pateiktų rekomendacijų ir, nustačiusi auditų po muitinio įforminimo tvarkos trūkumų, prašys valstybių narių imtis taisomųjų priemonių. Komisija primena, kad persvarstytas Muitinės audito vadovas buvo patvirtintas 2014 m. kovo mėn.

Komisija pritaria šiai rekomendacijai. Komisija toliau ragins valstybes nares teisingai naudoti „A“ ir „B“ sąskaitas ir užtikrinti, kad jos būtų įrodomai išsamios ir teisingos.

2.1 PRIEDAS

SU PAJAMOMIS SUSIJUSIŲ OPERACIJŲ TESTAVIMO REZULTATAI

TNI	2013				Iš viso	2012	2011	2010
	PVM/BNPJ, 1 biudžeto antraštinės dalies korekcijos	Kitros pajamos						
7	46	2		55	55	55	55	
7	46	2		55	55	55	55	
IMTIES DYDIS IR STRUKTŪRA								
Iš viso operacijų:								
Susigrąžinimo pavedimai								
TESTAVIMO REZULTATAI ⁽¹⁾ ⁽²⁾								
Testuotų operacijų dalis (skaičius), nustatčius, kad jos yra:								
Be klaidų	100 %	(7)	100 %	(46)	100 %	(2)	100 %	(55)
Paveiktos vienos ar daugiau klaidų	0 %	(0)	0 %	(0)	0 %	(0)	0 %	(0)
APSKAIČIUOTAS KIEKYBIŠKAI ĮVERTINAMŲ KLAIDŲ POVEIKIS								
Labiausiai tikėtinas klaidų lygis								
					0,0 %	0,0 %	0,8 %	0,0 %

⁽¹⁾ Siekiant geriau įvertinti šios politikos grupės sritis su skirtingais rizikos profiliais, imtis buvo suskaidyta į segmentus.

Testavimo rezultatai rodo kiekvieno segmento santykinę dalį politikos grupėje.

⁽²⁾ Skliausteliuose pateikti skaičiai atspindi faktinių operacijų skaičių.

2.2 PRIEDAS

SU PAJAMOMIS SUSIJUSIŲ SISTEMŲ TIKRINIMO REZULTATAI

Tikrintų sistemų įvertinimas

Susijusi sistema	Komisijos patikros valstybėse narėse	Komisijos skaičiavimas/ dokumentų patikros ir pajamų valdymas	Komisijos išlygų valdymas	Pagrindinės vidaus kontrolės priemonės aplankytose valstybėse narėse	Bendras įvertinimas
BNPj	n.d. (*)	Veiksmingos	Veiksmingos	n.d.	Veiksmingos
PVM	Veiksmingos	Veiksmingos	Veiksmingos	n.d.	Veiksmingos
TNI	Veiksmingos	Veiksmingos	n.d.	Iš dalies veiksmingos (**)	Veiksmingos
Baudos ir netesybos	n.d.	Veiksmingos	n.d.	n.d.	Veiksmingos

(*) 2013 m. Audito Rūmai paskelbė specialiąją ataskaitą Nr. 11/2013, kurioje įvertino Komisijos BNPj duomenų tikrinimą 2002–2010 m. 2013 m. Komisija tikrinimo neatliko. Numatoma, kad kitas tikrinimo ciklas prasidės 2015 m., kai valstybės narės pateiks naujus BNPj inventorių.

(**) Žr. 2.13–2.18 dalis

2.3 PRIEDAS
 ATSIŽVELGIMAS Į ANKSCIAU PATEIKTAS SU PAJAMOMIS SUSIJUSIAS REKOMENDACIJAS

Metai	Audito Rūmų rekomendacija	Audito Rūmų atlikta padarytos pažangos analizė						Komisijos atsakymas
		Visiškai įgyvendinta	Igyvendinama		Neįgyvendinta	Netaikoma	Nepakanka įrodymų	
			Dauguma atžvilgių	Dauguma atžvilgių				
2011 ir 2010	<p>Audito Rūmai savo 2011 ir 2010 m. metinėse ataskaitose rekomendavo, kad Komisija turėtų:</p> <p>paskatinti valstybes nares sustiprinti muitinės priežiūrą (pavyzdžiui, asmens pagedujamoje vietoje įforminamų muitinės procedūrų naudotojams suteikti „ypatingąjį supaprastinimą“), siekiant kiek įmanoma padidinti surinkamus TNI;</p> <p>toliau dėti pastangas siekiant užtikrinti, kad „B“ sąskaitos būtų teisingai naudojamos tam, kad pagal apskaitos sistemas parengtos valstybių narių „A“ ir „B“ sąskaitų ataskaitos būtų išsamios ir teisingos (*);</p>							<p>Per metines patikras valstybėse narėse, kuriose ypatingas dėmesys buvo skiriamas vykdomai kontrolei ir rizikos analizės naudojimui, Komisija ragino valstybes nares stiprinti muitinį tikrinimą ir priežiūrą (įskaitant atvejus, kai pagal asmens pagedujamoje vietoje įforminamą procedūrą buvo taikomas ypatin-gasis supaprastinimas), kad būtų užtikrintas tradicinių nuosavų išteklių surinkimas.</p> <p>Komisija toliau stengėsi užtikrinti, kad B sąskaitos būtų tinkamai naudojamos ir kad valstybių narių apskaitos ataskaitos būtų įrodomai išsamios ir teisingos.</p> <p>Tebesitęsiančios problemos B sąskaitoje yra susijusios su pačios sąskaitos pobūdžiu: B sąskaitų sudaro probleminiai ir ginčytini atvejai, dėl kurių gali atsirasti skirtingų teisinių aiškinimų.</p>

Metai	Audito Rūmų rekomendacija	Audito Rūmų atlika padarytos pažangos analizė						Komisijos atsakymas
		Visiškai įgyvendinta	Igyvendinama		Neįgyvendinta	Netaikoma	Nepakanka įrodymų	
			Dauguma atžvilgių	Dauguma atžvilgių				
2010	pateikti BNPj komitetui valstybių narių BNPj duomenų įvertinimo ataskaitas, kad būtų galima visas galiojančias bendrąsias išlygas, susijusias su 2002 ir vėlesniais metais, pakeisti specialiosiomis išlygomis;	X						
	ašikiai nurodyti teikiamos nuomonės taikymo sritį savo valstybių narių BNPj duomenų vertinimo ataskaitose;	X						
2010	atsižvelgti į nacionalinių statistikos institucijų (NSI) priežiūros ir kontrolės sistemų, susijusių su nacionalinių finansinių ataskaitų parengimu, įvertinimą.			X				Komisija mano, kad jos taikomas metodas (BNPj klausimynų administracinė patikra, BNPj inventorių patikrinimas naudojantis GIAQ ir kartu tiesiogiai tikrinant) yra tinkamas galutiniam valstybių narių BNPj vertinimui. Todėl priežiūros ir kontrolės sistemos (PKS) yra organizacinio pobūdžio ir jose neįmanoma tiksliai įvertinti finansinių ataskaitų patikimumo, kuris visų pirma priklauso nuo naudojamų statistikos šaltinių ir metodų, nors PKS gali padėti sumažinti klaidų riziką nacionalinėse finansinėse ataskaitose. Komisija ir toliau dės pastangas rengdama PKS gaires dėl valstybių narių nacionalinių finansinių ataskaitų kompiliavimo atsižvelgdama į Audito Rūmų pateiktas pastabas.

(*) Komisija kiekvienais metais atlieka „A“ ir „B“ sąskaitų naudojimo priežiūrą. Tačiau, kadangi išlieka problema, turi būti toliau dedamos pastangos.

3 SKYRIUS

Žemės ūkis: rinkos ir tiesioginė parama

TURINYS

	<i>Dalys</i>
Įvadas	3.1-3.6
Politikos grupės ypatumai	3.2-3.5
Audito apimtis ir metodas	3.6
Operacijų tvarkingumas	3.7-3.15
Atrinktų kontrolės sistemų tikrinimas	3.16-3.43
Valstybių narių sistemos, susijusios su operacijų tvarkingumu	3.16-3.38
Integruota administravimo ir kontrolės sistema (IAKS)	3.17-3.29
Didesnio patikinimo procedūros įvertinimas	3.30-3.35
Kontrolės sistema, taikoma gamintojų grupėms skirtai ES pagalbai	3.36-3.38
Komisijos įvertinti likutiniai klaidų lygiai	3.39-3.43
Išvada ir rekomendacijos	3.44-3.46
Išvada dėl 2013 m.	3.44
Rekomendacijos	3.45-3.46

3.1 priedas. Grupės „Žemės ūkis: rinkos ir tiesioginė parama“ operacijų testavimo rezultatai

3.2 priedas. Grupės „Žemės ūkis: rinkos ir tiesioginė parama“ atrinktų sistemų tikrinimo rezultatai

3.3 priedas. Atsižvelgimas į ankstesnes rekomendacijas dėl grupės „Žemės ūkis: rinkos ir tiesioginė parama“

ĮVADAS

3.1. Šiame skyriuje pateikiamas rinkos ir tiesioginės paramos žemės ūkiui specialusis vertinimas. **3.1 lentelėje** pateikta pagrindinė informacija apie nagrinėjamą veiklą ir 2013 m. išlaidas.

3.1 lentelė. Rinkos ir tiesioginė parama žemės ūkiui. Pagrindinė 2013 m. informacija

(milijonais eurų)

Politikos sritis	Aprašymas	Mokėjimai
EŽŪGF finansuojamos žemės ūkio išlaidos	Tiesioginė pagalba	41 658
	Intervencijos žemės ūkio rinkose	3 193
	Administracinės išlaidos ⁽¹⁾	132
	Kita	153
		45 136
	Iš viso mokėjimų per metus	45 136
	- iš viso administracinių išlaidų ⁽²⁾	132
	Iš viso veiklos išlaidų	45 004
	- avansai ⁽³⁾	9
	+ patvirtinti avansai ⁽³⁾	21
	Audituota populiacija, iš viso:	45 016
	Iš viso įsipareigojimų per metus	45 132

⁽¹⁾ Ši suma apima visas žemės ūkio ir kaimo plėtros politikos sričiai skirtas administracines išlaidas.

⁽²⁾ Administracinių išlaidų audito ataskaita pateikiama 9 skyriuje.

⁽³⁾ Remiantis suderinta atspindimų operacijų apibrėžtimi (išsamesnė informacija pateikta **1.1 priedo** 7 dalyje).

Šaltinis: Europos Sąjungos 2013 m. konsoliduotos finansinės ataskaitos.

Politikos grupės ypatumai

3.2. Sutartyje⁽¹⁾ nustatyti šie bendros žemės ūkio politikos (BŽŪP) tikslai: padidinti žemės ūkio našumą, užtikrinant deramą žemės ūkiu besiverčiančios bendruomenės gyvenimo lygį, stabilizuoti rinkas, garantuoti pakankamą tiekimą ir užtikrinti vartotojams priimtinas teikiamos produkcijos kainas.

3.3. ES biudžeto BŽŪP išlaidos finansuojamos iš dviejų fondų⁽²⁾: Europos žemės ūkio garantijų fondo (EŽŪGF), kuris finansuoja visas ES rinkos priemones⁽³⁾ ir tiesioginę pagalbą, ir Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP), kuris kartu su valstybėmis narėmis bendrai finansuoja kaimo plėtros programas. Šiame skyriuje nagrinėjamas EŽŪGF, tuo tarpu EŽŪFKP yra pristatytas 4 skyriuje. Pagrindinės EŽŪGF finansuojamos priemonės yra šios:

- tiesioginė „Bendrosios išmokos schemos“ (BIS) pagalba, pagal kurią yra teikiama atsietoji parama⁽⁴⁾ pajamoms remiantis „teisėmis į išmokas“⁽⁵⁾, kurių kiekviena yra aktyvuojama susiejant ją su vienu hektaru tinkamos finansuoti žemės. 2013 m. BIS išlaidos sudarė 31 394 milijonus eurų;
- tiesioginė „Bendrosios išmokos už plotą schemos“ (BIPS) pagalba, kuri yra supaprastinta atsietoji parama pajamoms, skirta dešimties valstybių narių⁽⁶⁾, kurios įstojo į ES 2004 ir 2007 m., ūkininkams ir pagal kurią teikiamos vienodo dydžio išmokos vienam hektarui tinkamos finansuoti žemės ūkio paskirties žemės. 2013 m. BIPS išlaidos sudarė 6 681 milijoną eurų;
- kitos tiesioginės pagalbos schemos, kurios daugiausia teikia susietąsias išmokas⁽⁷⁾. 2013 m. šių schemų išlaidos sudarė 3 583 milijonus eurų.

⁽¹⁾ Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 39 straipsnis.

⁽²⁾ 2005 m. birželio 21 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1290/2005 dėl bendrosios žemės ūkio politikos finansavimo (OL L 209, 2005 8 11, p. 1).

⁽³⁾ Išskyrus kai kurias bendrai finansuojamas priemones, kaip antai skatinimo priemones ir vaisių vartojimo skatinimo mokyklose schemą.

⁽⁴⁾ Atsietosios išmokos yra teikiamos už tinkamą žemės ūkio paskirties žemę, nepriklausomai nuo to, ar ji yra naudojama gamybai ar ne.

⁽⁵⁾ Kiekvieno ūkininko teisių į išmokas skaičių ir vertę nacionalinės institucijos apskaičiavo pagal vieną iš ES teisės aktuose numatytų modelių.

⁽⁶⁾ Bulgarijoje, Čekijos Respublikoje, Estijoje, Kipre, Latvijoje, Lietuvoje, Vengrijoje, Lenkijoje, Rumunijoje ir Slovakijoje.

⁽⁷⁾ Susietosios pagalbos išmokos yra apskaičiuojamos remiantis laikomų gyvulių skaičiumi (pavyzdžiui, karvių žindenių, avių ir ožkų) ir (arba) dirbamų hektarų, kuriuose auginamas tam tikras pasėlis, skaičiumi (pavyzdžiui, medvilnė, ryžiai, cukriniai runkeliai ir kt.).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

— *intervencijos į žemės ūkio rinkas*, apimančios, pavyzdžiui, specialią paramą vaisių/daržovių ir vyno sektoriuose, vaisių ir pieno vartojimo mokyklose paramą, pagalbos maistu programas, kainų paramą pagal POSEI programą⁽⁸⁾, sandėliavimo intervenciją ir eksporto grąžinamąsias išmokas (jų išlaidos 2013 m. iš viso sudaro 3 193 milijonus eurų).

3.4. BŽŪP išlaidas beveik išimtinai bendrai valdo Komisija ir valstybės narės. Išlaidos paskirstomos per maždaug 80 mokėjimo agentūrų, atsakingų už mokėjimų paramos gavėjams vykdymą. Mokėjimo agentūrų finansines ataskaitas ir mokėjimo išrašus tikrina nepriklausomos audito įstaigos (sertifikavimo įstaigos), kurios teikia metinius sertifikatus ir atsiskaito Komisijai.

3.5. Pagrindinė rizika tiesioginių mokėjimų tvarkingumo atžvilgiu yra tai, kad parama už plotą bus išmokama už finansuoti netinkamą žemę, netinkamiems paramos gavėjams arba daugiau nei vienam paramos gavėjui už tą patį žemės sklypą, arba tai, kad teisės į išmokas bus apskaičiuotos neteisingai arba kad priemokos už gyvulius bus išmokamos už neegzistuojančius gyvulius. Intervencijų į žemės ūkio rinkas atveju pagrindinė rizika tvarkingumo atžvilgiu yra tai, kad parama bus skiriama netinkamiems paraiškų teikėjams arba už netinkamas arba perdėtai dideles išlaidas arba produktus.

Audito apimtis ir metodas

3.6. Bendras Audito Rūmų audito metodas ir metodika apibūdinti 1 skyriaus **1.1 priedo 2 dalyje**. Pažymėtini šie konkretūs rinkos ir tiesioginės paramos žemės ūkiui audito klausimai:

- a) audito metu buvo tikrinama 180 operacijų imtis, kaip nustatyta **1.1 priedo 7 dalyje**. Imtis parengta taip, kad būtų reprezentatyvi visų šios politikos grupės operacijų atžvilgiu. 2013 m. imtis buvo sudaryta iš operacijų 17 valstybių narių⁽⁹⁾;

3.6.

⁽⁸⁾ POSEI yra specifinių sprendimų, atsižvelgiant į atokiausių regionų nuošalų ir izoliuotą pobūdį, programa.

⁽⁹⁾ Čekijos Respublikoje, Danijoje, Vokietijoje, Airijoje, Graikijoje, Ispanijoje, Prancūzijoje, Italijoje, Lietuvoje, Vengrijoje, Nyderlanduose, Lenkijoje, Portugalijoje, Rumunijoje, Slovakijoje, Suomijoje ir Jungtinėje Karalystėje.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

- b) kompleksinio paramos susiejimo srityje, atlikdami testus, Audito Rūmai daugiausiai dėmesio skyrė pasirinktiems GAAB (geros agrarinės ir aplinkosaugos būklės) išipareigojimams⁽¹⁰⁾ ir pasirinktiems TANVR (teisės aktuose nustatytiems valdymo reikalavimams)⁽¹¹⁾, dėl kurių įrodymus buvo galima gauti ir išvadas padaryti audito vizitų metu⁽¹²⁾;
- c) vertinant kontrolės sistemas⁽¹³⁾ buvo tikrinama IAKS (Integruota administravimo ir kontrolės sistema) keturiose valstybėse narėse⁽¹⁴⁾, pagal didesnio patikinimo procedūrą⁽¹⁵⁾ atliktas darbas Italijoje ir gamintojų grupėms skirtai ES pagalbai taikoma kontrolės sistema Lenkijoje;
- d) buvo peržiūrėti Komisijos įvertinti likutiniai klaidų lygiai;
- e) Audito Rūmai taip pat peržiūrėjo DG AGRI sąskaitų patvirtinimo procedūrą. Šio darbo rezultatai, kurie taip pat susiję su šiuo skyriumi, pateikti 4 skyriuje (žr. 4.22–4.27 dalis).

- b) Žr. atsakymą į 3.13 dalies pastabas.

⁽¹⁰⁾ Nepageidaujamos augalijos skverbimosi išvengimas, terasų sutvirtinimas, alyvmedžių giraičių išsaugojimas ir nustatyto minimalaus gyvulių tankio ar prievolės šienauti laikymasis.

⁽¹¹⁾ 4 TANVR (Nitratų direktyvos) ir 6–8 TANVR (susiję su gyvulių identifikavimu ir registravimu) reikalavimai.

⁽¹²⁾ Kompleksinio susiejimo prievolės yra esminiai teisiniai reikalavimai, kurių privalo laikytis visi ES tiesioginės pagalbos gavėjai. Jie yra pagrindinės, o daugeliu atvejų vienintelės sąlygos, kurių reikia laikytis, kad būtų pateisintas visos tiesioginės pagalbos sumos mokėjimas – būtent dėl to Audito Rūmai nusprendė kompleksinio susiejimo pažeidimus traktuoti kaip klaidas.

⁽¹³⁾ Audituočių valstybių narių ir sistemų atranka buvo pagrįsta rizika ir todėl rezultatai negali būti laikomi reprezentuojančiais visą ES.

⁽¹⁴⁾ Vokietijoje (Bavarijoje), Airijoje (Žemės ūkio, žuvininkystės ir maisto departamente (DAFF), Italijoje (*Agenzia per le Erogazioni in Agricoltura* (AGEA) ir Prancūzijoje (*Agence de Services et de Paiement* (ASP).

⁽¹⁵⁾ Žr. 3.30 dalį.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

OPERACIJŲ TVARKINGUMAS

3.7. **3.1 priede** pateikta operacijų testavimo rezultatų santrauka. Iš 180 Audito Rūmų audituotų operacijų 110 (61 %) buvo paveiktos klaidų. Remdamiesi savo atliktu 101 klaidos kiekybiniu įvertinimu, Audito Rūmai vertina, kad labiausiai tikėtinas klaidų lygis yra 3,6 % ⁽¹⁶⁾.

3.8. Audito Rūmų nustatytos kiekybiškai įvertinamos klaidos gali būti sugrupuotos į keturias pagrindines kategorijas:

- mokėjimai už paraiškas dėl paramos, kuriose nurodytas perdėtas tinkamų hektarų ar gyvulių skaičius;
- mokėjimai netinkamiems naudos gavėjams arba už netinkamą veiklą/išlaidas;
- mokėjimai, kuriuos paveikė kompleksinio paramos susiejimo prievolių nesilaikymas ⁽¹⁷⁾;
- mokėjimai, paveikti administracinių klaidų.

3.7. Komisija atkreipia dėmesį į tai, kad Audito Rūmų nurodytas klaidų lygis yra metinis įvertis, apskaičiuotas atsižvelgiant į prieš Audito Rūmų auditus susigrąžintas lėšas ir taikytas taisomąsias priemones. Komisija taip pat pažymi, kad atitinkamos išlaidos ištaisomos vėlesniais metais taikant atitikties patvirtinimo procedūrą atliekamomis grynosiomis finansinėmis pataisomis, taip pat susigrąžinant lėšas iš paramos gavėjų. Komisija mano, kad Audito Rūmų metinį reprezentatyvų klaidų lygį reikėtų vertinti atsižvelgiant į daugiamečių grynųjų finansinių pataisų ir lėšų susigrąžinimo pobūdį.

Be to, kaip jau nurodyta ankstesniais metais, Komisija nesutinka su Audito Rūmais dėl to, kad kompleksinės paramos įsipareigojimų pažeidimai vertinami kaip kiekybiškai įvertinamos klaidos, sudarančios 0,5 procentinio punkto, ir mano, kad tokios klaidos neturėtų būti įtrauktos apskaičiuojant DAS klaidų lygius.

Komisija taip pat pažymi, kad, kaip nurodyta Žemės ūkio ir kaimo plėtros GD 2013 m. metinėje veiklos ataskaitoje, Komisijos valstybėms narėms taikytos grynosios finansinės pataisos ir iš paramos gavėjų susigrąžintos EZŪGF lėšos 2013 m. sudarė 575,89 mln. eurų (1,28 % visų išlaidų).

3.8.

⁽¹⁶⁾ Audito Rūmai klaidų lygį vertina remdamiesi reprezentatyvia imtimi. Nurodytas skaičius yra tiksliausias įvertis. Audito Rūmai 95 % įsitikinę, kad klaidų lygis populiacijoje siekia nuo 1,7 iki 5,5 % (atitinkamai apatinės ir viršutinės klaidų ribos).

⁽¹⁷⁾ Žr. 3.12 dalį.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

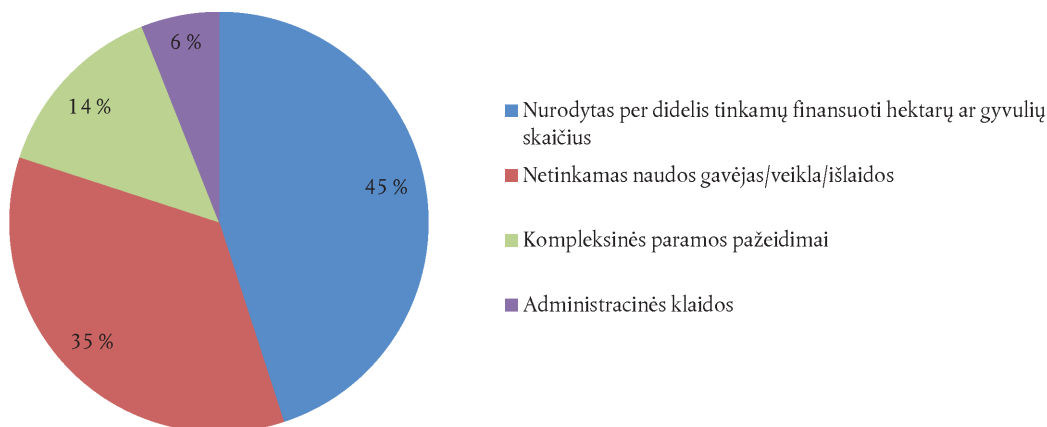
3.1 diagramoje yra pateiktas įvertinto labiausiai tikėtino klaidų lygio pasiskirstymas pagal klaidų tipą. 33 galutinių paramos gavėjų padarytų kiekybiškai įvertinamų klaidų atvejais nacionalinės institucijos turėjo pakankamai informacijos (pavyzdžiui, iš galutinių paramos gavėjų, jų auditorių arba pačių nacionalinių institucijų patikrų) tam, kad galėtų joms užkirsti kelią, jas aptikti ir ištaisyti prieš deklaruodamos išlaidas Komisijai. Jei visa ši informacija būtų panaudota taisant klaidas, labiausiai tikėtinas klaidų lygis šiame skyriuje būtų buvęs 1,1 procentinio punkto mažesnis. Be to, Audito Rūmai nustatė, kad 24 atvejais Audito Rūmų nustatytą klaidą padarė nacionalinės institucijos. Šių klaidų poveikis įvertintam labiausiai tikėtinam klaidų lygiui sudaro 0,2 procentinio punkto.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Komisija kartu su valstybėmis narėmis rengia įvairius taisomuosius veiksmus, kad pašalintų nustatytus trūkumus ir taip sumažintų klaidų lygį ateityje. Žemės ūkio ir kaimo plėtros GD metinėje veiklos ataskaitoje (2013 m.) nurodoma 11 tokių su rinkos priemonėmis susijusių atvejų 9 valstybėse narėse ir 20 su tiesioginėmis išmokomis susijusių atvejų 6 valstybėse narėse. Ligi šiol veiksmų planai buvo labai veiksmingi. Komisija taip pat užtikrina, kad tokių trūkumų ES biudžetui keliama finansinė rizika visada būtų padengta taikant daugiametę atitikties patvirtinimo procedūrą atliekamomis grynosiomis finansinėmis pataisomis.

Audito Rūmai pabrėžia, kad valstybės narės galėjo nustatyti, ištaisyti ir užkirsti kelią palyginti daug klaidų. Todėl galima daryti išvadą, kad problemos kyla ne dėl pačios sistemos, bet dėl jos taikymo kai kuriose valstybėse narėse trūkumų.

3.1 diagrama. Įvairių klaidų tipų poveikis labiausiai tikėtinam klaidų lygiui

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

3.9. Klaidos, susijusios su perdėtu tinkamų finansuoti hektarų skaičiumi, buvo nustatytos 69 operacijose, susijusiose su 15 iš 17 aplankytų valstybių narių. Pusė šių klaidų sudaro mažiau nei 2 % ir todėl jų poveikis įvertintam klaidų lygiui yra mažas. Didesnės klaidos šioje kategorijoje buvo susijusios su mokėjimais už netinkamą žemę, kuri buvo deklaruota kaip tinkama daugiametė pieva (žr. 3.1 langelis).

3.1 langelis . Mokėjimų perdėto dydžio tinkamos finansuoti žemės plotui pavyzdžiai

Graikijoje BIS parama buvo suteikta už žemės sklypą, deklaruotą kaip daugiametė pieva⁽¹⁸⁾, nors iš tikrųjų jame augo krūmokšniai, krūmai ir medžiai ir dėl to jam visiškai arba iš dalies turėjo būti atsisakyta skirti ES paramą. Ši klaida buvo padaryta dėl to, kad Graikijos institucijos šiuos plotus ŽSIS duomenų bazėje klasifikavo kaip daugiametes pievas⁽¹⁹⁾.

Atvejų, kai už daugiametes pievas buvo skirta ES tiesioginė pagalba, taip pat buvo nustatyta Vokietijoje (Šlėzvinge-Hošteine), Airijoje, Prancūzijoje, Lenkijoje ir Rumunijoje⁽²⁰⁾.

3.10. Audito Rūmai ankstesnėse metinėse ataskaitose⁽²¹⁾ taip pat nurodė atvejų, kai ŽSIS duomenų bazėje buvo neteisingai įvertintas žemės tinkamumas finansuoti, o taip pat tokių atvejų nustatė 2013 m. atliktų IAKS sistemų auditų kontekste (žr. 3.20 dalį).

3.11. Audito Rūmai nustatė tris atvejus, kai veikla, išlaidos arba paramos gavėjas buvo netinkami gauti ES paramą, kurių du buvo susiję su rinkos priemonėmis (žr. 3.2 langelį).

KOMISIJOS ATSAKYMAI

3.9. Siekdama užtikrinti, kad valstybės narės gautų nuoseklias ES institucijų rekomendacijas, Komisija toliau su Audito Rūmais aptars tinkamiausią lauko matavimo metodiką, visų pirma tuo atveju, kai be ortografinių nuotraukų reikia nurodyti GPS matavimus, siekiant nustatyti tinkamą finansuoti plotą, net jeigu abu elementai yra skirtingo masto.

3.1 langelis. Mokėjimų perdėto dydžio tinkamos finansuoti žemės plotui pavyzdžiai

Komisijos tarnybos pritaria Audito Rūmų nuomonei. Komisijos tarnybų atliktų auditų metu nustatyti panašūs trūkumai. Nustatyti trūkumai šalinami taikant atitikties patvirtinimo procedūras, kuriomis užtikrinama, kad ES biudžetui kylanti rizika būtų tinkamai padengta atliekant grynąsias finansines pataisas.

3.10. Tolesnių veiksmų dėl ankstesnėse Audito Rūmų ataskaitose nurodytų atvejų buvo imtasi taikant keletą atitikties patvirtinimo procedūrų.

⁽¹⁸⁾ ES teisės aktuose daugiametės ganyklos apibrėžtos kaip žemė, naudojama auginti žolę arba kitus žolinius pašarus, kurie paprastai auga natūraliose ganyklose.

⁽¹⁹⁾ Dėl ŽSIS žr. 3.20 dalį.

⁽²⁰⁾ Savo 2013 m. metinės veiklos ataskaitos prieduose (p. 130) Komisija nurodo sisteminių trūkumų, susijusių su daugiametėmis ganyklomis Graikijoje, Ispanijoje, Italijoje, Austrijoje, Portugalijoje, Švedijoje ir Jungtinėje Karalystėje (Škotijoje ir Šiaurės Airijoje).

⁽²¹⁾ 2010 m. metinės ataskaitos 3.2 priedas dėl Ispanijos (Estremadūra ir Kastilija ir La Manča); 2011 m. metinės ataskaitos 3.20 dalis ir 3.2 priedas dėl Ispanijos (Galisijos), Italijos (Lombardijos) ir Austrijos; 2012 m. metinės ataskaitos 3.2 priedas dėl Jungtinės Karalystės (Anglijos ir Šiaurės Airijos).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

3.2 langelis. Mokėjimų už netinkamas išlaidas ir netinkamiems paramos gavėjams pavyzdys

Italijoje parama vyno reklamai⁽²²⁾ Jungtinėse Valstijose ir Izraelyje buvo skirta penkių ūkio subjektų asociacijai. Tik keturi jų, kaip tikri vyno gamintojai, buvo tinkami gauti finansavimą. Be to, patvirtintas projektas apėmė išlaidas, susijusias su įgyvendinamosios įstaigos paslaugų kaštais. Audito Rūmai nustatė, kad šioms išlaidoms buvo skirta ES pagalba, nors asociacija vėliau nurodė Italijos institucijoms, kad, priešingai nei buvo nustatyta tvirtinant projektą, sutartis su įgyvendinamąja įstaiga dėl paslaugų teikimo nebuvo sudaryta.

3.12. Pagal visas EŽŪGF tiesioginės pagalbos schemas paramos gavėjai yra įpareigoti laikytis kompleksinės paramos reikalavimų. Šie reikalavimai apima teisės aktuose nustatytus valdymo reikalavimus (TANVR), susijusius su aplinkos apsauga, visuomenės sveikata, gyvūnų ir augalų sveikata, gyvūnų gerove; ir GAAB reikalavimus. Ūkininkams šių reikalavimų nesilaikant, jiems teikiama pagalba sumažinama.

3.13. Šie kompleksinės paramos reikalavimai buvo taikomi šimtui šešiasdešimt keturioms Audito Rūmų tikrintoms paraiškoms, o šių taisyklių nesilaikė 44 susiję ūkininkai. Nesilaikymo dažnis (25 % susijusių paraiškų – panašus lygis, kaip ir valstybių narių paskelbtas lygis) yra palyginti didelis, o jo poveikis įvertintam klaidų lygiui yra 0,5 procentinio punkto.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

3.2 langelis. Mokėjimų netinkamoms išlaidoms ir paramos gavėjams pavyzdys

Komisija norėtų pabrėžti, kad nuostatos, kurių, Audito Rūmų nuomone, nesilaikė Italijos institucijos, nėra ES reikalavimai, bet yra Italijos įgyvendinimo nuostatų dalis.

3.13. Kompleksinės paramos įsipareigojimų laikymasis nėra tinkamumo kriterijus, kurio pagrindu skiriamos BŽŪP išmokos, todėl šių reikalavimų kontrolė nesusijusi su pagrindinių operacijų teisėtumu ir tvarkingumu. Kompleksinė parama – tai mechanizmas, pagal kurį ūkininkai baudžiami, kai jie nesilaiko taisyklių, kurios apskritai yra ne BŽŪP, o kitose politikos srityse nustatytos taisyklės, ir taikomos ES piliečiams neatsižvelgiant į BŽŪP. Todėl Komisija mano, kad apskaičiuojant BŽŪP klaidų lygius neturėtų būti atsižvelgiama į dėl kompleksinės paramos reikalavimų pažeidimų taikomus sumažinimus.

0,5 % klaidų lygis kompleksinės paramos srityje daro reikšmingą poveikį 3,6 % bendram klaidų lygiui.

Be to, poveikis tiesioginėms išmokoms yra dar didesnis, nes išmokų sumažinimas pagal kompleksinės paramos tvarką taikomas tik tiesioginėms išmokoms, o ne visoms rinkos priemonėms.

Komisija taip pat mano, kad pagal naują BŽŪP teisinę sistemą teisės aktų leidėjas patvirtino tai, kas turėta omenyje nuo pat pradžios (taip pat 2007–2013 m. laikotarpiui), t. y. kad visos BŽŪP paramos atveju „administracinės nuobaudos paskyrimu nedaromas poveikis išmokų, kurioms ji taikoma, teisėtumui ir tvarkingumui“ (Reglamento (ES) Nr. 1306/2013 97 straipsnio 4 dalis).

⁽²²⁾ Pagal ES teisės aktus gali būti bendrai finansuojamos ES nepriklausančiose valstybėse taikomos vyno reklamos priemonės. Pagal Italijos įgyvendinimo teisės aktus yra draudžiama suteikti paramą vyno gamintojams.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

3.14. Dažniausiai pasitaikę Audito Rūmų nustatyti kompleksinės paramos pažeidimai yra susiję su ataskaitų apie gyvulių duomenų bazes teikimo įsipareigojimų nesilaikymu (žr. 3.3 langelį).

3.3 langelis. Kompleksinės paramos klaidų pavyzdys

Pagal ES kompleksinės paramos teisės aktus reikalaujama, kad apie gyvulių perkėlimus/atsivedimą/gaišimą būtų pranešama į nacionalinę gyvulių duomenų bazę per 7 dienas. Jungtinėje Karalystėje (Škotijoje) ūkininkas nesilaikė pranešimo termino dėl 53 iš 104 tokių įvykių.

Audito Rūmai nustatė kitų atvejų, kai nebuvo laikomasi su gyvulių duomenų bazėmis susijusių ataskaitų teikimo įsipareigojimų Čekijos Respublikoje, Danijoje, Vokietijoje (Bavarijoje ir Šlėzvinge-Holšteine), Airijoje, Graikijoje, Prancūzijoje, Italijoje, Vengrijoje, Lenkijoje, Rumunijoje ir Slovakijoje.

3.15. Audito Rūmai taip pat nustatė keletą administracinių klaidų, susijusių su tuo, kaip nacionalinės institucijos tvarkė paraiškas. Dažniausiai pasitaikanti klaida šioje kategorijoje yra susijusi su BIS teisių į išmokas viršutinės ribos viršijimu Prancūzijoje. Ji paveikė visas 26 BIS operacijas, kurios buvo audituotos šioje valstybėje narėje. (žr. 3.5 langelį).

KOMISIJOS ATSAKYMAI

3.14. Dėl nustatytų reikšmingų problemų, susijusių su gyvulių identifikavimu ir registravimu, Komisija pritaria Audito Rūmų pastaboms ir atlikdama kompleksinės paramos auditus šiems reikalavimams skiria ypač daug dėmesio.

3.3 langelis. Kompleksinės paramos klaidų pavyzdys

2014 m. atlikdama auditą Škotijoje Komisija nustatė pranešimo terminų laikymosi kontrolės trūkumų. Šiuo klausimu tolesnių veiksmų bus imtasi taikant atitikties patvirtinimo procedūrą.

Komisija atliko kompleksinės paramos auditus visose valstybėse narėse, kuriose auditus atliko Audito Rūmai, ir daugelyje iš jų aptiko ataskaitų teikimo įsipareigojimų kontrolės ir susijusių sankcijų taikymo trūkumų ir apskritai trūkumų, susijusių su gyvulių identifikavimu ir registravimu. Nustačiusi sisteminių nesilaikymą, Komisija visada ėmėsi tolesnių veiksmų taikydama atitikties patvirtinimo procedūrą.

3.15. Komisija, pati atlikusi auditus, žino apie šią padėtį ir jau ėmėsi tolesnių veiksmų, kad pašalintų trūkumą, taikydama atitinkamų finansinių metų sąskaitų patvirtinimo procedūrą. Žr. 3.5 langelyje pateiktas tolesnes pastabas.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

ATRINKTŲ KONTROLĖS SISTEMŲ TIKRINIMAS

Valstybių narių sistemos, susijusios su operacijų tvarkingumu

3.16. 3.2 priede pateikta Audito Rūmų sistemų tikrinimo rezultatų⁽²³⁾ santrauka⁽²⁴⁾.

Integruota administravimo ir kontrolės sistema (IAKS)

3.17. IAKS yra pagrindinė tiesioginės pagalbos mokėjimų tvarkingumą užtikrinanti valdymo ir kontrolės sistema. Ji apima daugiau kaip 90 % EŽŪGF išlaidų. Šią sistemą sudaro ūkio valdų ir paraiškų paramai gauti duomenų bazės, žemės sklypų identifikavimo sistema (ŽSIS), gyvulių duomenų bazės, o BIS įgyvendinančiose valstybėse narėse – teisių į išmokas duomenų bazė. Mokėjimo agentūros atlieka administracines šių duomenų bazių kryžmines patikras, skirtas užtikrinti, kad būtų teisinga mokėjimų suma, mokėjimai būtų atliekami tinkamam finansuoti susijusiam naudos gavėjui už tinkamą žemę arba gyvulius. Mokėjimai yra išmokami tik pagal paraiškas, kurios yra įvertintos kaip tinkamos, po to, kai yra atliekamos visos būtinos administracinės patikros ir patikros vietoje (100 % administracinės patikros ir 5 % patikros vietoje⁽²⁵⁾).

3.16. Pagal pasidalijamojo valdymo sistemą trūkumus pirmiausia turi parodyti mokėjimo agentūrų vidaus kontrolės sistemos. Tai reiškia, kad jeigu administracinės ir kontrolės procedūros nėra veiksmingos, visų pirma tai turėtų atskleisti mokėjimo agentūros stebėsenos sistema ir vidaus auditas. Apskritai mokėjimo agentūros, sužinojusios apie trūkumus, imasi veiksmų, kad juos pašalintų. Atitikties patvirtinimo procedūra taikoma siekiant užtikrinti, kad valstybėms narėms dėl finansinės rizikos, kylančios dėl nepakankamai veiksmingos kontrolės arba dėl pagrindinių kontrolės priemonių nevykdymo, būtų galima atlikti grynąsias finansines pataisas.

3.17. Nors ir pripažindamos, kad visada neišvengiamai bus tam tikrų trūkumų ir netobulumų, Komisijos tarnybos laikosi nuomonės, kad apskritai IAKS tebėra patikima BŽŪP išlaidų valdymo sistema.

⁽²³⁾ Kadangi didesnio patikinimo auditas Italijoje nebuvo skirtas pateikti išvadą dėl sistemų veiksmingumo, jo rezultatai yra pateikti ne 3.2 priede, o atskirame šio skyriaus skirsnyje (3.30–3.35 dalyse).

⁽²⁴⁾ Su IAKS susiję nustatyti faktai, išskyrus tuos, kurie susiję su teisėmis į išmokas, taip pat tinka su plotu ir su gyvuliais susijusioms kaimo plėtros priemonėms, aprašytoms 4 skyriuje.

⁽²⁵⁾ Nuo 20 % iki 25 % šių patikrų turi būti atrenkamos atsitiktiniu būdu, o likusi dalis atliekant rizikos vertinimą.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

3.18. Audito Rūmai įvertino šiuos pagrindinius IAKS elementus:

- a) administracines kontrolės procedūras ir duomenų bazių kokybę;
- b) patikromis vietoje pagrįstas kontrolės sistemas;
- c) procedūras, skirtas užtikrinti neteisėtų išmokų susigrąžinimą.

Administracinės kontrolės procedūros ir duomenų bazių kokybė

3.19. Kur tai yra įmanoma ir tikslinga, mokėjimo agentūros taikydamos administracines kontrolės procedūras turi atlikti visų IAKS duomenų bazių kryžmines patikras⁽²⁶⁾. Audito Rūmai patikrino, ar duomenų bazėse yra išsamūs ir patikima informacija, ar atliekamos visos atitinkamos kryžminės patikros ir ar imamasi taisomųjų veiksmų.

3.20. ŽSIS yra duomenų bazė, kurioje registruojamas visas valstybės narės žemės ūkio paskirties plotas, padalytas į referencinius sklypus, ir kiekvieno referencinio sklypo tinkami finansuoti plotai. Ji yra pagrįsta geografinė informacinė sistema (GIS), apimančia elektronines ir georeferencines sklypų ribas, kurios yra pagrįstos ortografinėmis nuotraukoms⁽²⁷⁾. Audito Rūmai nustatė atvejų, kai ŽSIS duomenų bazėje buvo neteisingai registruotas žemės tinkamumas finansuoti (žr. 3.4 langelį).

3.4 langelis. Netikslumų ŽSIS duomenų bazėse pavyzdžiai

Airijoje Audito Rūmai peržiūrėjo sklypų, dėl kurių paraiškas buvo pateiktę šeši atsitiktiniu būdu atrinkti paramos gavėjai, ortografinės nuotraukos ir nustatė, kad keturiuose iš jų ortografinėse nuotraukose aiškiai matomi netinkami finansuoti elementai (krūmokšniai, pastatai, įvažiavimo kelias ir kt.) nebuvo atskirti nuo ŽSIS registruotos tinkamos finansuoti žemės.

Prancūzijoje ES parama yra teikiama už ganomus viržynus („landes et parcours“). Nors šioje žemėje kartu auga tiek tinkama žolinė augalija, tiek netinkami krūmai, krūmokšniai ir kt., Prancūzijos ŽSIS užregistruota, kad ji visa yra tinkama finansuoti.

3.4 langelis. Netikslumų ŽSIS duomenų bazėse pavyzdžiai

Komisijos audito metu jau nustatyta trūkumų Airijoje ir Prancūzijoje. Todėl abiem valstybėms narėms taikomos atitikties patvirtinimo procedūros. Fondui kylanti rizika yra ir bus sistemingai padengta taikant daugiametes atitikties patvirtinimo procedūras atliekamomis grynosiomis finansinėmis pataisomis.

⁽²⁶⁾ Komisijos reglamento (EB) Nr. 1122/2009 28 ir 29 straipsniai (OL L 316, 2009 12 2, p. 65).

⁽²⁷⁾ Ortografinės nuotraukos yra iš viršaus padarytos nuotraukos, naudojamos vertinant ŽSIS registruotų žemės sklypų tinkamumą finansuoti.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

3.21. Dėl su paramos už plotą schemomis susijusių administracinių patikrų Audito Rūmai nustatė svarbių trūkumų dviejose mokėjimo agentūrose (žr. 3.5 langelį).

3.5 langelis. Administracinės kontrolės procedūrų trūkumų pavyzdžiai

2010 m. Prancūzija paskirstė teises į išmokas, kurios 4,61 % viršijo pagal ES teisės aktus nustatytas nacionalines viršutinės ribas ⁽²⁸⁾. Tačiau užuot taikiusios 4,61 % sumažinimą visoms teisėms į išmokas, Prancūzijos institucijos atitinkamai taikė 3,92 %, 3,4 % ir 3,31 % sumažinimus visiems BIS mokėjimams 2011–2013 biudžetiniais metais ir todėl šie mokėjimai buvo per dideli ⁽²⁹⁾.

Italijoje daugiau kaip 10 000 atvejų parama buvo suteikta už žemę, kuri buvo deklaruota tik praėjus pagal ES teisės aktus nustatytam terminui ir todėl tokiai žemei ES pagalba negali būti teikiama ⁽³⁰⁾.

Patikromis vietoje pagrįstos kontrolės sistemos

3.22. Audito Rūmai pakartotinai atliko 82 matavimus vietoje, kuriuos buvo atlikusios keturios mokėjimo agentūros. Nors 21 atveju ⁽³¹⁾ Audito Rūmų matavimai skyrėsi nuo mokėjimo agentūrų matavimų, 12 šių atvejų nustatyti ploto skirtumai neviršijo 0,1 ha. Todėl Audito Rūmai daro išvadą, kad jų pakartotinio atlikimo rezultatai buvo iš esmės patenkinami.

3.21. Žr. 3.5 langelyje pateiktas pastabas.

3.5 langelis. Administracinės kontrolės procedūrų trūkumų pavyzdžiai

Komisija, pati atlikusi auditą, žino apie šią padėtį ir jau ėmėsi tolesnių veiksmų, kad pašalintų trūkumą, taikydama atitinkamų finansinių metų sąskaitų patvirtinimo procedūrą. Fondui kylanti rizika bus įvertinta ir padengta atliekant grynąsias finansines pataisas.

⁽²⁸⁾ Viršutinės ribos buvo viršytos tuomet, kai keletas susietosios pagalbos schemų buvo atsietos ir integruotos į BIS.

⁽²⁹⁾ Audito Rūmai šią problemą nurodė savo 2011 m. metinėje ataskaitoje (žr. 3.2 langelį) ir 2012 m. metinėje ataskaitoje (žr. 3.1 langelį).

⁽³⁰⁾ Žr. Reglamento (EB) Nr. 1122/2009 23 straipsnio 2 dalį.

⁽³¹⁾ Šeši atvejai Italijoje, aštuoni atvejai Airijoje, keturi atvejai Vokietijoje (Bavarijoje) ir trys atvejai Prancūzijoje.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Neteisėtų išmokų susigrąžinimą užtikrinančios procedūros

3.23. Pagal ES teisės aktus⁽³²⁾ valstybės narės turėtų susigrąžinti sumas, kurios buvo prarastos dėl netikslumų arba neatsargumo, ir pradėti šią procedūrą per vienus metus nuo to, kai apie šį nuostolį buvo sužinota. Jei netinkami mokėjimai nėra susigrąžinami per ketverius metus (arba per aštuonerius metus, kai susigrąžinimas yra vykdomas per nacionalinius teismus), nuostolį turėtų pasidalyti lygiomis dalimis valstybės narės ir ES⁽³³⁾.

3.24. Airijoje Audito Rūmai nustatė, kad apie su 2008 ir ankstesniais paraiškų teikimo metais susijusias skolas skolininkams buvo pranešta gerokai pavėlavus ir jiems keletą metų nebuvo taikoma jokia susigrąžinimo ar išieškojimo procedūra. Iki 2012 m. pabaigos iš 6,7 milijono eurų skolų, susijusių su šiais paraiškų teikimo metais, ES turėjo prisiimti 2,3 milijono eurų pagal 50 ir 50 nuostolių pasidalijimo taisyklę ir dar 0,7 milijono eurų turėjo būti nurašyti ir visiškai padengti iš ES biudžeto.

3.25. Kai sumos yra prarandamos dėl administracinių klaidų, 50 ir 50 pasidalijimo taisyklė negalioja ir valstybė narė turi sugrąžinti visą sumą į ES biudžetą. Italijos institucijos patikimai neregistravo, ar skolos atsirado dėl netikslumo ar administracinės klaidos. Todėl dėl administracinių klaidų atsiradusios skolos, apie kurias buvo pranešta Komisijai, buvo nepatikimos ir dėl to galėjo susidaryti nepagrįstų ES biudžeto išlaidų.

3.23. Klausimas, ar nacionalinės institucijos veikė aplaidžiai, taip pat pagrįstas atitinkama Europos Sąjungos Teisingumo Teismo praktika. Siekdamas įvykdyti įsipareigojimą nedelsiant ištaisyti pažeidimus ir būti laikomomis stropiomis šiuo klausimu, valstybės narės turi:

- pradėti susigrąžinimo procedūrą per ketverius metus nuo pirmojo pažeidimo požymio,
- pradėti susigrąžinimo procedūrą per vienus metus nuo pažeidimo nustatymo per pirminį administracinį ar teisminį nagrinėjimą,
- stebėti nacionalinės susigrąžinimo procedūros įgyvendinimą vienus metus nuo paskutinio įvykio arba veiksmo, susijusio su ta susigrąžinimo procedūra,
- laikytis lygiavertiškumo ir veiksmingumo principų, kad būtų apsaugoti ES finansiniai interesai.

3.24. Komisija, pati atlikusi auditą ir peržiūrėjusi paskutinę sertifikavimo įstaigos ataskaitą, žino apie tam tikrus Audito Rūmų aprašytus trūkumus Airijoje ir šiuo metu vykdoma atitikties patvirtinimo procedūra, kurios metu vertinamos būtinos taisomosios priemonės. Šios procedūros pabaigoje nustatyta bendra fondui kylanti rizika bus padengta taikant grynąsias finansines pataisas, kurios bus apskaičiuotos remiantis sertifikavimo įstaigos pateikta informacija.

3.25. Komisija, pati atlikusi auditą, žino apie tam tikrus Italijos skolos valdymo trūkumus, dėl kurių tolesnių veiksmų imamasi taikant keletą atitikties patvirtinimo procedūrų. Be to, siekama išsamiau išsiaiškinti padėtį dėl pažeidimų, 2014 m. birželio mėn. Komisija surengė vizitą į Italiją. Bet kokia fondui kylanti rizika bus padengta atliekant grynąsias finansines pataisas.

⁽³²⁾ Reglamento (EB) Nr. 1290/2005 32 straipsnis.

⁽³³⁾ Reglamento (EB) Nr. 1290/2005 32 straipsnio 5 dalis.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Bendras IAKS įvertinimas

3.26. Iš esmės IAKS tenka svarbus vaidmuo užkertant kelią ūkininkų paraiškose esančioms klaidoms ir jas mažinant. Tačiau besikartojantys trūkumai, susiję su netinkamos finansuoti žemės atskyrimu iš ŽSIS ir administraciniu paraiškų tvarkymu, reikšmingai prisideda prie mokėjimuose ūkininkams išliekančio klaidų lygio.

3.27. Kalbant apie ŽSIS užregistruotus su žemės tinkamumu susijusius neteisingus duomenis, tokios klaidos dažnai padaromos dėl nepakankamo ortografinių nuotraukų nagrinėjimo arba dėl to, kad valstybė narė taiko neteisingus tinkamumo kriterijus (žr. 3.9 ir 3.10 dalis ir 3.4 langelį).

3.28. Kalbant apie neteisingą paraiškų dėl paramos administracinį tvarkymą, šios klaidos padaromos dėl neteisingo ES teisės aktų taikymo arba dėl to, kad valstybė narė neištaiso jai nurodytų sisteminių klaidų (žr. 3.5 langelį ir 29 išnašą).

3.29. Nepaisant audito metu nustatytų ŽSIS ir administracinių patikrų trūkumų, Audito Rūmai mano, kad remiantis jų audito rezultatais IAKS reikšmingai prisideda prie pagal ją administruojamų išlaidų klaidų lygių mažinimo. Tą taip pat rodo mažas pagal IAKS valdomų išlaidų klaidų lygis palyginti su nustatyto dideliu rinkos priemonių klaidų lygiu, kurį Komisija nurodė savo 2013 m. metinėje veiklos ataskaitoje (žr. 3.40 ir 3.41 dalis).

Didesnio patikinimo procedūros įvertinimas

3.30. 2010 m. Komisija savanoriškai įvedė „didesnio patikinimo procedūrą“. Pagal šią procedūrą, kuri yra pagrįsta Komisijos gairėmis, nepriklausoma valstybės narės paskirta audito įstaiga pateikia nuomonę dėl tinkamo vidaus kontrolės sistemos veikimo, o taip pat, remiantis reprezentatyvios operacijų imties peržiūra, dėl Europos Sąjungai deklaruotų išlaidų teisėtumo ir tvarkingumo. Imtis turi būti sudaroma atsitiktiniu būdu iš mokėjimo agentūros vietoje tikrintų paraiškų.

3.26. IAKS sukurta siekiant užkirsti kelią tam, kad netinkamos paraiškos pirmiausia nebūtų pateiktos. Kai administracinė kryžminė visų paraiškų patikra įgyvendinama teisingai, ji leidžia nustatyti daugumą į sistemą įvestose paraiškose liekančių klaidų. Komisijos tarnybos skiria dėmesį duomenų bazėje esančios informacijos tikslumui, nes tai yra svarbiausias elementas siekiant užtikrinti tinkamą valdymą ir kontrolę. Nustačius trūkumų, valstybių narių prašoma juos pašalinti. Be to, fondui kylanti rizika dengiama taikant atitikties patvirtinimo procedūrą.

Nors ir pripažindamos, kad visada neišvengiamai bus tam tikrų trūkumų ir netobulumų, Komisijos tarnybos laikosi nuomonės, kad apskritai IAKS, kai ji įgyvendinama teisingai, tebėra patikima BŽŪP išlaidų valdymo sistema.

3.27. Žr. atsakymą į 3.26 dalies pastabas.

3.28. Žr. atsakymą į 3.26 dalies pastabas.

3.29. Komisija sutinka su Audito Rūmais dėl teigiamo IAKS poveikio klaidų lygiui. IAKS padeda užkirsti kelią klaidoms, jas aptikti ir ištaisyti. Tačiau Komisija taip pat pažymi, kad dėl įvairių rinkos priemonių skirtumų ir tikslinio pobūdžio taikyti IAKS ir šioms priemonėms būtų neįmanoma.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

3.31. Kai valstybė narė gali patvirtinti pagal Komisijos nustatytą metodiką, kad vietoje patikrintoje atsitiktinėje imtyje klaidų lygis ne mažiau kaip dvejus metus iš eilės yra mažesnis nei 2 %, ši valstybė narė gali nuspręsti pakeisti fizines patikras vietoje patikromis pagal ortografinės nuotraukas ⁽³⁴⁾.

3.32. Italija 2012 m. atgaline data atliko didesnio patikinimo procedūrą dėl 2010, 2011 ir 2012 paraiškų teikimo metų ir padarė išvadą, kad likutiniai klaidų lygiai šiais metais buvo žemesni nei 2 %. Tuo remdamasi Italija nusprendė nuo 2012 paraiškų teikimo metų sumažinti savo patikrų vietoje lygį iki 1 %.

3.33. Audito Rūmai peržiūrėjo Italijos audito įstaigos darbą dėl 2011 paraiškų teikimo metų ir nustatė, kad imtis buvo sudaryta ne pagal Komisijos gaires ir buvo nereprezentatyvi. Be to, nesilaikydama ES gairėse nustatytų procedūrų, audito įstaiga nepatikrino administracinio paraiškų tvarkymo.

3.34. Iš 133 Italijos audito įstaigos tikrintų operacijų dėl 2011 paraiškų teikimo metų Audito Rūmai išnagrinėjo atsitiktiniu būdu atrinktas 60 operacijų ir nustatė, kad devynias jų paveikė administracinės klaidos, kurios nebuvo nustatytos. Šešiais iš septynių pagal riziką atrinktų atvejų Audito Rūmai atliko matavimus vietoje ir nustatė, kad audito įstaigos nustatytas tinkamas plotas buvo neteisingas.

3.35. Atsižvelgiant į nustatytas klaidas 60 tikrintų operacijų, Audito Rūmai mano, kad Italijos audito įstaigos atliktas auditas nebuvo pakankamas tam, kad Italijos institucijos vėliau galėtų tuo pasiremdamos sumažinti patikrų vietoje lygį.

Kontrolės sistema, taikoma gamintojų grupėms skirtai ES pagalbai

3.36. Valstybėse narėse, kurios į ES įstojo 2004 m. arba vėliau ⁽³⁵⁾, ES parama yra teikiama gamintojų grupėms už investicijas, kurios yra būtinos tam, kad jos po to būtų pripažintos gamintojų organizacijomis ⁽³⁶⁾. Pripažinimas turi būti suteiktas per ne ilgesnį kaip penkerių metų laikotarpį. Gamintojų grupę savo iniciatyva gali įsteigti ūkininkai, auginantys vieną ar daugiau produktų vaisių ir daržovių sektoriuje. ES bendrai finansuoja 50 % šių investicijų tinkamų finansuoti išlaidų.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

3.31. *Jei Komisija nustato, kad nesilaikyta teisinių sąlygų, tai bus laikoma kontrolės sistemos trūkumu ir bet kokia ES biudžetui kylanti rizika bus padengta atliekant grynąją finansinę pataisą.*

3.35. *Tolesnių veiksmų dėl Italijos institucijų sumažinto fizinių patikrų vietoje lygio bus imtasi taikant atitikties audito procedūras, o fondui kylanti rizika bus padengta atliekant grynąsias finansines pataisas.*

⁽³⁴⁾ Papildoma sąlyga yra ta, kad susijusi valstybė narė savo ŽSIS įvertino kaip patikimą.

⁽³⁵⁾ Ši schema taip pat yra taikoma atokiausiems ES regionams ir mažosioms Egėjo jūros saloms.

⁽³⁶⁾ Gamintojų organizacijos yra pagrindiniai vaisių ir daržovių sistemoje veikiančios ūkio subjektai. Jie savo nariams teikia techninę pagalbą ir grupuoja savo produkciją. Jų pripažinimui yra taikomi įvairūs reikalavimai, įskaitant aplinkosaugos požiūriu tinkamą auginimo praktiką, apimančią atliekų tvarkymą, ir tinkamą komercinį ir apskaitos valdymą.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

3.37. Audito Rūmai išnagrinėjo gamintojų grupėms skirtos ES paramos kontrolės sistemą Lenkijoje⁽³⁷⁾. Pagal Lenkijos taisykles gamintojų grupė gali būti pripažinta tik tuomet, jei ją sudaro ne mažiau nei penki nariai ir su sąlyga, kad nė vienas narys neturi daugiau kaip 20 % balsavimo teisių grupėje. Siekdami būti pripažinti gamintojų grupę paraiškų teikėjai turi pateikti pripažinimo planą⁽³⁸⁾. Be to, ES teisės aktuose⁽³⁹⁾ nustatyta, kad jos narių produktų sutelkimas ir pateikimas į rinką turėtų būti pagrindinė gamintojų grupės veikla ir kad nesilaikant šios sąlygos pripažinimas bus atšauktas.

3.38. Audito Rūmų auditas parodė reikšmingų trūkumų, susijusių su kontrolės procedūromis, kurios taikomos suteikiant pripažinimą gamintojų grupėms. Iš 40 Audito Rūmų tikrintų atvejų jie nustatė 9, kuriais grupės neatitiko tinkamumo kriterijų. Kai kuriais atvejais reikalavimai, susiję su minimaliu narių skaičiumi ir balsavimo teisių ribojimu, buvo įvykdyti suskaidant patrunuojančias įmones prieš pat pripažinimo plano pateikimą arba įsteigiant atskirus teisinius subjektus, kontroliuojamus grupės narių. Trimis atvejais grupės produktus pateikė į rinką ne grupė, o vienas ar du jos nariai ar jų kontroliuojamos įmonės. Pati Komisija atlikusi auditus padarė išvadą, kad yra reikšmingų struktūrinių trūkumų, susijusių su gamintojų grupių pripažinimo planų tvirtinimo procedūromis Lenkijoje. Todėl savo 2013 m. metinėje veiklos ataskaitoje ji nustatė išlygą, remdamasi savo vertinimu, kad dėl 25 % visų šios priemonės išlaidų kyla rizika.

3.38. *Gamintojų grupių tikslas – būti pripažintomis gamintojų organizacijomis per penkerių metų laikotarpį. Komisija patvirtina, kad gamintojų grupių auditų metu ji taip pat nustatė trūkumų. 2014 m. vasario 14 d. pradėta atitikties patvirtinimo procedūra. Dėl susijusių nustatytų faktų Žemės ūkio ir kaimo plėtros GD 2013 m. MVA pateikta išlyga ir paprašyta imtis taisomųjų veiksmų, susijusių su patikromis prieš patvirtinant pripažinimo planus (jų pakeitimus) ir prieš atliekant pagalbos mokėjimus, taip pat pradėti būtina neteisėtų išmokų susigrąžinimą iš paramos gavėjų. Lenkijos institucijų taip pat paprašyta pradėti įgyvendinti veiksmų planą, įskaitant visapusišką visų pripažinimo planų peržiūrą. Komisija atidžiai stebės, kaip įgyvendinamas veiksmų planas. Neįgyvendinus veiksmų plano būtų sustabdyti ir (arba) sumažinti ES mokėjimai. Tačiau Komisija norėtų pabrėžti, kad ES taisyklėmis neužkertamas kelias gamintojų grupės pripažinimui tik todėl, kad minimalių narių skaičių arba didžiausių balsavimo teisių skaičių ji pasiekė prieš pat įsteigimą. Pagal gamintojų grupėms taikomas reguliavimo nuostatas pereinamuoju laikotarpiu taip pat neatmetama galimybė pardavimą perduoti vykdyti svarbiam nariui arba kad jį vykdytų svarbus narys.*

⁽³⁷⁾ ES bendros 2013 m. išlaidos gamintojų grupėms sudarė 343 milijonus eurų, iš kurių 90 % buvo panaudota Lenkijoje.

⁽³⁸⁾ Plane yra nustatomas turimas turtas ir investicijos bei veiksmai, būtini tam, kad pasibaigus pripažinimo laikotarpiui būtų suteiktas gamintojų organizacijos pripažinimas. Daugeliu atvejų šios investicijos apima esamų agregatų iš grupės narių pirkimą.

⁽³⁹⁾ Komisijos Reglamento (EB) Nr. 1580/2007 28 straipsnio 1 dalis, 43 straipsnis, 116 straipsnio 1 dalis ir 118 straipsnio 1 dalis (OL L 350, 2007 12 31, p. 1) ir Komisijos įgyvendinimo reglamento (ES) Nr. 543/2011 41 straipsnio 1 dalis, 114 straipsnio 1 dalis ir 116 straipsnio 1 dalis (OL L 157, 2011 6 15, p. 1).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Komisijos įvertinti likutiniai klaidų lygiai

3.39. Savo 2013 m. metinėje veiklos ataskaitoje DG AGRI įvertina likutinį klaidų lygį (LKL), t. y. koku mastu operacijas toliau veikia klaidos po to, kai yra panaudojamos priežiūros ir kontrolės sistemos. Pirmiausia yra atskirai apskaičiuojami tiesioginės pagalbos ir rinkos priemonių LKL.

3.40. Nustatant tiesioginės pagalbos LKL, atskaitos taškas yra valstybių narių atliktų patikrų statistikos ataskaitose pateikti klaidų lygiai. Tačiau, kadangi ši statistika neapima visų likutinio klaidų lygio komponentų ir ne visada yra patikima, DG AGRI atliko atskirą kiekvienos mokėjimo agentūros įvertinimą, pagrįstą visa turima informacija – įskaitant Audito Rūmų audito metu nustatytus faktus. Priklausomai nuo trūkumų masto, 42 iš 66 tiesioginę pagalbą valdančių mokėjimo agentūrų pateiktiems klaidų lygiams jie taikė iki 5 procentinių punktų priedą. Įvertintas tiesioginės pagalbos LKL sudaro 2,33 % visų išlaidų⁽⁴⁰⁾.

3.41. Rinkos priemonių atžvilgiu LKL yra apskaičiuotas ne kiekvienai mokėjimo agentūrai, o visoms priemonėms kartu, remiantis visa turima audito informacija. Vertinama, kad jis sudaro 7,44 % visų išlaidų.

3.39. 2012 m. Žemės ūkio ir kaimo plėtros GD patikslino savo metodą, kad būtų apskaičiuotas išsamesnis likutinis klaidų lygis (LKL) atsižvelgiant į visą turimą informaciją (savo audito ataskaitas, Audito Rūmų ir sertifikavimo įstaigų ataskaitas). Šis vertinimas atsietosios tiesioginės pagalbos atžvilgiu atliktas 2012 m. MVA ir, kaip rekomendavo Audito Rūmai (savo 2012 m. metinėje ataskaitoje), dar patikslinus 2013 m. MVA, išplėstas visoms BŽŪP išlaidoms.

LKL apskaičiavimo metodika bus toliau plėtojama kitais metais (2014 m. MVA) siekiant sukurti daugiamečių kaupiamąjį metodą, kuris parodys Komisijos taikytų ex post grynųjų finansinių pataisų (ir pačių valstybių narių atlikto lėšų susigrąžinimo iš paramos gavėjų) poveikį likutinei rizikai ES biudžetui.

⁽⁴⁰⁾ Šis lygis yra daugiau kaip tris kartus didesnis nei 0,69 % klaidų lygio svertinis vidurkis, apskaičiuotas remiantis valstybių narių pateikta statistika.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

3.42. Tuo remiantis, Komisija įvertino, kad 2013 m. bendras EŽŪGF mokėjimų likutinis klaidų lygis sudarė 2,69 %. Audito Rūmai mano, kad naujas metodas, kurį taikant atsižvelgiama ne tik į valstybių narių pateiktus kontrolės duomenis, bet ir į kitą turimą audito informaciją, leidžia geriau apskaičiuoti LKL.

3.43. Tačiau Audito Rūmai mano, kad šio naujo metodo rezultatai rodo, kad remiantis valstybių narių patikrų statistika, mokėjimo agentūrų direktorių pareiškimais ir sertifikavimo įstaigų atliktu darbu galima gauti tik ribotą patikinimą. Tą patvirtina ir faktas, kad visų, išskyrus vieną (Ispanijos (Astūrijos), iš 81 mokėjimo agentūros, direktoriai pateikė besąlyginius patikinimo pareiškimus⁽⁴¹⁾), o sertifikavimo įstaigos padarė teigiamas išvadas dėl patikrų vietoje kokybės ir ja paremtos statistikos 79 mokėjimų agentūrų atveju.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

3.42. Komisija džiaugiasi, kad naują LKL apskaičiavimo metodiką Audito Rūmai vertina kaip teigiamą pokytį.

Kaip rekomendavo Audito Rūmai, Žemės ūkio ir kaimo plėtros GD taiko naują likutinių klaidų lygių apskaičiavimo metodą, pagal kurį atsižvelgiama į visą turimą informaciją, visų pirma į Žemės ūkio ir kaimo plėtros GD ir Audito Rūmų per pastaruosius trejus metus atliktus auditus. Galimas nustatytų trūkumų poveikis klaidų lygiui apskaičiuojamas ir pridedamas prie atitinkamos valstybės narės nurodyto klaidų lygio kiekvienos mokėjimo agentūros lygmeniu; taip užtikrinamas realistiškesnis ir tikslesnis likutinio klaidų lygio įvertis. Metodika, kuri 2012 m. MVA buvo taikyta tiesioginėms išmokoms, buvo plėtojama toliau ir, kaip rekomendavo Audito Rūmai, 2013 m. MVA išplėsta visoms BŽŪP išlaidoms.

3.43. Kiekvienas patikinimo lygmuo atskirai gali būti nepakankamas. Todėl siekdama sudaryti kuo patikimesnį likutinio klaidų lygio įvertį Komisija sujungė visą turimą informaciją.

⁽⁴¹⁾ Komisijos taikomo patikinimo modelio kontekste mokėjimo agentūrų direktoriai pateikė savo patikinimo pareiškimus, kuriuose konstatavo, kad jie įdiegė sistemą, kuri suteikia pakankamą patikinimą dėl susijusių operacijų teisėtumo ir tvarkingumo.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

IŠVADA IR REKOMENDACIJOS

Išvada dėl 2013 m.

3.44. Šioje politikos grupėje:

- atlikus operacijų testus paaiškėjo, kad labiausiai tikėtinas klaidų lygis populiacijoje yra 3,6 %;

- iš penkių tikrintų kontrolės sistemų viena buvo įvertinta kaip veiksminga, dvi iš dalies veiksmingos ir dvi neveiksmingos.

Apibendrinti audito įrodymai rodo, kad patvirtintas išlaidas veikia reikšmingas klaidų lygis.

3.44.

Komisija atkreipia dėmesį į tai, kad Audito Rūmų nurodytas klaidų lygis yra metinis įvertis, apskaičiuotas atsižvelgiant į prieš Audito Rūmų auditus susigrąžintas lėšas ir taikytas taisomąsias priemones. Komisija taip pat pažymi, kad atitinkamos išlaidos ištaisomos vėlesniais metais taikant atitikties patvirtinimo procedūrą atliekamomis grynosiomis finansinėmis pataisomis, taip pat susigrąžinant lėšas iš paramos gavėjų. Komisija mano, kad Audito Rūmų metinį reprezentatyvų klaidų lygį reikėtų vertinti atsižvelgiant į daugiamečių grynųjų finansinių pataisų ir lėšų susigrąžinimo pobūdį.

Be to, Komisija nepritaria tam, kad Audito Rūmai kompleksinės paramos įsipareigojimų pažeidimus vertina kaip kiekybiškai įvertinamas klaidas, ir mano, kad tokios klaidos neturėtų būti įtrauktos apskaičiuojant DAS klaidų lygius.

Kaip nustatyta SESV 287 straipsnio 1 dalyje, DAS apima „sąskaitų patikimumą ir pagal jas atliktų operacijų teisėtumą ir tvarkingumą“.

Kita vertus, kompleksinės paramos pažeidimai nedaro poveikio nei ūkininkų tinkamumui gauti BŽŪP paramą (pirmasis ir antrasis ramsčiai), nei išmokų tvarkingumui. Išlaidų tinkamumas finansuoti nepriklauso nuo to, ar ūkininkas laikėsi kompleksinės paramos įsipareigojimų, taigi dėl kompleksinės paramos įsipareigojimų nesilaikymo nėra iš dalies arba visiškai prarandama ūkininko teisė gauti BŽŪP paramą, bet taikomi sumažinimai, kuriems taikomos specialios sąlygos, kurios nėra paramos skyrimo sąlygos.

Komisija taip pat mano, kad pagal naują BŽŪP teisinę sistemą teisės aktų leidėjas taip pat 2007–2013 m. finansavimo laikotarpiui patvirtino tai, kas turėta omenyje nuo pat pradžios, t. y. kad visos BŽŪP paramos atveju „administracinės nuobaudos paskyrimu nedaromas poveikis išmokų, kurioms ji taikoma, teisėtumui ir tvarkingumui“ (Reglamento (ES) Nr. 1306/2013 97 straipsnio 4 dalis).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Rekomendacijos

3.45. **3.3 priede** pateikti Audito Rūmų atliktos peržiūros, kurios metu buvo tikrinama pažanga įgyvendinant ankstesnėse metinėse ataskaitose pateiktas rekomendacijas, rezultatai. 2010 ir 2011 m. metinėse ataskaitose Audito Rūmai pateikė šešias rekomendacijas. Iš šių rekomendacijų trys buvo įgyvendintos dauguma atžvilgių, o kitos trys buvo įgyvendintos kai kuriais atžvilgiais.

3.46. Atlikę šią peržiūrą ir atsižvelgdami į 2013 m. nustatytus faktus ir išvadas, Audito Rūmai rekomenduoja:

- **1 rekomendacija:** Komisijai ir valstybėms narėms imtis būtinų priemonių, siekiant pasinaudoti visomis IAKS teikiamomis galimybėmis. Konkrečiai, turi būti dedamos pastangos siekiant užtikrinti, kad:
  - valstybės narės teisingai įvertintų ir užregistruotų žemės ūkio paskirties sklypų tinkamumą finansuoti ir jų dydį, remdamosi galiojančiais ES kriterijais ir atlikdamos išsamią naujausių ortografinių nuotraukų analizę (žr. 3.9, 3.10 ir 3.20 dalis);
  - nustačiusios, kad IAKS yra paveikta sisteminių klaidų, ypač susijusių su neteisingu paraiškų dėl paramos tvarkymu, valstybės narės iš karto imtųsi taisomųjų veiksmų (žr. 3.15 dalį ir 3.5 langelį);
  - valstybių narių skolininkų knygoje būtų užregistruota išsami ir patikima informacija apie skolų sumas ir pobūdį ir kad be nepagrįstų vėlavimų būtų taikomos veiksmingos susigrąžinimo/išieškojimo procedūros (žr. 3.24 ir 3.25 dalis);
- **2 rekomendacija:** Komisijai užtikrinti, kad didesnio patikinimo procedūra būtų taikoma veiksmingai, siekiant pagerinti audito įstaigų atliekamo darbo kokybę ir palyginamumą, ir kad būtų imtasi taisomųjų veiksmų dėl nepagrįsto Italijos institucijų patikrų vietoje lygio sumažinimo (žr. 3.30–3.35);
- **3 rekomendacija:** Komisijai aktyviai stebėti taisomųjų veiksmų dėl trūkumų, susijusių su kontrolės sistema, taikoma gamintojų grupėms skirtai ES paramai Lenkijoje, vykdymą (žr. 3.36–3.38 dalis).

3.46.

Komisija pritaria rekomendacijai. Komisija pabrėžia, kad ES biudžeto finansinius interesus ji apsaugo taikant daugiamečią atitikties patvirtinimo procedūrą atliekamomis grynosiomis finansinėmis pataisomis.

Siekiant padėti valstybėms narėms įgyvendinti naujas taisykles dėl tiesioginių išmokų vykdant BŽŪP reformą, Žemės ūkio ir kaimo plėtros GD specialiai sukurtas naujas skyrius.

Be to, valstybių narių valdymo ir kontrolės sistemų trūkumai šalinami įgyvendinant, jei būtina, tikslinius ir visapusiškus veiksmų planus. Komisijos tarnybos, nustačiusios tokių problemų savo pačių atliekamų auditų metu, reikalauja, kad valstybė narė imtųsi taisomųjų veiksmų. Jeigu tai yra itin rimta problema, reikalaujama, kad valstybė narė įgyvendintų taisomųjų veiksmų planą, o tarnybos atidžiai stebi šį procesą. Ligi šiol tokie planai buvo labai veiksmingi.

Norėdama gauti tokį patikinimą Komisija atlieka atitikties tyrimus dėl skolos valdymo. Tokiomis aplinkybėmis griežtai taikomi Komisijos atsakyme į 3.23 dalies pastabas nurodyti stropumo kriterijai. Valstybės narės aplaidumo atveju visa nesusigrąžinta suma dengiama iš atitinkamos valstybės narės biudžeto. Laikantis tokio požiūrio užtikrinamas vienodas atskirų atvejų vertinimas ir vienodos sąlygos valstybėms narėms.

Komisija pritaria rekomendacijai.

Tolesnių veiksmų dėl Italijos institucijų sumažinto patikrų vietoje lygio bus imtasi taikant atitikties audito procedūras, o fondui kylanti rizika bus padengta taikant grynąsias finansines pataisas.

Komisija pritaria rekomendacijai ir jau ėmėsi įgyvendinti atitinkamas taisomąsias priemones.

3.1 PRIEDAS

GRUPĖS „ŽEMĖS ŪKIS: RINKOS IR TIESIOGINĖ PARAMA“ OPERACIJŲ TESTAVIMO REZULTATAI

	2013		2012	2011	2010
	IAKS	Ne IAKS			
IMTIES DYDIS IR STRUKTŪRA					
Iš viso operacijų:	164	16	180	180	146
TESTAVIMO REZULTATAI ⁽¹⁾ ⁽²⁾					
Testuotų operacijų dalis (skaičius), nustatčius, kad jos yra:					
Be klaidų	36 % (59)	69 % (11)	39 % (70)	59 %	61 %
Paveiktos vienos ar daugiau klaidų	64 % (105)	31 % (5)	61 % (110)	41 %	39 %
Klaidų paveiktų operacijų analizė					
Analizė pagal klaidų tipą					
Kiti atitikties trūkumai ir kiekybiškai neįvertinamos klaidos:					
	7 % (7)	40 % (2)	8 % (9)	19 %	14 %
Kiekybiškai įvertinamos klaidos:					
	93 % (98)	60 % (3)	92 % (101)	81 %	86 %
APSKAIČIUOTAS KIEKYBIŠKAI ĮVERTINAMŲ KLaidŲ POVEIKIS					
Labiausiai tikėtinas klaidų lygis					
			3,6 %	3,8 %	2,9 %
Viršutinė klaidų riba (VKR)					
			5,5 %		
Apatinė klaidų riba (AKR)					
			1,7 %		
⁽¹⁾ Siekiant geriau įvertinti šios politikos grupės sritis su skirtingais rizikos profiliais, imtis buvo suskaidyta į segmentus.					
⁽²⁾ Skliaustuose pateikti skaičiai atspindi faktinių operacijų skaičių.					

3.2 PRIEDAS

GRUPĖS „ŽEMĖS ŪKIS: RINKOS IR TIESIOGINĖ PARAMA“ ATRINKTŲ SISTEMŲ TIKRINIMO REZULTATAI

Atrinktų priežiūros ir kontrolės sistemų įvertinimas – EŽŪGF

Valstybė narė (Mokėjimo agentūra)	Schema	Su IAKS susijusios išlaidos (nacionalinės viršutinės ribos, Reglamento (EB) Nr. 73/2009 VIII priedas) (1 000 eurų)	Teisingas išmokas ir duomenų bazių kokybę tikrinančios administracinės kontrolės procedūros	Tikrinimo vietoje metodika, atranka, vykdymas, kokybės kontrolė ir ataskaitų apie konkrečius rezultatus teikimas	Neteisėtų išmokų susigrąžinimą užtikrinančios procedūros	Bendras įvertinimas
Prancūzija	BIS	8 527 494	Neveiksmingos 1,2,3,4,5	Veiksmingos	Veiksmingos	Neveiksmingos
Airija	BIS	1 340 869	Iš dalies veiksmingos 1,2	Veiksmingos	Iš dalies veiksmingos A	Iš dalies veiksmingos
Italija (AGEA)	BIS	4 379 985	Iš dalies veiksmingos 1,3,6	Iš dalies veiksmingos a	Iš dalies veiksmingos B	Iš dalies veiksmingos
Vokietija (Bavarija)	BIS	5 852 938	Veiksmingos	Iš dalies veiksmingos a	Veiksmingos	Veiksmingos

1 ŽSIS neteisėtai užregistruotas žemės tinkamumas.

2 IAKS duomenų bazėse nepakankama audito seka.

3 Deklaracijų registravimo procedūros trūkumai.

4 Neteisinga mokėjimų skaičiavimo bazė.

5 Teisių į išmokas viršutinių ribų nesilaikymas.

6 Netaikomos nuobaudos, kai sklypai į deklaraciją įtraukiami po termino, nepatikima informacija apie akivaizdžių klaidų ištaisymą.

a Nepakankama ploto matavimo kokybė atliekant patikras vietoje.

A Vėlavimai taikant vykdymo užtikrinimo procedūras.

B Neišsami informacija skolininkų knygoje.

Valstybė narė (Mokėjimo agentūra)	Schema	Išlaidos 2013 biudžetinėmis metais (1 000 eurų)	Administracinės ir kontrolės procedūros, užtikrinančios mokėjimo teisingumą	Patikros vietoje	Bendras įvertinimas
Lenkija	Pagalba išankstiniams gamintojų grupių pripažinimui vaisių ir daržovių sektoriuje	307 264	Neveiksmingos 1, 2, 3, 4	Iš dalies veiksmingos a	Neveiksmingos

1 **Trūkumai atliekant naudos gavėjo tinkamumo kontrolę**

Gamintojų grupių pripažinimas neatitinka teisių reikalavimų

Pasiektas minimalus narių skaičius padalijant esamas patronuojančiąsias įmones

2 **Su investicijos būtinumu tikrinimu susiję trūkumai**

Nepakankamos patikros/neišsami su atliktomis patikromis susijusi audito seka

Patvirtinti investicijų padidinimai buvo neproporcingi gamybos padidimui

3 **Su sąnaudų pagrįstumo tikrinimu susiję trūkumai**

Nepakankamos patikros/neišsami su atliktomis patikromis susijusi audito seka

Patvirtinti vykdant susijusių asmenų operacijas, kuriose sandorio šalys nebuvo nepriklausomos, padarytų išlaidų punktai

4 **Kitos teisėtumo ir tvarkingumo problemos**

Transportavimo išlaidos įtrauktos į parduodamos produkcijos vertę (VMP)

Grupės produkcijos nerealizuoja grupės nariai

Pripažinimo plano trukmė ilgesnė nei yra būtina

Uzfrukto sąnaudos pripažintos tinkamomis finansuoti išlaidomis

a **Trūkumai atliekant galutinį patikrinimą pasibaigus paskutiniams pripažinimo plano įgyvendinimo metams**

3.3 PRIEDAS

ATSIŽVELGIMAS Į ANKSTESNES REKOMENDACIJAS DĖL GRUPĖS „ŽEMĖS ŪKIS: RINKOS IR TIESIOGINĖ PARAMA“

Metai	Audito Rūmų rekomendacija	Audito Rūmų atliktą padarytos pažangos analizę					Komisijos atsakymas
		Visiškai įgyvendinta	Igyvendinama	Neįgyvendinta	Daugiau ne-taikoma	Nepakanka įrodymų	
		Dauguma atžvilgių	Kai kuriais atžvilgiais				
2011	<p>3.45. Atlikę šią peržiūrą ir atsižvelgdami į nustatytus faktus ir išvadas dėl 2011 m., Audito Rūmai dabartiniam programavimo laikotarpiui rekomenduoja Komisijai ir valstybėms narėms imtis atitinkamų veiksmų siekiant užtikrinti, kad:</p> <p>1 rekomendacija: būtų tinkamai įvertintas daugiamečių ganyklų tinkamumas finansuoti, ypač tais atvejais, kai plotai iš dalies apaugę krūmais, krūmokšniais, tankiais medžiais ar yra uolėti (žr. 3.12 ir 3.20 dalis);</p>		X				<p>Komisija žino apie šią problemą ir tinkamumo kriterijai buvo atskiai išdėstyti įgyvendinant BŽŪP reformą iki 2020 m.</p> <p>Dabartiniu laikotarpiu Komisijai nustatius tokių trūkumų, valstybei narei pateiktamos rekomendacijos jiems pašalinti ir taikant atitiktas patvirtinimo procedūras atliekamos grynosios finansinės pataisos, siekiant apsaugoti ES finansinius interesus.</p> <p>Tollesnis veiksmas šioje srityje – specialiųjų taisomųjų veiksmų planų įgyvendinimas valstybėse narėse, atsižvelgiant į Komisijos prašymą; tai taikytina, pavyzdžiui, Ispanijai ir Graikijai:</p> <ul style="list-style-type: none"> — 2013 m. vizitas parodė, kad Graikijos veiksmai neatitinka reikalavimų. Dėl tos priežasties moratoriumas buvo nutrauktas proporcingai susijusių sumų daliai (t. y. „atšaukta“ tik dalis, susijusi su daugiamečiais ganyklomis) ir bus taikomos grynosios finansinės pataisos, — 2013 m. viduryje atliktas Ispanijos įgyvendinamų taisomųjų veiksmų auditas ir jo metu nustatyta, kad šis klausimas nėra sprendžiamas visapusiškai. Todėl Ispanijos atžvilgiu bus laikomasi praktiškumo požiūriu ir toliau bus taikomos grynosios finansinės pataisos.

Metai	Audito Rūmų rekomendacija	Audito Rūmų atlikta padarytos pažangos analizė					Komisijos atsakymas	
		Visiškai įgyvendinta	Igyvendinama		Neįgyvendinta	Daugiau ne-taikoma		Nepakanka įrodymų
			Dauguma atžvilgių	Kai kuriais atžvilgiais				
2011	<p>2 rekomendacija: mokėjimo agentūros imtusi neatidėliotųjų taisyklių veiksmų tais atvejais, kai nustatoma trūkumų jų administravimo ir kontrolės sistemose ir/arba IAKS duomenų bazėse (žr. 3.19–3.22 dalis);⁽¹⁾</p>	X					<p>Igyvendinta. Pasidalijamojo valdymo atveju Komisija vykdo tik priežiūros funkciją; už klaidų prevenciją, nustatymą ir ištaisymą visų pirma yra atsakingos valstybės narės. Todėl Komisija bendradarbiauja su valstybėmis narėmis siekdama užtikrinti, kad nuolat būtų džiūniamas ŽSIS ir GIS esančios informacijos patikimumas. Nuo 2010 paraiškų teikimo metų Komisijos reglamentu (ES) Nr. 146/2010 valstybės narėms nustatytas reikalavimas kasmet laikantis nustatytų procedūrų atlikti ŽSIS ir GIS kokybės vertinimą ir pranešti apie rezultatus ir prireikus numatomus veiksmus padėčiai pagerinti [2010/AUD/0083].</p>	
	<p>3 rekomendacija: patikros vietoje būtų pakankamos kokybės, kad galima būtų patikimai nustatyti tinkamą finansuoti plotą (žr. 3.23 dalį);⁽¹⁾</p>	X					<p>Komisija sutinka su Audito Rūmais ir, vykdydama patvirtinimo procedūrą, valstybėms narėms sistemingai rekomenduoja tobulinti kontrolės sistemas ir užtikrinti griežtesnį jų įgyvendinimą. Apskritai, patikrų vietoje kokybės klausimas nagrinėjamas ekspertų grupėse, kurios sudaromos patikrų vietoje klausimais.</p> <p>Be to, Komisijos tarnybos nustatė panašių patikrų vietoje kokybės trūkumų; tai, kaip jie šalinami, tikrinama taikant atitiktas patvirtinimo procedūras, kuriomis užtikrinama tinkama ES biudžeto rizikos kontrolė.</p> <p>Rengdami 2013 m. DAS, sistemų auditų metu Prancūzijoje Audito Rūmai nustatė problemų. Šiuo klausimu Komisija norėtų pabrėžti, kad nuo 2013 m. Prancūzijoje vykdomi veiksmų planai, skirti ŽSIS trūkumams pašalinti. Veiksmų plano projektas buvo svarstomas daugybeje dvišalių posėdžių, o 2013 m. lapkričio 15 d. Prancūzija pateikė „galutinę“ veiksmų plano versiją.</p> <p>Be to, Prancūzijoje vykdomas veiksmų planas kompleksinės paramos ir su plotu nesusijusios susietosios pagalbos kontrolės trūkumams pašalinti. Rezultatai bus matomi 2014 arba 2015 m.</p>	

Metai	Audito Rūmų rekomendacija	Audito Rūmų atlikta padarytos pažangos analizė					Komisijos atsakymas
		Visiškai įgyvendinta	Igyvendinama Dauguma atžvilgių	Kai kuriais atžvilgiais	Neįgyvendinta	Daugiau ne- taikoma	
2011	<p>4 rekomendacija: sertifikavimo istaigų atliekamo darbo organizavimas ir kokybė užtikrintų patikimą mokėjimo agentūrų atliekamų operacijų teisėtumo ir tvarkingumo vertinimą (žr. 3.29 ff dalis).</p>			X			<p>Komisija dėjo pastangas siekdama užtikrinti, kad sertifikavimo istaigų atliekamo darbo organizavimas ir kokybė užtikrintų patikimą mokėjimo agentūrų atliekamų operacijų teisėtumo ir tvarkingumo vertinimą.</p> <p>Vykdam BŽŪP reformų siūloma stiprinti SJ darbą (Reglamento (ES) Nr. 1306/2013 9 straipsnis). Pagal naują teisinę sistemą šis darbas bus atliekamas nuo 2014 paraiškų teikimo metų (2015 finansinių metų), o tai reiškia, kad apie rezultatus bus pranešta tik 2016 m. vasario mėn. finansinio sąskaitų patvirtinimo tikslais.</p> <p>Kartu su valstybėmis narėmis parengtos SJ skirtos išsamios audito metodikos gairės, jos pateiktos 2014 m. sausio 15 d. Tolesnės rekomendacijos SJ teikiamos reguliariuose ekspertų grupės posėdžiuose.</p>

Metai	Audito Rūmų rekomendacija	Audito Rūmų atlikta padarytos pažangos analizė					Komisijos atsakymas
		Visiškai įgyvendinta	Igyvendinama Dauguma atžvilgių	Kai kuriais atžvilgiais	Neįgyvendinta	Daugiau ne- taikoma	
2010	<p>3.58. Atlikę šią peržiūrą ir atsižvelgdami į 2010 m. nustatytus faktus ir išvadas, Audito Rūmai rekomenduoja Komisijai imtis veiksmų, skirtų užtikrinti, kad:</p> <p>a) ortofotograminių nuotraukų naudojimas būtų privalomas ir ŽSIS būtų reguliariai atnaujina remiantis naujomis ortofotograminėmis nuotraukomis (žr. 3.31 dalį);</p>	X					<p>Igyvendinta. Pasiūlytą valdymo atveju Komisija vykdė tik priežiūros funkciją; už klaidų prevenciją, nustatymą ir išaiškinimą visų pirma yra atsakingos valstybės narės.</p> <p>Į rekomendaciją dėl reguliaraus ŽSIS atnaujinimo atsižvelgta nustatant naują privalomo ŽSIS kokybės vertinimo reikalavimą. Vykdamas BŽŪP reformą po 2013 m., Komisijos reglamento (ES) Nr. 1306/2013 70 straipsnyje nustatius privalomą kompiuterizuotos geografinės informacinės sistemos metodą, įskaitant iš viršaus padarytas ar erdvinės informacinės sistemos nuotraukas, naudojimą, dar svarbiau naudoti naujausias ortofotogramines nuotraukas, nes kai ortofotograminės nuotraukos neatnaujintos ir (arba) nepakankamai išsamios, sunku pakankamai kokybiškai atlikti tinkamo patikrą. Be to, naujausias ortofotogramines nuotraukas galėtų būti labai naudingos ūkininkams ir leisti ūkininkams patikimiau nustatyti tinkamus finansuoti plotus ir augalijos bei dirvos dangos pokyčius.</p> <p>Pagaliau bendra rizika, kad remiantis pasenusiomis ortofotograminėmis nuotraukomis galėtų būti atlikti neteiseti mokejimai, parodoma, kai tinkama, centriniam rizikos registre, o vėliau – J direktorato metinėje darbo programoje.</p> <p>Nuo 2014 paraiškų teikimo metų (2015 finansinių metų) sertifikavimo įstaigos turėtų nuodugniau tikrinti mokejimo agentūrų taikytas kontrolės priemones (administracines patikras ir patikras vietoje).</p> <p>Taip pat žr. atsakymą į 2011 finansinių metų 4 rekomendacijos pastabas.</p>
	d) sertifikavimo įstaigos tinkamai patikrintų patikrų vietoje kokybę ir apie ją pranešimų (žr. 3.46 ir 3.47 dalis).		X				

(¹) Panašios rekomendacijos buvo suformuluotos 2010 m. metinės ataskaitos 3.58 dalies b ir c punktuose.

4 SKYRIUS

Kaimo plėtra, aplinka, žuvininkystė ir sveikata

TURINYS

	<i>Dalys</i>
Įvadas	4.1-4.5
Politikos grupės ypatumai	4.2-4.4
Audito apimtis ir metodas	4.5
Operacijų tvarkingumas	4.6-4.16
Kaimo plėtra	4.7-4.15
Aplinka, žuvininkystė ir sveikata	4.16
Atrinktų kontrolės sistemų tikrinimas	4.17-4.34
Kaimo plėtra	4.17-4.30
Valstybių narių sistemos, susijusios su operacijų tvarkingumu	4.17-4.21
Komisijos sistemos, susijusios su operacijų tvarkingumu	4.22-4.30
Aplinka, žuvininkystė ir sveikata	4.31-4.34
Valstybių narių sistemos, susijusios su operacijų tvarkingumu	4.32-4.33
Komisijos sistemos, susijusios su operacijų tvarkingumu	4.34
Išvada ir rekomendacijos	4.35-4.38
Išvada dėl 2013 m.	4.35
Rekomendacijos	4.36-4.38
4.1 priedas.	Kaimo plėtros, aplinkos, žuvininkystės ir sveikatos politikos grupės operacijų testavimo rezultatai
4.2 priedas.	Kaimo plėtros, aplinkos, žuvininkystės ir sveikatos politikos grupės atrinktų sistemų tikrinimo rezultatai
4.3 priedas.	Atsižvelgimas į ankstesnes rekomendacijas dėl kaimo plėtros, aplinkos, žuvininkystės ir sveikatos politikos grupės

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

ĮVADAS

4.1. Šiame skyriuje pateikiamas Audito Rūmų atliktas kaimo plėtros, aplinkos, žuvininkystės ir sveikatos politikos grupės specialusis įvertinimas, apimantis „Žemės ūkio ir kaimo plėtros“ politikos srities kaimo plėtros dalį ir šias politikos sritis: „Aplinka ir klimato politika“, „Jūrų reikalai ir žuvininkystė“ bei „Sveikata ir vartotojų apsauga“. **4.1 lentelėje** pateikta pagrindinė informacija apie nagrinėjamą veiklą ir 2013 m. išlaidas.

4.1 lentelė. Kaimo plėtra, aplinka, žuvininkystė ir sveikata. 2013 m. pagrindinė informacija

(milijonais eurų)

Politikos sritis	Aprašymas	Mokėjimai
Kaimo plėtra	Kaimo plėtra	13 152
	Pasirengimas narystei priemonės	48
	Tarptautiniai žemės ūkio ir kaimo plėtros politikos srities aspektai	3
		13 203
Jūrų reikalai ir žuvininkystė	Veiklos išlaidos	779
	Administracinės išlaidos	41
		820
Sveikata ir vartotojų apsauga	Veiklos išlaidos	484
	Administracinės išlaidos	115
		599
Aplinka ir klimato politika	Veiklos išlaidos	314
	Administracinės išlaidos	92
		406
Iš viso mokėjimų per metus		15 028
- iš viso administracinių išlaidų ⁽¹⁾		248
Iš viso veiklos išlaidų		14 780
- avansai ⁽²⁾ ⁽³⁾		537
+ patvirtinti avansai ⁽²⁾		1 254
+ išmokos galutiniams paramos gavėjams pagal finansų inžinerijos priemones		84
Audituota populiacija iš viso:		15 581
Iš viso įsipareigojimų per metus		17 173

⁽¹⁾ Administracinių išlaidų audito ataskaita pateikta 9 skyriuje. Visos žemės ūkio ir kaimo plėtros politikos srities administracinės išlaidos pateiktos **3.1 lentelėje**.

⁽²⁾ Remiantis suderinta atspindimų operacijų apibrėžtimi (išsamesnė informacija pateikta **1.1 priedo** 7 dalyje).

⁽³⁾ Šis skaičius apima 13 milijonų eurų avansų, išmokėtų finansų inžinerijos priemonėms.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Politikos grupės ypatumai

4.2. Kaimo plėtra yra bendros žemės ūkio politikos (BŽŪP), kurios bendrieji tikslai, finansavimo šaltiniai bei išlaidų valdymas ir kontrolė pateikti 3 skyriuje, dalis (3.2–3.4 dalys). Europos žemės ūkio fondas kaimo plėtrai (EŽŪFKP) įvairiomis dalimis bendrai finansuoja kaimo plėtros išlaidas pagal valstybių narių kaimo plėtros programas⁽¹⁾. Išlaidos yra susijusios su 46 priemonėmis⁽²⁾, kurios apima su plotu susietas priemones⁽³⁾ ir su plotu nesusietas priemones⁽⁴⁾.

4.3. Dėl kitų politikos sričių, Sąjungos aplinkos politikos paskirtis – prisidėti saugant ir gerinant aplinkos kokybę, jos piliečių gyvenimą, taip pat racionaliai naudojant gamtinius išteklius, įskaitant tarptautiniu lygmeniu; išlaidas šioje srityje centralizuotai įgyvendina DG ENV⁽⁵⁾ ir DG CLIMA⁽⁶⁾ (klimato politika). Bendros žuvininkystės politikos „Jūrų reikalų ir žuvininkystės“ politikos srityje bendrieji tikslai yra panašūs į bendros žemės ūkio politikos tikslus (žr. 3.2 dalį); ši politikos sritis susijusi su pasidalijamuoju valdymu tarp valstybių narių ir Komisijos (DG MARE⁽⁷⁾) ir tiesioginiu DG MARE valdymu. „Sveikatos ir vartotojų apsaugos“ politikos srityje, kurią centralizuotai valdo DG SANCO⁽⁸⁾, ES prisideda prisideda prie žmonių, gyvūnų ir augalų sveikatos apsaugos bei vartotojų gerovės.

4.4. Pagrindinė visos politikos grupės ir visų pirma kaimo plėtros išlaidų tvarkingumo rizika – tai rizika, kad išlaidos bus netinkamos dėl neatitikties dažnai sudėtingoms taisyklėms ir tinkamumo sąlygoms.

4.2. Komisija pabrėžia, kad EŽŪFKP išlaidos apima ir su plotu susijusias (su plotu susiję šių priemonių aspektai kontroliuojami taikant IAKS), ir su plotu nesusijusias priemones. Tai turi įtakos su atitinkamomis priemonėmis susijusių klaidų dydžiui.

4.4. Dėl Audito Rūmų minėtų sudėtingų taisyklių ir tinkamumo sąlygų Komisija nurodo, kad jos dažniausiai yra kaimo plėtros politikos plataus užmojo tikslų pasekmė.

Nepaisant to, 2014–2020 m. programavimo laikotarpio teisinė sistema supaprastinta.

⁽¹⁾ Iš viso 13 152 milijonai eurų, įskaitant mokėjimus, skirtus užbaigti iki 2006 m. vykdytas programas (195 milijonai eurų).

⁽²⁾ Priemonės išvardytos Komisijos reglamento (EB) Nr. 1974/2006 II priedo 7a punkte (OL L 368, 2006 12 23, p. 15).

⁽³⁾ Su plotu susietos priemonės – priemonės, kurių atveju išmoka yra susijusi su hektarų skaičiumi, pavyzdžiui, agrarinės aplinkosaugos išmokos ir kompensacijos ūkininkams gamtinių kliūčių turinčiose vietovėse.

⁽⁴⁾ Su plotu nesusietos priemonės paprastai yra investicinės priemonės, pavyzdžiui, žemės ūkio valdų modernizavimas ir pagrindinių paslaugų ekonomikai ir kaimo gyventojams įdiegimas.

⁽⁵⁾ Aplinkos generalinis direktoratas.

⁽⁶⁾ Klimato politikos generalinis direktoratas.

⁽⁷⁾ Jūrų reikalų ir žuvininkystės generalinis direktoratas.

⁽⁸⁾ Sveikatos ir vartotojų reikalų generalinis direktoratas.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Audito apimtis ir metodas

4.5. Bendras Audito Rūmų audito metodas ir metodika apibūdinti 1 skyriaus **1.1 priedo 2 dalyje**. Atliekant auditą kaimo plėtros, aplinkos, žuvininkystės ir sveikatos politikos srityje visų pirma reikėtų atsižvelgti į šiuos dalykus:

- a) audito metu buvo tikrinama 177 operacijų imtis, kaip nustatyta **1.1 priedo 7 dalyje**. Imtis parengta taip, kad būtų reprezentatyvi visų šios politikos grupės operacijų atžvilgiu. 2013 m. imtį sudarė 162 kaimo plėtros operacijos 16 valstybių narių ir 1 šalyje kandidatėje⁽⁹⁾ ir 15 operacijų susijusių su aplinka, žuvininkyste ir sveikata 5 valstybėse narėse⁽¹⁰⁾;
- b) atlikdami kompleksinės-paramos reikalavimų testus (aprašytus 3.13 dalyje), Audito Rūmai daugiausiai dėmesio skyrė GAAB (geros agrarinės ir aplinkosaugos būklės) išipareigojimų ir pasirinktų TANVR (teisės aktuose nustatytų valdymo reikalavimų)⁽¹¹⁾, kurių įrodymus buvo galima gauti ir išvadas padaryti audito vizitų metu, laikymuisi⁽¹²⁾;
- c) atliekant kaimo plėtros kontrolės sistemų vertinimą patikrintos aštuonios mokėjimo agentūros⁽¹³⁾ aštuoniose valstybėse narėse⁽¹⁴⁾. Be to, keturiose valstybėse narėse⁽¹⁵⁾ patikrinta kompleksinės paramos kontrolės sistema. Kitų politikos sričių atveju buvo audituotos Europos žuvininkystės fondo (EŽF) sistemos Lenkijoje ir DG MARE;

4.5.

- b) Žr. atsakymą į 4.15 dalies pastabas.

⁽⁹⁾ Bulgarija, Čekijos Respublika, Danija, Vokietija (Brandenburgas ir Berlynas, Maklenburgas-Pomeranija, Saksonija), Graikija, Ispanija (Andalūzija), Prancūzija, Italija (Kalabrija, Pjemontas, Sardinija), Latvija, Vengrija, Nyderlandai, Austrija, Lenkija, Portugalija (Azorų salos, žemyninė teritorija), Rumunija, Suomija ir Turkija.

⁽¹⁰⁾ Imtį sudarė 8 operacijos pagal tiesioginį valdymą ir 7 operacijos pagal pasidalijamąjį valdymą Graikijoje, Ispanijoje, Italijoje, Lenkijoje ir Portugalijoje.

⁽¹¹⁾ Reikalavimai dėl 4 TANVR (Nitratų direktyva) ir 6–8 TANVR (dėl gyvūnų identifikavimo ir registravimo) ir akivaizdus 16 TANVR ir 18 TANVR (gyvūnų gerovė) nesilaikymas.

⁽¹²⁾ Kompleksinio susiejimo prievolės yra esminiai, teisiniai reikalavimai, kurių turi laikytis visi ES tiesioginės paramos gavėjai. Jie yra pagrindinės, o daugeliu atvejų vienintelės sąlygos, kurių reikia laikytis, kad būtų pateisintas visos tiesioginės pagalbos sumos mokėjimas – būtent dėl to Audito Rūmai nusprendė kompleksinio susiejimo pažeidimus traktuoti kaip klaidas.

⁽¹³⁾ Mokėjimo agentūros ir pagrindinės kontrolės priemonės buvo pasirinktos remiantis rizikos analize.

⁽¹⁴⁾ Vokietija (Šiaurės Reinas-Vestfalija), Ispanija (Valencija), Italija (Sicilija), Latvija, Malta, Lenkija, Rumunija ir Slovėnija.

⁽¹⁵⁾ Čekijos Respublika, Ispanija (Kastilija ir Leonas), Italija (Emilija-Romanija) ir Malta.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

- d) buvo peržiūrėtos Komisijos DG AGRI⁽¹⁶⁾ (dėl kaimo plėtros) ir DG SANCO metinės veiklos ataskaitos;
- e) be to, siekdami įvertinti Komisijos sąskaitų finansinio patvirtinimo sprendimų pagrindą, Audito Rūmai išnagrinėjo DG AGRI sąskaitų patvirtinimo audito darbą (dėl EŽŪGF – Europos žemės ūkio garantijų fondo – ir EŽŪFKP).

OPERACIJŲ TVARKINGUMAS

4.6. **4.1 priede** pateikta operacijų testavimo rezultatų santrauka. Iš 177 Audito Rūmų audituotų operacijų 96 (54 %) buvo paveiktos klaidų. Audito Rūmai, remdamiesi 48 klaidomis, kurias jie kiekybiškai įvertino, mano, kad labiausiai tikėtinas klaidų lygis yra 6,7 %⁽¹⁷⁾. **4.1 diagramoje** pateiktos pagrindinės klaidų kategorijos.

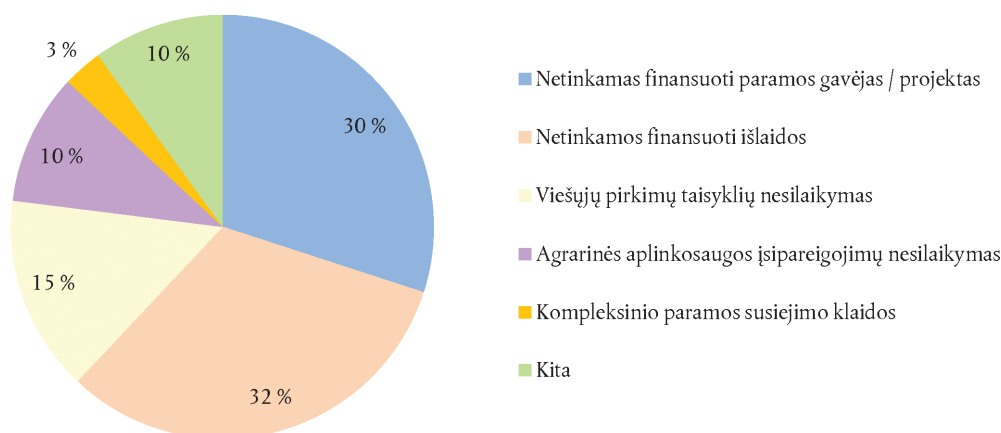
⁽¹⁶⁾ Komisijos žemės ūkio ir kaimo plėtros generalinis direktoratas.
⁽¹⁷⁾ Audito Rūmai klaidų lygį vertina remdamiesi reprezentatyvia imtimi. Nurodytas skaičius yra tiksliausias įvertis. Audito Rūmai 95 % įsitikinę, kad klaidų lygis populiacijoje siekia nuo 3,5 % iki 9,9 % (atitinkamai apatinės ir viršutinės klaidų ribos).

KOMISIJOS ATSAKYMAI

4.6. Komisija atkreipia dėmesį į tai, kad Audito Rūmų nurodytas klaidų lygis yra metinis įvertinimas, kuriuo atsižvelgiama į iki Audito Rūmų auditų susigrąžintas sumas ir įgyvendintas taisomąsias priemones. Komisija taip pat atkreipia dėmesį į tai, kad vėlesniais metais atitinkamos išlaidos bus koreguojamos atliekant grynąsias finansines pataisas pagal atitiktą patvirtinimo procedūrą, taip pat susigrąžinant lėšas iš paramos gavėjų. Komisija mano, kad Audito Rūmų nustatytas metinis reprezentatyvusis klaidų lygis turėtų būti vertinamas atsižvelgiant į daugiamečių grynųjų finansinių pataisų ir lėšų susigrąžinimo pobūdį.

Komisija atkreipia dėmesį į Audito Rūmų nustatytą labiausiai tikėtiną klaidų lygį, kuris yra mažesnis nei praėjusiais metais. Komisija taip pat atkreipia dėmesį į tai, kad, kaip nurodyta Žemės ūkio ir kaimo plėtros GD 2013 m. metinėje veiklos ataskaitoje, Komisijos valstybėms narėms nustatytų grynųjų finansinių pataisų ir iš paramos gavėjų susigrąžintų EŽŪFKP lėšų suma 2013 m. siekė 327,77 mln. EUR (2,53 % visų išlaidų).

4.1 diagrama. Labiausiai tikėtino klaidų lygio pasiskirstymas pagal klaidų tipą

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

Kaimo plėtra

4.7. Kaimo plėtros išlaidų srityje iš 162 į imtį įtrauktų operacijų 92 (57 %) buvo paveiktos klaidų, iš kurių 48 (52 %) buvo kiekybiškai įvertinamos klaidos.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

4.7. Kaimo plėtros srityje Audito Rūmų nustatytų klaidų dažnis sumažėjo nuo 63 % 2012 m. iki 57 %. Klaidų lygis kaimo plėtros srityje turi būti vertinamas atsižvelgiant ir į kaimo plėtros politikos plataus užmojo tikslus.

Komisija atkreipia dėmesį į tai, kad 11 iš pirmiau minėtų kiekybiškai įvertintų klaidų buvo susijusios tik su kompleksinės paramos pažeidimais. Todėl, Komisijos nuomone, kadangi kompleksinės paramos reikalavimai neturi poveikio nei ūkininkų tinkamumui gauti BŽŪP paramą (1 ir 2 ramsčiai), nei mokėjimų tvarkingumui, atmetus šias klaidas, kiekybiškai įvertinamų klaidų paveiktų operacijų skaičius sumažėja iki 37 (40 %).

Savo 2013 m. patikinimo pareiškime Žemės ūkio ir kaimo plėtros GD generalinis direktorius išlygas dėl kaimo plėtros išlaidų numatė taikyti 19 valstybių narių (31 mokėjimo agentūrai). Išlygos pateiktos atsižvelgiant į reikšmingą su operacijomis susijusių trūkumų lygį, prie jų pridėtas atitinkamoms valstybėms narėms skirtas prašymas ištaisyti trūkumus taikant taisomuosius veiksmus.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

4.8. 20 galutinių paramos gavėjų padarytų kiekybiškai įvertinamų klaidų atvejų nacionalinės institucijos turėjo pakankamai informacijos (iš galutinių paramos gavėjų, jų auditorių ar pačių nacionalinių institucijų atliktų patikrų), kad galėtų užkirsti kelią, aptikti ir ištaisyti klaidas prieš išlaidų deklaravimą Komisijai. Jei visa ši informacija būtų panaudota taisant klaidas, įvertintas labiausiai tikėtinas šio skyriaus klaidų lygis būtų buvęs 4,7 procentinio punkto mažesnis. Be to, Audito Rūmai nustatė, kad 3 atvejais Audito Rūmų nustatytas klaidas padarė nacionalinės institucijos. Šių klaidų poveikis įvertintam labiausiai tikėtinam klaidų lygiui buvo 0,5 procentinio punkto.

4.9. Audito metu buvo nagrinėjamos operacijos, susijusios su 31 skirtinga priemone. Iš 162 operacijų 61 buvo susieta su plotu ir 101 nesusieta su plotu. Klaidos buvo nustatytos į imtį įtrauktose operacijose visose 16 aplankytų valstybių narių. Kaip ir ankstesniais metais, didžioji 4.6 dalyje nurodyta labiausiai tikėtino klaidų lygio dalis (75 %) buvo susijusi su priemonėmis, nesusietomis su plotu .

4.10. Daugelio kiekybiškai įvertinamų klaidų priežastis buvo ta, kad nebuvo laikomasi finansavimo tinkamumo reikalavimų visų pirma susijusių su:

- a) agrarinės aplinkosaugos reikalavimais;
- b) specialiais investiciniais projektams, paramos gavėjams ir išlaidoms skirtais reikalavimais;
- c) viešųjų pirkimų taisyklėmis.

Visų šių reikalavimų analizė pateikta tolesnėse dalyse.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

4.8. Komisija pritaria, kad daugelį Audito Rūmų aptiktų klaidų nacionalinės valdžios institucijos veikiausiai galėjo nustatyti pačios: BŽŪP taisyklėmis valstybėms narėms suteikiamos visos priemonės daugumai klaidų rizikos veiksnių sušvelninti. Pritaikius 2011, 2012 ir 2013 m. Žemės ūkio ir kaimo plėtros GD generalinio direktoriaus numatytas išlygas, bendradarbiaujant su valstybėmis narėmis parengti išsamūs veiksnių planai, kuriais siekiama nustatyti pagrindines klaidų priežastis ir tinkamus taisomuosius veiksmus.

2014–2020 m. programavimo laikotarpiu į visas kaimo plėtros programas reikalaujama įtraukti priemonių tikrinimo ir kontroliavimo galimybių *ex ante* vertinimą, kurį kartu atlieka vadovaujančioji institucija ir mokėjimo agentūra.

Be to, nuo 2013 m. Komisija pradėjo intensyviau vykdyti kaimo plėtros išlaidų auditus.

4.9. Kai kuriose valstybėse narėse atlikdama savo auditus, Komisija nustatė panašių trūkumų kaip Audito Rūmai. Kad būtų apsaugotas ES biudžetas, atitinkamoms valstybėms narėms pritaikytos nemažos grynosios finansinės pataisos (arba, siekiant atlikti tokias pataisas, vykdomos atitikties patvirtinimo procedūros).

Be to, pritaikius išlygas, atitinkamos valstybės narės privalo imtis taisomųjų veiksnių (žr. 4.8 dalį).

Iš mažesnio su plotu susijusių priemonių klaidų lygio matyti, kad, tinkamai įgyvendinant integruotą administravimo ir kontrolės sistemą (IAKS), tai yra veiksminga klaidų prevencijos ir taisymo sistema.

4.10. Komisija taip pat nustatė panašių atvejų atlikdama savo auditus valstybėse narėse. Prireikus Komisija nacionalinėms institucijoms teikia rekomendacijas dėl taisomųjų veiksnių ir pasirūpina, kad ES lėšomis nebūtų dengiamos netinkamos finansuoti išlaidos.

Daugelis Audito Rūmų nurodytų konkrečių reikalavimų nėra nustatyti Europos Sąjungos teisės aktuose – tai yra tinkamumo kriterijai, nustatyti valstybių narių, kad šios galėtų veiksmingiau įgyvendinti savo kaimo plėtros politikos tikslus.

Dėl viešųjų pirkimų žr. atsakymą į 4.13 dalies pastabas.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

4.11. Audituota imtis apėmė 36 operacijas, susijusias su agrarinės aplinkosaugos išmokomis, skirtas paramos gavėjams, kurie taiko žemės ūkio produkcijos metodus, suderinamus su aplinkos, kraštovaizdžio ir gamtos išteklių apsauga. Audito Rūmai nustatė, kad septyniais atvejais (19 %) ūkininkai nesilaikė visų su išmoka susijusių sąlygų. Tokios Audito Rūmų nustatytos klaidos pavyzdys pateiktas 4.1 langelyje.

4.1 langelis.- Tinkamumo klaidos pavyzdys: agrarinės aplinkosaugos įsipareigojimų nesilaikymas

Paramos gavėjas Italijoje (Sardinijoje) įsipareigojo nebe naudoti kenksmingų augalų apsaugos produktų arti šokams. Patikros vietoje metu Audito Rūmai nustatė, kad paramos gavėjas šiuos produktus naudojo 12 kartų audituoto laikotarpio metu.

Agrarinės aplinkosaugos įsipareigojimų nesilaikymo atvejai taip pat buvo nustatyti Italijoje (Pjemonte), Vengrijoje, Nyderlanduose, Lenkijoje ir Rumunijoje.

4.12. Tinkamumo kriterijai ir atrankos procedūros padeda pagalbai teikti tiksliau tam tikroms paramos gavėjų kategorijoms, tokiu būdu siekiant pagerinti kaimo plėtros išlaidų veiksmingumą. Tačiau iš 101 tikrintos operacijos, susijusios su investicininiais projektais, 24 (24 %) neatitiko tinkamumo reikalavimų. Vienas šios klaidos tipo pavyzdys pateiktas 4.2 langelyje.

4.2 langelis. Tinkamumo klaidos pavyzdys: paramos gavėjo netinkamumas

Pagal priemonę „žemės ūkio ir miškininkystės produktų vertės didinimas“ teikiama investicinė parama. Pagalba turėtų būti skiriama tam tikro dydžio įmonėms, kadangi laikoma, kad jos geriau prisideda prie vietinių produktų vertės didinimo. Portugalijoje su šia priemone susiję paramos gavėjai turi turėti mažiau nei 750 darbuotojų arba mažesnę nei 200 milijonų eurų apyvartą. Laikantis šio reikalavimo turi būti pateikti įmonių kontroliavimo duomenys (pavyzdžiui, didžiausi akcininkai).

Portugalijoje audituotas paramos gavėjas gavo 523 644 eurų ES pagalbą, kad galėtų įsigyti daugiau savo alyvuogių aliejaus gamybos įrangos. Audito Rūmai nustatė, kad įmonė priklausė dviem didelėms tarptautinėms bendrovėms, todėl atsižvelgiant į tinkamumą dydžio reikalavimai buvo viršyti daugiau nei 300 kartų. Paramos gavėjas nebuvo tinkamas ją gauti ir neturėjo būti skirta jokia išmoka.

Tinkamumo reikalavimų nesilaikymas investicinių projektų ar atitinkamų išlaidų atveju taip pat buvo nustatytas Bulgarijoje, Danijoje, Vokietijoje (Brandenburge ir Berlyne), Graikijoje, Ispanijoje (Andalūzijoje), Prancūzijoje, Italijoje (Pjemonte), Latvijoje, Nyderlanduose, Austrijoje, Lenkijoje, Portugalijoje (Azoruose), Rumunijoje ir Suomijoje.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

4.11. Komisija atkreipia dėmesį į tai, kad Audito Rūmų nustatytų su agrarinės aplinkosaugos išmokomis susijusių klaidų dažnis sumažėjo nuo 26 % 2012 m. iki 19 % 2013 m.

2007–2013 m. programavimo laikotarpiu Komisija visose valstybėse narėse atliko agrarinės aplinkosaugos priemonių įgyvendinimo auditą. Nepaisant likusių trūkumų, per minėtą laikotarpį bendra įgyvendinimo kokybė pagerėjo.

4.1 langelis. Tinkamumo klaidos pavyzdys – agrarinės aplinkosaugos įsipareigojimų nesilaikymas

Kalbant apie Audito Rūmų minėtas valstybes nares, Komisija taip pat nustatė trūkumų ir šiuo metu Vengrijai, Italijai (Pjemontui), Nyderlandams, Lenkijai ir Rumunijai taikomos atitikties patvirtinimo procedūros – pagal jas bus atliktos grynosios finansinės pataisos, kuriomis bus padengta ES biudžetui kylanti rizika.

4.12. Remdamasi savo atliktų auditų rezultatais, Komisija pritaikė atitinkamas finansines pataisas ir prireikus darys tai ir toliau. Klaidų lygiui kaimo plėtros srityje mažinti skirtuose veiksmų planuose tinkamumas finansuoti ir atrankos kriterijai yra du iš gvildenamų klausimų.

4.2 langelis. Tinkamumo klaidos pavyzdys – paramos gavėjo netinkamumas

Komisija pritaria Audito Rūmų išreikštam 4.2 langelyje pateikto pavyzdžio vertinimui ir šiuo atžvilgiu ims tolesnių veiksmų taikydama atitikties patvirtinimo procedūrą. Komisija jau žinojo apie nustatytą trūkumą; 2012 m. per vieną iš savo audito vizitų Portugalijoje ji nustatė mažosioms ir vidutinėms įmonėms taikomų tinkamumo kriterijų tikrinimo trūkumą. Taikant atitikties patvirtinimo procedūrą, dėl šių trūkumų bus pasiūlyta atlikti grynąją finansinę pataisą.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

4.13. 24 tikrintų operacijų atveju paramos gavėjas turėjo laikytis viešųjų pirkimų taisyklių. Šios taisyklės skirtos užtikrinti, kad būtinos prekės ir paslaugos bus įsigytos palankiausiomis sąlygomis, garantuojant lygias galimybes sudaryti viešąsias sutartis bei laikytis skaidrumo ir nediskriminacijos principų. Audito Rūmai nustatė, kad 11 atvejų nebuvo laikytasi vienos ar daugiau taisyklių. Iš jų 5 klaidos buvo kiekybiškai įvertinamos klaidos, kadangi jos buvo susijusios su rimtais viešųjų pirkimų taisyklių pažeidimais. Vienas pavyzdys pateiktas 4.3 langelyje.

4.3 langelis. Tinkamumo klaidos pavyzdys: viešųjų pirkimų taisyklių nesilaikymas

Prancūzijoje kaimo savivaldybė gavo EŽŪFKP finansavimą viešojo pastato renovacijos ir papildinimo projektui, įskaitant statybą ir konsultacines paslaugas.

Vienos su projektu susijusios sutarties atveju savivaldybė nesudarė sutarties su mažiausią kainą pasiūliusiu teikėju, nepateikdama jokių šių sprendimą patvirtinančių dokumentų. Konsultacinėms paslaugoms paramos gavėjas gavo tris paraiškas dėl reiškiamo susidomėjimo be kainos pasiūlymo. Nors buvo manoma, kad visų trijų teikėjų profesiniai gebėjimai buvo tinkami projektui, paramos gavėjas derėjosi dėl kainos tik su viena bendrove, o sutartį sudarė kitų dviejų teikėjų nepaprašęs pateikti pasiūlymus.

Kadangi nebuvo laikomasi pagrindinio vienodo požiūrio ir skaidrumo viešųjų pirkimų principo, atitinkamos išlaidos yra netinkamos.

Audito Rūmai taip pat nustatė viešųjų pirkimų taisyklių pažeidimų Bulgarijoje, Vokietijoje (Brandenburge ir Berlyne, Saksonijoje), Ispanijoje (Andalūzijoje), Nyderlanduose, Lenkijoje, Rumunijoje ir Suomijoje.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

4.13. Viešieji pirkimai yra svarbiausia 4.8 dalyje minėtų kaimo plėtros veiksmų planų tema.

Komisija taip pat norėtų pabrėžti, jog su viešaisiais pirkimais susijusi klaida nebūtinai reiškia sukčiavimą arba netinkamą ES lėšų panaudojimą. Viešųjų pirkimų taisyklių nesilaikymas taip pat dar nereiškia, kad visos atitinkamos išlaidos yra netinkamai panaudotos lėšos. Labai dažnai su konkrečiu veiksniu susiję politikos tikslai iš tiesų pasiekiami, taigi mokesčių mokėtojų pinigai neprarandami.

Kad užtikrintų esamų viešųjų pirkimų taisyklių laikymąsi, Komisija priėmė naujas grynųjų finansinių pataisų, susijusių su išlaidoms, Sąjungos finansuojamomis pagal pasidalijamąjį valdymą, kurias dėl viešojo pirkimo taisyklių nesilaikymo turi atlikti Komisija, nustatymo gaires (Komisijos sprendimas C(2013) 9527). Pagal šias gaires sprendimas dėl viešųjų pirkimų taisyklių nesilaikymo priimamas remiantis proporcingumo principu. Kalbant apie Audito Rūmų 4.3 langelyje pateiktus pavyzdžius, Komisijos tarnybos taip pat nustatė reikšmingų trūkumų tam tikrose valstybėse narėse. Šiuo metu vykdomos atitikties patvirtinimo procedūros ir prireikus bus pritaikytos finansinės pataisos.

4.3 langelis. Tinkamumo klaidos pavyzdys: viešųjų pirkimų taisyklių nesilaikymas

Žr. atsakymus į 4.13 dalies klausimus.

Žr. atsakymus į 4.13 dalies klausimus.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

4.14. Valdymo ir kontrolės sistemų trūkumai gali paveikti daugelį mokėjimų, kadangi jie susiję su visomis to paties tipo operacijomis, tvarkomomis atitinkamoje sistemoje. Iš 92 Audito Rūmų nustatytų klaidų, 40 % buvo susijusios daugiau nei vieną operaciją veikiančiomis sąlygomis. Šios klaidos gali turėti finansinį poveikį arba gali jo neturėti. Tokios Audito Rūmų nustatytos klaidos pavyzdys pateiktas 4.4 langelyje.

4.4 langelis. Daugiau nei vieną operaciją veikiančios klaidos pavyzdys

Ikipensinio amžiaus ūkininkai, kurie baigia žemės ūkio veiklą, kad savo valdą perduotų kitiems ūkininkams, gali pasinaudoti ankstyvo išėjimo į pensiją parama iš EŽŪFKP. Lenkijoje kaimo plėtros programoje nustatyta, kad ankstyvo išėjimo į pensiją paramos suma turi būti sumažinta valstybinės pensijos suma, paramos gavėjui sulaukus įstatymais nustatyto pensinio amžiaus ir jei jis turėjo pensijos draudimą ne mažiau nei 25 metus.

Mokėjimo agentūra neturėjo nustačiusi tinkamų patikrų, kad užtikrintų šio reikalavimo laikymąsi. Todėl 63 metų paramos gavėjas ir toliau gavo visą ankstyvo išėjimo į pensiją paramos sumą, neatėmus valstybinės pensijos sumos, nors jis atitiko sąlygas, kad ji būtų atimta. Audito Rūmai daro išvadą, kad ankstyvo išėjimo į pensiją paramos dalis, kuri turėjo būti sumokėta iš nacionalinio socialinio draudimo fondo kaip valstybinė pensija, yra netinkama finansavimui iš EŽŪFKP. Ši klaida Lenkijoje veikia kitas operacijas, kai ūkininkas atitinka pirmiau aprašytas sąlygas.

Daugiau nei vieną tikrintą mokėjimą veikiančios finansinį poveikį turinčios klaidos taip pat buvo nustatytos Nyderlanduose, Portugalijoje (Azoruose ir žemyninėje teritorijoje) ir Suomijoje.

4.4 langelis. Daugiau nei vieną operaciją veikiančios klaidos pavyzdys

Komisija norėtų patikslinti, jog šiuo atveju turima omeny ne tai, kad į pensiją išėjusiam asmeniui išmokėta dviguba išmoka, o tai, kad ES biudžetas patyrė išlaidas, kurios turėjo būti padengtos iš nacionalinio biudžeto.

Komisija Audito Rūmams pritaria, jog nacionalinės institucijos turėjo užtikrinti, kad bet kokia paramos gavėjui priklausanti valstybinės pensijos suma būtų išskaičiuota iš ankstyvo išėjimo į pensiją paramos sumos, neatsižvelgiant į tai, kad paramos gavėjas nepareikalavo išmokėti jam valstybinę pensiją. Kad apsaugotų ES finansinius interesus ir susigrąžintų visas netinkamai paskirtas išmokas, Komisija, taikydama atitikties patvirtinimo procedūrą, dėl Audito Rūmų nustatytų faktų ėmėsi tolesnių veiksmų nacionalinių valdžios institucijų atžvilgiu.

Kad apsaugotų ES finansinius interesus ir, atlikdama grynąsias finansines pataisas, susigrąžintų visas netinkamai paskirtas išmokas, Komisija, taikydama atitikties patvirtinimo procedūrą, ėmėsi tolesnių veiksmų dėl Audito Rūmų nustatytų sisteminių klaidų (t. y. valdymo ir kontrolės sistemų trūkumų).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

4.15. Pagal kai kurias EŽŪFKP⁽¹⁸⁾ pagalbos schemas ES paramos gavėjai yra teisiškai įpareigoti laikytis „kompleksinės paramos“ sąlygų, kaip nurodyta 3.12 dalyje. Nors 24 (39 %) iš 61 aplankyto ūkininko, kuris turėjo laikytis kompleksinės paramos reikalavimų, jų nesilaikė, įvertinto klaidų lygio poveikis yra santykinai žemas (0,2 procentinio punkto). Ūkininkai buvo ypač linkę pažeisti taisyklės dėl gyvūnų identifikavimo ir registravimo.

Aplinka, žuvininkystė ir sveikata

4.16. Aplinkos, žuvininkystės ir sveikatos politikos srityje iš 15 į imtį įtrauktų operacijų 4 (27 %) buvo paveiktos kiekybiškai neįvertinamų klaidų.

ATRINKTŲ KONTROLĖS SISTEMŲ TIKRINIMAS**Kaimo plėtra**

Valstybių narių sistemos, susijusios su operacijų tvarkingumu

4.17. **4.2 priede** pateikta Audito Rūmų sistemų tikrinimo rezultatų santrauka⁽¹⁹⁾.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

4.15. Kompleksinės paramos reikalavimų laikymasis nėra kriterijus, pagal kurį vertinama teisė gauti BŽŪP išmokas, todėl šių reikalavimų kontrolė nesujusi su operacijų teisėtumu ir tvarkingumu. Kompleksinė parama – tai mechanizmas, pagal kurį ūkininkai baudžiami, kai nesilaiko taisyklių, kurios apskritai yra ne BŽŪP, o kitose politikos srityse nustatytos taisyklės, ir taikomos ES piliečiams nepaisant BŽŪP. Todėl Komisija laikosi nuomonės, kad, apskaičiuojant BŽŪP srities klaidų lygius, neturėtų būti atsižvelgiama į baudas, nustatytas už kompleksinės paramos reikalavimų nesilaikymą.

Komisija taip pat mano, kad naujojoje BŽŪP teisinėje sistemoje teisės aktų leidėjas aiškiai patvirtino, jog šis požiūris taikomas visai BŽŪP paramai, Reglamento (ES) Nr. 1306/2013 97 straipsnio 4 dalyje nurodydamas, kad „administracinės nuobaudos paskyrimu nedaromas poveikis išmokų, kurioms ji taikoma, teisėtumui ir tvarkingumui“.

Dėl Audito Rūmų nustatytų su gyvūnų identifikavimo ir registravimo reikalavimų laikymusi susijusių trūkumų, Komisija pritaria Audito Rūmų pastabai ir, atlikdama savo kompleksinės paramos auditus, šioms reikalavimams skiria ypač daug dėmesio.

⁽¹⁸⁾ Kaip nustatyta Tarybos reglamento (EB) Nr. 1698/2005 50a straipsnyje (OL L 277, 2005 10 21, p. 1).

⁽¹⁹⁾ Su plotu susietų kaimo plėtros priemonių atveju kai kurie pagrindiniai elementai, kaip antai tinkamas finansuoti plotas, tikrinami taikant integruotą administravimo ir kontrolės sistemą (IAKS), kuri yra aprašyta 3.17 dalyje. Kiti tinkamumo reikalavimai tikrinami taikant specialias kontrolės priemones. Kaip aprašyta **3.2 priede**, Audito Rūmai įvertino IAKS sistemas keturiuose mokėjimo agentūrose ir nustatė, kad jos buvo veiksmingos vienu atveju, iš dalies veiksmingos dviem atvejais ir neveiksmingos vienu atveju.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

4.18. Valstybių narių institucijoms tenka atsakomybė įdiegiant ir taikant visų pirma:

- a) tinkamas administracines ir kontrolės procedūras, kad būtų užtikrintas pareiškėjo pateiktų deklaracijų tikslumas ir tinkamumo reikalavimų laikymasis;
- b) patikras vietoje, kurios, priklausomai nuo pagalbos schemos, turėtų apimti ne mažiau kaip 5 % visų paramos gavėjų arba išlaidų ⁽²⁰⁾;
- c) sistemą užtikrinti, kad laikomasi kompleksinės paramos reikalavimų.

4.19. Audito Rūmų auditas apėmė atitinkamų teisės aktų nuostatų laikymąsi ir sistemų veiksmingumo užtikrinant operacijų tvarkingumą įvertinimą. Kad galėtų apimti daugiau sistemų ir pasiekti efektyvumo, Audito Rūmai, atlikdami sistemų vertinimą, iš dalies rėmėsi Komisijos (DG AGRI) atliktais auditais (žr. 4.23 dalį).

4.20. Valstybių narių tikrintose sistemose Audito Rūmai nustatė šiuos pagrindinius trūkumus ⁽²¹⁾:

- administracinių patikrų trūkumai, susiję su tinkamumo finansuoti sąlygomis ir išsipareigojimais, pavyzdžiui, nenustatomas netinkamas PVM arba dvigubo finansavimo rizika septyniose iš aštuonių valstybių narių;

4.20. Komisija žino apie valstybių narių EŽŪFKP kontrolės sistemų trūkumus. Žemės ūkio ir kaimo plėtros GD 2013 m. metinėje veiklos ataskaitoje beveik pusei mokėjimo agentūrų dėl EŽŪFKP išlaidų pritaikytos išlygos su prašymu imtis būtinų taisomųjų veiksmų. Kaip Audito Rūmai nurodė 4.19 dalyje, atlikdami valstybių narių sistemų vertinimą, jie iš dalies rėmėsi per Komisijos tarnybų atliktus atitikties auditus nustatytais faktais.

Jeigu, atlikdama auditus, Komisija nustato administracinių patikrų trūkumų, ji imasi juos šalinti taikydama atitikties patvirtinimo procedūrą, kad apsaugotų ES finansinius interesus.

Komisija žino apie trūkumus, susijusius su tinkamumo finansuoti problemomis, įskaitant viešųjų pirkimų procedūrą ir PVM. Šios problemos yra pagrindinė valstybėse narėse atliekamų investicinių priemonių auditų tema. Be to, šios problemos buvo ir tebėra gvildenamos kartu su valstybėmis narėmis klaidų lygiui mažinti parengtuose veiksmų planuose.

2014–2020 m. finansavimo laikotarpiu supaprastintos viešosioms įstaigoms skirtos tinkamumo gauti PVM kompensaciją taisyklės, taigi klaidų rizika turėtų sumažėti.

⁽²⁰⁾ Komisijos reglamento (ES) Nr. 65/2011 12 ir 25 straipsniai (OL L 25, 2011 1 28, p. 8).

⁽²¹⁾ **4.2 priede** nurodytos valstybės narės, kuriose buvo nustatyti trūkumai.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

- nepakankamas išlaidų pagrįstumo vertinimas visose keturiose valstybėse narėse, kuriose buvo tikrinamas šis aspektas, pavyzdžiui, lyginant su orientacinėmis išlaidomis ir konkurencinio viešojo pirkimo taikymu;
- trūkumai toliau atsižvelgiant į mokėjimo agentūrų nustatytus trūkumus, pavyzdžiui, taikant sumažinimus ar susigrąžinimus keturiose iš šešių valstybių narių;
- nepakankama patikrų vietoje kokybė (pavyzdžiui, jos neapima visų išipareigojimų ir prievolių) penkiose iš aštuonių valstybių narių;
- kompleksinės paramos patikrų kontrolės sistemos koncepcijos ir įgyvendinimo trūkumai visose keturiose valstybėse narėse, pavyzdžiui, nepakankami nacionaliniai GAAB standartai ar neteisingas nitrato direktyvos įgyvendinimas nacionaliniu lygmeniu.

Šie trūkumai buvo labai panašūs į trūkumus, kurie buvo nustatyti ir apie kuriuos buvo pranešta pastaruosius dvejus metus tikrinus valstybių narių sistemas⁽²²⁾. Šie trūkumai didžia dalimi paaiškina operacijų testavimo metu nustatytas klaidas (žr. 4.8 dalį).

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Komisija pritaria, kad sąnaudų pagrįstumo administracinės patikros yra labai svarbios kontrolės sistemos veiksmingumui užtikrinti. Atlikdama atitikties auditus, Komisija taip pat nustatė sąnaudų pagrįstumo vertinimo trūkumų, todėl, kad apsaugotų ES finansinius interesus, ėmėsi taikyti grynąsias finansines pataisas jiems pašalinti.

Komisija norėtų atkreipti dėmesį, kad kitu – 2014–2020 m. – programavimo laikotarpiu išmokoms kompensuoti bus plačiau taikomi supaprastinti sąnaudų skaičiavimo metodai (finansavimas nustatyto dydžio suma, standartiniai vieneto įkainiai ir vienkartinės išmokos). Taip turėtų būti prisidedama prie veiksmingesnio ir tinkamesnio fondų lėšų panaudojimo.

Taikydama atitikties patvirtinimo procedūras, Komisija imasi tolesnių veiksmų dėl visų per jos atliekamus auditus nustatytų sisteminių trūkumų, įskaitant tuos, kurie susiję su valstybių narių pažeidimais ir skolų valdymu. Užbaigiant tokias procedūras, bendra ES biudžetui kylanti rizika padengiama pritaikius grynąsias finansines pataisas. Komisija žino apie trūkumus, kuriuos Audito Rūmai nustatė keturiose valstybėse narėse, ir šiuo metu ES biudžetui apsaugoti jau vykdomos atitikties patvirtinimo procedūros.

Komisija taip pat nustatė patikrų vietoje kokybės trūkumų. Kad apsaugotų ES finansinius interesus, Komisija sistemingai šalina trūkumus taikydama atitikties patvirtinimo procedūrą.

Komisija pritaria Audito Rūmų nuomonei dėl trijų iš minėtų valstybių narių, nes ją patvirtina tose mokėjimo agentūrose Komisijos atliktų kompleksinės paramos auditų rezultatai.

Ketvirtoji valstybė narė įtraukta į 2015 m. audito programą.

⁽²²⁾ 2012 m. metinės ataskaitos 4 skyriaus 4.21–4.25 dalys ir 2011 m. metinės ataskaitos 4 skyriaus 4.22–4.32 dalys.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

4.21. Audito Rūmai nustatė viešųjų pirkimų taisyklių patikrų trūkumus, kurie buvo akivaizdūs visose trijose valstybėse narėse, kuriose buvo tikrinamas šis reikalavimas. Audito Rūmai patikrino 17 su viešaisiais pirkimais susijusių operacijų, iš kurių aštuonios (47 %) buvo veikiamos klaidų. Trim iš aštuonių atvejų buvo nustatytos netinkamos išlaidos, kurios iš viso sudarė daugiau nei 4,8 milijono eurų EŽŪFKP pagalbos. Vienas pavyzdys, kai valstybė narė patikromis nenustatė netinkamų išlaidų, pateiktas 4.5 langelyje.

4.5 langelis. Vienos valstybės narės nepakankamos administracinių patikrų kokybės pavyzdys

Vienu tikrintu viešųjų pirkimų atveju Latvijoje mokėjimo agentūra pati buvo 2 milijonų eurų EŽŪFKP paramos, susijusios su trečiosioms šalims patikėta IT sistema, gavėja.

Audito Rūmai nustatė, kad IT sistemos sutartis ir tolesnė IT priežiūra buvo skirta įmonei pagal viešųjų pirkimų procedūrą, veikiamą kelių rimtų klaidų. Pavyzdžiui, mokėjimo agentūra netinkamai taikė derybų procedūrą (nors nebuvo laikomasi atitinkamų sąlygų) vietoj pagal teisės aktus reikalaujamos atviros ar ribotos procedūros. Kadangi nebuvo laikomasi privalomų procedūrų, išlaidos yra netinkamos gauti ES finansavimą.

Pastaruosius dvejus metus Audito Rūmai pranešė apie labai panašius atvejus, susijusius su IT sistemų ir paslaugų viešaisiais pirkimais, kuomet mokėjimo agentūra pati buvo EŽŪFKP paramos gavėja ir nesilaikė viešųjų pirkimų taisyklių⁽²³⁾. Tai rodo, kad už ES pagalbos tikrinimą atsakingos institucijos ne visuomet pačios laikosi taisyklių.

4.5 langelis. Vienos valstybės narės nepakankamos administracinių patikrų kokybės pavyzdys

Komisija imsis tolesnių veiksmų dėl Audito Rūmų nurodytų problemų atlikdama atitikties auditą.

Kalbant apie ankstesnėse Audito Rūmų metinėse ataskaitose minėtus pavyzdžius, Komisija ėmėsi tolesnių veiksmų dėl Audito Rūmų nustatytų faktų taikydama sąskaitų atitikties patvirtinimo procedūras ir prireikus pritaikys grynąsias finansines pataisas.

Komisijos sistemos, susijusios su operacijų tvarkingumu

Komisijos sąskaitų patvirtinimo procedūros

4.22. Didžiosios žemės ūkio išlaidų dalies valdymą dalijasi valstybės narės ir Komisija. Paramos lėšas sumoka valstybės narės, kurios vėliau gauna kompensaciją iš Komisijos (kas mėnesį EŽŪGF ir kas tris mėnesius EŽŪFKP atveju). Kad Komisija užtikrintų galutinę atsakomybę vykdant biudžetą, ji taiko dvi atskiras procedūras:

⁽²³⁾ 2012 m. metinė ataskaita, 4 skyriaus 4.6 langelis ir 2011 m. metinė ataskaita, 4 skyriaus 4.2 langelis.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

- a) *metinę finansinę patvirtinimo procedūrą*, susijusią su kiekvienos akredituotos mokėjimo agentūros metinėmis finansinėmis ataskaitomis ir vidaus kontrolės sistema. Atitinkamas sąskaitų patvirtinimo sprendimas pagrįstas nepriklausomų sertifikavimo įstaigų valstybėse narėse atliktais auditais, kurie pateikiami Komisijai;
- b) *daugiametę atitikties patvirtinimo procedūrą*, pagal kurią atitinkama valstybė narė gali atlikti finansinius pataisymus, jei vienais ar keleriais finansiniais metais įgyvendinant išlaidas nebuvo laikomasi ES taisyklių. Atitinkami sprendimai dėl atitikties yra pagrįsti Komisijos atliktais auditais.

4.23. Audito Rūmai patikrino 20 Komisijos atitikties auditų atitiktį tarptautiniams audito standartams. Dauguma pagrindinių elementų buvo įdiegta ir atitiko pagrindinius norminius reikalavimus. Palyginti su praėjusiais metais, Audito Rūmai nustatė pagerėjimą, pavyzdžiui, susijusį su audito dokumentais, ir mano, kad Komisijos atlikti EŽŪFKP ir kompleksinio paramos susiejimo auditų rezultatai buvo pakankamos kokybės, kad Audito Rūmai juos galėtų naudoti kaip savo pačių atliktų valstybių narių sistemų vertinimų dalį. Tačiau trūkumai išlieka, visų pirma EŽŪGF atveju, jie susiję su kokybės kontrole, sistemingu kontrolinių sąrašų naudojimu bei tuo, kaip vertinami įrodymai ir rengiamos išvados. Panašias pastabas Audito Rūmai buvo pateikę paskutiniaisiais dvejais metais ⁽²⁴⁾.

4.24. DG AGRI pranešė, kad 2013 m. jo atitikties auditai apėmė 42 % EŽŪGF ir EŽŪFKP išlaidų, – tiek pat, kiek ir 2012 m. Išlaidos, kurias apima Komisijos auditas, yra tiesiogiai susijusios su finansiniais pataisymais. Tačiau Audito Rūmai negalėjo patikrinti skaičiaus tikslumo, kadangi Komisija negalėjo Audito Rūmams pateikti pakankamos informacijos, kaip tai buvo apskaičiuota.

4.23. Komisija palankiai vertina Audito Rūmų pripažinimą, kad audito procedūros buvo patobulintos. Kalbant apie nustatytus su EŽŪGF susijusius trūkumus, sistema toliau tobulinama.

4.24. Audito Rūmai pateikė keletą įdomių ir aktualių pastabų dėl išsamios per auditus tikrinamų išlaidų aprėpties apskaičiavimo metodikos. Komisija jas išnagrinės, kad suderintų aprėpties skaičiumus įgyvendindama savo naują daugiametę audito darbo programą.

⁽²⁴⁾ 2012 m. metinės ataskaitos 4 skyriaus 4.27 dalis ir 2011 m. metinės ataskaitos 4 skyriaus 4.41 dalis.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

4.25. Komisijos atitikties auditai yra pagrįsti sistemų vertinimu, jų metu netikrinamas finansinėse ataskaitose atspindimų operacijų tvarkingumas. Imtys yra atrenkamos remiantis profesine nuovoka arba atsitiktiniu būdu ir apima su keletu biudžetinių metų susijusias išlaidas, tačiau jos nėra reprezentatyvios. Todėl Komisijai atliekant audito darbą negalima apskaičiuoti metinio klaidų lygio, o po auditų dauguma atvejų atliekami nustatyto dydžio finansiniai pataisymai. Nustatyto dydžio pataisymai turėtų būti naudojami tada, kai neįmanoma tiksliai nustatyti netinkamai panaudotų sumų⁽²⁵⁾. Be to, nustatyto dydžio pataisymai, paprastai 2 % arba 5 % taikomi nepaisant to, kiek buvo nustatyta kontrolės trūkumų.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

4.25. Sertifikavimo įstaigos patikrins reprezentatyvią iš 2014 m. deklaracijos atrinktų operacijų imtį, ir tai suteiks joms galimybę pateikti nuomonę dėl operacijų teisėtumo bei tvarkingumo ir patvirtinti klaidų lygį. Kita vertus, Komisijos atitikties audito darbo tikslas – gauti patikinimą, kad pagal pasidalijamojo BŽŪP valdymo principų valstybių narių įdiegtos valdymo ir kontrolės sistemos atitinka taisykles, ir apsaugoti ES biudžetą taikant grynąsias finansines pataisas tais atvejais, kai nustatomi šių sistemų trūkumai. Per Komisijos atitikties patvirtinimo auditus nesiekama atlikti pagrindinių testų, kad būtų galima apskaičiuoti kiekvienos mokėjimo agentūros, kuriai svarstoma pritaikyti finansinę pataisą, klaidų lygius. Per audito vizitus tikrinamos imtys skirtos vertinamai sistemai patikrinti. Todėl nereikalaujama, kad jos būtų reprezentatyvios.

Grynosios finansinės pataisos nustatomos pagal pažeidimo pobūdį bei sunkumą ir ES biudžetui padarytą finansinę žalą. Esant galimybei, suma apskaičiuojama remiantis faktiškai padarytais nuostoliais arba atlikus ekstrapoliaciją. Jeigu, dedant proporcingas pastangas, to padaryti neįmanoma, jeigu valstybės narės nepasinaudoja galimybe atlikti papildomą darbą, kad pateiktų skaičiavimais pagrįstą ES biudžeto nuostolių vertinimą, arba jeigu pastarasis yra neišsamus ar nepakankamai tikslus, taikomos vienodo dydžio normos, kuriomis atsižvelgiama į nustatytų nacionalinių valdymo ir kontrolės sistemų trūkumų pobūdį ir sunkumą. Finansinių pataisų taikymo taisyklės peržiūrėtos 2013–2020 m. BŽŪP teisinę sistemą reglamentuojančiame horizontaliajame reglamente (Reglamente (ES) Nr. 1306/2013), kuriame reikalaujama nustatyti tikslus ES biudžetui kylančios rizikos vertinimo kriterijus. Šiuo tikslu deleguotojo akto nuostatose tiksliau nustatytas metodas ir kriterijai, skirti grynosios finansinės pataisos sumai apskaičiuoti proporcingai neteisėtų išlaidų rizikai. Pavyzdžiui, jeigu kontrolės sistemoje aptinkami trys trūkumai arba daugiau, bus taikomos griežtesnės taisyklės ir atliekamos didesnės grynosios finansinės pataisos.

⁽²⁵⁾ 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 dėl Sąjungos bendrajam biudžetui taikomų finansinių taisyklių (OL L 298, 2012 10 26, p. 1) 80 straipsnio 4 dalyje nustatyta, kad „Komisija ištaiso valstybių narių finansines klaidas, kad iš Sąjungos lėšų nebūtų dengiamos išlaidos, atsirandančios pažeidžiant taikomus teisės aktus. Komisija savo finansinius pataisymus pagrindžia netinkamai išleistų sumų nustatymu ir finansiniu poveikiu biudžetui. Jei tokios sumos negali būti tiksliai nustatytos, Komisija gali taikyti ekstrapoliuotą ar nustatytą dydžio pataisą pagal konkreitiems sektoriams taikomas taisykles.“

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

4.26. 2013 m. Komisija priėmė keturis sprendimus dėl atitikties, kuriais remiantis buvo padaryti 1 116,8 milijono eurų vertės finansiniai pataisymai (861,9 milijono eurų susiję su EŽŪGF, 236,2 milijono eurų susiję su EŽŪKPF ir 18,6 milijono eurų susiję su kitomis priemonėmis). Nustatyto dydžio pataisymai sudarė 66 % šių finansinių pataisymų; ši procentinė dalis yra labai panaši į vidutinę paskutinių penkerių metų proporciją (65 %).

4.27. 2013 m. patvirtinti finansiniai pataisymai sudaro apie 2 % 2013 m. ES žemės ūkio ir kaimo plėtros biudžeto; tai yra daugiau nei vidutinis finansinių pataisymų lygis, taikytas 2008–2012 m. laikotarpiui (1,4 %). Tai iš esmės paaiškinama tuo, kad dar neišnagrinėtų audito bylų skaičius sumažėjo nuo 553 2012 m. pabaigoje iki 516 2013 m. pabaigoje. Tvarkant ir baigiant šias bylas, kurios buvo susijusios su finansiniais metais iki 2010 m., 2013 m. buvo atlikti 881 milijono eurų finansiniai pataisymai (iš viso 79 %). Vis dar lieka nemažai senų neužbaigtų bylų, visų pirma susijusių su EŽŪGF ir pažeidimais, kurių 46 su 2007–2009 m. atliktais auditais susijusios bylos, vis dar yra atviros.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

4.26. Vienodo dydžio gryniosios finansinės pataisos taikomos tik tada, kai Komisija, dėdama proporcingas pastangas, negali tiksliau apskaičiuoti ES biudžetui kylančios rizikos. Siekiant užtikrinti, kad ES biudžetas būtų apsaugotas nuo rizikos, Komisijos darbiniame dokumente (VI/5330/97, 1997 m. gruodžio 23 d.) nustatyti skaidrūs vienodo dydžio pataisų taikymo kriterijai ir metodika. Taip pat žr. atsakymą į 4.25 dalies pastabas.

4.27. BŽŪP srityje Komisija visada taiko grynąsias finansines pataisas, t. y. pataisytas sumas valstybės narės faktiškai grąžina į ES biudžetą.

Komisija imasi veiksmų, kad užbaigtų dar neišnagrinėtas audito bylas, taigi Žemės ūkio ir kaimo plėtros GD įdarbino penkis kvalifikuotus darbuotojus, kurie visą savo laiką skiria šioms byloms užbaigti.

Be to, Žemės ūkio ir kaimo plėtros GD jau vykdo griežtesnę procedūrinio vilkinimo valdymo stebėseną.

Įgyvendindama naująją BŽŪP teisinę sistemą, Komisija imasi veiksmų, kuriais siekiama supaprastinti visą atitikties procedūrą ir sumažinti nebūtino delsimo riziką. Visų pirma įgyvendinimo reglamento, kurį Komisija tikisi priimti 2014 m. liepos mėn., 34 straipsnyje ir valstybėms narėms, ir Komisijai šiuo metu nustatomi kiekvieno atitikties procedūros etapo užbaigimo terminai.

Komisija pritaria, kad atitikties procedūrą galima gerokai pagreitinti. Tačiau, taikant atitikties procedūrą, reikia laikytis tam tikros Reglamente (ES) Nr. 1306/2013 nustatytos etapų sekos (nuomonių derinimo etapas, kuris yra pagrindinė standartinės atitikties patvirtinimo procedūros dalis, ir, valstybei narei paprašius, taikinimo etapas). Sudėtingesniais atvejais per šiuos du atitikties procedūros etapus (nuomonių derinimo, o paskui taikinimo) gali prireikti atlikti nemažą papildomą darbą, kad valstybei narei būtų užtikrinta galimybė pasinaudoti savo teise nesutikti su Komisijos nustatytais faktais ir būtų atsižvelgta į tai, jog pataisa turi būti proporcinga trūkumo sunkumui.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

DG AGRI metinė veiklos ataskaita (MVA)

4.28. DG AGRI MVA⁽²⁶⁾ pateikiamos išlygos dėl kaimo plėtros išlaidų 31 mokėjimo agentūroje 19 valstybių narių. Šios išlygos buvo pateiktos, „atsižvelgiant į reikšmingą trūkumą, veikiančių operacijas, lygi“. Su išlyga susijusi suma yra 599 milijonai eurų, remiantis 5,19% likutiniu klaidų lygiu (LKL)⁽²⁷⁾. Tai yra reikšmingas padidėjimas, palyginti su praėjusiais metais, kai LKL buvo 1,62%, remiantis valstybių narių kontrolės statistika⁽²⁸⁾.

4.29. Didelis LKL padidėjimas 2013 m. susijęs su Komisijos peržiūrėtu metodu, palyginti su 2012 m. Vertindama mokėjimo agentūrų klaidų lygį, Komisija dabar atsižvelgia į savo pačios atitikties auditus, į Audito Rūmų auditus, sertifikavimo įstaigų metines ataskaitas ir kitą turimą informaciją. 2013 m. 69 mokėjimo agentūrų atveju Komisija pakoregavo valstybių narių pateiktus klaidų lygius 43 iš 48 pastaruosius trejus metus Komisijos ir Audito Rūmų audituotų mokėjimo agentūrų atveju. Tačiau korekcijos nebuvo atliktos išlaidoms, kurios nebuvo susijusios su Komisijos ar Audito Rūmų auditais. Tai gali turėti įtakos LKL.

4.28. 2012 m. metinės ataskaitos 4 skyriuje Audito Rūmai rekomendavo, kad ateityje, vykdydamas tokias procedūras, Žemės ūkio ir kaimo plėtros GD EŽŪFKP taikytų naują metodiką, kurią 2012 m. taikė atsietosios tiesioginės paramos (EŽŪGF) klaidų lygiui ir su rizika susijusiai sumai apskaičiuoti. Tai, kad 2013 m. apskaičiuotas EŽŪFKP likutinis klaidų lygis (LKL) skiriasi nuo apskaičiuotojo pagal senąją metodiką 2012 m. ir ankstesniais metais, buvo tiesioginis šios naujos metodikos taikymo rezultatas. Tiksliau apskaičiuotus su rizika susijusias sumas mokėjimo agentūros lygmeniu, su EŽŪFKP susijusių išlygų nuspręsta nebetaikyti daugiau kaip pusei mokėjimo agentūrų.

4.29. Komisija įvertina mokėjimo agentūrų nurodytus klaidų lygius ir atlieka korekcijas remdamasi „visa turima susijusia informacija“. Sertifikavimo įstaigos kasmet atlieka visų mokėjimo agentūrų auditą (net jeigu Komisija pripažįsta, kad iš sertifikavimo įstaigų nuomonių gautinas patikinimas dar turi būti papildomai patvirtintas – tai daroma nuo 2014 paraiškų teikimo metų). Be to, kadangi Komisija, nustatydamą, kur atlikti auditus, remiasi rizikos analize, galima manyti, kad per ankstesnius trejus metus neaudituočių mokėjimo agentūrų rizika yra mažesnė. Atliekant tolesnes faktiniais ir konkrečiais įrodymais nepagrįstas korekcijas, LKL būtų pervertintas.

Be to, pabrėžiama, kad, Komisijai pakoregavus mokėjimo agentūros klaidų lygį, gali tekti tai mokėjimo agentūrai pritaikyti išlygą, taigi reikės parengti ir taisomųjų veiksmų planą. Tokiu atveju, nepaisant to, kad Komisija neturėjo jokių objektyvių duomenų korekcijai pagrįsti, ta mokėjimo agentūra patirtų papildomų finansinių ir su žmogiškaisiais ištekliais susijusių išlaidų.

⁽²⁶⁾ http://ec.europa.eu/atwork/synthesis/aar/index_en.htm.

⁽²⁷⁾ Likutinis klaidų lygis yra Komisijos atliekamas klaidų, kurios lieka ištaisius valstybių narių priežiūros ir kontrolės sistemų nustatytas klaidas, lygio įvertis.

⁽²⁸⁾ Nors Komisija nurodė, kad 2012 m. LKL galėjo būti didesnis, ji nepateikė savo kiekybinio įverčio.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

4.30. Dėl DG AGRI išlygos dėl EŽŪFKP 2011 ir 2012 m. MVA, visos valstybės narės buvo raginamos parengti veiksmų planus, siekiant sumažinti klaidų lygį šioje politikos srityje. Nors Audito Rūmai pripažįsta dėtą pastangas, peržiūrėjus veiksmų planų imtį nustatyta, kad jų kokybė ir apimtis reikšmingai skyrėsi. Didelis trūkumas yra tas, kad veiksmų planuose nepakankamai atsižvelgiama į Komisijos ir Audito Rūmų audito metu nustatytus faktus. Geros praktikos pavyzdys buvo Rumunijoje, kuomet buvo nustatyta 19 skirtingų veiksmų, apimančių su plotu susietas ir su plotu nesusietas priemonės ir taisančių auditų metu nustatytus trūkumus. Tačiau Ispanijoje buvo nustatytas atvejis, kai tik 9 iš 17 regionų prisidėjo prie nacionalinio veiksmų plano, kuris daugiausiai buvo skirtas su plotu susietoms priemonėms, o ne investicinėms priemonėms, kurios, Audito Rūmų nuomone, yra labiau veikiamos klaidų.

Aplinka, žuvininkystė ir sveikata

4.31. Audito Rūmai tikrino sistemas Lenkijoje, už kurias atsakinga EŽF audito institucija, ir DG MARE sistemų, skirtų valdyti EŽF išlaidas, pagrindinius elementus.

Valstybių narių sistemos, susijusios su operacijų tvarkingumu

4.32. **4.2 priede** pateikta Audito Rūmų sistemų tikrinimo rezultatų santrauka.

4.33. Pagrindinis Audito Rūmų audito tikslas buvo testuoti pagrindinius reikalavimus, taikomus valdymo ir kontrolės sistemai, kurią naudoja Lenkijos audito institucija užtikrinti EŽF finansuotų operacijų tvarkingumą. Be to, Audito Rūmai iš naujo atliko audito institucijos auditus dėl EŽF finansuotų operacijų. Pagrindiniai nustatyti trūkumai susiję su tinkamumo finansuoti sąlygų tikrinimu.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

4.30. Kai 2012 m. Audito Rūmai nustatė didelį klaidų lygį kaimo plėtros srityje, Komisija iš karto ėmėsi veiksmų glaudžiai bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis. 2012 m., siekiant nustatyti klaidų priežastis ir apibrėžti taisomuosius veiksmus, veiksmų planai parengti 14 valstybių narių, o nuo 2013 m. – visose valstybėse narėse. Ir valstybės narės, ir Komisija šiam tikslui pasiekti įdėjo nemažai pastangų. Visoms susijusioms šalims teko daug ko išmokti, tačiau Komisija mano, kad kol kas šis procesas buvo sėkmingas. Žinoma, vertinant padėtį iš laiko perspektyvos, kai kurie veiksmai galėjo būti tikslingesni, o kai kurie galėjo būti įgyvendinti kitu laiku ir t. t. Stengdamasi toliau mažinti klaidų lygius, Komisija atsižvelgia į Audito Rūmų pastabas toliau bendradarbiaudama su valstybių narių institucijomis.

Komisija atidžiai stebi, kad veiksmų planuose būtų atsižvelgta į pagrindinius per auditą nustatytus faktus ir trūkumus. Tais ypatingais atvejais, kai valstybė narė atkakliai ignoruoja aktualias su padidėjusiu klaidų lygiu susijusias problemas, Komisija gali pritaikyti grynąsias finansines pataisas arba sustabdyti ar nutraukti išmokų mokėjimą.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Komisijos sistemos, susijusios su operacijų tvarkingumu

4.34. Audito Rūmai tikrino su EŽF susijusias DG MARE rizikos vertinimo sistemas, audito planavimą ir finansinius pataisymus, dėmesį skirdami Lenkijai ir papildydami šios valstybės narės sistemų auditą. Audito metu nustatyta, kad Lenkijoje atliktas finansinis pataisymas, kuris buvo pagrįstas išsamiais skaičiavimais, nebuvo paremtas pakankamais jo tvirtinimo įrodymais.

IŠVADA IR REKOMENDACIJOS***Išvada dėl 2013 m.***

4.35. Šioje politikos grupėje:

— operacijų testavimas rodo, kad labiausiai tikėtinas klaidų lygis populiacijoje yra 6,7 %;

— patikrinus 13 kontrolės sistemų, įvertinta, kad septynios buvo iš dalies veiksmingos, o šešios neveiksmingos.

Audito įrodymai rodo, kad patvirtintas išlaidas veikia reikšmingas klaidų lygis.

4.34. *Finansinė pataisa atlikta dėl Reglamento (EB) Nr. 1198/2006 25 straipsnio 2 dalies reikalavimų nesilaikymo. Ji nebuvo atlikta atskirai, su niekuo nesitariant – Jūrų reikalų ir žuvininkystės GD sudaryta speciali darbo grupė tokiems atvejams nagrinėti. Siekiant užtikrinti valstybių narių vertinimo nuoseklumą ir veiksmingą informacijos sklaidą, joje dalyvavo veiklos, išteklių išsaugojimo ir kontrolės padalinių atstovai.*

4.35.

Komisija atkreipia dėmesį į tai, kad Audito Rūmų nurodytas klaidų lygis yra metinis įvertinimas, kuriuo atsižvelgiama į iki Audito Rūmų auditų susigrąžintas sumas ir įgyvendintas taisomąsias priemones. Komisija taip pat atkreipia dėmesį į tai, kad vėlesniais metais atitinkamos išlaidos bus koreguojamos atliekant grynąsias finansines pataisas pagal atitikties patvirtinimo procedūrą, taip pat susigrąžinant lėšas iš paramos gavėjų. Komisija mano, kad Audito Rūmų nustatytas metinis reprezentatyvusis klaidų lygis turėtų būti vertinamas atsižvelgiant į daugiametį grynųjų finansinių pataisų ir lėšų susigrąžinimo pobūdį. Komisija atsižvelgia į Audito Rūmų apskaičiuotą labiausiai tikėtiną klaidų lygį.

Tačiau Komisija nesutinka su Audito Rūmais visų pirma dėl kompleksinės paramos įsipareigojimų pažeidimų priskyrimo kiekybiškai įvertinamoms klaidoms, ir mano, kad jie neturėtų būti įtraukti į jos patikrinimo pareiškimo klaidų lygių skaičiavimą.

Norėdami gauti išsamų Komisijos pozicijos šiuo klausimu paaiškinimą, taip pat žr. Komisijos atsakymą į 4.15 dalies pastabas.

Komisija atkreipia dėmesį, kad pateikti rezultatai panašūs į praėjusių metų rezultatus.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Rekomendacijos

4.36. **4.3 priede** pateikti Audito Rūmų atliktos peržiūros, kurios metu buvo tikrinama pažanga, padaryta įgyvendinant ankstesnėse metinėse ataskaitose pateiktas rekomendacijas, rezultatai. 2010 ir 2011 m. metinėse ataskaitose Audito Rūmai pateikė 11 rekomendacijų. Iš šių rekomendacijų visapusiškai įgyvendinta viena, dvi įgyvendintos dauguma atžvilgių, šešios įgyvendintos kai kuriais atžvilgiais, o dvi neįgyvendintos.

4.37. Atlikę šią peržiūrą ir atsižvelgdami į 2013 m. nustatytus faktus ir išvadas, Audito Rūmai kaimo plėtros srityje rekomenduoja:

- **1 rekomendacija.** Valstybės narės turėtų geriau atlikti taikomas administracines patikras, pasinaudodamos visa svarbia mokėjimo agentūrų informacija, kadangi tai galėtų padėti aptikti ir ištaisyti didžiąją klaidų dalį ((žr. 4.8 ir 4.20 dalis). Visų pirma investicinių priemonių atveju administracinių patikrų metu turėtų būti naudojama visa turima informacija, kad būtų galima patvirtinti išlaidų, projektų ir paramos gavėjų (įskaitant visus galutinius akcininkus) tinkamumą ir viešųjų pirkimų procedūrų atitiktį taikomoms ES ir (arba) nacionalinėms taisyklėms;
- **2 rekomendacija.** Komisija turėtų užtikrinti, kad būtų tinkamai atsižvelgta į visus atvejus, kur Audito Rūmai nustatė klaidų (kaip nurodyta 4.14, 4.20 ir 4.21 dalyse bei 4.16 dalyje dėl aplinkos srities);

4.36. Žr. atsakymus į 4.3 priede pateiktas dešimt rekomendacijų dėl kaimo plėtros.

Komisija sutinka su rekomendacija ir pritaria nuomonei, kad valstybės narės turėtų geriau atlikti savo administracines patikras.

Šiuo metu mokėjimo agentūros ir valstybės narės kartu atlieka priemonių tikrinimo ir kontroliavimo galimybių *ex ante* vertinimus, kurie bus įtraukti į 2014–2020 m. kaimo plėtros programas. Jos privalo kiekvieną kartą nustatiusios klaidų šaltinį imtis tikslingų rizikos mažinimo veiksmų.

Reglamento (ES) Nr. 1306/2013 įgyvendinimo akte bus patikslinta administracinių patikrų, patikrų vietoje ir *ex post* patikrų apimtis ir turinys.

Kad geriau apsaugotų ES finansinius interesus, Komisija sugriežtino kaimo plėtros išmokų mokėjimo nutraukimo taisyklėmis, kai valstybės narės netinkamai atlieka savo vaidmenį pagal pasidalijamojo valdymo principą, taisyklės.

Komisija sutinka su rekomendacija ir užtikrins, kad visoms Audito Rūmų nustatytoms sisteminiams klaidoms pašalinti būtų imtasi tinkamų tolesnių veiksmų.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

- **3 rekomendacija.** Valstybės narės turėtų užtikrinti, kad veiksmų planai, skirti ištaisyti didelį klaidų lygį kaimo plėtros politikos srityje, būtų išsamūs, įtraukdamos visus regionus ir visas priemones, visų pirma investicines priemones, ir atsižvelgti į Komisijos ir Audito Rūmų audito metu nustatytus faktus (žr. 4.30 dalį);

ir visos BŽŪP srityje rekomenduoja:

- **4 rekomendacija.** Komisija turėtų rengti dokumentus, kaip ji apskaičiuoja su jos atitikties auditais susijusias išlaidas (žr. 4.24 dalį).
- **5 rekomendacija.** Komisija turėtų taikyti priemones, kad dar labiau sumažintų neišnagrinėtų audito bylų skaičių, kad visi iki 2012 m. atlikti auditai būtų baigti iki 2015 m. pabaigos (žr. 4.27 dalį).
- **6 rekomendacija.** Komisija turėtų toliau tobulinti savo LKL skaičiavimo metodą, užtikrinant, kad būtų atsižvelgiama į visas išlaidas ir visas mokėjimo agentūras (žr. 4.29 dalį).

4.38. Be to, Audito Rūmai rekomenduoja, kad:

- **7 rekomendacija.** Su Europos žuvininkystės fondu susiję valstybėms narėms nustatyti finansiniai pataisymai būtų paremti pakankamais jų tvirtinimo įrodymais (žr. 4.34 dalį).

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Komisija sutinka su šia rekomendacija. Komisija intensyviai bendradarbiauja su valstybėmis narėmis, kad nustatytų ir pašalintų politikos įgyvendinimo klaidų priežastis. Šis bendradarbiavimas bus tęsiamas artimoje ateityje siekiant toliau spręsti su nustatytais trūkumais, įskaitant tuos, kuriuos nustatė Audito Rūmai, susijusias problemas.

Per paskutinę 2014 m. kovo mėn. vykusią klaidų lygių mažinimo veiksmų planų vykdymo pažangos stebėjimo procedūrą visų valstybių narių jau buvo paprašyta veiksmų planus ir rizikos mažinimo veiksmus susieti su įvairiais Komisijos arba Audito Rūmų pateiktais per auditą nustatytais faktais. 2014 m. rudenį bus pradėta kita pažangos stebėjimo procedūra, per kurią šis klausimas bus nagrinėjamas nuodugniau. Siekiant stebėti, kokių veiksmų imtasi reaguojant į pagrindinius nustatytus faktus, kas ketvirtį pateikiama audito pažangos ataskaita.

Komisija su vadovaujančiosiomis institucijomis šį klausimą svarsto visuose metiniuose apžvalginiuose ir stebėsenos komitetų posėdžiuose ir primygtinai reikalauja, kad veiksmų planai būtų išsamūs ir veiksmingi.

Komisija sutinka su šia rekomendacija. Informacija apie audito apimtį, įskaitant visą pagrindinę išsamią informaciją, susijusią su Audito Rūmų iškeltais klausimais, Audito Rūmams pateikta 2014 m. birželio mėn. pirmąją savaitę.

Komisija sutinka su šia rekomendacija. Pastaraisiais metais Komisijos tarnybos aktyviai siekė įgyvendinti šį prioritetą, ir jis yra įtrauktas į metinius darbo planus.

Komisija sutinka su šia rekomendacija, t. y. nuo 2014 paraiškų teikimo metų sertifikavimo įstaigos operacijų teisėtumo ir tvarkingumo auditą atliks pagal reprezentatyvią imtį, ir taip bus gaunama patikimesnė informacija apie klaidų lygį mokėjimo agentūrų lygmeniu.

Komisija sutinka su šia rekomendacija.

4.1 PRIEDAS

KAIMO PLĖTROS, APLINKOS, ŽUVININKYSTĖS IR SVEIKATOS POLITIKOS GRUPĖS OPERACIJŲ TESTAVIMO REZULTATAI

	2013		2012	2011	2010
	Kaimo plėtra	Aplinka, žuvininkystė ir sveikata			
IMTIES DYDIS IR STRUKTŪRA					
Iš viso operacijų:	162	15	177	178	92
TESTAVIMO REZULTATAI ⁽¹⁾ ⁽²⁾					
Testuotų operacijų dalis (skaičius), nustatčius, kad jos yra:					
Be klaidų	43 % (70)	73 % (11)	46 % (81)	43 %	48 %
Paveiktos vienos ar daugiau klaidų	57 % (92)	27 % (4)	54 % (96)	57 %	52 %
Klaidų paveiktų operacijų analizė					
Analizė pagal klaidų tipą					
Kiti atitikties trūkumai ir kiekybiškai neįvertinamos klaidos	48 % (44)	100 % (4)	50 % (48)	38 %	48 %
Kiekybiškai įvertinamos klaidos:	52 % (48)	0 % (0)	50 % (48)	62 %	52 %
APSKAIČIUOTAS KIEKYBIŠKAI ĮVERTINAMŲ KLAIDŲ POVEIKIS					
Labiausiai tikėtinas klaidų lygis			6,7 %	7,9 %	7,7 %
Viršutinė klaidų riba (VKR)			9,9 %		n.d.
Apatinė klaidų riba (AKR)			3,5 %		
⁽¹⁾ Siekiant geriau įvertinti šios politikos grupės sritis su skirtingais rizikos profiliais, imtis buvo suskaidyta į segmentus.					
⁽²⁾ Skliaustuose pateikti skaičiai atspindi faktinių operacijų skaičių.					

4.2 PRIEDAS

KAIMO PLĖTROS, APLINKOS, ŽUVININKYSTĖS IR SVEIKATOS POLITIKOS GRUPĖS ATRINKTŲ SISTEMŲ TIKRINIMO REZULTATAI

Atrinktų priežiūros ir kontrolės sistemų įvertinimas

1 lentelė

Valstybė narė (Mokėjimo agentūra)	Audituotos kaimo plėtros priemonės	Administracinės patikros, susijusios su tinkamumo finansuoti sąlygomis ir įsipareigojimais	Išlaidų pagrįstumo vertinimas	Atsižvelgimas į pažeidimus, įskaitant sumažinimų ar išeskojimų taikymą	Viešųjų pirkimų taisyklių patikros	Patikros vietoje ir imties sudarymas	Bendras įvertinimas
Vokietija (Šiaurės Reinas-Vestfalija)	Susieta su plotu (P211, P212, P213, P214, P215)	Iš dalies veiksmingos	n. d.	Iš dalies veiksmingos	n. d.	Iš dalies veiksmingos	Iš dalies veiksmingos
Ispanija (Valencija)	Susieta su plotu (P211, P212, P214)	Iš dalies veiksmingos	n. d.	Neveiksmingos	n. d.	Iš dalies veiksmingos	Iš dalies veiksmingos
Malta	Susieta su plotu (P212, P2014)	Iš dalies veiksmingos	n. d.	Neveiksmingos	n. d.	Iš dalies veiksmingos	Iš dalies veiksmingos
Slovėnija	Susieta su plotu (P211, P212, P214)	Iš dalies veiksmingos	n. d.	Veiksmingos	n. d.	Veiksmingos	Iš dalies veiksmingos
Italija (Sicilija)	Nesusieta su plotu (P121, P123, P311, P511)	Iš dalies veiksmingos	Neveiksmingos	Veiksmingos	Neveiksmingos	Veiksmingos	Neveiksmingos
Latvija	Nesusieta su plotu (P121, P123, P311, P511)	Neveiksmingos	Neveiksmingos	Neveiksmingos	Neveiksmingos	Iš dalies veiksmingos	Neveiksmingos
Lenkija	Nesusieta su plotu (P321, P322)	Veiksmingos	Neveiksmingos	n. d.	Iš dalies veiksmingos	Veiksmingos	Iš dalies veiksmingos
Rumunija	Nesusieta su plotu (P312)	Neveiksmingos	Neveiksmingos	n. d.	n. d.	Iš dalies veiksmingos	Neveiksmingos

Valstybė narė (Mokėjimo agentūra)	Audituotos kaimo plėtros priemonės	Administracinės patikros, susijusios su tinkamumo finansuoti sąlygomis ir įsipareigojimais	Išlaidų pagrįstumo vertinimas	Atsižvelgimas į pažeidimus, įskaitant sumažinimų ar išieskajimų taikymą	Viešųjų pirkimų taisyklių patikros	Patikros vietoje ir imties sudarymas	Bendras įvertinimas
Valstybių narių, kuriose buvo trūkumų, skaičius/audituotų valstybių narių skaičius	7/8	4/4	4/6	3/3	5/8		

Audituotos su plotu susijusios priemonės: P211: išmokos dėl gamtinių kliūčių ūkininkams kalnuotose vietovėse; P212: išmokos ūkininkams vietovėse, kuriose yra kliūčių, išskyrus kalnuotas vietoves; P213: su Natura 2000 ir su Direktyva 2000/60/EB susijusios išmokos; P214: agrarinės aplinkosaugos išmokos; P215: gyvūnų gerovės išmokos

Audituotos su plotu nesijusios priemonės: P123: žemės ūkio ir miškų ūkio produktų vertės didinimas; P311: ne žemės ūkio veiklos įvairinimas; P312: verslo kūrimas ir vystymas; P321: pagrindinės paslaugos kaimo ekonomikai ir gyventojams P322: kaimo atnaujinimas ir vystymas; P511: techninė pagalba

2 lentelė

Valstybė narė (Mokėjimo agentūra)	Schema	Atsižvelgimas į pažeidimus, įskaitant sumažinimų ar išieskajimų taikymą	Kompleksinio paramos susiejimo standartų ir geros agrarinės ir aplinkosaugos būklės įgyvendinimas	Patikros vietoje ir imties sudarymas	Bendras įvertinimas
Čekijos Respublika	Kompleksinė parama	Iš dalies veiksmingos	Neveiksmingos	Iš dalies veiksmingos	Neveiksmingos
Ispanija (Kastilija ir Leonas)	Kompleksinė parama	Neveiksmingos	Neveiksmingos	Iš dalies veiksmingos	Neveiksmingos
Italija (Emilija-Romanija)	Kompleksinė parama	Iš dalies veiksmingos	Neveiksmingos	Neveiksmingos	Neveiksmingos
Malta	Kompleksinė parama	Iš dalies veiksmingos	Iš dalies veiksmingos	Iš dalies veiksmingos	Iš dalies veiksmingos
Valstybių narių, kuriose buvo trūkumų, skaičius/audituotų valstybių narių skaičius	4/4	4/4	4/4	4/4	

3 lentelė

Valstybė narė	Bendri aspektai	Audito vadovo apimtis	Sistemų auditams skirta audito metodika	Sistemų auditų peržiūra	Sistemų auditų imties sudarymo metodika	Operacijų auditų imties sudarymo metodika	Operacijų auditams skirta audito metodika	Operacijų auditų peržiūra	Pakartotiniai operacijų auditai	Metinė kontrolės ataskaita ir audito nuomone	Bendras įvertinimas
Lenkija (Europos žuvininkystės fondo audito institucija)	Veiksmingos	Veiksmingos	Veiksmingos	Iš dalies veiksmingos	Veiksmingos	Iš dalies veiksmingos	Iš dalies veiksmingos	Veiksmingos	Iš dalies veiksmingos	Veiksmingos	Iš dalies veiksmingos

4.3 PRIEDAS

ATSÍŽVELGIMAS Į ANKSTESNES REKOMENDACIJAS DĖL KAIMO PLĖTROS, APLINKOS, ŽUVININKYSTĖS IR SVEIKATOS POLITIKOS GRUPĖS

Metai	Audito Rūmų rekomendacija	Audito Rūmų atlikta padarytos pažangos analizė				Komisijos atsakymas	
		Visiškai įgyvendinta	Dauguma atžvilgių	Dauguma atžvilgių	Igyvendinama		Daugiau ne-taikoma
2011	4.53. Reikia pažymėti, kad lieka galioti Audito Rūmų rekomendacija dėl tolesnio kaimo plėtros srityje taikomų taisyklių ir sąlygų papras-tinimo.			X			<p>Komisija nuolat ieško galimybių supaprastinti kaimo plėtros srityje taikomas taisykles ir sąlygas, tačiau nepamišča, kad daugelis šių sąlygų yra valstybių narių nustatyti papildomi elementai, taigi nepatenka į Komisijos įtakos sritį.</p> <p>Naujuosiuose 2014–2020 m. programavimo laikotarpiui skirtuose kaimo plėtros teisės aktuose, kurie įsigaliojo 2013 m. pabaigoje, nustatyti tam tikri supaprastinimo elementai, taip pat reikalaujama, kad programose nustatytas priemonės būtų galima tikrinti ir kontroliuoti. Tačiau dabar, kai šie teisės aktai jau priimti, Komisijos galimybės 2014–2020 m. programavimo laikotarpiu nustatyti papildomas supaprastini-mo priemones yra kiek ribotos.</p> <p>Naujai įvestų supaprastinimo priemonių taikymo rezultatai bus matomi tik ateinančiu įgyvendinimo laikotarpiu.</p>

Metai	Audito Rūmų rekomendacija	Audito Rūmų atlikta padarytos pažangos analizė					Komisijos atsakymas
		Visiškai įgyvendinta	Igyvendinama		Daugiau ne-taikoma	Nepakanka įrodymų	
			Dauguma atžvilgių	Dauguma atžvilgių			
2011	<p>4.54. Atlikę šią peržiūrą ir atsižvelgdami į 2011 m. nustatytus faktus ir išvadas, Audito Rūmai kaimo plėtros srityje šiuo programavimo laikotarpiu rekomenduoja:</p> <p>1 rekomendacija: valstybėms narėms griežčiau atlikti administracines patikras ir patikras vietoje, kad būtų sumažinta netinkamų išlaidų deklaravimo Europos Sąjungai rizika.</p> <p>2 rekomendacija: Komisijai ir valstybėms narėms užtikrinti, kad būtų geriau įgyvendinamos galiojancios taisyklės, susijusios su:</p> <ul style="list-style-type: none"> — viešųjų pirkimų ir PVM taisyklėmis, kai paramos gavėjos yra viešosios įstaigos, — žemės ūkio valdų modernizavimo agrarinės aplinkosaugos išpareigojimais ir tinkamumo taisyklėmis. 		X				<p>Komisija sutinka su Audito Rūmais ir sistemingai rekomenduoja valstybėms narėms išaisyti tokius trūkumus taikant atitikties patvirtinimo procedūrą.</p> <p>Savo 2013 m. metinėje veiklos ataskaitoje Žemės ūkio ir kaimo plėtros GD nustatė 62 išlygas ir reikalavo imtis veiksmų trūkumams ištaisyti. Jeigu mokinėjimo agentūros nesima reikiamų veiksmų, Komisija gali sustabdyti išmokų mokinėjimą.</p> <p>Be to, nauja veikla, kurią sertifikuojimo įstaigos vykdydys nuo 2015 finansinių metų, kad galėtų pateikti nuomonę dėl operacijų teisėtumo ir tvarkingumo, taip pat bus naudinga nustatant mokinėjimo agentūrų patikrų veiksmingumo trūkumus ir padedant joms suvokti, ką reikia patobulinti, kad būtų užtikrintas pakankamas atliekamų patikrų griežtumas.</p> <p>Jeigu valstybės narės deklaruoja netinkamas finansuoti išlaidas, Komisija ES biudžetą apsaugo susigrąžindama neteisėtus išmokas – taikydama grynąsias finansines pataisas.</p> <p>Atliktas savo auditus, Žemės ūkio ir kaimo plėtros GD taip pat nustatė trūkumų, panašių į tuos, kuriuos nustatė Audito Rūmai, ir tikrina, kaip jie šalinami, taikydama atitikties patvirtinimo procedūrą. Nustatius riziką ES biudžetui, taikomos grynosios finansinės pataisos. Per šiuo metu vykdomas atitikties patvirtinimo procedūras siekiama šalinti nustatytus su PVM taisyklėmis ir viešųjų pirkimų taisyklėmis, taip pat su nurodyta kaimo plėtros priemone susijusius trūkumus.</p> <p>Kalbant apie viešuosius pirkimus, atkreipiamas dėmesys, kad neseniai priimtos naujos visoms Komisijos tarnyboms skirtos grynujų finansinių pataisų, susijusių su išlaidoms, Sąjungos finansuojamomis pagal pasidalijamąjį valdymą, kurias dėl viešojo pirkimo taisyklių nesilaikymo turi atlikti Komisija, nustatymo gairių (Komisijos sprendimas C (2013) 9527).</p>

Metai	Audito Rūmų rekomendacija	Audito Rūmų atlikta padarytos pažangos analizė					Nepakanka įrodymų	Komisijos atsakymas
		Visiškai įgyvendinta	Dauguma atžvilgių	Dauguma atžvilgių	Igyvendinama	Daugiau ne-taikoma		
2011	3 rekomendacija: Komisijai išnagrinėti reikšmingo klaidų lygio priežastis.		X				Nuo 2012 iki 2013 m. Komisija, sudariusi specialią darbo grupę, nagrinėjo, kokios buvo pagrindinės klaidų lygio priežastys. Rezultatai pateikti Komisijos tarybų darbiname dokumente dėl pagrindinių klaidų priežasčių ir taisyklių bei prevencinių veiksmų kaimo plėtros politikos srityje (SWD(2013)244 final), kuris 2013 m. birželio mėn. pristatytas Europos Parlamentui ir Tarybai.	
	4 rekomendacija: Komisijai atsižvelgti į Audito Rūmų nustatytus faktus rengiant DG AGRI sąskaitų patvirtinimo auditų auditą strategiją.	X					Komisija surengė kelis seminarus su valstybėmis narėmis šiam klausimui aptarti ir toliau nagrinės visų naujai nustatytų elementų priežastis. Netaikytina.	
	5 rekomendacija: Komisijai papildyti sertifikavimo įstaigoms skirtas gaires reikalavimu, kad šios įstaigos į savo auditų strategiją įtrauktų ir skelbtų anksčiau Komisijos ir Audito Rūmų auditų nustatytus faktus				X		Komisija mano, kad ši rekomendacija visiškai įgyvendinta. Šis klausimas sprendžiamas gairėse, kurias sertifikavimo įstaigos po 2013 m., atliksamos auditą, turi taikyti dviem etapais: 1) planavimo etape, remdamosi pradine rizikos analize, kurioje turėtų būti deramai atsižvelgta į visą turimą informaciją, įskaitant anksčiau Audito Rūmų nustatytus faktus; šie turėtų būti tinkamai pagrįsti auditų strategijoje (žr. gairių 3.2 skirsnį) ir 2) klaidų vertinimo etape, kai sertifikavimo įstaigos turi atlikti analizę, ar jų rezultatai kelia, ar nekelta abejonių atsižvelgiant į susijusią informaciją, gaunamą iš kitų tikrinimo šaltinių (tarp jų – Audito Rūmų, Komisijos).	

Metai	Audito Rūmų rekomendacija	Audito Rūmų atliktą padarytos pažangos analizę						Komisijos atsakymas
		Visiškai įgyvendinta	Igyvendinama		Daugiau ne-taikoma	Nepakanka įrodymų		
			Dauguma atžvilgių	Dauguma atžvilgių				
2011	<p>6 rekomendacija: kompleksinės paramos srityje valstybės narės turėtų užtikrinti, kad būtų laikomasi su gyvūnų identifikavimu ir registravimu susijusių reikalavimų, ir pagerinti patikrų paskirstymą per visus metus tam, kad būtų tinkamai patikrinti visi svarbūs reikalavimai.</p> <p>4.55. Aplinkos, jūrų reikalų ir žuvininkystės, sveikatos ir vartotojų apsaugos politikos srityse Audito Rūmai rekomenduoja Komisijai pagerinti pagal žuvininkystės sektoriaus partnerystės susitarimus su ES nepriklausančiomis šalimis sugautamų žuvų kiekio stebėjimą.</p>				X		Atlikdama valstybių narių kompleksinės paramos taikymo auditus, Komisija sistemingai tikrina, ar valstybės narės užtikrina, kad būtų laikomasi su gyvūnų identifikavimu ir registravimu susijusių reikalavimų ir kad būtų geriau planuojamas patikrų vietoje atlikimo laikas.	

Metai	Audito Rūmų rekomendacija	Audito Rūmų atlikta padarytos pažangos analizė					Komisijos atsakymas
		Visiškai įgyvendinta	Igyvendinama		Daugiau ne-taikoma	Nepakanka įrodymų	
			Dauguma atžvilgių	Dauguma atžvilgių			
2010	3.58 d) sertifikavimo įstaigos turėtų tinkamai tikrinti patikrų vietoje kokybę ir apie ją pranešti.		X				Komisija mano, kad ši rekomendacija visiškai įgyvendinta, nes sistema, kuri užtikrinama, kad sertifikavimo įstaigos tinkamai pranešų apie patikrų vietoje kokybę, jau įdiegta, taip pat sertifikavimo įstaigoms pateiktos būtinos išsamios gairės. Iš tiesų nuo 2014 paraiškų teikimo metų (2015 finansinių metų) reikalaujama, kad sertifikavimo įstaigos pateiktų nuomonę dėl Komisijai deklaruotų išlaidų teisėtumo ir tvarkingumo. Tam reikia, kad jos patikrintų mokėjimo agentūrų atliktų patikrų kokybę ir apie ją pranešų.
	3.59. Kaimo plėtros srityje Audito Rūmai rekomenduoja Komisijai ir valstybėms narėms ištaisyti nustatytus trūkumus, visų pirma gerinant su IAKS nesusijusių priemonių patikrų veiksmingumą.		X				Komisija mano, kad šiuo atžvilgiu jau padarė nemažą pažangą. Ji atliko išsamų vertinimą Žemės ūkio ir kaimo plėtros GD, taip pat su valstybėmis narėmis, kad nustatytų pagrindines klaidų priežastis ir įgyvendintų joms pašalinti skiriamas priemones. Nustačius naujus trūkumus, šis darbas bus tęsiamas. 2012 ir 2013 m. buvo parengti išsamūs veiksmų planai, o 2014 m. tam tikroms mokėjimo agentūroms, kuriose klaidų lygis tebėra didelis, prireikė 31 veiksmų plano. Nauja veikla, kurią sertifikavimo įstaigos vykdys nuo 2015 finansinių metų, kad galėtų pateikti nuomonę dėl operacijų teisėtumo ir tvarkingumo, taip pat bus naudinga nustatant mokėjimo agentūrų patikrų veiksmingumo trūkumus ir taip padedant joms suvokti, ką reikia patobulinti, kad būtų užtikrintas deramas atliekamų patikrų patikimumas.
	3.60. Pagaliau būtina, kad Komisija ir valstybės narės imtųsi veiksmingų priemonių tam, kad būtų išspręstos aplinkos, žuvininkystės, sveikatos ir vartotojų apsaugos politikos srityse nustatytos problemos.		X				

5 SKYRIUS

Regioninė politika, transportas ir energetika

TURINYS

	<i>Dalys</i>
Įvadas	5.1-5.19
Politikos grupės ypatumai	5.3-5.18
Politikos tikslai	5.3-5.4
Politikos priemonės	5.5-5.15
Rizika tvarkingumui	5.16-5.18
Audito apimtis ir metodas	5.19
Operacijų tvarkingumas	5.20-5.32
Finansų inžinerijos priemonių tikrinimas	5.33-5.36
Atrinktų kontrolės sistemų tikrinimas	5.37-5.60
Komisijos vykdytos audito institucijų priežiūros įvertinimas	5.37-5.51
Komisijos metinės veiklos ataskaitų peržiūra	5.52-5.60
Regioninės ir miestų politikos generalinis direktoratas	5.53-5.58
Mobilumo ir transporto generalinis direktoratas ir Energetikos generalinis direktoratas	5.59-5.60
Išvados ir rekomendacijos	5.61-5.64
Išvada dėl 2013 m.	5.61-5.62
Rekomendacijos	5.63-5.64
5.1 priedas.	Su regionine politika, transportu ir energetika susijusių operacijų testavimo rezultatai
5.2 priedas.	Atrinktų sanglaudos kontrolės sistemų tikrinimo rezultatai

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

ĮVADAS

5.1. Šiame skyriuje pateikiamas Audito Rūmų regioninės politikos, transporto ir energetikos specialusis vertinimas, apimantis „regioninės politikos“, „mobilumo ir transporto“ ir „energetikos“ politikos sritis. **5.1 lentelėje** pateikta pagrindinė informacija apie nagrinėjamą veiklą ir 2013 m. išlaidas.

5.1 lentelė. Regioninė politika, transportas ir energetika. Pagrindinė 2013 m. informacija

(milijonais eurų)

Politikos sritis	Aprašymas	Mokėjimai
Regioninė politika	Europos regioninės plėtros fondas ir kitos regioninės operacijos	31 130
	Sanglaudos fondas	11 906
	Su struktūriniu politika susijusios pasirengimo narystei operacijos	358
	Administracinės išlaidos	86
	Solidarumo fondas	14
		43 494
Mobilumas ir transportas	Transeuropiniai tinklai (TEN)	771
	Vidaus kelių, oro ir jūrų transportas	158
	Administracinės išlaidos	65
	Su transportu susiję moksliniai tyrimai	65
		1 059
Energetika	Įprasti ir atsinaujinantys energijos ištekliai	312
	Atominė energetika	199
	Su energetika susiję moksliniai tyrimai	144
	Administracinės išlaidos	76
	Transeuropiniai tinklai (TEN)	27
		758
Iš viso mokėjimų per metus		45 311
- iš viso administracinių išlaidų ⁽¹⁾		227
Iš viso veiklos išlaidų		45 084
- avansai ⁽²⁾ ⁽³⁾		2 974
+ patvirtinti avansai ⁽²⁾		1 742
+ išmokos galutiniams paramos gavėjams pagal finansų inžinerijos priemones		1 625
Audituota populiacija, iš viso:		45 477
Iš viso įsipareigojimų per metus		46 759

⁽¹⁾ Administracinių išlaidų audito ataskaita pateikiama 9 skyriuje.

⁽²⁾ Remiantis suderinta atspindimų operacijų apibrėžtimi (išsamesnė informacija pateikta **1.1 priedo** 7 dalyje).

⁽³⁾ Šis skaičius apima 1 869 milijonus eurų avansų, išmokėtų finansų inžinerijos priemonėms.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

5.2. Regioninei politikai, kuri daugiausia įgyvendinama naudojant Europos regioninės plėtros fondą (ERPF) ir Sanglaudos fondą (SF), tenka 96 % šiame skyriuje nagrinėjamų politikos sričių išlaidų, o likusieji 4 % yra susiję su transporto ir energetikos sritimis.

Politikos grupės ypatumai*Politikos tikslai***Regioninė politika**

5.3. Regionine politika siekiama stiprinti ekonominę, socialinę ir teritorinę sanglaudą Europos Sąjungoje mažinant įvairių regionų išsivystymo lygio atotrūkį, restruktūrizuojant nuosmukį patiriančias pramonės sritis ir diversifikuojant kaimo vietas, ir skatinti tarpvalstybinį ir daugiašalį bendradarbiavimą.

Mobilumo, transporto ir energetikos politikos

5.4. Transporto ir energetikos politikų tikslai – Europos piliečiams ir įmonėms suteikti galimybę naudotis saugiomis, tvariomis ir konkurencingomis transporto ir energetikos sistemomis bei paslaugomis ir ieškoti naujoviškų sprendimų, kurie padėtų formuluoti ir įgyvendinti šias politikas.

*Politikos priemonės***Regioninė politika**

5.5. Iš ERPF finansuojami infrastruktūros projektai, darbo vietų kūrimas arba išsaugojimas, regioninės ekonomikos plėtros iniciatyvos ir veikla, kuria remiamos mažosios ir vidutinės įmonės. Iš Sanglaudos fondo finansuojamos investicijos į aplinkos ir transporto infrastruktūrą valstybėse narėse, kurių bendrosios nacionalinės pajamos vienam gyventojui nesiekia 90 % ES vidurkio. Be to, yra taikoma Pasirengimo narystei pagalbos priemonė, skirta padėti šalims kandidatėms pasirengti naudoti ES regioninės politikos lėšas, ir ES solidarumo fondas, teikiantis paramą įvykus gaivalinėms nelaimėms valstybėse narėse (žr. **5.1 lentelę**).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Sanglaudos politikos fondų (ERPF/SF ir ESF) lėšų valdymas ir kontrolė

5.6. ERPF ir Sanglaudos fondas, o taip pat Europos socialinis fondas (ESF) priskiriami sanglaudos politikos fondams. Šie fondai yra reglamentuojami bendromis taisyklėmis, iš kurių gali būti padaryta išimtis kiekvieno fondo specialiuosiuose reglamentuose. Sanglaudos politikos fondai yra įgyvendinami vykdam daugiamečių programas, o jų valdymą dalijasi Komisija ir valstybės narės. ESF, kuris aptariamas 6 skyriuje, šiame skyriuje yra paminėtas aptariant bendrus su visais fondais susijusius klausimus.

5.7. Kiekvienam programavimo laikotarpiui, remdamasi valstybių narių pasiūlymais, Komisija tvirtina veiksmų programas (VP) kartu su orientaciniais finansavimo planais, kurie apima ES ir nacionalinius įnašus⁽¹⁾. Valstybių narių institucijų atrinkti projektai yra finansuojami pagal VP, o juos įgyvendina privatūs asmenys, asociacijos, privačios ar viešojo sektoriaus įmonės arba vietos, regioninės ir nacionalinės viešosios įstaigos. Taisyklės, pagal kurias išlaidos gali būti kompensuotos iš ES biudžeto, yra nustatytos teisės aktuose ir/arba nacionalinėse tinkamumo finansuoti taisyklėse.

5.8. Kiekvieno projekto atveju naudos gavėjai patirtas išlaidas deklaruoja nacionalinėms institucijoms. Šios individualios deklaracijos sujungiamos į periodines valstybių narių valdžios institucijų pagal kiekvieną VP tvirtinamas ir Komisijai teikiamas išlaidų deklaracijas⁽²⁾. Tuomet iš ES biudžeto valstybei narei yra kompensuojama visa ES bendrojo finansavimo suma atsižvelgiant į prioritetų lygmeniu nustatytą bendrojo finansavimo lygį.

5.7. Tinkamumo finansuoti taisyklių nustatymas nacionaliniu lygmeniu (Reglamento (EB) Nr. 1083/2006 56 straipsnis) buvo vienas svarbiausių 2007–2013 m. programavimo laikotarpiu pradėto taikyti paprastinimo elementų. Juo buvo siekiama suteikti valstybėms narėms daugiau lankstumo pritaikant tinkamumo finansuoti taisykles prie specialiųjų regionų ar programų poreikių ir suderinti jas su kitoms nacionalinėms viešosioms programoms galiojančiomis taisyklėmis.

⁽¹⁾ 2007–2013 m. programavimo laikotarpiu Komisija iš viso patvirtino 434 VP: 317 susijusių su ERPF/SF (iš kurių 24 VP apima SF projektus) ir 117 – su ESF. 2013 m. liepos 1 d. 28 ES valstybe nare tapo Kroatija. Dėl to bendras VP skaičius padidėjo iki 440 (322 ERPF/SF ir 118 ESF VP).

⁽²⁾ Išlaidų kompensavimo dydis yra nustatomas remiantis veiksmų programoje tokiems projektams nustatyta procentine dalimi, bet taip pat yra atsižvelgiama į kitus kriterijus (kaip antai į konkrečias teisės aktuose nustatytas viršutines ribas ir/arba valstybės pagalbos taisykles).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

Valstybių narių ir regionų lygmuo

5.9. Pirminė atsakomybė už netvarkingų išlaidų užkardymą arba aptikimą ir ištaisymą tenka valstybėms narėms, kurios yra atskaitingos Komisijai. Atsakomybė už kasdienį administravimą tenka paskirtoms vadovujančiosioms institucijoms ir tarpinėms įstaigoms⁽³⁾. Jos turi užtikrinti, kad visi projektai būtų tinkami finansuoti ES lėšomis ir kad deklaruotos išlaidos atitiktų visas teisės aktuose ir/arba nacionalinėse taisyklėse nustatytas taisykles. Šie tikrinimai apima projektų patikras vietoje imties pagrindu ir dokumentų patikras prieš išlaidas patvirtinant vadovujančiosioms institucijoms. Tvirtinančiosios institucijos turi užtikrinti, kad buvo atliktos tinkamos patikros ir imtis papildomų tikrinimų prieš išlaidų deklaravimą Komisijai dėl kompensavimo. Visos šios valdymo patikros yra vadinamos „pirmo lygmens patikromis“.

5.10. Be to, valstybėse narėse audito institucijos (AI) atlieka kiekvienos VP (arba grupės VP) sistemų auditus ir imties pagrindu operacijų *ex post* auditus⁽⁴⁾. Jos teikia ataskaitas apie šiuos auditus Komisijai metinėse kontrolės ataskaitose (MKA), kuriose yra pateikiama metinė audito nuomonė dėl sistemų veikimo ir AI įvertinto klaidų lygio (žr. 5.38 ir 5.41 dalis)⁽⁵⁾.

⁽³⁾ Tarpinės įstaigos – viešosios arba privačios įstaigos, veikiančios vadovujančiosios institucijos atsakomybe ir vykdančios pareigas jos vardu.

⁽⁴⁾ Tarybos reglamento (EB) Nr. 1083/2006 62 straipsnis (OL L 210, 2006 7 31, p. 25).

⁽⁵⁾ Išsamesnė informacija apie AI vaidmenį ir atsakomybę bei jų indėlį į Komisijos užtikrinimo procesą yra pateikta specialiojoje ataskaitoje Nr. 16/2013 „Dėl „vieno bendro audito“ ir Komisijos sanglaudos politikoje naudojamo nacionalinių audito institucijų darbo“ 5–11 dalyse.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

Komisijos lygmuo

5.11. Komisija (Regioninės ir miestų politikos generalinis direktoratas ir Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties generalinis direktoratas) turi gauti patikinimą, kad valstybės narės įdiegė teisės aktų reikalavimus atitinkančias valdymo ir kontrolės sistemas ir kad sistemos veikia veiksmingai⁽⁶⁾. Jei Komisija nustato, kad valstybė narė neištaisė klaidų, susijusių su netvarkingomis išlaidomis, kurios buvo patvirtintos ir deklaruotos, arba kad yra rimtų valdymo ir kontrolės sistemų trūkumų, Komisija gali nutraukti arba sustabdyti mokėjimus⁽⁷⁾. Jei valstybė narė nepanaikina netvarkingų išlaidų (kurios gali būti pakeistos kitų tos pačios VP projektų tinkamomis išlaidomis) ir/arba nepašalina nustatytų sistemų trūkumų, Komisija gali atlikti finansinius pataisymus⁽⁸⁾. Išsamesnė informacija apie tai, kaip Komisija taikė nutraukimus/sustabdymus, ir nustatė finansinius pataisymus, taip pat yra pateikta 1 skyriaus 1.12–1.14 dalyse.

Mobilumas bei transportas ir energetika

5.12. Įgyvendinant Europos Sąjungos transporto politiką siekiama vystyti vidaus rinką, didinti konkurencingumą ir inovacijas bei integruoti transporto tinklus. Šioje srityje ES politika skatinamas mobilumas, tvarus vystymasis ir transporto sauga. Įgyvendinant energetikos politiką siekiama teikti įmonėms ir piliečiams prieinamus energijos išteklius, konkurencingas kainas ir technologiškai pažangias energetikos paslaugas. Taip pat skatinama tvarios energijos gamyba, transportas ir vartojimas bei patikimas energijos teikimas ES. Pagrindinės priemonės šiose dviejose srityse yra Transeuropinio transporto tinklo (TEN-T) programa ir Europos energetikos programa ekonomikai gaivinti (EEPEG) (žr. **5.1 lentelę**).

⁽⁶⁾ Reglamento (EB) Nr. 1083/2006 72 straipsnis.

⁽⁷⁾ Tarybos reglamento (EB) Nr. 1260/1999 39 straipsnio 2 dalis (OL L 161, 1999 6 26, p. 1); Reglamento (EB) Nr. 1083/2006 91 ir 92 straipsniai.

⁽⁸⁾ Reglamento (EB) Nr. 1083/2006 99 straipsnis.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

Mobilumo bei transporto ir energetikos išlaidų valdymas ir kontrolė

5.13. Komisija (Mobilumo ir transporto generalinis direktoratas bei Energetikos generalinis direktoratas) transporto ir energetikos išlaidas įgyvendina per dvi vykdomąsias įstaigas ir vieną bendrąją įmonę⁽⁹⁾ bei taikydama jungtinio valdymo priemones (pavyzdžiui, atominių elektrinių eksploatacijos nutraukimo fondus arba Europos energijos efektyvumo finansavimo priemones).

5.14. Paprastai Komisija projektus finansuoja paskelbus kvietimus teikti projektų pasiūlymus. Patvirtintiems projektams skirtus mokėjimus Komisija atlieka tiesiogiai naudos gavėjams pagal susitarimus dėl dotacijų ar Komisijos sprendimus. Naudos gavėjai paprastai yra valstybių narių institucijos, bet taip pat gali būti valstybinės arba privačios įmonės. ES finansavimas teikiamas dalimis: pirma – avansas arba išankstinio finansavimo mokėjimas, pasirašius susitarimą dėl dotacijų arba finansavimo sprendimą, po to atliekami tarpinis ir galutinis mokėjimai, kuriais kompensuojamos naudos gavėjų nurodytos tinkamos išlaidos.

5.15. Komisija pagal nustatytus atrankos ir sutarčių sudarymo kriterijus vertina pasiūlymus, teikia informaciją ir rekomendacijas naudos gavėjams bei stebi ir tikrina projektų įgyvendinimą, atsižvelgdama į naudos gavėjų pateiktas finansines ir technines pažangos ataskaitas. Pagal susitarimus dėl dotacijų arba Komisijos sprendimus gali būti reikalaujama, kad išlaidų kompensavimo prašymus patvirtintų nepriklausomas auditorius arba atitinkama nacionalinė įstaiga. Be to, Komisija atlieka *ex post* auditus, siekdama aptikti ir ištaisyti klaidas, kurioms nebuvo užkirstas kelias taikant ankstesnes patikras.

⁽⁹⁾ Inovacijos ir tinklų vykdomoji įstaiga, INEA (Transeuropinio transporto tinklo vykdomosios įstaigos veiklos perėmėja); Mažų ir vidutinių įmonių reikalų vykdomoji įstaiga, EASME (Konkurencingumo ir inovacijų vykdomosios įstaigos veiklos perėmėja) ir bendroji įmonė SESAR (Europos vienos bendros oro erdvės oro eismo valdymo tyrimas).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

*Rizika tvarkingumui***Regioninė politika**

5.16. ERPF ir SF išlaidų srityje pagrindinė rizika yra susijusi su ES ir/arba nacionalinių viešųjų pirkimų taisyklių arba tinkamumo sąlygų nesilaikymu skiriant sutartis ir finansuojant projektus, kurie neatitinka reikalavimų arba kurie neatitinka ES valstybės pagalbos taisyklių⁽¹⁰⁾. Taip pat yra rizika, kad naudos gavėjai gali deklaruoti išlaidas, kurios yra netinkamos pagal teisės aktus ir/arba nacionalines tinkamumo taisykles.

5.17. Įgyvendindamos VP valstybės narės institucijos turi konkurencinius prioritetus. Išlaidoms turi būti taikomos tinkamos patikros, skirtos užtikrinti tvarkingumą ir patikimą finansų valdymą. Tačiau taip pat yra suinteresuotumas įsisavinti ES skirtas lėšas. Praktiškai tai gali trukdyti nuosekliam veiksmingų kontrolės priemonių taikymui. Dėl to gali būti neaptinkami ir neištaisomi taisyklių pažeidimai ir galiausiai iš ES biudžeto kompensuojamos netinkamos išlaidos. Dėl to taip pat gali būti finansuojami projektai, kurie yra per brangūs, neefektyviai įgyvendinami arba neturintys realių galimybių pasiekti numatytus rezultatus⁽¹¹⁾. Ši rizika tampa aktualesnė artėjant tinkamumo laikotarpiu pabaigai.

Mobilumas bei transportas ir energetika

5.18. Didžiausia su transporto ir energetikos išlaidomis susijusi rizika yra ta, kad Komisija gali nenustatyti netinkamų naudos gavėjų deklaruotų išlaidų prieš jas kompensuojant. Taip pat, kaip ir ERPF ir SF atveju, gali kilti su viešųjų pirkimų taisyklių nesilaikymu susijusi rizika.

5.16. Komisija pateikia šį vertinimą, kuris išsamiau apibūdintas jos 2011 m. spalio 5 d. tarnybų darbiniam dokumente „2006–2009 m. Sanglaudos politikos klaidų analizė“ (2011 m. spalio 5 d. SEC(2011) 1179). Šiame dokumente Komisija nurodo konkrečius veiksmus, kurių ji ėmėsi siekdama sumažinti šią riziką (visų pirma papildomas vadovaujančiųjų institucijų konsultacijas ir mokymus nustatytos rizikos, finansinių pataisų įgyvendinimo laiku, išmokų nutraukimo ar sustabdymo procedūrų ir rizikingiausioms sritims tikrinti skirto audito srityse).

⁽¹⁰⁾ Išsamesnė informacija apie su valstybės pagalba susijusį Komisijos vaidmenį ir atsakomybę yra pateikta specialiojoje ataskaitoje Nr. 15/2011 „Ar Komisijos procedūros užtikrina veiksmingą valstybės pagalbos kontrolę?“.

⁽¹¹⁾ Išsamesnė informacija apie veiksmingumo klausimus yra pateikta 10 skyriuje.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

Audito apimtis ir metodas

5.19. Bendras Audito Rūmų audito metodas ir metodika apibūdinti 1 skyriaus **1.1 priedo 2 dalyje**. Dėl audito regioninės politikos, transporto ir energetikos srityje visų pirma reikėtų pažymėti, kad:

- a) audito metu buvo tikrinama 180 operacijų imtis⁽¹²⁾, kaip apibrėžta **1.1 priedo 7 dalyje**. Imtis parengta taip, kad būtų reprezentatyvi visų šios politikos grupės operacijų atžvilgiu. 2013 m. imtis buvo sudaryta iš operacijų 19 valstybių narių⁽¹³⁾;
- b) auditas apėmė finansų inžinerijos priemonių (FIP) tikrinimą išmokėjimo lygio atžvilgiu (t. y. lėšų dalies, kuri buvo panaudota galutinių paramos gavėjų lygmeniu). Tai buvo daroma atliekant Komisijos 2012 m. pažangos ataskaitų teikimo bei penkių FIP audituotų operacijų imtyje peržiūrą;
- c) kontrolės sistemų įvertinimo metu buvo tikrinama:
  - i) Komisijos atliekama nacionalinių audito institucijų priežiūra valstybėse narėse;
  - ii) Regioninės ir miestų politikos generalinio direktorato, Mobilumo ir transporto generalinio direktorato ir Energetikos generalinio direktorato metinės veiklos ataskaitos (MVA).

⁽¹²⁾ Šią imtį sudaro 180 operacijų, susijusių su 168 regioninės politikos projektais (125 ERPF projektais, 38 SF projektais ir 5 finansų inžinerijos priemonėmis), 8 transporto ir 4 energetikos projektais (žr. **5.1 priedą**). Imtis sudaryta iš visų mokėjimų, išskyrus avansus, kurie 2013 m. sudarė 2,9 milijardo eurų. Iš 168 regioninės politikos operacijų (įskaitant visas finansų inžinerijos priemones) 157 yra susijusios su 2007–2013 m. programavimo laikotarpiu. Tikrintų finansų inžinerijos priemonių imtis buvo sudaryta iš lėšų, kurios buvo sumokėtos galutiniams paramos gavėjams 2013 m. (pavyzdžiui, paskolų, garantijų arba nuosavo kapitalo investicijų).

⁽¹³⁾ Belgija, Bulgarija, Čekija, Vokietija, Estija, Graikija, Ispanija, Prancūzija, Italija, Lietuva, Liuksemburgas, Vengrija, Austrija, Lenkija, Portugalija, Rumunija, Slovėnija, Slovakija ir Švedija.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

OPERACIJŲ TVARKINGUMAS

5.20. **5.1 priede** pateikta operacijų testavimo rezultatų santrauka. Iš 180 Audito Rūmų audituotų operacijų 102 (57 %) buvo paveiktos klaidų. Remdamiesi savo atliktu 40 klaidų kiekybiniu įvertinimu, Audito Rūmai vertina, kad labiausiai tikėtinas klaidų lygis yra 6,9 %⁽¹⁴⁾.

5.21. 1 skyriuje yra pateiktas finansinių pataisymų duomenų, pateiktų ES konsoliduotų finansinių ataskaitų 6 aiškinamojoje pastaboje, teisingumo ir patikimumo įvertinimas (žr. 1.12–1.14 dalis). 2012 m. metinės ataskaitos 1 skyriuje yra paaiškinta, koku mastu Audito Rūmai atsižvelgia į finansinius pataisymus įvertindami labiausiai tikėtiną klaidų lygį⁽¹⁵⁾.

5.22. **5.1 diagramoje** parodyta, kaip įvairių tipų netikslumai prisidėjo prie Audito Rūmų įvertinto labiausiai tikėtino klaidų lygio 2013 m.

5.20. Bendras atsakymas į 5.20 ir 5.21 dalių pastabas.

Komisija pažymi, kad labiausiai tikėtina klaida, apie kurią pranešta 2013 m., atitinka klaidų lygius, kuriuos Audito Rūmai nurodė pastaruosius ketverius metus.

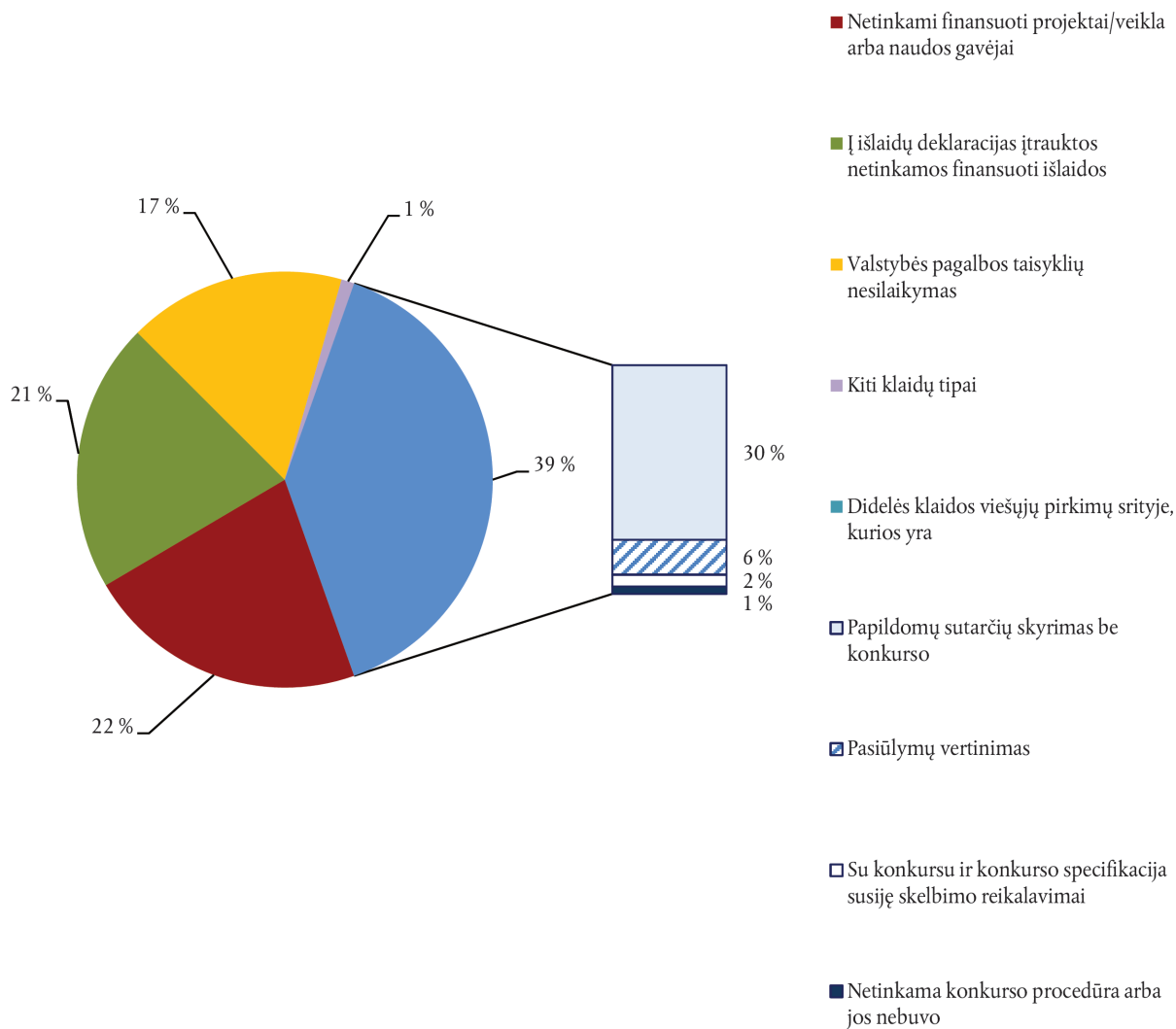
Tai patvirtina, kad klaidų lygis 2007–2013 m. programavimo laikotarpiu išlieka pastovus ir yra gerokai mažesnis už 2000–2006 m. programavimo laikotarpiu užregistruotą klaidų lygį. Šį pokytį lemia sugriežtintos 2007–2013 m. kontrolės nuostatos ir griežta Komisijos politika nutraukti ar sustabdyti išmokas nustačius trūkumus, kaip nurodyta Regioninės ir miestų politikos GD 2013 m. metinėje veiklos ataskaitoje (toliau – MVA) (žr. 2.111 F skirsnį, p. 44–45). Komisija ir toliau daugiausia dėmesio skirs rizikingiausioms programoms ir (arba) valstybėms narėms ir prireikus įgyvendins taisomąsias priemones, taikydama griežtą išmokų nutraukimo ir sustabdymo politiką. Naujuoju 2014–2020 m. programavimo laikotarpiu Komisijos taisymo galimybės dar pagerėjo, tam tikromis sąlygomis atėmus iš valstybių narių galimybę pakartotinai panaudoti lėšas, taip atliekant grynąsias finansines pataisas. Taip valstybės narės bus aktyviai skatinamos aptikti ir ištaisyti pažeidimus prieš patvirtindamos metines ataskaitas Komisijai.

Be to, Finansiniame reglamente (80 straipsnio 4 dalis) numatyta pagal sanglaudos politikos taisyklės (Reglamento (EB) Nr. 1083/2006 99 straipsnio 2 dalis) taikyti vienodo dydžio ekstrapoliuotus pataisymus, jeigu nepagrįstai išleistų sumų negalima tiksliai nustatyti, o taip pasitaiko dažnai. Tokia padėtis susiklostė 2013 m. regioninės politikos srityje. Komisija veikė pagal įgaliojimus ir visiškai paisydama esamų taisyklių, kad apsaugotų ES biudžetą. Audito Rūmų požiūriu, korekcijos atliekamos tiek, kiek buvo nustatytas ryšys su atskiromis operacijomis. Komisija mano, kad atlikti vienodo dydžio pataisymai buvo taikomi visoms atitinkamoms programoms ir operacijoms. Taip pat žr. Komisijos atsakymą į 1.17 dalies pastabas.

⁽¹⁴⁾ Audito Rūmai klaidų lygį vertina remdamiesi reprezentatyvia imtimi. Nurodytas skaičius yra tiksliausias įvertis. Audito Rūmai 95 % įsitikinę, kad klaidų lygis populiacijoje siekia nuo 3,7 % iki 10,1 % (atitinkamai apatinė ir viršutinė klaidų ribos).

⁽¹⁵⁾ Žr. 2012 m. metinės ataskaitos 1.19–1.37 dalis.

5.1 diagrama. Įvairių tipų klaidų poveikis labiausiai tikėtinam klaidų lygiui

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Viešųjų pirkimų taisyklių nesilaikymo atvejai šiose politikos srityse sudaro daugiau kaip trečdalį Audito Rūmų įvertinto klaidų lygio

5.23. Viešųjų pirkimų taisyklės yra pagrindinė priemonė, skirta užtikrinti, kad viešosios lėšos būtų panaudojamos ekonomiškai ir veiksmingai ir kad Europos Sąjungoje būtų sukurta vidaus rinka.

5.24. 2013 m. Audito Rūmai auditavo 122 viešųjų pirkimų procedūras, skirtas darbų ir paslaugų sutartims, pagal kurias buvo įvykdytos 180 Audito Rūmų testuotų operacijų išlaidos⁽¹⁶⁾. Bendra šių viešųjų pirkimų sutarčių įvertinta vertė sudarė apie 4,2 milijardo eurų⁽¹⁷⁾.

5.25. Kaip ir ankstesniais metais, viešųjų pirkimų procedūros buvo ypač paveikios klaidoms⁽¹⁸⁾. Audito Rūmai aptiko klaidų, susijusių su ES ir/arba nacionalinių viešųjų pirkimų taisyklių nesilaikymu, 60 iš 122 tikrintų procedūrų atveju. Apie trečdalį šių atvejų buvo susiję su rimtu taisyklių nesilaikymu ir todėl buvo klasifikuojami kaip kiekybiškai įvertinamos klaidos. Šioje politikos srityje šios klaidos sudaro 45 % visų kiekybiškai įvertinamų klaidų ir maždaug 39 % įvertinto klaidų lygio (žr. 5.1 langelį).

5.23. Bendras atsakymas į 5.23–5.25 dalių pastabas.

Nors Komisija ir Audito Rūmai vienodai tikrina, kaip yra laikomasi viešųjų pirkimų taisyklių, Komisija taiko 2000–2006 m. programavimo laikotarpio proporcingus vienodo dydžio pataisymus, taip atsižvelgdama į žalos ES biudžetui riziką ir faktinių pažeidimų pobūdį bei sunkumą.

Komisija ir dauguma nacionalinių valdžios institucijų taiko šias vienodo dydžio normas, taikydamos finansines pataisas viešųjų pirkimų taisyklių pažeidimų atveju, taip pat taisydamos Audito Rūmų nurodytas klaidas.

Komisija taip pat pažymi, kad biudžeto įvykdymą patvirtinanti institucija paragino Komisiją ir Audito Rūmus suderinti savo audito metodikas viešųjų pirkimų klaidų kiekiui apskaičiuoti (2013 m. balandžio 17 d. Europos Parlamento sprendimas dėl 2011 finansinių metų Europos Sąjungos bendrojo biudžeto įvykdymo patvirtinimo).

2013 m. Komisija atnaujino sprendimą dėl viešųjų pirkimų klaidų kiekybinio įvertinimo pasidalijamojo valdymo srityje, įskaitant, be kita ko, sanglaudos išlaidas ir kaimo plėtrą (žr. Komisijos sprendimą C(2013) 9527 final).

Remiantis šiuo Komisijos sprendimu, Komisija skaičiuoja, kad viešųjų pirkimų klaidų kiekybinis įvertinimas 2013 m. būtų iki 0,6 procentinio punkto mažesnis, nei Audito Rūmai apskaičiavo pagal savo kiekybinį įvertinimą.

⁽¹⁶⁾ Apie 73 % iš 122 Audito Rūmų audito metu tikrintų viešųjų pirkimų procedūrų atveju sutarties riba buvo didesnė už ribą, pagal kurią taikomos į nacionalinius teisės aktus perkeliamos ES viešųjų pirkimų taisyklės.

⁽¹⁷⁾ Ši suma atspindi visas su sudarytomis sutartimis susijusias išlaidas, dalis jų buvo patvirtinta audituotose išlaidų deklaracijose.

⁽¹⁸⁾ Žr. 2010 m. metinės ataskaitos 4.26 ir 4.27 dalis, 2011 m. metinės ataskaitos 5.31–5.33 dalis ir 2012 m. metinės ataskaitos 5.30–5.34 dalis.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

5.1 langelis. Rimtų viešųjų pirkimų taisyklių pažeidimų pavyzdžiai

- a) *Nepagrįstas papildomų darbų tiesioginis skyrimas (nėra nenumatytų aplinkybių):* TEN-T projekto Vokietijoje atveju buvo deklaruotos bendram finansavimui papildomų oro uosto keleivių terminalo statybos darbų sutartys (kurios buvo skirtos tam pačiam rangovui). Šie papildomi darbai atsirado dėl projekto parengimo, planavimo ir įgyvendinimo trūkumų, o ne dėl nenumatytų aplinkybių. Tokiais atvejais tiesioginis skyrimas yra neteisėtas, nes papildomi darbai turėjo būti skiriami organizuojant konkursą.

Panašių atvejų buvo nustatyta kituose ERPF/SF ir transporto projektuose Belgijoje, Čekijoje, Vokietijoje, Ispanijoje, Italijoje ir Švedijoje.

- b) *Neteisėtų skyrimo kriterijų taikymas konkurso procedūroje:* ERPF projekto, susijusio su viešosios paskirties pastato Ispanijoje renovacija, atveju taikant konkurso dokumentuose pateiktą formulę, skirtą nustatyti ekonomiškai naudingiausią pasiūlymą, buvo neteisėtai pakeistas konkurso rezultatas ir sutartis buvo skirta netinkamai.

- c) *Sutarties apimties po konkurso pasikeitimas:* ERPF projekto, skirto modernizuoti ir atnaujinti vandens tiekimo tinklą Ispanijoje, atveju po konkurso ir sutarties skyrimo buvo reikšmingai pakeista projekto apimtis. Tai prieštarauja ES ir nacionalinėms viešųjų pirkimų taisyklėms ir todėl deklaruotos šios sutarties išlaidos yra netvarkingos. Be to, iš tikrųjų atlikti darbai neatitiko pakeistos sutarties.

Panašūs pažeidimai buvo nustatyti ERPF/SF projektuose Čekijoje.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

5.1 langelis. Rimtų viešųjų pirkimų taisyklių pažeidimų pavyzdžiai

- c) *Komisija pabrėžia, kad Čekijai taikė 10 % vienodo dydžio pataisymą visoms šios programos išlaidoms nuo 2007 m. iki 2012 m. rugpjūčio 31 d., o tai apima visas užregistruotas to paties pobūdžio klaidas, kurias nustatė Audito Rūmai. Šis pataisymas buvo taikytas visiems Audito Rūmų tikrintiems projektams.*

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

5.26. Dar trečdalis 122 audituotų viešųjų pirkimų atveju padaryta kitų klaidų, susijusių su viešųjų pirkimų ir sutarčių sudarymo procedūromis. Šios klaidos yra informacijos ir skelbimo reikalavimų neatitikimas, neteisingas atrankos kriterijų taikymas ir konkurso specifikacijų trūkumai. Šios klaidos neturi įtakos Audito Rūmų įvertintam klaidų lygiui ⁽¹⁹⁾.

Trijų Audito Rūmų audituotų projektų atveju nebuvo vykdomos tinkamumo sąlygos

5.27. Audito Rūmai nustatė tris projektus, kurių atveju nebuvo vykdomos teisės aktuose ir/arba nacionalinėse tinkamumo finansuoti taisyklėse nustatytos tinkamumo sąlygos ir klaidos buvo kiekybiškai įvertintos. Šie projektai sudaro 8 % visų kiekybiškai įvertinamų klaidų ir apie 22 % viso įvertinto klaidų lygio (žr. 5.2 langelį).

5.2 langelis. Netinkamų finansuoti projektų pavyzdžiai

- a) *Atrinktas projektas, kurio tikslų nėra realių galimybių įvykdyti:* ERPF projektas Lenkijoje apėmė istorinio pastato ir jo parko renovaciją ketinant jį naudoti kaip mokymo centrą su gyvenamosiomis patalpomis. Šį projektą vadovaujanti institucija atrinko nepaisant to, kad projekto tikslai, nustatyti projekto paraiškoje, iš tikrųjų negalėjo būti pasiekti. Konkrečiai, buvo išpūstas stažuotojų, kurie naudosis kompleksu, skaičius. Be to, buvo deklaruotos su pastato naudojimu asmeniniams tikslams susijusios išlaidos, kurios viršijo susitarimo dėl dotacijos taikymo sritį.
- b) *Naudos gavėjas neatitinka VP nustatytų atrankos kriterijų:* ERPF projekto Vengrijoje atveju transporto ir statybų sektoriuje veiklą vykdančias naudos gavėjas išigijo ekskavatorių. Tačiau nei projektas, nei naudos gavėjo veikla negali būti laikomi novatoriškais ir todėl neatitiko VP nustatytų kriterijų.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

5.26. Komisija atsižvelgs į visas Audito Rūmų pateiktas klaidas pagal Komisijos sprendimą C(2013) 9527 final.

5.27. Bendras atsakymas į 5.27–5.29 dalių pastabas.

Komisija siekia užtikrinti, kad paramos gavėjai ir programų valdymo institucijos gerai išmanytų tinkamumo finansuoti taisykles. Tai galima užtikrinti rengiant konsultacijas ir mokymus, o regioninės ir miestų politikos srityje valdančiosios institucijos turėtų perduoti šias žinias visoms organizacijoms, atsakingoms už lėšų valdymą. Regioninės politikos srityje Komisijai nustačius sudėtingas taisykles programų lygmeniu, ji taip pat teikia valstybėms narėms rekomendacijas, kaip supaprastinti šias taisykles.

Komisija toliau skirs daug dėmesio savo veiksams, skirtiems programų valdymo institucijoms, jeigu buvo nustatyta rizika.

⁽¹⁹⁾ Daugiau informacijos apie Audito Rūmų viešųjų pirkimų klaidų kiekybinio įvertinimo metodą pateikta **1.1 priedo** 10–12 dalyse.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

Netinkamos išlaidos deklaruotos beveik dešimtdalio visų Audito Rūmų audituotų projektų atveju

5.28. Deklaruodamos išlaidas Komisijai nacionalinės institucijos patvirtina, kad šios išlaidos buvo įvykdytos laikantis tam tikrų ES teisės aktuose, nacionalinėse tinkamumo finansuoti taisyklėse, konkrečiose VP taisyklėse, kvietimuose pareikšti susidomėjimą, bendrąjį finansavimą patvirtinančiuose sprendimuose arba susitarimuose dėl dotacijų nustatytų specialių nuostatų.

5.29. Audito Rūmai nustatė, kad netinkamos išlaidos buvo deklaruotos 8 % tikrintų operacijų. Šiose politikos srityse šie atvejai sudaro 38 % visų kiekybiškai įvertinamų klaidų ir maždaug 21 % įvertinto klaidų lygio (žr. 5.3 langelį).

5.3 langelis. Netinkamų deklaruotų išlaidų pavyzdžiai

- a) *Nepagrįsti darbuotojų kaštai*: vykdant energetikos projektą Prancūzijoje, susijusį su elektros jungties tarp Prancūzijos ir Ispanijos statyba, naudos gavėjas negalėjo pagrįsti kai kurių darbuotojų kaštų. Todėl su šiais darbuotojų kaštais susijusios išlaidos yra netinkamos bendrai finansuoti iš ES biudžeto.

Panašus atvejis, kai buvo deklaruotos netinkamos išlaidos atlyginimams, buvo nustatytas ERPF projekte Italijoje.

- b) *Išlaidas deklaravo ne ES organizacija*: TEN-T projektą, skirtą plėtoti bendrą Europos oro erdvę, vykdė įvairios organizacijos ES valstybėse narėse ir vienoje ES nepriklausančioje šalyje. Konsorciumas nepaisė reikalavimo, kad tik ES valstybių narių organizacijos gali būti naudos gavėjai ir todėl gali deklaruoti išlaidas, ir buvo kompensuotos taip pat ir ES nepriklausančio dalyvio išlaidos.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Valstybės pagalbos taisyklių pažeidimai sudaro 17 % klaidų lygio

5.30. Valstybės pagalba yra laikoma iš principo prieštaraujanti vidaus rinkai, kadangi ji gali iškraipyti valstybių narių prekybą⁽²⁰⁾. Komisija tiesiogiai užtikrina ES valstybės pagalbos taisyklių įgyvendinimą. Valstybės narės privalo pranešti apie visus galimus valstybės pagalbos atvejus Komisijai (taikydamos schemą arba pranešdamos atskirai apie kiekvieną projektą), išskyrus projektus, kurių vertė yra mažesnė nei nustatytos viršutinės ribos arba kuriems yra taikomas bendrasis bendrosios išimties reglamentas⁽²¹⁾. Tuomet dėl visų praneštų atvejų Konkurencijos generalinis direktoratas turi suformuluoti savo nuomonę, ar pagalba yra suderinama su vidaus rinka. Šiuo tikslu jis įvertina, ar tas pats projektas būtų vykdomas ir be šios pagalbos.

5.31. Audito Rūmai šiais metais nustatė 16 projektų aštuoniose valstybėse narėse, kur buvo pažeistos ES valstybės pagalbos taisyklės. Visais atvejais Audito Rūmai paprašė ir gavo preliminarų Konkurencijos generalinio direktorato vertinimą. Klasifikuojant klaidas buvo atsižvelgta į šį įvertinimą ir į Europos Teisingumo Teismo bylų praktiką. Dėl penkių projektų Audito Rūmai mano, kad pagal valstybės pagalbos taisyklės projektas neturėjo gauti finansavimo iš ES ir/arba valstybių narių arba jis turėjo būti mažesnis. Šios kiekybiškai įvertintos klaidos sudaro apie 17 % viso įvertinto klaidų lygio⁽²²⁾ (žr. 5.4 langelį). Apskaičiuojant Audito Rūmų įvertintą klaidų lygį nėra atsižvelgta į kitus 11 valstybės pagalbos taisyklių nesilaikymo atvejus.

5.31. Komisija yra kompetentinga Europos Sąjungos institucija, galinti nuspręsti, ar pagalba neatitinka vidaus rinkos taisyklių. Tai darydama, ji skiria formalių ir procedūrinių valstybės pagalbos reikalavimų pažeidimus ir atvejus, kai pagalbos neatitiktis vidaus rinkos taisyklėms neatitinka esminių valstybės pagalbos taisyklių reikalavimų. Todėl pagalba, kuri neatitinka formalių ir procedūrinių reikalavimų, dar gali atitikti materialines ir esmines taisykles.

Komisija atsižvelgia į Audito Rūmų pastabas ir imsis tolesnių veiksmų dėl Audito Rūmų nustatytų atvejų.

5.4 langelis. Projektų, kuriuos vykdant buvo pažeistos valstybės pagalbos taisyklės, pavyzdžiai

- a) *Neparodytas skatinamasis poveikis:* ERPF projekte Lenkijoje, skirtame steigti bendrą paslaugų centrą daugianacionalinei įmonei, įmonės pateikta informacija rodo, kad projektas būtų buvęs pelningas ir be viešosios paramos ir kad įgyvendinant projektą pagalba nebuvo reikalinga. Todėl remiantis bendrojo bendrosios išimties reglamento 8 straipsniu, projektas nėra tinkamas finansuoti pagal ES bendrąjį finansavimą.

Panašus atvejis buvo nustatytas kitame ERPF projekte Lenkijoje.

⁽²⁰⁾ Su valstybės pagalba susijusi Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 107 straipsnio 1 dalis.

⁽²¹⁾ Komisijos reglamentas (EB) Nr. 800/2008 (OL L 214, 2008 8 9, p. 3).

⁽²²⁾ 2012 m. atitinkamas lygis buvo 9 % (žr. 2012 m. metinės ataskaitos 5.41 dalį).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

- b) *Nepagrįstai MVĮ skirtas valstybės pagalba prietas*: ERPF projekto Slovėnijoje atveju pagalba buvo suteikta pagal skelbimo schemą mažų ir vidutinių įmonių (MVĮ) mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros veiklai automobilių pramonėje. Tačiau šis naudos gavėjas iš tikrųjų neatitiko kriterijų, pagal kuriuos jis galėtų būti laikomas MVĮ, kadangi jis visiškai priklausė didelių įmonių nuosavybei ir savo mokslinių tyrimų veiklą vykdė išimtinai tik joms. Turėjo būti taikomas didelėms įmonėms nustatytas mažesnis pagalbos intensyvumas ir todėl dalis pagalbos yra netinkama finansuoti.

Panašių atvejų buvo nustatyta ERPF projektuose Bulgarijoje ir Vengrijoje.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Beveik trečdalis tikrintų operacijų atveju patikros valstybių narių lygmeniu būtų užkirtusios kelią kai kurioms nustatytoms klaidoms

5.32. 17 galutinių naudos gavėjų padarytų kiekybinių klaidų atvejais nacionalinės institucijos turėjo pakankamai informacijos (pavyzdžiui, iš naudos gavėjų, iš jų auditorių arba iš pačių nacionalinių institucijų patikrų), kad galėtų užkirsti kelią, aptikti ir ištaisyti klaidas prieš deklaruodamos išlaidas Komisijai. Jei visa ši informacija būtų panaudota taisant klaidas, labiausiai tikėtinas šio skyriaus klaidų lygis būtų buvęs 3 procentiniais punktais mažesnis. 10 šių atvejų deklaracija buvo parengta atsižvelgiant į Komisijos taikytą nustatyto dydžio pataisymą. Be to, Audito Rūmai nustatė, kad penkiais atvejais Audito Rūmų nustatytas klaidas padarė nacionalinės institucijos. Šių klaidų poveikis labiausiai tikėtinam klaidų lygiui buvo 2 procentiniai punktai.

5.32. Komisija griežtai stebi šiuos atvejus, siekdama užtikrinti, kad, taikant atitinkamas sistemas, būtų geriau užkertamas kelias klaidoms, prieš atliekant patvirtinimą. Ji sutinka, kad turi būti laiku taikomi patikimi valdymo patikrinimai, kad būtų neleista atsirasti pažeidimams ar kad jie nepersikeltų į Komisijai patvirtinamus mokėjimo prašymus.

Nuo 2010 m. Komisija atlieka tikslinį didelės rizikos programų valdymo patikrinimų auditą, jeigu nustato, kad trūkumai gali likti nenustatyti arba jeigu programos audito institucija jų nenustato laiku. Šio audito rezultatai iki 2013 m. pabaigos pateikiami Regioninės ir miestų politikos GD MVA (žr. p. 41).

Komisija nurodo sugriežtintas 2014–2020 m. programavimo laikotarpio teisės aktų procedūras, kai valdymo patikrinimai ir kontrolės priemonės (įskaitant tikrinimus vietoje) turės būti atlikti laiku, kai Komisijai patvirtinamos programų metinės ataskaitos ir kai valdančiosios institucijos pateikia valdymo deklaracijas. Komisija mano, kad sugriežtinus šias kontrolės procedūras klaidų lygis sumažės ilgam.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

FINANSŲ INŽINERIJOS PRIEMONIŲ TIKRINIMAS

5.33. Finansų inžinerijos priemonėmis (FIP) yra teikiama pagalba įmonėms arba miestų projektams teikiant nuosavo kapitalo investicijas, paskolas arba garantijas⁽²³⁾. Jos gali būti naudojamos trijose srityse: MVĮ rėmimui⁽²⁴⁾, miestų plėtrai⁽²⁵⁾ ir energijos vartojimo efektyvumo skatinimui.

5.34. Iki 2012 m. pabaigos pagal 175 ERPF ir ESF VP buvo įdiegtos 940 FIP visose, išskyrus dvi (Airiją ir Liuksemburgą), ES 27 valstybėse narėse. Joms visoms skirtas fondas sudaro apie 12 558 milijonus eurų⁽²⁶⁾.

Finansų inžinerijos priemonių išmokėjimo lygiai ir toliau išlieka žemi

5.35. Paprastai FIP įgyvendinantys fondai gauna įnašą iš VP po to, kai yra nustatoma jų teisinė struktūra, ir vėliau naudoja šias lėšas projektų rėmimui. Tokia finansinė parama gali būti teikiama tik projektams, kurie atitinka VP taikymo sritį. Šioms FIP keliami užduoties yra veikti atsinaujinimo principu arba kai kurių tipų garantijų fondų atveju pasiekti didelį svorto poveikį. Bet kokie iš investicijų ar paskolų gauti išteklių, įskaitant pelną, yra iš naujo naudojami pagal FIP įgyvendinamai veiklai.

⁽²³⁾ Reglamento (EB) Nr. 1083/2006 44 straipsnis.

⁽²⁴⁾ Jos apima Jungtinių Europos išteklių, skirtų nuo labai mažo iki vidutinio dydžio įmonių grupei, programą (JEREMIE), kuri yra įgyvendinama kartu su Europos investicijų banku (EIB) ir Europos investicijų fondu (EIF) siekiant papildomai remti MVĮ finansavimą.

⁽²⁵⁾ Tai apima Jungtinę Europos paramą tvarioms investicijoms miestuose (JESSICA), kuri yra įgyvendinama kartu su EIB siekiant vykdyti grąžintinas investicijas į miestų plėtrą (nuosavo kapitalo, paskolų arba garantijų forma).

⁽²⁶⁾ Europos Komisija, „Duomenų apie finansuojant ir įgyvendinant iš Struktūrinių fondų bendrai finansuojamų FIP padarytą pažangą suvestinė“, COCOF 13/0093-00/EN, 2013 m. rugsėjo 19 d.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

5.36. Audito Rūmų tikrinimas parodė, kad 2013 m. tikrintos FIP imties išmokėjimo lygiai (t. y. galutinių paramos gavėjų lygmeniu naudojamos lėšos) ir toliau išlieka žemi (5.5 langelis). Remiantis teisės aktais, tik galutiniams paramos gavėjams teikiami mokėjimai arba garantijos yra laikomi tinkamais finansuoti, o nepanaudotas FIP fondas turi būti sugrąžintas į ES biudžetą užbaigiant priemones ⁽²⁷⁾.

5.36. Bendras atsakymas į 5.36 dalies ir 5.5 langelio pastabas.

Komisija Europos Parlamentui ir Tarybai pranešė apie mažą FIP lėšų panaudojimo lygį iki 2012 m. pabaigos (žr. 2013 m. spalio 1 d. Ares (2013) 3153620). Vidutinė išmokėjimo norma atspindi papildomų FIP nustatymą 2012 m. 2014 m. antrąjį pusmetį Komisija pranešė apie padėtį 2013 m. pabaigoje. Komisija mano, kad, vertinant rezultatus, taip pat reikėtų vertinti bendrai finansuojamų finansinių priemonių rezultatų pasiekimą, įskaitant atnaujinimo ir svorto poveikį.

Komisija pažymi, kad, norint atlikti išsamią analizę, reikia įvertinti įvairius galimus atvejus, visų pirma atsižvelgiant į tai, kad patikrintos FIP yra Bulgarijoje, Graikijoje, Italijoje ir Lietuvoje, t. y. valstybėse narėse, kurias smarkiai paveikė ekonomikos ir finansų krizė.

5.5 langelis. Žemi FIP išmokėjimo lygiai

Remiantis Komisija, visų ES 27 FIP vidutinis išmokėjimo lygis 2012 m. pabaigoje sudarė 37 %. Tai yra padidėjimas 3 procentiniais punktais palyginti su 2011 m. Šis lygis vis dar yra per žemas, kad būtų galima tikėtis, kad visos turimos lėšos būtų bent kartą panaudotos. Buvo nustatyta konkrečių su FIP susijusių problemų 3 valstybėse narėse (Bulgarijoje, Graikijoje ir Slovakijoje), kuriose išmokėjimo lygiai yra reikšmingai žemesni nei ES vidurkis 2012 m.

Keturių iš penkių tikrintų FIP išmokėjimo lygiai 2013 m. pabaigoje (nuo 3 iki 16 %) vis dar buvo reikšmingai mažesni nei vidutinis 2012 m. lygis. Audito Rūmai taip pat pažymi, kad valstybės narės turėjo galimybę FIP skirti papildomų įnašų iš VP iki 2013 m. pabaigos.

Valstybė narė, kurioje tikrintos FIP	2012			2013		
	Suma eurais, kuri buvo pateikta Komisijai 2012 m. gruodžio 31 d. (*)		Išmokėjimo lygis	FIP pateikta suma eurais		Išmokėjimo lygis
	Kontroliuojančiojo fondo sumokėta arba garantuota suma	Galutiniams paramos gavėjams sumokėta arba garantuota suma		Kontroliuojančiojo fondo sumokėta arba garantuota suma	Galutiniams paramos gavėjams sumokėta arba garantuota suma	
Bulgarija	37 818 872	0	0 %	37 818 872	1 023 107	3 %
Graikija	460 000 000	6 343 202	1 %	488 000 338 (**)	79 701 074	16 %
Italija	202 000 000	0	0 %	202 000 000	10 595 207,50	5 %
Italija	110 000 000	10 467 204	10 %	110 000 000	16 870 778	15 %
Lietuva	169 974 513	64 237 987	38 %	240 931 417 (**)	87 263 848	36 %

(*) Šaltinis: Valstybių narių pagal Reglamento (EB) Nr. 1083/2006 67 straipsnio 2 dalies j punktą pateiktos metinės ataskaitos; tikrintų FIP pateikta 2013 m. informacija.

(**) 2013 m. skirto fondo padidėjimas palyginti su 2012 m.: Graikijoje padidėjimas sudarė apie 28 milijonus eurų, Lietuvoje – apie 71 milijoną eurų.

⁽²⁷⁾ Reglamento (EB) Nr. 1083/2006 78 straipsnio 6 dalis.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

ATRINKTŲ KONTROLĖS SISTEMŲ TIKRINIMAS

Komisijos vykdytos audito institucijų priežiūros įvertinimas

5.37. 5.2 *priede* pateikta Audito Rūmų sistemų tikrinimo rezultatų santrauka.

Komisija remiasi audito institucijų valstybėse narėse darbu

5.38. Audito institucijos teikia patikinimą Komisijai dėl veiksmingo VP valdymo sistemų ir vidaus kontrolės veikimo ir patvirtintų išlaidų teisėtumo ir tvarkingumo ⁽²⁸⁾. Šią informaciją audito institucijos teikia savo metinėse kontrolės ataskaitose (MKA), audito nuomonėse ir sistemų audito ataskaitose (žr. 5.10 dalį).

5.38. Audito institucijos atlieka pagrindinį vaidmenį ugdant patikimumą nuo pat programavimo laikotarpio pradžios ir sistemų sukūrimo.

Reglamentu Komisijai suteikiama galimybė pasikliauti audito institucijos darbu, kad ji būtų patikinama pagal tam tikras sąlygas (Reglamento (EB) Nr. 1083/2006 73 straipsnis). Komisija glaudžiai bendradarbiauja ir koordinuoja veiksmus su audito institucijomis ir pradėjo tikrinti jų metodikas ir audito rezultatus dar 2009 m. Tai padėjo stiprinti gebėjimus, teikiant konsultacijas, patarimus ir rekomendacijas audito institucijoms, kai Komisija pakartotinai atliko audito institucijų vykdytą auditą.

2013 m. metinėse veiklos ataskaitose Regioninės ir miestų politikos GD ir Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties GD pateikė išsamų audito informacijos ir rezultatų, kuriuos audito institucijos pateikė savo 2013 m. metinėse kontrolės ataskaitose, tikslumo ir patikimumo įvertinimą (žr. Regioninės ir miestų politikos GD 2012 m. MVA 2.111 B skirsnį, p. 33–36 ir Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties GD 2013 m. MVA p. 42–44).

⁽²⁸⁾ Iš viso dėl 2007–2013 m. programavimo laikotarpiu patvirtintų 440 ERPF/SF ir ESF VP ES 28 valstybės narės įsteigė 113 audito institucijų. Iš šių institucijų 63 yra atsakingos už ERPF/SF ir ESF VP. Dėl visų 440 VP audito institucijos iki 2013 m. gruodžio mėn. iš viso parengė 199 MKA ir audito nuomones.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

5.39. Regioninės ir miestų politikos bei Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties generaliniai direktoratai šia informacija naudojami rengdami savo metines veiklos ataskaitas (MVA) ir visus metus priimdami sprendimus dėl galimų mokėjimų VP nutraukimo ir/arba sustabdymo⁽²⁹⁾. Siekiant įvertinti, ar jos gali remtis šia informacija, generaliniai direktoratai tikrina audito institucijų pateiktus kiekvienos VP (arba VP grupės) klaidų lygius⁽³⁰⁾:

- jei Komisija mano, kad klaidų lygis yra patikimas (ir reprezentatyvus patvirtintoms išlaidoms), ji priima audito institucijos pateiktą lygį. Atlikdama savo pačios vertinimą Komisija klaidų lygį taip pat gali perskaičiuoti remdamasi papildoma informacija, gauta iš audito institucijų;
- nepatikimų klaidų lygių atveju Komisija taiko nustatytą dydžio klaidų lygį (nuo 2 iki 25 %), remdamasi savo atlikto valdymo ir kontrolės sistemų veikimo įvertinimo rezultatais.

5.40. Komisija taip pat apskaičiuoja kiekvienos VP „likutinį klaidų lygį“, atsižvelgdama į visus finansinius pataisymus, atliktus nuo programavimo laikotarpio pradžios. Jie apima ES ir/arba nacionaliniu lygmeniu jau atliktus pataisymus bei nagrinėjamus finansinius pataisymus⁽³¹⁾.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

5.39. 2013 m. Regioninės ir miestų politikos GD ir Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties GD savo atitinkamose metinėse veiklos ataskaitose nurodė, kad apie du trečdaliai išmokų nutraukimo ar sustabdymo atvejų buvo grindžiami audito rezultatais, apie kuriuos Komisijai pranešė audito institucijos (žr. Regioninės ir miestų politikos GD 2012 m. MVA p. 45 ir Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties GD 2013 m. MVA VII priedo 2.1.1.1 punktą). Komisija pabrėžia, kad 2013 m. išmokų nutraukimo ar sustabdymo procedūros buvo susijusios su 181 ERPF/Sanglaudos fondo programa ir beveik 6 mlrd. EUR valstybių narių pateiktais, tačiau neapmokėtais mokėjimo prašymais, nebent Komisija gavo papildomų įrodymų, kad atitinkamos valstybės narės atliko visus būtinus pataisymus.

Kalbant apie ESF, kaip nurodyta Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties GD 2013 m. MVA p. 49, Komisija išsiuntė 12 įspėjimo raštų ir 19 raštų prieš išmokų sustabdymą; ji nusprendė nutraukti išmokas 25 atvejais ir sustabdė 11 veiklos programų. Iš viso pagal mokėjimo prašymus buvo nutrauktas 348,8 mln. EUR išmokėjimas.

⁽²⁹⁾ Kiekvienais metais kovo mėn. kiekvienas generalinis direktoratas rengia metinę veiklos ataskaitą, kuri yra teikiama Europos Parlamentui ir Tarybai ir yra publikuojama. Kartu su šia ataskaita generalinis direktorius turi pateikti pareiškimą, kuriame nurodo, ar biudžetas, už kurį jis yra atsakingas, buvo įgyvendintas teisėtai ir tvarkingai. Ši sąlyga vykdoma, jei netikslumų lygis neviršija Komisijos nustatytos 2 % reikšmingumo ribos. Priešingu atveju generalinis direktorius gali dėl tam tikrų sričių (arba programų) nustatyti visapusiškas arba dalines išlygas.

⁽³⁰⁾ Audito institucijų n metais pateikti klaidų lygiai yra apskaičiuojami remiantis operacijų, kurios turi būti statistiškai reprezentatyvios Komisijai n-1 metais patvirtintoms išlaidoms, auditų imtimi (specialiosios ataskaitos Nr. 16/2013 11 dalis).

⁽³¹⁾ Regioninės ir miestų politikos generalinio direktorato metinės veiklos ataskaita, p. 49.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

5.41. Remdamasi šiais dviem rodikliais, Komisija parengia savo VP valdymo ir kontrolės sistemos įvertinimą. Atliekant šį vertinimą taip pat atsižvelgiama į audito institucijų visus metus teikiamas sistemų auditų ataskaitas ir papildomą Komisijos turimą informaciją. Tuomet šis įvertinimas yra skelbiamas generalinio direktorato metinėje veiklos ataskaitoje⁽³²⁾.

5.42. Audito Rūmai mano, kad Komisija įdiegė sistemą, skirtą gauti patikinimą dėl ERPF/SF ir ESF išlaidų teisėtumo ir tvarkingumo remiantis audito institucijų darbu⁽³³⁾. Sistemos koncepcija paprastai atitinka „bendro audito“ principus, kuriuos Audito Rūmai išdėstė savo nuomonėje Nr. 2/2004. Audito Rūmai taip pat pažymi, kad Komisija glaudžiai bendradarbiauja su nacionalinėmis audito institucijomis ir kad buvo pagerėjimas, susijęs su nuoseklesniu ERPF/SF ir ESF VP vidaus kontrolės lygiu 28 valstybėse narėse.

Komisija mano, kad pagal daugiau nei pusę VP atliktuose mokėjimuose nebuvo reikšmingo klaidų lygio

5.43. 2013 m. Komisija mano, kad ji gavo patikinimą, kad 243 iš 440 VP (kurios sudaro apie 55 % 2013 m. mokėjimų) nebuvo reikšmingo klaidų lygio: audito institucijos nurodė klaidų lygius, kurie neviršijo Komisijos 2 % reikšmingumo ribos, ir šiuos lygius patvirtino Komisija. Kitų 140 VP atveju (kurios sudaro 34 % mokėjimų) patvirtinti (arba perskaičiuoti) klaidų lygiai viršijo 2 %, bet „likutinis klaidų lygis“ buvo mažesnis nei 2 %⁽³⁴⁾. Palyginti su 2012 m., VP skaičius, kuriose Komisija nustatė rimtų problemų, sumažėjo nuo 61 iki 57⁽³⁵⁾. Šios 39 ERPF/SF VP ir 18 ESF VP, kurių patvirtintas klaidų lygis ir likutinis klaidų lygis viršijo 2 %, sudaro 11 % mokėjimų 2013 m. Audito Rūmai pripažįsta, kad Komisija išlygas nustato atsižvelgdama ne tik į klaidų lygį. Atlikdama savo vertinimą, ji taip pat taiko profesinę nuovoką ir atsižvelgia į visą kitą turimą informaciją.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

5.41. Komisija nurodo didelės apimties audito tyrimą, skirtą audito institucijų darbu apžvelgti, prieš priimant sprendimą oficialiai pasikliauti jų darbu, įskaitant pakartotinį audito institucijų atliktų operacijų audito atlikimą (žr. atitinkamas abiejų generalinių direktoratų MVA). Todėl generaliniai direktoratai padarė išvadą, kad atitinkamai 40 ir 81 audito institucijos (iš 113), atsakingos už maždaug 90 % ERPF/SF išmokų ir 91 % ESF programų išmokų, darbu apskritai galima pasikliauti.

5.42. Komisija mano, kad, palyginti su praėjusiais programavimo laikotarpiais, valstybės narės ir Komisija sustiprino savo 2007–2013 m. programų vidaus kontrolės sistemą. Tai padeda užtikrinti teisėtą ir tvarkingą sanglaudos išlaidas visoje Europos Sąjungoje.

⁽³²⁾ Daugiau informacijos yra pateikta specialiojoje ataskaitoje Nr. 16/2013 „Dėl „vieno bendro audito“ ir Komisijos sanglaudos politikoje naudojamo nacionalinių audito institucijų darbo“ 5–11 dalyse.

⁽³³⁾ Specialioji ataskaita Nr. 16/2013, 80 dalis.

⁽³⁴⁾ 2013 m. Regioninės ir miestų politikos generalinio direktorato metinės veiklos ataskaitos 33–36 p. ir Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties generalinio direktorato 2013 m. metinės veiklos ataskaitos 43 p.

⁽³⁵⁾ Specialiosios ataskaitos Nr. 16/2013 26 dalis ir III priedas.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

5.44. 2013 m., kaip ir ankstesniais metais, Audito Rūmai tikrino, ar Komisija buvo veiksminga tikrindama audito institucijų pateiktų klaidų lygių teisingumą ir patikimumą. Remiantis Komisijos darbo dokumentais buvo patikrinta 194 VP 19 valstybių narių imtis (140 iš 322 ERPF/SF VP ir 54 iš 118 ESF VP) ⁽³⁶⁾. Be to, Audito Rūmai paprašė ir gavo papildomos informacijos tiesiai iš audito institucijų.

5.45. Audito Rūmams atlikus tikrinimą paaiškėjo, kad Komisija teisingai patvirtino (arba perskaičiavo) audito institucijų pateiktus klaidų lygius 155 iš 194 tikrintų VP atvejais (žr. **5.2 priedą**).

5.46. Tačiau 39 iš 194 tikrintų VP atveju (32 ERPF/SF VP ir septynių ESF VP) Audito Rūmai mano, kad Komisija turėjo patvirtinti aukštesnį klaidų lygį (arba nustatyto dydžio klaidų lygį) ⁽³⁷⁾.

5.47. Keturiais šių atvejų, susijusiais su 15 ERPF ir viena ESF VP, Audito Rūmai mano, kad Komisija nenurodė priežasčių, dėl kurių nenustatė išlygų (arba nenustatė išlygų, darančių didesnę finansinį poveikį), savo vidaus darbo dokumentuose ir/arba 2013 m. MVA (žr. 5.6 langelį). Likusių VP atveju Komisija jau buvo nustačiusi išlygą dėl VP arba Audito Rūmų perskaičiuotas klaidų lygis neviršijo Komisijos 2 % reikšmingumo ribos.

5.46. Patvirtindama klaidų lygį metinei veiklos ataskaitai, Komisija atsižvelgė į visą iki vertinimo dienos gautą informaciją.

Komisija pažymi, kad Audito Rūmų išvados nepaveikia išreikštų audito nuomonių ar išlygų skaičiaus ir tik nedaug paveikia padarytų išlygų kiekybinį apskaičiavimą.

Komisija pažymi, kad bet kuriuo atveju Audito Rūmų nurodytos 39 programos atitinka 13 iš 113 audito institucijų, atsakingų už ERPF, ESF ir SF, darbą. Ji taip pat pažymi, kad dėl Ispanijos programų nurodytas aspektas susijęs su viena nacionaline tarpine organizacija, pateikusia 9 regioninių ERPF programų 2013 m. išlaidas.

Dėl Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties GD Komisija nurodo savo atsakymus į 6.34 ir 6.35 dalių pastabas.

⁽³⁶⁾ Šios 194 VP sudaro 65 % ERPF/SF ir 75 % ESF tarpinių galutinių mokėjimų, kurie buvo patvirtinti 2013 m., ir už jas yra atskaitinga 41 iš 113 audito institucijų.

⁽³⁷⁾ Tai reiškia, kad Audito Rūmų perskaičiuotas klaidų lygis yra ne mažiau kaip 0,5 procentinio punkto didesnis nei Komisijos patvirtintas klaidų lygis ir/arba viršija Komisijos reikšmingumo ribą (kai tuo tarpu Komisijos klaidų lygis jos neviršija).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

5.6 langelis. Komisijos atliekamo audito institucijų pateiktų klaidų lygių patvirtinimo trūkumų pavyzdžiai

Keturių ERPF ir ESF VP Jungtinėje Karalystėje atveju audito institucija sudarė vieną 68 operacijų imtį, kaip nustatyta jos audito strategijoje. Tačiau Audito Rūmai nustatė, kad ši imtis buvo parengta remiantis išankstine populiacija, kuri trijų iš keturių VP atveju buvo neteisinga. Be to, audito institucija įvertino ir savo MKA pateikė kiekvienos iš keturių VP atskirus klaidų lygius, nors pagal galiojančias imties sudarymo gaires ji turėjo pateikti bendrą klaidų lygį. Komisija atkreipė dėmesį į šias problemas, bet patvirtino neteisingus audito institucijų įvertintus atskirus klaidų lygius arba perskaičiavo alternatyvius lygius sugrupuodama keletą VP. Audito Rūmai mano, kad pateikti visų keturių VP klaidų lygiai yra nepatikimi ir iš principo, jei nėra papildomų paaiškinimų ir atskleistos informacijos, keturių VP grupei turėjo būti taikytas 5 % klaidų lygis.

Keturių ERPF VP Nyderlanduose atveju audito institucija sudarė vieną imtį, kaip nustatyta jos audito strategijoje. Tačiau MKA buvo pateikti nereprezentatyvūs kiekvienos iš keturių VP klaidų lygiai. Be to, audito institucija taikė neteisingą šių klaidų lygių įvertinimo metodiką. Po to, kai Komisija atmetė pradinę MKA versiją, audito institucija nusprendė pergrupuoti tris iš keturių VP ir iš naujo suskaičiavo 2 % neviršijantį klaidų lygį taikydama metodą, kuris neatitiko galiojančių imties sudarymo gairių. Likusios VP atveju buvo patvirtintas 6,9 % klaidų lygis ir nustatyta išlyga. Tai taip pat reiškė, kad trijų susijusių VP atveju buvo nurodytas per mažas likutinis klaidų lygis. Tačiau, Audito Rūmų nuomone, Komisijos vertinimas turėjo būti atliktas dėl visos VP grupės. 2013 m. spalio mėn. Komisija visoms keturioms VP suteikė 73 straipsnio („bendras auditas“) statusą⁽³⁸⁾.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

5.6 langelis. Komisijos atliekamo audito institucijų pateiktų klaidų lygių tikrinimo trūkumų pavyzdžiai

2013 m. spalio 30 d. remiantis išsamiu auditu statusas pagal 73 straipsnį buvo suteiktas visoms Nyderlandų ERPF programoms. Komisija padarė teigiamą išvadą, kad nebuvo jokių audito įrodymų, kurie leistų suabejoti Nyderlandų audito institucijos darbo kokybe.

⁽³⁸⁾ Reglamento (EB) Nr. 1083/2006 73 straipsnyje nustatyta, kad Komisija gali remtis nacionalinių audito institucijų atliktu darbu ir sumažinti savo pačios auditų ir patikrų aprėptį, jei ji nustatė, kad nacionalinis atitiktis įvertinimas ir audito institucijos audito strategija yra priimtini ir jei ji gavo pakankamą patikinimą, kad VP valdymo ir kontrolės sistemos veikia veiksmingai.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

Grupės ERPF VP Ispanijoje atveju audito institucija nustatė, kad naudos gavėjas reikalaujama laikotarpiu (t. y. ne mažiau kaip dvejus metus po dotacijos skyrimo) neišlaikė naujų įsteigtų darbo vietų, kaip reikalaujama pagal susitarimą dėl dotacijos. Tačiau apskaičiuodama savo klaidų lygį audito institucija šio nustatyto fakto neįvertino, kadangi tuo metu, kai buvo tvirtinamos išlaidos, naujai sukurtos darbo vietos dar egzistavo. Taigi, audito institucija įvertino per mažą VP grupės klaidų lygį. Komisija priėmė šį metodą, o tai taip pat reiškė, kad buvo apskaičiuotas per mažas „likutinis klaidų lygis“ (kurį apskaičiuojant atsižvelgiama į visus finansinius pataisymus nuo 2007 m.) ir dėl to jis neperžengė 2 % Komisijos reikšmingumo ribos. Audito Rūmų nuomone, tai taip pat turėjo būti parodyta Komisijos vertinime dėl devynių iš 19 VP.

Keturių Vokietijos-Žemutinės Saksonijos VP atveju imties sudarymo populiacija nesutapo su Komisijai 2012 m. deklaruotomis išlaidomis. Panašų atvejį Audito Rūmai jau buvo nustatę 2012 m. MKA atveju. Nepaisant to, Komisija patvirtino klaidų lygį, kurį buvo pateikusi audito institucija. Audito Rūmų nuomone, dviem ERPF VP turėjo būti taikomas 5 % nustatyto dydžio klaidų lygis, o dviem ESF VP – 2 %. Tai taip pat turėjo būti parodyta Komisijos vertinime dėl dviejų iš keturių susijusių VP.

5.48. Audito Rūmai taip pat nustatė atvejų, kai Komisija skirtingoms VP arba skirtingiems generaliniams direktoratom taikė skirtingą audito institucijų teikiamos informacijos tikrinimo metodą. Šie skirtumai neleidžia atlikti suderinto audito institucijų darbo vertinimo, o dėl to negali būti nuosekliai įvertintas dviejų generalinių direktoratų sanglaudos išlaidų teisėtumas ir tvarkingumas.

Komisijos dokumentų peržiūros neleidžia tinkamai sumažinti rizikos, kad valstybės narės pateiks neteisingą ir nepatikimą informaciją

5.49. Palyginti su 2012 m., Audito Rūmai mano, kad abu generaliniai direktoratai sustiprino savo patikras. Daugeliu atvejų Komisija pareikalavo audito institucijų pateikti papildomos informacijos, kaip antai audituojamos populiacijos sugretinimą su deklaruotomis išlaidomis, imties dydžio perskaiciavimą arba detalią informaciją apie konkrečius operacijų auditus. Be to, du generaliniai direktoratai atliko faktų nustatymo vizitus į 21 valstybę narę siekdami patikrinti audito institucijų pateiktus duomenis. Tai leidžia Komisijai atlikti išsamesnę metinių kontrolės ataskaitų analizę.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

5.48. Komisija mano, kad ji taiko griežtas ir suderintas sistemas metinėms kontrolės ataskaitoms dėl dviejų generalinių direktoratų, atsakingų už sanglaudos politiką, nagrinėti. Tačiau metinės kontrolės ataskaitos nagrinėjamos kiekvienu konkrečiu atveju ir galutinis vertinimas priklauso nuo profesionalaus atsakingų auditorių sprendimo, nes, siekdami pateikti nuomonę, jie atsižvelgia į visą informaciją. Todėl gali būti nedidelių skirtumų ir jie priimtini, jeigu tik nesisiskiria pagrindinės išvados.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

5.50. Tačiau Audito Rūmai pažymi, kad Komisijos įvertinimo tvarumas priklauso nuo valstybių narių institucijų pateiktos informacijos teisingumo ir patikimumo. Visų pirma Audito Rūmų auditai per paskutinius trejus metus parodė, kad ⁽³⁹⁾:

- kai kurios audito institucijos nepaskelbia visų problemų ir pateikti klaidų lygiai ne visada yra visiškai patikimi;
- valstybių narių pateikta informacija apie finansinius pataisymus gali būti ne visada patikima arba teisinga ir taikant Komisijos skaičiavimo metodą gaunamas likutinis klaidų lygis yra per mažas.

5.51. Komisijos tikrinimai daugiausia yra dokumentų peržiūros ir gali tik iš dalies sumažinti šią riziką. Audito Rūmai mano, kad Komisijos pateiktų klaidų lygių tvirtinimo (ir, prireikus, koregavimo) galimybės išlieka ribotos tol, kol iš audito institucijų nėra sistemingai reikalaujama pateikti Komisijai daugiau konkrečios informacijos apie jų operacijų auditus jai tikrinant metines kontrolės ataskaitas. Be to, pagal tarptautinius audito standartus Komisijos atliekamas audito institucijų stebėjimas visu metų laikotarpiu turėtų apimti kai kurių jų atliktų operacijų auditų pakartotinį atlikimą ⁽⁴⁰⁾.

Komisijos metinės veiklos ataskaitų peržiūra

5.52. Audito Rūmai įvertino Regioninės ir miestų politikos, Mobilumo ir transporto ir Energetikos generalinių direktoratų 2013 m. metinės veiklos ataskaitas (MVA) ir pridėdamus patikinimo pareiškimus. Konkrečiai dėl mokėjimų, kurie buvo patvirtinti 2013 m., tvarkingumo Audito Rūmai:

- a) patikrino Komisijos atlikto rizikos veikiamų sumų skaičiavimo nuoseklumą ir teisingumą;
- b) įvertino 2013 m. nustatytas išlygas.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

5.50. Komisija nurodo savo atsakymą į 5.41 dalies pastabas. Generalinio direktorato auditas apėmė išsamų vietoje atlikto audito tyrimą, įskaitant atskirų paramos gavėjų sistemų audito ir operacijų audito pakartotinį atlikimą.

- Komisija atliko specialų rizika grindžiamą vietos auditą, siekdama užtikrinti, kad per pastaruosius trejus metus pateikti 68 VP pataisymai būtų veiksmingai įgyvendinti, o kilus abejonių ar nesant pakankamai įrodymų, ji nustato atitinkamą bendrą finansinių pataisų, į kurias atsižvelgta apskaičiuojant likutinį klaidų lygį, sumą.

5.51. Siekdama užtikrinti audito institucijų deklaruotų klaidų lygių tikslumą ir patikimumą, Komisija taiko išsamią patikros tvarką, taip pat vykdo faktų nustatymo misijas vietoje. Ji alternatyviai taiko vienodo dydžio normas, jeigu klaidų lygį laiko nepatikimu. Komisijos vertinimą reikėtų vertinti plačiau, atsižvelgiant į jos atliekamą audito institucijų darbo patikrą, apimančią daug pakartotinių auditų (žr. Komisijos atsakymus į 5.41 ir 5.54 dalių pastabas). Komisija taip pat atlieka į riziką orientuotą auditą, kad patikrintų deklaruotų finansinių pataisų tikslumą (žr. atsakymą į 5.50 dalies pastabas).

⁽³⁹⁾ Specialiosios ataskaitos Nr. 16/2013 83 dalis.

⁽⁴⁰⁾ 2012 m. metinės ataskaitos 5.52 dalis (pirma įtrauka) ir specialiosios ataskaitos Nr. 16/2013 83 dalis ir 1 ir 4 rekomendacijos.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Regioninės ir miestų politikos generalinis direktoratas

5.53. Savo 2013 m. MVA Regioninės ir miestų politikos generalinis direktoratas įvertino, kad nuo 2,8 % iki 5,3 % 2007–2013 m. programavimo laikotarpio ERPF/SF VP tarpinių ir galutinių mokėjimų, kurie buvo patvirtinti metų laikotarpiu, paveikė klaidų rizika. Šis įvertis yra pagrįstas audito institucijų pateiktais ir Komisijos 2014 m. kovo mėn. patvirtintais klaidų lygiais, susijusiais su 2012 m. išlaidomis (žr. 5.38–5.42 dalis).

5.54. Komisijos įvertis viršija 2 % Komisijos nustatytą reikšmingumo ribą. Audito Rūmai primena, kad Komisijos paskelbti metiniai klaidų lygiai nėra tiesiogiai palyginami su Audito Rūmų įvertintais klaidų lygiais ⁽⁴¹⁾.

5.55. Apskritai Komisijos atliktas sumų, dėl kurių kyla rizika, apskaičiavimas atitinka turimą informaciją ir yra teisingas. Be 5.49–5.51 dalyse iškeltų klausimų Audito Rūmai atkreipia dėmesį į sekančius du aspektus (žr. 5.7 langelį)

5.7 langelis. Pastabos dėl Komisijos sumų, dėl kurių kyla rizika, įverčio

Audito Rūmų atliktas Komisijos įverčio perskaičiavimas (2,9 %) iš esmės patvirtina ERPF/SF VP tarpinių ir galutinių mokėjimų 2007–2013 m. programavimo laikotarpiu mažesnią klaidų lygį 2,8 %.

2013 m. Komisija pakeitė savo klaidų lygio intervalo vertinimo metodiką ⁽⁴²⁾. Remiantis ankstesniais metais taikytu metodu, didesnis klaidų lygio įvertis šiais metais būtų 6,9 % vietoj 5,3 %, kaip yra paskelbta 2013 m. MVA.

5.54. Bendras Komisijos atsakymas į 5.54 ir 5.55 dalių pastabas.

Komisija sutinka, kad Audito Rūmų ir Komisijos klaidų lygio negalima tiesiogiai lyginti. Tačiau šio proceso tikslas iš esmės yra tas pats, t. y. įvertinti riziką ES biudžetui konkrečiais metais.

Komisija vertindama atsižvelgia į visus šiuos skirtumus, visų pirma laiko, viešųjų pirkimų klaidų kiekio apskaičiavimo skirtumus ir jos priskiriamą vienodo dydžio pataisymų poveikį programoms (žr. Komisijos atsakymą į Audito Rūmų specialiosios ataskaitos Nr. 16/2013 11 dalies pastabas).

Išskyrus pirmiau nurodytus skirtumus, Komisija mano, kad 2013 m. metinės veiklos ataskaitos atveju, kaip Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties GD atveju buvo pastaruosius trejus metus iš eilės, o Regioninės ir miestų politikos GD atveju – pastaruosius dvejus metus iš eilės prieš pateikiant šią metinę ataskaitą, Komisijos vertinimo rezultatas atitinka Audito Rūmų apskaičiuotus klaidų lygius.

5.7 langelis. Pastabos dėl Komisijos sumų, dėl kurių kyla rizika, įverčio

Komisija atsižvelgia į Audito Rūmų vertinimą.

Regioninės ir miestų politikos GD pakeitė savo didesnio klaidų lygio apskaičiavimo metodiką, kad geriau pasinaudotų visa prieinama informacija, kurią pateikia audito institucijos, jeigu ji laikoma patikima.

⁽⁴¹⁾ Specialiosios ataskaitos Nr. 16/2013 11 dalis.

⁽⁴²⁾ Regioninės ir miestų politikos generalinio direktorato metinės veiklos ataskaitos 53 p., 73 išnaša.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

5.56. Vertindamas, ar dėl VP (arba VP grupės) turi būti nustatyta išlyga, Regioninės ir miestų politikos generalinis direktoratas taip pat išnagrinėja VP „likutinį klaidų lygį“ (žr. 5.40 ir 5.41 dalis).

5.57. Komisija vertina, kad 322 ERPF/SF VP visu 2007–2013 m. programavimo laikotarpiu „likutinis klaidų lygis“ sudaro 1,2% iš ES biudžeto atliktų mokėjimų. Veiksmų programų, dėl kurių Regioninės ir miestų politikos generalinis direktoratas nustatė išlygas, skaičius sumažėjo nuo 85 2012 m. iki 73⁽⁴³⁾. Tuo tarpu šių išlygų įvertintas finansinis poveikis padidėjo nuo 308 milijonų eurų 2012 m. iki 423 milijonų eurų 2013 m.⁽⁴⁴⁾

5.58. Tačiau Audito Rūmai pažymi, kad Komisija turi tik ribotą informaciją dėl to, ar valstybėse narėse įdiegtos finansinių pataisymų taikymo sistemos yra veiksmingos ir ar tvirtinančiųjų institucijų iki 2013 m. kovo mėn. ataskaitose pateikta informacija yra teisinga, išsami ir patikima⁽⁴⁵⁾. Ši įvertinimą paremia Komisijos vidaus audito tarnybos nuomonė, kad valstybių narių informacija apie finansinius pataisymus suteikia labai mažą patikinimą, atsižvelgiant į būdą, kurį taiko Komisija apie juos pranešdama, ir į tai, kad audito institucijos atlieka tik ribotas jų patikras. Todėl kyla rizika, kad Komisija apskaičiuos per mažą „likutinį klaidų lygį“ ir dėl to Komisijos atskirų VP ir išlygų metinėse veiklos ataskaitose finansinio poveikio įvertinimas bus nepakankamai tvarus.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

5.56. Komisija pabrėžia, kad „bendros likutinės rizikos“ naudojimas, kaip pažymėjo Audito Rūmai, yra papildomas kriterijus, kuriuo remiantis metinės veiklos ataskaitoje galima daryti papildomas išlygas, atsižvelgiant į sisteminių vertinimą ir patvirtintą klaidų lygį (žr. Regioninės ir miestų politikos GD MVA ir Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties GD MVA bendrą 4 priedą „Reikšmingumo kriterijai“).

5.58. Komisija nurodo savo atsakymo į 5.50 dalies pastabas antrąją įtrauką. Jos veiksmai valstybių narių pateiktų duomenų tikslumui patikrinti. Regioninės ir miestų politikos GD taip pat nusprendė audito metu tikrinti daugiau duomenų apie valstybių narių praneštus lėšų susigrąžinimo ir atšaukimo atvejus ir naudoti visus turimus audito institucijų pateiktus audito rezultatus siekiant labiau įsitikinti pateiktų duomenų, naudojamų bendrai likutinei rizikai apskaičiuoti, patikimumu.

⁽⁴³⁾ Regioninės ir miestų politikos generalinis direktoratas taip pat nustatė išlygas dėl 35 ERPF/SF VP, kurių patvirtinti klaidų lygiai ir/arba „likutinis klaidų lygis“ buvo mažesni nei Komisijos 2% reikšmingumo riba (žr. 5.43 dalį).

⁽⁴⁴⁾ Šie skaičiai apima visiškai arba iš dalies kiekybiškai įvertintas išlygas dėl veiksmų programų, kurių tarpiniai ir/arba galutiniai mokėjimai buvo patvirtinti metų laikotarpiu (61 2012 m. ir 55 2013 m.) ir dėl veiksmų programų, dėl kurių nebuvo atlikta tokių mokėjimų (24 2012 m. ir 19 2013 m.).

⁽⁴⁵⁾ Specialiosios ataskaitos Nr. 16/2013 35–40 dalys.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Mobilumo ir transporto generalinis direktoratas ir Energetikos generalinis direktoratas

5.59. Mobilumo ir transporto generalinis direktoratas ir Energetikos generalinis direktoratas:

- nustatė išlygas dėl 1,4 % (mobilumo ir transporto politikos srityje) ir 16,4 % (energetikos politikos srityje) visų metų laikotarpiu patvirtintų mokėjimų⁽⁴⁶⁾;
- įvertino, kad apie 4,1 % 2013 m. atliktų su septintąja mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros bendrąja programa susijusių mokėjimų buvo paveikti klaidų;
- apskaičiavo, kad jų išlygų poveikis sudaro 0,1 % (mobilumo ir transporto politikos srityje) ir 0,8 % (energetikos politikos srityje) 2013 m. atliktų mokėjimų, remiantis atitinkamais likutiniais klaidų lygiais šiose srityse.

5.60. 2013 m., kaip ir ankstesniais metais, tikrintuose TEN-T ir EEPEG projektuose Audito Rūmai nustatė keletą klaidų, susijusių su ES ir nacionalinių viešųjų pirkimų taisyklių nesilaikymu (žr. **5.1 priedą**). Tačiau, kaip ir ankstesniais metais, Mobilumo ir transporto generalinis direktoratas dėl TEN-T programos šiuo atžvilgiu nenustatė nė vienos išlygos. Audito Rūmai taip pat mano, kad Energetikos generalinis direktoratas neturėjo panaikinti su viešaisiais pirkimais susijusios išlygos dėl EEPEG, kuri pirmą kartą buvo nustatyta 2012 m.

5.60. Komisija mano, kad Mobilumo ir transporto generalinis direktoratas laikėsi 2013 m. MVA nuolatinių instrukcijų ir kad nebuvo priešasčių taikyti išlygas TEN-T programai. Daugiametis užbaigtų 2007–2013 m. TEN-T programos ex post patikrinimų likutinis klaidų lygis buvo mažesnis nei 2 % reikšmingumo riba. Be to, per 2013 m. agentūra toliau gerino atliekamus ex ante ir ex post patikrinimus, visų pirma viešųjų pirkimų srityje.

Energetikos generalinis direktoratas nusprendė atšaukti išlygą, kurią padarė savo 2012 m. MVA, nes:

- dėl didesnio EFPR programos ex post patikrinimų skaičiaus 2013 m. apskaičiuotas likutinis klaidų lygis buvo mažesnis už 2 % kiekybinę reikšmingumo ribą,
- be to, nuo 2013 m. imtasi papildomų taisomųjų priemonių rizikai kuo labiau sumažinti, visų pirma viešųjų pirkimų srityje.

⁽⁴⁶⁾ Jie apima Inovacijų ir tinklų programų vykdomosios įstaigos (INEA, anksčiau vadintos TEN-TEA) ir Mažų ir vidutinių įmonių reikalų vykdomosios įstaigos (EASME, anksčiau vadintos EACI) atliktus mokėjimus.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS

Išvada dėl 2013 m.

5.61. Šioje politikos grupėje:

- atlikus operacijų testus paaiškėjo, kad labiausiai tikėtinas klaidų lygis populiacijoje yra 6,9 %;

- įvertinta, kad tikrintos sistemos yra iš dalies veiksmingos⁽⁴⁷⁾.

5.61.

Komisija pažymi, kad labiausiai tikėtina klaida, užregistruota 2013 m., atitinka Audito Rūmams per pastaruosius ketverius metus deklaruotas klaidas.

Tai patvirtina, kad 2007–2013 m. programavimo laikotarpio klaidų lygis išlieka pastovus ir gerokai mažesnis už 2000–2006 m. užregistruotą klaidų lygį. Šį pokytį lemia sugriežtintos 2007–2013 m. laikotarpio patikrinimo nuostatos ir griežta Komisijos politika nutraukti ar sustabdyti išmokas nustačius trūkumus, kaip nurodyta Regioninės ir miestų politikos GD 2013 m. metinėje veiklos ataskaitoje (žr. 2.111 F skirsnį, p. 44–45). Komisija ir toliau daugiausia dėmesio skirs rizikingiausioms programoms ir (arba) valstybėms narėms ir prireikus įgyvendins taisomąsias priemones, taikydama griežtą išmokų nutraukimo ir sustabdymo politiką. Naujuoju 2014–2020 m. programavimo laikotarpiu Komisijos taisymo galimybės dar pagerėjo, tam tikromis sąlygomis atėmus iš valstybių narių galimybę pakartotinai panaudoti lėšas, taip atliekant grynąsias finansines pataisas. Taip valstybės narės bus aktyviai skatinamos aptikti ir ištaisyti pažeidimus prieš patvirtindamos metines ataskaitas Komisijai.

Be to, Finansiniame reglamente (80 straipsnio 4 dalis) numatyta pagal sanglaudos politikos taisyklės (Reglamento (EB) Nr. 1083/2006 99 straipsnio 2 dalis) taikyti vienodo dydžio ekstrapoliuotus pataisymus, jeigu nepagrįstai išleistų sumų negalima tiksliai nustatyti, o taip pasitaiko dažnai. Tokia padėtis susiklostė 2013 m. regioninės politikos srityje. Komisija veikė pagal įgaliojimus ir visiškai paisydama esamų taisyklių, kad apsaugotų ES biudžetą. Audito Rūmų požiūriu, korekcijos atliekamos tiek, kiek buvo nustatytas ryšys su atskiromis operacijomis. Komisija mano, kad taikyti vienodo dydžio pataisymai buvo taikomi visoms atitinkamoms programoms ir operacijoms.

Taip pat žr. Komisijos atsakymą į 1.17 dalies pastabas.

⁽⁴⁷⁾ Dėl sistemų padaryta išvada yra pagrįsta tik patikrinimui atrinktomis sistemomis, kaip apibrėžta 5.19(c)(i) punkte dėl audito apimties.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

5.62. Iš esmės audito įrodymai rodo, kad patvirtintas išlaidas veikia reikšmingas klaidų lygis.

Rekomendacijos

5.63. **6.2 priede** pateikti Audito Rūmų atliktos peržiūros, kurios metu buvo tikrinama pažanga įgyvendinant ankstesnėse metinėse ataskaitose pateiktas rekomendacijas, rezultatai, susiję su 6 skyriumi.

5.64. Atlikę šią peržiūrą ir atsižvelgdami į 2013 m. nustatytus faktus ir išvadas, Audito Rūmai rekomenduoja Komisijai:

- **1 rekomendacija:** pareikalauti iš valstybių narių jų vadovybės pareiškimuose (pagal Finansinio reglamento 59 straipsnio 5 dalies a punktą⁽⁴⁸⁾) pateikti specialų patvirtinimą dėl vadovaujančiųjų ir tvirtinančiųjų institucijų atliekamų pirmojo lygmens patikrų veiksmingumo;

KOMISIJOS ATSAKYMAI

5.62. Komisija ėmėsi konkrečių veiksmų siekdama sumažinti nustatytą riziką, kurie visų pirma apima prevencines ir taisomąsias priemones, pvz., konsultacijas, mokymus, paprastinimą, o ne tik tikslinį, su rizika susijusį auditą vietoje ir griežtą išmokų ir finansinių pataisų nutraukimo ar sustabdymo politiką.

5.64.

Komisija pritaria šiai rekomendacijai.

Bendrijų nuostatų reglamente 2014–2020 m. laikotarpiu reikalaujama, kad programų valdymo institucijos pateiktų valdymo deklaraciją, patvirtinančią ataskaitose pateiktą informaciją, o taikoma kontrolės sistema suteiktų būtinas garantijas, susijusias su operacijų bei deklaruotų išlaidų teisėtumu ir tvarkingumu, įgyvendinant būtinus valdymo patikrinimus, kaip numatyta reglamento 125 straipsnyje. Ši deklaracija bus pateikiama kartu su ataskaita, kurioje pateikiama visų patikrų ir audito, atlikto iki sąskaitų patvirtinimo, rezultatų santrauka, klaidų pobūdžio ir masto bei nustatytų sistemos trūkumų analizė, taip pat taisomieji veiksmai, kurių imtasi ar numatoma imtis. Komisija rengia valdančiosioms institucijoms valdymo deklaracijų ir metinės santraukos rengimo gaires.

⁽⁴⁸⁾ Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 (OL L 298, 2012 10 26, p. 1).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

- **2 rekomendacija:** atlikti 2007–2013 m. programavimo laikotarpiu atliktų „pirmojo lygmens patikrų“ vertinimą, remiantis Finansinio reglamento 32 straipsnio 5 dalimi. Atsižvelgdama į nustatytus trūkumus, Komisija turėtų išnagrinėti galimų taisomųjų priemonių sąnaudas ir naudą ir imtis tinkamų veiksmų (arba dėl jų pateikti pasiūlymą) (pavyzdžiui, galiojančių nuostatų paprastinimas, kontrolės sistemų gerinimas arba naujos programos ar pateikimo sistemos koncepcijos parengimas);
- **3 rekomendacija:** išnagrinėti pagrindines didelio ES valstybės pagalbos taisyklių nesilaikymo atvejų skaičiaus priežastis;

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Komisija pritaria šios rekomendacijos daliai ir nurodo 2014–2020 m. programavimo laikotarpio įgyvendinimo sistemos struktūrą, nes netikslinga perkurti sistemą, kuri tebegalioja 2007–2013 m.

Svarbiausi 2014–2020 m. reformos elementai susiję su geresnio išlaidavimo ir geresnio programų valdymo užtikrinimu siekiant sukurti labiau klaidoms atsparią aplinką. Tai apims didesnį orientavimąsi į rezultatus ir veiklos rodiklius, ex ante sąlygas, kurias reikės įvykdyti kiekvienos programos įgyvendinimo pradžioje, supaprastinimą, ypač paramos gavėjams, ir suderintas bei supaprastintas tinkamumo finansuoti taisykles.

Palyginti su 2007–2013 m. laikotarpiu, Bendrijų nuostatų reglamente 2014–2020 m. programavimo laikotarpiu taip pat įtvirtintos sugriežtintos patikros nuostatos ir reikalavimai, todėl pagerės valstybių narių atskaitingumas, kad kasmet būtų geriau sprendžiamos klaidos ir užtikrinamas bendrai finansuojamų išlaidų teisėtumas bei tvarkingumas, prieš patvirtinant programos sąskaitas Komisijai.

Kalbant apie 2007–2013 m. pirmo lygmens patikrinimus, Komisija mano, kad ji jau atlieka šį vertinimą nuo 2010 m., atlikdama didelės rizikos programų tikslinį auditą pagal savo audito tyrimą „Patikinimo trūkumų naikinimas“. Šio su rizika susijusių audito rezultatai iki 2013 m. pabaigos buvo pateikti Europos Parlamentui vykstant 2012 m. biudžeto įvykdymo patvirtinimo procedūrai ir yra pateikti Regioninės ir miestų politikos GD MVA (žr. p. 41 ir 8 priedą).

Komisija pritaria šiai rekomendacijai ir, remdamasi praneštų atvejų vertinimu, parengs veiksmų planą, kad prevenciškai didintų nacionalinių valdžios institucijų informuotumą ir gerintų administracinius gebėjimus, kad nuosekliai būtų mažinamas klaidų, susijusių su valstybės pagalbos taisyklių nesilaikymu, skaičius.

Komisija taip pat užtikrins, kad valdančiosios institucijos atkreiptų tinkamą dėmesį į taikytinas taisykles, ir pažymi, kad 2012 m. COCOF pranešimas dėl poreikio pranešti apie pagalbą infrastruktūros investicijoms paaiškinimo ir naujojo BBIR reglamento, kuris įsigalios 2014 m. liepos 1 d., padės patikslinti taisykles.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

- **4 rekomendacija:** išnagrinėti besikartojančių vėlavimų išmokant ES lėšas pagal FIP priežastis ir imtis atitinkamų taisomųjų priemonių;
- **5 rekomendacija:** patvirtinti Regioninės ir miestų politikos generalinio direktorato metinėje veiklos ataskaitoje (MVA), kad Komisijos „likutinio klaidų lygio“ apskaičiavimas yra pagrįstas teisinga, išsamia ir patikima informacija apie finansinius pataisymus. Norėdama tai padaryti, Komisija turėtų pareikalauti audito institucijų patvirtinti tvirtinančiųjų institucijų dėl kiekvienos VP teikiamų duomenų apie finansinius pataisymus teisingumą, kai ji mano, kad tai yra būtina;
- **6 rekomendacija:** nuosekliai atskleisti savo metinėje veiklos ataskaitoje (MVA) priežastis, dėl kurių nėra nustatomos išlygos (arba nustatomos mažesnį finansinį poveikį darančios išlygos), tais atvejais, kai tai yra daroma dėl Komisijos gairėms taikomų išimčių arba dėl patvirtintų audito strategijų.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Komisija pritaria šiai rekomendacijai, ji toliau nagrinės duomenis ir kasmet pateiks ataskaitas.

Komisija skatins programų institucijas stebėsenos komitete nagrinėti ir aptarinėti FIP įgyvendinimo būklę, įskaitant vėlavimo priežastis ir galimas taisomas priemones.

Komisija pritaria šiai rekomendacijai ir sutinka metinėse veiklos ataskaitose atskleisti atvejus, kai mano, kad dėl nepakankamo deklaruotos informacijos apie lėšų susigrąžinimo ir atšaukimo atvejus patikinimo ji neatsižvelgė į šią informaciją apskaičiuodama bendrą likutinę riziką.

Komisija taip pat toliau atsižvelgs į valstybių narių šios srities audito rezultatus ir prireikus prašys, kad audito institucijos taikytų papildomas patikros priemones.

Be to, Komisija ateinančiais metais padidins savo lėšų susigrąžinimo ir atšaukimo audito aprėptį, kad gautų papildomą tiesioginį deklaruotų duomenų tikslumo patikinimą.

Komisija pritaria rekomendacijai ir sutinka metinės veiklos ataskaitų priede atskleisti papildomą informaciją tais atskirais atvejais, kai, remdamasi konkrečių atvejų vertinimu, ji priima motyvuotą sprendimą nedaryti išlygų ar neatsižvelgti į atvejį apskaičiuojant išlygą.

5.1 PRIEDAS

SU REGIONINE POLITIKA, TRANSPORTU IR ENERGETIKA SUSIJUSIŲ OPERACIJŲ TESTAVIMO REZULTATAI

	2013					2012	2011	2010	
	ERPF	SF	FIP	Transportas	Energetika				Iš viso
IMTIES DYDIS IR STRUKTŪRA									
Iš viso operacijų:	125	38	5	8	4	180	180	177	
TESTAVIMO REZULTATAI ⁽¹⁾ ⁽²⁾									
Testuotų operacijų dalis (skaičius), nustatčius, kad jos yra:									
Be klaidų	45 % (56)	45 % (17)	20 % (1)	38 % (3)	25 % (1)	43 % (78)	51 %	41 %	
Paveiktos vienos ar daugiau klaidų	55 % (69)	55 % (21)	80 % (4)	62 % (5)	75 % (3)	57 % (102)	49 %	59 %	
Klaidų paveiktų operacijų analizė									
Analizė pagal klaidų tipą									
Kiti atitikties trūkumai ir kiekybiškai neįvertinamos klaidos:									
Kiekybiškai įvertinamos klaidos:	58 % (40)	81 % (17)	75 % (3)	20 % (1)	33 % (1)	61 % (62)	53 %	64 %	
	42 % (29)	19 % (4)	25 % (1)	80 % (4)	67 % (2)	39 % (40)	47 %	36 %	
APSKAIČIUOTAS KIEKYBIŠKAI ĮVERTINAMŲ KLAIDŲ POVEIKIS									
Labiausiai tikėtinas klaidų lygis									
Viršutinė klaidų riba (VKR)						6,9 %	6,8 %	6,0 %	n.d.
Apatinė klaidų riba (AKR)						10,1 %			
						3,7 %			

⁽¹⁾ Siekiant geriau įvertinti šios politikos grupės sritis su skirtingais rizikos profiliais, imtis buvo suskaidyta į segmentus.

⁽²⁾ Skliaustuose pateikti skaičiai atspindi faktinių operacijų skaičių.

5.2 PRIEDAS

ATRINKTŲ SANGLAUDOS KONTROLĖS SISTEMŲ TIKRINIMO REZULTATAI
(REGIONINĖ IR MIESTO POLITIKA IR UŽIMTUMAS, SOCIALINIAI REIKALAI IR ĮTRAUKTIS)

Komisijos atlikto audito institucijų pateikto klaidų lygio tikrinimo įvertinimas

Audito Rūmai nustatė, kad...	ERPF/SF Tikrintos VP	ESF Tikrintos VP	IŠ VISO
<i>... nebuvo su Komisijos patikromis susijusių trūkumų</i>	108 (77 %)	47 (87 %)	155 (80 %)
<i>... buvo reikšmingų su Komisijos patikromis susijusių trūkumų; bet nebuvo poveikio MVA paskelbtų išlygų skaičiui (arba jų kiekybiniam įvertinimui)</i>	17 (12 %)	6 (11 %)	23 (12 %)
<i>... buvo reikšmingų su Komisijos patikromis susijusių trūkumų ir metinėse veiklos ataskaitose nebuvo išsamiai atskleistos išlygų nenustatymo (arba skirtingo kiekybinio įvertinimo) priežastys</i>	15 (11 %)	1 (2 %)	16 (8 %)
VISŲ tikrintų VP skaičius	140 (100 %)	54 (100 %)	194 (100 %)

6 SKYRIUS

Užimtumas ir socialiniai reikalai

TURINYS

	<i>Dalys</i>
Įvadas	6.1-6.12
Politikos srities ypatumai	6.3-6.11
Politikos tikslai	6.3
Politikos priemonės	6.4-6.8
Rizika tvarkingumui	6.9-6.11
Audito apimtis ir metodas	6.12
Operacijų tvarkingumas	6.13-6.27
Atrinktų kontrolės sistemų tikrinimas	6.28-6.38
Komisijos vykdytos AI priežiūros įvertinimas	6.30-6.32
DG EMPL metinės veiklos ataskaitos (MVA) peržiūra	6.33-6.38
Išvados ir rekomendacijos	6.39-6.42
Išvada dėl 2013 m.	6.39-6.40
Rekomendacijos	6.41-6.42
6.1 priedas.	Su užimtumu ir socialiniais reikalais susijusių operacijų testavimo rezultatai
6.2 priedas.	Atsižvelgimas į ankstesnes rekomendacijas, susijusias su sanglauda, transportu ir energetika

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

ĮVADAS

6.1. Šiame skyriuje pateikiamas užimtumo ir socialinių reikalų politikos srities specialusis įvertinimas. **6.1 lentelėje** pateikta pagrindinė informacija apie nagrinėjamą veiklą ir 2013 m. išlaidas.

6.1 lentelė. Užimtumas ir socialiniai reikalai. Pagrindinė 2013 m. informacija

		(milijonais eurų)
Politikos sritis	Aprašymas	Mokėjimai
Užimtumas ir socialiniai reikalai	Europos socialinis fondas	13 763
	Užimtumas, socialinis solidarumas ir lyčių lygybė	97
	Administracinės išlaidos	90
	Pasirengimo narystei pagalbos priemonė	65
	Darbas Europoje – Socialinis dialogas ir judumas	50
	Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondas	42
		14 107
	Iš viso mokėjimų per metus	14 107
	iš viso administracinių išlaidų ⁽¹⁾	90
	Iš viso veiklos išlaidų	14 017
	avansai ⁽²⁾ ⁽³⁾	220
	+ patvirtinti avansai ⁽²⁾	2 336
	+ išmokos galutiniams paramos gavėjams pagal finansų inžinerijos priemones	67
	Audituota populiacija iš viso:	16 200
	Iš viso įsipareigojimų per metus	12 131

⁽¹⁾ Administracinių išlaidų audito ataskaita pateikta 9 skyriuje.

⁽²⁾ Remiantis suderinta atspindimų operacijų apibrėžtimi (išsamesnė informacija pateikta **1.1 priedo** 7 dalyje).

⁽³⁾ Šis skaičius apima 70 milijonų eurų avansų, išmokėtų finansų inžinerijos priemonėms.

Šaltinis: Europos Sąjungos 2013 m. konsoliduotos finansinės ataskaitos.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

6.2. Užimtumo ir socialinių reikalų politikos sritis daugiausia finansuojama per Europos socialinį fondą (ESF), kuris kartu su Europos regioninės plėtros fondu (ERPF) ir Sanglaudos fondu (SF) yra vienas iš sanglaudos politikos fondų. Jį reglamentuoja tos pačios taisyklės. Papildomos ESF taikomos nuostatos išdėstytos konkrečiame reglamente⁽¹⁾. Dėl šiems trims fondams bendrų klausimų yra daromos nuorodos į 5 skyrių.

Politikos srities ypatumai*Politikos tikslai*

6.3. Užimtumo ir socialinių reikalų politikos sritis yra ES sanglaudos politikos, kuria siekiama sustiprinti ekonominę, socialinę ir teritorinę sanglaudą Europos Sąjungoje, mažinant įvairių regionų išsivystymo lygio atotrūkį, dalis. Pagrindiniai ES užimtumo ir socialinės politikos tikslai yra mažinti nedarbą, vystyti žmogiškuosius išteklius ir skatinti integraciją į darbo rinką.

Politikos priemonės

6.4. ESF yra pagrindinė užimtumo ir socialinės politikos įgyvendinimo priemonė, kuriai 2013 m. teko apie 98 % visų šios politikos srities išlaidų. ESF investuoja į žmogiškąjį kapitalą remdamas mokymus, kurių tikslas – pagerinti užimtumo galimybes bei padėti nepalankioje padėtyje esančių visuomenės grupių atstovams gauti darbą. Šiuo fondu remiamos ir kitos užimtumo priemonės (pavyzdžiui, subsidijuojamos buvusių bedarbių atlyginimų ir (arba) socialinio draudimo išlaidos).

⁽¹⁾ 2006 m. liepos 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1081/2006 dėl Europos socialinio fondo ir panaikinantį Reglamentą (EB) Nr. 1784/1999 (OL L 210, 2006 7 31, p. 12).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

6.5. Kitos išlaidos šioje srityje – tai organizacijoms, įgyvendinančioms ir koordinuojančioms socialines ir užimtumo priemones, skirtas subsidijos ir dotacijos. Tai apima ES agentūrų ⁽²⁾, Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondo (EGF) ⁽³⁾, Pasirengimo narystei pagalbos priemonės (PNPP) ⁽⁴⁾ finansavimą ir kitoms finansinėms priemonėms, kaip antai Europos mikrofinansų priemonei „Progress“ ⁽⁵⁾ skirtas lėšas.

Išlaidų valdymas ir kontrolė

6.6. Komisija ir valstybės narės yra bendrai atsakingos už ESF ir EGF išlaidų vykdymą. ESF taikomos visai sanglaudos išlaidų sričiai nustatytos valdymo ir kontrolės sistemos, kaip aprašyta 5 skyriuje (žr. 5.6–5.11 dalis). EGF atveju sprendimus dėl asignavimų priima ES biudžeto valdymo institucija (Taryba ir Europos Parlamentas). Tuomet Komisija peržiūri valstybių narių pateiktas paraiškas finansavimui gauti ir tvirtina mokėjimus.

6.7. PNPP įgyvendinama taikant centralizuotą valdymą. Taikant decentralizuotą valdymą Komisija perduoda tam tikrų veiksmų (pavyzdžiui, konkursų, sutarčių sudarymo ir mokėjimų) valdymą pagalbą gaunančiai šaliai, bet pasilieka visą galutinę atsakomybę už bendrą biudžeto vykdymą ⁽⁶⁾.

6.8. Kitas su socialiniais reikalais ir užimtumu susijusias išlaidas daugiausia tiesiogiai valdo Komisijos užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties generalinis direktoratas (DG EMPL).

⁽²⁾ Europos lyčių lygybės instituto, Europos gyvenimo ir darbo sąlygų gerinimo fondo ir Europos saugos ir sveikatos darbe agentūros.

⁽³⁾ EGF remia ES darbuotojus, likusius be darbo dėl esminių pasaulio prekybos sistemos struktūrinių pokyčių bei finansų ir ekonominės krizės.

⁽⁴⁾ Į užimtumo ir socialinių reikalų politikos biudžeto sritį įtraukiami tik PNPP žmogiškųjų išteklių vystymo dalies mokėjimai. PNPP, be kita ko, padeda šalims kandidatėms pasirengti ESF įgyvendinimui ir valdymui.

⁽⁵⁾ 2010 m. pradėta taikyti Europos mikrofinansų priemonė „Progress“ didina galimybes pasinaudoti mikrokreditais (25 000 eurų neviršijančiomis paskolomis), skirtomis pradėti smulkųjų verslų ar jį plėtoti.

⁽⁶⁾ Vadovaujantis Tarybos reglamento (EB, Euratomas) Nr. 1605/2002 53c straipsniu (OL L 248, 2002 9 16, p. 1).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Rizika tvarkingumui

6.9. Pagrindinė šiai politikos sričiai kylanti rizika yra susijusi su nematerialiu investicijų į žmogiškąjį kapitalą (kaip antai mokymo kursų) pobūdžiu, bendrai finansuojamos veiklos įvairove ir daugelio dažnai smulkių partnerių dalyvavimu įgyvendinant projektus. Šie veiksniai didina ES ir (arba) nacionalinių tinkamumo taisyklių ir teisės aktų nesilaikymo riziką, dėl kurių patvirtinamos netinkamos finansuoti išlaidos arba atsiranda skaičiavimo klaidų, turinčių įtakos deklaracijų tikslumui, kurių įdiegtos sistemos neaptinka. Paraiškos taip pat gali būti priimamos neįvykusių kursų arba tų kursų, kuriuose dalyvavo mažiau dalyvių nei buvo deklaruota, atveju.

6.10. Be to, valstybių narių institucijos turi atsižvelgti į konkuruojančius prioritetus. Išlaidoms turi būti taikomos tinkamos patikros, skirtos užtikrinti tvarkingumą ir patikimą finansų valdymą. Tačiau taip pat yra suinteresuotumas įsisavinti ES skirtas lėšas. Praktiškai tai gali trukdyti nuosekliam veiksmingų kontrolės priemonių taikymui, dėl to bus neaptikti ir neištaisyti taisyklių pažeidimo atvejai, o iš ES biudžeto galiausiai bus padengtos netinkamos finansuoti išlaidos. Dėl to taip pat gali būti finansuojami projektai, kurie yra per brangūs, neefektyviai įgyvendinami arba kurių numatyti rezultatai tikriausiai nebus pasiekti⁽⁷⁾. Ši rizika padidėja besibaigiant tinkamumo laikotarpiui.

6.11. Nors ESF atveju projektai, kuriuos vykdant skiriamos viešųjų pirkimų sutartys, yra įgyvendinami rečiau (ypač tie projektai, kurių vertė viršija ES ribinius dydžius), šioje politikos srityje viešųjų pirkimų taisyklių nesilaikymo rizika vis dar yra aktuali.

6.9. Komisija ėmėsi konkrečių veiksmų, kad sumažintų nustatytą riziką, įskaitant prevencines ir taisomąsias priemones, kaip antai rekomendacijos, mokymai, supaprastinimas ir prireikus griežta mokėjimų nutraukimo ir sustabdymo politika. Komisija labai aktyviai skatina valstybės nares taikyti supaprastintų išlaidų metodus ir spręsti nustatytus perteklinio reglamentavimo atvejus, kai tam tikros valstybės narės nustato pernelyg sudėtingas tinkamumo taisykles. Komisija taip pat pabrėžia pirmojo lygmens patikrų svarbą. Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties GD atliko išsamų riziką grįstą teminių valdymo patikrinimų auditą ir ESF vadovaujančiosioms institucijoms pateikė audito išvadas bei rekomendacijas.

6.10. Valstybės narės tvirtina projektus etapais, kaip numatyta daugiamečių veiksmų programų (VP) prioritetinėje kryptyje. Atitinkami stebėsenos komitetai turi užtikrinti, kad būtų atrinkti ir patvirtinti ES pridėtinę vertę kuriantys projektai ir kad išlaidoms būtų taikomos daugkartinės nacionalinių ir ES institucijų patikros.

⁽⁷⁾ Daugiau informacijos apie su veiksmingumu susijusius klausimus pateikta 10 skyriuje.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

Audito apimtis ir metodas

6.12. Bendras Audito Rūmų audito metodas ir metodika apibūdinti 1 skyriaus **1.1 priedo 2 dalyje**. Užimtumo ir socialinių reikalų audito srityje reikėtų pažymėti, kad:

- a) audito metu buvo patikrinta 182 operacijų⁽⁸⁾ imtis, kaip parodyta **1.1 priedo 7 dalyje**. Ši imtis yra reprezentatyvi visų šioje politikos srityje atliktų operacijų imtis. 2013 m. į imtį buvo įtraukti 24 tarpiniai arba galutiniai mokėjimai (arba tvirtinimai), susiję su ESF veiksmų programomis (VP), vykdytomis 13-oje valstybių narių⁽⁹⁾ ir trijose ES agentūrose, bei kitais Komisijos tiesiogiai valdomais projektais ar veiksmis;
- b) Kontrolės sistemų įvertinimo metu buvo tikrinama:
  - i) Komisijos vykdoma audito institucijų (AI) priežiūros veikla. Visų pirma audito metu buvo vertinamas Komisijos (DG EMPL) vykdomų AI parengtose metinėse kontrolės ataskaitose (MKA) ir audito nuomonėse pateiktos informacijos ir išvadų tikslumo ir patikimumo patikrų veiksmingumas;
  - ii) DG EMPL metinė veiklos ataskaita (MVA).

⁽⁸⁾ ESF ir PNPP atveju Audito Rūmų imtis apėmė 175 ESF projektus, iš kurių 161 yra susijęs su 2007–2013 m. programavimo laikotarpiu, o 14 – su 2000–2006 m. laikotarpiu. Likę 7 projektai buvo susiję su EGF bei kitomis užimtumo ir socialinėmis priemonėmis. Imtis sudaryta iš visų mokėjimų ir patvirtinimų, išskyrus avansus, kurie 2013 m. sudarė 220 milijonų eurų.

⁽⁹⁾ Bulgarijoje, Čekijos Respublikoje, Vokietijoje, Graikijoje, Ispanijoje, Prancūzijoje, Italijoje, Latvijoje, Vengrijoje, Lenkijoje, Portugalijoje, Rumunijoje ir Jungtinėje Karalystėje.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

OPERACIJŲ TVARKINGUMAS

6.13. **6.1 priede** pateikta operacijų testavimo rezultatų santrauka. Iš 182 Audito Rūmų audituotų operacijų 50 (27 %) buvo paveiktos klaidų. Labiausiai tikėtinas klaidų lygis, kurį Audito Rūmai apskaičiavo, remdamiesi savo atliktu kiekybiniu 30 klaidų įvertinimu, yra 3,1 % ⁽¹⁰⁾.

6.13. Bendras Komisijos atsakymas į 6.13 ir 6.14 dalių pastabas

Komisija nesutinka įtraukti didelio poveikio klaidų, nors nėra įrodymų padaryti išvadą, kad paramos gavėjo įgyvendinamas atitinkamas projektas, dėl kurio dabar atliekamas preliminarus tyrimas ir dėl kurio teisminės institucijos dar nepriėmė sprendimo, buvo paveiktas kokių nors pažeidimų ir nepaisant to, kad įtarimai, susiję su galimu išlaidų padidinimu, bet kuriuo atveju nebūtų iškelti dėl Audito Rūmų tikrinamos veiklos, nes ji buvo įgyvendinta taikant standartinius vieneto įkainius (žr. 6.16 dalį), kuriuos patvirtino vadovaujantioji institucija. Jei įtarimai galiausiai bus patvirtinti, Komisija atliks būtinas finansines pataisas.

Komisija pažymi, kad Audito Rūmai rečiau aptinka klaidų užimtumo ir socialinių reikalų politikos srityje (nuo 40 % 2011 m. jų sumažėjo iki 35 % 2012 m. ir iki 27 % 2013 m.).

Komisija supranta, kad Audito Rūmų praneštas klaidų lygis yra metinis įvertinimas, kuriuo atsižvelgiama į projekto išlaidų korekcijas ar klaidų paveiktas kompensacijas, aptiktas ir užregistruotas prieš Audito Rūmų auditą. Komisija pabrėžia, kad jai yra privalomas Finansinis reglamentas, kurio 32 straipsnio 2 dalies e punkte nustatyta, kad jos vidaus kontrolės sistema, be kita ko, turėtų užtikrinti „tinkamą rizikos, susijusios su pagrindinių operacijų teisėtumu ir tvarkingumu, valdymą atsižvelgiant į daugiametį programų ir atitinkamų mokėjimų pobūdį“. Komisija toliau vykdys savo priežiūros funkciją, visų pirma atlikdama finansines pataisas ir susigrąžindama lėšas tokiu mastu, kuris atitiktų nustatytų pažeidimų ir trūkumų mastą.

Be to, Komisija pažymi, kad, atsižvelgiant į daugiametį sanglaudos politikos valdymo ir kontrolės sistemų pobūdį, 2013 m. padarytos klaidos gali būti ištaisytos ir vėlesniais metais, net ir užbaigus programas. Pavyzdžiui, 2013 m. finansinės pataisos, susijusios su ESF 2000–2006 ir 2007–2013 m. programavimo laikotarpiais, sudarė 689 mln. EUR, įskaitant pataisas, į kurias Audito Rūmai jau atsižvelgė, nustatydami klaidų lygį. Be to, 1994–1999 m. programavimo laikotarpio finansinės pataisos, sudarančios 153 mln. EUR, taip pat buvo atliekamos 2013 m. Bendra susigrąžintų lėšų suma 2013 m. buvo 56 mln. EUR.

⁽¹⁰⁾ Audito Rūmai klaidų lygį vertina remdamiesi reprezentatyvia imtimi. Nurodytas skaičius yra tiksliausias įvertis. Audito Rūmai 95 % įsitikinę, kad klaidų lygis populiacijoje siekia nuo 1,5 % iki 4,7 % (atitinkamai apatinė ir viršutinė klaidų ribos).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

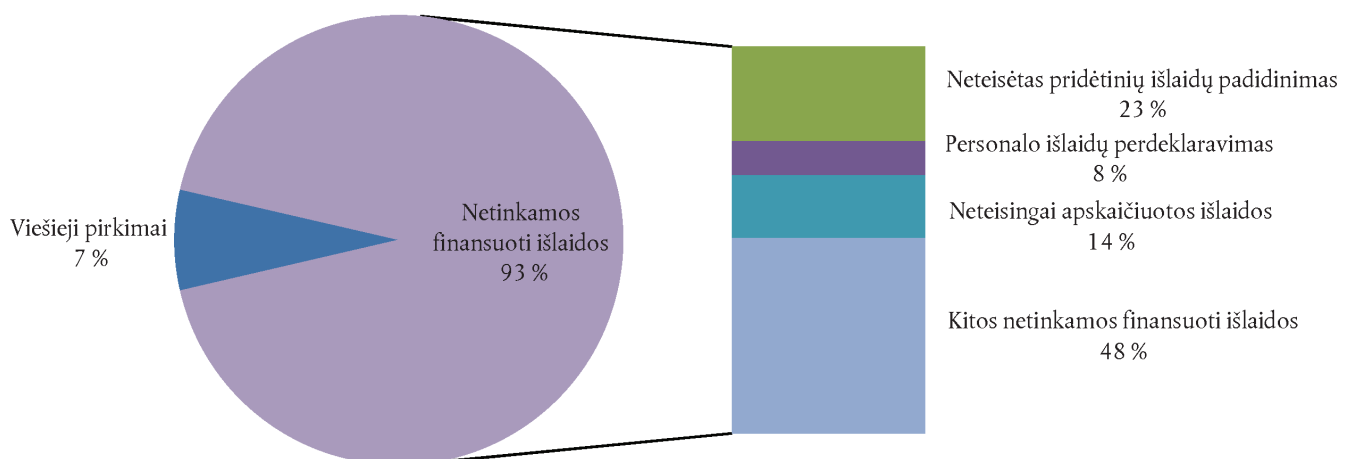
KOMISIJOS ATSAKYMAI

6.14. 1 skyriuje pateiktas su ES konsoliduotų finansinių ataskaitų 6 pastaboje nurodytais finansiniais pataisymais susijusių skaičių tikslumo ir patikimumo įvertinimas (žr. 1.12–1.14 dalis). 2012 m. metinės ataskaitos ⁽¹⁾ 1 skyriuje paaiškinta, kiek Audito Rūmai atsižvelgia į finansinius pataisymus vertindami labiausiai tikėtiną klaidų lygį.

6.15. Dauguma šioje politikos srityje nustatytų klaidų susijusios su netinkamomis finansuoti išlaidomis ir viešųjų pirkimo taisyklių nesilaikymo atvejais. **6.1 diagramoje** parodyta, koku mastu skirtingi pažeidimų tipai prisidėjo prie 2013 m. Audito Rūmų apskaičiuoto labiausiai tikėtino klaidų lygio.

6.15. Komisija atsižvelgs į visas Audito Rūmų nurodytas klaidas ir prireikus, jei teisiškai įmanoma, taikys finansines pataisas. Komisija pažymi, kad kai kuriais atvejais nacionalinės ar regioninės taisyklės, taikomos ESF finansuojamoms išlaidoms, yra griežtesnės, nei nacionalinės teisės aktuose numatytos taisyklės panašioms nacionaliniu lygmeniu finansuojamoms išlaidoms. Dėl to šiuos papildomus reikalavimus galima laikyti perteklinio reglamentavimo pavyzdžiu, savarankiškai nustatyta nereikalinga administracine našta ir sudėtingumu ESF finansuojamų išlaidų srityje, kaip apibūdinta neseniai paskelbtoje Komisijos ataskaitoje ⁽¹⁾.

6.1 diagrama. Labiausiai tikėtino klaidų lygio pasiskirstymas pagal klaidų tipą

⁽¹⁾ Žr. 2012 m. metinės ataskaitos 1.19–1.37 dalis.

⁽¹⁾ <http://www.europarl.europa.eu/document/activities/cont/201311/20131115ATT74496/20131115ATT74496EN.pdf>

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

6.16. 2013 m. Audito Rūmai į imtį įtraukė 31 operaciją, susijusią su 14 iš 24 veiksmų programoms, kurių atveju į išlaidų deklaracijas buvo įtraukti supaprastinti išlaidų metodai, skirti mokėjimų. Audito Rūmai neaptiko jokių su konkrečiu supaprastintų išlaidų metodų naudojimu susijusių klaidų. Tai rodo, kad tikimybė, jog projektai, kuriuos vykdant naudojami supaprastinti išlaidų metodai, bus paveikti klaidų, yra mažesnė palyginti su projektais, kuriuos vykdant naudojamos faktinės išlaidos.

Netinkamos finansuoti išlaidos

6.17. Audito Rūmai nustatė, kad buvo kompensuotos su 28 operacijomis susijusios netinkamos finansuoti ir neteisingai apskaičiuotos išlaidos, o tai sudarė 15 % 182 audituotų operacijų. 26 šių operacijų buvo susijusios su ESF projektais. Šioje politikos srityje tokios klaidos sudaro 93 % visų kiekybiškai įvertinamų klaidų ir maždaug 93 % įvertinto klaidų lygio.

6.18. Kaip ir ankstesniais metais, tai – pagrindinis klaidų šaltinis. Dauguma klaidų visų pirma buvo susijusios su:

- a) neteisėtu pridėtinių išlaidų padidinimu;
- b) personalo išlaidų perdeklaravimu;
- c) neteisingai apskaičiuotomis išlaidomis;
- d) kitomis netinkamomis finansuoti išlaidomis.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

6.16. Komisija aktyviai dirbo nuo tada, kai buvo pradėtas taikyti supaprastintas išlaidų apmokėjimas, siekdama laipsniškai išplėsti jo taikymą, ir mano, kad šios pastangos jau davė teigiamų rezultatų. Siekdama sumažinti administracinę naštą paramos gavėjams ir toliau mažinti klaidų riziką, Komisija ir toliau aktyviai skatina supaprastintą išlaidų apmokėjimą 2014–2020 m. programavimo laikotarpiu.

6.17. Komisija atsižvelgs į visus Audito Rūmų nustatytus atvejus ir užtikrins taisomųjų priemonių taikymą.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

6.19. 6.1 langelyje pateikti su šia kategorija susijusių klaidų parodomieji pavyzdžiai.

6.1 langelis. Netinkamų finansuoti išlaidų pavyzdžiai

- a) *Neteisėtas pridėtinių išlaidų padidinimas*: Pagal ES ir (arba) nacionalines tinkamumo taisykles pridėtinės išlaidos turėtų būti deramai pagrįstu sąžiningu ir teisingu būdu proporcingai paskirstytos veiklai. Čekijos Respublikoje su mokymais susijusį projektą vykdžiusio naudos gavėjo pridėtinės išlaidos buvo priskirtos ESF projektui pritaikius neteisingą sąnaudų veiksnį, dėl kurio buvo neteisėtai padidintos pridėtinės išlaidos.

Panašūs faktai buvo nustatyti ir kitų Ispanijoje ir Rumunijoje vykdytų ESF projektų atveju.

- b) *Personalo išlaidų perdeklaravimas*: Vienoje privačioje mokykloje Portugalijoje visas mokyklos direktoriaus atlyginimas buvo priskirtas ESF projektui, neatsižvelgiant į jo kitas su ESF nesusijusias užduotis ir nustatytą viršutinę bendro atlyginimų finansavimo ESF lėšomis ribą. Pasibaigus auditui, 2014 m. kovo mėn. Portugalijos institucijos šią klaidą ištaisė.

Panašūs faktai buvo nustatyti Komisijos tiesiogiai valdomo projekto ir kitų Vokietijoje, Ispanijoje, Italijoje, Lenkijoje ir Jungtinėje Karalystėje vykdytų ESF projektų atveju.

- c) *Neteisingai apskaičiuotos išlaidos*: Vieno Vokietijoje vykdyto projekto atveju buvo deklaruotos naudos gavėjo patrunuojamosios įmonės į sąskaitas faktūras įtrauktos nuomos, aprūpinimo maistu ir gėrimais, skelbti skirtos medžiagos ir kt. išlaidos, nepateikiant su faktinėmis išlaidomis susijusių įrodymų ir nenurodant vykdytos veiklos. Nacionalinės institucijos nespėdė šio klausimo, nepaisant to, kad joms ši situacija buvo žinoma.

Panašūs faktai buvo nustatyti ir kitų Lenkijoje ir Portugalijoje vykdytų ESF projektų atveju.

- d) *Kitos netinkamos finansuoti išlaidos*: Vieno ESF projekto Ispanijoje atveju darbdavių socialinio draudimo įmoka sumažinama tuomet, kai pasibaigus motinystės atostogoms yra išsaugojama darbo vieta. Viena teisės pasinaudoti šia parama sąlygų – poreikis būti susipažinusi su naujausia su mokestinėmis prievolėmis susijusia informacija. Vienu atveju naudos gavėjas šešis mėnesius iš devynių šios prievolės nesilaikė, todėl buvo gautos netinkamos finansuoti išlaidos.

Panašūs su kitomis netinkamomis finansuoti išlaidomis susiję atvejai taip pat buvo nustatyti Lenkijoje vykdytą ESF projektą.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Viešųjų pirkimų taisyklių pažeidimai

6.20. Operacijų, kurios buvo vykdomos pasitelkiant viešųjų pirkimų procedūras, dalis yra mažesnė užimtumo ir socialinių reikalų srityje nei regioninės politikos, transporto ir energetikos srityje. Iš 182 į imtį įtrauktų operacijų 53 buvo susijusios su ES ir (arba) nacionalinių viešųjų pirkimų taisyklių taikymu. Audito Rūmai nustatė su 11 šių operacijų susijusių viešųjų pirkimų taisyklių pažeidimo atvejų (21 %). Rimti šių taisyklių pažeidimai, dėl kurių atsirado kiekybiškai įvertinamų klaidų, nustatyti dviem tokiais atvejais. Šioje politikos srityje jos sudaro 7 % visų kiekybiškai įvertinamų klaidų ir maždaug 7 % įvertinto klaidų lygio (žr. 6.2 langelį).

6.21. Nacionalinės institucijos nustatė rimtus su septyniomis trijose valstybėse narėse⁽¹²⁾ audituotomis operacijomis susijusius neatitikties viešųjų pirkimų taisyklėms atvejus ir projektų lygmeniu⁽¹³⁾ atliko specialius finansinius pataisymus. Apskaičiuojant klaidų lygį į šias klaidas nebuvo atsižvelgta, kadangi taisomųjų priemonių buvo imtasi prieš pranešant apie Audito Rūmų auditą.

6.20. Nors Komisija ir Audito Rūmai vienodai tikrina, kaip yra laikomasi viešųjų pirkimų taisyklių, Komisija taiko 2000–2006 m. programavimo laikotarpio proporcingus vienodo dydžio pataisymus, taip atsižvelgdama į žalos ES biudžetui riziką ir faktinių pažeidimų pobūdį bei sunkumą.

Komisija ir dauguma nacionalinės valdžios institucijų taiko šias vienodo dydžio normas, taikydamos finansines pataisas viešųjų pirkimų taisyklių pažeidimų atveju, taip pat ir taisydamos Audito Rūmų nurodytas klaidas.

Komisija taip pat pažymi, kad biudžeto įvykdymą patvirtinanti institucija paragino Komisiją ir Audito Rūmus suderinti savo audito metodikas viešųjų pirkimų klaidų kiekiui apskaičiuoti (2013 m. balandžio 17 d. Europos Parlamento sprendimas dėl 2011 finansinių metų Europos Sąjungos bendrojo biudžeto įvykdymo patvirtinimo).

Komisija atnaujino 2013 m. sprendimą dėl viešųjų pirkimų klaidų kiekybinio įvertinimo pasidalijamojo valdymo srityje, įskaitant, be kita ko, sanglaudos išlaidas ir kaimo plėtrą (žr. Komisijos sprendimą C (2013) 9527 final).

Remiantis šiuo Komisijos sprendimu, Komisija skaičiuoja, kad viešųjų pirkimų klaidų kiekybinis įvertinimas 2013 m. būtų iki 0,1 procentinio punkto mažesnis, nei Audito Rūmai apskaičiavo pagal savo kiekybinį įvertinimą.

⁽¹²⁾ Čekijos Respublikoje, Lenkijoje ir Rumunijoje.

⁽¹³⁾ Remiantis Europos Komisijos FKK aiškinamosiomis pastabomis 07/0037/03.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

6.2 langelis. Viešųjų pirkimų taisyklių pažeidimų pavyzdžiai

- a) *Vienodo požiūrio principo nesilaikymas*: Prancūzijoje vykdyto ESF projekto atveju ES ribinius dydžius viršijusio viešojo pirkimo vertinimo metu nebuvo laikomasi vienodo požiūrio principo. Be to, paslaugų teikimo sutartis buvo netinkamai suskirstyta į dalis. Iš kiekvienos geografinės dalies buvo gautas tik vienas pasiūlymas, tokiu būdu buvo *de facto* apribota konkurencija. Audito Rūmų nuomone, dėl šių klausimų procedūra turėjo būti atšaukta.
- b) *Sutarčių dėl paslaugų, neįtrauktų į bendrojo susitarimo apimtį, sudarymas*: Vengrijoje naudos gavėjas pagal taikomą bendrąjį susitarimą, kuris buvo sudarytas Vengrijos centrinei perkančiajai organizacijai atlikus viešųjų pirkimų procedūrą, pirkė su programinės įrangos kūrimu susijusias paslaugas. Specialiame kvietime teikti pasiūlymus buvo aiškiai nurodyta, kad programinės įrangos kūrimui bendrasis susitarimas nėra taikomas ir kad šios paslaugos gali būti perkamos tik atlikus atskirą viešųjų pirkimų procedūrą.

Buvo dažnai nesilaikoma procedūrinių reikalavimų

6.22. Audito Rūmai nustatė kelis vadovaujančiųjų institucijų ir naudos gavėjų procedūrinių reikalavimų nesilaikymo atvejus valdant ir įgyvendinant ESF projektus. 24 atvejais tokį reikalavimų nesilaikymą Audito Rūmai traktuoja kaip rimtus neatitikties klausimus. 6.3 langelyje pateikti pagrindinių kiekybiškai neįvertinamų klaidų kategorijų pavyzdžiai. Šios klaidos neturi įtakos klaidų lygio vertinimui.

6.3 langelis. Procedūrinių reikalavimų nesilaikymo atvejų pavyzdžiai

- a) *Pavėluoti mokėjimai naudos gavėjams*: Prancūzijos nacionalinės institucijos, kaip naudos gavėjos, nesilaikydamos taisyklių labai smarkiai vėlavo pervesti ESF lėšas regioninėms institucijoms. Dviem atvejais buvo vėluojama išmokėti lėšas daugiau nei penkis mėnesius.
- b) *Per vėlai išsiųstas arba apskritai neišsiųstas pranešimas apie sutarties skyrimą*: pagal ES viešųjų pirkimų taisykles perkančiosios organizacijos privalo ne vėliau kaip per 48 dienas po sutarties skyrimo išsiųsti skelbimą apie sutarties skyrimą. Audito Rūmai Jungtinėje Karalystėje nustatė tris šios taisyklės nesilaikymo atvejus.

Panašūs faktai taipogi buvo nustatyti Prancūzijoje vykdyto ESF projekto atveju.

6.22. Komisija taisyks visas Audito Rūmų nurodytas klaidas ir užtikrins taisomųjų priemonių taikymą.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

- c) *Nepatikrinta atitiktis valstybės pagalbos taisyklėms:* Jungtinėje Karalystėje vykdamas vieną ESF projektą buvo organizuojami nemokami mokymo kursai darbdavių samdomiems darbuotojams. Nors skirtos sumos greičiausiai yra nereikšmingos, nacionalinės institucijos ir projekto rėmėjas turėjo patikrinti priemonės atitiktį valstybės pagalbos taisyklėms.

Pernelyg didelės išlaidos, kurias deklaravus nebuvo nustatyta klaidų

6.23. Audito Rūmai keturiose valstybėse narėse⁽¹⁴⁾ nustatė septynis atvejus, kai ES biudžetui priskirtos išlaidos buvo pernelyg didelės, tačiau teisės aktų nuostatos nebuvo pakankamai aiškios, kad būtų galima padaryti išvadą dėl jų netvarkingumo. Nors šie atvejai gali būti traktuojami kaip neefektyvus ES lėšų panaudojimo pavyzdžiai, skaičiuojant klaidų lygį į juos nėra atsižvelgiama (žr. 6.4 langelyje pateiktus pavyzdžius).

6.4 langelis. Deklaruotų pernelyg didelių išlaidų pavyzdžiai

- a) *Pernelyg dideli atlyginimai:* Rumunijoje nustatyta atvejų, kai asmenims, dalyvaujantiems vykdamas iš ESF finansuojamus projektus, būdavo mokamas penkis kartus didesnis atlyginimas palyginti su įprastiniu atlyginimu, mokamu asmenims, dalyvaujantiems iš nacionalinių lėšų finansuojamuose projektuose. Tokią praktiką buvo galima taikyti pagal nacionalines tinkamumo taisykles, kuriose nustatytos vykdamas ES projektus mokamų atlyginimų, kurie yra gerokai didesni nei vidutiniai toje šalyje mokami atlyginimai, viršutinės ribos.
- b) *Išpūstos išlaidos:* Portugalijoje vieno ESF projekto naudos gavėjas deklaravo nuomos išlaidas, remdamasis subnuomos sutartimi, pagal kurią nuomos kaina buvo padvigubinta palyginti su ankstesne prieš tris savaites pasirašyta sutartimi dėl tų pačių biuro patalpų. Audito Rūmų nuomone, įsigyta papildoma įranga ir baldai nepagrindžia tokios išaugusios kainos. Audito Rūmai negalėjo kiekybiškai įvertinti šios pastabos dėl to, kad neturėjo prieigos prie informacijos apie nuomotoją, kuris nebuvo galutinis naudos gavėjas, nusipirkusių baldų įsigijimo sąnaudas.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

6.23. Žr. Komisijos atsakymą į 6.4 langelio a punkto pastabas.

6.4 langelis. Deklaruotų pernelyg didelių išlaidų pavyzdžiai

- a) Vienas iš Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties GD nurodytų klausimų 2012 m. atlikto audito metu buvo atlyginimų padėtis ESF finansuojamuose projektuose Rumunijoje. Šiai VP buvo pritaikyta 25 % vienodo dydžio finansinė pataisa. Todėl atitinkama vadovaujanti institucija užsakė išlaidų struktūros ir darbo užmokesčio išlaidų tyrimą, kuriuo remiantis būtų galima nustatyti didžiausius darbo užmokesčio dydžius, kurie būtų taikomi būsiamiems projektams. Komisija pateikė vadovujančiajai institucijai tolesnes rekomendacijas, susijusias su darbo užmokesčio viršutinių ribų nustatymo parametrais, kurie turės būti taikomi ESF finansuojamiems projektams, nes esamos ribos teblai komos per didelėmis.

⁽¹⁴⁾ Prancūzijoje, Lenkijoje, Portugalijoje, Rumunijoje.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

- c) *Papildomo išankstinio finansavimo sumų kaupimasis*: Prancūzijos nacionalinės institucijos prašo Komisijos, kad būtų naudojamas maksimalus pagal prioritetines kryptis⁽¹⁵⁾ taikomas bendro finansavimo procentinis dydis, nors naudos gavėjams yra skiriamas mažesnis bendras finansavimas⁽¹⁶⁾. Su audituota prioritetine kryptimi susijęs iki šios dienos sukauptas skirtumas, kuris *de facto* yra Prancūzijai (nepritaikius specialios nukrypti leidžiančios nuostatos) išmokėtas papildomas avansas, siekia 32 milijonus eurų⁽¹⁷⁾. Jei programavimo laikotarpio pabaigoje sukauptos sumos nepaskiriamos naudos gavėjui, užbaigiant programą lėšos turi būti gražintos į ES biudžetą.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

- c) Gali atsirasti neatitikčių tarp Sąjungos mokėjimų pagal prioritetą ir faktinių fondų įnašų, skirtų pagal šį prioritetą bendrai finansuojamoms veikloms. Tai lemia vadovaujančiosioms institucijoms suteiktas lankstumas taikyti įvairias bendro finansavimo normas atskiriems veiksmams, kaip nurodyta Bendrojo reglamento 53 straipsnio 4 dalyje.

Pagal 2013 m. kovo 20 d. Komisijos priimtas užbaigimo gaires, užbaigiant programas paramos gavėjai turėtų gauti tokį viešąjį įnašą (iš nacionalinių fondų ir ESF), kuris bent prilygtų ESF sumai, kurią Komisija kompensavo valstybei narei.

Nepakankamas valdymo patikrinimų patikimumas

6.24. 13 galutinių naudos gavėjų padarytų kiekybiškai įvertinamų klaidų atveju nacionalinės institucijos turėjo pakankamai (pavyzdžiui, galutinių naudos gavėjų ir jų auditorių pateiktos arba nacionalinėms institucijoms atlikus patikras gautos) informacijos, leidusios prieš Komisijai deklaruojant išlaidas šias klaidas užkardyti, aptikti ir ištaisyti. Jei visa ši informacija būtų buvusi panaudota klaidoms ištaisyti, su šiuo skyriumi susijęs įvertintas labiausiai tikėtinas klaidų lygis būtų buvęs 1,3 procentinio punkto žemesnis. Be to, Audito Rūmai nustatė, kad 3 atvejais jų aptiktas klaidas buvo padariusios nacionalinės institucijos. Šios klaidos prie įvertinto labiausiai tikėtino klaidų lygio prisidėjo 0,1 procentinio punkto.

6.25. 2013 m. DG EMPL atliko remiantis rizikos vertinimu į imtį įtrauktų šešių valstybių narių⁽¹⁸⁾ aštuonių VP teminių auditų. Jį atlikus buvo padaryta išvada, kad pirmojo lygmens patikros yra nepatikimos, kadangi „jos buvo atliktos tik oficialiai, tariamai laikantis teisės aktų reikalavimų [...]“. Todėl Komisijai buvo patvirtintos išlaidos, kuriomis nebuvo sukurta pridėtinė vertė arba kurios nebuvo susijusios su projektu“⁽¹⁹⁾. Be to, nors vadovaujančioji institucija ar jos tarpinė įstaiga naudos gavėjų patalpose buvo atlikusi patikras, valdymo patikrinimų metu viešųjų pirkimų procedūrų pažeidimai dažnai nebūdavo aptinkami.

6.24. Komisija parengė naujas gaires siekdama toliau stiprinti valdymo tikrinimo patikimumą 2014–2020 m. programavimo laikotarpiu. Šios gairės, grindžiamos ankstesniu programavimo laikotarpiu įgyta patirtimi, pateiktos valstybėms narėms ir bus paskelbtos antrąjį 2014 m. pusmetį.

6.25. Be didelio darbo su valdymu susijusių patikrinimų srityje Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties GD atliekant įprastą auditą, Audito Rūmų nurodytas rizika grindžiamas teminis auditas daugiausia buvo sutelktas į konkrečias veiklos programas, kad būtų nustatytos ir sprendžiamos pagrindinės nepakankamo su valdymu susijusių patikrinimų patikimumo priežastys. 2014 m. Komisija teminio audito rezultatus pristatė vadovaujančiosioms ir audito institucijoms, be to, jie buvo panaudoti rengiant 6.24 dalyje nurodytas gaires.

⁽¹⁵⁾ Kaip numatyta Tarybos reglamento (EB) Nr. 1083/2006 77 straipsnyje (OL L 210, 2006 7 31, p. 25).

⁽¹⁶⁾ Tai neatitinka Reglamento (EB) Nr. 1083/2006 80 straipsnio nuostatų.

⁽¹⁷⁾ Kaip reikalaujama Reglamento (EB) Nr. 1083/2006 78 straipsnio 2 dalyje.

⁽¹⁸⁾ Danijos, Vokietijos, Airijos, Estijos, Slovakijos ir Ispanijos.

⁽¹⁹⁾ Žr. apžvalginę valstybių narių atlikto valdymo patikrinimų teminio audito rezultatų ataskaitą <http://www.europarl.europa.eu/document/activities/cont/201311/20131115ATT74498/20131115ATT74498EN.pdf>

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Užbaigtose VP nustatytos klaidos

6.26. Į Audito Rūmų imtį buvo įtraukta 14 operacijų, susijusių su dviejų 2000–2006 m. veiksmų programų užbaigimui skirtais galutiniais mokėjimais. Audito Rūmai penkiose su dviem programomis susijusiose operacijose nustatė kiekybiškai įvertinamą klaidų. Keturių šių operacijų atveju nacionalinės institucijos turėjo pakankamai informacijos, kad galėtų užkirsti kelią, aptikti ir ištaisyti klaidas prieš deklaruodamos išlaidas Komisijai. Tačiau nei valstybė narė, nei Komisija užbaigus programas vykdytų patikrų metu šių klaidų neaptiko⁽²⁰⁾. Viena VP buvo pritaikyta 5 % finansinio pataisymo norma, kuri turėjo įtakos kai kuriems į imtį įtrauktiems projektams. Audito Rūmams atliekant vertinimą buvo atsižvelgta į šiuos konkrečius su projektais susijusius pataisymus, dėl kurių smarkiai sumažėjo Audito Rūmų praneštas klaidų lygis. Net ir atsižvelgus į šiuos pataisymus, šie atvejai sudaro 26 % šios politikos srities įvertinto klaidų lygio.

6.27. Tai dar kartą patvirtina 2011 ir 2012 m. metinės ataskaitose⁽²¹⁾ suformuluotą pastabą, kad užbaigus programas lieka netinkamų finansuoti išlaidų, nebent Komisija atliktų ex post auditą ir vėliau imtųsi taisomųjų veiksmų.

6.26. Bendras Komisijos atsakymas į 6.26 ir 6.27 dalių pastabas

Komisija siekia užtikrinti, kad 2000–2006 m. programavimo laikotarpio klaidų lygis užbaigimo metu neviršytų 2 % kiekvienai veiksmų programai. Šiuo tikslu, be daugelio auditų, atliktų 2000–2006 m. programavimo laikotarpiu, 2011–2013 m. Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties GD atliko 14 rizika grindžiamų užbaigimo auditų, apimančių 2000–2006 m. 21 VP, o tai sudaro 8,8 % visų VP ir 25,6 % visų išlaidų.

Remiantis šiuo dideliu audito darbu ir siekiant apsaugoti ES biudžetą, užbaigimo metu buvo atliktos didelės finansinės pataisos. Kaip nurodyta 2013 m. Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties GD MVA (p. 121), nuo 2013 m. pabaigos 2000–2006 m. programavimo laikotarpiu buvo užbaigtos 233 VP. Komisija atliko bendras finansines pataisas 2000–2006 m. programavimo laikotarpiu, sudariusias 1,7 mlrd. EUR, iš kurių 452 mln. EUR priskiriami 2013 m., kai galutiniai mokėjimai ir patvirtinimai 2000–2006 m. programavimo laikotarpiui sudarė 3,3 mlrd. EUR. Komisija atsižvelgs į tam tikras Audito Rūmų nustatytas klaidas ir pažymi, kad ji gali atlikti kitas finansines pataisas, kol sueis treji metai nuo oficialaus programos užbaigimo, jei bus aptiktos likutinės klaidos.

Pripažindama minėtą riziką, Komisija pabrėžia, kad dėl jos pobūdžio beveik neįmanoma išvengti pavienių atvejų, kai atskiri netinkamų finansuoti išlaidų atvejai projektų lygmeniu išlieka ir pasibaigus užbaigimo procesui, nes šio proceso metu siekiama įsitikinti, kad bendras likusių klaidų lygis yra žemesnis už 2 % reikšmingumo ribą. Be to, taikydama vienodo dydžio finansines pataisas užbaigimo metu, Komisija veiksmingai saugo ES biudžetą, be reikalo netaisydama kiekvieno netinkamų finansuoti išlaidų atvejo.

⁽²⁰⁾ Vokietijoje [Tiuringijoje] ir Ispanijoje.

⁽²¹⁾ Žr. 2012 m. metinės ataskaitos 6.26 ir 6.27 dalis ir 2011 m. metinės ataskaitos 5.52–5.64 dalis.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

ATRINKTŲ KONTROLĖS SISTEMŲ TIKRINIMAS

6.28. **5.2 priede** pateikta Audito Rūmų sistemų tikrinimo rezultatų santrauka.

6.29. 2007–2013 m. programavimo laikotarpiu visose valstybėse narėse buvo įsteigta 113 audito institucijų, kurioms buvo pavesta nagrinėti 322 ERPF/SF ir 118 ESF VP ⁽²²⁾. Kiekvienais metais AI teikia Komisijai MKA ir audito nuomonę, kuriose pateikta su ES išlaidų tvarkingumu susijusi informacija. 2013 m. iš viso parengta 199 MKA ir audito nuomonių, iš kurių 104 buvo susijusios su ESF VP. 63 šių AI tuo pačiu metu toje pačioje MKA nagrinėja skirtingų fondų (ERPF/SF ir (arba) ESF) VP.

6.29. Audito institucijos atlieka pagrindinį vaidmenį didinant patikimumą nuo pat programavimo laikotarpio pradžios ir sistemų sukūrimo.

Reglamentu Komisijai suteikiama galimybė pasikliauti audito institucijos darbu, kad gautų užtikrinimą pagal tam tikras sąlygas (Reglamento (EB) Nr. 1083/2006 73 straipsnis). Komisija glaudžiai bendradarbiauja ir koordinuoja veiksmus su audito institucijomis ir pradėjo tikrinti jų metodikas ir audito rezultatus dar 2009 m. Tai padėjo stiprinti gebėjimus, teikiant konsultacijas, patarimus ir rekomendacijas audito institucijoms, kai Komisija pakartotinai atliko audito institucijų vykdytą auditą.

2013 m. metinėje veiklos ataskaitoje (žr. p. 42–44) Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties GD pateikė išsamų audito informacijos ir rezultatų, kuriuos audito institucijos pateikė savo 2013 m. metinėse kontrolės ataskaitose, tikslumo ir patikimumo įvertinimą.

Komisijos vykdytos AI priežiūros įvertinimas

6.30. Audito Rūmų atliktos Komisijos vykdytos AI priežiūros peržiūros rezultatai pateikti 5 skyriuje (žr. 5.37–5.51 dalis).

6.31. Su 65 (56 %) iš 117 ESF VP ⁽²³⁾ susijusių AI praneštą klaidų lygį DG EMPL įvertino kaip visiškai patikimą. Tai reiškia, kad klaidų lygiai nebuvo perskaičiuoti, o vėliau parengtos besąlyginės ir sąlyginės audito nuomonės nebuvo pakeistos. Komisija 2013 m. tikslino ar laikė nepatikimais su likusiomis 52 iš 117 VP susijusius praneštus klaidų lygius (2012 m. jų buvo 31 iš 117). Smarkiai padidėjusių jų skaičių palyginti su praeitais metais daugiausia lėmė tos VP, kurių klaidų lygiai buvo patikimi, bet perskaičiuoti (jų skaičius nuo 18 2012 m. išaugo iki 41 2013 m.), o ne tos VP, kurių klaidų lygiai buvo nepatikimi arba nepranešti. Be to, 12 iš 41 VP atveju perskaičiavimo rezultatas buvo nežymus (+/- 0,1 %). Audito Rūmai pripažįsta, kad Komisija teikia ne vien tik klaidų lygiais pagrįstas išlygas. Atlikdama savo vertinimą ji taip pat pasitelkia profesinę nuovoką ir atsižvelgia į visą kitą turimą informaciją.

⁽²²⁾ Į šiuos duomenis įtrauktos audito institucijos, kurios buvo įsteigtos po to, kai į ES įstojo Kroatija (viena atsakinga už ERPF/SF ir viena – už ESF).

⁽²³⁾ Kroatijos audito institucija 2013 m. neturėjo nusiųsti savo MKA.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

6.32. Audito Rūmų nustatytų trūkumų pavyzdžiai:

- a) Vienu atveju Komisija patvirtino 10 % siekiantį nustatyto dydžio klaidų lygį, nepaisant to, kad audito institucijos lygmeniu buvo nustatyta rimtų trūkumų. Audito Rūmai, remdamiesi audito institucijos pateiktais duomenimis, įvertino, kad klaidų lygis siekia apie 25 %, ir mano, kad Komisija turėjo taikyti 25 % (o ne 10 %) siekiantį nustatyto dydžio klaidų lygį.
- b) Vienu atveju imties populiacija buvo neteisinga. Be to, nors audito institucija turėjo pranešti apie bendrą klaidų lygį, kadangi buvo sudaryta bendra imtis, į kurią buvo įtrauktos kitos dvi VP, ji įvertino ir savo MKA pateikė dviem ESF VP taikomus atskirus klaidų lygius. Komisija atkreipė dėmesį į šiuos klausimus, tačiau patvirtino audito institucijos įvertintus atskirus lygius. Audito Rūmai mano, kad dėl to, jog nebuvo pateikta jokių papildomų paaiškinimų ir informacijos, keturių VP grupei iš esmės turėjo būti taikomas 5 % siekiantis nustatyto dydžio klaidų lygis. (žr. 5.6 langelį).
- c) Vienu atveju Komisijos patvirtintą klaidą audito institucija laikė anomalia (²⁴), nors Audito Rūmų nuomone, dėl klaidų pobūdžio tokia klasifikacija buvo nepagrįsta. Anomalios klaidos nėra ekstrapolijuojamos į visą populiaciją, todėl klaidų lygis yra nepakankamai įvertintas.

DG EMPL metinės veiklos ataskaitos (MVA) peržiūra

6.33. Audito Rūmai įvertino Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties GD generalinio direktoriaus 2013 m. MVA ir kartu pateiktą pareiškimą. Nagrinėdami 2013 m. patvirtintų mokėjimų tvarkingumą, Audito Rūmai visų pirma:

- a) įvertino MVA pateiktas išlygas;
- b) tikrino Komisijos atlikto rizikos veikiamų sumų skaičiavimo nuoseklumą ir tikslumą.

⁽²⁴⁾ FKK aiškinamųjų pastabų 08/0021/03 dėl audito institucijoms skirtų imčių sudarymo metodų 4.3 skirsnyje anomali klaida apibrėžta kaip „klaida, kuri nėra akivaizdžiai būdinga populiacijai [...] Statistinė imtis reprezentatyviai atspindi populiaciją, todėl anomalios klaidos turėtų būti pripažįstamos tik itin išskirtinėmis ir tinkamai pagrįstomis aplinkybėmis. Dėl dažno šios sąvokos vartojimo, jo tinkamai nepagrindus, gali sumažėti audito nuomonės patikimumas“.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

6.34. Savo 2013 m. MVA Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties generalinis direktoratas įvertino, kad 2,6 %–3,5 % per metus patvirtintų su ESF VP susijusių 2007–2013 m. programavimo laikotarpio tarpinių ir galutinių mokėjimų paveikė rizika. Šis įvertis yra pagrįstas audito institucijų praneštais su 2012 m. išlaidomis susijusiais klaidų lygiais, kuriuos Komisija patvirtino 2014 m. kovo mėn. (žr. 6.30 ir 6.31 dalis). Apie 41 % mokėjimų buvo atlikti toms VP, dėl kurių 2013 m. MVA pateiktame Komisijos galutiniame vertinime buvo nustatyta, kad jos yra paveiktos reikšmingų klaidų (jų dalis viršijo arba buvo lygi 2 % ribai).

6.35. Komisijos įvertis viršija jos nustatytą 2 % reikšmingumo ribą. Audito Rūmai primena, kad Komisijos paskelbti metiniai klaidų lygiai nėra tiesiogiai palyginami su Audito Rūmų įvertintais klaidų lygiais.

6.36. DG EMPL MVA pateikta išlyga susijusi su 2007–2013 m. programavimo laikotarpiu atliktais mokėjimais, kurių rizikos veikiama suma 2013 m. sudarė 123,2 milijono eurų. Ši išlyga apima 36 iš 118 ESF VP (palyginti su 27 iš 117 VP 2012 m.).

6.37. Audito Rūmai mano, kad vienos VP atveju Komisija turėjo atskleisti išlygos nepateikimo priežastis (žr. 5.6 langelyje ir 6.32 dalies b punkte pateiktus pavyzdžius).

6.38. 10 skyriuje pateikti Audito Rūmams išnagrinėjus DG EMPL politikos pasiekimų ataskaitas nustatyti faktai (žr. 10.32–10.39 dalis).

KOMISIJOS ATSAKYMAI

6.34. Pagal galiojančius Komisijos nurodymus 2013 m. MVA išlyga taikoma tik jeigu bendra finansinė rizika viršija 2 %, o daugumos Audito Rūmų nurodytų VP atveju taip nebuvo, nes joms buvo pritaikytos būtinos finansinės pataisos. Kaip paminėta Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties GD 2013 m. MVA, iš 41 % išmokų Audito Rūmų nurodytoms VP, 30 procentinių punktų sudarė VP, kurių klaidų lygis buvo 2–5 %, ir tik 11 procentinių punktų išmokų buvo atlikta VP, kurių klaidų lygis viršijo 5 %. Tai aiškiai atspindi griežtą, sistemiskai taikomą Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties GD mokėjimų nutraukimo ir sustabdymo politiką, dėl kurios 2013 m. buvo priimti 25 sprendimai nutraukti mokėjimus, 12 įspėjimo raštų ir 11 sprendimų sustabdyti mokėjimus.

6.35. Komisija sutinka, kad Audito Rūmų ir Komisijos klaidų lygis negali būti tiesiogiai palyginami. Tačiau šio proceso tikslai yra iš esmės tokie patys, t. y. įvertinti riziką ES biudžetui konkrečiais metais.

Komisija vertindama atsižvelgia į visus šiuos skirtumus, visų pirma į laiką, viešųjų pirkimų kiekybinių aspektų skirtumus ir kitas klaidas bei jos programoms taikomų vienodo dydžio pataisų poveikį (žr. Komisijos atsakymą į Audito Rūmų specialiosios ataskaitos Nr. 16/2013 11 dalies pastabas).

Nepaisant minėtų skirtumų, Komisija mano, kad 2013 m. metinėje ataskaitoje, kaip ir per pastaruosius trejus metus iš eilės Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties GD, prieš priimant šią metinę ataskaitą, Komisijos vertinimo rezultatas atitinka Audito Rūmų apskaičiuotus klaidų lygius.

6.38. Žr. Komisijos atsakymus į 10.32–10.39 dalių pastabas.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS

Išvada dėl 2013 m.

6.39. Užimtumo ir socialinių reikalų politikos srityje

- a) atlikus operacijų testus paaiškėjo, kad labiausiai tikėtinas klaidų lygis populiacijoje yra 3,1 %, ir

- b) įvertinta, kad tikrintos kontrolės sistemos yra iš dalies veiksmingos ⁽²⁵⁾.

6.40. Apskritai audito įrodymai rodo, kad patvirtintas išlaidas veikia reikšmingas klaidų lygis.

6.39.

- a) Bendras Komisijos atsakymas į 6.39 dalies a ir b punktų pastabas

Komisija sutinka su Audito Rūmų vertinimu, išskyrus vieną klaidą (žr. Komisijos atsakymą į 6.13 dalies pastabas).

Komisija yra įdiegusi išsamų procesą audito institucijų nurodytų klaidų lygių patikimumui patikrinti ir prireikus jie yra pataisomi. Tai, kad Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties GD metinėse veiklos ataskaitose nurodyti klaidų lygiai atitinka Audito Rūmų nustatytą klaidų lygį, patvirtina audito ir atskaitomybės sistemų patikimumą.

Komisija supranta, kad Audito Rūmų nurodytas klaidų lygis yra metinis įvertinimas, kuriuo atsižvelgiama į projekto išlaidų korekcijas ar Audito Rūmų aptiktų ir užregistruotų klaidų paveiktas kompensacijas. Komisija pabrėžia, kad jai privalomas Finansinis reglamentas, kurio 32 straipsnio 2 dalies e punkte nustatyta, kad jos vidaus kontrolės sistema, be kita ko, turėtų užtikrinti „tinkamą rizikos, susijusios su pagrindinių operacijų teisėtumu ir tvarkingumu, valdymą atsižvelgiant į daugiametį programų ir atitinkamų mokėjimų pobūdį“. Komisija toliau vykdys savo priežiūros funkciją, visų pirma atlikdama finansines pataisas ir susigrąžindama lėšas tokiu mastu, kuris atitiktų nustatytų pažeidimų ir trūkumų mastą.

Be to, Komisija pažymi, kad, atsižvelgiant į daugiametį sanglaudos politikos valdymo ir kontrolės sistemų pobūdį, 2013 m. padarytos klaidos gali būti ištaisytos ir vėlesniais metais, net ir užbaigus programas.

Komisija stebės visus Audito Rūmų nustatytus atvejus ir užtikrins taisomųjų priemonių taikymą.

⁽²⁵⁾ Žr. 1.1 priedo 17 ir 18 dalis.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Rekomendacijos

6.41. **6.2 priede** pateikti Audito Rūmų atliktos peržiūros, kurios metu buvo tikrinama pažanga, padaryta įgyvendinant ankstesnėse metinėse ataskaitose pateiktas rekomendacijas, rezultatai. 2010 ir 2011 m. metinėse ataskaitose Audito Rūmai pateikė 15 rekomendacijų sanglaudos, transporto ir energetikos srityse. Iš šių rekomendacijų Komisija visapusiškai įgyvendino šešias rekomendacijas, tuo tarpu keturios rekomendacijos buvo įgyvendintos dauguma atžvilgių. Likusios penkios rekomendacijos buvo įgyvendintos skirtingai: tai priklausė nuo susijusio generalinio direktorato.

6.42. Atlikę šią peržiūrą ir atsižvelgdami į 2013 m. nustatytus faktus ir išvadas, Audito Rūmai rekomenduoja Komisijai:

- **1 rekomendacija:** kartu su valstybėmis narėmis imtis tolesnių veiksmų DG EMPL rizika pagrįsto teminio valdymo patikrinimų audito metu nustatytiems trūkumams pašalinti. Tam reikės sustiprinti patikras, susijusias su viešųjų pirkimų taisyklių laikymusi ir kitais svarbiais klaidų šaltiniais (su projektu nesusijusiomis išlaidomis ar nesukurta pridėtine verte),
- **2 rekomendacija:** savo MVA patvirtinti, jog ji yra atlikusi tinkamas patikras, skirtas užtikrinti, kad likutinis klaidų lygis būtų pagrįstas tikslia, išsamia ir patikima su finansiniais pataisymais susijusia informacija. Šiuo tikslu Komisija, kai tik ji mano tai esant reikalinga, turėtų prašyti audito institucijų, kad jos patvirtintų tvirtinančiųjų institucijų pranešamų su kiekviena VP susijusių duomenų apie finansinius pataisymus tikslumą,

6.42. Komisija ėmėsi konkrečių veiksmų, kad sumažintų nustatytą riziką, įskaitant visų pirma prevencines ir taisomąsias priemones, kaip antai rekomendacijas, mokymus, supaprastinimą ir prireikus griežtą mokėjimų nutraukimo ir sustabdymo politiką.

Komisija pritaria šiai rekomendacijai ir sutinka su valstybių narių atliekamų „pirmojo lygmens“ patikrų svarba bei pritaria požiūriui, kad jos turėtų būti toliau stiprinamos. Todėl ji pateikė valstybėms narėms gaires dėl to, kaip vadovaujančiosios institucijos turėtų apibrėžti ir įgyvendinti savo valdymo patikrinimų gaires. Be to, buvo parengtos ir 2014 m. antrąjį pusmetį bus išleistos išsamios 2014–2020 m. programavimo laikotarpio valdymo patikrinimų gairės, kuriose atsižvelgiama į 2007–2013 m. programavimo laikotarpiu įgytą patirtį ir Audito Rūmų atlikto audito metu nustatytus faktus.

Komisija pritaria šiai rekomendacijai ir sutinka metinėse veiklos ataskaitose atskleisti atvejus, kai manė, kad dėl nepakankamo gautos informacijos apie mokėjimus ir lėšų susigrąžinimus patikimumo, ji neatsižvelgė į šią informaciją apskaičiuodama bendrą likutinę riziką.

Komisija toliau atsižvelgs į valstybių narių audito rezultatus šioje srityje ir numatys galimybę prašyti audito institucijas prireikus atlikti papildomus tikrinimus.

Be to, Komisija ateinančiais metais išplės savo atliekamo lėšų susigrąžinimo ir mokėjimų audito aprėptį, kad papildomai įsitikintų deklaruotų duomenų tikslumu.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

- **3 rekomendacija:** užtikrinti, kad 2014–2020 m. laikotarpiu BNR 78 ir 130 straipsniai būtų taikomi taip, kad būtų užkirstas kelias išankstinio finansavimo sumų, kurios yra mokamos atlikus pradinį išankstinio finansavimo mokėjimą, kaupimui (žr. pavyzdį 6.4 langelyje).

- **4 rekomendacija:** užtikrinti, kad už struktūrinių fondų valdymą atsakingos valstybių narių institucijos išnagrinėtų didesnių su ES projektais susijusių personalo išlaidų nustatymo (palyginti su projektais, kurie yra finansuojami nacionalinėmis lėšomis) klausimą,

- **5 rekomendacija:** tvirtinant naujojo programavimo laikotarpio VP užtikrinti, kad valstybės narės būtų apsvačiusios visas pagal 2014–2020 m. Europos struktūrinių ir investicinių fondų reglamentus leidžiamas supaprastinimo galimybes,

- **6 rekomendacija:** savo metinėje veiklos ataskaitoje (MVA) nuosekliai atskleisti išlaidų nepateikimo (ar mažesni finansinį poveikį turinčių išlaidų pateikimo), kai tai daroma dėl su taikomomis Komisijos gairėmis ar patvirtintomis audito strategijomis susijusių išimčių, priežastis.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Komisija šiai rekomendacijai nepritaria.

Nors Komisija sutinka su Audito Rūmais, kad lankstumas skirstant lėšas veikloms taikant mažesni ar didesni lygi už prioritetinei krypčiai nustatytą bendro finansavimo normą, pritaikytą valstybėms narėms pagal 2007–2013 ir 2014–2020 m. reglamentus, gali lemti Komisijos valstybei narei išmokėtos sumos ir valstybės narės pagal projektą kompensuotos ESF sumos skirtumus, ji mano, kad to negalima prilyginti išankstiniam finansavimui.

Pagal 2014–2020 m. programavimo laikotarpio BNR kiekvienam gautam prašymui atlikti mokėjimą ir užbaigimo metu Komisija užtikrina, kad ESF išmoka valstybei narei prioritetinės krypties lygmeniu neviršytų leistino valstybinio įnašo, nurodyto prioriteto mokėjimo prašyme (Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 130 straipsnio 2 dalis). Be to, 132 straipsnio 1 dalyje teigiama, jog vadovaujančiosios institucijos užtikrins, kad paramos gavėjai gautų visą reikalavimus atitinkančią viešųjų išlaidų sumą ne vėliau kaip per 90 dienų nuo paramos gavėjo mokėjimo prašymo pateikimo dienos. Galiausiai valstybės narės užtikrina, kad, iki užbaigiant veiklos programą, paramos gavėjams išmokėtų viešųjų išlaidų suma būtų bent tokia pat kaip Komisijos valstybei narei išmokėtos lėšos (Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 129 straipsnis).

Komisija pritaria šiai rekomendacijai, tačiau mano, kad šie klausimai turi būti sprendžiami kiekvienu konkrečiu atveju. Šis klausimas jau buvo iškeltas keliose Komisijos (Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties GD) paskelbtose audito ataskaitose. Tam tikrose valstybėse narėse, kuriose problema buvo laikoma sisteminio pobūdžio, buvo prašoma parengti šiam reiškiniiui sureguliuoti skirtus veiksmų planus.

Komisija pritaria šiai rekomendacijai ir ją jau įgyvendina. Dėl 2014–2020 m. programavimo laikotarpio supaprastinimo Komisija ėmėsi reikiamų veiksmų, siekdama užtikrinti, kad valstybės narės įgyvendintų atitinkamas priemones, numatytas Europos struktūrinių ir investicinių fondų reglamentuose pagal jų veiksmų programas. Valstybėms narėms suteikiama reikiama parama siekiant užtikrinti, kad būtų atsižvelgta į visas supaprastinimo galimybes, rengiant mokymus, konsultuojant supaprastinto išlaidų apmokėjimo klausimais ir sudarant technines darbo grupes, kurios skatina aktyviai keistis geriausia patirtimi. Tokios supaprastinimo priemonių įgyvendinimo galimybės taip pat atspindėtos priimant partnerystės susitarimus, kai valstybių narių prašoma įrodyti reikiamus veiksmus, kuriais siekiama sumažinti administracinę našta, ir jų administracinius pajėgumus. Taip pat yra rengiamos rekomendacijos siekiant padėti valstybėms narėms išsamiai įvertinti gerokai padidėjusias supaprastinimo galimybes naujuoju programavimo laikotarpiu.

Komisija pritaria šiai rekomendacijai ir sutinka atskleisti papildomą informaciją metinių veiklos ataskaitų prieduose tais konkrečiais atvejais, kai, įvertinusi konkrečius atvejus, ji priima motyvuotą sprendimą nedaryti išlaidų ar neįtraukti klausimo į kiekybinį išlaidų įvertinimą.

6.1 PRIEDAS

SU UŽIMTUMU IR SOCIALINIAIS REIKALAIS SUSIJUSIŲ OPERACIJŲ TESTAVIMO REZULTATAI

	2013		2012	2011	2010
	ESF+PNPP	Kiti socialiniai reikalai			
IMTIES DYDIS IR STRUKTŪRA					
Iš viso operacijų:	175	7	180	180	66
TESTAVIMO REZULTATAI ⁽¹⁾ ⁽²⁾					
Testuotų operacijų dalis (skaičius), nustatčius, kad jos yra:					
Be klaidų	73 % (127)	71 % (5)	73 % (132)	60 %	73 %
Paveiktos vienos ar daugiau klaidų	27 % (48)	29 % (2)	27 % (50)	40 %	27 %
Klaidų paveiktų operacijų analizė					
Analizė pagal klaidų tipą					
Kiti atitikties trūkumai ir kiekybiškai neįvertinamos klaidos:	42 % (20)	0 % —	40 % (20)	58 %	39 %
Kiekybiškai įvertinamos klaidos:	58 % (28)	100 % (2)	60 % (30)	42 %	61 %
APSKAIČIUOTAS KIEKYBIŠKAI ĮVERTINAMŲ KLAIDŲ POVEIKIS					
Labiausiai tikėtinas klaidų lygis			3,1 %	3,2 %	N/A
Viršutinė klaidų riba (VKR)			4,7 %		
Apatinė klaidų riba (AKR)			1,5 %		

⁽¹⁾ Siekiant geriau įvertinti šios politikos grupės sritis su skirtingais rizikos profiliais, imtis buvo suskaidyta į segmentus.

⁽²⁾ Skliaustuose pateikti skaičiai atspindi faktinių operacijų skaičių.

6.2. PRIEDAS

ATSIŽVELGIMAS Į ANKSTESNES REKOMENDACIJAS, SUSIJUSIAS SU SANGLAUDA, TRANSPORTU IR ENERGETIKA

E = Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties GD; R = Regioninės ir miestų politikos GD ir Mobilumo ir transporto bei Energetikos GD; X = Visiems GD taikomi bendri vertinimai

Metai	Audito Rūmų rekomendacija	Audito Rūmų atlikta padarytos pažangos analizė					Komisijos atsakymas	
		Visiškai įgyvendinta	Igyvendinama		Neįgyvendinta	n. d. apie dabartinę finansinę programą		Nepakanka įrodymų
			dauguma atžvilgių	kaip kuriais atžvilgiais				
	1 rekomendacija (2010 m. 1 ir 3 rekomendacijos): griežtai reikalauti, kad būtų laikomasi tinkamumo reikalavimų ES finansavimui gauti, ir, remiantis 2007–2013 m. programavimo laikotarpiu įgyta patirtimi, įvertinti, kaip yra taikomos nacionalinės tinkamumo taisyklės, siekiant nustatyti galimas tolesnio jų paprastinimo sritis bei pašalinti potencialius klaidų šaltinius po 2013 m.;	E ⁽¹⁾	R ⁽¹⁾					
	6 skyriaus 2 rekomendacija ir 5 skyriaus 3 rekomendacija: valstybėms narėms priminti jų prievolę numatyti deklaruojamų išlaidų teisingumą ir tvarkingumą užtikrinančias procedūras ir, teikiant tolesnes gaires ir igyvendinant mokymo priemones, šalinti su valdymo institucijų ir tarpinių įstaigų vykdomomis „pirmojo lygmens patikromis“ susijusius trūkumus;	E	R ⁽²⁾					
2011	6 skyriaus 3 rekomendacija (2010 m. 2 rekomendacija): paraginti nacionalines institucijas, kad jos, prieš patvirtindamos Komisijai išlaidas, griežtai taikytų taisomuosius mechanizmus (2008 m.). Nustatčius reikšmingų valdymo ir kontrolės sistemų veikimo trūkumų Komisija turėtų nutraukti arba stabdyti mokėjimus, kol valstybė narė nesiims taisomųjų veiksmų, ir, prireikus, atlikti finansinius pataisymus;	X						
	4 rekomendacija (2010 m. 5 rekomendacija): šiuo programavimo laikotarpiu teikti audito institucijoms papildomas rekomendacijas, visų pirma dėl imčių sudarymo, patikrų atliekant projektų auditus apimties ir kokybės kontrolės; raginti audito institucijas atlikti konkrečius sistemų auditus, susijusius su vadovaujančiųjų ir tarpinių institucijų atliktomis „pirmojo lygmens patikromis“.		X ⁽²⁾					

Metai	Audito Rūmų rekomendacija	Audito Rūmų atlikta padarytos pažangos analizė					Komisijos atsakymas
		Visiškai įgyvendinta	Įgyvendinama		Neįgyvendinta	n. d. apie dabartinę finansinę programą	
			dauguma atžvilgių	kai kuriais atžvilgiais			
2011	6 skyriaus 5 rekomendacija : griežtai tikrinti audito institucijų metines kontroles ataskaitose ir audito nuomonėse atskleidžiamos informacijos tikslumą ir išsamumą. Komisija, atlikdama patikras, turėtų visapusiškai atsivėlgti į turimą informaciją apie audito institucijų vykdomus sistemų ir operacijų auditus;	E ⁽⁴⁾					
	6 skyriaus 6 rekomendacija : paskatinti valstybes nares pasinaudoti teisės aktuose numatytais supaprastintais išlaidų metodais siekiant sumažinti klaidų tikimybę.	E					
	5 skyriaus 1 rekomendacija : sustiprinti sankcijų sistemų veiksmingumą padidinant finansinių pataisymų poveikį ir sumažinant galimybę netinkamas išlaidas pakeisti kitomis išlaidomis, kaip pasiūlė Komisija sanglaudos srityje ateinančiu programavimo laikotarpiu. Turėtų būti daroma prielaida, kad bet kokiam nustatytam pažeidimui pateiktas metines finansines ataskaitas bus atliktas grynasis finansinis pataisymas.	R					
	5 skyriaus 5 rekomendacija : kad daugiamečių programų užbaigimo procedūra sanglaudos srityje būtų veiksmingesnė: <ul style="list-style-type: none"> — priminti valstybėms narėms, kad šios užtikrintų, jog 2007–2013 m. programoms pateiktos galutinės deklaracijos būtų patikimos, — išnagrinėti konkrečius Audito Rūmų nustatytus trūkumus 2000–2006 m. programų užbaigimo deklaracijose, — įvertinti, ar šie trūkumai taip pat susiję su kitomis VP ir, prireikus, taikyti finansinius pataisymus, — užtikrinti, kad atliekant atitinkamus užbaigimo auditus būtų tinkamai atsizvelgiama į Audito Rūmų iškeltus klausimus. 	R R R R					

Metai	Audito Rūmų rekomendacija	Audito Rūmų atlikta padarytos pažangos analizė					Komisijos atsakymas	
		Visiškai įgyvendinta	Įgyvendinama		Neįgyvendinta	n. d. apie dabartinę finansinę programą		Nepakanka įrodymų
			dauguma atžvilgių	kai kuriais atžvilgiais				
2010	<p>Paskelbtos 2010 m. metinės ataskaitos rekomendacijos, kurios iš esmės yra panašios į 2011 m. paskelbtas rekomendacijas, buvo išanalizuotos kartu.</p> <p>4 rekomendacija: siūlyti dabartiniu programavimo laikotarpiu galiojančių struktūrinių fondų teisės aktų pataisą siekiant pareikalauti iš valstybių narių, kad jos teiktų ataskaitas apie finansinį FIP įgyvendinimą. Komisija taip pat turėtų reguliariai tikrinti, kaip įsivaivainamos fondų lėšos;</p> <p>6 rekomendacija: siūlyti laikotarpiui po 2013 m. struktūrinių fondų teisės aktuose suderinti metinių kontrolės ataskaitų teikimo laikotarpius su ES biudžeto finansiniais metais, o taikomus metodus suderinti taip, kad būtų galima apibendrinti audito institucijų audito nuomones dėl kiekvieno fondo nacionaliniu ir ES lygmenimis.</p>	X						
	<p>(1) Nacionalinės tinkamumo taisyklės nebuvo sistemingai vertinamos siekiant jas supaprastinti. DG EMPL atžvilgiu Komisijos vykdyti veiksmai buvo datgiausia susiję su supaprastintu išlaidų metodų įvairiose valstybėse narėse skatinimu.</p> <p>(2) Žr. 5 skyriaus 1 ir 2 rekomendacijas.</p> <p>(3) Nepaisant to, kad 2013 m. audito institucijoms buvo parengtos naujos gairės, Audito Rūmai vėl nustatė konkrečių su Komisijos parengtomis audito institucijoms skirtomis rekomendacijomis susijusių trūkumų, visų pirma finansų inžinerijos priemonių traktavimo ir pinigine verte pagrįstos atrankos naudojimo srityse. Be to, rekomendacija, kad audito institucijos turėtų atlikti konkrečius sistemų auditus, susijusius su vadovaujancijų ir tarpinių institucijų atliktomis „pirmojo lygmens patikromis“, negalėjo būti pagrįsta įrodymais.</p> <p>(4) Audito Rūmai nustatė kelis atvejus, kai Komisijos vykdoma audito institucijų darbo priežiūra galėjo būti pagerinta (6.32 dalis).</p> <p>(5) Audito Rūmai pažymi, kad buvo priimtas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1303/2013, įskaitant dalinį ataskaitų teikimo laikotarpį suderinimą su ES biudžeto finansiniais metais struktūrinių fondų teisės aktuose. Tačiau vėl buvo nustatyta tam tikrų audito institucijų taikomų metodų nesuderinamumo atvejų (5.48 ir 6.32 dalys).</p>							

7 SKYRIUS

Išorės santykiai, pagalba ir plėtra

TURINYS

	<i>Dalis</i>
Įvadas	7.1-7.10
Politikos grupės ypatumai	7.2-7.9
Rizika tvarkingumui	7.5-7.9
Audito apimtis ir metodas	7.10
Operacijų tvarkingumas	7.11-7.18
Atrinktų kontrolės sistemų tikrinimas	7.19-7.21
EuropeAid	7.19
Plėtros generalinis direktoratas	7.20
Bendrosios sutartys	7.21
Išvada ir rekomendacijos	7.22-7.25
Išvada dėl 2013 m.	7.22-7.23
Rekomendacijos	7.24-7.25
7.1 priedas.	Su išorės santykiais, pagalba ir plėtra susijusių operacijų testavimo rezultatai
7.2 priedas.	Su išorės santykiais, pagalba ir plėtra susijusių atrinktų sistemų tikrinimo rezultatai
7.3 priedas.	Atsižvelgimas į ankstesnes rekomendacijas, susijusias su išorės santykiais, pagalba ir plėtra

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

ĮVADAS

7.1. Šiame skyriuje pateikiamas išorės santykių, pagalbos ir plėtros specialusis įvertinimas, apimantis šias politikos sritis: išorės santykius, vystymą ir santykius su Afrikos, Karibų jūros ir Ramiojo vandenyno (AKR) valstybėmis⁽¹⁾, plėtrą ir humanitarinę pagalbą. **7.1 lentelėje** pateikta pagrindinė informacija apie nagrinėjamą veiklą ir 2013 m. išlaidas.

7.1 lentelė. Išorės santykiai, pagalba ir plėtra. Pagrindinė 2013 m. informacija

(milijonais eurų)

Politikos sritis	Aprašymas	Mokėjimai
Išorės santykiai	Europos kaimynystės politika ir santykiai su Rusija	1 423
	Santykiai su Azija, Vidurine Azija bei Artimaisiais ir Viduriniais Rytai	623
	Bendra užsienio ir saugumo politika	312
	Santykiai su Lotynų Amerika	298
	Reagavimas į krizes ir pasaulinė grėsmė saugumui	264
	Administracinės išlaidos	157
	Europos demokratijos ir žmogaus teisių rėmimo priemonė (EDŽTRP)	136
	Bendradarbiavimas su trečiosiomis šalimis migracijos ir prieglobsčio suteikimo srityje	39
	Politikos strategija ir koordinavimas	24
	Ryšiai ir bendradarbiavimas su pramoninėmis trečiosiomis šalimis	19
		3 295
Vystymasis ir santykiai su AKR valstybėmis	Administracinės išlaidos	349
	Geografinis bendradarbiavimas su Afrikos, Karibų jūros ir Ramiojo vandenyno regiono (AKR) valstybėmis	295
	Nevalstybiniai subjektai vystymosi procese	212
	Aprūpinimas maistu	203
	Aplinka ir tvarus gamtos išteklių, įskaitant energiją, valdymas	134
	Žmogaus ir socialinė raida	108
	Vystomojo bendradarbiavimo veiksmai ir <i>ad hoc</i> programos	30
	Politikos strategija ir koordinavimas	14
	1 345	

⁽¹⁾ Iš Europos plėtros fondų skiriama pagalba yra nagrinėjama atskirai, kadangi ji nėra finansuojama iš bendrojo biudžeto.

(milijonais eurų)

Politikos sritis	Aprašymas	Mokėjimai
Humanitarinė pagalba	Humanitarinė pagalba	1 197
	Administracinės išlaidos	36
	Civilinės saugos finansinė priemonė	16
		1 249
Plėtra	Plėtros procesas ir strategija	833
	Administracinės išlaidos	87
		920
	Iš viso mokėjimų per metus	6 809
	— iš viso administracinių išlaidų ⁽¹⁾	629
	Iš viso veiklos išlaidų	6 180
	— avansai ⁽²⁾	4 181
	+ patvirtinti avansai ⁽²⁾	4 020
	Audituota populiacija, iš viso:	6 019
	Iš viso įsipareigojimų per metus	9 173

⁽¹⁾ Administracinių išlaidų audito ataskaita pateikiama 9 skyriuje.

⁽²⁾ Remiantis suderinta atspindimų operacijų apibrėžtimi (išsamesnė informacija pateikta 1.1 priedo 7 dalyje).

Šaltinis: Europos Sąjungos 2013 m. konsoliduotos finansinės ataskaitos.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

Politikos grupės ypatumai

7.2. ES išorės veiksmai vykdomi vadovaujantis Europos Sąjungos sutarties 21 straipsnyje nustatytais principais. Pagrindinis ES principas **vystomojo bendradarbiavimo** politikos srityje – skurdo sumažinimas, o ilgainiui ir jo panaikinimas ⁽²⁾. **Plėtros** tikslas – padėti šalims kandidatėms ir potencialioms šalims kandidatėms gerbti šias vertybes: pagarbą žmogaus orumui, laisvę, demokratiją, lygybę, teisinę valstybę ir žmogaus teises ⁽³⁾. **Humanitarinės pagalbos** paskirtis – suteikti laikiną pagalbą ir paramą žmonėms trečiojoje šalyje, nukentėjusiems nuo gaivalinių nelaimių ar žmogaus sukeltų katastrofų, ir juos apsaugoti ⁽⁴⁾.

7.3. Finansavimas teikiamas per šias programas ir priemones:

- a) geografines programas, apimančias kaimynystės politiką, plėtrą ir besivystančias šalis (3 526 milijonai eurų);
- b) temines programas, susijusias su aprūpinimu maistu, nevalstybiniais subjektais ir vietinėmis institucijomis, aplinka, sveikata ir švietimu, demokratija ir žmogaus teisėmis (846 milijonai eurų);
- c) užsienio politikos veiksmus, kurie vykdomi pagal bendrą užsienio ir saugumo politiką ir Stabilumo priemonę, rengiant rinkimų stebėjimo misijas ir taikant Pramoninių šalių priemonę (595 milijonai eurų), ir
- d) humanitarinės pagalbos veiksmus ir taikant Civilinės saugos finansinę priemonę (1 213 milijonų eurų).

7.4. Išorės santykiams ir vystomajam bendradarbiavimui skirtą biudžetą vykdė Vystymosi ir bendradarbiavimo generalinis direktoratas – *EuropeAid* ir Užsienio politikos priemonių tarnyba (FPI). Plėtros biudžetą vykdė Plėtros generalinis direktoratas (DG ELARG), o humanitarinės pagalbos biudžetą – Humanitarinės pagalbos ir civilinės saugos generalinis direktoratas (DG ECHO).

⁽²⁾ Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 208 straipsnis.

⁽³⁾ Europos Sąjungos sutarties 49 straipsnis.

⁽⁴⁾ Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 214 straipsnis.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

Rizika tvarkingumui

7.5. Šiame skyriuje nagrinėjamos išlaidos daromos taikant labai įvairias bendradarbiavimo priemones ir paramos teikimo metodus, naudojamus daugiau kaip 150 šalių. Dažnai taisyklės ir procedūros, taip pat ir viešųjų pirkimų ir sutarčių skyrimo, būna sudėtingos. Audito Rūmų įvertinta būdinga rizika yra didelė.

7.6. Dviejose srityse – paramos biudžetui⁽⁵⁾ ir ES įnašų, kuriais prisidedama prie tokių tarptautinių organizacijų⁽⁶⁾, kaip Jungtinės Tautos (JT), vykdomų daugelio donorų projektų, teikimo srityse – dėl priemonių pobūdžio ir mokėjimo sąlygų tikimybė, kad operacijose bus klaidų, yra mažesnė.

7.7. Parama biudžetui yra mokama kaip parama valstybės bendrajam biudžetui arba konkrečiai politikai ar tikslui skirtam valstybės biudžetui. Audito Rūmai tikrino, ar Komisija laikėsi specialių susijusioms šalims partnerėms skirtų paramos biudžetui mokėjimų vykdymo sąlygų ir nustatė, kad buvo laikomasi bendrų tinkamumo sąlygų (pavyzdžiui, susijusių su pažanga viešojo sektoriaus finansų valdymo srityje).

7.8. Tačiau Komisija gana lanksčiai sprendžia, ar šios bendrosios sąlygos buvo įvykdytos. Audito Rūmų tvarkingumo auditas negali aprėpti tolesnių etapų po to, kai pagalbos lėšos yra sumokamos šaliai partneriui. Pervestosios lėšos susilieja su šalies gavėjos biudžeto ištekliais. Galimi šio biudžeto finansų valdymo trūkumai Audito Rūmų tvarkingumo audite klaidų negeneruoja.

⁽⁵⁾ 2013 m. iš bendrojo biudžeto atlikti su parama biudžetui susiję mokėjimai sudarė 805 milijonus eurų.

⁽⁶⁾ 2013 m. iš bendrojo biudžeto tarptautinėms organizacijoms atlikti mokėjimai sudarė 1,5 milijardo eurų.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

7.9. Komisijos įnašai į daugelio donorų projektus suliejami su kitų donorų įnašais ir nėra priskiriami konkrečioms žinomiems tinkamų finansuoti išlaidų punktam. Laikydami vadinamojo „sąvokinio metodo“ Komisija daro prielaidą, kad atspindimos operacijos yra tvarkingos, jeigu sutelktinė suma apima pakankamai tinkamų finansuoti išlaidų, kad būtų padengtas visas ES įnašas. Jei kitas donoras vadovautųsi tokiu pačiu metodu ir savo įnašui taikytų tokius pačius tinkamumo kriterijus, atsirastų rizika, kad bendros išlaidos neatitiks bendrų Komisijos ir kitų donorų nustatytų sąlygų.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

7.9. Komisija yra įsitikinusi, kad vidaus kontrolės priemonėmis, kurias ji įdiegė kartu su atitinkamų tarptautinių organizacijų kontrolės priemonėmis, teorinė rizika apribojama iki ištisų priimtino lygio.

Komisija nežino jokių konkrečių su „sąvokiniu metodu“ susijusių problemų (šis metodas sukurtas tam, kad Komisija galėtų dalyvauti daugelį donorų, įskaitant patikos fondus, apimančiuose veiksmuose). Šiuo metodu garantuojama, kad ES išorės veiksmų finansavimui taikomi teisiniai reikalavimai būtų atitinkami (užtikrinant, kad kitų donorų skiriama suma būtų pakankama sumokėti už bet kokią veiklą, kuri pagal ES taisykles yra netinkama finansuoti), kartu užtikrinant, kad ES lėšos būtų išleidžiamos kuo veiksmingiau (derinant su donoriais), laikantis patikimo finansų valdymo principo.

Siekdama riboti šią riziką, Komisija, prieš pradėdama bet kokią bendrą veiklą, įvertina tarptautinių partnerių organizacijų apskaitos, audito, vidaus kontrolės, viešųjų pirkimų, ex post informacijos skelbimo ir asmens duomenų apsaugos procedūras, jų darbuotojų dalyvavimą vietoje (ir dalyvavimą valdymo grupių veikloje), ir iš tarptautinių organizacijų reikalauja griežtos finansinės atskaitomybės. Be to, įgyvendinant išorės veiksmų programas, vykdoma reguliari sistemų peržiūra, pasitelkiant išorės auditorius, kurie vyksta į patikrų misijas.

Per Komisijos atliktus auditus kol kas negauta jokių tokio pobūdžio „konkrečios rizikos“ įrodymų, o Komisijai taip pat nėra žinomas joks donoras, kuris taikytų „tokius pačius tinkamumo kriterijus“.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

Audito apimtis ir metodas

7.10. Bendras Audito Rūmų audito metodas ir metodika apibūdinti 1 skyriaus **1.1 priedo 2 dalyje**. Išorės santykių, pagalbos ir plėtros audito srityje reikėtų pažymėti, kad:

- a) audito metu buvo tikrinama 172 operacijų imtis, kaip nustatyta **1.1 priedo 7 dalyje**. Imtis parengta taip, kad būtų reprezentatyvi visų šios politikos grupės operacijų atžvilgiu. 2013 m. imtį sudarė 60 Komisijos būstinės patvirtintų operacijų ir 112 ES delegacijų patvirtintų operacijų ⁽⁷⁾;
- b) aptikus klaidų, buvo analizuojamos atitinkamos kontrolės sistemos siekiant nustatyti konkrečius susijusius sistemų trūkumus;
- c) atlikus kontrolės sistemų įvertinimą buvo patikrintos *EuropeAid ex ante* patikros, jos vykdomas stebėjimas ir priežiūra bei vidaus auditas;
- d) Audito Rūmai peržiūrėjo atrinktas Komisijos tarnybų pradėtas vykdyti bendrąsias sutartis;
- e) Audito Rūmai peržiūrėjo FPI ir *EuropeAid* metinės veiklos ataskaitas ir
- f) tikrino, ar Komisija atsižvelgė į 2010 ir 2011 m. Audito Rūmų metinėse ataskaitose pateiktas rekomendacijas (žr. **7.3 priedą**).

OPERACIJŲ TVARKINGUMAS

7.11. **7.1 priede** pateikta operacijų testavimo rezultatų santrauka. Iš 172 Audito Rūmų audituotų operacijų 50 (29 %) buvo paveiktos klaidų. Labiausiai tikėtinas klaidų lygis, kurį Audito Rūmai apskaičiavo, remdamiesi savo atliktu 30 klaidų kiekybiniu įvertinimu, yra 2,6 % ⁽⁸⁾.

⁽⁷⁾ Auditorių aplankytose Bosnijoje ir Hercegovinoje, Kambodžoje, Moldovoje, Palestinoje, Peru, Tunise ir Turkijoje; Afganistanas, Bangladešas ir Irakas buvo patikrinti atlikus dokumentų peržiūrą.

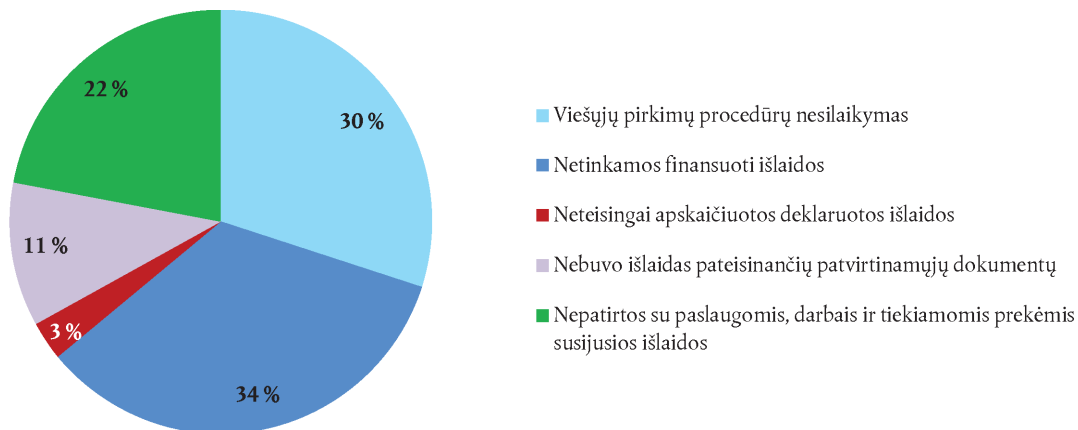
⁽⁸⁾ Audito Rūmai klaidų lygį vertina remdamiesi reprezentatyvia imtimi. Nurodytas skaičius yra tiksliausias įvertis. Audito Rūmai 95 % įsitikinę, kad klaidų lygis populiacijoje siekia nuo 1,2 % iki 4,0 % (atitinkamai apatinė ir viršutinė klaidų ribos).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

7.12. 30 mokėjimų ir patvirtinimų iš 172 buvo paveikti kiekybiškai įvertinamų klaidų. Iš jų 20 buvo nustatytos galutiniuose mokėjimuose ir patvirtinimuose. Visos šios kiekybiškai įvertinamos klaidos buvo aptiktos Komisijos operacijose, kurioms teoriškai buvo taikomos Komisijos patikros. Nė viena šių klaidų nebuvo užkardyta ar aptikta. Dviejose operacijose Audito Rūmai nustatė klaidų, kurių naudos gavėjų paskirti auditoriai neaptiko.

7.13. 7.1 diagramoje pateikta klaidų pobūdžio apžvalga ir šios politikos grupės bendro įvertinto klaidų lygio pasiskirstymas pagal klaidų tipą.

7.1 diagrama. Labiausiai tikėtino klaidų lygio pasiskirstymas pagal klaidų tipą

7.14. Su netinkamomis finansuoti išlaidomis susijusi klaidų kategorija (14 operacijų) apima sutartyje nenumatytas veiklos išlaidas arba ne tinkamumo finansuoti laikotarpiu patirtas išlaidas, netinkamus finansuoti mokesčius ir netiesiogines išlaidas, kurios buvo neteisingai priskirtos tiesioginėms išlaidoms. Kitais trimis atvejais Komisija neteisingai pripažino (ir patvirtino) su paslaugomis, darbais ir tiekiamomis prekėmis susijusias išlaidas, kurios buvo patirtos ne tuomet, kai Komisija jas pripažino. Klaidų pavyzdžiai pateikti toliau (žr. 7.1 langelyje pateiktą pavyzdį).

KOMISIJOS ATSAKYMAI

7.12. Bendras atsakymas į 7.12–7.15 dalių pastabas

Komisijos kontrolės priemonės sukurtos taip, kad būtų galima aptikti ir ištaisyti klaidas per ex post auditą, kuris atliekamas po galutinio mokėjimo. Išsamią ex post audito programą kasmet planuoja ir įgyvendina išorės pagalbos generaliniai direktoratai, remdamiesi oficialiu rizikos vertinimo procesu.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

7.1 langelis. Kiekybiškai įvertinamų klaidų pavyzdžiai

Netinkamos finansuoti išlaidos

DG ECHO

Komisija su Vokietijos NVO pasirašė 750 000 eurų vertės susitarimą dėl dotacijos humanitarinės pagalbos projektui, kurio metu Nigerijoje 2011–2012 m. pažeidžiamiesiems asmenims buvo teikiamos sveikatos priežiūros paslaugos, vykdyti. NVO projektui priskyrė 12 800 eurų siekiančias socialinio draudimo išmokas ir mokesčius, kurių Komisija neturėjo kompensuoti, kadangi šios išlaidos nebuvo susijusios su ES finansuotu projektu.

Nepatirtos išlaidos

EuropeAid – Moldova

Komisija pagal Jungtinių Tautų vystymo programą pasirašė susitarimą dėl įnašo, kurio vertė – 10,6 milijono eurų, iš kurių 9,5 milijono eurų finansavo ES, siekdama Moldovoje paskatinti ekonominę ir socialinę plėtrą.

2013 m. Komisija neteisingai patvirtino 1,8 milijono eurų išlaidas, susijusias su organizacijos pasirašytomis sutartimis, pagal kurias nebuvo patirta jokių išlaidų.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

7.1 langelis. Kiekybiškai įvertinamų klaidų pavyzdžiai

Komisija pabrėžia faktą, kad ex ante kontrolė, vykdoma prieš kiekvieną mokėjimą, turi būti vertinama atsižvelgiant į bendrą kontrolės sistemą. Veikiančios priežiūros ir kontrolės sistemos vis dar būtų galėjusios aptikti klaidas vykdant ex post kontrolę, nes Audito Rūmų patikrintas veiksmas buvo tikrinamas ne po galutinių Komisijos kontrolės grandinės veiksmų.

Vis dėlto, Komisija priminė partneriui apie jo sutartinius įsipareigojimus, visų pirma apie būtinybę toliau gerinti jo vidaus kontrolės sistemas.

7.15. Keturios iš 30 kiekybiškai įvertinamų klaidų buvo susijusios su pačios Komisijos (vienu atveju) arba dotacijų gavėjų (trimis atvejais) vykdytomis netvarkingomis viešųjų pirkimų arba sutarčių sudarymo procedūromis (žr. 7.2 langelyje pateiktą pavyzdį).

7.2 langelis. Netvarkinga sutarčių sudarymo procedūra

EuropeAid – Tunisas

Komisija su Prancūzijos teisės ekspertu pasirašė 98 000 eurų vertės konsultacinių paslaugų Tunise teikimo sutartį. Ja buvo faktiškai pratęsta galiojanti paslaugų teikimo sutartis. Šis pratęsimas buvo atliktas pažeidžiant Finansinio reglamento nuostatas, todėl jis buvo neteisėtas.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

7.16. Devynių operacijų, susijusių su pasirengimo narystei nacionaline programa, atveju Komisija, savo iniciatyva ir neturėdama patvirtinančiųjų dokumentų, kurie būtų leidę jai patvirtinti, kad išlaidos iš tikrųjų buvo patirtos, kad jas tiksliai atspindėjo patvirtintos sumos ir kad jos buvo tinkamos finansuoti, patvirtino⁽⁹⁾ bendrą 150 milijonų eurų išlaidų sumą. Patvirtintos sumos buvo pagrįstos Komisijos įverčiais, o ne patirtomis, apmokėtomis ir patvirtintomis išlaidomis, atitinkančiomis faktines išlaidas, kurios buvo pagrįstos patvirtinamaisiais dokumentais. Be į imtį įtrauktų 9 operacijų Audito Rūmai nustatė kitų tos pačios sisteminės klaidos paveiktų operacijų. Audito Rūmams atlikus auditą Komisija pripažino jų nustatytą tvirtinimo klaidą ir atliko su atitinkamomis operacijomis susijusias apskaitos korekcijas. Komisija taip pat sutiko atitinkamai pakoreguoti savo tvirtinimo procedūrą.

7.17. 20 operacijų iš 172 buvo paveiktos 30 kiekybiškai neįvertinamų klaidų, daugiausia susijusios su teisinių ar sutartinių prievolių nesilaikymu.

7.18. 20-yje patikrintų paramos biudžetui operacijų nebuvo tvarkingumo klaidų. Viena operacija buvo susijusi su 2013 m. lapkričio mėn. Komisijos atliktu 15 milijonų eurų mokėjimu, atitinkančiu pirmąją fiksuotą 35 milijonų eurų Ukrainos nacionalinės aplinkosaugos politikos įgyvendinimui skirtos biudžetinės paramos mokėjimo dalį. Komisija, remdamasi tuo, kad buvo įvykdytos ir bendrosios, ir konkrečios sąlygos, šį mokėjimą patvirtino. Konkrečiai tai reiškia, kad dviejų bendrųjų sąlygų atveju Komisija padarė išvadą, kad Ukrainos vyriausybė užtikrino šalies makroekonominį stabilumą ir viešųjų finansų valdymo patikimumą ir skaidrumą (nepaisant to, kad kai kurie pagrindiniai veiklos rezultatų rodikliai buvo labai žemi). Šiame pavyzdyje parodyta 7.7 ir 7.8 dalyse aprašyta rizika.

ATRINKTŲ KONTROLĖS SISTEMŲ TIKRINIMAS

EuropeAid

7.19. 7.2 *priede* pateikta Audito Rūmų atlikto EuropeAid sistemų tikrinimo rezultatų santrauka. Išsamūs EuropeAid sistemų, taip pat ir jos atlikto likutinio klaidų lygio tyrimo rezultatai yra pateikti Audito Rūmų metinės ataskaitos dėl aštuntojo, devintojo ir dešimtojo Europos plėtros fondų 33–45 dalyse.

7.16. Komisija sutinka, kad jos procedūrų nebuvo laikomasi per šiuos patvirtinimus, kurie buvo vykdomi tik vidaus apskaitos ir valdymo tikslais ir atskirai nuo oficialių deklaruotų išlaidų patvirtinimo procedūrų. Komisija sutinka, kad šis apskaitos metodas turi būti pakeistas ir jau atšaukė atitinkamus patvirtinimus. DG ELARG įdiegs naują patvirtinimo procedūrą. Teikiant pasirengimo narystei pagalbą, prieš išankstinio finansavimo sumos mokėjimą yra griežtai tikrinamos ir stebimos sistemos ir procedūros. Kiekviena programa trunka keletą metų ir tik jos įgyvendinimo pabaigoje galima įvertinti patirtas realias išlaidas ir paties projekto sėkmę.

7.18. Komisija su pasitenkinimu pažymi, kad paramos biudžetui operacijose klaidų nėra.

⁽⁹⁾ Pagal Finansiniame reglamente ir jo taikymo taisyklėse nustatytą procedūrą išankstinio finansavimo sumos turėtų būti tvirtinamos remiantis iš pagalbos gavėjų gauta patikrinama informacija.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Plėtros generalinis direktoratas

7.20. Savo 2013 m. patikinimo pareiškime Plėtros generalinio direktorato generalinis direktorius pareiškė galintis pateikti pagrįstą patikinimą, kad įdiegtos kontrolės procedūros suteikia pakankamai garantijų dėl atspindimų operacijų teisėtumo ir tvarkingumo ir kad ataskaitoje pateikta informacija yra patikima, išsami ir teisinga. Tačiau kaip aprašyta 7.16 dalyje, Audito Rūmai nustatė, kad DG ELARG užfiksuotos išlaidos buvo pagrįstos jo paties įverčiais, o ne patirtomis, apmokėtomis ir patvirtintomis išlaidomis, atitinkančiomis faktines išlaidas, kurios buvo pagrįstos patvirtinamaisiais dokumentais. Kadangi rizikos veikiama suma yra 150 milijonų eurų, generalinis direktorius turėjo pateikti išlygą.

Bendrosios sutartys

7.21. Audito Rūmai atliko su šia politikos grupe susijusių trijų generalinių direktoratų ir vienos (FPI) tarnybos sudarytų bendrųjų sutarčių peržiūrą. Ją atlikus nebuvo nustatyta klaidų ar sistemų trūkumų.

IŠVADA IR REKOMENDACIJOS**Išvada dėl 2013 m.**

7.22. Šioje politikos grupėje:

- a) operacijų testavimas rodo, kad labiausiai tikėtinas klaidų lygis populiacijoje yra 2,6 %;
- b) sisteminė klaida, padaryta DG ELARG tvirtinant išlaidas, sudaro 150 milijonų eurų, ir
- c) įvertinta, kad tikrintos EuropeAid sistemos yra iš dalies veiksmingos⁽¹⁰⁾.

7.23. Audito įrodymai rodo, kad patvirtintas išlaidas veikia reikšmingas klaidų lygis.

7.20. Žr. Komisijos atsakymą į 7.16 dalies pastabas.

Komisija mano, kad Plėtros GD generalinis direktorius neturėjo pateikti išlygos. Visos atitinkamos operacijos buvo atšauktos prieš patvirtinant galutines finansines ataskaitas.

7.22.

- c) Komisija pažymi, kad EuropeAid valdomų operacijų klaidų lygis yra mažesnis nei 2012 m.

⁽¹⁰⁾ Dėl sistemų padaryta išvada yra pagrįsta tik patikrinimui atrinktomis sistemomis, kaip apibrėžta 7.10 dalyje dėl audito apimties.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Rekomendacijos

7.24. **7.3 priede** pateikti Audito Rūmų atliktos peržiūros, kurios metu buvo tikrinama pažanga, padaryta įgyvendinant ankstesnėse metinėse ataskaitose pateiktas rekomendacijas, rezultatai. 2010–2011 m. metinėse ataskaitose Audito Rūmai pateikė 11 rekomendacijų. Iš šių rekomendacijų Komisija visiškai įgyvendino aštuonias rekomendacijas, dvi rekomendacijas įgyvendino dauguma atžvilgių, o vieną – kai kuriais atžvilgiais.

7.25. Atlikę šią peržiūrą ir atsižvelgdami į 2013 m. nustatytus faktus ir išvadas, Audito Rūmai rekomenduoja:

- **1 rekomendacija:** Komisijai ir visų pirma DG ELARG užtikrinti, kad darbuotojams skirtose instrukcijose būtų nurodyta, kad patvirtinimai turėtų būti atliekami tik remiantis patirtomis išlaidomis, o ne jų pačių įverčiais,
- **2 rekomendacija:** FPI visoms BUSP misijoms suteikti akreditaciją remiantis „šešių ramsčių įvertinimu“⁽¹¹⁾.

Komisija pritaria rekomendacijai ir pabrėžia, kad galiojančiose apskaitos taisyklėse ir gairėse, apie kurias jau pranešta generaliniams direktoratomams, paaiškinta teisinga tvarka, kurios turi būti laikomasi vykdam patvirtinimus. DG ELARG įdiegs naują patvirtinimo procedūrą. Išlaidų patvirtinimas ir toliau bus grindžiamas sąskaitų patvirtinimo procedūra.

Komisija pritaria šiai rekomendacijai. Auditoriai atkreipė dėmesį į patobulinimus, kaip nurodyta 7.3 priede. FPI įsipareigojo siekti laipsniškos misijų atitikties reikalavimams, pradėdam nuo didžiausios. To tikslo vis dar siekiama, tačiau FPI mano, kad reikalavimų nesilaikymo rizika yra sumažinta. Keturi didžiausios misijos, kurios atitinka reikalavimus arba juos atitiks artimiausiu metu, sudaro daugiau kaip 80 % per misijas valdomo BUSP biudžeto. Taip pat nagrinėjamas klausimas dėl išlaidų, kurių reikia, kad misijos atitiktų reikalavimus, veiksmingumo, nes daugelio jų trukmė yra ribota. Naujos BUSP misijos paprastai negali atitikti reikalavimų nuo pat pradžių, nes reikia laiko parengti sistemas. Jei misijos neatitinka reikalavimų, FPI neperduoda viso finansų valdymo, bet vykdo riziką mažinančią kontrolę. Tai dabar visiškai patvirtinta Finansiniame reglamente (60 straipsnio 2 dalis).

⁽¹¹⁾ Žr. 7.3 priedą.

7.1 PRIEDAS

SU IŠORĖS SANTYKIAIS, PAGALBA IR PLĖTRA SUSIJUSIŲ OPERACIJŲ TESTAVIMO REZULTATAI

	2013				Iš viso	2012	2011	2010
	EuropeAid ⁽³⁾	FPI	ELARG	ECHO				
IMTIES DYDIS IR STRUKTŪRA								
Iš viso operacijų:	115	9	18	30	172	174	120	90
TESTAVIMO REZULTATAI⁽¹⁾ ⁽²⁾								
Testuotų operacijų dalis (skaičius), nustatčius, kad jos yra:								
Be klaidų	77 % (88)	78 % (7)	50 % (9)	60 % (18)	71 % (122)	77 %	59 %	62 %
Paveiktos vienos ar daugiau klaidų	23 % (27)	22 % (2)	50 % (9)	40 % (12)	29 % (50)	23 %	41 %	38 %
Klaidų paveiktų operacijų analizė								
Analizė pagal klaidų tipą								
Kiti atitikties trūkumai ir kiekybiškai neįvertinamos klaidos:	22 % (6)	100 % (2)	100 % (9)	25 % (3)	40 % (20)	25 %	55 %	47 %
Kiekybiškai įvertinamos klaidos:	78 % (21)	0 % (0)	0 % (0)	75 % (9)	60 % (30)	75 %	45 %	53 %
APSKAIČIUOTAS KIEKYBIŠKAI ĮVERTINAMŲ KLaidŲ POVEIKIS								
Labiausiai tikėtinas klaidų lygis					2,6 %	3,3 %	n.d.	n.d.
Viršutinė klaidų riba (VKR)					4,0 %			
Apatinė klaidų riba (AKR)					1,2 %			
⁽¹⁾ Siekiant geriau įvertinti šios politikos grupės sritis su skirtingais rizikos profiliais, imtis buvo suskaidyta į segmentus. ⁽²⁾ Skliaustuose pateikti skaičiai atspindi faktinių operacijų skaičių. ⁽³⁾ Įskaitant dvi švietimo, garso ir vaizdo bei kultūros vykdomosios įstaigos operacijas.								

7.2. PRIEDAS

SU IŠORĖS SANTYKIAIS, PAGALBA IR PLĖTRA SUSIJUSIŲ ATRINKTŲ SISTEMŲ TIKRINIMO REZULTATAI

Tikrintos sistemos įvertinimas

Susijusios sistemos	Ex ante kontrolė	Stebėjimas ir priežiūra	Vidaus auditas	Bendras įvertinimas
EuropeAid	Iš dalies veiksmingos	Iš dalies veiksmingos	Iš dalies veiksmingos	Iš dalies veiksmingos

7.3 PRIEDAS

ATSIŽVELGIMAS Į ANKSTESNES REKOMENDACIJAS, SUSIJUSIAS SU IŠORĖS SANTYKIAIS, PAGALBA IR PLETRA

Metai	Audito Rūmų rekomendacija	Audito Rūmų atlikta padarytos pažangos analizė						Komisijos atsakymas
		Visiškai įgyvendinta	Įgyvendinama		Neįgyvendinta	n. d. apie dabartinę finansinę programą	Nepakanka įrodymų	
			Dauguma atžvilgių	Kai kuriais atžvilgiais				
2011	<p>1 rekomendacija: <i>EuropeAid</i>, DG ECHO ir FPI turėtų pagerinti sutarčių dėl dotacijų priežiūrą, geriau pasinaudodami vizitais vietoje, kad būtų užkirstas kelias netinkamų finansuoti išlaidų deklaravimui ir kad tokios išlaidos būtų apinkamos, ir (arba) išplėsdami Komisijos užsakytų auditų apimtį;</p> <p>2.1 rekomendacija: FPI turėtų užtikrinti vidaus audito skyriaus veikimą.</p> <p>2.2 rekomendacija: FPI turėtų nustatyti aiškius rizikos vertinimų metu taikomus kriterijus, kai atrenkamos pagal Stabilumo priemonę ir BUSP vykdomos tikrintinos sutartys.</p> <p>2.3 rekomendacija: FPI turėtų užtikrinti, kad visoms BUSP misijoms turėtų būti suteikiama akreditacija remiantis „šešių ramsčių įvertinimais“.</p> <p>2.4 rekomendacija: FPI turėtų paspartinti senų BUSP sutarčių užbaigimą (tai – tolesni veiksmai, kurių 2011 m. buvo imtasi atsižvelgiant į 2009 m. rekomendaciją/jos atnaujinimas).</p>	X						
	X							
	X							
		X						Žr. Komisijos atsakymą į 2 rekomendaciją.

8 SKYRIUS

Moksliniai tyrimai ir kitos vidaus politikos

TURINYS

	<i>Dalis</i>
Įvadas	8.1-8.5
Politikos grupės ypatumai	8.2-8.4
Audito apimtis ir metodas	8.5
Operacijų tvarkingumas	8.6-8.16
Mokslinių tyrimų išlaidos paveiktos tų pačių klaidų tipų ir tokiu pat mastu kaip ir anksčiau	8.8-8.12
Klaidų lygio padidėjimas švietimo ir kultūros politikos srityje	8.13
Viešųjų pirkimų taisyklių nesilaikymas smarkiai prisidėjo prie 2013 m. klaidų lygio	8.14-8.15
Netinkamos išlaidos gali sumažinti ES pridėtinę vertę	8.16
Atrinktų kontrolės sistemų tikrinimas	8.17-8.32
Išlaidų deklaracijų sertifikavimas nepašalina visų klaidų	8.18-8.20
Patikros prieš leidžiant atlikti mokėjimus buvo paveiktos trūkumų	8.21-8.24
Naudos gavėjų auditus veikia vėlavimai kai kuriuose generaliniuose direktoratuose	8.25-8.30
Atrinktų Komisijos metinės veiklos ataskaitų peržiūra	8.31-8.32
Išvada ir rekomendacijos	8.33-8.36
Išvada dėl 2013 m.	8.33-8.34
Rekomendacijos	8.35-8.36
2013 m. Išorės veiksnių garantijų fondo audito rezultatai	8.37-8.40
8.1 priedas.	Mokslinių tyrimų ir kitų vidaus politikų operacijų testavimo rezultatai
8.2 priedas.	Mokslinių tyrimų ir kitų vidaus politikų atrinktų sistemų tikrinimo rezultatai
8.3 priedas.	Atsižvelgimas į ankstesnes rekomendacijas, susijusias su Moksliniais tyrimais ir kitomis vidaus politikomis

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

ĮVADAS

8.1. Šiame skyriuje pateikiamas specialusis vertinimas, susijęs su moksliniais tyrimais ir kitomis vidaus politikomis, apimančiomis šias politikos sritis: „Moksliniai tyrimai“, „Švietimas ir kultūra“, „Ryšių tinklai, turinys ir technologijos“, „Įmonės“, „Vidaus reikalai“, „Tiesioginiai moksliniai tyrimai“, „Ekonomikos ir finansų reikalai“, „Komunikacija“, „Teisingumas“, „Vidaus rinka“, „Prekyba“ ir „Konkurencija“. Jame taip pat pristatomas Audito Rūmų periodiškai atliekamas Išorės veiksmų garantijų fondo auditas. **8.1 lentelėje** pateikta pagrindinė informacija apie nagrinėjamą veiklą ir 2013 m. išlaidas.

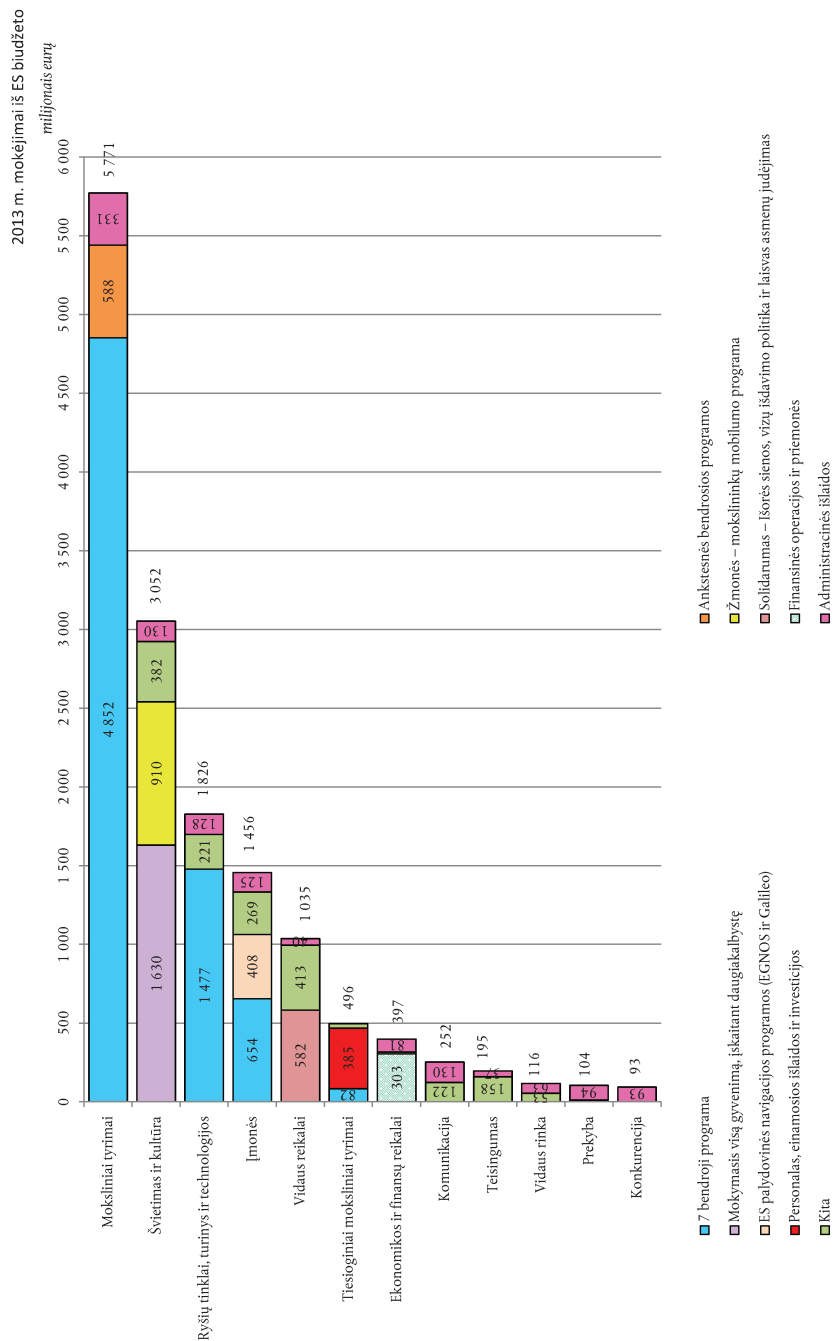
Politikos grupės ypatumai

8.2. Išlaidos apima labai įvairius politikos tikslus, kaip antai moksliniai tyrimai ir inovacija, švietimas, saugumas, migracija ir priemonės finansinės krizės padariniams šalinti.

8.3. Beveik 90 % išlaidų sudaro dotacijos projektuose dalyvaujantiems naudos gavėjams. Likusi išlaidų dalis apima, pavyzdžiui, paramą finansinėms priemonėms, kurias valdo Europos investicijų bankas, ir įnašus valstybių narių valdomoms programoms, tokioms kaip Išorės sienų fondo programos.

8.4. Be išankstinio finansavimo mokėjimų, kurie atliekami pasirašius susitarimą dėl dotacijos ar finansinį sprendimą, ES lėšų išmokomis kompensuojamos išlaidos, kurias naudos gavėjai deklaruoja programos ar projekto išlaidų deklaracijose. Pagrindinė rizika tvarkingumui yra ta, kad paramos gavėjai į savo išlaidų deklaracijas įtraukia netinkamas finansuoti ar nepatvirtintas išlaidas, kurių Komisijos ar valstybių narių priežiūros ir kontrolės sistemos neaptinka ir neištaiso.

8.1 diagrama. Moksliniai tyrimai ir kitos vidaus politikos. Pagrindinė 2013 m. informacija

Iš viso metų mokėjimų kaip parodyta diagramoje

- iš viso administracinių išlaidų ⁽¹⁾

Iš viso veiklos išlaidų

- avansai ⁽²⁾

+ patvirtinti avansai ⁽²⁾

Audituota populiacija, iš viso

14 793
1 637
13 156
8 823
6 098
10 431

Iš viso įsipareigojimų per metus

17 812

⁽¹⁾ Administracinių išlaidų auditas pristatytas 9 skyriuje.

⁽²⁾ Remiantis suderinta atspindimų operacijų apibrėžtimi (išsamesnė informacija pateikta **I.1 priedo** 7 dalyje).

Šaltinis: Europos Sąjungos 2013 m. konsoliduotos finansinės ataskaitos.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

Audito apimtis ir metodas

8.5. Bendras Audito Rūmų audito metodas ir metodika apibūdinti 1 skyriaus **1.1 priedo 2 dalyje**. Kalbant apie Mokslinių tyrimų ir kitų vidaus politikų auditą, reikėtų pažymėti, kad:

- a) audito metu buvo tikrinama 150 operacijų imtis, kaip nustatyta **1.1 priedo 7 dalyje**. Imtis parengta taip, kad būtų reprezentatyvi visų šios politikos grupės operacijų atžvilgiu. 2013 m. imtį sudarė 89 operacijos, susijusios su moksliniais tyrimais (86 su septintąja bendrąja programa (7BP) ir trys su šeštąja bendrąja programa (6BP)), 25 operacijos Mokymosi visą gyvenimą (LLP) ir Veiklaus jaunimo (YIA) programų srityje ir 36 kitų programų operacijos;
- b) kontrolės sistemų vertinimo metu buvo nagrinėjama Septintoji bendroji programa (7BP), kuriai taikomi trys pagrindiniai kontrolės elementai:
  - nepriklausomų auditorių atliekamas naudos gavėjų išlaidų deklaracijų sertifikavimas prieš teikiant šias deklaracijas Komisijai;
  - Komisijos prieš leidžiant atlikti mokėjimus vykdomos pateiktų išlaidų deklaracijų patikros ir projekto pažangos ataskaitos;
  - Komisijos atliekami naudos gavėjų imties auditai ir šių auditų metu aptiktų kompensuotų netinkamų finansuoti sumų susigrąžinimas.
- c) Audito Rūmai peržiūrėjo Mokslinių tyrimų ir inovacijų generalinio direktorato (DG RTD), Ryšių tinklų, turinio ir technologijų generalinio direktorato (DG CONNECT), Švietimo ir kultūros (DG EAC) bei Švietimo, garso ir vaizdo bei kultūros vykdomosios įstaigos (EACEA) 2013 m. metines veiklos ataskaitas.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

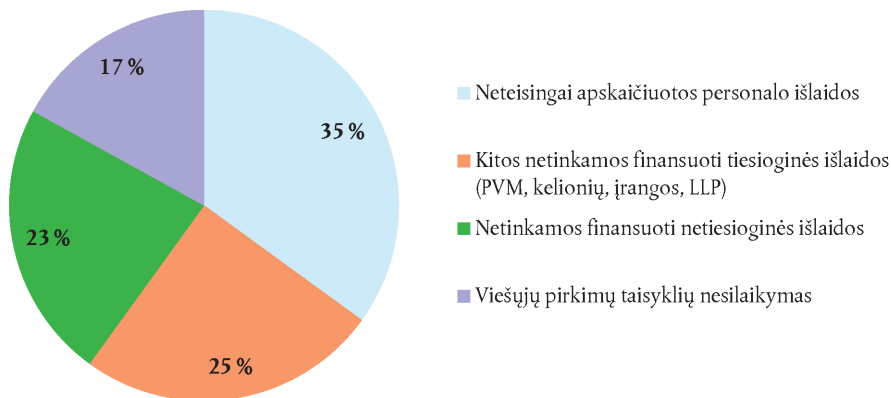
OPERACIJŲ TVARKINGUMAS

8.6. **8.1 priede** pateikta operacijų testavimo rezultatų santrauka. Iš 150 Audito Rūmų audituotų operacijų 76 (51 %) buvo paveiktos klaidų. Remdamiesi savo atliktu 54 klaidų kiekybiniu įvertinimu, Audito Rūmai vertina, kad labiausiai tikėtinas klaidų lygis yra 4,6 % ⁽¹⁾.

8.7. Dažniausiai pasitaikantys klaidų tipai yra neteisingai apskaičiuotos personalo išlaidos, kitos netinkamos finansuoti tiesioginės išlaidos, kaip antai dokumentais nepatvirtintos kelionių ar įrangos išlaidos, bei netiesioginės išlaidos, pagrįstos neteisingai apskaičiuotais valandiniais pridėtinųjų išlaidų lygiais ar netinkamų finansuoti su projektu nesusijusių išlaidų kategorijų įtraukimas. Be to, viešųjų pirkimų taisyklių nesilaikymas iš naudos gavėjų pusės, kuris anksčiau šioje politikos grupėje nebuvo reikšmingas klaidų šaltinis, 2013 m. smarkiai prisidėjo prie klaidų lygio (žr. **8.2 diagramą**).

8.6. Komisija mano, kad Audito Rūmų nustatytas klaidų lygis yra vienas iš ES išlaidų įvykdymo veiksmingumo rodiklių. Taip pat svarbu atsižvelgti į jos daugiamečių kontrolės strategijos rezultatus. Šiuo pagrindu jos tarnybos apskaičiuoja likutinį klaidų lygį, kuriame atsižvelgiama į susigrąžintas sumas, pataisas ir visos jų atliktos kontrolės ir auditų poveikį per programos įgyvendinimo laikotarpį. 2013 m. pabaigoje apskaičiuotas likutinis klaidų lygis visoje mokslinių tyrimų srityje buvo maždaug 3 %, per nacionalines agentūras valdomos Mokymosi visą gyvenimą programos ir programos „Veiklus jaunimas“ – 0,95 %, vidaus reikalų ir teisingumo srityje – 2 %.

8.2 diagrama. Prisidėjimas prie labiausiai tikėtino klaidų lygio pagal klaidų tipą

Šaltinis: Europos Audito Rūmai.

⁽¹⁾ Audito Rūmai klaidų lygį vertina remdamiesi reprezentatyvia imtimi. Nurodytas skaičius yra tiksliausias įvertis. Audito Rūmai 95 % įsitikinę, kad klaidų lygis populiacijoje yra tarp 2,6 % ir 6,6 % (atitinkamai apatinės ir viršutinės klaidų lygio ribų).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Mokslinių tyrimų išlaidos paveiktos tų pačių klaidų tipų ir tokiu pat mastu kaip ir anksčiau

8.8. Mokslinių tyrimų išlaidų srityje Audito Rūmai nustatė tokio pat tipo ir masto klaidas kaip ir ankstesniais metais. Komisija savo pačios auditais nustatė panašaus masto ir dažnio klaidų tipus.

8.9. Dauguma atvejų klaidos padaromos todėl, kad naudos gavėjai neteisingai apskaičiuoja projektui priskirtiną tinkamą finansuoti išlaidų sumą ar deklaruoja su projektu nesusijusias ar dokumentais nepatvirtintas išlaidas. Personalo išlaidos deklaruojant dažnai pervertinamos todėl, kad naudos gavėjai deklaruoja ne faktines, o į biudžetą įtrauktas išlaidas arba todėl, kad taikomi neteisingi valandiniai tarifai arba išleistos lėšos priskiriamos ne tam laikotarpiui kai jos buvo panaudotos projektui. Kalbant apie kitas tiesiogines išlaidas; klystantys naudos gavėjai dažnai neteisingai apskaičiuoja tinkamas finansuoti išlaidas (pavyzdžiui, perdeda projektui naudojamos įrangos nusidėvėjimo kaštus ar deklaruoja kaip tinkamas finansuoti išlaidas netiesioginius mokesčius. Dažnai yra deklaruojamos perdėtos netiesioginės išlaidos, nes naudos gavėjai įtraukia su mokslinių tyrimų veikla nesusijusias išlaidas, tokias kaip realizavimo išlaidos ar paskirstymo išlaidos (žr. pavyzdį 8.1 langelyje).

8.1 langelis. Klaidos vieno ES mokslinių tyrimų finansavimui deklaruoto (7BP) projekto išlaidose

Vienas 7BP dalyvavęs naudos gavėjas savo išlaidų deklaracijoje deklaravo 185 500 eurų išlaidas, kurias Komisija kompensavo iš ES įnašo maždaug 98 000 eurų suma. Audito Rūmai šiose deklaruotose išlaidose aptiko keletą klaidų, kaip antai:

- neteisingas personalo išlaidų apskaičiavimo, remiantis įvertintais skaičiais, metodas;
- netinkamo finansuoti pridėtinės vertės mokesčio deklaravimas su kelionės išlaidomis;
- su projektu nesusijusių netiesioginių išlaidų įtraukimas.

Netinkamos finansuoti naudos gavėjų deklaruotos išlaidos sudarė apie 36 000 eurų.

Audito Rūmai nustatė netinkamą finansuoti išlaidų deklaravimo atvejų daugiau kaip trečdalyje į imtį įtrauktų 7BP projektų.

8.10. Paskutiniai 7BP susitarimai dėl dotacijų buvo pasirašyti 2013 m. Komisija šiuos projektus valdys ir audituos mažiausiai iki 2017 m., lygiagrečiai su naujos mokslinių tyrimų programos „Horizontas 2020“ pradžia.

8.9. Komisija sutinka dėl Audito Rūmų nustatytų klaidų tipo ir masto.

8.1 langelis. Klaidos vieno ES finansavimui deklaruoto (7BP) projekto išlaidose

Komisija norėtų pabrėžti, kad tokio tipo klaidas, kurias nurodė Audito Rūmai, galima aptikti tik per išsamų ex post finansinį auditą, o ne ex ante.

Taikant naujos bendrosios programos „Horizontas 2020“ taisykles, turėtų būti išvengta daugumos tokių tipų klaidų, nes bus leidžiama įtraukti apskaičiuotas vidutines personalo išlaidas (jeigu tai yra įprasta gavėjo praktika), PVM bus laikomas tinkamomis finansuoti išlaidomis, jeigu jo neįmanoma susigrąžinti, o nustatčius fiksuotą netiesioginių išlaidų normą bus išvengta nustatyto tipo klaidų.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

8.11. Paprastesnės programos „Horizontas 2020“ taisyklės, kaip antai platesnis įprastinės naudos gavėjų apskaitos praktikos pripažinimas ir išlaidų kompensavimas nustatyto dydžio suma, skirtos palengvinti naudos gavėjų supratimą ir sumažinti klaidų lygį. Tačiau poveikis klaidų lygiui taps matomas tik nuo 2016 m. pabaigos, kai bus atlikti pirmieji reikšmingi tarpiniai mokėjimai.

8.12. 2013 m. Komisija toliau mažino mokslinių tyrimų dotacijų mokėjimų atlikimo laiką. Tačiau Audito Rūmai nustatė 14 atvejų, kai projektų koordinatoriai vėlavo pervesti lėšas kitiems projektų partneriams. Nors kai kuriais atvejais vėluojama buvo dėl suprantamų priežasčių, kaip antai suabejojus, ar partneris iš tikrųjų patyrė išlaidas, nepagrįsti vėlavimai neigiamai paveikia naudos gavėjus, smarkiai priklausomus nuo jų moksliniams tyrimams skirto ES finansavimo, kaip antai mažas ir vidutinės įmonės (MVĮ).

Klaidų lygio padidėjimas švietimo ir kultūros politikos srityje

8.13. 2013 m. apie pusę (12 iš 22) į imtį įtrauktų LLP operacijų sudarė su „Erasmus“ studentų mainais nesusijusių švietimo ir mokymo projektų operacijos. Šiuos projektus dažniausiai vykdė maži subjektai, tokie kaip nevyriausybinės organizacijos, mokyklos ir MVĮ. Šių naudos gavėjų administraciniai gebėjimai yra riboti. Jie dažnai yra naujokai programos atžvilgiu ir ne taip gerai susipažinę su taisyklėmis ir procedūromis, ypač su reikalavimu vesti atskirą projekto apskaitą ir saugoti visus patirtas projekto išlaidas patvirtinančius dokumentus. Dėl to klaidų pasitaiko dažniau (žr. pavyzdį 8.2 lange lyje)

8.2 langelis. Klaidos deklaruotose vieno LLP projekto išlaidose

Vienas LLP mokymo projekte dalyvavęs naudos gavėjas savo išlaidų deklaracijoje deklaravo daugiau kaip 260 000 eurų personalo išlaidas, kurias maždaug 190 000 eurų suma iš ES įnašo kompensavo Komisija. Audito Rūmai šiose deklaruotose išlaidose aptiko keletą klaidų:

- personalo išlaidos apskaičiuotos naudojant neteisingus valandinius tarifus;
- samdos išlaidos deklaruotos kaip personalo išlaidos;
- deklaruotos išlaidos patirtos iki prasidedant projekto tinkamumo finansuoti laikotarpiui.

Šio projekto atveju, Audito Rūmų nagrinėtos išlaidos sudarė apie 114 000 eurų, o nustatytos netinkamos finansuoti išlaidos – apie 48 000 eurų.

Audito Rūmai nustatė netinkamų finansuoti išlaidų deklaravimo atvejų daugiau kaip ketvirtadalį į imtį įtrauktų LLP projektų.

8.12. *Lėšų paskirstymas reglamentuojamas gavėjų sudaryto konsorciumo susitarimo nuostatomis, o Komisija nėra šio susitarimo šalis. Komisija mano, kad būtų geriausia, jeigu lėšų pervedimas tarp konsorciumo narių būtų valdomas konsorciume. Jeigu nustatomas pavėluotas lėšų paskirstymas, įprastinė Komisijos praktika yra išsiaiškinti su projekto koordinatoriumi vėlavimo priežastis.*

Be to, Komisija priminė koordinatoriams apie jų pareigą pervesti lėšas nedelsiant.

8.2 langelis. Klaidos deklaruotose vieno LLP projekto išlaidose

Komisija pripažįsta Audito Rūmų nustatytas klaidas ir susigrąžins neteisėtai išmokėtą sumą.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Viešųjų pirkimų taisyklių nesilaikymas smarkiai prisidėjo prie 2013 m. klaidų lygio

8.14. Paprastai mokslinių tyrimų ir kitų vidaus politikų operacijoms viešieji pirkimai netaikomi. Tik aštuonioms iš 150 imties operacijų buvo taikomos ES ar nacionalinės viešųjų pirkimų taisyklės.

8.15. Dviem iš šių aštuonių atveju Audito Rūmai aptiko kiekybiškai įvertinamų klaidų. Vienos YiA projekto sutarties dėl mokymo paslaugų teikimo atveju perkančioji organizacija valstybėje narėje neteisingai taikė sutarties skyrimo kriterijus ir dėl to sutartis buvo paskirta ne geriausiai bendrovei. Kitos mokslinių tyrimų sutarties dėl praktinio seminaro surengimo atveju naudos gavėjas sutartį skyrė tiesiogiai vienai bendrovei, nors pagal nacionalines viešųjų pirkimų taisykles turėjo būti taikoma konkurso procedūra (žr. **1.1 priedo** 10 ir 11 dalis).

Netinkamos išlaidos gali sumažinti ES pridėtinę vertę

8.16. Netinkamų finansuoti išlaidų kompensavimas ne tik pakerta lėšų panaudojimo patikimumą, bet taip pat gali trukdyti sėkmingai įgyvendinti politikos tikslus. 8.3 langelyje pateiktas pavyzdys, kaip netinkamos išlaidos gali sumažinti projektų ES pridėtinę vertę.

8.3 langelis. Netinkamos išlaidos gali sumažinti projektų ES pridėtinę vertę

Išorės sienų fondas (EBF) yra pagrindinė ES finansinė priemonė teikiant išorės sienų valdymo paramą, kurios tikslas užtikrinti efektyvią ir veiksmingą ES išorės sienų kontrolę. EBF bendrai finansuoja valstybių narių valdomas programas ir projektus.

Audito Rūmai išnagrinėjo vieną projektą Ispanijoje, skirtą nupirkti keturis sraigtasparnius, skirtus naudoti išorės sienų priežiūrai ir kontrolei. Atsakinga valstybės narės institucija pareiškė, kad išorės sienos priežiūros veikla sudarys 75 % sraigtasparnių panaudojimo.

8.15. Antruoju minėtu atveju, susijusiu su universiteto surengtų seminarų išlaidomis (24 000 EUR), universitetas nesilaikė nacionalinių taisyklių, kuriose reikalaujama visoms 10 000 EUR viršijančioms sumoms taikyti visą viešųjų pirkimų procedūrą. Todėl mokėjimai už seminarą yra netinkami finansuoti, nepaisant seminario pridėtinės vertės (ir jo priimtinių išlaidų). Tai parodo, kad Komisijai yra sunku užtikrinti visų išlaidų tinkamumą, ypač kai nacionalinės (ar net regioninės) institucijos taiko papildomas taisykles, kurios viršija mokslinių tyrimų bendrosios programos reikalavimus ir ne visada yra tinkamos mokslinių tyrimų finansavimui.

8.3 langelis. Netinkamos išlaidos gali sumažinti projektų ES pridėtinę vertę

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

Audito Rūmai patikrino, kaip sraigtasparniai buvo naudojami, remdamiesi atsakingos institucijos pateikta informacija. Informacijoje buvo klaidų ir nenuoseklumo, dėl to šie duomenys buvo nepatikimi, norint patikrinti kaip sraigtasparniai buvo naudojami iš EBF tinkamai finansuoti veiklai. Remdamiesi pateikta informacija, Audito Rūmai vertina, kad sraigtasparnių panaudojimas išorės sienų priežiūrai sudarė ne daugiau kaip 25,5 % bendros jų veiklos. Dėl to didžiausia iš EBF tinkama bendrai finansuoti suma yra 8,3 milijono eurų, o ne deklaruota 24,3 milijono eurų suma.

Didelės netinkamų finansuoti išlaidų sumos, susidariusios dėl nupirkto ir ne bendrai finansuojamo projekto tikslais naudojamos įrangos, gali apriboti EBF pridėtinę vertę ir rodo, kad valstybės narės atsakinga institucija nevykdo adekvачios priežiūros. Problemos, susijusios su veiksmingumu ir pridėtine verte aprašytos Audito Rūmų specialiojoje ataskaitoje Nr. 15/2014 apie EBF⁽²⁾.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Šis faktas susijęs su tos pačios įrangos mišraus naudojimo atliekant kitas vidaus saugumo užduotis klausimu. Komisija imsis tolesnių veiksmų dėl šio fakto, atnaujindama užbaigtą 2009 m. EBF Ispanijos metinę programą.

ATRINKTŲ KONTROLĖS SISTEMŲ TIKRINIMAS

8.17. **8.2 priede** pateikta Audito Rūmų atlikto sistemų tikrinimo rezultatų santrauka.

Išlaidų deklaracijų sertifikavimas nepašalina visų klaidų

8.18. Jei ES įnašas į 7BP projektą viršija 375 000 eurų, naudos gavėjai su savo išlaidų deklaracijomis privalo pateikti audito sertifikatus. Nepriklausomas auditorius privalo patvirtinti, kad deklaruojamos išlaidos atitinka tinkamumo finansuoti kriterijus ir nurodyti visas išimtis.

8.19. Tų išlaidų deklaracijų, kurioms sertifikatas buvo išduotas (32 iš 89 ES finansavimui deklaruotų (7BP) imties operacijų atveju), Audito Rūmai palygino savo pačių tyrimo rezultatus su nepriklausomo auditoriaus išvada. 9 atvejais kai nepriklausomas auditorius patvirtino, kad deklaruojamos išlaidos atitinka tinkamumo finansuoti kriterijus, Audito Rūmai išlaidų ataskaitose nustatė reikšmingą klaidų lygį.

⁽²⁾ <http://eca.europa.eu>

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

8.20. Išlaidų ataskaitų sertifikavimas padeda sumažinti bendrą Bendrųjų programų klaidų lygį. Nors Komisija surengė nepriklausomiems auditoriams informavimo kampaniją, kad primintų jiems tinkamumo finansuoti taisykles, sertifikatams išduoti atliekamo darbo kokybė neleidžia pašalinti visų klaidų.

Patikros prieš leidžiant atlikti mokėjimus buvo paveiktos trūkumų

8.21. Komisija, siekdama pagreitinti išmokas ir sukurti protingą pusiausvyrą tarp pasitikėjimo ir kontrolės, iki minimumo sumažino patikrų prieš leidžiant atlikti mokėjimus skaičių.

8.22. Prieš Komisijai atliekant mokėjimus, projekto pareigūnai peržiūri naudos gavėjų pateiktas pažangos ataskaitas. Finansų pareigūnai peržiūri atitinkamas išlaidų deklaracijas ir audito sertifikatus. Kartais patikros taip pat gali apimti atskirų išlaidų punktų patikrinimą remiantis papildoma dokumentacija, kurios prašoma pateikti naudos gavėjų.

8.23. Audito Rūmai nustatė šiuos du konkrečius trūkumus:

- vienu atveju Komisija sutiko kompensuoti personalo ir netiesiogines išlaidas, kurios buvo klaidingai grindžiamos į biudžetą įtrauktais tarifais, nepaisant to, kad ši klaida nepriklausomo auditoriaus jau buvo nurodyta išlaidų deklaracijos sertifikate. Panašią su patikromis susijusią problemą nustatė generalinio direktorato (DG CONNECT) vidaus audito skyrius;
- kita problema buvo Komisijos patikrų nenuoseklumas. Jei naudos gavėjas tuo metu, kai rengia išlaidų deklaraciją, neturi duomenų apie faktines išlaidas, jis gali deklaruoti įvertintas išlaidas. Prireikus šias išlaidas galima pakoreguoti sekančio ataskaitinio laikotarpio išlaidų deklaracijoje. Tuo atveju, jei deklaracijos pateiktos už projekto galutinį ataskaitinį laikotarpį, Komisija, prieš atlikdama galutinį mokėjimą, ne visuomet patikrina, ar nėra būtini papildomi pataisymai.

8.24. Specialiojoje ataskaitoje Nr. 2/2013 ⁽³⁾ apie 7BP Audito Rūmai nurodė, kad Komisija ne visuomet taiko vienodas procedūras, o tai gali sumažinti programos įgyvendinimo veiksmingumą ir padidinti naudos gavėjų administracinę našą. Šios rizikos taip pat nurodytos 2013 m. paskelbtose DG RDT ir DG CONNECT vidaus audito skyrių ataskaitose.

8.23.

Programos „Horizontas 2020“ taisyklės pakeistos taip, kad į biudžetą įtraukti personalo išlaidų tarifai bus laikomi tinkamais, jeigu jie pagrįsti įprasta gavėjų praktika. Netiesioginės išlaidos bus grindžiamos nustatyto dydžio kompensavimu – tai leis išvengti tokių klaidų.

Deramai patikrinti, ar laikomasi bendros pareigos patikslinti apskaičiuotas išlaidas, pagal 7BP pasirodė esą sudėtinga. Dėl šios priežasties programoje „Horizontas 2020“ leidžiama naudoti vidutinių personalo išlaidų įverčius, jeigu tai yra įprasta gavėjo praktika siekiant panaikinti šių klaidų riziką.

8.24. *Komisija pripažįsta šią problemą ir deda daug pastangų, kad užtikrintų vienodą vertinimą programoje „Horizontas 2020“: visų pirma ji įsteigė bendrą paramos centrą, kuriuo teisinės konsultacijos, veiklos procesai, IT ir auditas sutelkiami viename direktorate, padedančiame visoms mokslinius tyrimus valdančioms Komisijos tarnyboms.*

⁽³⁾ http://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR13_02/SR13_02_EN.PDF

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Naudos gavėjų auditus veikia vėlavimai kai kuriuose generaliniuose direktoratuose

8.25. Komisijos vykdomi naudos gavėjų auditai svariai prisideda prie generalinių direktorių metinių patikinimo pareiškimų dėl operacijų tvarkingumo ir sudaro pagrindą susigrąžinti iš naudos gavėjų visas lėšas, kuriomis buvo kompensuotos netinkamos išlaidos.

8.26. Mokslinių tyrimų generaliniai direktoratai ir vykdomosios įstaigos priėmė bendrą 7BP išlaidų audito strategiją, apimančią bendrą reprezentacinę audito imtį, skirtą įvertinti bendrą ES mokslinių tyrimų (7BP) finansavimo klaidų lygį, ir rizika grindžiamus auditus.

8.27. 2013 m. pabaigoje mokslinių tyrimų generalinių direktoratų ir vykdomųjų įstaigų audituotų išlaidų suma sudarė 1,4 milijardo eurų arba 7 % viso 7BP finansavimo. Buvo užbaigti 2 195 auditai, vos vos mažiau nei 2 236 planuoti užbaigti audito strategijoje. Šis 1,8 % užbaigtų auditų trūkumas užmaskuoja generalinių direktoratų ir vykdomųjų įstaigų veiklos rezultatų įvairovę. Pavyzdžiui, DG RTD užbaigė 977 auditus (3,2 % daugiau nei 947 planuotieji), tuo tarpu DG CONNECT užbaigė 435 auditus (8,4 % mažiau nei 475 planuotieji) ir Europos mokslinių tyrimų tarybos vykdomoji įstaiga užbaigė 192 auditus (18,3 % mažiau nei 235 planuotieji).

8.28. Tais atvejais, kai Komisijos auditai nustato klaidų, lėšos, kuriomis buvo kompensuotos netinkamos finansuoti išlaidos, turi būti susigrąžintos iš naudos gavėjo pagal susigrąžinimo pavedimą arba išskaičiuojant iš būsimo mokėjimo.

8.29. 2013 m. pabaigoje susigrąžintos sumos sudarė 29,6 milijono eurų, tačiau nesumokėtos grąžintinos sumos taip pat padidėjo nuo 12 milijonų eurų 2012 m. pabaigoje iki beveik 17 milijonų eurų. Audito Rūmai nustatė, kad laikas, per kurį susigrąžinamos lėšos, smarkiai įvairuoja tarp įvairių generalinių direktoratų ir tarp direktoratų generalinių direktoratų viduje.

8.27. *Audito strategija yra daugiametė visos Komisijos strategija, kurioje galima tikėtis tiek bendro auditų skaičiaus metinių svyravimų, tiek metinių svyravimų tarp tarnybų, tačiau tai nedaro didelės įtakos bendram ex post audito funkcijos veiksmingumui. Atsižvelgiant į tai, kad audito strategija yra daugiametė, vėlavimas atitinkamais metais bus kompensuotas paskesniais metais.*

Visų pirma, EMTTVI audito kampanijos prasidėjo šiek tiek vėliau, nei buvo numatyta audito strategijoje. Tačiau ši tendencija rodo, kad atotrūkis sumažėjo.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

8.30. Audito Rūmai taip pat peržiūrėjo Komisijos padarytą pažangą susigrąžinant lėšas už 2012 m. Audito Rūmų nustatytas kiekybiškai įvertinamas klaidas. Didžiosios šių klaidų dalies atžvilgiu sumos buvo susigrąžintos iš kitų vidaus politikų. Mokslinių tyrimų srityje 7 iš 35 peržiūrėtų atvejų dar nebuvo baigti tvarkyti. 2013 m. pabaigoje Komisija buvo susigrąžinusi 0,4 milijono eurų iš Audito Rūmų nustatytų 3,6 milijono eurų vertės klaidų.

Atrinktų Komisijos metinės veiklos ataskaitų peržiūra

8.31. Audito Rūmai peržiūrėjo DG RTD, DG CONNECT, DG EAC ir EACEA metinės veiklos ataskaitas. Audito Rūmai nustatė, kad šiose ataskaitose pateiktas teisingas su atspindimų operacijų tvarkingumu susijusio finansų valdymo vertinimas, o jose pateikta informacija daugeliu atžvilgių patvirtina Audito Rūmų nustatytus faktus ir išvadas.

8.32. Apskritai, jei likutinis klaidų lygis vienoje išlaidų srityje ataskaitinių metų pabaigoje yra didesnis nei 2 %, turėtų būti pareikšta išlyga. Tačiau DG CONNECT generalinis direktorius nepareikšė išlygos dėl Informacinių ir ryšių technologijų politikos rėmimo programos⁽⁴⁾, nors likutinis klaidų lygis 2013 m. pabaigoje buvo 2,77 %. Taikant šį likutinį klaidų lygį šios programos 2013 m. 122,9 milijono eurų mokėjimams, rizikos veikiamą sumą yra 3,4 milijono eurų.

8.32. *Metinėje veiklos ataskaitoje visiškai skaidrumas užtikrinamas nurodant likutinį klaidų lygį, rizikos sumą ir reikšmingumą. Nuodugnai apsvaistytas sprendimas nepareikšti išlygos dėl Konkurencingumo ir inovacijų programos (KIP) informacinių ir ryšių technologijų (IRT) politikos paramos programų (PSP) mokėjimų yra pagrįstas tuo, kad remiantis klaidų lygiu negali būti taikoma ekstrapoliacija ir daromos patikimos išvados dėl imties ribotumo (14 baigtų auditų). DG CONNECT stengsis visiškai įgyvendinti ne mokslinių tyrimų audito strategiją ir atidžiai stebės gautus skaičius. Naujuoju programavimo laikotarpiu ši KIP programų kryptis įtraukta į programą „Horizontas 2020“.*

⁽⁴⁾ Konkurencingumo ir inovacijų bendrosios programos paprogramis.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

IŠVADA IR REKOMENDACIJOS

Išvada dėl 2013 m.

8.33. Šioje politikos grupėje:

— operacijų testavimas parodė, kad labiausiai tikėtinas klaidų lygis populiacijoje yra 4,6 %; ir

— nagrinėta 7BP sistema yra įvertinta kaip iš dalies veiksminga: Audito Rūmai nustatė audito sertifikatų (8.17 dalis) ir patikrų prieš leidžiant atlikti mokėjimą (8.21 ir 8.22 dalys) trūkumų, taip pat vėlavimų susigrąžinant kompensuotas netinkamas finansuoti išlaidas (8.27 ir 8.30 dalys).

8.34. Audito įrodymai rodo, kad patvirtintas išlaidas veikia reikšmingas klaidų lygis.

Rekomendacijos

8.35. **8.3 priede** pateikti Audito Rūmų atliktos peržiūros, kurios metu buvo tikrinama pažanga įgyvendinant ankstesnėse metinėse ataskaitose pateiktas rekomendacijas, rezultatai. 2010 ir 2011 m. metinėse ataskaitose Audito Rūmai pateikė septynias rekomendacijas. Komisija visiškai įgyvendino tris rekomendacijas, tuo tarpu keturios rekomendacijos buvo įgyvendintos dauguma atžvilgių.

8.33.

Komisija mano, kad Audito Rūmų nustatytas klaidų lygis yra vienas iš ES išlaidų įvykdymo veiksmingumo rodiklių. Taip pat svarbu atsižvelgti į jos daugiametės kontrolės strategijos rezultatus. Šiuo pagrindu jos tarnybos apskaičiuoja likutinį klaidų lygį, kuriame atsižvelgiama į susigrąžintas sumas, pataisą ir visos jų atliktos kontrolės ir auditų poveikį. 2013 m. pabaigoje apskaičiuotas likutinis klaidų lygis visoje mokslinių tyrimų srityje buvo maždaug 3 %, per nacionalines agentūras valdomos Mokymosi visą gyvenimą programos ir programos „Veiklus jaunimas“ – 0,95 %, vidaus reikalų ir teisingumo srityje – 2 %.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

8.36. Atlikę šią peržiūrą ir atsižvelgdami į 2013 m. nustatytus faktus ir išvadas, Audito Rūmai rekomenduoja Komisijai:

- **1 rekomendacija:** išplėsti ir sustiprinti informavimo kampanijas, skirtas gerinti naudos gavėjų ir nepriklausomų auditorių informuotumą apie tinkamumo finansuoti išlaidas taisykles 7BP mokslinių tyrimų srityje;
- **2 rekomendacija:** visoje šioje politikos grupėje savo kontrolę vis labiau grįsti rizikos vertinimu, patikras nukreipti į didelės rizikos naudos gavėjus (pavyzdžiui, mažesnę ES finansavimo patirtį turinčius subjektus) ir sumažinti patikrų našat mažesnės rizikos naudos gavėjams;
- **3 rekomendacija:** naujosioms 2014–2020 m. mokslinių tyrimų ir kitų vidaus politikų programoms teikti savalaikes, nuoseklias ir aiškias gaires naudos gavėjams ir valdymo institucijoms dėl peržiūrėtų tinkamumo finansuoti ir kontrolės reikalavimų.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

8.36.

Komisija pritaria šiai rekomendacijai. Informavimo kampanija pasiekė daugiau kaip 3100 žmonių, kurie dalyvavo 24 renginiuose. Komisija ir toliau stengsis teikti gaires dėl programos „Horizontas 2020“ (žr. 3 rekomendaciją).

Komisija pritaria šiai rekomendacijai. Vykdam informuotumo didinimo veiklą mokslinių tyrimų srityje Komisijos darbuotojai įspėjami apie konkrečių įvairių rūšių gavėjų riziką. Tai yra susiję su mokėjimo etapu, kuriame vis dar gali būti daromas poveikis 7BP, ir sutarties sudarymo etapu, kuriame poveikis bus daromas programai „Horizontas 2020“. Programos „Horizontas 2020“ atveju tokia informacija bus sistemingiau integruojama į Komisijos naudojamą informacines sistemas. Tikimasi, kad 83 % 2012–2016 m. laikotarpio ex post auditų bus pasirinkti naudojant skirtingus rizikos veiksnius – tai padės įgyvendinti Audito Rūmų rekomendaciją.

Kitų vidaus politikos sričių atveju rekomendacija bus toliau analizuojama atsižvelgiant į poreikį rasti ekonomišką sprendimą dėl naujosios programos aplinkos.

Komisija sutinka su šia rekomendacija ir pripažįsta savo pareigą laiku ir veiksmingai teikti gaires gavėjams. Gairės dėl 2014–2020 m. programų buvo pateiktos daug anksčiau nei dėl ankstesnių programų.

Mokslinių tyrimų srityje gaires jau galima rasti dalyvių portalo interneto svetainėje (http://ec.europa.eu/research/participants/portal/desktop/en/funding/reference_docs.html).

Viename iš šių dokumentų – programos „Horizontas 2020“ anotuotame dotacijų susitarime – išsamiai ir pateikiant daug praktinių pavyzdžių paaiškinamos visos dotacijų susitarimų nuostatos. Ypatingas dėmesys skirtas toms dotacijos susitarimo dalims, kurios iš esmės skiriasi nuo 7BP, pvz., naujoms nuostatoms dėl personalo išlaidų.

Švietimo ir kultūros srityje Komisija parengė išsamias gaires nacionalinėms agentūroms apie projektų valdymą ir vidaus kontrolės standartų įgyvendinimą, įskaitant visų pirma programos „Erasmus +“ gavėjų patikrų atranką, vykdymą ir registravimą.

Prireikus bus parengtos papildomos tikslinės gairės.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

**2013 M. IŠORĖS VEIKSMŲ GARANTIJŲ FONDO
AUDITO REZULTATAI**

8.37. Garantijas trečiųjų šalių gaunamoms ES paskoloms teikiančio Išorės veiksmų garantijų fondo tikslas, – naudoti gavėjui nevykdant su paskola susijusių įsipareigojimų, išmokėti kompensacijas ES kreditoriams, kad būtų išvengta tiesioginio lėšų pareikalavimo iš ES biudžeto. Pagal Komisijos ir Europos investicijų banko (EIB) susitarimą, Fondo administracinį valdymą vykdo Ekonomikos ir finansų reikalų generalinis direktoratas (DG ECFIN), tuo tarpu EIB atsako už finansinį fondo valdymą.

8.38. Audito Rūmai daugiausia dėmesio skyrė Komisijos ir Europos investicijų banko (EIB) susitarimo vykdymui ir Komisijos vykdomoms stebėjimo procedūroms.

8.39. Audito Rūmai nustatė, kad 2013 m. Fondo finansinis valdymas atitiko Komisijos ir Europos investicijų banko (EIB) susitarimą ir kad Komisija vykdė pakankamas stebėjimo procedūras.

8.40. Europos investicijų bankas ir Komisija peržiūrėdami Fondo metinius rezultatus taiko atskaitos tašką. Fondo portfelio grąža 2013 m. sudarė 0,7914 %, o tai yra 34 baziniais punktais mažiau už atskaitos tašką.

8.1 PRIEDAS

MOKSLINIŲ TYRIMŲ IR KITŲ VIDAUS POLITIKŲ OPERACIJŲ TESTAVIMO REZULTATAI

	2013			2012	2011	2010
	FP	LLP ir YIA	Kita			
IMTIES DYDIS IR STRUKTŪRA						
Iš viso operacijų:	89	25	36	150	86	73
TESTAVIMO REZULTATAI ⁽¹⁾ ⁽²⁾						
Testuotų operacijų dalis (skaičius), nustatčius, kad jos yra:						
Be klaidų	42 % (37)	56 % (14)	64 % (23)	49 % (74)	51 % (51)	61 % (61)
Paveiktos vienos ar daugiau klaidų	58 % (52)	44 % (11)	36 % (13)	51 % (76)	49 % (49)	39 % (39)
Klaidų paveiktų operacijų analizė						
Analizė pagal klaidų tipą						
Kiti atitikties trūkumai ir kiekybiškai neįvertinamos klaidos:	29 % (15)	27 % (3)	31 % (4)	29 % (22)	38 % (38)	33 % (33)
Kiekybiškai įvertinamos klaidos:	71 % (37)	73 % (8)	69 % (9)	71 % (54)	62 % (62)	67 % (67)
APSKAIČIUOTAS KIEKYBIŠKAI ĮVERTINAMŲ KLAIDŲ POVEIKIS						
Labiausiai tikėtinas klaidų lygis				4,6 %	N/A	N/A
Viršutinė klaidų riba (VKR)				6,6 %		
Apatinė klaidų riba (AKR)				2,6 %		
⁽¹⁾ Siekiant geriau įvertinti šios politikos grupės sritis su skirtingais rizikos profiliais, imtis buvo suskaidyta į segmentus.						
⁽²⁾ Skliaustuose pateikti skaičiai atspindi faktinių operacijų skaičių.						

8.2 PRIEDAS

MOKSLINIŲ TYRIMŲ IR KITŲ VIDAUS POLITIKŲ ATRINKTŲ SISTEMŲ TIKRINIMO REZULTATAI

Tikrintų sistemų įvertinimas

Sistema	Išlaidų deklaracijų sertifikavimas	Išlaidų deklaracijų tikrinimas prieš leidžiant atlikti mokėjimą	Auditai ir susigrąžinimai	Bendras įvertinimas
Mokslinių tyrimų bendroji programa (7BP)	Iš dalies veiksminga	Iš dalies veiksminga	n. d. ⁽¹⁾	Iš dalies veiksminga

⁽¹⁾ Auditai ir susigrąžinimai suteikia patikinimą daugiaumečiu pagrindu, o ne dėl vienu finansinių metų.

8.3 PRIEDAS

ATSIŽVELGIMAS Į ANKSTESNES REKOMENDACIJAS, SUSIJUSIAS SU MOKSLINIAIS TYRIMAIS IR KITOMIS VIDAUS POLITIKOMIS

Metai	Audito Rūmų rekomendacija	Audito Rūmų atliktą padarytos pažangos analizę					Komisijos atsakymas
		Visiškai įgyvendinta	Igyvendinama		Netaikoma	Nepakanka įrodymų	
			Dauguma atžvilgių	Kai kuriais atžvilgiais			
2011	Audito Rūmai rekomenduoja, kad Komisija turėtų: — mokslinių tyrimų bendrųjų programų srityje: 1 rekomendacija: sustiprinti pastangas šalinant klaidas, apiktas tarpiniuose ir galutiniuose mokėjimuose; 2 rekomendacija: imtis didesnės iniciatyvos siekiant pažindinti naudos gavėjus ir nepriklausomus auditorius su Audito Rūmų ir Komisijos <i>ex post</i> auditų metu aptiktomis klaidomis; 3 rekomendacija: užtikrinti, kad Komisijos vardu auditus atliekančios išorės audito įmonės derintų savo procedūras su Komisijos gairėmis ir įprastine praktika ir visų pirma pagerintų šių auditų dokumentavimo kokybę. 4 rekomendacija: Komisija turėtų: — kitų vidaus politikų srityje: atsižvelgiant į DG INFO įgytą patirtį bendrųjų programų projektų srityje taikant riziką grindžiamą <i>ex post</i> audito strategiją, kaip įmanoma greičiau įdiegti IRT-PRP programos <i>ex post</i> audito strategiją.		X				
			X				
		X					
		X					

Metai	Audito Rūmų rekomendacija	Audito Rūmų atliktą padarytos pažangos analizę					Komisijos atsakymas
		Visiškai įgyvendinta	Įgyvendinama		Netaikoma	Nepakanka įrodymų	
			Dauguma atžvilgių	Kai kuriais atžvilgiais			
2010	<p>Audito Rūmai rekomenduoja, kad Komisija turėtų:</p> <p>— mokslinių tyrimų bendrųjų programų srityje:</p> <p>1 rekomendacija:</p> <p>i) pasinaudoti INFSO generalinio direktorato gerosios praktikos patirtimi taikant riziką grindžiamą <i>ex post</i> audito metodą ir išplėsti Komisijos <i>ex ante</i> kontrolę, siekiant nustatyti santykinai didelės rizikos profilio mokėjimus; ir</p> <p>2 rekomendacija:</p> <p>ii) siekiant toliau didinti audito sertifikatų patikimumą, sustiprinti savo veiksmus informuojant nepriklausomus auditorius apie išlaidų tinkamumo kriterijus, pavyzdžiui, aktyviai pažindinant auditorius su negebėjimo nustatyti netinkamas išlaidas pavyzdžiais. (6.51 dalis)</p> <p>3 rekomendacija:</p> <p>Komisija turėtų:</p> <p>— mokymosi visą gyvenimą srityje ir toliau daugiau dėmesio skirti pirminės kontrolės vykdymui. Ypačingą dėmesį reikėtų skirti tam, kad nacionalinės agentūros patikrintų bent minimalų Komisijos nustatytą bylų skaičių ir kad visos patikros būtų tinkamai dokumentuojamos. (6.51 dalis)</p>		X				
			X				
							X

9 SKYRIUS

Administracinės ir kitos susijusios išlaidos

TURINYS

	<i>Dalis</i>
Įvadas	9.1-9.6
Politikos grupės ypatumai	9.3-9.4
Audito apimtis ir metodas	9.5-9.6
Operacijų tvarkingumas	9.7
Atrinktų kontrolės sistemų tikrinimas	9.8
Pastabos dėl konkrečių institucijų ir įstaigų	9.9-9.17
Komisija	9.10-9.12
Europos išorės veiksnių tarnyba (EIVT)	9.13-9.15
Europos Parlamentas, Europos Vadovų Taryba ir Taryba, Teisingumo Teismas bei kitos institucijos ir įstaigos	9.16
Audito Rūmai	9.17
Išvados ir rekomendacijos	9.18-9.20
Išvada dėl 2013 m.	9.18
Rekomendacijos	9.19-9.20
9.1 priedas.	Administracinių ir kitų susijusių išlaidų operacijų testavimo rezultatai
9.2 priedas.	Administracinių ir kitų susijusių išlaidų sistemų tikrinimo rezultatai
9.3 priedas.	Atsižvelgimas į ankstesnes rekomendacijas, susijusias su administracinėmis ir kitomis susijusiomis išlaidomis

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

ĮVADAS

9.1. Šiame skyriuje pateikiamas Europos Sąjungos institucijų ir įstaigų administracinių ir kitų susijusių išlaidų specialusis įvertinimas ⁽¹⁾. Pagrindinė informacija apie nagrinėjamas institucijas ir įstaigas bei 2013 m. išlaidas pateikta **9.1 lentelėje**.

9.1 lentelė. Administracinės ir kitos susijusios išlaidos. Pagrindinė 2013 m. informacija

(milijonais eurų)

Politikos sritis	Aprašymas	Mokėjimai
Administracinės ir kitos susijusios išlaidos	Komisija	6 544
	Europos Parlamentas	1 770
	Europos išorės veiksmų tarnyba	735
	Europos Vadovų Taryba ir Taryba	496
	Teisingumo Teismas	342
	Audito Rūmai	132
	Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas	125
	Regionų komitetas	87
	Europos ombudsmenas	10
	Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnas	7
Iš viso mokėjimų per metus		10 248
- avansai ⁽¹⁾		19
+ patvirtinti avansai ⁽¹⁾		371
Audituota populiacija iš viso:		10 600
Iš viso įsipareigojimų per metus		10 505

⁽¹⁾ Remiantis suderinta atspindimų operacijų apibrėžtimi (išsamesnė informacija pateikta **1.1 priedo** 7 dalyje).

Šaltinis: Europos Sąjungos 2013 m. konsoliduotos finansinės ataskaitos.

⁽¹⁾ Jos apima išlaidas, kurios bendrajame biudžete yra suklasifikuotos kaip veiklos išlaidos, nors daugiausia jos yra skirtos Komisijos administracijos funkcionavimui, o ne politikos įgyvendinimui.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

9.2. Audito Rūmai pateikia atskiras ataskaitas dėl Europos Sąjungos (ES) agentūrų ir kitų įstaigų bei Europos mokyklų⁽²⁾. Audito Rūmų įgaliojimai neapima Europos Centrinio Banko finansinio audito.

Politikos grupės ypatumai

9.3. Administracinės ir kitos susijusios išlaidos yra išlaidos žmogiškiesiems ištekliams (atlyginimai, išmokos ir pensijos), kurios sudaro 60 % visų išlaidų, bei pastatų, įrangos, energijos, komunikacijų ir informacinių technologijų išlaidos.

9.4. Pagrindinės administracinėms ir kitoms susijusioms išlaidoms kylančios rizikos rūšys yra viešųjų pirkimų, sutarčių vykdymo, įdarbinimo bei atlyginimų ir išmokų skaičiavimo procedūrų nesilaikymas.

Audito apimtis ir metodas

9.5. Bendras Audito Rūmų audito metodas ir metodika apibūdinti 1 skyriaus **1.1 priedo 2 dalyje**. Administracinių ir kitų susijusių išlaidų audito srityje reikėtų pažymėti, kad:

- a) audito metu buvo tikrinama 153 mokėjimo operacijų imtis, kaip nustatyta **1.1 priedo 7 dalyje**. Ši imtis yra reprezentatyvi visų šioje politikos grupėje atliktų operacijų imtis. 2013 m. šią imtį sudarė 95 su atlyginimais, pensijomis ir kitomis išmokomis susiję mokėjimai, 17 pagal sutartis atliktų mokėjimų, susijusių su pastatais, ir 41 su kitomis išlaidomis susijęs mokėjimas;
- b) atliekant kontrolės sistemų įvertinimą buvo tikrinamos visų institucijų ir įstaigų taikomos priežiūros ir kontrolės sistemos, kurios yra įdiegtos laikantis Finansinio reglamento reikalavimų⁽³⁾;

⁽²⁾ Audito Rūmų specialiosios metinės ataskaitos dėl agentūrų ir kitų įstaigų skelbiamos Oficialiajame leidinyje. Audito Rūmų specialioji metinė ataskaita dėl Europos mokyklų teikiama Europos mokyklų valdytojų tarybai, o jos kopija – Europos Parlamentui, Tarybai ir Komisijai.

⁽³⁾ *Ex ante* ir *ex post* kontrolė, vidaus audito funkcija, ataskaitų apie išimtis teikimas ir vidaus kontrolės standartai.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

- c) atliekant kontrolės sistemų įvertinimą taip pat buvo tikrinamos Komisijoje ir Teisingumo Teisme taikomos laikinųjų darbuotojų ir sutartininkų įdarbinimo bei viešųjų pirkimų procedūros⁽⁴⁾;
- d) buvo peržiūrėtos keturių Komisijos generalinių direktoratų ir tarnybų⁽⁵⁾, visų pirma atsakingų už administracines išlaidas, ir visų kitų institucijų ir įstaigų metinės veiklos ataskaitos;
- e) auditas apėmė ES institucijų pensijų išipareigojimų patikrinimą⁽⁶⁾. Šio patikrinimo rezultatai pateikti 1.10 dalyje.

9.6. Audito Rūmų auditą atlieka išorės audito įmonė⁽⁷⁾, kuri pateikė finansinių metų, trukusių nuo 2013 m. sausio 1 d. iki 2013 m. gruodžio 31 d., finansinės atskaitomybės audito ataskaitą ir 2013 m. Audito Rūmų panaudotų išteklių tvarkingumo bei taikytų kontrolės procedūrų patikinimo ataskaitą (žr. 9.17 dalį).

OPERACIJŲ TVARKINGUMAS

9.7. **9.1 priede** pateikta operacijų testavimo rezultatų santrauka. Iš 153 Audito Rūmų audituotų operacijų 15 (10 %) buvo paveiktos klaidų. Labiausiai tikėtinas klaidų lygis, kurį Audito Rūmai apskaičiavo, remdamiesi savo atliktu devynių klaidų kiekybiniu įvertinimu, yra 1,0 %⁽⁸⁾.

ATRINKTŲ KONTROLĖS SISTEMŲ TIKRINIMAS

9.8. **9.2 priede** pateikta Audito Rūmų sistemų tikrinimo rezultatų santrauka.

⁽⁴⁾ Remiantis nuo 2012 m. taikomu rotacijos metodu, sistemų auditas kiekvienais metais apima po dvi institucijas ar įstaigas, sudarant su kiekviena institucija ar įstaiga bei atitinkama sistema susijusių operacijų imtį.

⁽⁵⁾ Žmogiškųjų išteklių ir saugumo generalinio direktorato, Individualių išmokų administravimo ir mokėjimo biuro, Infrastruktūros ir logistikos biuro Briuselyje ir Informatikos generalinio direktorato.

⁽⁶⁾ Šis pensijų išipareigojimas susidaro Eurostatui, kurį konsultuoja išorės konsultantas, atlikus aktuarinį skaičiavimą.

⁽⁷⁾ *PricewaterhouseCoopers*, ribotos atsakomybės bendrovė, įmonių auditorė.

⁽⁸⁾ Audito Rūmai klaidų lygį vertina remdamiesi reprezentatyvia imtimi. Nurodytas skaičius yra tiksliausias įvertis. Audito Rūmai 95 % įsitikinę, kad klaidų lygis populiacijoje siekia nuo 0,0 % iki 2,3 % (atitinkamai apatinės ir viršutinės klaidų ribos).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

PASTABOS DĖL KONKREČIŲ INSTITUCIJŲ IR ĮSTAIGŲ

9.9. Tolesnės konkrečios pastabos yra pateiktos pagal ES instituciją ar įstaigą ir neturi įtakos 9.7 ir 9.8 dalyse pateiktiems bendriems įvertinimams. Jos neturi reikšmingos įtakos visoms administracinėms ir kitoms susijusioms išlaidoms, tačiau yra svarbios nagrinėjant atitinkamas atskiras institucijas ar įstaigas.

Komisija

9.10. Iš keturių patikrintų Jungtinio tyrimų centro (JTC) atliktų su paslaugų teikimu susijusių mokėjimų du buvo paveikti klaidų, kadangi patvirtinamaisiais dokumentais nebuvo patvirtinta, kad visos paslaugos buvo suteiktos laikantis sutarties sąlygų.

9.11. Audito Rūmai patikrino 66 Individualių išmokų administravimo ir mokėjimo biuro (PMO) atliktus mokėjimus ir nustatė, kad trys su atlyginimais ir pensijomis susijusios operacijos ir dvi kelionės išlaidų kompensacijos buvo paveiktos klaidų. Be to, 11 atvejų buvo aptikta išmokų šeimai valdymo trūkumų, kuriuos sąlygojo atnaujintos su darbuotojų asmenine padėtimi susijusios informacijos stygius ir išmokų skaičiavimo klaidos. Šie trūkumai savo pobūdžiu buvo panašūs į ankstesniais metais Audito Rūmų nustatytus trūkumus.

9.12. Atlikus 15 įdarbinimo procedūrų ir 19 viešųjų pirkimų procedūrų patikrinimu pagrįstą kontrolės sistemų įvertinimą jokių rimtų trūkumų nenustatyta.

KOMISIJOS ATSAKYMAS

9.10. *Komisija atkreipė dėmesį į abu faktus ir užtikrins, kad būtų pateikti visi patvirtinamieji dokumentai, patvirtinantys, kad paslaugos yra teikiamos pagal sutartis.*

KOMISIJOS ATSAKYMAS

9.11. *Žr. Komisijos atsakymą į 1 rekomendaciją.*

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

Europos išorės veiksmų tarnyba (EIVT)

9.13 Audito metu buvo patikrinti 11 EIVT atliktų mokėjimų. Keturi šių mokėjimų buvo darbuotojams išmokėti atlyginimai, kurių vienas buvo paveiktas klaidų. Tame pačiame mokėjime taip pat buvo nustatyta išmokų šeimai valdymo, kurį remdamasis susitarimu dėl paslaugų lygio EIVT vardu vykdo PMO, trūkumų.

9.14. Kenijos delegacijai (kuriai 2013 m. atlikti mokėjimai siekė 865 000 eurų) skirtų apsaugos paslaugų pirkimo sutartis buvo neteisėtai pratęsta daugiau nei dvejiems metams. Sutartis buvo pratęsta dėl būstinės aptiktų su delegacijos inicijuota viešųjų pirkimų procedūra susijusių problemų, būtent: dėl laiku nesudarytos naujos sutarties dėl panašių paslaugų, kurios bus teikiamos ateityje.

9.15. Vienas su IT paslaugų teikimo sutartimi susijęs mokėjimas buvo paveiktas klaidų, kadangi patvirtinamaisiais dokumentais nebuvo patvirtinta, kad visos paslaugos buvo suteiktos laikantis paskirtos bendrosios sutarties sąlygų. Be to, Audito Rūmai nustatė, kad sudarant šią sutartį vykdyta derybų procedūra buvo prastai dokumentuota.

EUROPOS IŠORĖS VEIKSMŲ TARNYBOS ATSAKYMAS

9.13. 2012–2013 m. EIVT įvairiomis progomis priminė darbuotojams apie jų prievolę deklaruoti iš kitų šaltinių gaunamas išmokas. Be to, per pastaruosius metus Individualių išmokų administravimo ir mokėjimo biuras (PMO) padidino šalių, kurioms taikomas iš kitų šaltinių gaunamų išmokų modulis; 2014 m. tarp jų taip pat planuojama įtraukti Austriją – darbuotojo, kurio darbo užmokesčio mokėjimas patikrintas pagal PMO pateiktą informaciją, kilmės šalį.

EIVT įsteigimo metu ji perdavė veiklą ir išteklius (6,5 etato) PMO, kad jis apskaičiuotų ir sumokėtų atlyginimus. Nepanaudotas atostogas EIVT yra užregistravusi IT taikomojoje programoje „Sysper2“. Po registravimo PMO mokėjimas vykdomas automatiškai be sąveikos su EIVT pagal PMO administruojamą programos NAP (pranc. „Nouvelle Application Paie“) programavimą. „Sysper2“ duomenys eksportuojami į NAP ir NAP apskaičiuoja mokesčių dydį. Todėl susisiekėme su PMO, kad būtų atitinkamai pritaikyta programa NAP.

EUROPOS IŠORĖS VEIKSMŲ TARNYBOS ATSAKYMAS

9.14. Kaip pabrėžta EIVT būstinės vadinamojoje neigiamoje nuomonėje dėl abiejų pasiūlymų, delegacijos lygmeniu įsteigti komitetai padarė klaidų iš esmės atidarant ir vertinant prašymus leisti dalyvauti. Tiesioginė to pasekmė yra tai, kad vykdoma sutartis turėjo būti pratęsta ir trukti ilgiau negu numatyta iš pradžių. Būstinėje sukurta saugumo sutarčių delegacijoje darbo grupė sutiko su šia pirkimo procedūra ir kelių kitų saugumo sutarčių atnaujinimu. Nauja sutartis turėtų būti paskirta iki 2014 m. pabaigos.

EUROPOS IŠORĖS VEIKSMŲ TARNYBOS ATSAKYMAS

9.15. Per projekto gyvavimo ciklą rangovas suteikė naujų telekomunikacijų technologijų, kad pagerėtų teikiamų paslaugų, įeinančių į paskirtą preliminariąją sutartį, kokybę. Šių paslaugų patobulinimų kainos įtrauktos į atitinkamas paslaugų užsakymų formas, dokumentus, kurie yra neatsiejama konkrečios sutarties, sudarytos pagal paskirtą preliminariąją sutartį, dalis.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

Europos Parlamentas, Europos Vadovų Taryba ir Taryba, Teisingumo Teismas bei kitos institucijos ir įstaigos

9.16. Nebuvo aptikta jokių rimtų su Teisingumo Teisme patikrintomis 15 įdarbinimo procedūrų ir 15 viešųjų pirkimo procedūrų susijusių trūkumų (šis patikrinimas buvo kontrolės sistemų vertinimo sudėtinė dalis). Audito metu tikrintose srityse, susijusiose su Europos Parlamentu, Europos Vadovų Taryba ir Taryba, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu, Regionų komitetu, Europos ombudsmenu ir Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnu, nebuvo nustatyta jokių rimtų trūkumų.

Audito Rūmai

9.17. Savo ataskaitoje išorės auditorius⁽⁹⁾ pateikė tokią nuomonę: „finansinės atskaitomybės ataskaitos tikrai ir teisingai atspindi Europos Audito Rūmų finansinę būklę 2013 m. gruodžio 31 d. ir tą dieną pasibaigusį finansinių metų finansinius rezultatus ir pinigų srautus“.

IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS**Išvada dėl 2013 m.**

9.18. Šioje politikos grupėje:

- operacijų testavimas rodo, kad labiausiai tikėtinas klaidų lygis populiacijoje yra 1,0 %,
- patikrintos sistemos įvertintos kaip veiksmingos⁽¹⁰⁾.

Bendri audito įrodymai rodo, kad patvirtintos išlaidos nėra paveiktos reikšmingo klaidų lygio.

PARLAMENTO ATSAKYMAS

9.16 *Parlamentas atsižvelgė į Audito Rūmų pastabas.*

EDAPP ATSAKYMAS

9.16. *Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnas atsižvelgia į Audito Rūmų analizę ir ketina toliau gerinti laiku atliekamos stebėsenos ir kontrolės sistemą.*

⁽⁹⁾ Žr. 9.6 dalyje nurodytą išorės auditoriaus ataskaitą dėl finansinės atskaitomybės ataskaitų.

⁽¹⁰⁾ Dėl sistemų padaryta išvada yra pagrįsta patikrinimui atrinktomis sistemomis, kaip nustatyta 9.5 dalyje dėl audito apimties.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

Rekomendacijos

9.19. **9.3 priede** pateikti Audito Rūmų atliktos peržiūros, kurios metu buvo tikrinama pažanga, padaryta įgyvendinant ankstesnėse metinėse ataskaitose pateiktas rekomendacijas, rezultatai. 2010–2011 m. metinėse ataskaitose Audito Rūmai pateikė 12 rekomendacijų. Dėl Audito Rūmų taikomo rotacijos metodo šiais metais nebuvo peržiūrėtos keturios rekomendacijos. Susijusios institucijos ir įstaigos penkias rekomendacijas įgyvendino dauguma atžvilgių, o tris – kai kuriais atžvilgiais.

9.20. Atlikę šią peržiūrą ir atsižvelgdami į 2013 m. nustatytus faktus ir išvadas, Audito Rūmai rekomenduoja:

- **1 rekomendacija:** Komisija ir EIVT turėtų imtis tolesnių veiksmų, siekdamas užtikrinti, kad darbuotojai reguliariai pateiktų jų asmeninę padėtį patvirtinančius dokumentus, ir pagerinti sistemas, skirtas užtikrinti, kad būtų laiku tvarkomi šie šeimai skirtų išmokų apskaičiavimui įtakos turintys dokumentai (žr. 9.11 ir 9.13 dalis),

9.20.

KOMISIJOS ATSAKYMAS

Ši rekomendacija buvo pakartota ir pakomentuota 2013 m. pastabose.

Nustatytoms klaidoms ištaisyti imtasi priemonių.

Įdiegta ir visapusiškai naudojama automatinio panašaus pobūdžio išmokų sumų atnaujinimo funkcija. Automatinis atnaujinimas jau apima daugiau kaip 90 % gyventojų. Rengiamos ir kitos papildomos funkcijos. Pagal galiojančias procedūras atliekamos papildomos patikros (tarnybos pradžia arba pabaiga).

2013 m. buvo įdiegtas modulis, kuriuo suteikiama galimybė deklaruoti panašaus pobūdžio išmokas. 2014 m. birželio mėn. pabaigoje pradėjo veikti dar vienas modulis, kuriame galima pranešti apie pasikeitusią sutuoktinio profesinę veiklą.

EUROPOS IŠORĖS VEIKSMŲ TARNYBOS ATSAKYMAS

EIVT priminė darbuotojams jų pareigą tinkamai pateikti atnaujintą informaciją apie savo asmeninę padėtį ir visų pirma deklaruoti iš kitų šaltinių gautas išmokas.

2012 m. ir 2013 m. EIVT parašė visiems darbuotojams, kurie deklaravo pajamas iš kitų šaltinių, asmeninius e. laiškus, primindama jų prievolę atnaujinti savo deklaraciją.

Be to, visiems EIVT darbuotojams buvo išsiųstas priminimas trumpoje savaitinėje administracinėje ataskaitoje ir paskelbtas EIVT interneto svetainėje.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

- **2 rekomendacija:** EIVT turėtų pagerinti viešųjų pirkimų procedūrų koncepciją, koordinavimą ir vykdymą, užtikrinant, kad jos būstinė suteiktų delegacijoms didesnę paramą ir patobulintas gaires (žr. 9.14 ir 9.15 dalis).

EUROPOS IŠORĖS VEIKSMŲ TARNYBOS ATSAKYMAS

Laikantis finansinių reglamentų, jei būstinėje ir delegacijose viešojo pirkimo suma viršija 60 000 EUR, reikalaujama rengti atvirą konkursą ir jį patikrinti prieš skelbiant skelbimą apie pirkimą arba prieš pasirašant sutartį. Procedūras ir pirkimo dokumentus tikrina specialus būstinės skyrius. Šis skyrius taip pat teikia paramą perkančiosioms organizacijoms visais konkurso procedūrų etapais.

Siekiant geresnės kokybės ir mažesnės perkančiųjų organizacijų rizikos, veiklos tarnybos, visų pirma delegacijos, dalijasi modeliais ir gerąja patirtimi.

Dėl šios naujos struktūros pastebėta, kad nuo 2012 m. veiklos skyrių ir delegacijų parengtų konkursų kokybė žymiai pagerėjo.

Ypatingas dėmesys skiriamas saugumo paslaugų sutartims, nes dėl šių sutarčių delegacijos visame pasaulyje konkursus rengia dažniausiai.

2013 m. pabaigoje sukurta darbo grupė, sudaryta iš Ex-ante kontrolės skyriaus ir Saugumo veiksmų vietoje skyriaus narių, siekiant supaprastinti su saugumu susijusio pirkimo operacijas ir užtikrinti, kad būtų laikomasi nustatytų terminų.

9.1 PRIEDAS

ADMINISTRACINIŲ IR KITŲ SUSIJUSIŲ IŠLAIDŲ OPERACIJŲ TESTAVIMO REZULTATAI

	2013				2012	2011	2010
	Su darbuotojais susijusios išlaidos	Su pasraiais susijusios išlaidos	Kitos išlaidos	Iš viso			
IMTIES DYDIS IR STRUKTŪRA							
Iš viso operacijų:	95	17	41	153	151	56	58
TESTAVIMO REZULTATAI ⁽¹⁾ ⁽²⁾							
Testuotų operacijų dalis (skaičius), nustatčius, kad jos yra:							
Be klaidų	94 % (89)	82 % (14)	85 % (35)	90 % (138)	99 %	93 %	93 %
Paveiktos vienos ar daugiau klaidų	6 % (6)	18 % (3)	15 % (6)	10 % (15)	1 %	7 %	7 %
APSKAIČIUOTAS KIEKYBIŠKAI ĮVERTINAMŲ KLAIDŲ POVEIKIS							
Labiausiai tikėtinas klaidų lygis				1,0 %	0,0 %	0,1 %	0,4 %
Viršutinė klaidų riba (VKR)				2,3 %			
Apatinė klaidų riba (AKR)				0,0 %			
⁽¹⁾ Siekiant geriau įvertinti šios politikos grupės sritis su skirtingais rizikos profiliais, imtis buvo suskaidyta į segmentus. Testavimo rezultatai rodo kiekvieno segmento santykinę dalį politikos grupėje.							
⁽²⁾ Skliaustuose pateikti skaičiai atspindi faktinį operacijų skaičių.							

9.2 PRIEDAS

ADMINISTRACINIŲ IR KITŲ SUSIJUSIŲ IŠLAIDŲ SISTEMŲ TIKRINIMO REZULTATAI

Tikrintų sistemų įvertinimas

Susijusios sistemos	Komisija	Teisingumo Teismas	Kitos institucijos ir įstaigos	Bendras įvertinimas
Finansiniame reglamente ir vidaus kontrolės standartuose nustatytos pagrindinės kontrolės priemonės	Veiksmingos	Veiksmingos	Veiksmingos	Veiksmingos
Laikinųjų darbuotojų ir sutartininkų įdarbinimas	Veiksmingos	Veiksmingos	Neįvertinta	Veiksmingos
Viešieji pirkimai	Veiksmingos	Veiksmingos	Neįvertinta	Veiksmingos

9.3 PRIEDAS

ATSIŽVELGIMAS Į ANKSTESNES REKOMENDACIJAS, SUSIJUSIAS SU ADMINISTRACINĖMIS IR KITOMIS SUSIJUSIOMIS IŠLAIDOMIS

Metai	Audito Rūmų rekomendacija	Audito Rūmų atliktą padarytos pažangos analizę					Institucijos atsakymas
		Visiškai įgyvendinta	Igyvendinama		Netaikoma (*)	Nepakanka įrodymų	
			Dauguma atžvilgių	Kai kuriais atžvilgiais			
2011	<p>1 rekomendacija (Europos Parlamentas): <i>Informacijos apie darbuotojų asmeninę padėtį ir jų gaunamas išmokas atnaujinti</i> Europos Parlamentas turėtų imtis priemonių siekdamas užtikrinti, kad darbuotojai atitinkamai laiko tarpais pateiktų dokumentus, patvirtinančius jų asmeninę padėtį, bei įdiegti sistemą, skirtą laiku atliekamam šių dokumentų stebėjimui užtikrinti (žr. 2011 m. metinės ataskaitos 9.12 dalį)</p> <p>2 rekomendacija (Komisija): <i>Informacijos apie darbuotojų asmeninę padėtį ir jų gaunamas išmokas atnaujinti</i> Komisija turėtų imtis priemonių siekdama užtikrinti, kad darbuotojai atitinkamai laiko tarpais pateiktų dokumentus, patvirtinančius jų asmeninę padėtį, bei įdiegti sistemą, skirtą laiku atliekamam šių dokumentų stebėjimui užtikrinti (žr. 2011 m. metinės ataskaitos 9.19 dalį).</p>		<p>Audito metu nebuvo nustatyta jokių su išmokų šeimai valdy-mu susijusių rimtų trūkumų (žr. 9.16 dalį).</p>				<p>Parlamentas atsižvelgė į Audito Rūmų pastabas.</p>
			<p>Vis dar nepašalinti su išmokų šeimai valdy-mu susiję trūkumai (žr. 9.11 dalį).</p>			<p>2013 m. buvo įdiegtas modulis, kuriuo suteikiama galimybė deklaruoti panašaus pobūdžio išmokas. 2014 m. birželio mėn. pabaigoje pradėjo veikti dar vienas modulis, kuriame kiekvienas darbuotojas gali pranešti apie pasikeitusią situotinio profesinę veiklą. Teisė gauti namų ūkio išmoką dabar yra suteikiama tik jeigu pateikiama deklaracija apie situotinio pajamas. Artimiausiais mėnesiais taip pat turėtų būti įmanoma automatiškai panaikinti teisę gauti išmokas už daugiau kaip 18 metų amžiaus išlaikimus vaikus, jeigu nepateikiama metinė švietimo deklaracija.</p>	

Metai	Audito Rūmų rekomendacija	Audito Rūmų atliktą padarytos pažangos analizę					Institucijos atsakymas
		Visiškai įgyvendinta	Įgyvendinama		Netaikoma (*)	Nepažįstama	
			Dauguma atžvilgių	Kai kuriais atžvilgiais			
2011	<p>3 rekomendacija (Europos išorės veiksmų tarnyba): <i>Informacijos apie darbuotojų asmeninę padėtį ir jų gaunamas išmokas atnaujinti</i></p> <p>Europos išorės veiksmų tarnyba turėtų imtis priemonių siekdama užtikrinti, kad darbuotojai atitinkamai laiko tarpais pateiktų dokumentus, patvirtinančius jų asmeninę padėtį, bei įdiegti sistemą, skirtą laiku atliekamam šių dokumentų stebėjimui užtikrinti (žr. 2011 m. metinės ataskaitos 9.25 dalį)</p>		<p>Vis dar nepašalinti su išmokų šeimai valdymu susiję trūkumai (žr. 9.13 dalį).</p>				<p>EIVT pradinė darbuotojams jų pareigų tinkamai pateikti atnaujintą informaciją apie savo asmeninę padėtį ir visų pirma deklaruoti iš kitų šaltinių gautas išmokas.</p> <p>2012 m. ir 2013 m. EIVT parašė visiems darbuotojams, kurie deklaravo pajamas iš kitų šaltinių, asmeninius e. laiškus, primindama jų privalo atnaujinti savo deklaraciją.</p> <p>Be to, visiems EIVT darbuotojams buvo išsiųstas priminimas trumpoje savaitinėje administracinėje ataskaitoje ir paskelbtas EIVT interneto svetainėje.</p>
	<p>4 rekomendacija (Europos Parlamento): <i>Laikinių darbuotojų ir sutartininkų įdarbinimas</i></p> <p>Europos Parlamentas turėtų imtis priemonių siekdamas užtikrinti, kad sudarant darbo sutartis su neįolatimais darbuotojais, jas pratęsiant ar keičiant būtų taikomos atitinkamų teisės aktų nuostatos (žr. 2011 m. metinės ataskaitos 9.13 dalį) Jis taip pat turėtų užtikrinti, kad būtų rengiami priimamus sprendimus dėl įdarbinimo pagrindžiantys būtini dokumentai (žr. 2010 m. metinės ataskaitos 7.15 dalį)</p>	<p>2012 m. atlikus 15 įdarbinimo procedūrų auditą nebuvo nustatyta klaidų ar trūkumų (žr. 2012 m. metinės ataskaitos 9.11 dalį).</p>					<p>Parlamentas atsižvelgė į Audito Rūmų pastabas.</p>

Metai	Audito Rūmų rekomendacija	Audito Rūmų atlikta padarytos pažangos analizė					Institucijos atsakymas
		Visiškai įgyvendinta	Įgyvendinama		Netaikoma (*)	Nepakanka įrodymų	
			Dauguma atžvilgių	Kai kuriais atžvilgiais			
2011	<p>5 rekomendacija (Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas): <i>Laikinių darbuotojų ir sutartininkų įdarbinimas</i></p> <p>Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas turėtų imtis priemonių siekdamas užtikrinti, kad sudarant darbo sutartis su nenuolatiniais darbuotojais, jas pratęsiant ar keičiant būtų taikomos atitinkamų teisės aktų nuostatos (žr. 2011 m. metinės ataskaitos 9.2.3 ir 9.2.4 dalis).</p>			X			
	<p>6 rekomendacija (Europos išorės veiksnių tarnyba): <i>Laikinių darbuotojų ir sutartininkų įdarbinimas</i></p> <p>Europos išorės veiksnių tarnyba turėtų imtis priemonių siekdamas užtikrinti, kad sudarant darbo sutartis su nenuolatiniais darbuotojais, jas pratęsiant ar keičiant būtų taikomos atitinkamų teisės aktų nuostatos (žr. 2011 m. metinės ataskaitos 9.2.6 dalį).</p>			X			Perinamuojų laikotarpiu, per kurį daug valstybių narių diplomatų pradėjo dirbti laikiniais darbuotojais, kai kurios darbo sutartys galėjo būti pasirašytos tik po to, kai darbuotojai pradėjo eiti savo pareigas. Tačiau tokie atvejai yra išimtiniai. Visi asmenys buvo įdarbinti laikantis standartinių ir įprastų procedūrų. EVT ėmėsi būtinų veiksmų užtikrinti, kad tokie atvejai nepasikartotų.
	<p>7 rekomendacija (Europos Parlamentas): <i>Viešieji pirkimai</i></p> <p>Europos Parlamentas turėtų užtikrinti, kad leidimus suteikiantys pareigūnai pagerintų viešųjų pirkimų procedūrų rengimą, koordinavimą ir vykdymą atliekant tinkamas patikras ir rengiant geresnes gaires (žr. 2011 m. metinės ataskaitos 9.1.5–9.1.7 dalis).</p>	2012 m. atlikus 18 viešųjų pirkimų procedūrų audita nebuvo nustatyta rimtų klaidų ar trūkumų (žr. 2012 m. metinės ataskaitos 9.1.2 dalį).					Parlamentas atsižvelgė į Audito Rūmų pastabas.

Metai	Audito Rūmų rekomendacija	Audito Rūmų atlikta padarytos pažangos analizė					Institucijos atsakymas	
		Visiškai įgyvendinta	Įgyvendinama		Netaikoma (*)	Nepakanka įrodymų		
			Dauguma atžvilgių	Kai kuriais atžvilgiais				
2011	<p>8 rekomendacija (Europos Vadovų Taryba ir Taryba): <i>Viešieji pirkimai</i> Taryba turėtų užtikrinti, kad leidimus suteikiantys pareigūnai pagerintų viešųjų pirkimų procedūrų rengimą, koordinavimą ir vykdymą atliekant tinkamas patikras ir rengiant geresnes gaires (žr. 2011 m. metinės ataskaitos 9.18 dalį).</p> <p>9 rekomendacija (Komisija): <i>Viešieji pirkimai</i> Komisija turėtų užtikrinti, kad leidimus suteikiantys pareigūnai pagerintų viešųjų pirkimų procedūrų rengimą, koordinavimą ir vykdymą atliekant tinkamas patikras ir rengiant geresnes gaires (žr. 2011 m. metinės ataskaitos 9.20 ir 9.21 dalis).</p>			<p>2012 m. Audito Rūmams atliktus 15 viešųjų pirkimų procedūrų audita nebuvo nustatyta rimtų klaidų ar trūkumų (žr. 2012 m. metinės ataskaitos 9.14 dalį).</p> <p>Audito metu nebuvo nustatyta jokių rimtų su viešųjų pirkimų procedūromis susijusių trūkumų (žr. 9.12 dalį).</p>			O/S	
							<p>Nuo 2011 m. vidurio atitinkamos tarybos įgyvendino keletą supaprastinimo priemonių viešųjų pirkimų srityje, siekdamas gerinti konkurso dokumentų kokybę. Atitiktis Finansinio reglamento nuostatomis užtikrinama vadovaujantis sveika nuovoka – taip pritraukiama daugiau konkurso dalyvių.</p>	

Metai	Audito Rūmų rekomendacija	Audito Rūmų atlikta padarytos pažangos analizė				Institucijos atsakymas
		Visiškai įgyvendinta	Dauguma atžvilgių	Įgyvendinama Kai kuriais atžvilgiais	Netaikoma (*)	
2011	<p>10 rekomendacija (Europos išorės veiksnių tarnyba): <i>Viešieji pirkimai</i> Europos išorės veiksnių tarnyba turėtų užtikrinti, kad leidimus suteikiantys pareigūnai pagerintų viešųjų pirkimų procedūrų rengimą, koordinavimą ir vykdymą atliekant tinkamas patikras ir rengiant geresnes gaires (žr. 2011 m. mėtinės ataskaitos 9.28 dalį).</p>			<p>Audito metu nustatyta su viešųjų pirkimų procedūromis susijusių trūkumų (žr. 9.14 ir 9.15 dalis).</p>		<p>Laikantis finansinių reglamentų, jei būstinėje ir delegacijose viešojo pirkimo suma viršija 60 000 EUR, reikalaujama rengti atvirą konkursą ir jį patikrinti prieš skelbiant skelbimą apie pirkimą arba prieš pasirašant sutartį. Procedūras ir pirkimo dokumentus tikrina specialus būstinės skyrius. Šis skyrius taip pat teikia paramą perkantiesiems organizacijoms visais konkurso procedūrų etapais.</p> <p>Siekiant geresnės kokybės ir mažesnės perkantųjų organizacijų rizikos, veiklos tarnybos, visų pirma delegacijos, dalijasi modeliais ir gerąja patirtimi.</p> <p>Dėl šios naujos struktūros pastebėta, kad nuo 2012 m. veiklos skyrių ir delegacijų parengtų konkursų kokybė žymiai pagerėjo.</p> <p>Ypatingas dėmesys skiriamas saugumo patalpų sutartims, nes dėl šių sutarčių delegacijos visame pasaulyje konkursus rengia dažniausiai.</p> <p>2013 m. pabaigoje sukurta darbo grupė, sudaryta iš Ex-ante kontrolės skyriaus ir Saugumo veiksmų vietoje skyriaus narių, siekiant supaprastinti su saugumu susijusio pirkimo operacijas ir užtikrinti, kad būtų laikomasi nustatytų terminų.</p>

Metai	Audito Rūmų rekomendacija	Audito Rūmų atlikta padarytos pažangos analizė					Institucijos atsakymas
		Visiškai įgyvendinta	Įgyvendinama		Netaikoma (*)	Nepažanta įrodymų	
			Dauguma atžvilgių	Kai kuriais atžvilgiais			
2010	<p>11 rekomendacija (Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas): <i>Viešieji pirkimai</i> Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas turėtų užtikrinti, kad leidimus duodantys pareigūnai galėtų pasitelkti tinkamas patikras ir turėti geresnes gaires, kad būtų patobulintas viešųjų pirkimų procedūrų rengimas, koordinavimas ir vykdymas (žr. 2010 m. metinės ataskaitos 7.27 dalį).</p> <p>12 rekomendacija (Regionų komitetas): <i>Viešieji pirkimai</i> Regionų komitetas turėtų užtikrinti, kad leidimus duodantys pareigūnai galėtų pasitelkti tinkamas patikras ir turėti geresnes gaires, kad būtų patobulintas viešųjų pirkimų procedūrų rengimas, koordinavimas ir vykdymas (žr. 2010 m. metinės ataskaitos 7.29 ir 7.30 dalis).</p>				X		
					X		

(*) Laikantis nuodugnaus institucijų ir įstaigų kontrolės sistemos patikrinimo rotacijos principo, ateiityje bus tikrinama, kaip buvo atsižvelgta į šias rekomendacijas.

10 SKYRIUS

Siekiant ES biudžeto rezultatų

TURINYS

	<i>Dalis</i>
Įvadas	10.1-10.2
1 dalis. Dėmesys veiksmingumui	10.3-10.16
2007-2013 m. programavimo laikotarpis	10.4-10.10
2014–2020 m. programavimo laikotarpis	10.11-10.16
2 dalis. Komisijos veiksmingumo ataskaitos	10.17-10.39
Komisijos ataskaitų teikimas Europos Parlamentui ir Tarybai	10.18-10.22
2014 m. birželio mėn. paskelbtos vertinimo ataskaitos apžvalga	10.23-10.26
Veiksmingumo planavimas ir ataskaitų teikimas generalinių direktoratų lygmeniu	10.27-10.39
Bendrieji principai	10.28-10.31
Veiksmingumo planavimas ir susijusių ataskaitų teikimas trijuose atrinktuose generaliniuose direktoratuose	10.32-10.39
3 dalis. Audito Rūmų veiksmingumo auditų rezultatai	10.40-10.55
2013 m. Audito Rūmų specialiosios ataskaitos	10.41-10.52
ES pridėtinė vertė	10.44-10.48
Savaimingumo efektas	10.49-10.52
Atsižvelgimas į specialiųjų ataskaitų rekomendacijas	10.53-10.55
Išvada ir rekomendacijos	10.56-10.65
Išvada	10.56-10.63
Rekomendacijos	10.64-10.65
10.1 priedas. 2013 m. Audito Rūmų priimtose specialiosios ataskaitos	
10.2 priedas. Atsižvelgimas į ankstesnes rekomendacijas siekiant ES biudžeto rezultatų	

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

ĮVADAS

10.1. Šiame skyriuje pirmiausia nagrinėjamas veiksmingumas. Europos Sąjungos (ES) veiksmingumas vertinamas remiantis patikimo finansų valdymo principais (ekonomiškumo, efektyvumo ir rezultatyvumo) ⁽¹⁾ ir apima:

- a) indėlius – finansines, žmogiškąsias, materialias, organizacines ar reguliavimo priemones, kurių reikia programos įgyvendinimui;
- b) išdirbius – programos teikinius;
- c) rezultatus – betarpišką programos poveikį tiesioginiams adresatams ar naudos gavėjams;
- d) poveikį – ilgalaikius pokyčius visuomenėje, kurie, bent iš dalies, priskiriami ES veiksams.

10.2. Skyrių sudaro trys dalys. Pirmoje dalyje nagrinėjamos ES biudžeto taisyklės ir jų numatytas poveikis veiksmingumui. Antroje dalyje pateikiamos Audito Rūmų pastabos dėl kai kurių Komisijos teikiamų veiksmingumo ataskaitų aspektų, įskaitant jos ataskaitas Europos Parlamentui ir Tarybai, ketvirtąją vertinimo ataskaitą ⁽²⁾ ir Komisijos generalinių direktorių parengtas metines veiklos ataskaitas (MVA). Trečioje dalyje atkreipiamas dėmesys į kelias pagrindines 2013 m. Audito Rūmų veiksmingumui skirtų specialiųjų ataskaitų ⁽³⁾ temas, ir nagrinėjama, kaip buvo atsižvelgta į Audito Rūmų rekomendacijas.

1 DALIS. DĖMESYS VEIKSMINGUMUI

10.3. Šioje skyriaus dalyje nagrinėjama, kiek dėmesio 2007–2013 m. programavimo laikotarpiu buvo skirta veiksmingumui (be to, kad skiriant lėšas buvo atsižvelgiama į taisyklių laikymąsi); ir vertinami pakeitimai, padaryti 2014–2020 m. programavimo laikotarpiui.

⁽¹⁾ 2002 m. birželio 25 d. Tarybos reglamento (EB, Euratomas) Nr. 1605/2002 dėl Europos Bendrijų bendrajam biudžetui taikomo finansinio reglamento (27 straipsnis), panaikintas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 (OL L 298, 2012 10 26, p. 1), (30 straipsnis), (įsigaliojo 2013 m. sausio 1 d).

⁽²⁾ Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 318 straipsnyje nustatyta, kad Komisija teikia Europos Parlamentui ir Tarybai pasiektais rezultatais pagrįstą Sąjungos finansų vertinimo ataskaitą.

⁽³⁾ Audito Rūmų specialiosios ataskaitos apima ES biudžetą ir Europos plėtros fondus.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

2007-2013 m. programavimo laikotarpis

10.4. Didžiosioms ES biudžeto dalims (visų pirma toms, kurioms taikomas pasidalijamasis valdymas), didžiausias išlaidų lygis kiekvienai daugiametės finansinės programos (DFP) išlaidų kategorijai yra paskirstytas į metinius asignavimus pagal valstybes nares. Komisija mano, kad šie asignavimai reikalingi programavimui ir tikslų *ex ante* kiekybiniam išreiškimui. Tačiau Audito Rūmai yra nurodę, kad yra sunku užtikrinti gerus kokybinius rezultatus taikant schemas, pagal kurias lėšų įsisavinimas yra savaiminis, ir praktikoje, dažnai pagrindinis tikslas⁽⁴⁾.

10.5. Apie šį sunkų uždavinį Audito Rūmai taip pat buvo minėję specialiojoje ataskaitoje dėl LIFE⁽⁵⁾ programos aplinkos komponento – ES aplinkos ramsčio – veiksmingumo. Audito Rūmai padarė išvadą, kad dėl orientacinių nacionalinių asignavimų sistemos nebuvo atrinkti geriausi projektai, kadangi jie buvo atrenkami ne tik pagal duodamą naudą, bet taip pat atsižvelgiant į kilmės valstybę narę. Nacionaliniai asignavimai reiškė, kad geriausių projektų konkurencija siekiant gauti finansavimą vyko nacionaliniu lygmeniu, valstybėse narėse, o ne Europos lygmeniu. Todėl kai kurie projektų, kuriems buvo skirtas finansavimas, atrankos procedūros metu nustatyti balai buvo mažesni nei projektų, kurie negavo finansavimo⁽⁶⁾.

10.4. *Biudžeto valdymo institucija laikėsi nuomonės, kad metiniai asignavimai pagal valstybes nares yra svarbi priemonė siekiant susitarti dėl daugiametės finansinės programos (DFP). Todėl šie asignavimai buvo įtvirtinti teisiniuose pagrinduose.*

Tačiau lėšų įsisavinimas – tai ne savaiminis tikslas, o išankstinė sąlyga norint pasiekti rezultatų.

10.5. *Vadovaudamasi tiesioginio valdymo principu, naujame LIFE reglamente Komisija pasiūlė panaikinti orientacinių nacionalinių asignavimų sistemą. Kitu programavimo laikotarpiu jos bus laipsniškai atsisakyta.*

⁽⁴⁾ 2012 m. Audito Rūmų metinė ataskaita, 10.4 dalis. Žr. taip pat Audito Rūmų nuomonę Nr. 7/2011 dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo nustatomos Europos regioninės plėtros fondai (ERPF), Europos socialiniam fondui (ESF), Sanglaudos fondui (SF), Europos žemės ūkio fondui kaimo plėtrai (EŽŪFKP) ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondui (EJRŽF), kurių veiklos gairės pateiktos Bendroje strateginėje programoje, bendros nuostatos ir Europos regioninės plėtros fondui, Europos socialiniam fondui ir Sanglaudos fondui taikytinos bendrosios nuostatos, ir panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 1083/2006 (OL C 47, 2012 2 17), pasiūlymo 4 dalį (<http://eca.europa.eu>).

⁽⁵⁾ *L'Instrument Financier pour l'Environnement*. LIFE programai netaikomas pasidalijamasis valdymas, ją tiesiogiai valdo Komisija.

⁽⁶⁾ Specialioji ataskaita Nr. 15/2013 „Ar LIFE programos aplinkos komponentas buvo veiksmingas?“, 17–21 dalys (<http://eca.europa.eu>).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

10.6. Prioritetas išlaidų panaudojimui, o ne rezultatų siekimui, buvo nurodytas keliose 2013 m. paskelbtose specialiosiose ataskaitose kaimo plėtros srityje. Atlikus Komisijos bendros stebėjimo ir vertinimo sistemos auditą nustatyta, kad valstybės narės ir Komisija dėmesį skyrė finansiniam įgyvendinimui (biudžeto išlaidų panaudojimui), o ne rezultatų siekimui⁽⁷⁾. Perdurbimo pramonei skiriamos paramos ir kaimo ekonomikos įvairinimo priemonių auditų metu nustatyti pavyzdžiai, kai valstybės narės panaudojo lėšas projektams, kurie, pagal jų pačių atrankos sistemas, galėjo tik menkai prisidėti siekiant ES tikslų⁽⁸⁾.

10.7. Kitas pavyzdys to, kaip pagal 2007–2013 m. teisinę sistemą buvo pirmiausiai siekiama, kad išlaidos būtų patirtos pagal taisykles, yra finansiniai pataisymai ir susigrąžinimai. 2012 m. metinėje ataskaitoje nurodyti veiksmai, kuriuos Komisija gali taikyti, kai panaudotos ES lėšos, kurioms taikomas pasidalijamasis valdymas, neatitinka taisyklių. Priklausomai nuo aplinkybių, taikant finansinius pataisymus ar susigrąžinimus valstybė narė ar galutinis naudos gavėjas gali netekti finansavimo⁽⁹⁾.

10.8. Sanglaudos srityje, kai valstybės narės sutinka, kad išlaidos neatitinka taisyklių, paprastai jos gali pakeisti netinkamus finansuoti projektus. Valstybės narės kasmet Komisijai praneša pakeitimo išlaidų dydį. Tačiau Komisija neanalizuoja šių pakeistų išlaidų, ir ji nevertino jų galimo poveikio bendram politikos veiksmingumui.

10.9. Šie teisinės sistemos aspektai (finansiniai pataisymai, susigrąžinimai ir pakaitiniai projektai) aktyvuojami atsiradus atitikties trūkumams. Nėra numatyta jokia panaši procedūra, jei įgyvendinus projektus ar programas, nebuvo gautas numatytas poveikis ir rezultatai.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

10.6. *Vykdydama savo priežiūros funkciją, Komisija visą 2007–2013 m. programavimo laikotarpį ragino griežtinti atranką ir kryptingiau įgyvendinti kaimo plėtros programas.*

Kalbant apie bendrą stebėjimo ir vertinimo sistemą kaimo plėtros srityje, į visus turimus duomenis ir informaciją, pvz., finansinius, stebėjimo duomenis, vertinimo metu nustatytus faktus, atsižvelgiama metiniuose posėdžiuose su valstybėmis narėmis, siekiant įvertinti programų įgyvendinimo pažangą bei poreikį pakoreguoti jų strategiją ir finansinius asignavimus.

10.8-10.9. *Vadovaujantis 2007–2013 m. teisine sistema, taikytina pasidalijamojo valdymo srityje, valstybės narės turi pateikti tik informaciją apie pakeistų neteisėtų išlaidų sumą (Reglamento (EB) Nr. 1828/2006 20 straipsnio 2 dalis). Jos neteikia informacijos, kuri suteiktų galimybę susieti pakeistas sumas su konkrečiais projektais, kuriais pasiekta išdirbių ir rezultatų, ir teisės aktuose toks reikalavimas nenustatytas.*

⁽⁷⁾ Specialioji ataskaita Nr. 12/2013 „Ar Komisija ir valstybės narės gali parodyti, kad yra tinkamai naudojamas kaimo plėtros politikai skirtas ES biudžetas?“, 58–75 ir 81 dalys (<http://eca.europa.eu>).

⁽⁸⁾ Specialioji ataskaita Nr. 1/2013 „Ar ES parama maisto perdurbimo pramonei buvo veiksminga ir efektyvi sukuriant pridėtinę vertę žemės ūkio produktams?“, 38 dalis; specialioji ataskaita Nr. 6/2013 „Ar valstybės narės ir Komisija pasiekė, kad kaimo ekonomikos įvairinimo priemonės būtų ekonomiškai naudingos?“, 31 ir 87 dalys (<http://eca.europa.eu>).

⁽⁹⁾ Išsamiau žr. 2012 m. Audito Rūmų metinės ataskaitos 1.20–1.35 dalis.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

10.10. Atsižvelgdami į savo auditą, Audito Rūmai nustatė, kad atrenkant projektus, kuriems taikomas pasidalijamasis valdymas (valstybės narės sritis), visų pirma buvo atsižvelgiama į būtinybę panaudoti turimas ES lėšas, po to – į būtinybę atitikti taisykles ir tik trečioje vietoje, tačiau ribotai, – į numatytą veiksmingumą⁽¹⁰⁾. Kadangi pakaitiniai projektai atrenkami tuo pačiu būdu kaip ir pakeisti projektai, yra taikoma ta pati prioritetų sistema. Audito Rūmų nuomone, atitikčiai ir veiksmingumui turėtų būti skiriamas toks pats dėmesys visą projekto ciklą.

2014–2020 m. programavimo laikotarpis

10.11. Atsakydama į 2012 m. Audito Rūmų metinės ataskaitos rekomendacijas, Komisija nurodė, kad naujuoju 2014–2020 m. programavimo laikotarpiu daugiau dėmesio bus skirta veiksmingumui; ji pabrėžė penkis konkrečius aspektus⁽¹¹⁾:

- a) naują vertinimo metodą, nustatytą Bendrųjų nuostatų reglamente⁽¹²⁾. Naujų nuostatų įgyvendinimą vertinti dar per anksti;
- b) makroekonominės sąlygas, pagal kurias ES lėšų skyrimas valstybėms narėms susiejamas su ekonomikos valdymo reikalavimais įgyvendinant Europos semestrą⁽¹³⁾. Valstybėms narėms nesilaikant reikalavimų Komisija gali nutraukti mokėjimus, kol bus peržiūrėti partnerystės susitarimai (žr. 10.1 langelį) ar atitinkamos programos⁽¹⁴⁾.

⁽¹⁰⁾ Panašias išvadas padarė Komisijos vidaus audito tarnyba, atlikusi Regioninės politikos generalinio direktorato (DG REGIO) ir Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties generalinio direktorato (DG EMPL) veiksmingumo vertinimo sistemų auditą; jo ataskaita pateikta 2013 m. gruodžio mėn.

⁽¹¹⁾ Komisijos atsakymas į 2012 m. Audito Rūmų metinės ataskaitos rekomendacijas, 10.3 dalis. Peržiūrėti reikalavimai taikomi Europos struktūriniais ir investiciniams (ESI) fondams, t. y. ERPF, ESF, SF, EŽŪFKP ir EJRŽF. Jie nustatyti Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) Nr. 1303/2013 (OL L 347, 2013 12 20, p. 320), kartais vadinamame Bendrųjų nuostatų reglamentu arba BNR.

⁽¹²⁾ Reglamentas (ES) Nr. 1303/2013, 54–57 ir 114 straipsniai.

⁽¹³⁾ Reglamentas (ES) Nr. 1303/2013, 23 straipsnis.

⁽¹⁴⁾ Ankstesniu 2007–2013 m. programavimo laikotarpiu teisiškai Sanglaudos fondo išsipareigojimus buvo galima nutraukti tik tuomet, kai nesilaikoma perviršinio deficito procedūros. Vienas toks pavyzdys buvo Vengrijoje. Tačiau šis nutraukimas niekuomet nebuvo taikomas, kadangi Vengrija pateikė peržiūrėtą konvergencijos programą iki išsipareigojimų nutraukimo įsigaliojimo.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

10.10. *Komisija atkreipia dėmesį į tai, kad veiksmingumo kriterijai įtraukti į kiekvieno projekto, kurį numatoma finansuoti, atrankos procesą.*

Taikydamos svertinius atrankos kriterijus, valstybės narės turėtų galėti nustatyti projektus, kurie labiausiai padėtų siekti rezultatų.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

10.1 langelis. Partnerystės susitarimai

Pagrindiniai peržiūrėtos sistemos, pagal kurią reglamentuojamas lėšų iš Europos struktūrinių ir investicinių fondų (ESI) skyrimas elementas yra partnerystės susitarimai tarp kiekvienos valstybės narės ir Komisijos. Šiuose susitarimuose nustatyta, kaip valstybė narė ketina panaudoti turimas ES lėšas, kad pasiektų savo tikslus, taip pat pateikiama išsami informacija apie tikslus ir orientyrus, pavyzdžiui, žemesnio lygio veiksmų programose⁽¹⁵⁾.

- c) sustiprintą intervencijos logiką, apimančią ES ir valstybės narės tikslus. Iš valstybių narių reikalaujama planuojant veiksmų programas pirmiausia apsvarstyti norimą rezultatą, o ne galvoti apie tai, kaip jį pasiekti;
- d) *ex ante* sąlygas, kuriomis siekiama užtikrinti, kad taikomos sistemos yra tinkamos rezultatyviai panaudoti ESI lėšas, pavyzdžiui, kad strategijos/planai yra tinkami⁽¹⁶⁾. Iš valstybių narių reikalaujama partnerystės susitarimuose ir veiksmų programose nurodyti, kaip laikomasi atitinkamų *ex ante* sąlygų, arba kaip jos ketina užtikrinti šių sąlygų laikymąsi iki 2016 m. pabaigos. Jei tai nepadaroma, Komisija gali nutraukti mokėjimus;
- e) veiklos lėšų rezervą, kuris yra aptartas toliau.

10.12. **Veiklos lėšų rezervas** yra pagrindinė paskata valstybėms narėms toliau prioritetą skirti veiksmingumui po to, kai programos buvo pradėtos įgyvendinti⁽¹⁷⁾. Planuojamas veiklos lėšų rezervo funkcionavimas paaiškintas 10.2 langelyje.

10.2 langelis. Veiklos lėšų rezervas

Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 20–22 straipsniuose nustatyta, kaip funkcionuos veiklos lėšų rezervas. Pagrindiniai požymiai yra šie:

- Programavimo laikotarpio pradžioje partnerystės susitarimuose ir veiksmų programose Komisija ir kiekviena valstybė narė susitaria dėl konkrečių programų prioritetų, pagal kuriuos skiriamas 6 % veiklos lėšų rezervas.

10.12. Veiklos lėšų rezervas – tai viena iš pagrindinių paskatų valstybėms narėms sutelkti dėmesį į veiksmingumą. Aiškūs programų vertinimo rodikliai ir skaidrus ataskaitų apie jų vykdymą teikimas taip pat yra svarbus atskaitomybės aspektas, kuris skatins sutelkti dėmesį į veiksmingumą.

⁽¹⁵⁾ Reglamentas (ES) Nr. 1303/2013, 15–17 straipsniai.

⁽¹⁶⁾ Reglamentas (ES) Nr. 1303/2013, 19 straipsnis.

⁽¹⁷⁾ Be to, 2014–2020 m. laikotarpiu pirmą kartą reikalaujama, kad duomenys būtų skelbiami, kad metinėse įgyvendinimo ataskaitose būtų pateiktos santraukos piliečiams ir kad būtų skelbiamos vertinimo ataskaitos. Šie reikalavimai turi palengvinti viešus debatus dėl išdirbių ir pasiektų rezultatų.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

- 2019 m. Komisija ir valstybės narės peržiūrės programų įgyvendinimo orientyrus prioritetų lygmeniu, remiantis tais metais valstybių narių pateiktomis metinėmis įgyvendinimo ataskaitomis.
- Jei manoma, kad veiksmingumas yra pakankamas, Komisija leis išmokėti 6 % veiklos lėšų rezervą. Jei ne, valstybės narės pasiūlys rezervo perskirstymą kitiems prioritetams.
- Kai nustatoma, kad rimtai nebuvo laikomasi orientyrų, tam tikrais atvejais Komisija gali sustabdyti veiklos lėšų rezervo mokėjimą.

10.13. 2007–2013 m. laikotarpiu⁽¹⁸⁾ galimybė naudoti veiklos lėšų rezervą buvo patikėta valstybėms narėms⁽¹⁹⁾ (išskyrus EŽŪFKP). Tačiau tik dvi valstybės narės (Lenkija ir Italija) nusprendė pasinaudoti šia galimybe, abiem atvejais skiriant mažai ar neskiriant jokio dėmesio veiksmingumui.

10.14. Kad veiklos lėšų rezervas būtų efektyvesnis nei anksčiau, Komisija turėtų dėti pastangas, pavyzdžiui:

- a) vesdama derybas dėl tinkamų tikslų ir orientyrų programavimo laikotarpio pradžioje. Šių tikslų lygis turi būti pakankamai aukštas, kad jų įgyvendinimas būtų ne paprastas formalumas, tačiau išliktų pakankamai realistiškas valstybių narių uždavinys;
- b) gaudama tikslius, patikimus ir savalaikius duomenis iš valstybių narių, kad nustatytų, ar buvo įgyvendinti tikslai.

⁽¹⁸⁾ Veiklos lėšų rezervas (reglamentuojamas įvairių procedūrų) taip pat buvo nustatytas struktūriniais fondams 2000–2006 m. programavimo laikotarpiu. Tačiau Audito Rūmai, atlikę šių fondų ir su jais susijusių procedūrų auditą (specialioji ataskaita Nr. 1/2007,

III dalis), padarė išvadą, kad veiklos lėšų rezervas nepadėjo daugiau dėmesio skirti veiksmingumui ir kad jis pirmiausia buvo naudojamas siekiant padidinti išlaidas, užuot skyrus lėšas toms sritims, kuriose buvo pasiekta ypač gerų rezultatų. Komisija pabrėžė įsisavinimo svarbą.

⁽¹⁹⁾ 2006 m. liepos 11 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1083/2006, nustatantis bendrąsias nuostatas dėl Europos regioninės plėtros fondo, Europos socialinio fondo ir Sanglaudos fondo bei panaikinantys Reglamentą (EB) Nr. 1260/1999 (OL L 210, 2006 7 31, p. 25), 50 straipsnis.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

10.15. Tačiau veiklos lėšų rezerve taikomi orientyrai apims finansinius rodiklius, išdirbių rodiklius ir, tik prireikus, rezultatų rodiklius⁽²⁰⁾. Audito Rūmų specialiosiose ataskaitose paprastai nebuvo nustatyta reikšmingų su išdirbiais susijusių trūkumų; sunkumų iškilo rezultatų/poveikio lygmeniu. Iš tikrųjų veiklos lėšų rezervui rezultatų rodikliai naudojami ribotai, kadangi Komisija nėra numachiusi naudoti rezultatų rodiklių kitose, ne ESF, srityse, remdamasi tuo, kad ES finansuojamos programos neturi pakankamos įtakos rezultatų pasiekimui, o laikotarpis nuo lėšų panaudojimo ir rezultatų pasiekimo gali būti ilgas. Reglamente taip pat nustatyta, kad į rezultatų rodiklius negalima atsižvelgti priimant sprendimą dėl veiklos lėšų rezervo mokėjimų sustabdymo ar finansinių pataisymų taikymo. Tai, kad veiklos lėšų rezervo mokėjimai grindžiami finansiniais rodikliais, gali sugrąžinti į situaciją, kai dėmesys skiriamas įsisavinimui, o ne veiksmingumui.

10.16. Naujos procedūros yra sveikintinos, nustačius veiklos lėšų rezervą gali būti daugiau dėmesio skiriama rezultatams. Tačiau rezultatas gali būti nežymus, kadangi 2014–2020 m. programoje vis dar nėra realių finansinių paskatų ar nuobaudų, susijusių su rezultatais, gautais naudojant ES lėšas.

10.16. *Metinėse įgyvendinimo ataskaitose pateiktų veiksmingumo duomenų skelbimas, taip pat vertinimo reikalavimai (įpareigojimas atlikti bent vieną kiekvieno prioriteto poveikio vertinimą) skirti paskatinti politines diskusijas ir realių atskaitomybę.*

Be to, kaip numatyta 2014–2020 m. reglamentavimo sistemoje (Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 22 straipsnio 6 ir 7 dalyse), Komisija galės nubausti valstybes nares, jeigu atlikus veiksmingumo peržiūrą (Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 22 straipsnio 6 dalis) ir užbaigimo metu (22 straipsnio 7 dalis) bus nustatyta, kad joms nepavyko įgyvendinti didelės dalies orientyrų.

2 DALIS. KOMISIJOS VEIKSMINGUMO ATASKAITOS

10.17. Ši skyriaus dalis apima tris elementus: Komisijos veiksmingumo atskaitų teikimo sistemą; ketvirtąją vertinimo atskaitą; ir Komisijos generalinių direktoratų parengtas veiksmingumo ataskaitas.

⁽²⁰⁾ Reglamentas (ES) Nr. 1303/2013, II priedas, 2 dalis.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Komisijos ataskaitų teikimas Europos Parlamentui ir Tarybai

10.18. Komisija rengia įvairias publikacijas įvairiomis temomis ir įvairiai publikai. Ji teisiškai privalo kasmet teikti ataskaitas dėl veiksmingumo, atsižvelgiant į jos išpareigojimą vykdyti biudžetą ⁽²¹⁾, trijuose skirtinguose dokumentuose ⁽²²⁾:

- a) „biudžeto ir finansų valdymo ataskaitoje“, įskaitant tais metais pasiektų tikslų aprašymą, laikantis patikimo finansų valdymo principo ⁽²³⁾;
- b) „apibendrinamojoje ataskaitoje“, kurioje pateikiama metinių veiklos ataskaitų, kuriose, be kita ko, pateikiami politikos rezultatai, santrauka ⁽²⁴⁾; ir
- c) Sąjungos finansų „vertinimo ataskaitoje“, susijusioje su pasiektais rezultatais ⁽²⁵⁾.

10.18. Dabartinėje praktikoje šios trys ataskaitos rengiamos skirtingais tikslais ir papildo viena kitą. Apibendrinamojoje ataskaitoje daugiausia dėmesio skiriama Komisijos rezultatams valdymo srityje, 318 straipsnyje numatytoje vertinimo ataskaitoje daugiausia dėmesio skiriama vykdant išlaidų programas pasiektiems rezultatams, o biudžeto ir finansų valdymo ataskaitoje pateikiama informacija apie įvairius biudžeto aspektus ir biudžeto valdymą.

⁽²¹⁾ SESV 317 straipsnis.

⁽²²⁾ Be to, pagal SESV 249 straipsnio 2 dalį reikalaujama, kad Komisija kasmet skelbtų „bendrąją ataskaitą apie Europos Sąjungos veiklą“. Šioje plačiajai visuomenei skirtoje ataskaitoje bendrai aprašoma Komisijos, kitų ES įstaigų ir valstybių narių veikla. Joje nepateikiama Komisijos biudžeto vykdymo analizė.

⁽²³⁾ Finansinio reglamento (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 142 straipsnis ir 2012 m. spalio 29 d. Komisijos deleguotojo reglamento (ES) Nr. 1268/2012 dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 dėl Sąjungos bendrajam biudžetui taikomų finansinių taisyklių taikymo taisyklių (OL L 362, 2012 12 31, p. 1) 227 straipsnis.

⁽²⁴⁾ 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 dėl Sąjungos bendrajam biudžetui taikomų finansinių taisyklių (EB, Euratomas) Nr. 1605/2002, 66 straipsnio 9 dalis.

⁽²⁵⁾ SESV 318 straipsnis.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

10.19. Iš tikrųjų biudžeto ir finansų valdymo ataskaitoje ir apibendrinamojoje ataskaitoje informacijos apie veiksmingumą buvo mažai arba nebuvo iš viso. Nors 2013 m. apibendrinamojoje ataskaitoje pateikta tam tikros bendros informacijos apie Komisijos sistemą, skirtą veiklos rezultatų valdymui, joje nėra jokios informacijos apie su tų metų ES biudžetu susijusius rezultatus.

10.20. Vadovaujantis teisės aktais, visos trys ataskaitos teikiamos Europos Parlamentui ir Tarybai⁽²⁶⁾. Dėl tvarkaraščio, Komisija siekia vertinimo ataskaitą ir apibendrinamąją ataskaitą paskelbti n+1 metų birželio mėn., nors Finansiniame reglamente nustatyta, kad biudžeto ir finansų valdymo ataskaita turėtų būti parengta anksčiau, iki n+1 metų kovo 31 d. Vertinimo ataskaita konkrečiai skirta naudoti biudžeto įvykdymo patvirtinimo procedūroje, tačiau teisės aktuose nėra aiškiai nustatyta kiekvienos ataskaitos paskirtis. Taigi, visose trijose ataskaitose yra dėl teisės aktų atsirandančio dubliavimosi, trūkumų ir prieštaravimų.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

10.19. Kalbant apie biudžeto ir finansų valdymo ataskaitą (BFVA), taikymo taisyklėse iš tiesų nurodyta, kad ataskaitoje turėtų būti aprašyti pasiekti tikslai. Vis dėlto, nors Audito Rūmai mano, kad tai susiję su politikos tikslais, Komisija laikosi nuomonės, kad tai susiję su biudžeto valdymo srities tikslais. Taikymo taisyklių 227 straipsnyje nurodyta, kad ataskaitoje turėtų būti aprašyti tais metais pasiekti tikslai, vadovaujantis patikimo finansų valdymo principu. Vadovaujantis Finansinio reglamento 142.2 straipsniu, BFVA – tiek lentelėse, tiek tekste – pateikiama išsami informacija apie pasiektą įgyvendinimo lygį ir paaiškinama, kaip naudojamos biudžeto valdymo priemonės, kaip antai pervedimai ir taisomieji biudžetai, siekiant maksimalaus įgyvendinimo ir siekiant užtikrinti pakankamus asignavimus prioritetams. Taip paisoma Finansiniame reglamente (142.2 straipsnis) ir taikymo taisyklėse (227 straipsnis) nustatytų reikalavimų, kartu atsižvelgiant į tai, kad taikymo taisyklių 227 straipsnyje teigiama, jog biudžeto ir finansų valdymo ataskaita yra atskirta nuo biudžeto vykdymo ataskaitų.

Dėl apibendrinamosios ataskaitos, Komisija atkreipia dėmesį į tai, jog be informacijos apie Komisijos veiksmingumo valdymo sistemą, ataskaita apima įvairius veiksmingumo aspektus, nurodytus atsakyme į 10.58 dalies pastabą.

10.20. Komisijos nuomone, ši ataskaitų teikimo praktika, kai visų trijų ataskaitų vaidmuo ir paskirtis skiriasi, atitinka skirtingo lygmens teisinės ir veiklos nuostatas (SESV, Finansinio reglamento nuostatas ir galiojančias Komisijos vidaus instrukcijas).

Komisija atsižvelgė į ankstesnes rekomendacijas, pateiktas įvairiuose su biudžeto įvykdymo patvirtinimu susijusiuose EP ir Tarybos pranešimuose bei Audito Rūmų metinėse ataskaitose. Pavyzdžiui, šiose rekomendacijose buvo nurodyta, kuria kryptimi plėtoti 318 straipsnyje numatytą ataskaitą. Todėl Komisija laikosi nuomonės, kad, vadovaujantis jau pateiktomis rekomendacijomis, tolesnė ataskaitų teikimo praktikos pertvarka nepageidautina.

⁽²⁶⁾ Biudžeto ir finansų valdymo ataskaita taip pat skirta Audito Rūmams.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

10.21. Komisija kelis kartus pabrėžė, kad ES pridėtinė vertė yra pagrindinis testas, pagrindžiant iš ES biudžeto skiriamas lėšas⁽²⁷⁾. Šią mintį patvirtino Europos Parlamentas ir Taryba. Tačiau nė vienoje iš trijų pagrindinių 2013 m. paskelbtų ataskaitų nepateikiama išsami su ES pridėtine verte susijusių rezultatų apžvalga. Tai yra reikšmingas ataskaitų teikimo trūkumas.

10.22. Informacijos pateikimas trijose ataskaitose yra ne-uoseklus. Tai apsunkina jų palyginimą. Biudžeto ir finansų valdymo ataskaitoje ir vertinimo ataskaitoje pateikiama informacija pagal daugiamečių finansinės programos (DFP) išlaidų kategorijas, tačiau didelė apibendrinamosios ataskaitos dalis pagrįsta ES biudžete naudojamomis kategorijomis (biudžeto antraštinėmis dalimis). Nėra lengva palyginti šias skirtingas struktūras ir tai, kaip jos yra suderintos viena su kita. Todėl skaitytojams beveik neįmanoma šias ataskaitas naudoti kaip papildomus informacijos šaltinius.

2014 m. birželio mėn. paskelbtos vertinimo ataskaitos apžvalga

10.23. Komisija savo ketvirtąją vertinimo ataskaitą paskelbė 2014 m. birželio mėnesį⁽²⁸⁾. Komisija šią ataskaitą rengia vadovaudamasi Sutarties nuostatomis. Ji yra įrodymų, kuriais remiantis Parlamentas kasmet Komisijai teikia patvirtinimą dėl biudžeto įvykdymo⁽²⁹⁾, dalis.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

10.21. Teikdama pasiūlymus dėl naujų išlaidų programų, Komisija dėjo daug pastangų, siekdama numatyti kiekvienos programos ES pridėtinę vertę. Tais atvejais, kai bendrai teisės aktus priimančios institucijos pritarė šiai nuomonei, jos patvirtino pasiūlytas išlaidų programas. Komisija valdys šias programas ir teiks ataskaitas apie ES pridėtinę vertę, kuri yra vienas iš aspektų, kuriuos numatyta vertinti atliekant ex post vertinimus. Šie vertinimai yra viešai prieinami, o 318 straipsnyje numatytoje ataskaitoje pateikiama informacija apie ES pridėtinę vertę.

10.22. Dėl skirtingos ataskaitų struktūros, Komisija atkreipia dėmesį į tai, kad biudžeto įvykdymą tvirtinanti institucija paprašė Komisijos, kad 318 straipsnyje numatytos vertinimo ataskaitos struktūra atitiktų DFP antraštinės dalis. Biudžeto ir finansų valdymo ataskaitos struktūra yra būtent tokia. Apibendrinamosios Komisijos rezultatų valdymo srityje ataskaitos struktūra atitinka biudžeto antraštinės dalis, o tai atspindi Komisijos struktūros ir valdymo ypatumus.

Turint omenyje skirtingą ataskaitų paskirtį, jose pateikiama informacija, be abejo, apima skirtingus aspektus.

⁽²⁷⁾ Taip pat žr. Komisijos atsakymus į 2011 m. Audito Rūmų metinės ataskaitos 10.31 ir 10.32 straipsnius ir 10.2 langelį.

⁽²⁸⁾ Komisijos ataskaita Europos Parlamentui ir Tarybai dėl Sąjungos finansų vertinimo remiantis pasiektais rezultatais (COM(2014) 383 final, 2014 6 26).

⁽²⁹⁾ SESV 318 ir 319 straipsniai.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

10.24. Palyginti su ankstesnių metų vertinimo ataskaitomis, ketvirtoji ataskaita yra patobulinta, kadangi joje siekiama nustatyti ryšį tarp pagal DFP išlaidų kategorijas pateiktų pagrindinių finansinių programų ir su 2020 m. Europos strategija susijusios turimos informacijos apie veiksmingumą. Tačiau, kaip nurodyta pačioje vertinimo ataskaitoje, nėra galimybės nustatyti, koks buvo kiekvienos finansinės programos indėlis siekiant „Europa 2020“ tikslų. Audito Rūmai pritaria tokiam vertinimui ir mano, kad vertinimo ataskaitoje turėtų būti skirsnis, kuriame būtų pateikta visa turima informacija apie pažangą siekiant „Europa 2020“ tikslų, kad skaitytojas galėtų geriau suprasti, kas buvo pasiekta ⁽³⁰⁾.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

10.24. Komisija teigiamai vertina Audito Rūmų nuomonę, kad ketvirtoji vertinimo ataskaita yra geresnė, palyginti su ankstesnėmis vertinimo ataskaitomis, dėl pagrindinių finansinių programų ir turimos informacijos apie veiksmingumą įgyvendinant strategiją „Europa 2020“ sąsajos. Kaip Komisija jau minėjo, strategija „Europa 2020“ nebuvo patvirtinta, kai buvo tvirtinama 2007–2013 m. DFP ir nustatomos stebėjimo, vertinimo ir ataskaitų teikimo taisyklės. Tuo iš esmės galima paaiškinti, kodėl nebuvo galimybės išskirti kiekvienos finansinės programos indėlio siekiant toje strategijoje nustatytų tikslų. Naujojoje 2014–2020 m. DFP strategijoje „Europa 2020“ nustatyti pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo tikslai tapo neatskiriama pagrindinių išlaidų programų ir lėšų intervencijos logikos dalis. Dėl to turėtų būti lengviau nustatyti išlaidų programų įnašą siekiant pagrindinių Sąjungos tikslų, ir tai turėtų atsispindėti būsimuose 318 straipsnyje numatytuose vertinimo ataskaitos leidimuose. Komisija apsvartys, ar nereikėtų pakoreguoti 318 straipsnyje numatytos ataskaitos struktūros, atsižvelgiant į tai, kaip per ateinančius kelerius metus keisis šios ataskaitos teikimo praktika, kartu deramai atsižvelgiant į teikiamas kitas išsamesnes ataskaitas apie „Europą 2020“, pvz., įgyvendinant Europos semestrą.

⁽³⁰⁾ Eurostatas kas mėnesį skelbia aštuonis pagrindinius 2020 m. Europos rodiklius (išsamiau žr. http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/europe_2020_indicators/headline_indicators). Kovo mėnesį Komisija paskelbė „Pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo strategijos „Europa 2020“ rezultatų apžvalgą“ (COM (2014) 130). Tačiau tokia ataskaita neskelbiama kasmet.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

10.25. Daugelyje svarbių sričių vertinimo ataskaitoje pateikta informacija ir duomenys apima vykdytus veiksmus ir išdirbus, o ne apie pasiektus rezultatus. Iš tikrųjų, kaip Audito Rūmai jau buvo pabrėžę, taip bus kelis metus, kol Komisija galės tinkamai pranešti apie tikrus 2007–2013 m. išlaidų programų rezultatus. 2014–2020 m. programavimo laikotarpiu nustatyta nauja veiklos rezultatų valdymo ir ataskaitų apie juos teikimo sistema⁽³¹⁾. Komisija tikisi, kad remiantis šia sistema nuo 2017 ir 2018 finansinių metų vertinimo ataskaitoje bus pateiktos pirminės išvados apie programų veiksmingumą ir informacija apie tai, ar programos įgyvendinamos tinkamai ir ar reikia atlikti pataisymus.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

10.25. Komisija mano, kad būtinos stebėjimo, vertinimo ir ataskaitų teikimo taisyklės pagal skirtingų programų teisinės sistemos turi galioti tam tikrą laiką, kad informacija apie rezultatus būtų galima paremti ataskaitas apie išlaidų programų laimėjimus. Be to, įgyvendinant finansines programas, turi praeiti pakankamai laiko, kad pasireikštų finansuojamų veiksmų poveikis ir būtų galima pradėti vertinti rezultatus ir poveikį. Galutiniai ir ex post 2007–2013 m. programų vertinimai vis dar bus pagrįsti toms programoms nustatytomis stebėjimo, vertinimo ir ataskaitų teikimo taisyklėmis. Komisija sieks pateikti kuo daugiau informacijos apie veiksmingumą. Vykdamas 2014–2020 m. programas, veiksmingumo ataskaitoms skiriama gerokai daugiau dėmesio ir tikimasi, kad tarpiniuose vertinimuose, kuriuos numatyta atlikti 2017–2018 m., kaip teigia Audito Rūmai, bus pateiktos pirminės išvados dėl programų veiksmingumo bei informacija apie tai, ar programos vykdomos tinkamai, ar jas reikia pakoreguoti.

⁽³¹⁾ Kaip aprašyta Komisijos tarnybų darbiniam dokumente „2014–2020 m. DFP stebėjimo, ataskaitų teikimo ir vertinimo sistemų apžvalga“ (SWD(2014) 200 final, 2014 6 26), pateikiamame su vertinimo ataskaita (COM(2014)383 final, 2014 6 26).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

10.26. Su vertinimo ataskaita pateikiama veiksmų plano, susijusio su 318 straipsnio vertinimo ataskaitos rengimu, apžvalga⁽³²⁾. Audito Rūmai ir toliau stebės pažangą šioje srityje.

Veiksmingumo planavimas ir ataskaitų teikimas generalinių direktoratų lygmeniu

10.27. Šioje dalyje visų pirma pateikiamos bendrosios pastabos apie veiksmingumo planavimą ir ataskaitų teikimą generalinių direktoratų lygmeniu. Joje taip pat pateikiami Audito Rūmų išsamaus tyrimo dėl veiksmingumo elementų trijų GD planuose ir ataskaitose metu nustatyti faktai, kaip Audito Rūmai darė pastaruosius trejus metus metinėse ataskaitose⁽³³⁾.

Bendrieji principai

10.28. Svarbus informacijos šaltinis trims pagrindinėms 10.18–10.22 dalyse nurodytoms ataskaitoms yra kiekvieno generalinio direktorato⁽³⁴⁾ rengiamos metinės veiklos ataskaitos, skelbiamos n+1 metų kovo 31 d. MVA atspindi procedūros, kuri prasideda nuo generalinių direktoratų veiklos pranešimų ir valdymo planų, pabaigą; ši procedūra išsamiau aprašyta 10.3 langelyje.

⁽³²⁾ Komisijos tarnybų darbinis dokumentas „veiksmų plano, susijusio su 318 straipsnio vertinimo ataskaitos rengimu, apžvalga“ (SWD(2014)201 final, 2014 6 26).

⁽³³⁾ 2010 m. Audito Rūmų metinė ataskaita, 8 skyrius: Žemės ūkio ir kaimo plėtros generalinis direktoratas (AGRI), DG REGIO ir Mokslinių tyrimų, inovacijų ir mokslo generalinis direktoratas (RTD); 2011 m. Audito Rūmų metinė ataskaita, 10 skyrius: DG AGRI, Vystymosi ir bendradarbiavimo generalinis direktoratas – *EuropeAid*, DG REGIO; ir 2012 m. Audito Rūmų metinė ataskaita, 10 skyrius: Konkurencingumo generalinis direktoratas (COMP), Jūrų reikalų ir žuvininkystės generalinis direktoratas (MARE) ir Mobilumo ir transporto generalinis direktoratas (MOVE).

⁽³⁴⁾ Visos su direktoratais ir generaliniais direktoratais susijusios nuorodos, prireikus, apima tarnybas ir tarnybų vadovus.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

10.3 langelis. Veiklos pranešimai ir valdymo planai

Išorės naudojimui rengiami veiklos pranešimai (kurie nuo 2014 m. bus vadinami programų pranešimais ir turės kitokią struktūrą ir turinį) yra teikiami kaip biudžeto procedūros dalis, jie skirti pagrįsti Komisijos prašomas sumas. Šiame pranešime pateikiama išsami informacija ne tik apie išteklius, tikslus ir rodiklius, bet ir apie numatomus rezultatus ir ES pridėtinę vertę.

Didelė šių pranešimų dalis atkartojama praėjus šešioms mėnesiams, kai generaliniai direktoratai parengia valdymo planus (VP). VP yra pagrindinis Komisijos strateginio planavimo ir programavimo ciklo elementas. Jie turėtų būti nuosekli priemonė, pagal kurią visos tarnybos galėtų planuoti savo veiklą.

Remdamiesi VP generaliniai direktoriai praneša Komisijai savo MVA apie savo pareigų vykdymą, apie generalinių direktoratų veiklą ir pagrindinių politikos tikslų įgyvendinimą. MVA yra pagrindinė valdymo atskaitomybės priemonė Komisijoje, ir pagrindas, kuriuo remdamasi Komisija prisiima išteklių valdymo ir tikslų įgyvendinimo atsakomybę. Jos skelbiamos Komisijos interneto svetainėje; yra sudarytos iš keturių dalių, kurių pirmoji, „politikos rezultatai“ susijusi su veiksmingumu. Kitos trys dalys apima išteklių valdymą, vidaus kontrolės sistemų veiksmingumo vertinimą ir valdymo užtikrinimą.

10.29. MVA pateikiamas patikinimo pareiškimas, kuriame generalinis direktorius turi pateikia patikinimą, kad, be kita ko, „ataskaitoje pateikta informacija yra tikra ir teisinga“, ir kad „šioje ataskaitoje aprašyti veiklai skirti ištekliai buvo naudoti pagal numatytą paskirtį ir vadovaujantis patikimo finansų valdymo principais“⁽³⁵⁾. Prireikus, pareiškime pateikiama išlyga Nepaisant konkrečios nuorodos į patikimą finansų valdymą Finansiniame reglamente, šis Komisijos patikinimo pareiškimas iš tikrųjų apima tik 2–4 ataskaitos dalis, kuriose iš esmės nagrinėjami tvarkingumo ir vidaus kontrolės klausimai (taip pat žr. 10.4 langelį).

⁽³⁵⁾ Finansinio reglamento 66 straipsnio 9 dalies a ir b punktai.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

10.4 anglis. Su patikimu finansų valdymu susijusi Komisijos atsakomybė

Pagal Sutartį Komisija turi vykdyti biudžetą, vadovaudamasi patikimo finansų valdymo principais⁽³⁶⁾. Finansiniame reglamente patikimas finansų valdymas apibrėžiamas kaip apimantis „ekonomiškumo, efektyvumo ir veiksmingumo principus“ (30 straipsnis), o veiksmingumas apibrėžiamas kaip „konkrečių nustatytų tikslų įvykdymas ir planuotų rezultatų pasiekimas“. Audito Rūmų nuolat taikoma interpretacija yra ta, kad ši apibrėžtis apima ES politikos tikslų pasiekimą. Taigi, MVA patikinimo pareiškimuose nepateikdama politikos rezultatų, Komisija taiko siauresnę „patikimo finansų valdymo“ apibrėžtį. Todėl Komisija neužtikrina su politikos rezultatais susijusios atsakomybės.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

10.4 langelis. Su patikimu finansų valdymu susijusios Komisijos pareigos

Komisija pakartoja tai, kas nurodyta jos naujausioje apibendrinamojoje ataskaitoje. Prie kiekvienos metinės veiklos ataskaitos pridedamas pasirašytas patikinimo pareiškimas, kuriame generalinis direktorius arba tarnybos vadovas patvirtina, kad ataskaitoje pateikiama tikra ir teisinga informacija ir kad visos finansinės operacijos, už kurias jis atsakingas, yra teisėtos ir tvarkingos ir atliktos vadovaujantis patikimo finansų valdymo principu, taip pat kad ataskaitoje nepraleista jokia svarbi informacija. Jei manoma, kad tai būtina, pareiškime pateikiamos išlygos dėl nustatytų pajamų ir išlaidų sričių. Komisija patvirtina, jog siekiant užtikrinti, kad metinėse veiklos ataskaitose (MVA) pateikti patikinimo pareiškimai visiškai atitiktų jos finansinę atsakomybę už ES biudžeto įgyvendinimą, jose dėmesys turėtų būti sutelktas į valdymo ir finansinius klausimus, vadovaujantis Komisijos audito reikalavimais, susijusiais su jos veiklos našumu, veiksmingumu ir skaidrumu administruojant ES finansus.

Priimdama apibendrinamąją ataskaitą, Komisija priiima visą atsakomybę už ES biudžeto valdymą. Tai skiriasi nuo Komisijos veiksmų ir naujausioje apibendrinamojoje ataskaitoje aprašyto aiškaus įsipareigojimo toliau stiprinti informacijos apie politikos laimėjimus pateikimą tose pačiose metinėse veiklos ataskaitose, taip pat vertinimo ataskaitoje, kaip to reikalaujama pagal Sutarties nuostatas. Šie politikos laimėjimai yra bendrų su bendrai teisės aktus priimančiomis institucijomis, kurios padeda planuoti programas ir jas priima, ir valstybėmis narėmis, kurios dažnai atlieka svarbų vaidmenį įgyvendinant programas, veiksmų ir bendros su jomis atsakomybės rezultatas. Be to, bendram programų veiksmingumui įtakos turi daugelis kitų ekonominių ir socialinių veiksnių, gerokai svarbesnių už generalinių direktorių kontrolę.

Rengdama apibendrinamąją ataskaitą ir 318 straipsnyje numatytą vertinimo ataskaitą, Komisija ketina tęsti savo dabartinę ataskaitų teikimo praktiką, kuri visiškai atitinka teisės nuostatas.

⁽³⁶⁾ Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 317 straipsnis.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

10.30. Pagal šią tvarką generalinis direktorius neprivalo pateikti jokie patikinimo, susijusio su MVA 1 dalyje pateikiama informacija apie politikos rezultatus. Todėl patikinimo pareiškimas apima tik ribotus kitose ataskaitos dalyse pateikiamus veiksmingumo aspektus. Nė viena iš 17 kiekybiškai įvertintų išlygų, pateiktų visose 2013 m. MVA, nebuvo susijusi su veiksmingumu⁽³⁷⁾. 2010–2013 m. Audito Rūmų metinėse ataskaitose, peržiūrėjus MVA imties 1 dalį, tik dvi išlygos buvo susijusios su ribotais veiksmingumo elementais⁽³⁸⁾.

10.31. Audito Rūmai pažymi, kad ES pridėtinei vertei skiriamas tinkamas dėmesys veiklos pranešimuose, kai prašoma išteklių, tačiau daug mažiau jo skiriama MVA, kuriose aprašoma, ko su šiais ištekliais buvo pasiekta. Iš dvylikos Audito Rūmų peržiūrėtų MVA 2010–2013 m. laikotarpiu tik trijose (DG REGIO 2010 m. ir 2011 m. MVA, ir labai ribotai Sveikatos ir vartotojų apsaugos generalinio direktorato (DG SANCO) 2013 m. MVA) buvo pateikta konkreti informacija apie ES pridėtinę vertę. Taigi veiklos pranešimuose situacija atspindima geriau nei MVA.

Veiksmingumo planavimas ir susijusių ataskaitų teikimas trijuose atrinktuose generaliniuose direktoratuose

10.32. Audito Rūmai peržiūrėjo 2013 m. Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties generalinio direktorato (DG EMPL), Sveikatos ir vartotojų apsaugos generalinio direktorato (DG SANCO) ir Infrastruktūros ir logistikos biuro Liuksemburge (OIL) 2013 m. veiklos pranešimus, VP ir MVA (1 dalį)⁽³⁹⁾. Visų pirma Audito Rūmai vertino, ar MVA pateikiama naudinga informacija apie generalinių direktoratų metinį indėlį į politikos rezultatus. Peržiūra buvo pagrįsta Finansiniame reglamente nustatytais reikalavimais, Komisijos vidaus kontrolės standartais ir Komisijos generalinio sekretoriato (GS) ir Biudžeto generalinio direktorato (DG BUDG) parengtomis VP ir MVA instrukcijomis.

10.30. Žr. atsakymą 10.4 langelio pastabą.

⁽³⁷⁾ Žr. 2013 m. Audito Rūmų metinės ataskaitos [1.31 dalį] ir 1.3 lentelę.

⁽³⁸⁾ Abi šias išlygas pateikė DG REGIO, vieną – 2011 m., kitą – 2010 m.

⁽³⁹⁾ Žr. 10.29 dalį.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

DG tikslai neatitinka valdymo tikslų

10.33. Pagal 2013 m. Komisijos VP instrukcijas, generaliniai direktoratai nustato bendruosius tikslus su poveikio rodikliais (ilguoju laikotarpiu) ir konkrečius tikslus su rezultatų rodikliais (trumpuoju/vidurio laikotarpiu). Generaliniai direktoriai MVA 1 dalyje turėjo pateikti ataskaitą dėl pasiektų rezultatų ir nurodyti, ar šie rezultatai turėjo numatytą poveikį.

10.34. Remiantis ankstesniais metais pateiktomis pastabomis dėl kitų generalinių direktoratų, Audito Rūmų audito metu nustatyta, kad DG EMPL ir DG SANCO atveju daug VP ir MVA naudojamų tikslų (bendrųjų ir konkrečių) buvo tiesiogiai paimti politikos ar teisinių dokumentų ir jie buvo per daug aukšto lygio, kad galėtų būti naudingi kaip valdymo priemonės (žr. 10.5 langelį).

10.34. Nustatyti naujojo laikotarpio tikslai suteikia galimybę bendrai pristatyti generalinių direktoratų *raison d'être*, svarbiausius prioritetus ir veiklos priemones (finansinius, teisėkūros ir politinius įsipareigojimus).

Vadovaujantis galiojančiomis instrukcijomis dėl valdymo planų, bendrieji tikslai turi būti derinami prie Komisijos politinių tikslų, dar labiau detalizuojant juos valdymo planuose. Šis požiūris pagrįstas būtinybe užtikrinti, kad Komisijos tarnybos stebėtų, kaip įgyvendinami Komisijos politikos tikslai ir jos pagrindiniai politikos prioritetai. Esant galimybei, taip pat nustatomi konkretūs tikslai su rezultatų ir išdirbių rodikliais, kurie padeda įgyvendinti Komisijos politinius tikslus ir pagrindinius politikos prioritetus.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

10.5 langelis. Valdymo tikslų neatitinkančių konkrečių tikslų pavyzdžiai

DG SANCO: Konkretaus tikslo „puoselėti sveikatą senėjančioje Europoje“ DG SANCO poveikis neišmatuojamas.

DG EMPL: Šis generalinis direktoratas turi konkretų tikslą „skatinti geografinį ir profesinį darbuotojų mobilumą Europoje (įskaitant socialinės apsaugos sistemų koordinavimą) siekiant įveikti laisvo judėjimo kliūtis ir padėti sukurti tikrą Europos darbo rinką.“ Sunku nustatyti DG EMP indėlį siekiant šio tikslo.

10.35. Pagal Finansinį reglamentą generalinių direktoratų tikslai turi būti SMART – konkretūs, išmatuojami, pasiekiami, svarbūs ir su laiko nuoroda⁽⁴⁰⁾. Tačiau 11 iš 15 tikrintų tikslų⁽⁴¹⁾ neatitinka visų SMART kriterijų. Nors tikrinti tikslai atitiko politikos sritį, už kurią generaliniai direktoratai yra atsakingi, jie yra nustatyti tokio aukšto lygio, kad neaišku, kaip juos pasiekti. Daugeliu atvejų su tikslu susijusiais rodikliais tinkamu lygmeniu negalima išsamiai įvertinti visų aspektų. Panašų sprendimą 2013 m. gruodžio mėn. priėmė Vidaus audito tarnyba DG EMP atveju; ji nurodė, kad ne visuomet buvo aiškiai apibrėžti tikslai.

10.36. Būdama horizontali Komisijos tarnyba, OIL nėra su politika ar išlaidomis susijęs direktoratas. Jis teikia vidaus pagalbą kitiems generaliniams direktoratomis, o jo pagrindiniai tikslai yra administraciniai. Todėl planuodamas savo veiklą VP ir teikdamas ataskaitas apie ją MVA, OIL aiškiai nepateikia bendrųjų tikslų ir poveikio rodiklių, o tik konkrečius tikslus su rezultatų rodikliais.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

10.5 langelis. Valdymo tikslų neatitinkančių konkrečių tikslų pavyzdžiai

Sveikatos ir vartotojų reikalų GD veiklos priežastinis ryšis su tikslu „puoselėti sveikatą senėjančioje Europoje“ išties sudėtingas, kartais netiesioginis ir kiekybiškai neįvertinamas. Komisija kuria stebėjimo sistemą, kad galėtų vertinti padarytą pažangą pagal tokius rodiklius, kaip gyvenimo kokybė, sveikatos priežiūros sistemų tvarumas ir inovacijos, ir galiausiai pažangą siekiant tiki 2020 m. įgyvendinti su sveikų gyvenimo metų skaičiumi nuo gimimo susijusį tikslą.

Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties GD apsvartys galimybę patobulinti bendros intervencinių priemonių logikos pateikimą kituose valdymo planuose, siekiant atkreipti daugiau dėmesio į gausią veiklą, kuria padedama siekti tokio tikslo.

10.35. Formuliuodama tikslus, Komisija visada atsižvelgia į SMART kriterijus. Vertinant atitiktį SMART kriterijams, turėtų būti nagrinėjama visa valdymo plane pateikta informacija. Komisija pabrėžia, jog veiksmingumo ataskaitose daugiausia dėmesio turėtų būti skiriama realioms suinteresuotųjų subjektų poreikiams ir jos turėtų būti pakankamai lanksčios, kad jose atsispindėtų skirtingas Komisijos tarnybų veiklos pobūdis.

⁽⁴⁰⁾ Finansinis reglamentas, 38 straipsnio 3 dalies e punktas.

⁽⁴¹⁾ Po penkis DG EMPL, DG SANCO, OIL.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Išlieka veiksmingumo stebėjimo rodiklių trūkumai

10.37. Rodiklių pasirinkimas turėtų būti grindžiamas atsižvelgiant į tam tikrus požymius, pavyzdžiui, svarbą, išmatuojamumą bei savalaikių ir patikimų veiksmingumo duomenų turėjimą. Kiek įmanoma, rodikliai turėtų atitikti RACER kriterijus⁽⁴²⁾. Rodikliai, kuriais vertinami rezultatai, kurie generaliniams direktoratomis turi ribotą poveikį, turėtų būti naudojami su kitais, tiesiogiai generalinių direktoratų veiklą vertinančiais rodikliais.

10.38. Du generaliniai direktoratai ir OIL turi bent vieną veiksmingumo rodiklį kiekvienam tikslui, skirtą vadovybei stebėti, vertinti ir teikti rezultatų ataskaitas. Išnagrinėjus 15 rodiklių (po penkis iš kiekvienos organizacijos), buvo nustatyta, kad tik du atitinka visus RACER kriterijus⁽⁴³⁾. Be to, Audito Rūmai nustatė kai kuriuos trūkumus (žr. 10.6 langelį).

10.6 langelis. Su rodikliais susijusių trūkumų pavyzdžiai

a) *Rodikliai, kuriems generalinis direktoratas negali turėti įtakos*

DG SANCO: „Skiepijimo nuo gripo vyresniems nei 65 metų ES piliečiams lygis“. Nors šį rodiklį nustatė Taryba, už priemonių įgyvendinimą atsako tik valstybės narės. Todėl siekiant šio tikslo DG SANCO neturi jokios įtakos.

b) *Rodikliai, kuriems trūko atitinkamos informacijos*

DG EMPL: Konkretus rodiklis „padidinti įsidarbinimo galimybes ir dalyvavimą darbo rinkoje“ vertinamas dviem rezultatų rodikliais: „piliečių, pasinaudojusių ESF parama, mokymo, užimtumo arba rekomendacijų forma skaičius“ ir „ESF paramos procentinė dalis remiant aktyvios darbo rinkos politiką ES“. Šie rodikliai padeda įvertinti ESF dalyvavimą įgyvendinant tikslus ir ESF biudžetinius asignavimus, tačiau nė vienas jų nepateikia informacijos apie tikslą pasiekimą: padidinti įsidarbinimo galimybes.

10.38. Komisija iš esmės peržiūrėjo savo 2014–2020 m. laikotarpio rodiklius ir laikosi nuomonės, kad apskritai pateikti rodikliai suteikia naudingos informacijos apie pažangą siekiant Komisijos bendrų politikos tikslų, taip pat veiksmingumo stebėjimui naudingos informacijos.

10.6 langelis. Su rodikliais susijusių trūkumų pavyzdžiai

a) *Skiepijimas nuo sezoninio gripo yra speciali visuomenės sveikatos apsaugos priemonė, priskiriama išskirtinei valstybių narių kompetencijai. Sveikatos ir vartotojų reikalų GD žino, kad tai neturi tiesioginės įtakos pažangai pagal šį rodiklį.*

Tačiau Taryba nustatė ES lygmens vakcinacijos aprėpties tikslą, kurio įgyvendinimą gali stebėti tik Komisija. Todėl Sveikatos ir vartotojų reikalų GD toliau stebi nacionalines priemones, kuriomis siekiama nustatyti tikslų, ir taip padeda juos įgyvendinti.

b) *Komisija laikosi nuomonės, kad aptariami rodikliai yra naudingi, tačiau pripažįsta, kad jie galėtų būti konkretesni, todėl imtasi priemonių, kad tai būtų įgyvendinta 2014–2020 m. laikotarpiu.*

⁽⁴²⁾ Svarbūs, priimtini, patikimi, paprasti ir tvarūs: Komisijos vidaus kontrolės standartas dėl tikslų ir veiksmingumo rodiklių (5 VKS).

⁽⁴³⁾ Panašų sprendimą 2013 m. gruodžio mėn. priėmė Vidaus audito tarnyba DG EMP atveju; ji nurodė, kad rodikliai ne visuomet atitiko RACER kriterijus.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

c) Rodikliai, kurių patikimumas buvo abejotinas

DG SANCO: „gyventojų, kurie bijo, kad jie gali būti sveikatos priežiūros, kurie jiems suteikiama, aukomis, dalis“: renkant duomenis rodiklis paremtas piliečių apklausomis (Eurobarometrai). Pirmą tokia apklausa buvo atlikta 2009 m. Ji yra kitų apklausų pagrindas. Kita apklausa planuojama 2014 m. Rodikliu vertinamas piliečių supratimas. Jis gali būti labai naudingas netiesioginis įrodymas, tačiau taip pat turi būti pateikta labiau tiesioginė grįžtamoji informacija (pavyzdžiui, faktinis nepageidaujimų įvykių skaičius). Dėl savo subjektyvaus pobūdžio šis rodiklis nepateikia tikslios informacijos apie tai, ar pagerėjo pacientų apsauga.

d) Į išdirbius orientuoti rodikliai pateikti kaip rezultatų rodikliai

OIL: Kai kurie rodikliai, apibrėžti kaip rezultatų, iš tikrųjų yra išdirbių rodikliai. 2013 m. VP pateikiami šie rezultatų rodikliai: „kasdien parduodamų maisto porcijų vidurkis“, „kūno rengybos centro naudotojų skaičius“ ar „perduotų informacijos apie aplinką pranešimų skaičius“. Jie nėra rezultatų rodikliai. Jie atspindi suteiktų prekių/paslaugų skaičių (išdirbius), o ne tiesioginį veiksnių/veiklos poveikį tikslinei populiacijai.

e) Rodikliai, kuriuose trūksta pagrindinės informacijos apie tikslus

DG EMPL: Rezultatų rodiklio „vadovaujančiųjų institucijų (VI) ir tarpinių institucijų (TI), dalyvaujančių mokymo tinkluose, skaičius“ atveju siekiama, kad kiekvienos valstybės narės VI ar TI dalyvautų bent vieno atitinkamo daugiašalio mokymo tinklo veikloje. MVA nepateikiami jokie kiekvienos valstybės narės dalyvavimo lygiai.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

c) Eurobarometro tyrimas nėra skirtas atlikti nepriklausomo rodiklio funkciją. Jis nagrinėjamas kartu su keletu kitų rodiklių, kaip antai struktūrizuotu atitinkamos Tarybos rekomendacijos įgyvendinimo valstybėse narėse rodikliu, kartu su netiesioginiu rezultatų rodikliu, pagal kurį vertinamas taikomų priemonių poveikis piliečių suvokimui apie su pacientų saugumu susijusių incidentų tikimybę.

d) Infrastruktūros ir logistikos biuras Liuksemburge (OIL) teikia ataskaitas apie kiekvieno konkretaus šiam biurui priskirto tikslo įgyvendinimą, daugiausia tekstu pateikiamų kokybinių elementų forma.

Renkantis rodiklius, kurie tiksliai atspindėtų faktinius laimėjimus ir kartu susietų juos su esminiais procesais ir paskirtais ištekliais, dauguma atvejų išdirbių rodikliai pasirodė esą reikšmingi, todėl OIL valdyba jiems pritarė. Siekiant užtikrinti aiškumą, duomenų palyginamumą su kitų laikotarpių duomenimis ir duomenų prieinamumą, metinei veiklos ataskaitai nepakanka vien poveikio ar rezultatų rodiklių.

Šiuo požiūriu tie rodikliai, į kuriuos atkreipė dėmesį Audito Rūmai, nors juos ir galima tobulinti, iš esmės yra papildyti į rezultatus orientuotais rodikliais (subalansuota maitinimo paslaugų apskaita, informuotumu apie aplinkosaugos klausimus, kurį patvirtina išplėstinė aplinkosaugos vadybos ir audito sistemos (EMAS) apimtis).

e) Komisija laikosi nuomonės, kad pateiktas rodiklis labai naudingas ir svarbus, vis dėlto sutinka, jog informaciją apie tikslo pasiekimą pagal šį konkretų rodiklį buvo labai sunku gauti, atsižvelgiant į 28 valstybių narių bei šimtų valdymo institucijų (VI) ir tarpinių institucijų (TI) bendradarbiavimą. Ateityje Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties GD labiau pasistengs šiuo klausimu.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Nepakankamas generalinių direktoratų bendradarbiavimas

10.39. Pagal MVA instrukcijas tikimasi, kad su politikos sritimi susiję ar panašias programas valdantys generaliniai direktoratai bendradarbiaus rengiant MVA projektą. Dėl bendradarbiavimo stokos gali atsirasti trūkumų generaliniams direktoratomams keičiantis informacija (žr. 10.7 langelį).

10.7 langelis. Nepakankamo koordinavimo tarp generalinių direktoratų pavyzdžiai

DG EMPL ir DG SANCO: DG SANCO naudoja rodiklį „sveikų gyvenimo metų skaičius nuo gimimo“ kaip poveikio rodiklį pagal bendrąjį tikslą „saugoti ir gerinti žmonių sveikatą“. Nors jis pagrįstas tais pačiais duomenimis kaip ir DG EMPL „neįgalumo neapsunkintos gyvenimo trukmės“ poveikio rodiklis, šie du rodikliai, be jokių akivaizdžių neatitikimo priežasčių, turi skirtingus tikslus ir orientyrus.

10.39. Komisija primena, jog rengiant metines veiklos ataskaitas generaliniai direktoratai visada glaudžiai koordinavo savo veiklą ir bendradarbiavo susijusiose politikos srityse.

10.7 langelis. Nepakankamo koordinavimo tarp generalinių direktoratų pavyzdžiai

Sveikų gyvenimo metų skaičiaus nuo gimimo rodiklis yra Europos pagrindinis sveikatos rodiklis, naudojamas įvairiame kontekste. Siekiant išvengti neatitikimų, pagrindinė metodika atidžiai suderinama tarp Sveikatos ir vartotojų reikalų GD, Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties GD ir Europos Sąjungos statistikos tarnybos (ESTAT). Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties bei Sveikatos ir vartotojų reikalų generaliniai direktoratai visuomet glaudžiai bendradarbiavo ir bendradarbiauja sveikatos rodiklių klausimais, pvz., atlikdami Europos sveikatos tyrimų apklausos būdu, kurio metu šie du generaliniai direktoratai rengia posėdžius dėl duomenų, kuriuos reikėtų surinkti, suderinimo.

Tačiau siekiant surinkti duomenis apie konkrečius tam tikro generalinio direktorato veiklos aspektus, gali prireikti atsižvelgti į konkretaus generalinio direktorato tikslus.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

3 DALIS. AUDITO RŪMŲ VEIKSMINGUMO AUDITŲ REZULTATAI

10.40. Šią ataskaitos dalį sudaro du skirsniai: pirmame pateikiamos kelios pagrindinės pamokos, išmoktos remiantis 2013 m. Audito Rūmų specialiosiomis ataskaitomis; antrame – informacija apie tai, kaip buvo atsižvelgta į Audito Rūmų specialiųjų ataskaitų rekomendacijas, remiantis 2007–2010 m. aštuoniomis specialiosiomis ataskaitomis.

2013 m. Audito Rūmų specialiosios ataskaitos

10.41. Audito Rūmų specialiosiose ataskaitose nagrinėjama, ar Europos Sąjungos išlaidoms yra taikomi patikimo finansų valdymo principai (10.1 dalis). Audito Rūmai pasirenka savo specialiųjų ataskaitų temas (konkrečias biudžeto sritis ar valdymo temas) atsižvelgdami į maksimalų poveikį, remiantis įvairiais kriterijais, pavyzdžiui, susijusių pajamų ar išlaidų lygiu (reikšmingumas), rizika patikimam finansų valdymui ir suinteresuotojo subjekto interesu. 2013 m. Audito Rūmai priėmė⁽⁴⁴⁾ 19 specialiųjų ataskaitų, kurios išvardytos **10.1 priede**.

10.42. Kiekviena specialioji ataskaita yra svarbus indėlis audituojamų subjektų išpareigojimui teikti ataskaitas dėl ES lėšų valdymo. Jos taip pat padeda siekti pažangos ateityje. Visos šios specialiosios ataskaitos apima visą valdymo ciklą nuo koncepcijos iki vertinimo. Ankstesnių metų metinėse ataskaitose Audito Rūmai apžvelgė tam tikras temas, kurios buvo ypatingai svarbios, remiantis tų metų specialiosiomis ataskaitomis. 2011 m. metinėje ataskaitoje šios temos buvo poreikių analizė, koncepcija ir ES pridėtinė vertė; 2012 m. metinėje ataskaitoje – tikslai ir rodikliai, duomenys apie veiksmingumą ir ES finansuojamų projektų tvarumas.

10.43. Šioje metinėje ataskaitoje Audito Rūmai atkreipia dėmesį į du 2013 m. specialiosiose ataskaitose nagrinėtus klausimus, kurie yra ypač svarbūs Komisijai ir teisėkūros institucijai, siekiant gauti didžiausią poveikį iš ateinančios kartos išlaidų programų: ES pridėtinę vertę ir glaudžiai susijusių savaimingumo sąvoką.

ES pridėtinė vertė

10.44. ES pridėtinės vertės svarba vis didėja, kadangi ji padeda užtikrinti didžiausią veiksmingumą su ribotais ES biudžeto ištekliais (taip pat žr. 10.21 dalį). Iš 2013 m. patvirtintų 19 specialiųjų ataskaitų, septyniose buvo nagrinėjami ES pridėtinės vertės ir/arba savaimingumo klausimai.

⁽⁴⁴⁾ . Priimtas reiškia patvirtintas skelbti.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

10.45. ES pridėtinė vertė yra „įvykdžius ES intervenciją sukurta papildoma vertė, kuri prisideda prie vertės, kuri būtų sukurta, jei veiklą būtų vykdžiusi vien valstybė narė“⁽⁴⁵⁾. ES pridėtinės vertės sukūrimas yra patikimo finansų valdymo pagrindas⁽⁴⁶⁾.

10.46. Audito Rūmų auditų metu nustatyta, kad dažnai buvo sunku nustatyti tikrąją ES pridėtinę vertę, visų pirma pasidalijamojo valdymo srityje, kurioje panaudojama didžiausia biudžeto dalis. Išskyla rizika, kad ES lėšos bus naudojamos vietoj nacionalinių, o nacionaliniai ištekliai bus panaudoti kitiems tikslams. Ši galimybė gali būti patraukli valstybėms narėms, turintiems ribotą nacionalinį biudžetą.

10.47. Vienas toks pavyzdys pateiktas Audito Rūmų specialiojoje ataskaitoje dėl 10.5 dalyje minėtos LIFE programos. Audito Rūmai nustatė, kad nacionalinių asignavimų naudojimas ir projektų, kuriems gali būti skirtas finansavimas, konkurencija nacionaliniu, o ne ES lygmeniu, sumažina programos ES pridėtinę vertę⁽⁴⁷⁾.

10.48. Kitas pavyzdys yra Audito Rūmų specialioji ataskaita dėl Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondo, kurioje Audito Rūmai padarė išvadą, kad trečdaliu iš šio šaltinio skiriamų lėšų buvo kompensuoti darbuotojai, nukentėję nuo masinių atleidimų. Tačiau nebuvo jokios ES pridėtinės vertės. Tai buvo lėšos, susijusios su pajamų rėmimo priemonėmis, kurias bet kuriuo atveju būtų finansavusios valstybės narės. Tačiau ataskaitoje pažymėta, kad tais atvejais, kai fondas buvo naudojamas bendrai finansuoti paslaugas, kurių paprastai nebuvo valstybėse narėse, pavyzdžiui, atleistų darbuotojų mokymus, buvo sukurta ES pridėtinė vertė⁽⁴⁸⁾.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

10.45. Komisija pabrėžia, kad ES pridėtinės vertės sąvoka gali būti vartojama daugeliu įvairių aplinkybių, pvz., per akademinis ES biudžeto svarstymus, nustatant konkrečių ES programų projektų atrankos tikslus ir (arba) kriterijus, Finansinio reglamento nuostatose ir vertinant esamas programas, tačiau ji taip pat mano, kad politinio projekto pridėtinė vertė yra didesnė nei vien tik tai, kas išreiškiama skaičiais.

Komisija taip pat atkreipia dėmesį, kad patikimo finansų valdymo principas išdėstytas Finansinio reglamento 30 straipsnyje ir kad pasiektas patikimo finansų valdymo lygis turėtų būti vertinamas pagal šiuos principus.

10.46. Komisija atkreipia dėmesį į savo atsakymus į 10.48 ir 10.52 dalių pastabas, kuriuose ji išreiškia nuomonę, jog priemonėmis, kurių buvo imtasi, buvo sukurta ES pridėtinė vertė.

Komisija įvertino ES pridėtinę vertę pristatydamą pasiūlymus, susijusius su naujomis išlaidų programomis. Tais atvejais, kai bendrai teisės aktus priimančios institucijos pritarė šiai nuomonei, jos priėmė pasiūlytas išlaidų programas. Komisija valdys šias programas ir teiks ataskaitas apie ES pridėtinę vertę, kuri yra vienas iš aspektų, kuriuos numatoma vertinti atliekant ex post vertinimus. Šie vertinimai yra viešai prieinami, o 318 straipsnyje numatytoje ataskaitoje taip pat pateikiama informacija apie ES pridėtinę vertę.

10.47. Žr. atsakymą į 10.5 dalies pastabą.

10.48. Komisija atkreipia dėmesį į laikotarpio vidurio vertinimo ataskaitos išvadą, susijusią su ES pridėtine verte. Šioje ataskaitoje daroma išvada, kad Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondas (EGF) sukūrė „didelę pridėtinę vertę“, o „nepriklausomi ekspertai priėjo prie išvados, kad vargu ar būtų pavykę pasiekti rezultatų be EGF paramos“.

Komisija pažymi, kad EGF suteiktą paramą reikėtų vertinti kaip tarpusavyje susijusių priemonių, kurios kaip visuma padeda sėkmingai atlikti finansuojamas operacijas, rinkinio finansavimą. Iš tiesų EGF remia darbuotojus teikdamas įvairią pagalbą, įskaitant išmokas, kuriomis užtikrinama, kad aktyvumo skatinimo priemonių taikymo laikotarpiu darbuotojams pakaktų pajamų ir kartu jie galėtų pasinaudoti įvairiomis finansuojamomis priemonėmis, pvz., mokymo programomis.

⁽⁴⁵⁾ Dėl išsamesnės ES pridėtinės vertės apibrėžties, žr. Audito Rūmų 2011 m. metinės ataskaitos 10.2 langelį.

⁽⁴⁶⁾ Audito Rūmų nuomonė Nr. 7/2011, 9 dalis. (<http://eca.europa.eu>).

⁽⁴⁷⁾ Specialioji ataskaita Nr. 15/2013, 4, 20, 21 ir 63 dalys (<http://eca.europa.eu>).

⁽⁴⁸⁾ Specialioji ataskaita Nr. 07/2013 pavadinta „Ar Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondas sukūrė ES pridėtinę vertę į darbo rinką reintegruojant atleistus darbuotojus?“, 77 ir 78 dalys (<http://eca.europa.eu>).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Savaimingumo efektas

10.49. Su ES pridėtine verte susijusi ir neigiamai ją veikianti sąvoka yra savaimingumas: kai kalbama apie ES subsidijas, jis susijęs su lygiu, iki kurio naudos gavėjas būtų vykdęs projektą net ir negavęs ES paramos. Savaimingumas sumažintų ar net panaikintų ES pridėtinę vertę.

10.50. Savaimingumą nelengva nustatyti dėl jo pobūdžio. Tačiau, jei nėra tinkamos poreikių analizės, dažnai iškyla savaimingumo rizika. Kelių Audito Rūmų auditų metu buvo nustatyta atvejų, kai projektai buvo patvirtinti ar net baigti dar nepatvirtinus ES finansavimo; tai yra savaimingumo pavyzdžiai.

10.51. Pavyzdžiui, atlikę ES paramos maisto perdirbimo pramonei auditą, Audito Rūmai padarė išvadą, kad savaimingumo tikimybė buvo didelė, kadangi valstybės narės sistemingai neskyrė lėšų projektams, kurioms iš tikrųjų reikėjo viešosios paramos⁽⁴⁹⁾. Taip pat ir žemės ūkio srityje Audito Rūmai nustatė, kad savaimingumo rizika buvo didelė valstybių narių taikomoms kaimo ekonomikos įvairinimo priemonėms, kadangi tik viena valstybė narė reikalavo naudos gavėjų pagrįsti dotacijos poreikį; vienu atveju ES parama buvo skirta projektui pasibaigus⁽⁵⁰⁾.

10.51. Komisija sutinka su Audito Rūmais, kad valstybių narių lygmeniu būtini pakeitimai, kurie užtikrintų tikslingesnį paramos skyrimą.

Kai parama investicijoms skiriama tikslingai (be kita ko, taikant tinkamumo finansuoti ir atrankos kriterijus, diferencijuojant paramos dydį) ir yra pagrįsta aiškiai nustatytais spragomis ir (arba) poreikiais, savaimingumo ir pakeitimo rizika sumažinama iki minimumo. Tikslingo paramos investicijoms skyrimo (Reglamento (EB) Nr. 1974/2006 43 straipsnis) principu pradėta vadovautis 2007–2013 m. programavimo laikotarpiu, būtent siekiant sumažinti savaimingumo ir pakeitimo poveikį, nustatytą atliekant ankstesnius vertinimus.

Naujojo programavimo laikotarpio teisinėje sistemoje reikalaujama, kad būtų atsižvelgiama į su konkrečiomis sąlygomis regiono ar subregioniniu lygmeniu susijusius konkrečius poreikius ir jie būtų konkrečiai patenkinti įgyvendinant atitinkamai suplanuotus priemonių ar teminių paprogramių derinius.

Be to, naujojoje teisinėje sistemoje reikalaujama, kad, remiantis bendrais rezultatais rodikliais, kiekvienoje pagrindinėje Sąjungos prioritetų srityje būtų nustatyti atitinkami tikslai ir kad pagal Sąjungos prioritetus pasirinktos priemonės būtų pagrįstos aiškia intervencijų logika, patvirtinta ex ante vertinimu.

⁽⁴⁹⁾ Specialioji ataskaita Nr. 1/2013 „Ar ES parama maisto perdirbimo pramonei buvo veiksminga ir efektyvi sukuriant pridėtinę vertę žemės ūkio produktams?“, 86 dalis (<http://eca.europa.eu>).

⁽⁵⁰⁾ Specialioji ataskaita Nr. 6/2013 „Ar valstybės narės ir Komisija pasiekė, kad kaimo ekonomikos įvairinimo priemonės būtų ekonomiškai naudingos?“, 54–57 ir 93 dalys (<http://eca.europa.eu>).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

10.52. Kiti savaimingumo pavyzdžiai nustatyti Audito Rūmams išnagrinėjus Marco Polo programą, skirtą perkelti krovinius iš kelių į kitas transporto rūšis. Nors nustatyta, kad ES parama padėjo anksčiau pradėti projektus, padidinti paslaugos apimtį ar pagreitinti investicijų grąžą, audito metu taip pat nustatyta rimtų savaimingumo požymių: pavyzdžiui, 13 iš 16 audituotų paramos gavėjų patvirtino, kad jie būtų pradėję ir vykdę projektą be ES subsidijos⁽⁵¹⁾. Audito Rūmai taip pat padarė išvadą, kad Komisija negalėjo pakankamai pagrįsti, kad pagal rizikos pasidalijimo finansinę priemonę (finansinę priemonę, kuria siekiama gerinti galimybes pasinaudoti skolų finansavimu mokslinių tyrimų srityje) skiriama ES parama suteikė galimybę didesnėms investicijoms už tas, kurias paramos gavėjai būtų įgyvendinę ja nepasinaudojus⁽⁵²⁾.

Atsižvelgimas į specialiųjų ataskaitų rekomendacijas

10.53. Pagal tarptautinius audito standartus tolesni veiksmai, kurių imamasi atsižvelgiant į audito ataskaitas, yra baigiamasis veiklos audito ciklo, kurį sudaro planavimas, vykdymas ir tolesni veiksmai, etapas⁽⁵³⁾. Atsižvelgimas į Audito Rūmų veiklos audito ataskaitas yra būtinas atskaitomybės ciklo elementas, kuris skatina Komisiją veiksmingai įgyvendinti ataskaitose pateiktas rekomendacijas.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

10.52. Dėl Audito Rūmų nurodytų priežasčių (t. y. ankstesnės projektų įgyvendinimo pradžios, didesnės paslaugų įvairovės ir ankstesnės investicijų grąžos) Komisija laikosi nuomonės, kad Marco Polo programa aiškiai turi ES pridėtinę vertę audituojamiems projektams.

Be to, savaimingumo reiškinį sunku kiekybiškai įvertinti, nes gali būti keletas kitų veiksnių, į kuriuos reikėtų atsižvelgti, pvz., tvarumo klausimas (klausimas, ar projektai būtų tvarūs be subsidijos), daugiklis (didesni projektai lemia daug didesnį modalinį perkėlimą), didesnis paramos gavėjų patikimumas ir matomumas (ES projektų prekės ženklas), nauda, gaunama bendradarbiaujant su partneriais (praktinių žinių, gerosios patirties perdavimas).

Dėl rizikos pasidalijimo finansinės priemonės (RFPF), Komisija laikosi nuomonės, kad ši priemonė pasiteisino, ypač ekonomikos požiūriu sunkiu laikotarpiu. RFPF tarpinis vertinimas taip pat įrodė šios priemonės pridėtinę vertę; jame teigiama:

„RFPF padėjo daugeliui Europos mokslinius tyrimus vykdančių įmonių tęsti mokslinių tyrimų, technologinės plėtros ir inovacijų veiklą stipraus finansinio sukrėtimo laikotarpiu; ji padėjo vienoms inovatyviausių įmonių Europoje restruktūrizuoti savo finansinę padėtį tuo metu, kai bankai ir kitos finansų įstaigos mažino galimybes gauti finansavimą didesnės rizikos investicijoms...“ (2010 m. rugpjūčio mėn. RFPF tarpinė vertinimo ataskaita, 18 puslapis).

Be to, antrame tarpiniame vertinime (2013 m. birželio mėn.) nurodyta, jog „svarbiausia RFPF ekonominė vertė yra jos anticiklinis pobūdis, kuris suteikia rėmėjams ilgalaikį finansinį stabilumą vykdyti mokslinių tyrimų, technologinės plėtros ir inovacijų veiklą net ir krizės laikotarpiu.“

⁽⁵¹⁾ Specialioji ataskaita Nr. 3/2013 „Ar „Marco Polo“ programos buvo veiksmingos perkelti eismą iš kelių į kitas transporto rūšis?“, 32 ir 33 dalys (<http://eca.europa.eu>).

⁽⁵²⁾ Specialioji ataskaita Nr. 2/2013 „Ar Komisija užtikrina efektyvų Mokslinių tyrimų septintosios bendrosios programos įgyvendinimą?“, 104 dalis (<http://eca.europa.eu>).

⁽⁵³⁾ Aukščiausiųjų audito institucijų tarptautiniai audito standartai ISSAI 3000 ir 3100.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

10.54. Audito Rūmai peržiūrėjo Komisijos tolesnių veiksmų, atsižvelgiant į 59 auditų rekomendacijų, pateikiamų 2007–2010 m. paskelbtose aštuoniose specialiosiose ataskaitose, imtį. Atsižvelgdami į 56 rekomendacijas, kurias buvo galima patikrinti⁽⁵⁴⁾, Audito Rūmai padarė išvadą, kad Komisija visiškai arba dauguma atžvilgių įgyvendino 79 % rekomendacijų. Kiti 12 % rekomendacijų įgyvendintos kai kuriais atžvilgiais, o 9 % buvo atmetos pradžioje ir neįgyvendintos⁽⁵⁵⁾.

10.55. Praeitų metų atsižvelgimo procedūroje Audito Rūmai rekomendavo Komisijai patobulinti savo IT priemonę, skirtą stebėti audito rekomendacijų būklę ir su biudžeto įvykdymo patvirtinimo procedūra susijusius prašymus. IT priemonė padėtų tiksliau registruoti rekomendacijų, kurios buvo įgyvendintos tik iš dalies, būklę. Atsižvelgdama į Audito Rūmų rekomendaciją, Komisija pasiūlė patobulinimus, kurie padėtų įrašyti iš dalies įgyvendintas rekomendacijas IT priemonėje 2014 m.

IŠVADA IR REKOMENDACIJOS

Išvada

10.56. Naudojant ES lėšas 2007–2013 m. programavimo laikotarpiu dėmesys buvo skirtas jų įsisavinimui (būtinybei išleisti pinigus) ir atitikčiai, o ne veiksmingumui. 2014–2020 m. laikotarpiui patvirtintos naujos taisyklės, Audito Rūmai stebės jų poveikį savo būsimuose veiklos audituose. Nors naujos taisyklės yra sveikintinos, o nustačius veiklos lėšų rezervą gali būti daugiau dėmesio skiriama rezultatams, tačiau poveikis gali būti nežymus, kadangi 2014–2020 m. programoje vis dar nėra realių finansinių paskatų ar nuobaudų, susijusių su rezultatais, gautais naudojant ES lėšas (10.3–10.16 dalys).

10.55. Komisija įvertino galimybę toliau plėtoti RAD programą siekiant patobulinti vadovams teikiamą informaciją. Komisijos sistemos tiekėjo paprašyta sukurti papildomą rekomendacijos būklę „iš dalies įgyvendinta“.

10.56. Metinėse įgyvendinimo ataskaitose pateiktų veiksmingumo duomenų skelbimas, taip pat vertinimų reikalavimai (įpareigojimas atlikti bent vieną kiekvieno prioriteto poveikio vertinimą) paskatins politines diskusijas ir realią atskaitomybę.

Be to, kaip numatyta 2014–2020 m. reglamentavimo sistemoje (Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 22 straipsnio 6 ir 7 dalyse), Komisija galės nubausti valstybes nares, jeigu atlikus veiksmingumo peržiūrą (Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 22 straipsnio 6 dalis) ir užbaigimo metu (22 straipsnio 7 dalis) bus nustatyta, kad joms nepavyko įgyvendinti didelės dalies orientyrų.

⁽⁵⁴⁾ Su trimis atrinktomis rekomendacijomis susijusių tolesnių veiksmų nebuvo galima patikrinti, kadangi būtinus įrodymus buvo galima gauti tik valstybių narių lygmeniu, o tai nebuvo įtraukta į peržiūros apimtį.

⁽⁵⁵⁾ Visos penkios atmetos rekomendacijos buvo susijusios su specialiąja ataskaita Nr. 7/2010 dėl sąskaitų patvirtinimo procedūros, jos buvo skirtos konkrečioms šios procedūros aspektams. Tačiau dviems iš šių penkių rekomendacijų Komisija pradėjo taikyti kai kuriuos taisomuosius veiksmus, rengiant 2014–2020 m. bendros žemės ūkio politikos horizontalųjį reglamentą.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

10.57. Audito Rūmų nuomone, kadangi nepakankamai atsižvelgiama į veiksmingumą, atsiranda daug didesnė problema. Pasidalijamojo valdymo principas pagrįstas pasitikėjimu: valstybės narės, kurios finansuoja projektų dalį, valdo ES lėšas taip pat atidžiai kaip ir savo nuosavus išteklius. Atsižvelgdami į savo audito rezultatus, Audito Rūmai nustatė, kad atrenkant projektus visų pirma buvo atsižvelgiama į būtinybę panaudoti turimas ES lėšas („panaudoti arba prarasti“), po to – į būtinybę atitikti taisykles ir tik trečioje vietoje, tačiau ribotai, – į numatytą veiksmingumą. Atitiktčiai ir veiksmingumui turėtų būti skiriamas toks pats dėmesys visą projekto ciklą. Ši įtampa tarp noro pirmenybę teikti rezultatams ir tarp politinių reikalavimų, su kuriais susiduria valstybės narės, yra pagrindinis didžiosios ES biudžeto dalies koncepcijos trūkumas.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

10.57. Komisija atkreipia dėmesį į tai, kad veiksmingumo kriterijai įtraukti į kiekvieno projekto, kurį numatoma finansuoti, atrankos procesą.

Taikydamos svertinius atrankos kriterijus, valstybės narės turėtų galėti nustatyti projektus, kurie labiau padėtų siekti rezultatų.

Komisija norėtų atkreipti dėmesį į tai, kad be Sąjungos finansavimo, visada turi būti bendras finansavimas nacionaliniu lygmeniu (iš viešojo ar privačiojo sektoriaus). Todėl pasitikėjimas, kad „valstybės narės, kurios finansuoja projektų dalį, valdo ES lėšas taip pat atidžiai kaip ir savo nuosavus išteklius“ yra pateisinamas, nes bet koks netinkamas Sąjungos įnašo lėšų panaudojimas automatiškai paveiks ir padidins nacionalinio įnašo lėšų panaudojimą. Didžiausi bendro finansavimo procentiniai dydžiai nustatyti BNR (120 straipsnyje), tačiau šiuos dydžius galima moduluoti (121 straipsnis). Nors mažiau išsivysčiusiuose regionuose, nacionalinė bendro finansavimo dalis gali siekti ne daugiau kaip 15 %, labiau išsivysčiusiuose regionuose ji sieks ne mažiau kaip 50 %. Todėl, jeigu programa „valdoma ne atidžiai“ ir ją vykdant daugiausia dėmesio skiriama poreikiui išleisti lėšas, o ne pasiekti rezultatų, nacionaliniam finansiniam įnašui kyla didelis pavojus. Be to, ex ante sąlygos turėtų užtikrinti, kad išlaidoms būtų taikomos tinkamos pagrindinės sąlygos. Todėl, net jei daugiausia dėmesio būtų skiriama poreikiui išleisti lėšas (o tai taip pat turi įtaką nacionaliniam finansiniam įnašui), pagal ex ante sąlygą reikalaujama, kad valstybės narės turėtų patvirtinti, ES lygmeniu prisiimtus įsipareigojimus atitinkančią strateginę politikos sistemą, kuri užtikrintų veiksmingą ir efektyvų programos tikslų siekimą ir rezultatus.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

10.58. Ataskaitų dėl veiksmingumo teikimo Europos Parlamentui ir Tarybai tvarka per daugelį metų pasikeitė, ji nebėra pritaikyta veiksmingumo kultūrai, kurią siekia sukurti Komisija. Teisiškai reikalaujama, kad Komisija kasmet teiktų veiksmingumo ataskaitas Europos Parlamentui ir Tarybai trijose pagrindinėse ataskaitose. Tačiau tik vertinimo ataskaitoje atsižvelgiama į veiksmingumą. Biudžeto ir finansų valdymo ataskaitoje ir apibendrinamojoje ataskaitoje informacijos apie veiksmingumą buvo mažai arba nebuvo iš viso. Audito Rūmai mano, kad Komisijos praktika informaciją apie veiksmingumą teikti vertinimo ataskaitoje yra pagrįsta, kadangi kitos dvi ataskaitos numatytos kitiems tikslams (10.18–10.20 dalys).

10.59. Be to, Audito Rūmai nustatė nagrinėjamų temų apimties trūkumų: ataskaitose neatsižvelgiama į ES pridėtinę vertę. Audito Rūmai daro išvadą, kad nė vienoje iš šių trijų ataskaitų tinkamai nepateikiama informacija apie patikimą finansų valdymą (10.18–10.22 dalys).

KOMISIJOS ATSAKYMAI

10.58. Ataskaitos Europos Parlamentui ir Tarybai teikiamos kartu plėtojant veiksmingumo principus ir Komisija tai daro atsižvelgiama į Europos Parlamento ir Audito Rūmų nuomonę. Kaip jau minėta, priėmus 2014–2020 m. DFP, ataskaitų teikimo Europos Parlamentui ir Tarybai sistema buvo pritaikyta, daugiau dėmesio skiriant programų veiksmingumui. Kaip nurodyta apibendrinamojoje ataskaitoje, Komisija jau ėmėsi būtinųjų veiksmų ataskaitoms dėl veiksmingumo patobulinti, sustiprindama pagal 2014–2020 m. daugiametę finansinę programą (DFP) vykdomų programų veiksmingumo sistemą ir įtraukdama šią veiksmingumo sistemą į Komisijos strateginius planus, programavimą ir ataskaitas dėl laimėjimų. Kad šie pokyčiai atsispindėtų rezultatuose, turės praeiti šiek tiek laiko. Kalbant apie Audito Rūmų nurodytas ataskaitas, šios trys ataskaitos apima skirtingus vienas kitą papildančius veiksmingumo aspektus, susijusius su finansų ir biudžeto valdymo įgyvendinimo elementais, Komisijos rezultatų valdymo srityje apibendrinimu ir bendru ES finansinių programų veiksmingumu. Šiuos skirtingus, bet susijusius aspektus, reikia aiškiai skirti. Komisija džiaugiasi, jog Audito Rūmai nurodė, kad dabartinė ataskaitų teikimo praktika yra pagrįsta, kad šių trijų ataskaitų paskirtis skiriasi ir kad geriausiai informacija apie finansinių programų veiksmingumą pateikiama vertinimo ataskaitoje.

10.59. Komisijos nuomone, patikinimo pareiškimas neturi jokių apimties spragų. Kaip nurodyta atsakymuose į 10.46 dalies pastabas, Komisija įvertino ES pridėtinę vertę pateikdama pasiūlymus, susijusius su naujomis išlaidų programomis. Informaciją apie ES pridėtinę vertę Komisija pateikia ataskaitose dėl vertinimų, atliktų rengiant 318 straipsnyje numatytą ataskaitą. Be to, Komisija nesutinka su Audito Rūmų aiškinimu, jog patikimo finansų valdymo principas reiškia, kad reikia teikti ataskaitas dėl ES pridėtinės vertės. Be kita ko, nė vienoje iš trijų ataskaitų neprivalo būti visi trys elementai ir nė į vieną iš jų trijų atskirai nenumatyta įtraukti visų trijų elementų, kad būtų visapusiškai atsižvelgta į visas patikimo finansų valdymo paskirtis. Kiekviena iš jų turi savo paskirtį (žr. atsakymą į 10.58 dalies pastabą).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

10.60. Palyginti su ankstesnių metų vertinimo ataskaitomis, ketvirtoji ataskaita yra patobulinta, kadangi joje siekiama nustatyti ryšį tarp pagal DFP išlaidų kategorijas pateiktų pagrindinių finansinių programų ir su 2020 m. Europos strategija susijusios turimos informacijos apie veiksmingumą. Tačiau daugelyje svarbių sričių vertinimo ataskaitoje pateikta informacija ir duomenys vis dar neatitinka su biudžeto įvykdymo patvirtinimo procedūra susijusios numatytos paskirties. Audito Rūmai atkreipia dėmesį į Komisijos lūkesčius, kad taip bus kelis metus, kol pagal naują veiklos rezultatų programą bus galima pateikti svarbią informaciją apie metinius politikos rezultatus. Audito Rūmai ir toliau stebės pažangą šioje srityje (10.23–10.26 dalys).

10.61. Generaliniai direktoriai savo MVA Komisijai praneša apie savo pareigų vykdymą, apie generalinių direktoratų veiklą ir politikos tikslų įgyvendinimą. MVA pateikiamas patikinimo pareiškimas, kuriame generalinis direktorius turi pateikti patikinimą, kad, be kita ko, ataskaitoje aprašyti veiklai skirti išteklių buvo naudoti pagal numatytą paskirtį ir vadovaujantis patikimo finansų valdymo principais. Tačiau iš tikrųjų MVA ataskaitose patikinimas visiškai neapima veiksmingumo klausimų. Patikinimas ir visos susijusios išlygos apsiriboja tvarkingumu ir vidaus kontrole (žr. 10.28–10.30 dalis ir 10.4 langelį).

KOMISIJOS ATSAKYMAI

10.60. Komisija laikosi nuomonės, kad, atsižvelgiant į stebėjimo ir vertinimo sąlygas, taikytinas 2007–2013 m. programoms, naujausia vertinimo ataskaita yra vertingas įnašas į aptariamų metų biudžeto įvykdymą tvirtinančios institucijos veiklą. Daugeliu aspektų šių metų ataskaitoje buvo atsižvelgta į biudžeto įvykdymą tvirtinančios institucijos pateiktas rekomendacijas dėl struktūros ir turinio. Pavyzdžiui, informacija apie pažangą siekiant programos tikslų šioje ataskaitoje atskirta nuo informacijos apie veiksmingumo veiklos aspektus, pvz., Komisijos veiksmus siekiant įgyvendinti ir valdyti finansines programas. ES vidaus politika atskirta nuo jos išorės politikos. Taip pat ataskaitoje pateikta išsamiausia, kokią tik buvo galima pateikti, veiksmingumo informacija apie tai, kiek finansinės programos padėjo įgyvendinti strategiją „Europa 2020“. Vis dėlto, reikėtų nepamiršti, kad nepaisant to, kad 2013-ieji buvo paskutiniai 2007–2013 m. programavimo laikotarpio metai, vis dar per anksti išsamiai vertinti programų rezultatus ir poveikį, nes finansinių programų galutinį ir ex post vertinimus numatyta atlikti per ateinančius ketverius metus (2014–2017 m.). Be to, 2007–2013 m. programoms nebuvo taikomos stebėjimo, vertinimo ir ataskaitų teikimo sąlygos, kuriose daugiausia dėmesio skiriama programų veiksmingumui. 2014–2020 m. programų veiksmingumo informacija laipsniškai taps prieinama pagal ataskaitų teikimo ir vertinimo sąlygas, nustatytas bendrai teisės aktus priimančių institucijų priimtuose teisės aktuose, ir atsispindės 318 straipsnyje numatytoje ataskaitoje.

10.61. Kaip nurodyta atsakyme į 10.4 langelio pastabą, Komisija toliau tęs tokią pat ataskaitų teikimo praktiką, kuri visiškai atitinka teisės nuostatas. Kaip nurodyta apibendrinamojoje ataskaitoje, patikinimo pareiškime daugiausia dėmesio skiriama valdymo ir finansiniams klausimams, ir tai visiškai atitinka Komisijos finansinę atsakomybę įgyvendinant ES biudžetą. Priimdama apibendrinamąją ataskaitą, Komisija prisiima visą atsakomybę už ES biudžeto valdymą. Tai nesusiję su Komisijos aiškiu išpareigojimu toliau stiprinti informacijos apie politikos laimėjimus pateikimą tose pačiose metinėse veiklos ataskaitose, taip pat vertinimo ataskaitoje, kaip to reikalaujama pagal Sutarties nuostatas. Šie politikos laimėjimai yra bendrų su bendrai teisės aktus priimančiomis institucijomis ir valstybėmis narėmis, kurios atlieka svarbų vaidmenį įgyvendinant programas, veiksmų ir bendros su jomis atsakomybės rezultatas. Be to, bendram programų veiksmingumui įtakos turi daugelis kitų ekonominių ir socialinių veiksnių, gerokai svarbesnių už generalinių direktorių kontrolę.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

10.62. Atlikus šių metų MVA peržiūrą nustatyta, kad, kaip ir ankstesniais metais, generalinių direktorių tikslai neatitinka valdymo tikslų; kad vis dar išlieka rodiklių atrankos trūkumų, o tai rodo, kad jų tinkamumas veiksmingumo stebėjimui yra ribotas; ir kad generaliniai direktoratai pakankamai nebendradarbiauja, nustatydami savo tikslus ir rodiklius (žr. 10.32–10.39 dalis).

10.63. Audito Rūmai vykdydami savo veiksmingumo auditą ir toliau siekia savo dviejų tikslų: atskaitomybės ir tobulėjimo. 2013 m. ataskaitose, be daugybės kitų temų, buvo nagrinėjami atvejai, kai ES pridėtinė vertė (pagrindinė priemonė siekiant patikimo finansų valdymo) nebuvo sukurta arba sumažėjo. Konkretus to pavyzdys (nustatytas keliais atvejais) buvo savaimingumas, kuomet paramos gavėjai būtų tęsę savo veiklą be ES paramos (10.40–10.53 dalys).

Rekomendacijos

10.64. **10.2 priede** pateikti Audito Rūmų atliktos peržiūros, kurios metu buvo tikrinama pažanga, padaryta įgyvendinant ankstesnėse metinėse ataskaitose pateiktas rekomendacijas, rezultatai. 2010 ir 2011 m. metinėse ataskaitose Audito Rūmai pateikė devynias rekomendacijas. Iš visų šių rekomendacijų dvi nebuvo taikomos, kadangi Audito Rūmams dar buvo per anksti vertinti pažangą. Komisija septynias rekomendacijas įgyvendino kai kuriais atžvilgiais.

10.65. Atlikę šią peržiūrą ir atsižvelgdami į 2013 m. nustatytus faktus ir išvadas, Audito Rūmai rekomenduoja:

- **1 rekomendacija:** kitos Finansinio reglamento peržiūros metu Komisija turėtų racionalizuoti savo ataskaitų dėl veiksmingumo teikimo tvarką.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

10.62. Kaip nurodyta 2013 m. apibendrinamojoje ataskaitoje, 2013 m. metinių veiklos ataskaitų struktūra buvo iš esmės peržiūrėta. Daug pastangų įdėta siekiant patobulinti veiksmingumo rodiklius ir veiksmingumo ataskaitas, taip pat informacijos apie ekonomiškumą ir efektyvumą pateikimą metinėse veiklos ataskaitose.

Be to, peržiūrint instrukcijas, labai stengtasi užtikrinti, kad ataskaitose būtų tik tai, kas yra svarbu, bei padidinti ataskaitų aiškumą ir nuoseklumą visuose generaliniuose direktoratuose. Be kita ko, valdymo planai bus labiau suderinti su metinėmis veiklos ataskaitomis jose pateikiamos informacijos apie tikslus ir rodiklius požiūriu.

10.63. Komisija atkreipia dėmesį į savo atsakymus į 10.48 ir 10.52 dalių pastabas, kuriuose ji išreiškia nuomonę, jog priemonėmis, kurių buvo imtasi, buvo sukurta ES pridėtinė vertė. Be to, kaip nurodyta atsakyme į 10.45 dalies pastabą, Komisija nepritaria Audito Rūmų pasiūlytiems principams, kuriais grindžiama 2011 m. metinėje ataskaitoje nurodyta ES pridėtinės vertės sąvoka.

Komisija pritaria šiai rekomendacijai. Komisija pasirengusi pritaikyti Finansinį reglamentą, kad jis derėtų su jos dabartine veiksmingumo ataskaitų teikimo praktika. Dabartinėje praktikoje šios trys Audito Rūmų 10.18 dalyje nurodytos ataskaitos rengiamos skirtingais tikslais ir papildo viena kitą. Apibendrinamojoje ataskaitoje daugiausia dėmesio skiriama Komisijos rezultatams valdymo srityje, 318 straipsnyje numatytoje vertinimo ataskaitoje daugiausia dėmesio skiriama vykdant išlaidų programas pasiektiems rezultatams, o biudžeto ir finansų valdymo ataskaitoje pateikiama informacija apie įvairius biudžeto aspektus ir biudžeto valdymą. Komisijos nuomone, ši informacijos teikimo praktika, kai visų trijų ataskaitų vaidmuo ir paskirtis skiriasi, atitinka skirtingo lygmens teisinis ir veiklos nuostatas (SESV, Finansinio reglamento nuostatas ir galiojančias Komisijos vidaus instrukcijas).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

- **2 rekomendacija:** Komisija turėtų užtikrinti, kad vertinimo ataskaitoje būtų pateikta visa turima informacija apie pažangą siekiant „Europa 2020“ tikslų santrauka, kad skaitytojas galėtų geriau suprasti, kas buvo pasiekta;

- **3 rekomendacija:** Komisija turėtų dar labiau patobulinti savo veiklos rezultatų valdymo ir ataskaitų apie juos teikimo sistemą, kad ji generalinių direktorių metiniuose patikinimo pareiškimuose galėtų prisiimti atsakomybę už patikimą finansų valdymą ir ES biudžeto indėlį į politikos rezultatus.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Komisija sutinka su šia rekomendacija. Komisija sutelks visą dėmesį, siekdama užtikrinti, kad 318 straipsnyje numatytoje ataskaitoje būtų pateikta suvestinė ataskaita, kuri apimtų informaciją apie pažangą siekiant strategijos „Europa 2020“ tikslų ir taip būtų pateikta aiški laimėjimų apžvalga. Komisija apsvarstys, ar nereikėtų pakoreguoti 318 straipsnyje numatytos ataskaitos struktūros, atsižvelgiant į tai, kaip per ateinančius kelerius metus keisis šios ataskaitos teikimo praktika, kartu deramai atsižvelgiant į teikiamas kitas išsamesnes ataskaitas dėl strategijos „Europa 2020“, pvz., įgyvendinant Europos semestrą.

Komisija nepritaria šiai rekomendacijai.

Komisija pasiryžusi užtikrinti patikimą ir kokybišką valdymą ir ataskaitų dėl ES biudžeto teikimą, visapusiškai atsižvelgdama į visus pasiūlymus dėl tolesnių biudžeto pakeitimų. Kaip nurodyta apibendrinamojoje ataskaitoje, Komisija jau ėmėsi būtinųjų veiksmų veiksmingumo ataskaitoms patobulinti, sustiprindama pagal 2014–2020 m. daugiametę finansinę programą (DFP) vykdomų programų veiksmingumo sistemą ir integruodama šią veiksmingumo sistemą į Komisijos strateginius planus, programavimą ir ataskaitas dėl laimėjimų.

Vis dėlto tiesioginę generalinių direktorių atsakomybę už finansinių programų valdymą ir biudžeto įgyvendinimą reikia atskirti nuo jų atsakomybės už politikos laimėjimus, kaip antai finansinių programų poveikį. Programų poveikis taip pat yra bendrai teisės aktus priimančių institucijų, kurios padeda planuoti programas ir jas priima, bei valstybių narių, kurios dažnai atlieka svarbų vaidmenį įgyvendinant programas, atsakomybė. Be to, bendram programų veiksmingumui įtakos turi daugelis kitų ekonominių ir socialinių veiksnių, gerokai svarbesnių už generalinių direktorių kontrolę.

Todėl Komisija laikosi nuomonės, kad generalinių direktorių patikinimo pareškime ir toliau dėmesys turėtų būti sutelktas į valdymo ir finansinius klausimus, ir kad tai visiškai atitinka Komisijos finansinę atsakomybę ir audito reikalavimus, susijusius su ES biudžeto įgyvendinimu ir administravimu. Priimdama apibendrinamąją ataskaitą, Komisija prisiima visą atsakomybę už ES biudžeto valdymą.

10.1 priedas

2013 M. AUDITO RŪMŲ PRIIMTOS SPECIALIOSIOS ATASKAITOS

- Nr. 1/2013 „Ar ES parama maisto perdirbimo pramonei buvo veiksminga ir efektyvi sukuriant pridėtinę vertę žemės ūkio produktams?“
- Nr. 2/2013 „Ar Komisija užtikrino efektyvų Mokslinių tyrimų septintosios bendrosios programos įgyvendinimą?“
- Nr. 3/2013 „Ar „Marco Polo“ programos buvo veiksmingos perkeliant eismą iš kelių į kitas transporto rūšis?“
- Nr. 4/2013 „ES bendradarbiavimas su Egiptu valdymo srityje“
- Nr. 5/2013 „Ar ES sanglaudos politikos fondai tinkamai naudojami keliams?“
- Nr. 6/2013 „Ar valstybės narės ir Komisija pasiekė, kad kaimo ekonomikos įvairinimo priemonės būtų ekonomiškai naudingos?“
- Nr. 7/2013 „Ar Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondas sukūrė ES pridėtinę vertę į darbo rinką reintegruojant atleistus darbuotojus?“
- Nr. 8/2013 „Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai parama ekonominei miškų vertei didinti“
- Nr. 9/2013 „Kongo Demokratinės Respublikos valdymui skiriama ES parama“
- Nr. 10/2013 „Ar specialioji parama pagal Tarybos reglamento (EB) Nr. 73/2009 68 straipsnį yra gerai parengta ir įgyvendinama?“
- Nr. 11/2013 „Tinkamas bendrųjų nacionalinių pajamų (BNP) duomenų gavimas: labiau struktūrizuotas ir tikslingesnis metodas pagerintų Komisijos tikrinimo veiksmingumą“
- Nr. 12/2013 „Ar Komisija ir valstybės narės gali parodyti, kad yra tinkamai naudojamas kaimo plėtros politikai skirtas ES biudžetas?“
- Nr. 13/2013 „Vidurinei Azijai teikiama ES pagalba vystymuisi“
- Nr. 14/2013 „Europos Sąjungos tiesioginė finansinė parama Palestinos Administracijai“
- Nr. 15/2013 „Ar LIFE programos aplinkos komponentas buvo veiksmingas?“
- Nr. 16/2013 „Dėl „vieno bendro audito“ ir Komisijos sanglaudos politikoje naudojamo nacionalinių audito institucijų darbo“
- Nr. 17/2013 „ES kovos su klimato kaita finansavimas išorės pagalbos teikimo kontekste“
- Nr. 18/2013 „Valstybių narių atliekamų žemės ūkio išlaidų patikrų rezultatų patikimumas“
- Nr. 19/2013 „2012 m. ataskaita dėl atsižvelgimo į Europos Audito Rūmų specialiąsias ataskaitas“

10.2 PRIEDAS

ATSIŽVELGIMAS Į ANKSTESNES REKOMENDACIJAS SIEKIANT ES BIUDŽETO REZULTATŲ

Metai	Audito Rūmų rekomendacija	Audito Rūmų atlikta padarytos pažangos analizė						Komisijos atsakymas
		Visškai įgyvendinta	Įgyvendinama		Neįgyvendinta	Netaikoma (*)	Nepakanka įrodymų	
			Dauguma atžvilgių	Kai kuriais atžvilgiais				
2011	<p>1 rekomendacija: Rengdama naujas išlaidų programas, Komisija turėtų stengtis savo veiklą orientuoti į rezultatus ir poveikį, kuri ji nori pasiekti. Jei rezultatų ir poveikio lengvai išmatuoti negalima, Komisija turėtų panaudoti rodiklius ir „SMART“ tikslais pagrįstus riboženklis, kurie leistų įrodyti, jog jos veikla atitinka jos siekius.</p> <p>2 rekomendacija: Komisija turėtų dirbti su valstybėmis narėmis, siekiant pagerinti teikiamų duomenų kokybę ir jų pateikimą laiku. Konkrečiai ji turėtų deramai pasimokyti iš BSP fondų taikytų priemonių, skatinančių valstybes nares teikti labai kokybiškus duomenis apie veiksmingumą.</p>			X				<p>Visos pagal naująją DFP vykdomos išlaidų programos apima atnaujintą veiksmingumo sistemą, įskaitant tikslus, rodiklius bei stebėjimo, vertinimo ir ataskaitų teikimo sąlygas, kurios suteikia galimybę vertinti veiksmingumą ir teikti ataskaitas dėl veiksmingumo.</p> <p>Tuo pat metu Komisija sukūrė savo vidaus valdymo priemones – generalinių direktoratų valdymo planus ir metines veiklos ataskaitas – kad būtų teikiama daugiau ataskaitų dėl finansinių programų veiksmingumo.</p> <p>Svarbu nepamiršti, kad bendrai teisės aktus priimančios institucijos aktyviai dalyvavo nustatant programų tikslus ir veiksmingumo rodiklius.</p>

Metai	Audito Rūmų rekomendacija	Audito Rūmų atlikta padarytos pažangos analizė						Komisijos atsakymas
		Visškai įgyvendinta	Įgyvendinama		Neįgyvendinta	Neaiškoma (*)	Nepakanka įrodymų	
			Dauguma atžvilgių	Kai kuriais atžvilgiais				
2011	3 rekomendacija: Ateinančiu 2014–2020 m. programavimo laikotarpiu Komisija turėtų pademonstruoti ir atskaityti, kaip ji užtikrina ES pridėtinę vertę.				X		Kaip nurodyta atsakymuose į 10.46 dalies pastabas, Komisija daug dėmesio ES pridėtinai vertei skyrė planuodama naujas išlaidų programas. Ji teiks ataskaitas apie ES pridėtinę vertę, kuri yra vienas iš aspektų, kuriuos numatyta vertinti atliekant ex post vertinimus. Šie vertinimai yra viešai prieinami, o 318 straipsnyje numatytoje ataskaitoje taip pat apibendrinama informacija apie ES pridėtinę vertę.	
2010	<p>1 rekomendacija: Generalinių direktoratų metinėse veiklos ataskaitose daugiau dėmesio turėtų būti skiriama veiksmingumui, visų pirma analizuojant planuotų užduočių bei pasiekimų skirtumus ir teikiant informaciją apie ES lėšų panaudojimo ekonomiškumą ir efektyvumą (žr. 8.53 dalį).</p> <p>2 rekomendacija: Komisijos tarnybos turėtų nustatyti tinkamus tarpinius riboženklis daugiametėms užduotims, kad būtų galima tinkamai įvertinti pažangą (žr. 8.54 dalį).</p> <p>3 rekomendacija: Komisija ir valstybės narės, vykdydamos pagal pasidalijamąjį valdymą prisidėjus savo įsipareigojimus, turėtų susitarti dėl nuoseklių, veiksmingumo rodiklių ir užtikrinti informacijos apie planuotas užduotis ir pasiekus rezultatus patikimumą (žr. 8.56 dalį).</p>		X				Žr. atsakymą dėl 1 rekomendacijos dėl 2011 m.	

Metai	Audito Rūmų rekomendacija	Audito Rūmų atlikta padarytos pažangos analizė						Komisijos atsakymas
		Visškai įgyvendinta	Įgyvendinama		Neįgyvendinta	Neaiškoma (*)	Nepakanka įrodymų	
		Dauguma atžvilgių	Kai kuriais atžvilgiais					
2010	<p>4 rekomendacija: Planuodamos ES išlaidų programos, Komisija ir valstybės narės turėtų skirti daugiau dėmesio tam, kad būtų formuluojami SMART tikslai ir kad būtų nustatoma ir sumažinama įgyvendinimo metu galinti kilti rizika (žr. 8.57 dalį).</p> <p>5 rekomendacija: Vadovybės atskaitomybė taip pat turėtų apimti pareigą atsiskaityti už rezultatus taip, kad būtų išlaikyta pasiekimų, nustatytų valdymo plane, ir pasiekimų, skelbiamų metinėje veiklos ataskaitoje, sąsaja. (žr. 8.58 dalį).</p> <p>6 rekomendacija: Komisija kartu su valstybėmis narėmis, kai tai yra taikytina pasidalijamojo valdymo kontekste, turėtų sukurti ir įdiegti stebėjimo ir kontrolės sistemas, leidžiančias gauti išsamią ir tikslią informaciją apie rezultatus (žr. 8.58 dalį).</p>		X		X		<p>Žr. atsakymą dėl 1 rekomendacijos dėl 2011 m.</p> <p>Žr. atsakymą dėl 3 rekomendacijos dėl šios 2013 m. ataskaitos.</p>	

(*) Šios rekomendacijos susijusios su nauju 2014–2020 m. programavimo laikotarpiu, todėl sunku įvertinti Komisijos pažangą.

**METINĖ IŠ AŠTUNTOJO, DEVINTOJO IR
DEŠIMTOJO EUROPOS PLĖTROS FONDUŲ (EPF)
FINANSUOJAMOS VEIKLOS ATASKAITA**

(2014/C 398/02)

Metinė iš aštuntojo, devintojo ir dešimtojo Europos plėtros fondų (EPF) finansuojamos veiklos ataskaita

TURINYS

	<i>Dalis</i>
Įvadas	1-10
Europos plėtros fondų ypatumai	2-10
Rizika tvarkingumui	6-10
I skyrius. Aštuntojo, devintojo ir dešimtojo EPF įgyvendinimas	11-15
Finansinis įgyvendinimas	11-14
Komisijos metinė ataskaita dėl 8 –10 Europos plėtros fondų finansų valdymo	15
II skyrius. Audito Rūmų patikinimo pareiškimas dėl EPF	16-44
Europos Parlamentui ir Tarybai teikiamas Audito Rūmų patikinimo pareiškimas dėl aštuntojo, devintojo ir dešimtojo Europos plėtros fondų (EPF). Nepriklausomo auditoriaus ataskaita	I-X
Patikinimo pareiškimą patvirtinanti informacija	16-44
Audito apimtis ir metodas	16-19
Finansinių ataskaitų patikimumas	20
Operacijų tvarkingumas	21-31
Atrinktų kontrolės sistemų tikrinimas	32-44
Išvada ir rekomendacijos	45-51
Išvada dėl 2013 m.	45-47
Rekomendacijos	48-51
1 priedas. Europos plėtros fondų operacijų testavimo rezultatai	
2 priedas. Atrinktų sistemų, skirtų Europos plėtros fondams ir Europos vystomajai paramai iš ES biudžeto, nagrinėjimo rezultatai	
3 priedas. Atsižvelgimas į ankstesnes rekomendacijas, susijusias su Europos plėtros fondais	

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

ĮVADAS

1. Šioje metinėje ataskaitoje pateikiamas Audito Rūmų atliktas Europos plėtros fondų (EPF) vertinimas. **1 lentelėje** pateikta pagrindinė informacija apie nagrinėjamą veiklą ir 2013 m. išlaidas.

1 lentelė. Europos plėtros fondai. 2013 m. pagrindinė informacija

(milijonais eurų)

Budžeto antraštinė dalis	Politikos sritis	Aprašymas	2013 m. mokėjimai	
Europos plėtros fondai	8-asis EPF	Veiklos išlaidos	Projektai	20
			Parama biudžetui	0
		Administracinės išlaidos	0	
				20
	9-asis EPF	Veiklos išlaidos	Projektai	256
			Parama biudžetui	1
		Administracinės išlaidos	2	
				259
	10-asis EPF	Veiklos išlaidos	Projektai	1 961
Parama biudžetui			717	
Administracinės išlaidos		94		
			2 772	

Iš viso veiklos išlaidų (projektai)	2 237
Iš viso veiklos išlaidų (parama biudžetui)	718
Iš viso administracinių išlaidų	96
Iš viso mokėjimų	3 051
- avansai	- 1 753
+ avansų patvirtinimai	1 314
Audituota populiacija	2 612
Iš viso atskirų įsipareigojimų ⁽¹⁾	3 350
Iš viso bendrų įsipareigojimų ⁽¹⁾	3 923

⁽¹⁾ Bendri įsipareigojimai susiję su finansavimo sprendimais. Atskiri įsipareigojimai susiję su atskiromis sutartimis.

Šaltinis: Aštuntojo, devintojo ir dešimtojo EPF 2013 m. finansinės ataskaitos.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

Europos plėtros fondų ypatumai

2. EPF yra pagrindinis instrumentas, per kurį teikiama Europos Sąjungos vystomojo bendradarbiavimo pagalba Afrikos, Karibų baseino ir Ramiojo vandenyno valstybėms (AKR) bei užjūrio šalims ir teritorijoms (UŠT). 2000 m. birželio 23 d. Kotonu 20 metų laikotarpiui pasirašytas partnerystės susitarimas („Kotonu susitarimas“) šiuo metu yra Europos Sąjungos santykių su AKR valstybėmis ir UŠT pagrindas. Pagrindinis šio susitarimo tikslas – mažinti ir galiausiai įveikti skurdą.

3. EPF finansuoja valstybės narės, kurios vadovaujasi savo pačių finansiniais reglamentais, ir juos valdo Europos Komisija atskirai nuo ES bendrojo biudžeto. Europos investicijų bankas (EIB) valdo investavimo priemonę, kuriai netaikomas nei Audito Rūmų patikinimo pareiškimas, nei Europos Parlamento biudžeto įvykdymo patvirtinimo procedūra ⁽¹⁾ ⁽²⁾.

4. Beveik visą Europos plėtros fondų valdymą vykdo Komisijos Vystymosi ir bendradarbiavimo generalinis direktoratas (*EuropeAid*), kuris taip pat valdo nemažą dalį ES biudžeto išlaidų ⁽³⁾ ⁽⁴⁾.

5. EPF intervencijos įgyvendinamos per projektus ir paramą biudžetui ⁽⁵⁾ pagal tris pagrindinius susitarimus. 2013 m. 42 % mokėjimų buvo atlikti taikant centralizuotą valdymą, 32 % taikant decentralizuotą valdymą ir 26 % taikant jungtinį valdymą ⁽⁶⁾.

⁽¹⁾ Žr. 2008 m. vasario 18 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 215/2008 dėl dešimtajam Europos plėtros fondui taikomo finansinio reglamento 118, 125 ir 134 straipsnius (OL L 78, 2008 3 19, p. 1) ir Audito Rūmų nuomonę Nr. 9/2007 dėl šio reglamento pasiūlymo (OL C 23, 2008 1 28, p. 3).

⁽²⁾ Audito Rūmai šių operacijų auditą atlieka pagal 2012 m. trišaliame EIB, Komisijos ir Audito Rūmų susitarime nustatytas taisykles (Reglamento (EB) Nr. 215/2008 134 straipsnis).

⁽³⁾ Humanitarinės pagalbos ir civilinės saugos generalinis direktoratas (DG ECHO) valdo 1,7 % išlaidų iš EPF.

⁽⁴⁾ Žr. Audito Rūmų 2013 finansinių metų metinės ES biudžeto vykdymo ataskaitos 7 skyrių „Išorės santykiai, pagalba ir plėtra“.

⁽⁵⁾ Parama biudžetui teikiama Komisijai pervedant lėšas į šalies partnerės nacionalinį iždą. Komisija suteikia papildomus išteklius nacionalinei vystymo strategijai remti.

⁽⁶⁾ Taikant centralizuotą valdymą, pagalbą tiesiogiai įgyvendina Komisijos tarnybos (būstinė ar delegacijos) arba netiesiogiai nacionalinės institucijos (pvz., ES valstybės narės vystymo agentūra). Taikant decentralizuotą valdymą įgyvendinimo įgaliojimai suteikiami trečiajai šaliai. Taikant jungtinį valdymą, įgyvendinimo įgaliojimai suteikiami tarptautinei organizacijai.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

Rizika tvarkingumui

6. Šioje ataskaitoje nagrinėjamos išlaidos padaromos naudojant daugybę įvairių pristatymo metodų, taikomų 79 šalyse. Dažnai taisyklės ir procedūros, taip pat ir viešųjų pirkimų bei sutarčių skyrimo, būna sudėtingos. Audito Rūmai įvertino riziką kaip būdingai didelę.

7. Dviejose srityse – paramos biudžetui⁽⁷⁾ ir ES įnašų į tarptautinių organizacijų⁽⁸⁾, kaip antai Jungtinių Tautų (JT), vykdomus daugelio donorų projektus – instrumentų ir mokėjimo sąlygų pobūdis sumažina klaidų rizikos operacijose mastą.

8. Parama biudžetui prisideda prie valstybės bendrojo biudžeto arba prie jos konkrečiai politikai ar tikslui skirto biudžeto. Audito Rūmai nagrinėja, ar Komisija laikėsi specialių sąlygų atlikdama paramos biudžetui mokėjimus atitinkamai valstybei partnerei ir ar ji įsitikino, jog buvo laikomasi bendrųjų tinkamumo finansuoti sąlygų (tokių, pavyzdžiui, kaip viešojo sektoriaus finansų valdymo pažanga).

9. Tačiau Komisija, spręsdama, ar šitų bendrųjų sąlygų buvo laikomasi, turi didelę interpretavimo laisvę. Audito Rūmų tvarkingumo auditas negali aprėpti tolesnių etapų po to, kai pagalbos lėšos buvo išmokėtos šaliai partnerei. Pervestosios lėšos susilieja su šalies gavėjos biudžeto ištekliais. Galimi šio biudžeto finansų valdymo trūkumai Audito Rūmų tvarkingumo audite klaidų negeneruoja.

⁽⁷⁾ 2013 m. iš EPF atlikti paramos biudžetui mokėjimai sudarė 718 milijonų eurų.

⁽⁸⁾ Visi 2013 m. mokėjimai iš EPF tarptautinių organizacijų vykdomiems kelių paramos teikėjų projektams sudarė 458 milijonus eurų.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

10. Komisijos įnašai į daugelio donorų projektus sujungiami su kitų donorų įnašais ir nėra priskiriami konkrečioms žinomiems tinkamų finansuoti išlaidų punktam. Laikydamosi vadinamojo „sąlyginio metodo“ Komisija daro prielaidą, kad atspindimos operacijos yra tvarkingos, jeigu sutelkta suma apima pakankamai tinkamų finansuoti išlaidų, kad jos padengtų visą ES įnašą. Jei ir kiti donorai taiko tą patį metodą ir savo įnašui taiko tuos pačius tinkamumo kriterijus, yra rizika, kad visa išlaidų suma neatitinka tuo pat metu ir Komisijos, ir kitų donorų atitikties reikalavimų.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

10. Komisija yra įsitikinusi, kad įdiegtos vidaus kontrolės priemonės kartu su tarptautinių organizacijų priemonėmis apriboja šią teorinę riziką iki tikrai priimtino lygio. Komisija nežino apie jokiais konkrečias su sąvokiniu metodu susijusias problemas (šis metodas sukurtas tam, kad Komisija galėtų dalyvauti daugelio donorų veiksmuose, įskaitant patikos fondus). Šiuo metodu garantuojama, kad būtų laikomasi ES išorės veiksmų finansavimui taikomų teisinių reikalavimų (užtikrinant, kad kitų donorų skiriama suma būtų pakankama sumokėti už bet kokią veiklą, kuri pagal ES taisykles yra netinkama finansuoti), kartu užtikrinant, kad ES lėšos būtų išleidžiamos kuo veiksmingiau (derinant su donorais), laikantis patikimo finansų valdymo principo.

Siekdama riboti šią riziką, Komisija, prieš pradėdama bet kokią bendrą veiklą, įvertina tarptautinių partnerių organizacijų apskaitos, audito, vidaus kontrolės, viešųjų pirkimų, ex post informacijos skelbimo ir asmens duomenų apsaugos procedūras, jų darbuotojų dalyvavimą vietoje (ir dalyvavimą valdymo grupių veikloje), ir iš tarptautinių organizacijų reikalauja griežtos finansinės atskaitomybės. Be to, įgyvendinant išorės veiksmų programas vykdoma reguliari sistemų peržiūra, pasitelkiant išorės auditorius, kurie vyksta į patikrinimų misijas.

Per Komisijos atliktus auditus kol kas negauta jokių tokio pobūdžio „konkrečios rizikos“ įrodymų, o Komisijai taip pat nėra žinomas joks donoras, kuris taikytų „tokių pačių tinkamumo kriterijus“.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

I SKYRIUS. AŠTUNTOJO, DEVINTOJO IR DEŠIMTOJO EPF ĮGYVENDINIMAS**Finansinis įgyvendinimas**

11. EPF susitarimai paprastai sudaromi maždaug penkerių metų įsipareigojimo laikotarpiui, bet mokėjimai gali būti atliekami ilgesnį laiką. 2013 m. mokama buvo iš 8, 9 ir 10 EPF. Aštuntasis EPF (1995–2000 m.) sudaro 12 840 milijonus eurų, devintasis EPF (2000–2007 m.) – 13 800 milijonų eurų.

12. Dešimtasis EPF (2008–2013 m.) sudaro 22 682 milijonus eurų. 21 967 milijonai eurų šios sumos skirta AKR šalims, o 285 milijonai eurų – UŠT. Šios sumos apima atitinkamai 1 500 milijonų ir 30 milijonų eurų sumas, skirtas AKR šalių ir UŠT investicinei priemonei, kurią valdo EIB. Pagaliau 430 milijonų eurų numatyta Komisijos išlaidoms, susijusioms su EPF planavimu ir įgyvendinimu.

13. 2013 m. valstybių narių įnašai iš viso sudarė 3 200 milijonų eurų, iš kurių 2 950 milijonų eurų buvo skirta Komisijos valdomiems veiksams.

14. **2 lentelėje** parodytas visų EPF išteklių panaudojimas 2013 m. Kadangi dešimtojo EPF lėšos po 2013 m. gruodžio 31 d. nebebus skiriamos⁽⁹⁾, Komisijai pavyko pasiekti geresnius nei planuoti rezultatus įsipareigojimų srityje: visuotiniai ir pavieniai įsipareigojimai sudarė atitinkamai 29 % ir 31 % daugiau nei buvo iš pradžių prognozuota. Dėl to mokėjimų buvo 7 % daugiau nei iš pradžių prognozuota, o neįvykdytų įsipareigojimų, palyginti su 2012 m., padaugėjo 8 %.

⁽⁹⁾ Taryboje posėdžiavusių valstybių narių vyriausybės atstovų vidaus susitarimo dėl Bendrijos pagalbos finansavimo pagal 2008–2013 m. daugiamečių finansavimo programą vadovaujantis AKR-EB partnerystės susitarimu ir dėl finansinės pagalbos skyrimo Užjūrio šalims ir teritorijoms, kurioms taikoma EB sutarties ketvirta dalis, 1 straipsnio 5 dalis (O) L 247, 2006 9 9, p. 32).

2 lentelė. EPF išteklių naudojimas 2013 m. gruodžio 31 d.

	Padėtis 2012 m. pabaigoje		Biudžeto vykdymas 2013 finansiniais metais (neto) ⁽⁶⁾						Padėtis 2013 m. pabaigoje				gyvendinimo lygis ⁽⁷⁾	
	Bendra suma	gyvendinimo lygis ⁽⁷⁾	8-asis EPF ⁽⁸⁾	9-asis EPF ⁽⁹⁾	10-asis EPF	Bendra suma	8-asis EPF	9-asis EPF	10-asis EPF	Bendra suma	10-asis EPF	Bendra suma		gyvendinimo lygis ⁽⁷⁾
A – IŠTEKLIAI ⁽¹⁾	48 920		- 104	- 336	548	108	10 481	16 114	22 433	49 028				
B – PANAUDOJIMAS														
1. Bendri įsipareigojimai ⁽⁴⁾	43 991	89,9%	- 98	- 72	4 093	3 923	10 478	16 084	21 351	47 914			97,7%	
2. Atskiri įsipareigojimai ⁽⁵⁾	38 059	77,8%	- 11	- 96	3 457	3 350	10 437	15 408	15 565	41 410			84,5%	
3. Mokėjimai	32 417	66,3%	18	230	2 715	2 963	10 363	14 795	10 222	35 380			72,2%	
C – Neįvykdyti įsipareigojimai (B1-B3)	11 574	23,7%					115	1 289	11 129	12 534			25,6%	
D – Turimas likutis (A-B1)	4 929	10,1%					3	30	1 082	1 114			2,3%	

⁽¹⁾ Apima pradinius asignavimus 8, 9 ir 10 EPF, bendrasis finansavimas, palūkanos, kiti išteklių ir pervedimai iš ankstesnių EPF.

⁽²⁾ Kaip išteklių procentinė dalis.

⁽³⁾ Neigiamos sumos atitinka panaikintus įsipareigojimus.

⁽⁴⁾ Bendri įsipareigojimai susiję su finansavimo sprendimais.

⁽⁵⁾ Atskiri įsipareigojimai susiję su atskiromis sutartimis.

⁽⁶⁾ Grynieji įsipareigojimai po panaikinimo. Grynieji mokėjimai po susigrąžinimų.

⁽⁷⁾ Šaltinis: Audito Rūmai, remiantis EPF ataskaitomis dėl finansinio vykdymo ir 2013 m. gruodžio 31 d. finansinės būklės ataskaitomis.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

Komisijos metinė ataskaita dėl 8–10 Europos plėtros fondų finansų valdymo

15. Dešimtajam EPF taikomame finansiniame reglamente reikalaujama, kad Komisija kasmet pateiktų ataskaitą apie EPF finansų valdymą⁽¹⁰⁾. Audito Rūmų nuomone, šioje ataskaitoje svarbi finansinė informacija yra pateikta teisingai.

⁽¹⁰⁾ Reglamento (EB) Nr. 215/2008 118, 124 ir 156 straipsniai.

II SKYRIUS. AUDITO RŪMŲ PATIKINIMO PAREIŠKIMAS DĖL EPF**Europos Parlamentui ir Tarybai teikiamas Audito Rūmų patikinimo pareiškimas dėl aštuntojo, devintojo ir dešimtojo Europos plėtros fondų (EPF). Nepriklausomo auditoriaus ataskaita**

I. Atsižvelgdami į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 287 straipsnį ir į dešimtajam EPF taikomo Finansinio reglamento, kuris taip pat taikomas ankstesniems EPF, 141 straipsnį, Audito Rūmai auditavo:

- a) aštuntojo, devintojo ir dešimtojo Europos plėtros fondų metines finansines ataskaitas, kurias sudaro Komisijos 2014 m. liepos 17 d. patvirtintos 2013 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių finansinių metų balansas, ekonominių rezultatų ataskaita, pinigų srautų ataskaita, grynojo turto pokyčių ataskaita ir Europos Plėtros Fondams mokėtinų sumų punktų lentelė bei finansinio įgyvendinimo ataskaitos; ir
- b) šiose EPF teisiniame pagrinde numatytose ataskaitose atspindimų operacijų, susijusių su ta EPF lėšų dalimi, kurios finansinį valdymą užtikrina Komisija ⁽¹¹⁾, teisėtumą ir tvarkingumą.

Vadovybės atsakomybė

II. Pagal SESV 310–325 straipsnius bei aštuntajam, devintajam ir dešimtajam EPF taikomą Finansinį reglamentą, vadovybė, vadovaudamasi tarptautiniu mastu pripažintais viešajam sektoriui taikomais apskaitos standartais ⁽¹²⁾, yra atsakinga už EPF metinių finansinių ataskaitų parengimą ir pateikimą bei jose atspindimų operacijų teisėtumą ir tvarkingumą. Ši atsakomybė apima: vidaus kontrolės sistemos, – susijusios su finansinės atskaitomybės, kurioje nėra reikšmingų dėl sukčiavimo ar klaidų atsiradusių iškreipimų, parengimu ir pateikimu. Vadovybė taip pat privalo užtikrinti, kad finansinės atskaitomybės ataskaitose atspindima veikla, finansinės operacijos ir informacija atitinka jas reglamentuojančius teisės aktus. Galutinė atsakomybė už EPF finansinėse ataskaitose atspindimų operacijų teisėtumą ir tvarkingumą tenka Komisijai (SESV 317 straipsnis).

Auditoriaus atsakomybė

III. Audito Rūmai, atsižvelgdami į savo audito rezultatus, Europos Parlamentui ir Tarybai turi pateikti finansinių ataskaitų patikimumo bei jose atspindimų operacijų teisėtumo ir tvarkingumo patikinimo pareiškimą. Audito Rūmai savo auditą atlieka vadovaudamiesi IFAC tarptautiniais audito standartais ir etikos kodeksais bei INTOSAI tarptautiniais aukščiausiųjų audito institucijų standartais. Pagal šiuos standartus reikalaujama, kad Audito Rūmai planuotų ir atliktų auditą taip, kad būtų gautas pakankamas patikinimas, jog EPF metinėse finansinėse ataskaitose nėra reikšmingų netikslumų, o jose atspindimos operacijos yra teisėtos ir tvarkingos.

IV. Atliekant auditą, taikomos procedūros, skirtos gauti audito įrodymus apie sumas ir kitą informaciją finansinėse ataskaitose bei apie jose atspindimų operacijų teisėtumą ir tvarkingumą. Procedūros pasirenkamos auditoriaus nuožiūra, taip pat remiantis dėl sukčiavimo ar klaidų atsiradusių finansinių ataskaitų reikšmingų netikslumų ar susijusių operacijų reikšmingos neatitikties EPF teisiniam pagrindui rizikos vertinimu. Atliekant šiuos rizikos vertinimus, su finansinių ataskaitų rengimu ir teisingu jų pateikimu susijusi vidaus kontrolės sistema bei įdiegtos priežiūros ir kontrolės sistemos skirtos užtikrinti operacijų teisėtumą ir tvarkingumą, nagrinėjamos, siekiant pagal esamas aplinkybes nustatyti audito procedūras, o ne siekiant pareikšti nuomonę dėl vidaus kontrolės sistemų veiksmingumo. Audito metu taip pat įvertinamas taikomų apskaitos metodų tinkamumas ir atliktų apskaitinių įvertinimų pagrįstumas, be to įvertinamas bendras finansinių ataskaitų pateikimas.

V. Audito Rūmai mano, kad gauti audito įrodymai yra pakankami ir tinkami jų nuomonėms pagrįsti.

⁽¹¹⁾ Atsižvelgiant į dešimtajam EPF taikomo Finansinio reglamento 2, 3, 4 straipsnius, 125 straipsnio 4 dalį ir 134 straipsnį, patikinimo pareiškimas nėra taikomas tai EPF lėšų daliai, kurią valdo ir už kurią atsakingas yra EIB.

⁽¹²⁾ EPF apskaitos pareigūno patvirtintos apskaitos taisyklės ir metodai yra pagrįsti Tarptautinės apskaitininkų federacijos paskelbtais Tarptautiniais viešojo sektoriaus apskaitos standartais (TVSAS) arba, kai jų negalima pritaikyti, – Tarptautinės apskaitos standartų valdybos parengtais Tarptautiniais finansinės atskaitomybės standartais (TFAS).

Finansinių ataskaitų patikimumas

Nuomonė dėl finansinių ataskaitų patikimumo

VI. Audito Rūmų nuomone, aštuntojo, devintojo ir dešimtojo EPF 2013 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių metų metinėse finansinėse ataskaitose šių EPF finansinė būklė 2013 m. gruodžio 31 d. ir su tą dieną pasibaigusiais finansiniais metais susiję jų operacijų ir pinigų srautų rezultatai ir grynojo turto pokyčiai, vadovaujantis EPF finansiniu reglamentu ir tarptautiniu mastu pripažintais viešojo sektoriaus apskaitos standartais, visais reikšmingais aspektais yra pateikti teisingai.

Finansinėse ataskaitose atspindimų operacijų teisėtumas ir tvarkingumas

Pajamos

Nuomonė dėl finansinėse ataskaitose atspindimų pajamų teisėtumo ir tvarkingumo

VII. Audito Rūmų nuomone 2013 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių finansinių metų finansinėse ataskaitose atspindimos pajamos visais reikšmingais aspektais yra teisėtos ir tvarkingos.

Įsipareigojimai

Nuomonė dėl finansinėse ataskaitose atspindimų įsipareigojimų teisėtumo ir tvarkingumo

VIII. Audito Rūmų nuomone 2013 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių finansinių metų metinėse finansinėse ataskaitose atspindimi įsipareigojimai visais reikšmingais aspektais yra teisėti ir tvarkingi.

Mokėjimai

Neigiamos nuomonės dėl finansinėse ataskaitose atspindimų mokėjimų teisėtumo ir tvarkingumo pagrindas

IX. Audito Rūmai daro išvadą, kad priežiūros ir kontrolės sistemos yra iš dalies veiksmingos užtikrinant finansinėse ataskaitose ataskaitose atspindimų mokėjimų teisėtumą ir tvarkingumą. Audito Rūmai įvertino, kad labiausiai tikėtinas klaidų lygis aštuntojo, devintojo ir dešimtojo EPF išlaidų operacijose yra 3,4 %.

Neigiama nuomonė dėl finansinėse ataskaitose atspindimų mokėjimų teisėtumo ir tvarkingumo

X – Audito Rūmai mano, kad dėl neigiamos nuomonės dėl finansinėse ataskaitose atspindimų mokėjimų teisėtumo ir tvarkingumo pagrinde išdėstytų klausimų reikšmingumo 2013 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių finansinių metų finansinėse ataskaitose atspindimi mokėjimai yra reikšmingai paveikti klaidų.

2014 m. rugsėjo 4 d.

Pirmininkas

Vítor Manuel da SILVA CALDEIRA

Europos Audito Rūmai

12, rue Alcide De Gasperi, 1615 Luxembourg, LUXEMBOURG

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

Patikinimo pareiškimą patvirtinanti informacija*Audito apimtis ir metodas*

16. Audito Rūmų 2013 m. metinės biudžeto vykdymo ataskaitos 1 skyriaus **1.1 priede** aprašytas bendras Audito Rūmų metodas ir metodika. Kalbant apie EPF auditą, dėmesį visų pirma reikia atkreipti į šiuos dalykus.

17. Audito Rūmų pastabos dėl EPF finansinių ataskaitų patikimumo yra susijusios su finansine atskaitomybe⁽¹³⁾ ir 8, 9 ir 10 EPF finansinio įgyvendinimo ataskaita⁽¹⁴⁾, kurią Komisija patvirtino pagal EPF finansinį reglamentą⁽¹⁵⁾ ir kurią Audito Rūmai kartu su apskaitos pareigūno vadovybės pareiškimu gavo 2014 m. liepos 17 d. Atliekant auditą buvo testuojamos sumos ir atskleidimai ir buvo vertinami taikyti apskaitos principai, reikšmingi vadovybės parengti įverčiai ir bendras finansinių ataskaitų pateikimas.

18. Operacijų tvarkingumo auditas apėmė:

- a) valstybių narių visų įnašų ir kito pobūdžio pajamų operacijų imties nagrinėjimą;
- b) 30 išpareigojimų⁽¹⁶⁾ imties nagrinėjimą;
- c) 165 operacijų imties nagrinėjimą⁽¹⁷⁾. Ši imtis yra parengta kaip reprezentatyvi visų EPF srityje atliktų operacijų imtis. Ją sudarė 93 10 ES delegacijų⁽¹⁸⁾ patvirtinti mokėjimai ir 72 Komisijos būstinės patvirtinti mokėjimai⁽¹⁹⁾;

⁽¹³⁾ Žr. Reglamento (EB) Nr. 215/2008 122 straipsnį: finansinę atskaitomybę sudaro balansas, ekonominių rezultatų ataskaita, pinigų srautų ataskaita, grynojo turto pokyčių ataskaita ir Europos plėtros fondams mokėtinų punktų lentelė.

⁽¹⁴⁾ Žr. Reglamento (EB) Nr. 215/2008 123 straipsnį: finansinio įgyvendinimo ataskaitos apima asignavimų, išpareigojimų ir mokėjimų lenteles.

⁽¹⁵⁾ Žr. Reglamento (EB) Nr. 215/2008 125 straipsnį.

⁽¹⁶⁾ Bendrų finansinių išpareigojimų ir atitinkamų teisinių išpareigojimų (finansavimo susitarimų), Komisijai priėmus sprendimą dėl finansavimo.

⁽¹⁷⁾ Kaip apibrėžta Audito Rūmų 2013 m. metinės biudžeto vykdymo ataskaitos **1.1 priedo** 7 dalyje.

⁽¹⁸⁾ Afrikos Sąjungos, Kamerūno, Kongo DR, Dramblio Kaulo Kranto, Kenijos, Lesoto, Mozambiko, Nigerijos, Ruandos ir Zimbabvės.

⁽¹⁹⁾ EuropeAid: 34 paramos projektams ir 35 paramos biudžetui mokėjimai; DG ECHO: trys projektų mokėjimai humanitarinei pagalbai.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

- d) aptikus klaidų, buvo nagrinėjamos atitinkamos kontrolės sistemos siekiant nustatyti konkrečius atitinkamus trūkumus;
- e) kontrolės sistemų vertinimą *EuropeAid* ir ES delegacijose, kuris apėmė:
- i) Komisijos darbuotojų, išorės auditorių ar priežiūros pareigūnų atliekamas *ex ante* patikras prieš atliekant mokėjimus;
  - ii) stebėjimą ir priežiūrą, susijusius su atsižvelgimu į išorės auditus, patikrinimų misijas, stebėjimo vizitus ir į *EuropeAid* 2012 m. ir 2013 m. likutinio klaidų lygio (LKL) tyrimus; ir
  - iii) vidaus auditą;
- f) *EuropeAid* generalinio direktoriaus atliekamą Metinės veiklos ataskaitos (MVA) peržiūrą; ir
- g) atsižvelgimą į ankstesnes Audito Rūmų rekomendacijas.

19. Kaip nurodyta 4 dalyje, *EuropeAid* įgyvendina didžiąją iš bendrojo biudžeto ir EPF finansuojamų išorės pagalbos instrumentų dalį. Audito Rūmų pastabos dėl priežiūros ir kontrolės sistemų veiksmingumo ir dėl MVA bei generalinio direktoriaus deklaracijos dėl 2013 metų patikimumo yra susijusios su visa *EuropeAid* atsakomybės sritimi.

Finansinių ataskaitų patikimumas

20. Į ekonominio rezultato ataskaitą kaip pajamos yra įtrauktos palūkanos nuo išankstinio finansavimo mokėjimų (5,7 milijono eurų), susijusių su didesnėmis nei 250 000 eurų išankstinėmis išmokomis naudos gavėjams. Palūkanas nuo didesnių nei 750 000 eurų išankstinio finansavimo mokėjimų Komisija privalo susigrąžinti kasmet⁽²⁰⁾. Audito Rūmai nustatė tam tikrą pažangą palyginti su 2012 m.: susigrąžinimų buvo atlikta daugiau ir didesnės vertės⁽²¹⁾. Tačiau perigalioję leidimus suteikiantys pareigūnai dar ne visuomet laikosi šios taisyklės, o finansinėse ataskaitose atskleista palūkanų pajamų suma yra iš dalies pagrįsta įverčiais. Be to, nuo išankstinio finansavimo tarp 250 000 ir 750 000 eurų gautos palūkanos finansinėje atskaitomybėje vis dar nėra pripažįstamos kaip pajamos, kadangi Komisija dar nebaigė kurti CRIS informacinės sistemos.

⁽²⁰⁾ Reglamento (EB) Nr. 215/2008 8 straipsnio 3 dalis.

⁽²¹⁾ 24 susigrąžinimai, sudarantys 4,7 milijono eurų 2013 m., palyginti su 13 susigrąžinimų, sudaranciu 1,3 milijono eurų 2012 m.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

*Operacijų tvarkingumas***Pajamos**

21. Audito Rūmai audito metu nustatė, kad pajamų operacijose nebuvo reikšmingo klaidų lygio.

Įsipareigojimai

22. Audito Rūmų įsipareigojimų auditas parodė, kad įsipareigojimuose reikšmingų klaidų nėra.

Mokėjimai

23. **1 priede** pateikta mokėjimo operacijų testavimo rezultatų santrauka. Iš 165 Audito Rūmų audituotų mokėjimo operacijų 45 (27 %) buvo paveiktos klaidų. Remdamiesi savo atliktu 32 klaidų kiekybiniu įvertinimu, Audito Rūmai vertina, kad labiausiai tikėtinas klaidų lygis yra 3,4 % ⁽²²⁾ ⁽²³⁾.

23. Komisija nepritaria Audito Rūmų analizei dėl dviejų viešųjų pirkimų klaidų, turinčių didelį poveikį Audito Rūmų apskaičiuotam klaidų lygiui. Taip pat žr. Komisijos atsakymą į 26 dalies b punkto pastabas.

Projektai

24. Iš 130 Audito Rūmų nagrinėtų mokėjimo operacijų 42 (32 %) buvo paveiktos klaidų, iš kurių 30 (71 %) buvo kiekybiškai įvertinamos klaidos. Iš 30 mokėjimo operacijų, kurias paveikė kiekybiškai įvertinamos klaidos, 17 buvo galutinės operacijos, kurioms leidimas buvo suteiktas po to, kai buvo atliktos visos *ex post* patikros.

⁽²²⁾ Audito Rūmai klaidų lygį vertina remdamiesi reprezentatyvia imtimi. Nurodytas skaičius yra tiksliausias įvertis. Audito Rūmai 95 % įsitikinę, kad klaidų lygis populiacijoje siekia nuo 1,4 % iki 5,4 % (atitinkamai apatinė ir viršutinė klaidų lygio ribos).

⁽²³⁾ Dviejų Komisijos ginčijamų klaidų atveju numatytas transporto priemonių naudojimas nepateisino skelbime apie pirkimą nustatytų labai detalių techninių specifikacijų, o tai faktiškai užkirto kelią kai kuriems galimiems konkurso dalyviams ir buvo kliūtis konkurencijai. Kitu atveju nebuvo tinkamo pateisinimo dalinti pirkimą į tris vietinius atvirus konkursus, užuot taikius tarptautinį atvirą konkursą. Šios klaidos parodo ES delegacijų, kurios suteikė savo išankstinį patvirtinimą šioms pirkimo procedūroms, atliktų patikrų trūkumus.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

25. Kaip ir 2012 m.⁽²⁴⁾, klaidų dažniau buvo aptinkama operacijose, susijusiose su programų įverčiais, dotacijomis ir susitarimais dėl įnašų tarp Komisijos ir tarptautinių organizacijų, nei kitų paramos formų atveju: Iš 72 testuotų šio tipo operacijų, 32 (44 %) buvo paveiktos klaidų.

26. Pagrindiniai kiekybiškai įvertinamų klaidų, kurias Audito Rūmai nustatė mokėjimo operacijose, tipai buvo susiję su tuo kad:

- a) nebuvo patvirtinamųjų dokumentų, rodančių kad vykdyta tinkama finansuoti veikla (12 operacijų);
- b) naudos gavėjas nesilaikė viešųjų pirkimų taisyklių (aštuonios operacijos;⁽²⁵⁾
- c) deklaruotos netinkamos finansuoti išlaidos, kaip antai išlaidos susijusios su sutartyje nenumatyta veikla (penkios operacijos), įtrauktas netinkamas PVM (trys operacijos), išlaidos patirtos ne įgyvendinimo laikotarpiu (dvi operacijos) arba nesilaikyta kilmės taisyklės (viena operacija);

26.

- b) *Komisija nepitaria Audito Rūmų analizei dėl vienos kiekybiškai įvertinamos klaidos. Komisija mano, kad techninės specifikacijos, kurias nustatė perkančioji organizacija, pasinaudodama plačia veiksmų laisve (šį principą pripažino Teisingumo Teismas), nebuvo neproporcingos ir neiškraipė konkurencijos. Šis principas suteikia perkančiosioms organizacijoms teisinio tikrumo, be kurio ateityje gali kilti rizika bet kuriai viešojo pirkimo procedūrai.*

Komisija mano, kad kita su konkursu susijusi klaida rodo labai griežtą taisyklių aiškinimą.

⁽²⁴⁾ Audito Rūmų 2012 m. ataskaitos 26 dalis.

⁽²⁵⁾ Dviejų Komisijos ginčijamų klaidų atveju numatytas transporto priemonių naudojimas nepateisino skelbime apie pirkimą nustatytų labai detalių techninių specifikacijų, o tai faktiškai užkirto kelią kai kuriems galimiems konkurso dalyviams ir buvo kliūtis konkurencijai. Kitu atveju nebuvo tinkamo pateisinimo dalinti pirkimą į tris vietinius atvirus konkursus, užuot taikius tarptautinį atvirą konkursą. Šios klaidos parodo ES delegacijų, kurios suteikė savo išankstinį patvirtinimą šioms pirkimo procedūroms, atliktų patikrų trūkumus.

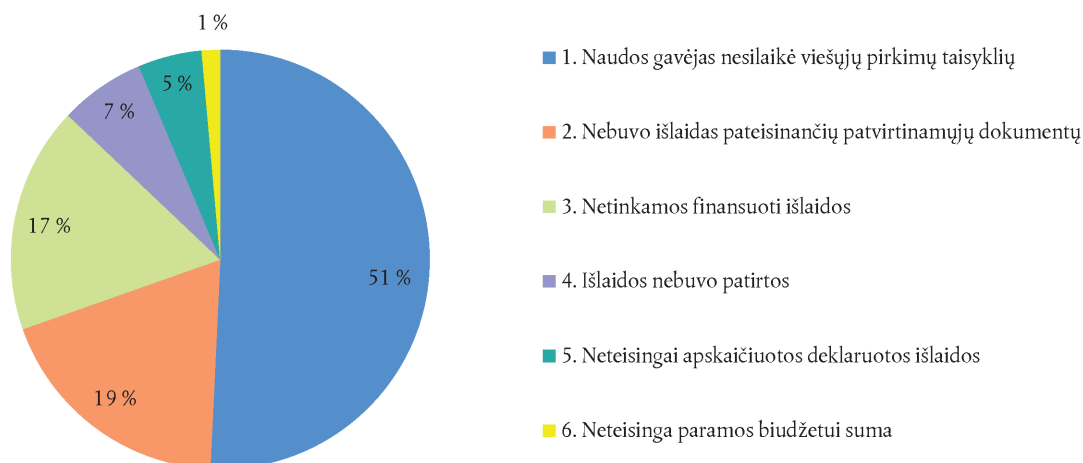
AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

- d) naudos gavėjai išlaidų nepatyrė (septynios operacijos);
- e) neteisingai apskaičiuotos deklaruotos išlaidos (penkios operacijos).

27. **1 diagramoje** parodyta, kiek įvairūs klaidų tipai prisidėjo prie bendro įvertinto klaidų lygio. Naudos gavėjai nesilaikė viešųjų pirkimų tvarkos ir nepateikė patvirtinamųjų dokumentų – šios klaidos sudaro 70 % labiausiai tikėtino klaidų lygio.

1 diagrama. Įvairių klaidų tipų poveikis labiausiai tikėtinam klaidų lygiui

1 langelis. Kiekybiškai įvertinamų klaidų projektų operacijose pavyzdžiai

Nebuvo išlaidas pateisinančių patvirtinamųjų dokumentų

Audito Rūmai išnagrinėjo, kaip vykdytas išlaidų, patirtų vykdant programą „Parama taikos stiprinimo ir pereinamojo laikotarpio veiklai“, kurią įgyvendino viena tarptautinė organizacija Užsachario Afrikoje, galutinis patvirtinimas. Audito Rūmai testavo 25 išlaidų punktus. Keturių iš jų atvejais, susijusiais su darbuotojų atlyginimais ir kelionių išlaidomis ir sudariusiais 18 200 eurų, Audito Rūmams nebuvo pateikti pagrindiniai patvirtinamieji išlaidas pateisinantys dokumentai (kaip antai darbo sutartis, sąskaita faktūra, įlaipinimo kortelė, kelionės išlaidų apmokėjimo įrodymas).

1 langelis. Kiekybiškai įvertinamų klaidų projektų operacijose pavyzdžiai

Naudos gavėjas nesilaikė viešųjų pirkimų tvarkos

Audito Rūmai išnagrinėjo išlaidų, patirtų pagal „Paramos labai mažoms ir mažosioms įmonėms“ Afrikoje programą, galutinį patvirtinimą ir aptiko klaidą Verslo informacijos centro viešųjų pirkimų IT įrangoje, kuri sudarė 23 398 eurus. Skelbime apie pirkimą nustatyta, jog sutarties skyrimo kriterijus yra mažiausia kaina. Vertinimo ataskaitoje buvo neteisingai atspindėti konkurso dalyvių finansiniai pasiūlymai. Dėl to sutartis nebuvo skirta mažiausią kainą pasiūliusiam dalyviui.

Šios klaidos neaptiko programos finansinį auditą atlikęs Komisijos pagrindo auditorius.

Netinkamos finansuoti išlaidos ir naudos gavėjo nepatirtos išlaidos

Audito Rūmai išnagrinėjo, kaip vykdytas išlaidų, patirtų vykdant „Visoms AKR valstybėms skirtą žemės ūkio prekių programą“, kurią įgyvendino viena tarptautinė organizacija, galutinis patvirtinimas. 254 000 USD išlaidos, kurias deklaravo įgyvendinimo partneris, apėmė 17 675 USD pridėtinių išlaidų, kurios buvo neleistinos pagal sutartį ir dėl to buvo netinkamos finansuoti.

Be to, tarptautinė organizacija įgyvendinimo partneriui išmokėjo 3 862 USD didesnę avansinę sumą nei buvo faktiškai patirta išlaidų.

Ši klaida rodo tarptautinės organizacijos atliekamų atitikties sutartinėms sąlygoms ir avansinių išmokų panaudojimo patikrų trūkumus.

Netinkamos finansuoti išlaidos ir naudos gavėjo nepatirtos išlaidos

Komisija priminė organizacijai apie taikomas taisykles ir prievoles. Remdamasi Audito Rūmų nustatytu netinkamumu finansuoti, Komisija galės perskaičiuoti ES įnašo sumą. Šios organizacijos valdomoms programoms patikrinti ateityje bus rengiamos sustiprintos patikrinimų misijos.

28. Kiekybiškai neįvertinamos klaidos buvo susijusios su taikytų viešųjų pirkimų procedūrų trūkumais (šešios operacijos), išmokėtos sumos teisingumą patvirtinančių dokumentų nebuvimu (trys operacijos) ir informacijos, kuri būtų leidusi Audito Rūmams kiekybiškai įvertinti su išlaidų tinkamumu susijusių klaidų lygį, trūkumu (trys operacijos).

Parama biudžetui

29. Iš 35 testuotų paramos biudžetui operacijų trys (9 %) buvo paveiktos klaidų, iš jų dvi (67 %) buvo kiekybiškai įvertinamos klaidos.

30. Šios kiekybiškai įvertinamos klaidos, kurias Audito Rūmai nustatė minėtose paramos biudžetui operacijose, buvo susijusios su neteisingu vertinimo balais metodu taikymu, nustatant, ar paramos gavėjai atitiko su veiklos rezultatais siejamos kintamos dalies mokėjimo sąlygas (viena operacija), arba su tuo, kad buvo taikomas neteisingas valiutos kursas, konvertuojant paramos biudžetui išmoką į vietos valiutą (viena operacija).

29. Komisija pažymi, kad su parama biudžetui susijusių klaidų skaičius nuo 2011 iki 2013 m. sumažėjo 82 %.

31. Audito Rūmai taip pat nustatė vieną kiekybiškai neįvertinamą klaidą. Komisija nepareikalavo, kad paramos gavėjas pateiktų įrodymą, jog konvertuojant išmoką vietos valiutą taikytas teisingas valiutos kursas.

2 langelis. Kiekybiškai įvertinamos klaidos paramos biudžetui operacijose pavyzdys

Veiklos rezultatais grindžiamai kintamai mokėjimo daliai neteisingai taikytas vertinimo balais metodas

Audito Rūmai išnagrinėjo vieną veiklos rezultatais grindžiamą 4 181 250 eurų kintamąją išmoką pagal „Paramos programą teritorinio vystymo planui“ Majote. Pagal finansavimo susitarimą Komisija turėtų atskirai įvertinti kiekvieno atrinkto biudžeto skyriaus pažangą biudžeto patikimumo srityje. Tačiau Komisija atliko bendrą vertinimą, remdamasi bendra biudžeto skyrių suma, o tai reiškia, kad teigiami ir neigiami atskirų biudžeto skyrių pokyčiai, juos sudedant, tarpusavyje pasinaikino. Dėl to, kad nebuvo laikomasi finansavimo susitarime nustatyto vertinimo balais metodo, buvo permokėta 222 861 euro suma (5,33 %).

2 langelis. Kiekybiškai įvertinamos klaidos paramos biudžetui operacijose pavyzdys

Veiklos rezultatais grindžiamai kintamai mokėjimo daliai neteisingai taikytas vertinimo balais metodas

Komisija ištaisė šią klaidą vėlesnėje išmokoje ir patvirtino vykdomąjį raštą sumoms išieškoti.

Atrinktų kontrolės sistemų tikrinimas

32. **2 priede** pateikta Audito Rūmų atlikto EuropeAid sistemų tikrinimo rezultatų santrauka.

Ex ante patikros

33. Atsižvelgiant į didelės rizikos aplinką (žr. 6 dalį), EuropeAid labiausiai pasikliauna *ex ante* patikromis (kurias prieš atliekant projekto mokėjimus atlieka Komisijos darbuotojai, išorės priežiūros pareigūnai ar išorės auditoriai), leidžiančiomis išvengti netvarkingų mokėjimų, juos nustatyti ir ištaisyti. Kaip ir ankstesniais metais, Audito Rūmų nustatytų klaidų dažnis, įskaitant klaidas, nustatytas galutinėse išlaidų deklaracijose, kurių atžvilgiu buvo atlikti išorės auditai ir išlaidų patikrinimai, parodo šių *ex ante* patikrų trūkumus.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

34. 2013 m. gegužės mėn. EuropAid priėmė veiksmų planą, skirtą šalinti trūkumus, nustatytus EuropAid kontrolės sistemoje⁽²⁶⁾. Veiksmų plane atsižvelgiama į Audito Rūmų ankstesnėse metinėse ataskaitose pateiktas rekomendacijas, taip pat sprendžiamos EuropAid 2012 m. ir 2013 m. LKL tyrimais nustatytos problemos. Jis apima informuotumo didinimą, mokymą ir instrukcijų kaip atpažinti pagrindinių tipų klaidas ir kaip jų išvengti. Jame taip pat nustatyti veiksmai, skirti pagerinti išorės auditus⁽²⁷⁾, kurie yra svarbi sudėtinė EuropAid priežiūros ir kontrolės sistemų dalis, ir sustiprinti bendradarbiavimą su tarptautinėmis organizacijomis kontrolės ir tvarkingumo srityse. (žr. 39 dalį)

Stebėjimas ir priežiūra

35. Kaip nurodoma ankstesnėse Audito Rūmų metinėse ataskaitose⁽²⁸⁾, *EuropeAid* valdymo informacinėje sistemoje yra trūkumų, susijusių su išorės auditų, išlaidų patikrinimų ir stebėjimo vizitų rezultatais ir atsižvelgimu į juos. Dėl to generaliniam direktoriui sunku reikalauti atsakomybės iš skyrių vadovų ar ES delegacijų skyrių vadovų už ne laiku atliktus atsižvelgimo veiksmus ar laiku nepašalintus sistemų trūkumus ir neištaisytas nustatytas klaidas. *EuropeAid* kuria naujas funkcijas CRIS informacinės sistemos audito modulyje, kad pagerintų atsižvelgimą į audito ataskaitas.

36. *EuropeAid* taip pat kuria priemonę, padėsiančią ES delegacijoms veiksmingiau tikrinti savo projektų portfelį ir teikiančią pirmenybę vizitams į tas delegacijas, kurioms ypač reikalingas rizikos vertinimu pagrįstas stebėjimas.

⁽²⁶⁾ Žr. *EuropeAid* 2013 m. metinės veiklos ataskaitos 188–190 ir 195–196 dalis.

⁽²⁷⁾ Sutarčių šablonai buvo peržiūrėti taip, kad Komisija galėtų daryti poveikį renkantis išorės auditorius. Kokybės tinkleliai turi būti tokie, kad leistų įvertinti audito ataskaitų kokybę ir neatitikčių atvejais teikti nurodymus. Rizikos analize grindžiamo planavimo metodika turi tapti privaloma.

⁽²⁸⁾ 2010 m. Audito Rūmų metinės ataskaitos 42 dalis, 2011 m. Audito Rūmų metinės ataskaitos 43 dalis ir Audito Rūmų 2012 m. metinės ataskaitos 35 dalis.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

2013 m. LKL tyrimas

37. EuropeAid atliko savo antrąjį likutinio klaidų lygio (LKL) tyrimą, kad įvertintų klaidų lygį, kuris išvengė visų vadovybės vykdytų patikrų, skirtų išvengti klaidų, jas aptikti ir ištaisyti. Atliekant tyrimą buvo nagrinėjama reprezentatyvi imtis operacijų, susijusių su sutartimis, užbaigtomis tarp 2012 m. rugpjūčio mėn. ir 2013 m. rugsėjo mėn., siekiant įvertinti labiausiai tikėtiną klaidų lygį užbaigtų sutarčių populiacijoje.

38. 2013 m. LKL tyrimo rezultatai pateikti MVA ⁽²⁹⁾. Tyrimo metu įvertinta, kad LKL yra 3,35 %, t. y. didesnis už Komisijos nustatytą 2 % reikšmingumo ribą. Pagrindiniai šio tyrimo metu nustatyti klaidų tipai yra:

- a) naudos gavėjų organizacijos nepateikė pakankamos tinkamumą finansuoti įrodančios dokumentacijos (51,63 % LKL);
- b) buvo įvertintos klaidos, kai dėl nepakankamų įrodymų nebuvo galima įsitikinti operacijų tvarkingumu (17,82 % LKL);
- c) viešųjų pirkimų procedūrų nesilaikymas (12,45 % LKL).
- d) nesusigrąžintos ir neištaisytos sumos (8,71 % LKL);
- e) kiti klaidų tipai (9,39 % LKL).

39. Tarptautinių organizacijų vykdytos operacijos sudaro penktadalį visų imties operacijų, tačiau jos sudaro 29,18 % likutinio klaidų lygio.

40. Kaip Audito Rūmai nurodė savo 2012 m. metinėje ataskaitoje ⁽³⁰⁾, LKL metodikos koncepcija iš esmės yra tinkama. Atliekant šį antrąjį tyrimą buvo patikslintas klaidų lygių skaičiavimas pagal atskiras operacijas ir operacijų, nėra tiesiogiai prieinamų duomenų, traktavimas.

⁽²⁹⁾ 140–142 dalys.

⁽³⁰⁾ 39 dalis.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

41. MVE nurodoma⁽³¹⁾, kad LKL metodika „leidžia tiksliai įvertinti bendros kontrolės sistemos neaptiktų klaidų apimtį“ ir kad „bendro klaidų lygio vertinimo rezultatas buvo išreikštas kaip faktinis klaidų lygis, užtikrinant 95 % patikimumą. Toks LKL tyrimo rezultatų pristatymas nėra visiškai teisingas:

- a) LKL metodika atspindi tvirtas ekonominio veiksmingumo nuostatas, visų pirma susijusias su auditų ar tikrinimų ataskaitoms nustatytu pasiklovimo lygiu ir su atliekamų pagrindinių testų apimtimi. Dėl to sumažėja aprėptis ir tai turėtų būti atskleista, siekiant teisingo LKL tyrimo rezultatų supratimo;
- b) Remiantis 2013 m. LKL tyrimu, 3,35 % iš tikrųjų yra įvertintas labiausiai tikėtinas klaidų lygis, tačiau 95 % patikimumo lygis galioja tarp apatinės ir viršutinės klaidų lygio ribų, tačiau jos nėra atskleistos.

Vidaus auditas

42. Savo 2011 m. metinėje ataskaitoje⁽³²⁾ Audito Rūmai nurodė, kad 2011 m. įvykusi Komisijos pertvarka turėjo didelį poveikį Vidaus audito skyriaus (VAS)⁽³³⁾ veiklai. Savo atsakyme į 2011 m. Audito Rūmų metinę ataskaitą Komisija išsipareigojo įvertinti VAS pajėgumą ir prireikus jį sustiprinti⁽³⁴⁾. To padaryta nebuvo ir 2013 m. VAT veikimas ženkliai nepagerėjo.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

41.

- a) *Siekiant skatinti veiksmingą ir ekonomišką tyrimą, LKL metodikoje numatyta remtis ankstesne kontrolės veikla, įskaitant finansinius ir techninius auditus, patikrinimo pareiškimus, patikrinimus, vertinimus ir technines priežiūros pareigūnų ataskaitas.*

Šis LKL metodikos aspektas yra grindžiamas prielaida, kad LKL procedūros neduos daugiau naudos nei jau davė ankstesnė išsami ir kruopšti kontrolės veikla. Ankstesnė kontrolės veikla paprastai buvo vykdoma intensyviau ir jos išlaidos buvo didesnės nei LKL procedūrų.

- b) *Komisijos centrinių tarnybų instrukcijose nebuvo aiškiai numatyta 2013 m. metinėje veiklos ataskaitoje atskleisti viršutinės ir apatinės klaidų lygio ribas.*

42. *Komisija pradėjo kai kuriuos veiksmus, kuriais siekiama didinti VAS pajėgumą.*

⁽³¹⁾ 141 puslapis.

⁽³²⁾ Audito Rūmų 2011 m. ataskaitos 50 dalis.

⁽³³⁾ VAS yra Komisijos generalinio direktorato padalinys. Jam vadovauja padalinio vadovas, tiesiogiai pavaldus generaliniam direktoriui. Jo užduotis – pateikti nepriklausomą patikinimą dėl vidaus kontrolės sistemos veiksmingumo, kad būtų patobulinta generalinio direktorato veikla.

⁽³⁴⁾ Komisijos atsakymas į Audito Rūmų 2011 m. ataskaitos 59 dalies e punktą.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Metinės veiklos ataskaitos peržiūra

43. Savo patikinimo pareiškime generalinis direktorius daro išlygą dėl operacijų teisėtumo ir tvarkingumo, kadangi rizikinga laikoma suma (228,55 milijono eurų) sudaro daugiau kaip 2 % 2013 m. EuropeAid atliktų mokėjimų. Tačiau generalinis direktorius taip pat konstatuoja, kad įdiegtos kontrolės procedūros suteikia pakankamai garantijų dėl atspindimų operacijų teisėtumo ir tvarkingumo. Audito Rūmai mano, kad tai nėra logiška išvada, kadangi kontrolės sistemos nėra veiksmingos, jei jos nepadedą išvengti reikšmingų klaidų, jų aptikti ir ištaisyti.

44. Išlyga yra susijusi su visų EuropAid valdomų išlaidų teisėtumu ir tvarkingumu. Išlyga yra tinkama kai kontrolės trūkumai susiję su apibrėžtomis pajamų ar išlaidų sritimis⁽³⁵⁾, tačiau ne tuomet kai tie trūkumai veikia visas kontrolės sistemas ir finansinis poveikis viršija viso biudžeto, už kurį atsako generalinis direktorius, reikšmingumo ribą. Tačiau galiojančiose Komisijos instrukcijose dėl 2013 m. metinių veiklos ataskaitų ši padėtis aiškiai neaparta.

IŠVADA IR REKOMENDACIJOS**Išvada dėl 2013 m.**

45. Atsižvelgdami į savo audito rezultatus, Audito Rūmai daro išvadą, kad 2013 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių finansinių metų EPF finansinėse ataskaitose EPF 2013 m. gruodžio 31 d. finansinė būklė bei tą dieną pasibaigusių finansinių metų operacijų ir pinigų srautų rezultatai visais reikšmingais aspektais yra pateikti teisingai, atsižvelgiant į EPF finansinio reglamento nuostatas ir apskaitos pareigūno patvirtintas apskaitos taisykles.

46. Audito Rūmai daro išvadą, kad 2013 m. gruodžio 31 d. pasibaigusiais finansiniais metais:

- a) EPF pajamose nebuvo reikšmingų klaidų;
- b) EPF prisiimtuose įsipareigojimuose nebuvo reikšmingų klaidų;
- c) EPF išlaidų operacijos buvo paveiktos reikšmingo klaidų lygio (žr. 23–31 dalis)

⁽³⁵⁾ Žr. 2012 m. spalio 25 d. Reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 dėl Sąjungos bendrajam biudžetui taikomų finansinių taisyklių, kuris panaikina Tarybos reglamentą (EB, Euratomas) Nr. 1605/2002 (OL L 298, 2012 10 26, p. 1), 66 straipsnio 9 dalį ir Reglamentas (EB) 215/2008 38 straipsnį.

43. Atsižvelgiant į rizikos sąlygas, kuriomis veikia DG DEVCO, ir į tai, kad likutinė klaida nustatyta ne dėl kontrolės sistemos struktūros, o veikiau dėl įgyvendinimo trūkumų, vis dėlto galima pagrįstai daryti išvadą, kad įdiegtos kontrolės procedūros suteikia reikiamas garantijas dėl pagrindinių operacijų teisėtumo ir tvarkingumo.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

47. Išnagrinėtos EuropAid sistemos įvertintos kaip iš dalies veiksmingos (žr. 19 ir 32–38 dalis) ⁽³⁶⁾. Tačiau 2013 m. gegužės mėn. EuropeAid priėmė veiksmų planą, skirtą šalinti pagrindinius nustatytus trūkumus.

Rekomendacijos

48. **3 priede** pateikti Audito Rūmų atliktos peržiūros, kurios metu buvo tikrinama pažanga įgyvendinant ankstesnėse metinėse ataskaitose pateiktas rekomendacijas, rezultatai. 2010 ir 2011 m. metinėse ataskaitose Audito Rūmai pateikė 14 rekomendacijų. Iš šių rekomendacijų Komisija visapusiškai įgyvendino tris rekomendacijas, keturias rekomendacijas įgyvendino dauguma atžvilgių, penkias įgyvendino kai kuriais atžvilgiais, o dvių neįgyvendino.

49. Kalbant apie neįgyvendintas rekomendacijas, EuropeAid nepadarė privalomomis savo gairių dėl rizikos analizės rengiant metinius audito planus ir neįvertino VAT gebėjimo atlikti savo užduotį veiksmingai.

50. Kalbant apie rekomendacijas, kurios buvo įgyvendintos tik kai kuriais atžvilgiais, EuropAid ėmėsi šių veiksmų:

- a) EuropeAid dalyvavo Biudžeto GD vadovaujamos darbo grupės, kad peržiūrėtų savo visos kontrolės sistemos ekonominį veiksmingumą. 2013 m. ji pirmą kartą Metinėje veiklos ataskaitoje pateikė duomenis apie įvertintus kontrolės kaštus ir naudą. Nors tai ir rodo, kad EuropAid skyrė deramą dėmesį poreikiui stebėti jos priežiūros ir kontrolės sistemų veiksmingumą, Audito Rūmai nustatė kiekybinio naudos vertinimo trūkumą, turinčių poveikį kaštų ir naudos santykiui.
- b) EuropAid rengia priemones ir rekomendacijas ES delegacijoms, kad būtų geriau nustatomi jų stebėjimo vizitų prioritetai ir įvertinta audito ataskaitų kokybė.
- c) EuropeAid kuria naujas funkcijas CRIS informacinės sistemos audito modulyje, kad pagerintų atsižvelgimą į audito ataskaitas (žr. 35 dalį).

KOMISIJOS ATSAKYMAI

47. Komisija pritaria, kad nors kontrolės sistemos struktūra yra iš esmės nuosekli ir patikima, vis dar reikia pažangos įgyvendinant kontrolės mechanizmus. Šiuo tikslu jau imtasi vykdyti veiksmų planą.

49. Komisija pradėjo kai kuriuos veiksmus, kuriais siekiama didinti VAS pajėgumą.

50.

- a) Buvo pasiūlytos gairės dėl galimų Komisijoje dažniausiai taikomų vidaus kontrolės sistemų naudos ir išlaidų skaičiavimo bei įvertinimo metodų, kartu su susijusiais vidaus kontrolės šablonais.

Kiekvienas generalinis direktoratas turėtų taikyti vidaus kontrolės strategijų naudos ir išlaidų vertinimo metodus atitinkamų išlaidų atžvilgiu, įskaitant tiksliausių kiekybiškai įvertinamos ir kiekybiškai neįvertinamos kontrolės naudos įvertį.

Laikydamasis suvestinėje ataskaitoje nustatytų įsipareigojimų, Biudžeto generalinis direktoratas ir toliau plėtos gaires, kuriose nustatys keletą ekonomiškumo rodiklių, kuriuos bus galima naudoti visoje Komisijoje, ir tiksliau apibrėš jų skaičiavimo metodą.

⁽³⁶⁾ Dėl sistemų padaryta išvada yra pagrįsta tik patikrinimui atrinktomis sistemomis, kaip apibrėžta skirsnyje dėl audito apimties 18 dalies e punkte.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

51. Atlikę šią peržiūrą ir atsižvelgdami į 2013 m. nustatytus faktus ir išvadas, Audito Rūmai rekomenduoja *EuropeAid*:

- **1 rekomendacija:** užtikrinti, kad pergaliojieji leidimus suteikiantys pareigūnai kiekvienais metais susigrąžintų didesnių kaip 750 000 euro išankstinio finansavimo mokėjimų duodamas palūkanas;
- **2 rekomendacija:** iki 2014 m. pabaigos užbaigti kurti CRIS sistemą, kuri leistų nuo išankstinio finansavimo tarp 250 000 ir 750 000 eurų gautas palūkanas finansinėje atskaitomybėje pripažinti kaip finansines pajamas;
- **3 rekomendacija:** peržiūrėti įdiegtų kontrolės priemonių kiekybinį naudos vertinimą;
- **4 rekomendacija:** metinėje veiklos ataskaitoje nurodyti pažangą, įgyvendinant veiksmų planą, skirtą šalinti kontrolės sistemos trūkumus; ir
- **5 rekomendacija:** metinėje veiklos ataskaitoje atskleisti LKL tyrimo apimtį bei įvertintas apatinę ir viršutinę klaidų lygio ribas.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

51.

Komisija pritaria šiai rekomendacijai. Veiksmai, kurių ėmėsi Komisija, jau davė gerų rezultatų. 2014 m. Komisija šiuos veiksmus sustiprins.

Komisija pritaria šiai rekomendacijai. Kadangi buvo įgyvendinamas naujasis Finansinis reglamentas ir diegiama susijusi ABAC (kaupiamosios apskaitos) sistema, šios funkcijos nebuvo įmanoma įgyvendinti, kaip buvo planuota. Dabar ją planuojama užbaigti 2014 m. paskutinį ketvirtį.

Komisija pritaria šiai rekomendacijai ir toliau gerins kiekybinį kontrolės priemonių naudos vertinimą pagal Komisijos centrinių tarnybų pateiktas gaires.

Komisija pritaria šiai rekomendacijai.

Komisija pritaria šiai rekomendacijai ir toliau svarstys su Audito Rūmais, kaip ją įgyvendinti. LKL ir toliau bus nustatomas, o rizikos suma ir toliau bus apskaičiuojama remiantis labiausiai tikėtiniu klaidų lygiu.

1 PRIEDAS

EUROPOS PLĖTROS FONDŲ OPERACIJŲ TESTAVIMO REZULTATAI

	2013			2012	2011	2010
	Projektai	Parama biudžetui	Iš viso			
IMTIES DYDIS IR STRUKTŪRA						
Iš viso operacijų:	130	35	165	167	163	165
TESTAVIMO REZULTATAI ⁽¹⁾ ⁽²⁾						
Testuotų operacijų dalis (skaičius), nustačius, kad jos yra:						
Be klaidų	68 % (88)	91 % (32)	73 % (120)	74 %	67 %	73 %
Paveiktos vienos ar daugiau klaidų	32 % (42)	9 % (3)	27 % (45)	26 %	33 %	27 %
Klaidų paveiktų operacijų analizė						
Analizė pagal klaidų tipą						
Kiti atitikties trūkumai ir kiekybiškai neįvertinamos klaidos	29 % (12)	33 % (1)	29 % (13)	32 %	46 %	49 %
Kiekybiškai įvertinamos klaidos:	71 % (30)	67 % (2)	71 % (32)	68 %	54 %	51 %
APSKAIČIUOTAS KIEKYBIŠKAI ĮVERTINAMŲ KLAIDŲ POVEIKIS						
Labiausiai tikėtinas klaidų lygis			3,4 %	3,0 %	5,1 %	3,4 %
Viršutinė klaidų riba (VKR)			5,4 %			
Apatinė klaidų riba (AKR)			1,4 %			

⁽¹⁾ Siekiant geriau įvertinti šios politikos grupės sritis su skirtingais rizikos profiliais, imtis buvo suskaidyta į segmentus.

Testavimo rezultatai rodo kiekvieno segmento santykinę dalį politikos grupėje.

⁽²⁾ Skliausteliuose pateikti skaičiai atspindi faktinių operacijų skaičių.

2 PRIEDAS

ATRINKTŲ SISTEMŲ, SKIRTŲ EUROPOS PLĖTROS FONDAMS IR EUROPOS VYSTOMAJAI PARAMAI IŠ ES
BIUDŽETO, NAGRINĖJIMO REZULTATAI

Tikrintų sistemų įvertinimas

Susijusios sistemos	Ex ante kontrolė	Stebėjimas ir priežiūra	Vidaus auditai	Bendras įvertinimas
EuropeAid	Iš dalies veiksmingos	Iš dalies veiksmingos	Iš dalies veiksmingos	Iš dalies veiksmingos

3 PRIEDAS

ATSIŽVELGIMAS Į ANKSTESNES REKOMENDACIJAS, SUSIJUSIAS SU EUROPOS PLĖTROS FONDAIS

Metai	Audito Rūmų rekomendacija	Audito Rūmų atliktą padarytos pažangos analizę						Komisijos atsakymas
		Visiškai įgyvendinta	Igyvendinama		Nebetaikoma	Nepakanka įrodymų		
			Dauguma atžvilgių	Kai kuriais atžvilgiais				
2011	1 rekomendacija: EuropeAid turėtų patobulinti sutarčių skyrimo procedūrų valdymą, nustatydama aiškius atrankos kriterijus ir geriau dokumentuodama vertinimo procesą (žr. 2011 m. metinės ataskaitos 59 dalies a punktą);	X						
	2 rekomendacija: EuropeAid turėtų pradėti taikyti dokumentuotą rizikos analizę pagrįstą planavimą bei sistemingus patikrinimo vizitų ir stebėjimo vizitų vietoje (žr. 2011 m. metinės ataskaitos 59 dalies b punktą) tolesnius veiksmus.		X					<p>Komisija siekia gerinti projektų vizitų planavimą, pagrįstą su projektais susijusia rizika. Komisijos tarnybos rengia portfelio valdymo priemonę, kuri padės delegacijoms darčiau tikrinti savo projektų portfelį ir pirmenybę teiks projektams, kuriuos reikia atidžiai stebėti.</p> <p>Dėl dabartinių išteklių apribojimų, kurie atėityje tikriausiai didės, Komisija turi atsžvelgti į ekonomiško aspektus.</p> <p>Reiktų nepamiršti ir saugumo apribojimų; kai kuriose šalyse gavėjose dėl patikrų vietoje gali kilti rizika paskirtiesiems darbuotojams arba tokias patikras gali būti labai sunku atlikti.</p> <p>Atsakydama į pirminę rekomendaciją, Komisija pareiškė, kad „apsvarstys galimybę nustatyti, kad EuropeAid audito planavimo rizikos analizės metodika nuo 2013 m. laikotarpio būtų privaloma“.</p> <p>Atitinkamai, vidaus svarstymai davė teigiamų rezultatų ir rizikos analizė audito planuose bus privaloma nuo 2015 m.</p>

Metai	Audito Rūmų rekomendacija	Audito Rūmų atlikta padarytos pažangos analizė						Komisijos atsakymas
		Visiškai įgyvendinta	Igyvendinama		Nebetaikoma	Nepakanka įrodymų		
			Dauguma atžvilgių	Kai kuriais atžvilgiais				
2011	<p>3 rekomendacija: EuropeAid turėtų nustatyti privalomas rizikos analizės gaires, delegacijoms ir EuropeAid centrinėms tarnyboms rengiant metinius audito planus (žr. 2011 m. metinės ataskaitos 59 dalies c punktą);</p> <p>4 rekomendacija: EuropeAid turėtų atlikti peržiūrą, siekdama nustatyti, kaip yra rengiami KPI, užtikrinant jų nedviprasmiškumą ir paprastą interpretavimą (žr. 2011 m. metinės ataskaitos 59 dalies d punktą).</p> <p>5 rekomendacija: EuropeAid turėtų įvertinti VAS gebėjimus veiksmingai atlikti savo užduočių (žr. 2011 m. metinės ataskaitos 59 dalies e punktą).</p>			X				
2010	<p>1 rekomendacija: EuropeAid turėtų nustatyti pagrindinį numatomo likutinių klaidų finansinio poveikio rodiklį atlikus visą <i>ex ante</i> ir operacijų <i>ex post</i> kontrolę (2010 m. metinės ataskaitos 62 dalies a punktas).</p> <p>2 rekomendacija: EuropeAid turėtų įvertinti įvairių kontrolės priemonių, visų pirma operacijų <i>ex post</i> kontrolės sistemų, ekonominę naudą (2010 m. metinės ataskaitos 62 dalies b punktas).</p> <p>3 rekomendacija: EuropeAid turėtų stiprinti projektų stebėjimo veiksmingumą, įskaitant patikras vietoje, remiantis daugiamečiais stebėjimo ir vertinimo planais (2010 m. metinės ataskaitos 62 dalies c punktas).</p>	X						<p>Komisija pradėjo kai kuriuos veiksmus, kuriais siekiama didinti VAS pajėgumus.</p> <p>EuropeAid 2013 m. metinėje veiklos ataskaitoje įvertino savo kontrolės priemonių ekonominę naudą, remdamasi Komisijos centrinių tarnybų pateiktomis gairėmis, todėl EuropeAid mano, kad ši rekomendacija įgyvendinta.</p>

Metai	Audito Rūmų rekomendacija	Audito Rūmų atlikta padarytos pažangos analizė						Komisijos atsakymas
		Visiškai įgyvendinta	Igyvendinama		Igyvendinama	Nebetaikoma	Nepakanka įrodymų	
			Dauguma atžvilgių	Kai kuriais atžvilgiais				
2010	4 rekomendacija: EuropeAid turėtų atlikti išorės priežiūros pareigūnų sertifikatų, auditų ir išlaidų patikrinimų patikimumo peržiūrą (2010 m. metinės ataskaitos 63 dalies a punktas).		X				Nors Komisija pritarė šiai rekomendacijai, išsamiau apsvaarsčiusi šį klausimą ji priėjo prie išvados, kad užtikrinti tokius patikimumo patikrinimus nėra Komisijos vaidmuo. Veiksmy planas dėl vidaus kontrolės sistemos įgyvendinimo trūkumų šalinimo apima priemones, kuriomis siekiama gerinti išorės auditų ir išlaidų patikrinimų kokybę ir veiksmingumą. Sutarčių šablonai buvo peržiūrėti taip, kad Komisija galėtų daryti poveikį išorės auditorių pasirinkimui. Patikrinimo ataskaitų trūkumai jau buvo išanalizuoti ir kokybės tinkamai turi būti parengti iki 2014 m. pabaigos, kad būtų galima įvertinti jų patikimumą ir neatitiktis atveju pateikti rekomendacijas.	
	5 rekomendacija: EuropeAid turėtų įdiegti valdymo informacijos sistemas, kad generalinis direktorius ir delegacijų vadovai galėtų vykdyti geresnį patikrų vietoje, išorės auditų ir išlaidų patikrinimų rezultatų stebėjimą ir tolesnę priežiūrą (2010 m. metinės ataskaitos 63 dalies b punktas).			X			Kaip Audito Rūmai nurodo 50 dalyje, darbas vykdomas.	
	6 rekomendacija: EuropeAid turėtų susieti CRIS auditų ir CRIS susigrąžinimo pavedimų informacines sistemas (2010 m. metinės ataskaitos 63 dalies c punktas).	X						
	7 rekomendacija: EuropeAid turėtų toliau dėti pastangas užtikrinant, kad į CRIS informacinę sistemą būtų laiku įrašyti tikslūs ir išsamūs duomenys (2010 m. metinės ataskaitos 63 dalies d punktas).		X					

Metai	Audito Rūmų rekomendacija	Audito Rūmų atlikta padarytos pažangos analizė						Komisijos atsakymas
		Visiškai įgyvendinta	Igyvendinama		Nebetaikoma	Nepakanka įrodymų		
			Dauguma atžvilgių	Kai kuriais atžvilgiais				
2010	<p>8 rekomendacija: EuropeAid turėtų užtikrinti, kad delegacijos nuosekliai taikytų delegacijų metinių ataskaitų dėl viešųjų finansų valdymo paramą gaunančiose šalyse naują formatą ir struktūrą, kad struktūruotu ir formalizuotu būdu pateikta viešųjų finansų valdymo pažangą (2010 m. metinės ataskaitos 64 dalies a punktas).</p> <p>9 rekomendacija: EuropeAid turėtų, pasitelkdama politinį dialogą, skatinti šalyse gavėjose aiškių vertinimo sistemų, skirtų viešųjų finansų valdymo reformų programoms, rengimą (2010 m. metinės ataskaitos 64 dalies b punktas).</p>		X					

ISSN 1977-0960 (elektroninis leidimas)
ISSN 1725-521X (popierinis leidimas)

Europos Sąjungos leidinių biuras
2985 Liuksemburgas
LIUKSEMBURGAS

LT